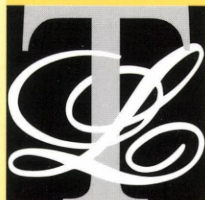

FORRÁS

BÁCS-KISKUN
M E G Y E I
ÖNKORMÁNYZAT

KÖZLEMÉNYEK

LEVÉLTÁRA

**Kecskeméti
testamentumok IV.
1821-1848**

FORRÁSKÖZLEMÉNYEK
VIII.

Kiadja a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Levéltára

KECSKEMÉTI TESTAMENTUMOK

IV.

1821–1848

Összeállította, jegyzetekkel ellátta
és a bevezetőt írta:
Iványosi-Szabó Tibor

Kecskemét, 2004

Megjelent a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma,

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG
MINISZTERIUMA

a Nemzeti Kulturális Alapprogram

és a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat

támogatásával.

Szerkesztő:
Apró Erzsébet

Technikai szerkesztő:
Tánczos-Szabó Ágota

Borítóterv:
Zalatnai Pál

Tipográfia:
Mudri Andor

ISSN 1219-8412
ISBN 963 7236 50 3 ö
ISBN 963 7236 60 0 IV. kötet

Kiadja a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Levéltára

Felelős kiadó:

Dr. Szabó Attila levéltárigazgató

BEVEZETŐ

Kecskeméten a rendi társadalom utolsó két évszázadából maradtak fenn testamentumok, végrendeletek.¹ Ezek forrásértéke tette indokolttá, hogy könnyebben hozzáférhetővé tegyünk közülük minél többet. Most, a negyedik kötet összeállításakor elkerülhetetlen, hogy egy rövid visszatekintést tegyünk. A sorozat első kötetében adtuk közre a valamivel több, mint egy évszázadban (1655–1767) összegyűlt 461 végrendelet szövegét. Érdeemes felfigyelni arra, milyen erőteljes változás tapasztalható ezen időszakon belül is. A szabadságharc lezárulásáig terjedő 57 évből összesen csak 54 végrendelet maradt ránk, tehát az évenkénti átlag nem egészen egy. A következő 55 évből viszont már 405 testamentumot őriztek meg, az évenkénti átlag tehát 7,3-ra nőtt. Tekintettel arra, hogy az írásbeliség a XVIII. század derekától rohamosan bővült, a hasonló terjedelmű második kötet a nem egészen másfél évtized alatt (1768–1781) keletkezett 561 végrendeletet foglalhatta magába. Ekkor már a megőrzött végrendeletek évenkénti átlaga 40-re ugrott. Mivel a következő évtizedekben a keletkezett, pontosabban a ránk maradt végrendeletek száma tovább gyarapodott, ugyanakkor a publikálásra szánt anyagi lehetőségeink csak két további kötet megjelentetését teszik lehetővé, arra kényszerültünk, hogy a polgári forradalomig terjedő időszakban létrejött végrendeletekből csak válogatott anyagot tegyünk közzé. A válogatás ellenére minden egyes évből került be legalább néhány irat. Nem lett volna szerencsés, ha mechanikusan szabtuk volna meg az egyes évekre jutó testamentumok számát, annál is inkább, mivel az egyes évekből megőrzött mennyiség még rövid időszakon belül is erősen eltérő. Az 1831. évi kolera dühöngésekor pl. 89 db végrendelet került a levéltárba, míg a következő évben mindössze 34 db. Ezért célszerűbb az egyes iratok forrásértékéből kiindulni. Így óhatatlanul jelentkezett kisebb eltérés az egyes éveket reprezentáló végrendeletek száma között. Igyekezünk a válogatott anyagot közreadó két kötet időkereteit arányosan megvonni. Ezért a harmadik kötet az 1782–1820 közötti évek anyagát, a negyedik pedig az 1821–1848 között keletkezett rendelkezéseket tartalmazza. Így tudtuk elérni azt, hogy mindkettő valamivel több, mint kétszáz iratot, a két kötet együttesen további közel félezer végrendeletet tegyen hozzáférhetőbbé. Az utolsó két kötetben lévő iratok száma azért csökkent felére, mivel azok terjedelme átlagosan a korábbiak kétszeresére bővült. Nem ritka ezekben az évtizedekben a 4-5 nyomtatott oldalt kitevő testamentum.

---

¹ IV. 1504. v Kecskemét Város Tanácsának iratai. Végrendeletek 1655–1848 (1855). Fasc. 1 No. 1–

A polgári állam közismerten különválasztotta a közigazgatást és a jogszolgáltatást, amelyeket a korábbi évszázadokban egy hivatali szervezeten belül végeztek. Bár 1851-ig a városi levéltárban helyeztek még el végrendeleteket, később ezek őrzése és végrehajtása a közjegyző feladata lett. Nem lett volna éppen ezért célszerű a következő évek anyagából itt beválogatni.

Több mint tanulságos a két évszázad során keletkezett végrendeletek formai és tartalmi összehasonlítása. A külső kép, az írott forma, az írás ductusa, a végrendeleteket megörökítő személy kezűgyessége, gyakorlottsága és intellektusa az esetek többségében igen sokat változott, de ez – érthetően – nyomtatott formában nem érhető tetten. Az e téren jelentkező eltérés, ha tetszik fejlődés csak az eredeti kép felidézésével történhet meg. De ez a legkevésbé meghatározó. A jogi, hivatali megformáltság, a szóbeli megjelenítés már lényegesen fontosabb. Ezek változásaiból jól következtethetünk az irat képi formájára is. Az igazán nagy tanulságokat a tartalmi változások nyújtják. Ezt, ha felszínesebben is, de már a mutatók áttekintése érzékelteti. Érdemi alapot természetesen az iratok olvasása és elemzése nyújthat ehhez a vizsgálódáshoz.

A megjelenési forma, a testamentumok megszerkesztése, nyelvezete, hitelesítésének módja és az iratok kezelése is igen jelentős változáson ment át. A tartalmukon belül érthetően az átörökített ingó s ingatlan vagyonok fajtája, aránya, jellege, mennyisége a meghatározó. A város lakosságának gazdasági és társadalmi erősödése, majd átalakulása rendkívül jól kitapintható ezekben az okmányokban. Pontosan nyomon lehet követni, meddig maradt a nagylattartás a legfőbb megélhetési forrás, a vagyon gyarapításának legfőbb eszköze. Jól követhető, miként került fokozatosan előtérbe a szántóföldi növénytermesztés, milyen mértékben lett a megélhetés és a vagyonyűjtés egyik fontos forrása a szőlő- és gyümölcsstermesztés, milyen súlyt jelentett a mezőváros gazdaságán belül a feldolgozóipar, a kereskedelem, hogyan jelentkezett a szolgáltatóipar. Bár kétségtelen, hogy a rendelkezésünkre álló forrásoknak csupán szűk körét jelenti ez az iratféleség, segítségével kirajzolódik a paraszti társadalom fokozatos átrendeződése, még sokkal inkább annak vagyoni rétegződése. Természetesen nem kizárólag az anyagi javakon belüli mennyiségi és lényegi módosulások érhetők tetten. Számtalan eset dokumentálja a mind differenciáltabb cívis társadalom életmódján belül végbement változásokat. Itt elég csupán néhány fontosabb témát felvillantani ahhoz, hogy az érdeklődést felkeltsük: a funduson létrehozott épületek fajtái, a lakóházak belső struktúrájának, kényelmi szintjének gyökeres átalakulása, a lakáskultúra megújulása, az öltözködésen belül merőben új igények és új formák jelentkezése, új divatok kivirágzása, a luxus, a szórakozás, a kulturális és szellemi igény vigasztaló gyarapodása és bővülése. Nem szólva a rokoni kapcsolatokról, a különféle társadalmi csoportok házasság útján történő közeledéséről, az iskolázottság növekedéséről, a szellemi és tudományos élet támogatása iránti hajlandóság méreteiről, a Kecskeméten kialakult nagyon figyelemreméltó vallási türelem megkapó formáiról stb.

Mindez érthetően nem jelenti azt, hogy elegendő e néhány kötet anyagát áttekinteni ahhoz, hogy hiteles képet kapjunk Magyarország legnépesebb mezővárosának életéről. Jelenti viszont azt, hogy ezt a forrást nem mellőzhetjük, ha egy árnyaltabb elemzést készítünk a történelmi Magyarország harmadik-negyedik legnépesebb településéről.

Az itt érintett sajátosságok érthetővé teszik, hogy az azonos szerkesztési elv következetes alkalmazása ellenére az egyes kötetekben közölt iratok alapján szinte más-más világ tárul elénk. Az első két kötetbe került testamentumokat néhány esettől eltekintve a különféle vagyoni rétegekhez tartozó parasztok készítették. A negyedik kötetbe pedig már jelentős számban jutottak iparosok, kereskedők, honoráciorok és egyházi személyek által készített végrendeletek is. Ily módon a válogatás ellenére a kötet viszonylag jól tükrözi a város lakosságán belül végbement jelentős változásokat. Az itt olvasható testamentumok alapján is jól érzékelhető a mezőváros társadalmának a korábbiakhoz képest gyökeres átalakulása. Bár tudatosan törekedtünk arra, hogy a viszonylag szegényebb rétegek életkörülményeit dokumentáló iratok is kellő számban megjelenjenek, nem állíthatjuk, hogy az arányok a valóságosnak megfelelőek lennének. Az iparosok, a kereskedők, a hivatalnokok, a tanítók, az egyházi személyek végrendeleteit csaknem kivétel nélkül beválogattuk.

Tekintettel arra, hogy az örökbe hagyott vagyonok számottevően bővültek, a napóleoni háborúkat követő évektől jelentős számban készültek olyan végrendeletek, amelyek egy-egy tömörített családtörténetnek is megfelelnek. Az ilyen testamentumok forrásértéke érthetően lényegesen nagyobb, adatbázisa sokkal gazdagabb, mint a „szabványos” végzéseké. Segítségükkel nem egy esetben követhetjük nyomon generációk vagyoni gyarapodását. A leg-hitelesebb formában kapjuk kézbe, miként bővült, miként növekedett a Bózsó, az Antal, a Ladányi, a Szekeres, a Ferenczy, a Herczeg, a Dömötör stb. família vagyona.

Végezetül nem árt röviden felidézni azokat a szempontokat, amelyeket a negyedik kötet összeállításakor is követtünk. A testamentumokat változatlanul szoros időrendben közöljük. Minden egyes végrendelet külön sorszámot kapott. A szerkesztett cím alatt rögzítettük az irat keletkezésének időpontját. Ezt követően adjuk közre a végrendelet teljes szövegét. Célszerűnek látszott a könnyebb megkülönböztetés érdekében, hogy eltérő betűtípussal és betűnagysággal érzékeltessük, mit rögzítettek a végrendelet hátlapján vagy annak borítékán részben annak összeállítói, részben később az iratokat kezelő levéltárosok. Jónak láttuk azt is, hogy más betűtípussal érzékeltessük, melyek azok az észrevételek, tájékoztatások (lapok száma, az irat eredeti-e, avagy másolat, a pecsétek állapota stb.), amelyek további támpontot jelenthetnek az iratok közötti eligazodásban.

A következetesség is megkívánta, hogy itt sem törekedtünk a szövegek betűhív közreadására, hanem az előző három kötetnél alkalmazott eljárás érvényesült. Bár itt csak igen ritkán fordult elő, hogy egy-egy szó olvasata bizonytalan, vagy megoldhatatlan, ezt minden esetben jeleztük. Ezúttal is megtartottunk minden olyan jegyet, szófordulatot, kiejtési formát, amelyet következetesen alkalmaztak. Itt is különösen figyeltünk a nyelvjárásbeli eltérések, sajátosságok minél pontosabb megőrzésére.

Ebben a kötetben egyre kevesebb a latin nyelvű formula, mind gyakrabban tapasztaljuk, hogy ezek magyar fordítását rögzítik az iratok hitelesítése során. Ezek érthetően eleinte egyszerű tükörfordítások, a magyar jogi nyelvezet kialakulása, megformálása ekkor még csak a kezdet kezdetén jár.

Mivel jogszolgáltatást biztosító iratféleségről van szó, a korszak végéig a szakmai zsargon bőségesen használta az évszázadokon át megszokott kifejezéseket, bár itt is fellelhető az a törekvés, hogy a latin szó magyar megfelelőjét vessék papírra. Ebből adódóan a kötet végén a latin szavak jegyzéke itt már lényegesen rövidebb lett.

A sérült szavak vagy hiányos mondatok kiegészítését mindig [ ]-be tettük. Itt már ritkábban találkozunk kusza mondatokkal, alig olvasható írással, a mondatrészek közötti egyeztetés ellen a korábbiaknál sokkal ritkábban vésett az írnök, a jegyző vagy az ügyvéd. A feltűnően szokatlan esetekben itt is találkozhatunk még egy-egy (?), vagy (sic!) figyelemfelkeltéssel.

A forrásanyagon belüli gyorsabb tájékozódást a kötet végén itt is a szokásos apparátus szolgálja. A helynévmutató és tárgymutató remélhetőleg ezúttal is segítséget tud nyújtani.

Elképzeléseinknek megfelelően a Kecskeméten létrejött és összegyűjtött testamentumok több száz régebb idő óta itt élő és újabban ide került családra vonatkozó adatok sorát teszi könnyebben hozzáférhetővé. Miként utaltunk is már rá, ez az egész gyűjteménynek csupán töredéke. Gazdagsága, sokszínűsége, tényleges forrásértéke remélhetőleg mindenkit meggyőz arról, nem volt hiábavaló a ráfordított idő és anyagi forrás.

Talán nem felesleges abban bízunk, hogy a közelebbi és a távolabbi időben az érdeklődők és a szakmát művelők számára segítséget tudunk nyújtani, hogy figyelmüket újabb területekre tudtuk irányítani, érdeklődési körüket tudtuk bővíteni. Ha ez így lesz, nem volt hiábavaló a szerkesztő, a tipográfus és az anyagot gondozó négyévi fáradozása. Talán nem hiú az a reményünk, hogy ez a sorozat nem csak tovább bővíti a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Levéltára forráskiadványainak számát, hanem valamelyest tovább növeli az itt folyó tudományos műhelymunka iránti érdeklődést is.

KECSKEMÉTI TESTAMENTUMOK
1821–1848

1.
NAGY JÓZSEF TESTAMENTUMA
1821. február 16.

Alólirott Nagy József ez életben eltöltvén 53 esztendőket, testében és elméjében is egész épséggel lévén, Istentől vett csekély javaimról hitese feleségem és gyermekeim között tészek illetén végső rendelést.

1-ször. A második tizedben Boldog József és Tsontos Mihály és Tsontos Antal szomszédságokban lévő házamat hagyom kedves fiamnak, Nagy Józsefnek oly feltétel alatt, hogy abból az anyyának, tudni illik Kókai Szabó Klárának 1.000 forintokat holtom után úgymint Nagy József atyja után fizessen, és többé senki hozzá szóló ne lehessen.

2-szor. A Széktői szőlőhegyben Latos Mihály és Rab József szomszédságokban lévő szőlőmet hagyom tulajdon hitves feleségemnek, Kókai Szabó Klárának, de oly móddal, hogy még él, vegye hasznát, de holta után a szőlő ára szerént eladódgyon, és a szent egyházra maradjon, tudni illik parochiális templomra, pater piaristákra és pater franciskanusokéra egyenlőcn.

De ellenben a másik szőlőmet Repetzka és Simon József szomszédságokban levőt, mely 175 utakból álló légyen, hagyom tulajdon successoromnak, Nagy Józsefnek örökös jussul.

3-szor. Az boros edények száma legkönnyebben 100 akó lehet, tehát én kívánom, tudni illik Nagy József, hogy halomásom után mustoha anyyának, úgymint Kókai Szabó Klárának adjon a szőlőhöz 30 akó hordó edényt is, és 30 akó kád edényt, a többi maradjon kedves gyermekemnek, Nagy Józsefnek.

4-er. Tudtokra adom azoknak, kik vélem jelen valának a feltett akaratomon, hogy midőn utolsó óráim eljövend, hogy ha elébb ki múlték ez árnyékvilágból, minden élelem úgy szólván búza vagy szalonna tulajdon hitvesemnek megmaradjon, további szükségei pótolására, és ezen felül az mustohájának lakósa és holtom után, tudni illik Nagy József után légyen abba a házba, akit az fiamnak Nagy Józsefnek vettem lakásul, de oly feltétel alatt, hogy az 1.000 forintokat, az mellyeket fentebb említettek, az fiamnál maradjon, hogy ha pedig az pénzre, úgymint 1.000 forintokra nagyobb szüksége volna, azt tartozik a fiú kifizetni, de akkor az házhoz jussa nem lévén egyikhez se. Ha pedig az említett házat választja az annya lakásul, tartozik oda adni, és többi semmi jussa nem lévén hozzá, hanem még az édes annya él, benne nyugszik, holta után pedig eladódik, és szinte úgy az ára, mint a szőlőc három szent egyházra maradjon egyenlőcn.

Minek utána mindeneket elintéztem, előttem fent szóval felolvastatván, helyben is hagyom, és kezem keresztvonásával meg is erősítem anno 1821. die 16. Februarii tett testamentomot.

Nagy József keze kereszt + vonása.

Mi előttünk Balla Pál keze kereszt + vonása, Labantz Mihály coramizáns kezem + vonása. Mint bírói képpen kiküldött hitese polgár Kún István m. p.

A negyedik oldalon azonos írással: Nagy József testamentoma. Praesentum 16-a Februarii 1821. ad no. Diarii 452.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 28. 1821. Fasc. 1. 1821.

Kétfalpos irat, eredeti.

2. FERENTZY LÁSZLÓ TESTAMENTUMA 1821. február 19.

Alól is megírt N. Ferentzi László, már Isten kegyelméből 61-dik esztendőmet számlálván, még Istenem jóvoltából ép és egészséges testtel, minekelőtte a halandóságnak adaját lefizetném, sokszori meghányás s vetés után mostani feleségem és gyermekeim között a megeshető villongásokat megelőzni akarván, tészem ezen változhatatlan rendelésemet, úgymint:

Először. Mostani feleségemet, ns. Fejérvári Máriát elvévén, egybekelésünk alkalmatosságával írásképpen móringoltam néki özvegységére leendő maradása idején folyamatban lévő hat ezer forintokat. Ezek azért elsőben is fizetessenek ki a közös masszából. Ezen fellyül azt is ajánlván néki ugyan írásképpen, hogy özvegysége idejére lakásáról és özvegyi tartásáról is sorsához és sorsomhoz képest illendően gondoskodom. Ennek tellyesítettése fejében elhatároztam magamban (minthogy gyermekeimmel egy háznál való békeséges megmaradhatások nem reménylhető), hogy számára egy különös udvaron lakóhelyet szerezzek, amint is erről most is gondoskodom, s törekedem, de ha igyekezetemet halálom (melyet a jó Isten még távoztasson) megelőzné, azt rendelem, hogy a mostani ebédlő szoba mellette lévő élés kis rejtekkel két lakószobára változtasson, hogy így a mellette levő kis konyhával gyermekeimtől külön lakjon. A jobb kéz felől és az utcára szolgáló három szobák férfigyermekeim commoditásokra maradván, egyéb minden az udvarban lévő épületekkel együtt, kivévén azon kis kamrácskát, mely a nagy kamrából külön zár alatt ez ideig is külön használtatott, és ez szolgáljon feleségemnek úgynevezett spáisz gyanánt. A lakószobái kanapéval, székekkel és asztallal mobilírozattanak. Tüzi fával esztendőnként két öllel segítettessen. Házi fenntartására szolgáljon a városban bent levő szárazmalmom. Öltözeteimből vigye azt a részt, amit az ország törvénye néki kirendelt, de lovaim közül a három lovú czúgom szerszámostul, a kisebbik fedeles és a más paraszt kocsiával tulajdoni jussal pedig légyen lovait is miből tartani, rendelem neki azon tulajdon szerzemény mintegy 30 zsák alá való földemet, melyet Király Józseftől szerzettem, és amely Kerekes földnek neveztetik. Emellett házi szüksége felsegélésére adasson néki által az úgynevezett Kutzkó két pászta szőlő az ültetés szőlővel, ehhez szükséges edényekkel, de úgy, hogy valamint a malmot, úgy ezt is tulajdon költségén jó állapotban tartani köteles. Özvegységre maradása idején a földnek termése akár takarított bé, akár nem, mindennemű föld termésében két férfigyermekeimmel, György fiamon kívül (mivel néki már különben is külön gazdasága van) egyenlő részt végyen; valamint azokból, amelyek elhalásom után a háznál fognak találatni, minemű a konyhára való élésbeli sertéshús és szalonnákból. Hogyha pedig oly időbe lenne öz-

vegységre jutása, amikor még a sertések le nem ölettek, ezeken fellyül egy pár jó hizott sertést is adjanak gyermekeim, de sem az eleiből, sem az allyából. Következendő esztendőkre pedig esztendőnként két öreget szolgál-tassanak a maglókból, minthogy már a földnek terméséből és a malom kere-setéből maga is meghizlaltathatja azokat. Ezen kívül, ha még a fent kített földjeit nem használhatná, lovait és teheneit szénával, magát fűtővel özvegy-sége első esztendeiben Gergely és László fiam kitartani tartoznak. Ellenben, ha a földjének hasznát elvette, azon esetre említett fiaim ezen kötelesség alól mentek. Továbbá házi kitartására adasson néki három fejtstehén tulajdon jus-sal, és ez is csak egyszerre, semel pro semper, melyekből jövedőre is gon-doskodhatik. Minthogy pedig amint alább ki fog tetszeni, férfigyermekeim a juhokon egyformán fognak osztozkodni, egyenként egész özvegysege ideje alatt tartozni fognak tíz icce jól kifőzött vaját, és húsz font sajtot és túrót szolgáltatni mostohájoknak, és így öszvesen 30 icce vaját, és 60 font sajtot és túrót. Ismét egyenként vágni való bárányt, egyet, s öszre szüretkor ismét egy-egy vágójuhot. Ezeken fellyül hárman esztendőnként kétszáz forintokat, melyre fundusul szolgáljon a gyapjú ára, és azt mind az ideig, míg sorsát meg nem változtatja, és mint hites feleségem özvegyi állapotjában megmarad. Azon esetben pedig, ha akarmely tekintetben a városról elköltözne, a szer-zendő házam, mely feleségem lakásául szolgált, Gergely fiam foglalja el, de a mobiliák térjenek vissza oda, ahonnét elvitték, mivel a háznak mobilrozása különben is a residentionalis háztól esik, mely László fiamra nézendő. És ezek az ő özvegyi kitartására nézve, de allatúráját akarmely tekintetűk lé-gyenek azok, feleségem, mint tulajdonát mőringi competentiával elviheti. Ezen kívül az ezüstkészletből és kanalakból azokon kívül, amelyek a házhoz lett jöveletekor már megvoltak, vegyen egy részt, valamint akarmely gyer-mekem. Azok pedig amelyek az ő házhoz lett jöveletekor megvoltak, osztas-sanak el gyermekeim között, mint ide alább tettem rendelést.

Másodsor. Leánygyermekeimnek lccsendesítésekre előre bocsátván azt, hogy két testvéreimmel lett osztályom édes atyánk testamentoma következé-sében esvén meg, és ennél fogva leány testvéreink is lévén, kiknek successiojok atyánk testamentoma által reguláztatván, mi három férfitestvé-rek is atyánk testamentománál fogva kaptuk ki successionkat, és ki többet, ki kevesebbet vévén el, successióját ex testamento aquiralta, és így valóságos ősinek csak a' vétettethetnék, ami atyánkra is a successio útján jött. De min-den szemrehányásokat is megelőzni akarván, mincutána már leányaim sor-sokhoz és sorsomhoz képest kiházásíttattak, nemcsak, hanem ezen felyül, hol egyik, hol másik általam marháknban s lovakban részesíttettek, rendelem a házra nézve, hogy mivel az égés után minden épületek tulajdon költségem és fáradságom után állíttattak elől, egyedül a fundusnak árába magok által ki-választott atyafiak által határozandó becsnél fogva fizettessenek ki leányaim László fiam által, kit most itt örökösnek rendelek, de úgy, hogy György fiam is a leányok kielégítése terheit viselje, mivel már néki is van az ősi ház he-lyett való háza, melyet néki rátájába imputáltatni kívánok, magába értetőd-vén, hogy a fundus árának csak egy harmad részéből legyen a kielégíttetés, mivel a házat én is két testvéreimtől váltván meg, csak egyharmad részét

vette a successio útján. Eszerént a residentionális házon leendő osztályokat három fiaim úgy rendeljék, hogy egyik is a másikat rátájára nézve meg ne csorbítsa. A szőlőre és a mezei kertekre nézve:

Itt is két részben fizetvén ki két testvéreimet, csak egyharmad rész lehetne a successionak objectuma, azonban a földnek birtokától a leányág törvényes sententiák által elvettétvén, az én akaratom is az, hogy ezek tovább is fiaim kezén maradjanak. De a szőlőre nézve György már általam az új szőlőnek általadásával kielégítettvén, ezen atyai szőlő csak Gergely és László fiaimnál maradjon, ezeknek sorsok különben is szenvedvén az által, hogy az egész szőlőt csak mostohájok sorsa változtatásával oszthatják meg magok között, ezekből leánytestvéreiket három-háromszáz forintokkal fizessék ki hárman, és így a szőlő- és földbeli rátájokat ezen tehernél fogva bírhatják. Továbbá:

A marhák, lovak és juhokra nézve ebben állapodik meg rendelésem, hogy elhatároztam magamban, hogy mindenik leányomnak tíz darab lovat adjak, amint is már ketten ebbéli részeket elfogták, ehhez képest elégíttessen ki ezek rész szerént a harmadik, és negyedik is. Hanem Fekete János felesége rátája az által szenvedvén csorbulást, hogy az egyik kancája azonnal eldöglött, ezt azzal kívánom pótolni, hogy a többiek felett még egy fias kanca adasson néki, és ezen fellyül mindegyik leányomnak egy pár ellős tehén. A juhokon való osztály pedig mostohájok provisoja terhével lévén a fiaknak hagyva, mint már fellyebb is érdekeltetett, ámbár ezekhez a leányok just nem formálhatnának, ezen successiójok mégis egyenként 50 simpla aranyakkal in natura pótolmasson azon pénzből, mely maradandó lészen. Ekképpen rendelvén el özvegyem és leányim sorsokat.

Harmadszor. Fiaimra nézve rendelem a földekben. Már György fiam Szent Lőrincznek birtokával részesítettvén, az árendás birtokban Sz. Királyi birtokom amint van a ns. tanács jóváhagyásával légyen Gergely és Lászlóé. Hanem mostani birtokomban lévén édes atyámnak 4.443 forint 45 xr. investitioja, amelyről édes atyám testamentoma hallgat ugyan, de hogy a leányimnak itt se légyen mibe akadozni, rendelem, hogy ennek egyharmad része jutván csak nekem successio útján, mely 1.481 forint 15 xr-t tesz, ebből mindenik leányomnak fizessék ki az egy hatod részt in fl. 211, 36 $\frac{3}{4}$, mostani folyamatban lévő pénzzel, és így három fiaim osszák el magok között a pusztát egyenlőcn. De Páhit egészen György fiam bírván, Gergely és László maradjanak Bugatzban ketten, de úgy, hogy akarmelyiktől történne megválások, mincutána az rátájok fekvő summa letétetett, ez közöttök hármójok között osztasson fel, és a megmaradott puszta részen ismét úgy osztozzanak hárman, mivel ezen két pusztabeli ráta mindenik csak zálogos, magában értetődvén, hogy aki a tanyás részen marad, a másikat, ha magok között meg nem egyezhetnének, atyafiságos becsű mellett fizesse ki.

Negyedszer. Azon esetre, ha feleségem akarmely szín alatt innen a városról elköltözne, amint az 1-ső cikkel alatt érdekeltem, azonnal Gergely foglalja el a számára vett házat, mert másutt feleségemnek lakásáru gondoskodni nem tartozok, és akkor Gergely és László úgy osztozzanak a házon, hogy László maradjon residentionális házamban, és a szárazmalomban. Gergelyé a már többször érdekeltetett ház, és Györggyel kettőjüké légyenek a szélmalomok a

mellette lévő majossal, de úgy, hogy felvétetvén Györgynek is az, amit a ház vételére adtam, és elválásakor házi költségre adott száz forintjaim. Kinek-kinek rátája ahhoz appropoitione által adassék, s a szerént egyenesíttessen el successoinalis rátájok, fiaim együtt használván a szélalmokat, mindaddig, míg a szárazmalom reájok visszaszállandó.

Ötödször. A feljebb valók szerént kielégítetvén a marhákból és lovakból az özvegy és a leányok, mindazok, amelyek még valahol találtatnak oszollyanak a három fiaim között egyformán. Ehhez képest először is mindenikből, úgy a juhokból is Gergely és László részekre annyi szakasztasson ki mindenik nemből, amennyiben már György részesült. Ezen fellyül, minthogy György elválásától fogva a részibe vetteket már használta, ez öccseinek akképpen pótolta ki, hogy Gergely részére 60, Lászlónak pedig 100 darab juh adasson, melyek között legyen a harmada ellős, kétharmada pedig ürüből és tokjuhából elégíttessen ki, s szerént minden lábasjóság osztasson fel közöttük, s viselje az özvegyi tartásnak súlyát, mindaddig, míg az özvegy sorsa a fellebbi módon fog tartani. Végezetre:

Hatodszor. Minden a háznál, akár az udvaron, akár a konyhában, akár a szobában találtatott mobiliák (az élésre tartozókon kívül), minthogy azokból leányaim a kiházásításkor részeket kivették, légyenek a három fiaimé, de ezekben is, amit György már vitt, részében tudasson. Az éléshez tartozókhöz ellenben Györgynek nem adatván rész, mivel ő a maga házánál magáról providálni köteles, amint a már az 1-ső cikkely alatta rendelkeztem, ide nem értvén feleségem allaturáját. Azonban a konyhai eszközökkel akarmi névvel nevezendők légyenek feleségemnek konyháját fiaim providálni tartoznak, ide nem tartozván azok is, amelyeket feleségem maga szerzett, mint tulajdont. Utoljára:

Hetedszer. Minden pénzem, akár contractusokon, akár itthon depositumban légyenek, a fellyül megírottakon kívül légyenek a három fiaimé ily világos jegyzéssel, hogy ha magam éltemben nem teljesíteném, melyet ugyan teljes szándékom végre vinni, feleségemnek, mint a többi leányimnak is adjanak 50 simpla aranyat. Hanem, mivel László fiamat még ki nem neveltem egészen, ennek rátája ezer forinttal javíttasson, kivévén házassági alkalmatosságára, valamint Gergely, úgy László is 30, idest harminc species simpla aranyakat, amennyiben György fiam is részesítettett. Rendelem továbbá:

Nyolcadszor. Hogy a parochiális templom szükségére adjanak fiaim váltóban száz, a normális oskolára ötven forintokat oly formán, hogy annak fele a normális oskolába tanuló szegényebb sorsú és jó igyekezetű gyermekek között osztasson ki, huszonöt forintja pedig szolgáljon itt állandó fundusul. Nem különben az katholica ispotályra is adjanak fundatio képen huszonöt forintokat. Bízván sorsomhoz és karakteremhez képest leendő tisztességes eltakarításomat fiaim bőkezűségekre abból, amivel a jó Isten ingyen kegyelméből megáldott. Minemű ezen változhatatlan rendelkezésemet tulajdon nevem aláírásával meg is erősítem, s ezeket tulajdon akaratomnak lenni vallom, s teljesíttetését egészen a ns tanácsnak ajánlom.

Kecskemét, die 12-ma Augusti. Anno 1820.

Ferentzy László m. p. (L. s.)

[Simonyi János írásával:] Nemes Ferentzi László úr ezen írást azon kinyilatkoztatással, hogy ez végső rendelkezése, előttünk praesentálta a városházánál. Balásfalvi Kiss Mihály főbíró, Saator Péter notarius m. p. Muslay József perceptor. Simonyi János m. p. fiscalis.

[Ferentzy László saját kezű kiegészítése:] Alább megírt, valamint akkor, amidőn a feljebb leírt testamentomnak pontjaik önkényes akaratomból tettem, ép és egészséges elmével, jól megfontolva, tiszta ítélettel kívántam rendelkezni, úgy az alább megnevezett convocatus urak előtt újabban, több idei gondolkodásom után is azon testamentomomnak minden cikkelyeit és egészséges állapotomban jóváhagyom, confirmalom és gyermekeim által megmásolhatatlanul megtalálni kívánom.

Költ Kecskeméten 1821. esztendei Februarius 19. napján.

Ferentzy László m. p.

Saator Péter senator m. p. (L. s.) Szeles József senator m. p. (L. s.) Szánthó

Márton senator m. p. (L. s.)

Az utolsó oldalon Simonyi János írásával: Senator nemes Ferentzy László úrnak testamentoma. Praesentum die 30-a Decembris anno 1821. No. Diarii 177.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 14. 1821., Fasc. 1. 1821.

Öt lapból álló irat, eredeti. A közreadott szövegen kívül még négy újabb megerősítés található. A végrendeletet lezáró és a kiegészítéseket hitelesítő viaszpecsétek épek.

3.

ÖZVEGY DEMETER JÁNOSNÉ BOLDOG SÁRA TESTAMENTUMA 1821. március 1.

A felséges mindenható Úr Istennek nevében.

Én, Boldog Sára elsőbb néhai Dékány József, utóbb pedig néhai id. Demeter János úr második férjemnek elmaradott özvegye, jóllehet még ép és egészséges erővel vagyok, és Istennek légyen hála, nyavalyában nem sínlődök, mivel mindazonáltal tudom az emberi életnek bizonytalanságát, nehogy végső rendelkezésem beteges üdömrre maradjon, vagy ami a hirtelen történhető halálom miatt végkép el is múlhatna, gyermekeim között történhető zűrzavaroknak eltávoztatásokra most tészem végső rendelkezésemet életidőmnek 63. esztendejében. Mire való nézve megjegyezvén e következőket.

1-o. Hogy néhai Dékány József első férjemtől származtak még életben lévő 6 gyermekeim, t. i. Dékány János, Dékány József, Dékány Mihály, Dékány Katalin Bentsik Antalné, Dékány Klára Elefánti Miklósné és Dékány Anna Bimbó Antalné. És nevezett első férjemmel 15 eszendőket éltem, néhai Demeter János úr második férjemtől pedig, kivel 32 esztendőket töltöttem házasságban, gyermekeim nem maradtak.

2-o. Hogy javaim, melyekkel bírok, állanak a következőkből:

a/ Van a Matkói úton a város határában 10 zsák alá való örökföldem Boldog Gergely szomszédságában, s ezen földem az örökösödés útján néhai Boldog János édes atyám uram után maradott reám.

b/ Van a Város földin 60 hold mezei kert földem Demeter Márton és Szegedi István szomszédságokban.

c/ Van szőlőm az úgynevezett Csordás kút melléki Alsó Hegyben Cservenka Gergely és Demeter Márton szomszédságokban. Ezen szőlőm áll 3 pászttában és foglal magában 286 utakat.

d/ Vagynak a háznál található ingó javaim, a szőlőhöz tartozó edényeim és vermes életjeim.

e/ Vannak elocalt capitalisaim és van arany-, ezüstpénzem is. A b, c, d, és e betűk alatt feljegyzett javaimat, mint néhai Demeter János másodok férjemmel közkereső, annak testamentoma következtében és a Demeter atyafiakkal már megtett osztály után teljes jussal és szabadon rendelkezhető szabadsággal bírom. Mire nézve az elől számlált javaimról megnevezett gyermekeim között ekként rendelkezek.

I-mo. Jóllehet nevezett gyermekeimet égyaránt szeretem, s a' végett őket egyaránt kívánom is minden javaimban részesíteni, mindazonáltal, mivel férjfigyermekeimre tekintve anyai kötelességem megkívánja, hogy őket gazdálkodásokban gyarapítsam, s mindnyájokra nézve is hasznosnak találok, nehogy minden javaim apróra hagyogatva alkalmatlan és kevesebbet érő birtokot nyújtsanak, tehát azt rendelem, hogy város földi földekben egyedül három férjfigyermekeim osztozzanak, s abban leány gyermekeim részt in natura né vegyenek, hanem felvétetvén halálom után az osztály idejekor a leányoknak a földből esendő ráta, az az akkori időkhöz képest készpénzben becsültessem meg, és férjfigyermekeim leány testvéreknek a földből járandó s a becsülés által pénzre reducalt rátájokat amennyiben szőlőből (mely hasonlóan megbecsültessem) kipótolható nem volna, készpénzzel fizessék ki, s ennél fogva férjfi gyermekeim szőlőből in natura né osztozzanak.

II-do. Meglévén eszerént a gyermekeim között az egyenlő osztály, minden egyéb javaimban a háznál találtatandó ingó javak és vermes életek, mint el nem titkolhatók, ide, sem más különös papirosra fel nem fognak jegyeztetni. A tőkepénzmről, melyek elocalva vannak, és kezemnél lévő arany, ezüst pénzmről készítek egy különös jegyzéket, melyet gyermekcimmel a végett subscribáltatok, hogy halálom esetére legkisebb kétségeskedésre és ízetlenségre is okot né szolgáltatassak. Itten pedig pénzemnek summáját azért nem érdeklek, mert az különben is változásoknak van kitéve és valami holtomig szaporodhat, úgy fogyhat is.

III-o. Ha hogy életemben gyermekeim közül valamelyiknek akár körülöttem tett vagy teendő szolgálatját s azzal nyert érdemét megjutalmazom, vagy pedig a környülállások úgy hozván magokkal valamelyiknek szorultságát felsegítem, ebbéli segedelmem az aztat megnyerő fiamnak vagy leányomnak juszába és rátájába ne tudódjon, ha csak különösen segedelemre nézve tőle írást nem veszek, és azt a fentebb írt mód szerént jegyzékbe nem teszem.

IV-to. Tisztességes eltakarításomra hagyok ötszáz, azaz 500 forintokat váltó-cédulában, mely summa előbb az osztály előtt supputáltatván temetésbeli költségekre úgy fordíttasson, hogy ha mi a költségektől azon 500 forintokból még fennmaradna, az gyermekeim által szent célra fordítódjon.

V-to. A parochialis Nagytemplomra, a tisztelendő pater piaristák templomára és a tisztelendő pater franciscanusok templomára hagyok 100, azaz száz-száz, öszvesen 300, azaz háromszáz forintokat oly feltétellel, hogy ezen hagyományom tőkepénzformán használatodván, csak az esztendőnként fizetendő interek fordítódjanak a szükséges költségekre.

VI-to. A Szentháromság kápolnájára szinte hagyok száz, azaz 100 forintokat, mint tőkepénzt, s azt kívánom, hogy eltemettetésem is ott történjen.

VII-mo. Ha hogy a catholica részről lévő nemes tanács a catholica ispotály mellett levő kápolnát restaurálni vagy új templomot építeni akarna, annak felépítésére hagyok 100, azaz egyszáz forintokat, ha hogy pedig a környülállások a kápolnának restaurációját vagy új templomnak építését hosszas időkre halasztanák holtom után, tehát azt kívánom, hogy azon 100 forintok fordítódjanak azon épületre, melyet a város nagy kiterjedése végett az apróbb gyermekek kedvéért iskolának van szándék készíttetni.

VIII-o. Lovaimról, kocsimról s tehenemről, mivel ezeket, megtörténhet, hogy eladom, semmi különös említést nem tészek, hanem csak az az akaratom, hogy mind férjfi, mind leánygyermekeim holtom után minden javaimban egyformán osztozzanak sérthetlenül hagyván azonban az I-ső pont alatt tett feltételeket.

Mely ezen végső rendelésem előttem felolvastatván, minekutána azt pontról pontra megérttem, az eránt tökéletes megnyugvásomat és akaratomat kijelentem, a nagyobb hitel végett saját kezem keresztvonásával megerősítem.

Ketskeményen, az 1821-dik esztendei Martius hónap 1-ső napján.

Boldog Sára tulajdon kezem + vonása.

Én általam Vékony Péter m. p. senator. Simonyi János m. p. [egy olvashatatlan szó] s mint bíróilag kiküldött s megkeresett bizonyság előtt. Én előttem hites polgár Kováts János m. p. Én előttem mint meghítt bizonyság Tasi János m. k.

1827-ik esztendei Januarius 14-k napján jelen testamentombeli rendelkezésem előttem testans Boldog Sára és alól megírt tanúbizonyságok előtt szórúl szóra és pontról pontra felolvastatván, és érthetőleg megmagyaráztatván, ebben a következő észrevételeket és változásokat tettem:

1-szer. Hogy a Matkói, édes atyámról reám maradt ősi földemhez ezen végrendelésem olta szereztem két zsák alá való földet.

2-or. Néhai Istenben boldogult Demeter János férjem után maradt 60 zsák földemhez pedig vettem örökárban a Szegedi örökösöktől 7, azaz hét zsák földet. Nemkülönben

3-szor. Néhai Boldog Péter bátyám-uram Monostori 50 zsák földjét is magamhoz nem megvető summa pénzen váltottam. Mindazonáltal ezen földjeim eránt is az az meghatározott akaratom, hogy ezeken is, valamint más földjeimen egyedül férfigyermekeim osztozkodhassanak a fentebbi testamentomomnak I-ső pontjában érdeklent, ezennel is jóváhagyott feltételek szerént, megjegyezvén ezennel

a/ Azt, hogy Dékány János legidősebb fiam számára vettem 1.000, azaz egy ezer váltócédulabeli forintokon egy szőlőt. Ezen 1.000 forintoknak intere vagy a szőlő rátája ne kivetődjön, hanem egyedül az 1.000 forintok számítassanak rátájában.

b/ Hogy amely capitalisoknak megnyerések eránt akárki ellen pert folytatok, vagy folytatni fogok, ha netalán azokat én el nem végezhetném, tehát ezennel akarom, hogy halomásom után az én gyermekeim is szinte azon jussal, mellyel én bírok, folytathassák, és ha új pereket kezdeni kívánnának, kezdessenek, akárki legyen azon adós, megnyervén pedig a tőkepenzt, azon egyaránt osztozkodjanak.

c/ Nemcsak minden házi gazdaság vagy szőlőbeli edényeim, hanem mindenféle ágyi és ládabeli ruháim is akármincműek legyenek azok, hasonlóképpen minden gyermekem egyaránt osztozkodjanak.

Mely ezen codicillusom előttem és a megjelent tanúbizonyosságok előtt újra felolvasatván, ezt minden pontjaira nézve helybenhagyom, és megerősítem, sőt a nagyobb hitel végett saját kezem keresztvonásával megerősítem.

Ketskeméten mint feljebb.

Boldog Sára tulajdon kezem + vonása.

Mi előttünk, mint bíróiképpen kiküldetettek előtt: Drégely István tanácsbeli. Végh Pál hites polgár. És én előttem ezen dologra meghívott tanú előtt: Tasi János m. k.

1830-ik esztendei Augustus holnap 6-dik napján a már általam még 1821-ik esztendei Martius holnap 1-ső napján tett testamentomom és annak következtében ismét 1827-ik esztendei Januarius 14-ik napján tett codicillusom tulajdon magam kívánságára kihozattatván, és azok a jelen lévő tanúbizonyosságok előtt érthetőleg felolvasatván, megmagyaráztatván előttem. Ezekben tehát csupán azon változásokat és észrevételeket téstem, hogy mivel Dékány Mihály fiamnak két leánkáit, nevezetesen Mária és Erzsébet nékem kedves onokáim néhai férjem, Dömötör János úr halomása olta szünet nélkül nálam vagynak, és amiolta már felserdültek, mind egészséges, mind pedig beteges állapotomban fárdhatatlanul szolgálatomra voltak, és vagynak. Ezen kedves onokáimnak tehát fáradhatatlan és hűségükért, munkásságukért hagyok fejkenként külön-külön 300, és így a kettőnek 600 forintokat, mely summa nekik az egész javaimból előre fiztessenek ki. Ezen fejül, ha életemben őket ki nem házashatnám, azon esetre amely ágyi, ládabeli ruhákat már az ő számokra különösen eddig is szerezgettem, úgymint 4 új derékalt, 2 új dunyhát, 7 vánkust, 5 törülközőkendőket, egy vég vásznat, 3 lepedőket, több darab ingnek való gyolcsokat, öt zsák új tollakat. Ezek nekik úgy adattassanak által, hogy amelyekbe az említett készen levő tollból nem jutna, azok a közösből friss tollal tölttessenek meg. Ezeken kívül fejős tehennem fajzásából két üsző borjút nevelek számokra, ezek is, ha férjhez menetelekig megszorodnak is, szaporulattyaikkal együtt kettőjüknek adódjának által.

Mely ezen codicillusom előttem és a jelenlevők előtt felolvasatván, megmagyaráztatván, ezt mindenekben helybenhagyom, és tulajdon kezem keresztvonásával megerősítem.

Költ, mint feljebb.

Boldog Sára keze + vonása.

Én előttem mint e végre bíróiképpen kiküldetett Gömörly László m. p. cancellista előtt. Mi előttünk, mint e végre meghívott tanúk előtt: Tasi János m. k. Ifjú Barta István m. k.

Az utolsó oldalon eltérő írással: Boldog Sára, néhai Demeter János úr özvegyének testamentoma.

Praesentum die 1-ma Martii 1821. Ad no. diarii 1521.

Jelen codicillussal megbővítettett sub nro. diarii jur. 391. anno 1827.

Ezen testamentom újabb codicillussal az 1830. esztendei bírói jegyzőkönyv 1400. száma alatt ismét megbővítettett.

Publicatum 28-a Augusti 1830. no. diarii jud. 1512.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 7. 1821., Fasc. No. 7. 1821.

Háromlapos irat, eredeti.

4.

ÖZVEGY HORVÁT IMRÉNÉ FÜLÖP ILONA TESTAMENTUMA 1821. április 5.

Alól is megírt Fülöp Ilona, néhai Horvát Imre férjemnek elmaradott özvegye minekutána ez múlandó életben 70 esztendőket Isten ő szent felsége kegyelmességéből eltöltöttem volna, gondolóra vévén ez életnek állhatatlanságát, testemben ugyan, mint öreg és éltes idejű gyengélkedő, de elmémben ép és egészséges lévén, sok fáradságokkal szerzett csekély vagyonomairól, hogy gyermekeim között az egyenetlenséget halomásom esetére is eltávoztassam, tészem ezen végrendeletemet. Úgymint.

1-ör. Lévén a 9-dik tizedben Boros István és Sziládi Mihály szomszédságokban egy házam, amelyen Horvát Imre onokámmal már megosztóván, az maga részét el is idegenítette, ezen házamat tehát, amely tulajdon keresményemből származván, és legközelebb 1819-dik esztendei április 2-dikán történt szerencsétlen tűz által megemésztetvén, tulajdon költségemen ugyan, de kisebb vőmnek, Kapás Nagy Antalnak gondosságával és hűséges fáradozásaival újra felépítettem, hagyom és rendelem ugyan most nevezett Kapás Nagy Antal kisebbik vőmnek, és hitvese Horvát Erzsébet kedves leányomnak 500 száz azaz ötszáz forintokban, váltócedulában oly móddal, hogy ameddig Isten ő szent felsége életemnek kedvez, ezen házban lakom, gyámolítani engemet az említett leányom s vőm tartozván, holtom után mindazonáltal azon ötszáz forintokból tartozzon 100, azaz száz forintokat a három katolika szent egyháznak, tudni illik parochialis, tisztelendő pater piaristák és tisztelendő pater franciscanusoknak egyenlően szentmise szolgálatokra kifizetni. Annak utána pedig Zollai János, mint első férjemtől Zollai Andrásról származott édes fiannak, ki mint nagyannya, Baranyi Katalintól ház- és szőlőbeli jussát, mind pedig én tőlem még ezelőtt 23 esztendővel egészen kivette, csupán 50 forintok két leányim, úgymint Horvát Anna Kovács Jánosné és Horvát Erzsébet Kásás Nagy Antalné között egyenlően osztasson fel.

2-or. Vagyon a Széktói hegyben Fodor Pál és Szekeres Antal úr szomszéd-ságokban egy szőlőm, amelyből már Zollai János édes fiam, mind pedig Horvát Imre onokám jussaikat már kivették, minthogy ezen szőlőm három darabban vagyon, tehát az úgynevezett kis pászta a mellette lévő 17, azaz tizenhét út szőlővel és egy sor lugassal, nem különben a gunyhóval és veteményfölddel együtt légyen kisebbik leányom, Horváth Erzsébeté oly móddal, hogy a gunyhó és veteményföld általam száz forintokra becsültetvén, ezen száz forintokból tisztességes eltakarításomat megtéríteni tartozzon. A többi szőlőm pedig légyen idősebb leányom, Horvát Anna Kovács Jánosnéé.

3-or. Minden ingó bingó jószágom, házieszközeim, ágy és ládabeli ruháim légyenek Horvát Erzsébet leányomé, akit is oly móddal mint másik leányomat, Horvát Annát ki nem házasíthattam, de tellyes reménységem is lévén ezen leányomban, hogy holtomig való dajkám és hűséges gondviselőm léssen. Ezen ingó javaimból pedig onokámnak, Horvát Imrének azért nem hagyok, mert az ő atyja, Horvát István az én nőhai férjemtől, Horvát Imrétől négy ökröt minden hozzá tartozandó készséggel és szekérrel százhetvenöt forintokban jutalmas áron kivette, de meghalálózván Horvát István, az ő temetésére, noha nem tartoztam volna, öt esztendőig tölem tudni illik már akkor külön kenyéren lévén, 50, azaz ötven forintokat is adtam, melyeket többé vissza nem kívánok.

4-szer. És utoljára, ami kevés szőlőbeli edényeim vagynak, azokból legelőszőr is kisebbik leányomnak, Horvát Erzsébetnek a legnagyobb kádat, három hordókat, úgymint egy ötakós, háromakós és egy kétakós boroshordókat, nemkülönben egy lúgozót és a kétakós káposztás hordót hagyok. Horvát Anna leányomnak hasonlóan egy kádat három hordókkal, egy nyolcakós, hatakós és ötakós hordókat. Zollai Jánosnak pedig három hordókat, úgymint egy hatakós, egy hétakós és egy háromakós hordókat rendelék. Megemlékezvén itten mindazonáltal Horvát Imre onokámról is, kinek ezennel egy kádat és két hordókat, melyek közül egyik hatakós, a másik négy, testálok.

Mely utolsó rendelésem előttem felolvastatván, ezt helybenhagyom, és tulajdon kezem keresztvonásával megerősítem, rendelvén ezen testamentomnak végrehajtójává senator Drégely István urat, akit is, hogy a nemes tanács ezen végre kiküldjön, alázatosan esedezem.

Költ Ketskéméten, 1821-dik esztendei április 5-dikén.

Fülöp Ilona, Horvát Imre özvegye keze + keresztvonása.

Mi előttünk, mint meghívott bizonyságok előtt: Drégely István senator, Gömör László m. p. cancellista. Én előttem, mint bíróiképpen kiküldött hit-es polgár Kún István előtt m. k.

1823. esztendei Januarius 13-kán Fülöp Ilona, Horvát Imre özvegye ezen testamentomát megváltoztatni kívánván, minekutána mi alólírottak megjelentünk a tanúbizonyság végett, jelen testamentoma előtte szórul szóra és pontról pontra felolvastatott, és érthetőleg megmagyaráztatott, ebben ép elmével és józan gondolással a következő változásokat tette, tudni illik az

1-ő pontra nézve, hogy azon pontban érdeklött háza Kapás Nagy Antal kisebb vejének és Horvát Erzsébet leányának már nem 500, hanem csak 400 forintokban maradjon, és ebből ők Zollai Jánosnak 50, azaz ötven forintokat, Horvát Anna Kovács Jánosnénak pedig 100, azaz száz forintokat adjanak. Horvát Erzsébet részére utoljára 150, azaz százötven forintok maradjanak meg, a felmaradó 100, azaz száz forintokból pedig fent nevezett kisebbik veje és Erzsébet leánya tisztességesen takarítsák el.

2-k pontra nézve pedig, hogy Kapás Nagy Antalnak és Horvát Erzsébetnek a veteményföld ne 100, hanem csak 50, azaz ötven forintokban maradjon. Ezen ötven forintok is pedig az testánsnak szükséges takarítására fordítódjanak, és hogy az 1-ső pontban a három templomokra hagyott 100 forintok helyett 10 akó bort és 7 véka búzát hagyjon. Egyéb eránt több részében a fent írt testamentomát helybenhagyja.

Mely ezen változtatás a testáns asszony előtt felolvastatván, helybenhagyta, és keze keresztvonásával megerősítette. Költ mint feljebb.

Fülöp Ilona, Horvát Imrének özvegye keze + vonása

Mi előttünk: Drégely István senator és bíróiképpen kiküldött előtt. Fodor József magam saját keze + vonása, mint meghívott bizonyosság előtt. Horvát Ferenc tizedes és meghívott előtt +.

Az utolsó oldalon: Fülöp Ilona, Horváth Imréné testamentuma.

Pr. Sub no. Diarii 697. 1821. die 5. Április.

Praesens testamentum die 17 Februarii 1823. publicatum est no. Diarii jud.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: no. 18 1821., Fasc. 1. 1821.

Kétlapos irat, eredeti.

5. VÖRÖS KIS MÁTYÁS TESTAMENTUMA 1821. július 2.

Az Atya, Fiú és Szentlélek Istennek nevében.

Én, Vörös Kis Mátyás életemnek 63-dik esztendejében súlyos nyavalyák által környülvétetvén, hogy kedves hitvesem és 9 élő gyermekeim között holtom után is a csendes, békességes és egymás eránt viseltető szeretetet amennyiben rajtam áll, állandóvá tegyem, még ép és egészséges elmével lévén, Istentől vett csekély javaimról e következő rendelésemet teszem.

Javaim, amelyekről rendelkezek, e következők:

1-o. Van az 1-ső tizedben Kis János testvéröcsém szomszédságában egy házam. Ezen házamnak fundusa nagyobb részben ősi, még azt testvéremmel tett osztály után nyertem. 306, azaz háromszázhat bankócedula forintok erejéig pedig tulajdon szerzeményem, mert ezen áron Balog József szomszédomtól régi házfundusomhoz egy darabot az égés után magam szerzettem. Az ekként érdeklött házfunduson tett épületek mind tulajdon szerzeményeim, mert jóllehet az osztály idején volt is házfundusomon valamely épület, de mivel kétszeri szerencsétlen és veszedelmes égés által az majdnem semmivé tétetett, mind az épületeket falaira nézve, mind pedig annak tetejét nagy költséggel és fáradsággal magam tettem és tétettem.

2-o. Van a Széktóban két pászttában Kis János és József kedves testvéreim szomszédságokban százhusz, azaz 120 út szőlőm, ennek valamint egész földje, úgy az egyik és nagyobb pászta is egészen osztályokban jutván reám, nem az én szerzeményem, hanem a kisebb pásztának földje gyep lévén, abból szőlőt kedves feleségemmel együtt én csináltam.

3-o. Van ugyancsak a Széktóban Forgáts Mihály és Budai János szomszédságokban 4 pásztában 300 út szőlőm, melyet kedves hitvesemmel magam szerzettem.

4-to. Birok a nemes tanács kegyességéből Péterin egyharmad portio árendás földet, amelyen a tanyai épületek szintég magam szerzeménye.

5-to. Van 4 hámos lovam, kocsim s a szántáshoz megkívántató eszközeim.

6-o. Házi és szőlőhöz tartozó eszközeim, melyeket szintég magam szerzeményének jólélekkel nevezhetek és nevezek is.

Ezen előlszámlált vagyonom Petróczi Erzsébet kedves hitvesemet, kivel házassági életben 37 esztendőket békével töltöttem, és 9 élő gyermekeimet, nevezetesen Antal már feleséges és gyermekes, László feleséges, Mátyás nőtlen és János még nevetlen fiaimat, Erzsébet Bacsó Mátyásnál férjnél lévő, Judit és Anna hajadon, Julis és Sára még nevetlen leányaimat is illetnék, de tekintetben vévén azt, hogy ha halomásom ezúttal történne, 500 forintokra teendő passiva adósságaim kifizetendők, tisztességes eltakarításom is kölcsön pénz nélkül meg nem történhetne, de gyermekeim is vagyonomban mindedig osztályt nem követhetnek, méglen kedves hitvesem él, nevetlen gyermekeim fel nem nevelődnek, s hajadon leányaim sorsokhoz képest ki nem házassítatnak, azért halomásom esetére ez nevezett kedves hitvesem és előlszámlált gyermekeimre nézve tökéletes és jól megfontolt akaratom:

Hogy Petrotzi Erzsébet kedves hitvesem még él és nevemet viseli, minden javaimban teljes jussal és szabadsággal tulajdonos legyen, minden gyermekeim az ő rendelkezéséről és akaratától függjenek, eránta hogy tisztelettel és engedelmességgel viseltessenek, szívökre kötöm. Valamint kedves hitvesemnek is nagyon ajánlom, hogy nevetlen gyermekeimet jámbor életben és istenfélelemben nevelni fő kötelességének esmérje. Ha hogy tehát ebbéli szíves óhajtasom szerént már felnevelt férjfi gyermekeim a közös gazdaság körül híven foglaltoskodnak, [egy kiolvashatatlan szó] lesznek abban, hogy adósságaim kifizetessenek, nevetlen gyermekeim felneveltessenek, s leányaim kiházassítassanak, úgy kedves feleségem halomása esetére teendő testamentomában ezen férjfi gyermekeimről különösebben emlékezzen meg, s ötöt több gyermekeim felett megkülönböztesse. Minden esetre pedig testamentomát úgy intézni igyekezzen, hogy javaimban leányaim is, de leginkább férjfi gyermekeim különösebben részesüljenek, leánytestvéreiket csak pénzzel elégíthessék ki.

A több, előre el nem látható esetekre nézve is a javaimról való további rendelkezést feleségemnek engedem, ő legyen kedves gyermekeim eránt oly igazságos, hogy senkit azok közül meg ne szomorítson s arról is el ne felejtkezzen, hogy leányaimat is teljességgel kizárni nem akarom.

Mely ezen végső rendelkezésem előttem felolvastatván, minek utána azt jól megértettem, ezennel jóváhagyom, tulajdon akaratomnak lenni elesmérem, s magam neve aláírásával megerősítem.

Ketskemetén Július holnap 2-dik napján az 1821-dik esztendőben.

Kis Mátyás m. k.

Én előttem, mint ezen testamentom feljegyzésére kiküldött Simonyi János m. p. notarius előtt. Vass János bíróiképpen kiküldött hites polgár előtt. Mi előttünk.

Az utolsó oldalon azonos írással: Vörös Kis Mátyás testamentoma. Más írással: Nro. 1010. praes. 2-a Julii 1821.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 24. 1821., F. 1. 1821.

Kétlapos irat, eredeti.

6.

KIS MIHÁLY TESTAMENTUMA

1822. február 19.

A mindenható Úr Istennek nevében !

Én, alább is megírt Kis Mihály elgondolván az emberi életnek bizonytalan voltát, míg ép és egész jó elmével bírok, akartam azon javaimról (melyeket az én jó Istenem, mint érdemtelen szegény szolgáljára, reám bízott) ily végső rendelést, amint ide alább következik, tenni. Annyival is inkább, mivel sem fiaim, sem pedig más atyámfiaim, akik javaimhoz jussokat tarthatnák, nincsenek, ugyanis:

1-o. Minden a háznál találtató ingó javaimat halomásom után bírhasa és használhasa az én kedves hitvestársam, Palinkás Judit még él, és ha a megtörténhető második férhez menetele által magzatokkal áldaná meg ötöt az Isten, akkor legyenek említett ingó javaim azoké, ellenkező esetre pedig, tudni illik, hogy ha successorok nélkül halna el, szálljanak mind az ide való evangélikus lutheránus ecclesiánkra.

2-o. az úgynevezett Vén hegyben, a Hegedűs és Vatsi út között Pálincás János és B. Sándor János szöleik közt van egy 58 utakból álló szőlőm, mely is tulajdon keresményem. Erről ezen határozott és megmásolhatatlan rendelést teszem, hogy holtom után bírhasa azt feleségem még él, de ezzel a megjegyzéssel, hogy ha a második férhez menetele által successori maradnának is, ne azokra, hanem holta után egyenesen az ide való ev. luth. ecclesiánkra szálljon örökösen. Melyet is kezéhez vevén az említett ecclesia, köteles lészen mindjárt a tekintetes földesuraságnak (kiknek oltalma alatt éltem számos esztendőkig) adni 30 forintokat váltóban, nemkülönben a római catholicus szent ecclesiának 10 és a református szent ecclesiának is 10 forintokat ugyan váltókban.

Mely ebbéli utolsó rendelkezésemet és testamentomomat minekutána előttem és feleségem előtt is többször elolvastatott volna, nagyobb állandóságára nézve saját nevünk aláírásával megerősítem, feleségemnek megegyező akaratjával helybenhagyván, azt minden cikkeleiben.

Signatum Ketskeméten die 19 Februarii 1822.

Kis Mihály saját keze + vonása. Palenkas Judit saját keze + vonása.

Coram me Joanne Hajnal k. er. Kets. vicenotarius. L. s. Devosa András mostani kurator jelenlétében. Gömörly János vásáros jelenlétében.

[Más írással készült kiegészítés:] 1822. 19-a Februarii. Kis Mihály ezen testamentomát a városházához solennizáltatás és az archivumba leendő betéttel végett béhozván, hogy ez előtte felolvastatván, tulajdon végső akarattának és rendelkezésének lenni itten is kinyilatkoztatta légyen, megismerjük s bizonyítjuk. Kkemét, mint fent.

Ladányi Sándor m. p. senator és subt. bíró. Kún János m. p. főnotarius.

Az utolsó oldalon azonos írással: Kiss Mihály testamentoma. Praesentum die 19-a Februarii. No. 342. diarii jud. 1821/22.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: no. 23. 1822.

Kétlapos irat, eredeti.

7.

JÓZSA JÁNOS TESTAMENTUMA

1822. február 25.

Alól is megírt Józsa János már ugyan Isten kegyelméből 80 esztendőket eltöltvén, és most beteges is, de azonban tökéletes ép elmével lévén, halálom esetén, özvegyen maradandó hitvesem és öt gyermekeim között békességet és csendességet szerezzek, Isten jóvoltából szerzett csekély javacskaímról kívántam e következő végső rendelkezésemet tenni.

Megemlítvén előre azt, hogy valamint magamnak semmi ősi javaim nem voltak, úgy 1-ső feleségem, Kovács Ágnes is házához semmit nem hozott, mostani feleségem Kakas Ilona pedig, tulajdon vagyonát soha az enyimmel öszve nem keverte, hanem azt mindenkor maga használta és manipulálta, következőképpen én Isten áldásából minden javaimat magam szerzettem, melyek is e következők.

A/ Egy házam van a 6-ik tizedben Könyves János, Nagy Mihály és Hajagos János házaik szomszédságában.

B/ Szolnoki köz végén Tomo Sámuel és Kis Sámuel szöleik szomszédságokban 160 utakból álló szőlőm.

C/ Ismét a Széktónál Sallai János szomszédságában egy másik 156 utakat tevő szőlőm.

D/ Capitalisban elocalva 1.900, azaz egyezer kilencszáz forint.

E/ Mintegy 160 véka búzám, ismét 50 véka rozsom Tasi Gergelynél, mellyel ez nekie adott 50 forint adósságért tartozik, és amely ötven véka rozsot ő még e napokban meg fog adni. Úgyszinte van 100, azaz 100 véka árpám és 200, azaz kétszáz véka zabom, végre némely házi és szőlőhehez tartozó eszközeim.

Melyeknek ekként lett előlszámlálás után feljegyezvén még azt is, hogy ezideig már azon 245, azaz kétszáznegyvenöt forintokon felül, melyeket három férfigyermekeim helyett Péteri árenda fejében fizettem, különösen Imre fiamnak 302, azaz háromszázkét forint, Jánosnak 400, azaz négyszáz, Mihály

fiamnak 200 forint, Ágnes leányomnak Szabó Jánosnének 87, azaz nyolcvanhét, Klára leányomnak Csongrádi Farkas Mihálynének 60, azaz hatvan forintokat adtam, és mind férfi, mind pedig leánygyermekemet, Imre fiamat különösen két ízben is tisztességesen kiházásítottam, rendelem:

1-er. Mostani feleségemnek, Kakas Ilonának erántam mutatott példás hűségét különösen köszönvén, óhajtánám, hogy eránta való háládatosságomat minden javaimban holtáig leendő meghagyattatása által bizonyíthatván. Minekutána azonban fiaimmal következő visszas élettől és háborgattatástól tartván, készpénzzel való kielégítését maga is inkább óhajtani láttatna, annál fogva részére hagyok a fent érdekllett capitalisomból 600, azaz hatszáz forintokat is, melyeket említett kedves feleségemnek részére házassági contractus által ajánlottam. Ezen kívül pedig akarom és rendelem, hogy házamnál találtató és meglévő minden élésre való naturalék és gabonák, úgymint búza, árpa és zab (kivévn egyedül azon 50 véka rozst, melyről alább mást fogok rendelni) legyen telles jussal kedves feleségemé úgy, hogy mindezekről mind pedig a fent kített 600 forintokkal halomása esetére szabadon rendelkezessen az említett 50 véka rozson pedig 3 fiaim osztozzanak.

2-or. Házamat hagyom három fiainak egyaránt úgy, hogy ha nekik tetszeni fog, azt eladván, az árán hárman, úgymint Imre, János és Mihály fiaim osztozkodjanak, azt azonban megjegyezvén, hogy akármikor történnyen is halálom, feleségemnek a házból leendő kiköltözésére illendő üdö engedtessek.

3-or. A Széktónál lévő szőlömet említett három férfigyermekeimnek hasonlóan egyenlő osztályra hagyom.

4-er. A Szolnoki köz végén helyeztetett szőlömet pedig hagyom a két leánygyermekeimnek szinte egyenlő osztályra. Azt azonban mind a két szőlömré nézve megjegyezvén, hogy azon esetre, ha hogy halomásom a szőlönek kikapáltatása után történne meg, azon esztendőbeli hasznai kedves feleségemé légyenek.

4-er (!) Akarom és rendelem, hogy Ágnes és Klára leányaimnak, ami készpénzt már adtam, amint tudni illik az már fellyebb említettett, pótolassék ki fejenkét száz-száz forintokra. Azon kívül pedig minden házi és szőlöhez tartozó eszközeimet és edényeimet egyenlő osztályra nekik hagyom, ide nem értvén természetesen azokat, amelyek feleségemnek tulajdonai.

5-ör. A parochialis templom tornya felépítésére hagyok 25, azaz huszonöt, a catholicus ispotályra 25, azaz huszonöt, a tisztelendő pater franciscanusoknak 25, azaz huszonöt, a tisztelendő pater piaristkáknak 10, azaz tíz és a normalis oskolára 10, azaz tíz forintokat. Végre:

6-or. Amennyiben a fent kített hagyományoknak kifizetések által a capitalisomból még valami fennmaradna (ha tudni illik azt életemben el nem élném) hagyom három férfigyermekeimnek egyenlően. Ők tartozván minden esetre hagyományaimat a nekeik hagyott javakból kifizetni. Azon kívül pedig, ámbár volna most készen oly 125 forintom is, melyet temetésemre szántam, ha mindazonáltal ezt elélni találnám, tisztességes eltemettetésemnek terhe is férfigyermekemet fogja illetni. Kiket ezennel különösen intek, hogy lelkemről sem felejtkezvén meg, a jó erkölcsnek és egymás eránt való szeretetnek

állandó gyakorlása által erántam, mint valóságos szerető atya eránt való háládatosságukat megbizonyítani igyekezzenek.

Mely ezen utolsó rendelésem előttem felolvastatván és általam is megfontoltatván, azt mindenekben helybenhagyom, sőt tulajdon végső akaratomnak lenni ezennel is megesmérem és bizonyítom. Azt egyedül adván hozzá, hogy Mihály fiamnak most nem régiben is adtam 30 forintokat, ami azonban reá nézve tett rendelésemet nem változtatja.

Költ Ketskémét, 25-a Februarii 1822.

Józsa János maga + kezevonása.

Mi előttünk, mint bíróiképpen kiküldött és meghívott bizonyságok előtt: Ladányi Sándor m. p. senator, Gyenes Mátyás, Csernus Mihály hites polgárok. Domián István.

A hátlapon azonos írással: Józsa Jánosnak testamentoma. Más írással: Praesentatum 1822. 4-a Martii no. Diarii judl. Újabb írással: 1821/22. sub nro. Diarii 469. Ezen testamentom a testans Józsa Jánosnak férfi gyermekei és özvegye előtt publicatott.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 15. 1822., fasc. 1. 1822.

Kéttapos irat, eredeti.

8. ÖZVEGY SZŐKE IMRÉNÉ IVITZ ERZSÉBET TESTAMENTUMA 1822. március 31.

Én, alól is írt Ivitz Erzsébet, néhai Szőke Imre takácsmesternek elmaradott özvegye eltöltvén az árnyékvilágban 47 esztendőket, minekutána súlyos nyavalyám által halálomhoz közelgetnék, javacskaímról ép és józan elmével és szabad akaratból a következő végső rendelést tészem.

1-ször. Vagyon a 8-ik tizedben Mészáros Antal és Toth Imre szomszédságában egy házam, amelyet elholt Szőke Imre férjemmel együtt szerettem, de most nevezett férjem halálától fogva is már én magam közel hatszáz forintokat költöttem reá.

2-or. Vagyon a Széktői hegyben Szekeres János uram szomszédságokban ötven utakból álló szőlőm, amely reám a férjemtől, erre pedig az atyától maradt, de mind férjem, mind pedig én ezen szőlőt nagyon javítottuk, úgyhogy sokkal jobb állapotban vagyon, mint volt akkor, mikor által vettük. Ezen túl:

3-or. Vagyon testi és ágyi ruháim, úgy a takácsmesterséghez megkívántató eszközeim, mely javacskaímról, nem lévén semmi gyermekeim is, a következő végső intézetet tészem.

4-szer. A ház cladattasson, és ennek árából mindenekelőtt ötven forintokat a Mária kápolnára, ötven forintokat a r. catholica ispotályra, ötven forintokat a városnak, tíz forintokat a földesúrnak ötven forintokat Ivitz Anna testvéremnek Kiss József feleségének, ötven forintokat a tisztelendő pater piaristáknak örökös szentmisékre és szinte ennyit a tisztelendő pater franciscanusoknak hasonlóul örökös szentmisékre, ötven forintokat a Kálváriára, ami pedig ettől fennmarad, a plebaniára az én és a megboldogult férjem lelkeinkért mondanó örökös szentmisékre hagyok.

5-szer. A szőlő halálom után néhai férjem testvérjét, Szőke Jánost illeti ugyan, de úgy, ha 300, azaz háromszáz forintokat azért lefizet, amint ezt férjem testamentoma bővebben megmagyarázza. Ezen 300 forintokból legyen illendő eltakarításom, úgymint tisztességes koporsóm, koporsóm szentelése, requiem, libera, prédikáció, koporsómra a templomból a koporsóterítő bársony hozasson ki, és azért a templomra tíz forintok adattassanak, mind a három toronyban minden harangokkal két órában harangozzanak a halálom üdejétől egészen az eltakarításom üdejéig. Ami pedig még a 300 forintokból megmaradna, legyen a parochialis templomé. Ezen túl rendelem azt is, hogy a requiem alatt két szentmisék is szolgáltatassanak, és a tisztelendő pater franciscanusoknál is requiem tartassék.

6-or. Ivitz János testvéremnek és ide való lakatos mesternek azon kétszáz forintbeli adósságát, mellyel nékem tartozik, betegségemben mellettem tett hűséges fáradozásának megjutalmazásául végképpen elengedem, és odaajándékozom.

7-er. Minden ágyi és testi ruháim, szinte egyéb aprólékos házi eszközeim legyenek Ivitz János testvérem leánykájáé, Ivitz Kataliné, és Ivitz Anna testvérem leánykájáé, Kiss Annáé, aki betegségemben mellettem szolgál, egyenlő jussal.

8-or. Latzik János legényemnek, aki tizenegy esztendeig nemcsak mesterségemet serényen folytatta, de házamnak is tökéletes gondviselője volt, érdemlett jutalmául a takácsmesterséghez megkívántató és birtokomban lévő minden eszközöket és műszereket hagyom.

9-er. A fent meghatározott szentmiséken kívül halálomnak esztendei napján a Szentháromság kápolnájánál tartassék requiem, két esztendőre pedig a plebaniai templomban két szentmiséssel, melyeknek díja vagyonomból előre szakasztasson ki, és a helybeli főtisztelendő plebanus úrnak adasson által. Végre:

10-er. Síromhoz készíttessék egy illendő kereszt, és halálom után a koldusok között tíz forintok osztassanak ki.

Mely ebbéli végső rendelésem előttem felolvastatván, azt élőszóval is mindegyikben helybenhagyom és megerősítem.

Költ Ketskeméten, Martius 31-ik napján 1822-ik esztendőben.

Ivitz Erzsébet, néhai Szőke Imre özvegye maga keze + vonása.

Előttem és általam Boldog Antal, mint e végre bíróiképpen kiküldött senator előtt. m. p. Mi előttünk mint e végre meghívott tanúbizonyások előtt: Farkas István maga keze + vonása, Farkas János m. k. +

Az utolsó oldalon azonos írással: Ivitz Erzsébet, néhai Szőke Imre özvegyének testamentoma. Praesentum die 31-a Martii 1822. ad no. Diarii judicialis 492. Publicatum die 8-a Maji 1835. nro. diarii judicialis oppidi privilegati Ketskemét.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: Nro 13. 1822., Fasc. 1. 1822.

Kétlapos irat, eredeti.

9.
SÁRKÖZY ISTVÁNNÉ HORVÁTH JUDIT
TESTAMENTUMA
1822. április 25.

Alább is megírott Horváth Judit, elsőbb Tóth Jánosné, most pedig Sárközy Istvánné eltöltvén e mulandó világban 70 esztendőket, egyszersmind pedig érezvén testemnek naponként való gyengélkedését, de azonban ép elmével lévén, Istentől vett csekély javaimról, már azok akár ősieik, akár keresmény javak légyenek, hogy gyermekeim között jövődre történhető viszátkodásokat eltávoztassam, kívántam e következő önkényes rendelésemet tenni. Úgymint:

1-ör. Van egy házam az 5-ik tizedbe Atzél Szabó János és Sos András szomszédságokban, melyet, részint néhai Horváth Gergely édes atyámról maradt, részint pedig néhai megboldogult első férjem Tóth Jánosról maradt ősi pénzen vettem meg. Mostani férjem Sárközy Istvántól 300 forint pengő pénzen, melynek az árát még akkor effective le is fizettem. Ezen házam akarom, hogy négy gyermekeim, úgymint Tóth Erzsébet Tomo Jánosné, Tóth János, néhai Tóth Judit Lakos Sándorné árvái és Sárközy Julianna mostani férjemtől származott, mindkét rendbeli gyermekeim között: mivel hogy minden előlszámlált javacskaím vagy anyai ősieik, vagy pedig olyanok, melyeket első férjemmel szerzettem, közöttök egyenlő négy részre osztódjon fel oly móddal, hogy akarmelyik közüllök megtartandja, az a többit egy negyed rész árában fizesse ki. Valamint szinte:

2-or. Azon két szőleim is, melyek közül az egyik a Fűzfás kút mellett F. Kiss István és nemes Kovács István úr szomszédságában, a másik pedig a Borbási közön Sándor István és a református szent ecclesia szomszédságában helyeztetődik, mind négy kedves gyermekeim között egyenlő osztályra bocsájtom. Utoljára:

3-or. Azon kevés ingó javaimra és contractuson levő pézecskaímra nézve is tellyes és változhatatlan akaratom az, hogy mind a négy gyermekeim (egymást meg nem csalván) osztozzanak egyenlően. Kivéven azt, hogy Sárközy István mostani férjemnek az ágyneműkből hagyok egy derékaljat, két vánkust, egy dunnát, két lepedőt. Ezen túl a kisebbik szobába holta napjáig szabad lakást engedek, melyet kívánom, hogy gyermekeim is megengedjenek, és az eránt soha ne háborgassák. Halála után pedig ez is szálljon vissza nevezett gyermekeimre. Továbbá a reformata szent oskolának is hagyok 10, azaz tíz forintokat. Az ispotálybeli szegényeknek pedig 5, azaz öt forintokat.

Mely ezen fellyebb előlszámlált önkényes rendelésem előttem élő szóval felolvastatván, az minden részében helybenhagyom, és saját kezem keresztvonásával megerősítem.

Költ Ketskémén, 1822-ik esztendőben, Április 25-ikén.

Horváth Judit maga keze + vonása.

Én előttem és általam bíróilag kiküldetett Bóbis Sándor m. p. cancellista. Én előttem bíróiképpen kiküldetett hites polgár Bóbis János m. p. Szabó Mihály maga keze + vonása. Én előttem Zobolay Sámuel m. k. Én előttem Madots Ferenc magam keze + vonása.

[Simonyi János kézírásával készült kiegészítés:] Ezen testamentom rendelés az 1825-dik esztendei Januarius hónap 19-dikén Toth Erzsébet Tomo Jánosné, Toth János, Lakos Sándor mint néhai Toth Judit hitvesétül származott Sándor fiának édes atyja és Sárközy Julianna Dékány Péterné jelenlétekben ad nro. diarii 366. felolvastván, publicáltatott. Sig. per Joannem Simonyi m. p. ordinarius notarius.

A hátlapon azonos írással: Sárközy Istvánné Horváth Judit testamentoma. Praesentum d. 25-a Aprilis 1822. nro. diarii 561.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 36. 1822., Fasc. 1. 1822. Kétfalpos irat, eredeti.

10. ÖZVEGY MARTON BENEDEKNÉ SZABÓ ERZSÉBET TESTAMENTUMA 1822. május 1.

Én, Szabó Erzsébet, néhai Martony Benedek elmaradott özvegye eltöltvén ez életben 80 esztendőket, nevezett férjemmel pedig házassági életemben 47 esztendőket, mostani változó egészségemben még ép elmével, de gyengélkedő állapottal lévén, kívántam Istentől vett vagyonaimról e következők rendelőmet tenni.

1-ör. Vagyon a 8-ik tizedben Fodor József és Kerekes József szomszédságokban helyeztetett házam, melyet ugyan 1821-dik esztendőben Antal fiannak eladtam, de mivel a tett contractusnak eleget nem tett, azért én is elállván azon contractustól, ezen házamról oly rendelést tések, mint férjemmel lett szerzeményemről, hogy az az én halálom után eladódván Antal fiannak praefereenter kiadódjon 100 forintja, melyeket nékem adott, a többin pedig mind a 6 fiaim, mind három leányaim egyaránt osztozzanak, úgymint: István, János, József, Mihály, Pál, Antal, leányaim: Anna Vátzi Ferenc özvegye, Ilona Csertő Jánosné és Rozália Szeder Farkas Józsefné.

2-or. A Ballószegben 40 holdnyi mezei kert földem Szénási Kiss Pál és Ladányi Sándor urak szomszédságokban. Ezen mezei kert földemet, melyet még néhai Mártony István ipamnak hagyott Nagy Mártony 1757-ikbe költ testamentoma szerint, azért is ezt, mint ősit fiaim és leányaim között egyaránt kellene hagynom. De hogy fiaim annál jobban gazdálkodhassanak, ezen mezei kert földet 6 fiaim közt egyenlő osztályra hagyom úgy mindazonáltal, hogy a fás kert legyen egyedül Mihály fiamé, ki is 12 esztendőktől fogva mellettem fáradozik, azért ezen fás kertecske rátáján kívül adódjon nékie.

3-or. Van a Monostori út mellett Kéri Pál és Dékány József szomszédságokban 3 fogásban circiter 15 holdnyi mezei kert földem, melynek egy fogása

szüleimről maradt reám, másik fogását toldással ugyan szüleimről maradt földön cseréltem, harmadikát pedig magam szerzettem. Ezen földecskémet Anna, Ilona és Rozália 3 leányimnak hagyom és testálom.

4-er. Van a Széktóban Kéri Pál és Révésznek szomszédságában négy darabban circiter 130 utakból álló szőlőm. Ezen szőlőmet hagyom István, József és Antal 3 fiainak egyaránt.

5-ör. Van két pászta circiter 172 utakból álló másik szőlőm is a Körösi Kis közön Soltik György és Garai Ferenc szomszédságokban, ezt is, valamint az előbbeni tulajdon szerzeményem ennek alább való pásztját Mihály fiainak, másikat pedig Pál és János két fiainak hagyom.

6-or. Vagyon a Vatsi közön Kovács Pál és Sikora Kovács Gáspár szomszédságokban 105 utakból álló 3 darab szőlőm, ez is szüleimről maradván, hagyom fentebb nevezett 3 leányimnak.

7-er. Vagyon négy ökreim, ezeknek kettejét által adtam mellettem szorgalmaskodó Mihály fiainak, ketteje pedig marad élelmemre, vagy tisztességes takarításomra.

8-or. Mártony Józseftől származott és Busai leánytól származott József unokáskámnak hagyok száz forintokat, mely 100 forintok a fiainnál lévő activa adósságokból fizetődjen ki.

9-er. Vagyon száz darab juhom, azoknak 17-e tokjuh, a többi mind öregszám. Ezeket halálom után kívánom, hogy Mihály fiam és 3 leányaim magok között egyaránt osszák.

10-er. Vátsi Anna unokáskámnak hagyom a ládabeli ruháimat. Ágybeli eszközeimet 3 leányaimnak.

11-er. Vannak 5 kádjaim, 16 hordóim. Ezekből a 3 leányaimnak fejenként egy-egy hordók kiadtván, a többi 6 fiaim között egyaránt felosztasson.

A contractusokon lévő adósságaim pedig ezentúl holtom után beszédetvén, abból, ami tisztességes takarításomtól elmarad, legyen fiaimé és leányaimé egyaránt.

Mely utolsó rendelkezésem előttem elolvastatván, ezt minden részeiben helybenhagytam, és saját kezem keresztvonásával megerősíttem.

Ketskémeth, 1822-ik esztendő Május 1-ő napján.

Szabó Erzsébet, Martony Benedek özvegye keze + vonása.

Bíróiképpen kiküldettem hites polgár: Szabó Mihály m. p. Én előttem Lakatos Gáspár maga keze + vonása. Én előttem Domokos Gergő maga keze + vonása. Én előttem Rota Márton m. p.

Az utolsó oldalon azonos írással: Szabó Erzsébet, Martony Benedek özvegye testamentoma. 1822-ik esztendő 1-ő Maii. No. diarii jud. 587. Praesntum 1822. 1-a Maii. Más írással: 1822. die 3-0 Junii. Ezen testamentom sub nro. diarii jud., 699. publicatott a jelenlevő successorok előtt. Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 28. 1822., Fasc. 1. 1822.

Kétlapos irat, eredeti.

11.
ZANA GYÖRGY TESTAMENTUMA
1822. május 19.

Én, alólírt Zana György érezvén testemben 88 esztendőknék eltöltése után a naponként való gyengülést, midőn még ép elmével vagyok, teljes szabad akaratom szerint kívánom előre alább következő végső rendelésemet megtenni.

Előre szükséges azt megemlíteni, hogy néhai szüleimtől szállott reám a 4-ik tizedben Nagy András szomszédságában fekvő házam fundusa a rajta volt csekély és elpusztult épületekkel, melyek végképpen elromolván két esztendő múlva minden mostani épületeket kezdtem el építeni, s későbbben tökéletességre vittem. Ugyan boldogult szüleimről maradt reám a Nyírben 10 zsák alá való föld, melyhez szerzettem rész szerént több rendbeli vételek, rész szerént csere által a több darabokat.

Ezeket előre bocsájtván, azt is megjegyzem, hogy a négy rendbeli házasságaim közül a két elsőből származtak öt gyermekei. Úgymint György és Mihály fiaim és Anna leányom Suhari Nagy Judit feleségemtől, Mária és Susanna leányaim pedig Szél Sára második hitvesemtől. Feleségeim közül az elsőn kívül senki fekvő javakat egyik is nem hozott, hanem Suhari Nagy Judit feleségem után jutott birtokomba egy kis pászta szőlő, melyet Zilahi Istvánnak adtam valami 5 zsák alá való földért cserébe, fizetvén felyül 100 forint toldást ezüst pénzben. A szőlőm tehát és minden más javaim az említett csekély ősieken kívül mind magam szerzeményei. Végső rendelésem tehát ebben állapotodik meg.

1-ör. Minthogy Zana György öregbik fiam mindamellert is, hogy eránta annyi szívességemet száma nélkül megbizonyítottam, nevezetesen pedig házat vettem nekie ezüst pénzben 220 forintot. Adtam neki háza csinálásra 100 forintot, fia házasságára 33 forintot, ismét másik fia házasságára 100 forintot és két aranyat. Szükségében magának 100 forintokat, tizenegy darab ökröt, tehenet, kocsit, szekeret, két lovat, gazdasághoz való holmikat, mégis hozzám mind ő, mind Mihály fia méltatlanságokkal éltek, s atyai szívemet igen sokszor megkeserítették. Említett György fiamat keresmény javaimban örökösnek nem teszem, hanem az ősiségből az alább következő módon részesüljön, jóllehet a' már neki általam adatott javak s pénzek azon nekie járó ősiségnél sokkal többet érnek. Tehát eszerént:

2-szor. A házamat hagyom Mihály fiannak minden épületekkel oly kötelesség mellett, hogy amely házat nekie vettem, s melyben most lakik, adja által halálom után Zana Sándor unokámnak minden fizetés nélkül, és nevezett unokám s maradéki bírják mint tulajdonukat. Mivel pedig ezen lakóházamnak reparálásra sok költség kívántatik, említett Mihály fiannak e végre különösen ezer forintokat hagyok mostan folyó váltócédulákban. Minthogy pedig ezen említett házam fundusa néhai szüleim halála után 100 forintokra becsültetvén, az édesanyámmal s testvéremmel való osztály szerént engem csak 33 forint 20 xr. illetett ezen ősiségből, illető 1/5 részt Mihály fiam Györgynek adja ki ezüstpénzben. Mi illeti:

3-or. A nyíri földemet, mivel a tíz zsáknyi ősiségen kívül a többi magam szerzeménye, azt rendelem, hogy György fiamnak és leányaimnak semmi sem adódván a szerzeményből, azon szerzemény két egyenlő részre elosztva Mihály fiamé légyen hason fele, más fele pedig Zana Sándor unokámé. Hanem az ősiségből két zsák alá való Györgynek kiadtván, még marad 8 zsák alá való ősi föld, mivel tehát már abból két két zsák alá való jutván egy-egy leányomnak, ily csekély birtokért odajárni haszontalan idővesztés s kár lenne, azt rendelem atyai szívességemből, hogy ezen két-két zsák föld részért fizessen ki mindenik leányomnak kétszáz, azaz 200 forintot ezüst- és aranypénzeimből. Váltócédulákban pedig száz forint, és így ezüstpénzben 600. Váltócédulákban pedig 300 forint fog fizettetni öszvesen három leányaimnak.

4-er. Az egész szőlőmet, mely a Borbási közön fekszik, hagyom egyenlő osztályra Mihály fiamnak és Sándor unokámnak oly feltétellel, hogy mivel György és Mihály fiamnak s Anna leányomnak néhai anyyok után jutott birtoknak egy kis szőlő, ebbeli jussok fejében felesleg hagyok Anna leányomnak és György fiamnak ötven-ötven forintokat ezüstpénzben, mely depositált pénzből kitelik.

5-ör. Ámbár az ősiségből való kielégítések fejében is atyai szívességem szerént tettem leányaimra nézve rendelést, mindazáltal szeretetemnek bővebb megbizonyítására nézve azt hagyom meg, hogy beszámítván azon summánpénzeket, melyek mindegyik leánynak hol egy, hol más időben adattak, mindegyiknek 1.000 forintok adassanak holtom után azon nyilvánvaló kifejezéssel, hogy amennyiben ezen summák a nálam készen avagy contractusokon levő pénzekből ki nem tellenének, Mihály fiam köteles lesz kipótolni. Lévén tehát már Zana Anna Marton Józsefné leányomnak még 1792. esztendőben 445 forint (nálam lévő recognitio szerént) ezüstpénzben, ismét részenként óbankóban 268 forint, és ismét váltócédulákban 100 forintok adatva. Meggondolván azt, hogy az említett 445 forintokon említett vejem szerencsés házvétel telt, a részenként adott bankócédulákban 268 (minthogy minden adósnak ideje vethető) 150 forintokon határozom, s eszerént már neki 695 forintok adódván, még nekie 305 forintok váltóban fizettessenek. Zana Mária, Jánosi Györgyné leányomnak vettem Kőrösön 500 forintokon házat, a nálam lévő s aláírással erősített atyai jó lelkiismerettel tett lejegyzésem szerént adtam nekie mostani folyó pénzben 700 forintokat. Fizettem Tutor Farkas Sándor úrnak helyette adósságot, 243 forintot, 36 xr. Eszerént azon nekie eső 1.000 forintok felesleg is kiadattván neki már semmi sem fizettetik. Susánna leányomnak, szentesi lakos Lakos István hitvesének ugyancsak 3-a Maii 1813. 800 forintokat adtam, mely summát Lakos István, Rédi Györggyel vette ugyan fel kereskedésre, de azon kereskedésben elválván, ő vette által az egész adósságot, a Rédi György aláírása Lakos István vöm kívánságára a contractusból kitörültetvén. Ezen kívül amely 200 forintokat felvett tőlem Török Miklós és 100 forintokat idővel nekem visszafizetett, a fennmaradt 100 forintokat is Lakos István vöm vette által. Bankócédulákban is még mikor azoknak jócska (!) értéke volt, adtam 300 forintokat, mely azonban csak 60 forintokba számíttatott. Ismét 1817-ben Január 24-kén költ recognitio szerént 120 forintokat adtam. Tehát elegendően kivette elhatározott jussát.

Ezen kitett summáktól nekem leányaim soha interest nem fizetvén, gondolóra vehetik atyai szíves jóvoltomat, s meglelédhetnek.

6-szor. A házamnál találtató házi eszközök, kivéven a borhoz, szőlőhöz való edényeket, melyek Mihály fiamé és Sándor unokámé lesznek különösen, menjenek egyenlő osztályra minden gyermekeim között, Györgyöt is ide értvén.

7-er. Lakos Julianna unokámnak hagyok 200, azaz kétszáz forintokat folyó váltócédulában.

8-o. Minden más javaim, ezüst-, aranypénzeim, melyek találtatnak, légyenek Mihály fiamé és Sándor unokámé. A papírpénzben eltemettetésem és minden fentebb említett fizetések megtétele után ne talán még maradandó pénz pedig menjen köz osztályra minden gyermekeim között (nem rekesztvén ki György fiamat is).

9-er. Mostani hitvesem, Vékony Juditra nézve nem volna szükség rendelést tennem, mivel a véle kötött házassági contractus az ő jussát meghatározta. Mindazáltal az crántam mutatott szívességének, hűségének jutalmául azt rendelem, hogy minden esztendőben Mihály fiam és Sándor unokám nékie tíz akó bort, a háznál egyik szobában Mihály holtig való lakást adjanak. És hogy ha a részére a házassági contractusban lekötözött 50 véka árpnak esztendőnként való megkívánásától eláll, ennek javítására váltócédulában egyszerre halálom után ötszáz forintok fizetessenek.

10-er. A református ecclesiának ötven, a tanuló deákoknak húsz, szolgálgyerekeknek tíz, a debreceni collegiumnak ötven forintokat váltócédulában hagyok.

Mely utolsó rendelésem több ízben előttem felolvastatván, azt minden pontjaiban helybenhagyom, és kezem írásával megerősítem.

Ketskeményen, 1822-ik esztendei május 19-én.

Zana György.

Jelenlétünkben: Tegzes Péter, Sárközi András. Elöttem és általam Deák János különösen megkért és bíróiképpen kiküldött vicensarius által. Én jelenlétben hites polgár Szabo Mihály m. p.

Az utolsó oldalon azonos írással: Id. Zana György testamentoma 1822. esztendő május 19-én tétetett. Más írással: Praesentum 19-a May 1822. No. Diarii 666.

Eltérő írással a következő jelzetek található: No. 40. 1822., Fasc. 1. 1822.

Háromlappos irat, eredeti. Az utolsó oldalon Oláh József nevű (tehát a végrendeletben nem érintett személy) katonára vonatkozó feljegyzés is található.

12.

DERONNÉ SÓTT ANNA TESTAMENTUMA

1822. június 27.

Mivel hogy minden gyarló embernek halála órája bizonytalan, én pedig élettemnek számos esztendei után e világból való kimúlásomat közelíteni érzem, minekelötte azon végső szempillantásom eljőjön, gyermekeimre való nézve én alább írt Deron Anna mostan még józan elmével bíró, önnön szándékom-ból és akaratomból következő végső rendelést tenni kívánok.

1-ször. Halálom után az házam adattasson el, és érette esendő ára osztasson fel négy részre egyaránt, úgymint: egyik rész legyen Tóth Erzsébet leányomé, második rész legyen Deron Anna leányomé, harmadik rész legyen Deron Éva leányomé, negyedik rész legyen Deron Borbála menyemé az én fiamtól származott két gyermekeivel együtt. Deron Antal fiam pedig, mivel ötöt az Isten különösen megáldotta, a házból semmi just nem kíván.

2-szor. Mindazonáltal különös tekintetből Deron Anna leányomnak, mivel ő engem el nem hagyott, és az én öreg napjaimban nekem egész ekkoráig úgy mostani betegségemben is mindenkor szorgalmasan szolgált, és ápolygatott (!), f. 300, azaz háromszáz Rhénes forintokkal váltócédulában a ház árából többet hagyok, és a három rész mindenik a maga jussából f. 100, azaz száz forintokat általengedni köteles léssen.

3-szor. Deron Éva leányom jussából, kinek gyermekei nincsenek, adjon az ő urának, Svajgernek csak 200 forintot, azaz kétszáz forint, ki is már 100, azaz száz forintot megkapott. A többi pénz pedig adasson interesre, hogy őneki is az öreg napjaira valami kevés költsége maradjon. Hogyha pedig Éva leányomnak hamarább történne halála mint férjének Svejgernek, akkor azon interesen lévő pénz, avagy jussa osztasson fel egyaránt a három testvéri részre, avagy azoknak gyermekeire.

Ezen végső rendelkezésem, melyet alól írottak jelenlétekben tettem, helybenhagyom. Áldott légyen az Úr neve, eddig való hosszas életemért és amidőn halomásom történik, ajánlom lelkemet a megváltó Istennek, a testemet pedig a keresztyeni szokás szerint tisztességesen a földbe.

Ketskeméth június 27-kén 1822-dik esztendőben.

Deron Anna, született Sott Anna magam saját kezem + vonása.

Én előtttem bíróiképpen kiküldetett Drégely István tanácsbeli előtt. Mi előttünk mint meghívott tanúbizonyságok előtt: Wist János m. p. előtt. Én előtttem Garaj Mihály m. p. előtt.

Az utolsó oldalon azonos írással: Sott Anna, Deronné testamentoma. Más írással: Praesentum die 27-a Junii. Anno 1822. No. Diarii 572.

Más írással a következő jelzetek találhatók: No. 29. 1822., Fasc. 1. 1822.

Kétlapos irat, eredeti.

13.

FARSANG PÁL TESTAMENTUMA

1922. október 19.

Én, Farsang Pál eltöltvén ez életben 72 esztendőket, minекutána már elerőtlenedett állapotomban, érzem végső órámat közelíteni, Isten kegyelmességéből szerzett vagyonaimról, nehogy halálom után feleségem és gyermekeim között viszálykodás támadjon, ép elmével és szabad akarattal teszem végső rendelkezésemet e következőkben:

Előre bocsájtván azt, hogy két feleségeim voltak. Az 1-ső t. i. Farkas Rozália, ezt leányfővel vettem el, és éltem vele házassági életben 15 esztendőket. Ezen feleségemtől születtek most is életben lévő 4 gyermekeim, nevezetesen

Farsang István, Farsang Pál egri lakos, Farsang András, vándorlásban van, és Farsang Rozália László Miklós hitvese. A másik és még életben lévő feleségem Lelkes Anna. Ezt asszony fővel vettem el és töltöttem véle 30 esztendőket. Tőle gyermekeim ugyan születtek, de már azok elhaltak és senki közülök életben nincs.

2-o. Van két házam, egyik az 1-ső tizedben nemes Tormási István és Faragó János szomszédságokban, a másik szinte az 1-ső tizedben Dékány Antal és Sánta Gáspár Imre szomszédságokban. Van a Széktóban László József és Magyar Antal szomszédságában 6 pásztákból álló szőlőm az ahhoz tartozó edényekkel együtt. Vannak e felett házi ingó-bingó eszközeim, és van készpénzben a ládámban váltócédulában 1.100, azaz egyezeregyszáz, van ezüstpénzben száz forintom, és egy kevés napi költségre megtartott pénzem. Van kölcsön kiadott pénzem is, nevezetesen ifj. Török János lakatosnál 75 ft., Vantzillen Mátyásnénál 50 ft., Farkas Mihálynál 50 ft., Dudás Nagy Józsefnél 100 ft. Veres Kiss Józsefnél 200 ft. Hidvégi Tóth Ferencnél 100 ft., Farkas Istvánnál és Gergelynél 600 ft., László Józsefnél 34 ft., Orosz Istvánnál óbankóban 100 forint, Veres Juhász Istvánnál ó-bankóban 100 ft., s van még, különösen említeni kívánok: egy ezüstkanalam, egy ezüstös pipám, egy ezüstórám, egy ezüstgyűrűm, ezüstgombokra mentém és dolmányom (!) s egy puskám. Mindezen elől számlált vagyonom egyedül szerzemény javaim, mert reám szüleimről semmi sem maradt, s ugyan ezért az végső akaratom:

1-o. Hogy a lakóházam, mivel annak fundusát az első feleségemmel tettem, de most fennálló épületeket a mostani feleségemmel csináltam, még a feleségem él, annak birtokában maradjon, és abban találtató ingó javakkal is feleségem holta napjáig szabadon parancsoljon, halomása után azonban, ha hogy Farsang István, Farsang András és Farsang Rozália leányom a házon különben meg nem egyezhetnének, adják azt el, és az árán hárman osztozzanak egyformán. Hasonlóan kívánom, hogy a háznál találtató házi eszközökkel is feleségem halála után egyformán hárman osztozzanak. Farsang István fiam a háznak a hátulsó részét a szerént, mint életemben lakta, lakja holtom után is feleségem haláláig.

2-do. Dékány Antal szomszédságában lévő kisebb házam halálom után egyformán lesz István, András és Rozália gyermekeimé úgy, hogy ha különben az eránt egyesülni nem tudnának, azt adják el, és az árán osztozkodjanak.

3-tio. A szőlőmből hagyok feleségem használatára még él, két pászta szőlőt, nevezetesen az ültetés pásztát, és a Tükör pásztát. A többin osztozkodjanak István, András és Rozália gyermekeim. Feleségem halála után pedig azon két pászta szőlőm, melyet feleségem használására hagytam, menjjen hasonlóan nevezett gyermekeim között egyenlő osztályra.

4-to. Lelkes Anna hitvesemnek örökös jussal és teljes szabadsággal hagyok készpénzemből váltócédulában egyezer forintokat. Nékie hagyom szinte teljes szabadsággal az idei bortermésemnek felét a fehérborokkal együtt. A szőlőhöz tartozó edényekből pedig feleségem használására csak annyit hagyok, amennyi az ő két pászta szőlőjéhez, melyről fentebb emlkeztem, szükséges.

5-to. Minthogy Farsang Pál egri lakos fiamat már ekkoráig is több ízben segítettem, de tudom azt is, hogy tehetséges állapotba helyeztette az isteni gondviselés, és hogy gyermekei sincsenek, annál fogva nem kívánom, hogy javaimban osztozkodjon, hanem azt hagyom meg István, András és Rozália gyermekeimnek, hogy Farsang Pál testvérüket 500, azaz ötszáz váltócédula forintokkal halálom után azonnal kifizessék.

6-to. Halálom törtévé, azt kívánom, hogy eltakarítottasom tisztességes legyen, arra annyi fordítódjon pénzemből, amennyi megkívántatik.

7-o. Az ezüstgyűrűmet különösen hagyom Rozália leányomnak, az ezüstkanalat, pipát, puskát, órát és mentémre, dolmányomra való gombjaimat hagyom megmaradandó készpénzemmél együtt István, András és Rozália leányomnak.

8-o. A cin-edényeknek fele legyen teljes szabadsággal feleségemé, a többi pedig minden a többször megnevezett 3 gyermekeimé a szerént, mint fentebb előladtam.

9-o. Halálom után fizetődjön ki gondviselő nemes Fekete Sándor úrnak készpénzemből 50 forint váltócédulában, s ezen pénz fordítódjon azon kápolnának csinosítására, mely a r. catholicus ispotálynál van, és amelyben, amint értésemre esett, isteni szolgálat fog tartatódni.

Mely ezen végső rendelésem előttem érthetőleg felolvastatván, minekután azt jól megértettem, és megfontoltam, helyben is hagytam, és kezem keresztvonásával megerősítettem.

Ketskeméten az 1822-dik esztendei October hónapnak 19-dik napján.

Farsang Pál keze + vonása.

Én előttem bíróiképpen kiküldtett Simonyi János m. p. ordinarius notarius előtt. Én előttem bíróiképpen kiküldtett hites polgár Bobis János m. p. Mi előttünk, mint ezen testamentom tételre meghívott bizonyságok előtt: Zubek Mihály, József. Én előttem Szabo József. Én Kováts István.

Az utolsó oldalon a szokásos jelzetek hiányoznak.

Kétlapos irat, eredeti.

14.

PAPP CONSTANTIN TESTAMENTUMA

1823. január 14.

Én, alább is megnevezett Papp Constantin, ki Macedóniából, Satista városából vettem származásomat, minekutána a mondott tartományból ezelőtt 75 esztendővel a dücső (!) Magyarországra belépni és itt megtelepedni szerencsém volt, 91 esztendő alatt szereshetett csekély javaimról beteges ágyamban ugyan, de ép és egészséges elmével az alább megírt, és általam a nemes bíróságtól ki kívánt és részént convocalt törvényes bizonyságok előtt tettem ezen végső és megmásolhatatlan rendelésemet.

Minthogy nékem soha feleségem nem volt, azért collaterális atyámfiakra terjesztem ki ezen rendelésemet, melyre nézve előladom, hogy vagynak a következő javaim, úgymint.

1. Egy házam az 5-ik tizedben a reformata parochialis házának és néhai Miskoltzi Miklós özvegye házának szomszédságukban, melyben most testvéröcsémnek, Papp Jánosnak öregebb fia, Papp György öcsém-uram lakik. Melytől ugyan nékem nevezett Papp György öcsém-uram árendát fizetni tartozna, és tartozott volna, de szemem előtt hordozván az ő egyenes szívért, tiszta lelkiességét, és valóságos emberségét, erántam is megbizonyított jóságát, nékie minden árendákat elengedek, és kívánom, hogy ez eránt senki által sem most, se jövődöben ne háborgattasson. Az házat azonban hagyom az édesanyjának, Apostolovits Alexandra asszonynak, ki már huzamos esztendőktől fogva gondomat viseli, tulajdonosi jussal úgy, hogy erről, amint nékie tetszik, rendelkezessen.

2. Vagyon Papp Apostolnál nevezett Apostolovits Alexandra asszony másik fiánál contractuson 600, azaz hatszáz forint activ adósságom. Minthogy többször nevezett Apostolovits Alexandra asszonynak erántam több rendbeli szíveségével éltem, ezen summát is az ő részére lefizetni rendelem, melynek úgy legyen tulajdonosa, hogy azt el nem élve, szabadon, akinek tetszik, hagyhassa.

3. Papp Constantinnak, Papp János öcsém-uram kisebbik fiának 1810. 7-a Februarii kölcsönöztem 700 forintokat, mely summának interesei mind ezideig fizetetlenek, ezen summát is minden interessel hagyom sokszor nevezett Apostolovits Alexandra asszonynak mellettem, kivált beteges állapotomban erántam kimutatott, hűségese fáradozásáért.

Ami házi eszközeim és ingó-bingó javaim vagynak, úgymint asztal, sublat, cín-tálak, tányérok, ibrikék, órák, képek s egyebek, mindenek maradjanak az erántam legnagyobb hűséget mutatva és legtöbb fáradságot tett, az annyiszor megnevezett Apostolovits Alexandra asszonynak.

Ezeknek utána hagyok a felséges fejedelem számára 12 forintot váltócédulában.

A méltóságos uraságnak ugyan váltócédulákban 12 forintot.

A nemes városnak számára 12 forintot.

A catholica ecclesiának 12 forintot.

A reformata ecclesiának 12 forintot.

A helybeli ó-hitű ecclesiának pedig 25 forintot.

A catolica ispotálynak 12 forintot.

A reformata ispotálynak 2 forintot.

A helybeli görög oskoláról pedig különösen kívánván megemlékezni, azt akarom, hogy azon kis házacsának árendája, mely most Papp György öcsém-uramnak birtokában vagyon, és Miskoltzi Miklósné asszony házára néz, egész 10 esztendeig a mondott oskoláé legyen.

A könyveim pedig, melyek számosan vagynak, szeretett Papp György édes öcsém-uram birtokában maradjanak.

Mely ezen végső rendelésem, midőn előttem felolvastatott, ezt minden pontjaira nézve helybenhagytam azon megjegyzéssel, hogy a könyveimnek fele részét Papp György öcsém-uram az testvérjének, Papp Apostolnak általadni tartozzon. Egyéb eránt ezen végső rendelésem helybehagyván és megerősítvén amint megírva vagyon aszerént pontig foganatba vétetni kívánom.

Költ Ketskemét, 12-a Januarii 1823.

Papp Constantin keze + vonása.

Én előttem s általam bíróiképpen ezen esetre kiküldetett törvényes bizonyság Farkas Sándor m. p. előtt. Én előttem bíróiképpen kiküldetett hites polgár [egy új-görög betűkkel írt név] m. p. Deák Sámuel előtt m. p.

1823. 14-a Januarii. Kívántam ezen codicillusban feljegyeztetni, és a jövődőségnek világosan értelmére adni, hogy én a helybeli ó-hitű szent ecclesiának 1807-ben az újonnan építendő templom részére ajánlottam az akkori pénz neme szerént 500, azaz ötszáz forintokat. Minthogy pedig az én időmben a templom fel nem építettett, és abban a Mindenhatót nem dicsőíthettem, annak okáért azt akarom, hogy azon általam ajánlott 500 forintok, ó-bankóban érte, a helybeli görög iskola szükségére fordítódjanak, és ezen summának lefizetésére szolgáljon azon fundus, melyet a túlsó lapon tett véső rendlésemnek 4. pontja alatt az oskolára nézve rendeltem úgy, hogy minekutána annak árendájából ezen érdeklött summa kifizettetett, azon kis házacská minden teher nélkül maradjon, és Apostolovits Alexandra asszony csendes birtokába légyen. Ennél fogva tehát cassálom végső rendlésemnek azon punctumát, melyben azt rendeltem, hogy azon házacskámat, mely most Papp György atyámfiának birtokában vagyon, 10 esztendőig való árendája az iskola részére fiztessen. Ez elmaradván, e helyett világosan azt akarom értetni, és foganatba vétetni, hogy annak árendájából a mondott ecclesia adósságom s ajánlásom teljen le, és purizáltasson. Mely amint kifizettetett, a többször írt házacská azonnal a már megnevezett Apostolovits Alexandra menyem asszonynak teljes és rendes teher nélkül való birtokába menjen által. Mely hogy teljes szándékom és akaratom, azt kezem keresztvonásával erősítem, mint feljebb az 1823-ik esztendő Januarius holnap 14-én.

Papp Constatin keze + vonása.

Mi előttünk Farkas Sándor m. p. Kún István hites polgár előtt m. p. [az előző görög aláírás megismétlése] m. p.

*A hátlapon azonos írással: Papp Constantinus Macedóniából ide származott görög kereskedőnek végső rendlése. Más írással: Praesentum 1-o: Die 12-a Januarii 1823. no. diarii judicialis 260. 2-o: Die 14-a Januarii eadem anno no diarii judicialis 273. Praesen testamentaria disposita die 21-a Februarii 1823. publicatum est. [Beadták 1823. január 12-én, a bírói jegyzőkönyvben a 261. sz. A jelen végrendeletet 1823. február 21-én ismertették.]
Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: 1823., No. 34. 1823. Testam., Fasc. I. No. 34. 1823.*

Kétlapos irat, eredeti.

15.
SÉLLEI JÁNOSNÉ BURIÁN ZSUZSANNA
TESTAMENTUMA
1823. január 2.

Életemnek hanyatlását érezvén, az idők és nyavalyák nehézségei által terheltetvén, Isten kegyelméből még ép elmével és ítélőképességgel bírván, leá-

nyom tiszteletes Méhes Istvánné Séllei Judit és gyermekei, én unokáim Méhes Lajos, István és Judit Séllei Györgyné között teszem megváltoztathatatlan testamentomul e következők rendeltét, úgymint.

1-ször. Mindenemet, amim van, s boldogult férjem Séllei Jánossal s azután is szerettem, gyarapítottam, és javítottam, úgymint egész házamat, veteményes, s fáskertemet és szőlőmet hagyom leányomnak, tiszteletes Méhes István uram elhagyott feleségének, Séllei Juditnak oly móddal, hogy annak jövedelméből éljen és hasznát vegye. De abból egész haláláig is legkisebbet elidegeníteni vagy arra adósságot szedni, s az által unokáimat a feljebb kinevezett fiait legkisebben is megkárosítani egyáltalában eltiltom, és meghagyom, hogy fiai is ezen testamentomom erejénél fogva eltilthassák, s minden időben törvényesen ellene állhassanak. A házi ingó jószágokat pedig közönségesen véve teljes hatalommal adom említett leányomnak úgy, hogy ha a szükség, szorultsága vagy kéntelenség kényszerítené, azokat zálogba vehesse vagy el is adhassa. Arra mégis jó anyai lélekkel intem, hogy ilyest szoros szükség nélkül ne cselekedjen, s azáltal fiait, ha elkerülheti ne károsítsa. Ha pedig tiszteletes Méhes István vóm, aki leányomat már több esztendő előtt elhagyta, s tőle máig is válni akar, halálom után netalán feleségéhez kívánkozna, ezt nem ellenzem, de jószágomból, melyet fellyebb kineveztem, egészen és tökéletesen kitiltom. Ő tartsa feleségét, jószágom pedig minden hasznavételestül együtt légyen unokáimé.

2-ször. Ha leányom vagy egészségtelensége, vagy akármely tehetetlensége miatt a jószágot művelni nem bírná, adja azokat élelmére szükséges, bizonyos alku, vagy kötött szövetség mellett fiainak a művelés és javítás végett. Azt azonban jussul adom leányomnak, hogy ha valamelyik fia a kötött alkut vagy fizetést nem teljesítené, attól, aki nem teljesíti, mindjárt az első esztendőben elvehesse, és akárkinek annak adhassa, ki néki eleget tesz, mégpedig úgy, hogy a nem teljesítő fiúnak leányom egész haláláig soha semmi jussa se legyen a maga rátájához is juthatni.

3-szor. Mindezen fellyebb említett javakat leányomnak halála után a kinevezett három unokáim között (kikötvén a Kereky és özvegy Csiszárné között fekvő kis füzes erdőt) minden személyválasztás nélkül egyforma osztályra eresztem, hagyom és rendelem, hogy egyik fiú is a másikat legkisebbé se károsítsa.

4-szer. Azon kikötött fizetést pedig, melyet magam tulajdon fárdságom által vízállásul egész haszonvehetetlen állapotban szerettem, azt István unokám tette olyanná, amilyen. Ő ültette bé tulajdon kézi fáradságával fákkal, de különben is az egész ház terhét mellettem, akár gazdaságbeli, akár törvényes dolgokban is viszi, ő fáradozik, öregségemmel önnön fáradságával ő kémelli és segíti, hagyom István unokámnak úgy, hogy annak mától fogva birtokába jöjjön, az ellen az édesannya se szólhasson, és adja birtokába, rendelem, és ahhoz István unokámon kívül senkinek másnak legkisebb just vagy közt sem hagyok. Annyival is inkább, mivel ezen füzeset a boldogult férjemmel lett közkeresményből engemet illető tulajdon részből vágom ki István unokám tulajdonául.

5-ször. A reformata szent ecclesiának hagyok váltócédulában 50, azaz ötven forintokat.

Költ Ketskeméten, 24-d Decembris 1822.

Burján Susanna Selley Jánosné m. k.

Én előttem Veres Csorba János kántor előtt m. k. Garzó Mihály m. p. hadnagy jelenlétemben. Mely ezen utolsó rendelésem előttem szórul szóra felolvastatván, azt mind[en] punctumaira nézve helybenhagytam és tulajdon kezem aláírásával megerősítettem. Költ Ketskeméten, die 2-a Januarii. 1823.

Mielőttünk bíróiképpen kiküldött törvényes bizonyságok előtt: Bóbis Sándor m. p. cancellista, Gyenes Mátyás m. p. hites polgár.

Az utolsó oldalon azonos írással: Séllei Jánosné Burián Susanna testamentoma. Praesentum die 2-a Januarii 1823. no. 231. diarüi 1822/23.

Eltérő írással a következő jelzet található: Fasc. I. No. 41. 1823.

Kétlapos irat, eredeti.

16.
ÖZVEGY BENDE MIHÁLYNÉ BALOG ANNA
TESTAMENTUMA
1823. január 18.

Én, alább is megírt Balog Anna, néhai Bende Mihály férjemnek elmaradott özvegye, minekutána Istennek kegyelmességéből eltöltöttem ez életben 69 esztendőket, megfontolván a világnak múlandóságát, és az meghalásomnak bizonytalan végső óráját, eltökélttem magamban, testemnek ugyan már fogyott erejében, de mindazonáltal ép és egészséges elmével, hogy vagyonomról e következő végső rendelést tegyem.

1-ször. Vagyon egy házam a hatodik tizedben Harkai János és öreg Kovács János szomszédtságokban, amelyről azt a rendelést téstem, hogy Imre legkisebb fiamé, akivel atyafiságos egységre lépven ennek előtte két esztendővel testvérjei, 600, azaz hatszáz forintokban légyen.

2-szor. Vagyon a Tsordas kúti hegyben egy szőlőm, kétszáz utakból álló, Töke Imre és Dallos József szomszédtságokban, erről így rendelkezek, hogy mivel néhai férjemmel együtt szerzettük, ezen szőlő eladódván az ára egyenlő osztályra menjen mind a négy fiaim s leányim között. Hogyha pedig közülök valaki eltartaná, a megbecsült ára hasonlóan közöttük egyaránt felosztódjon.

3-szor. Vagynak nevezet szerint gyermekeim, úgymint négy feleséges fiaim: József, Ferenc, István, Imre és három menyecske leányaim, úgymint: Rozália Hatvani Istvánné, Klára Palotás Ferencnek özvegye, Anna Kőmives Istvánné, bánáti pétskai lakos. Ez hét gyermekeim között leendő osztozás így történjen meg: a feljebb említett ház és szőlő javaimból, hogy mivel én az b[oldogult] ipamtól, néhai férjemnek édes atyától vettem eredetét, fundamentomát t. i. 126 forintokat jó pénzben, és egy-két darab járó jószágot. S tehát a leányok eránt ily határozásom teszem, hogy amidőn az megbecsült, vagyis eladódott háznak és szőlőnek ára vagy mennyisége egy summát

tészen, tehát először is a fiaimnak mindegyiknek külön-külön 100, vagyis száz forintok kiadódjanak, ezeknek utána a többivel fiak és leányok egyenlően osztozkodhatnak.

4-szer. Ugyanazon osztozandó summából Imre, legkisebb fiam részére 100 forint különösen járuljon, és a tudva lévő 30 forint adóssága elengetődjön, mivel ő engemet 7 esztendőök olta mindennemű ügyemben ápolgatott, reám különös szorgalommal gondot viselt.

5-szer. Vagynak ingó javaim, úgymint szőlőmhez tartozó edényeim, ágybéli és ládabéli ruháim. Ezekről meghagyom, hogy Klára leányom, Palotás Ferenc özvegyének egy derékaljt, két vánkust, Imre fiam feleségének 1 dunnát, 1 derékaljt, két vánkust elsőben kiadjanak testvérei, a több minden néven nevezendő és házamnál található javaim közosztályra menjenek.

Végezetre az halálom után leendő eltakarításomat ekképpen tétetni kívánom, hogy István fiamnál lévő intereszes 80 forintjaim, melyeket hét esztendőök olta használ, és ha mostanság történe halálom, eladó 7 akó boraim, vagy ha jövőendő esztendőökben, akar melyikben lenne is kimúlásom, mindenkor ezek légyenek eltakarításomban költségül s fizetségül.

Mindezen végső időmhez alkalmaztatott rendelésim igrül-igre, szórúl-szóra felolvastatván, jóváhagytam, és ezeket kezem keresztvonásával és meghívott két emberséges tanúknak jelenlétekkel bizonyítom.

Balog Anna keze + vonása.

Én általam Kún István hites polgár m. p. mint bíróiképpen kiküldetett. Die 18. Januarii 1823. Mi előttünk meghívott tanúk: Bentsik László m. p. Ördög Kovács János +.

Az utolsó oldalon azonos írással: Balog Anna, néhai Bende Mihálynak elmaradott özvegyének végső rendelése. Más írással: Praesentum: 18-a Januarii 1823. No. diarii 285. Újabb írással: Praesens testamentum die 23-a 7-bris 182. perletum. et publicatum est. No. diarii judicialis 1336. Eltérő írással a következő jelzetek találhatók. No. 5-o 1823., Fasc. 1-o 1823.

Kétlapos irat, eredeti.

17. ÖZVEGY P. KOVÁTS ISTVÁNNÉ KOVÁTS KLÁRA TESTAMENTUMA 1823. február 14.

A teljes Szentháromság nevében !

Én, alább is megírt Kováts Klára, néhai P. Kovács István férjemnek elmaradott özvegye, minekutána Istennek kegyelmességéből eltöltöttem ez életben 78 esztendőket, eltökéllettem magamban testemnek ugyan fogyott erejében, mindazonáltal ép és egészséges elmével, az halálom után lehető per vagy visszavonás eltávoztatás kedvéért, hogy csekély javaimról ily következendő végső rendelést tegyek.

1-ször. Lelkemet az Istennek ajánlom, testemet pedig a földnek, amelyből vétetett, és hogy az az anyaszentegyház szokása szerint a temetőhelyre minden pompa nélkül vitetessen.

2-szor. Szükséges feljegyeztetnem. Hogy vagyon örökös földem a Csödörben, mintegy 30, vagyis harminc jugerum Pintér Mihály és Borsodi János szomszédságiban.

3-szor. Vagyon 1 leányom, Klára Rab Istvánné, és egy onokám, Csík Sándor, néhai Rozália leányom, Csík József feleségének elmaradott árvája. Ezen feljebb írt földemről tehát közöttük ily rendelést tészek, hogy:

4-szer. Mivel én hozzám oly idegenséggel viseltetik az én nevezett Klára leányom, hogy engem 26-dik esztendő gyámolatlan özvegységemben idegen házhoz egy idegennek gondviselésére nem terhellett bízni (aki engem utolsó órámig támogatni és táplálni kíván), ennek t. i. a 10-dik tizedben Soós Imrénnek, Antal Mihály és Kopardi András szomszédságában lévő gyámoly dajkámnak 150 váltóforintokat minden kifogás nélkül lefizetni egyaránt nevezett Csík Sándor onokámmal tartoznak.

5-ször. Ezen földemnek felét ily környüállásokban most azonnal zálogba adom nevezett Pintér Mihály kert szomszédomnak contractus mellett, kinek egész földet kezén hagyni kívánom, felét t. i. zálogba, felét pedig déz máért, mivel 22 esztendők olta véle mindenkor megegyeztem, engem megcsalni nem kívánt.

6-szor. Adom tehát értékre Klára leányomnak és Sándor onokámnak, hogy halálom után feléhez ezen földnek jussuk leszen az én rendelésem szerint minden fizetés nélkül, a másik feléhez pedig, ha zálogi pénzt letehetik, úgy juthatnak, előkérvén Pintér Mihálytól az igazság levelét.

7-szer. A három catholicus templomokban szentmisék kiszolgáltatásira 50 forintokat rendelek.

8-szor. Ezen végső állapotomban levő dajkámnak, úgymint Soós Imre feleségének hagyom holmi hitván ágybelim, ládám és almárjomom.

Végtére ezen végső rendelésem előttem minekutána szórúl-szóra felolvastott, mindeneket helybehagyván, saját kezem keresztvonásával és két ember-séges tanúknak aláírásával bizonyítom.

Költ Ketskéméten, die 14. Februarii 1823.

Kovács Klára keze + vonása.

Mi előttünk S. Toth József m. k. Antal István m. k. Én előttem biróiképpen kiküldetett polgár Kún István m. p.

Az utolsó oldalon azonos írással: Kovács Klára P. Kovács István özvegyének végső rendelése. Praesentum die 13-a Februarii 1823. sub nro. diarii 415. Más írással: No. diarii 602. publicatum est 1823. 24. Maii.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 22. 1823., Fasc. 1-o 1823.

Kétlapos irat, eredeti.

18.
LAKATOS GÁSPÁR TESTAMENTUMA
1823. február 25.

A teljes Szentháromság nevében !

Én, alább is megírt Lakatos Gáspár minекutána Istennek kegyelmességéből eltöltöttem ez életben 68 esztendőket, meggondolván a világnak múlandóságát és az halálnak bizonytalan óráját, eltökélettem magamban, testemnek ugyan megfogyott, beteges erejében, de mindazonáltal ép és egészséges elmével, hogy vagyonaímról az halálom után lehető per vagy visszavonásoknak eltávoztatása kedvéért e következő végső rendelést tegyem.

1-ször. Vagyon az házam az nyolcadik tizedben, Bano Ferenc és Mészáros Antal szomszédtságában. Ezen házamról így rendelkezek: hogy holta napjáig feleségem ellen ebből egyik gyerekem sem disponálhasson. Különben, ha akármelyikkel békességben lakhatik, vagy ha mind a ketten is, akikkel most is lakom, szabad just a házamnál lakni engedődjön nekíek. Édesannyok halála után pedig a három fiamé legyen.

2-szor. Vagyon a Széktói hegyben egy szőlőm, két pásztából álló, és két darab veteményföldem Antal István és Lányi Lőrinc successorai szomszédtságában. Ezen szőlőm is életében feleségem birtokában maradjon. Halála után pedig Pál és János fiaimé legyen oly móddal, hogy Pál bírhasa a gunyhó mellett fekvő pásztát és a bakhát mellett lévő veteményföldet, János pedig a másik pásztát a veteményföldnek belső felével. A nevezett gunyhót pedig használják egyaránt.

3-szor. Vagyon a Városföldin 930 forint, azaz kilencszázharminc forint zálogiképen birtokos földem. Ez is hasonlóan a feleségemé legyen. Őneki adódzon, bár akárki ezen nevezett földet mívelné, hogy ha pedig ezen zálogi pénzt a hitelező letenné, csak egyedül ő használja, vagy akárhová tenné, rajta senki, sem egyik gyermeke, sem másik ne kereskedjön, halála után pedig, ha megtarthatja, szabad rendelkezése szerént, akinek akarja, annak hagyhasa.

4-szer. Mindezek mellett szükséges észre venni, hogy gyermekeim, nevezetesen legyenek ezek, úgymint fiaim: Pál, János és Menyhárt, leányim: Anna Sándor Andrásné, Erzsébet Fodor Istvánné és hajadon Ágnes. Ezen hajadon testvéreknek kiházásításában, ámbár minden ingó jószágaimmal és árendás földemmel ők bírnak, őket legkevesebb költségre sem kötelezem, hanem Pál és Menyhárt fiam, kik között egyenlően felosztódván Sz. Királyi birtokom, az édesannyoknak (vagy ha még az isteni Felség az én életemnek kedvezne) esztendőként 15 véka búzát, aminőt terem kiadni tartozzanak, és 1 mázsás szalonnájú disznót.

5-ször. Menyhárt fiamat a szőlőben azért nem részesítem, hogy ő tőlem ennek előtte 7 vagy 8 esztendővel elszakatkozott, én mellettem kevés fáradozással volt, nem különben 60 váltóforintok és több ízbeli apró restantiák nála fennmaradván, elengedőnek.

6-szor. Ami a kiházásított két leányimat illeti, ők mindenkor elégedjenek meg azon jókkal, melyeket eddig tőlem vettek, remélhetvén, hogy édesannyok halála után majd még valamelyest nyerendenek.

7-szer. Ugyan a szőlőmhez tartozó fa-edényeim is legyenek a nevezett Pál és János fiaimé.

8-szor. Minekutána ökreim, lovaim, juhaim a három testvérek között ennek előtte három esztendőkkel a legszebb erányozás mellett elosztottam, még 6, idest hat heverő kancám – szaporulatjáért – gondviselések alatt vagyon, Pál és Menyhárt fiaimnak egyenlően, t. i. három-három, ezen lovaimat birtokaikban hagyom örökösen.

9-szer. Mindazokról, amelyek ezen feljebb írt punctumokat meg nem sérthetik, t. i. amelyeket Horváth Ágnes feleségemnek különösen hagytam, a harmadik punctum alatt, és a házamnál találandó ingatlan vagyonaimról nekie szabad rendelkezést engedek.

10-szer. Minthogy ezen említett javaim mind saját szerzeményim legyenek, tehát ha valami visszázkodás végett a fiaimmal egyikkel sem lakhatna meg az édesannyok, és ő valami nyomorúságos állapotra juttand, amint élhet, ha bár szőlejét vagy házát elvesztegetni is az élelemért, abból neki egyik sem parancsoljon.

11-szer. Végteére, midőn a feljebb írt punctumokat kívánságom szerént megtettem, a megmásolásának helyet nem adván, átok alatt hagyom és elesmérem, hogy mindezeket előttem szórúl szóra, pontrúl pontra felolvastattam, és így akartam, melyeket csakugyan saját kezem keresztvonásával és két ember-séges tanúknak aláírásokkal bizonyítom.

Költ Ketskeméten, die 25-da Februarii 1823.

Lakatos Gáspár saját keze + vonása.

Jelenlétemben: idősb Kun János m. k. Jelenlétemben: Mészáros Antal +. Én előttem bíróiképpen kiküldetett hites polgár Kún István m. p.

[Más írással készült kiegészítés:] Die 27-a Augusti 1823. Ezen testamentom Lakatos János és Pál jelenlétekben felolvastatván, publikáltatott. No. diarii 959. Feljegyezte Simonyi János m. p. ordinarius notarius.

Az utolsó oldalon más írással: Lakatos Gáspár végső rendelése. Praesentum 25-a Februarii 1823. No. 470.

Eltérő írással a következő jelzet található: No. 24. 1823.

Kétlapos irat, eredeti.

19. ÖZVEGY BÁLINT JÁNOSNÉ DOBOS ERZSÉBET TESTAMENTUMA 1823. április 22.

A teljes Szentháromság nevében.

Én, alább is megírt Dobos Erzsébet, néhai Bálint János elmaradott özvegye, minekutána Istennek kegyelmességéből eltöltöttem ez életben mintegy 70 esztendőket, súlyos betegséggel meglátogatván, s tehát az halálom után lehető per vagy visszavonásoknak eltávoztatása kedvéért eltökéltem magamban, ép és egészséges elmében lévén, hogy vagyonaimról e következő végső rendelést tégyek.

1-ször. Lelkemet az Istennek ajánlom, testemet pedig a földnek, amelyből vétetett.

2-szor. Vagyon egy házam a 9-dik tizedben Kelemen József és Pap Ferenc szomszédságiban.

3-szor. Vagyon a Széktói hegyben egy pászta, mintegy 48 utakból álló szőlőm Faragó János és Gyenes János szomszédságiban.

4-szer. Gyermekeim vagynak nevezetesen: Bálint József Berkó Ágnes négy árva apró gyermekeivel, néhai János fiam özvegye Ilona Terti Józsefné, Ágnes félegyházi lakos Farkas Györgyné, Anna Domokos Lászlóné, néhai Erzsébet Gáspár Jánosné. Ezen gyermekeim között tehát a fellyebb írt csekély vagyonomról így rendelkezek.

1-ször. Az házamat, mint saját keresményünket, amelyben most lakom, néhai János fiamnak elmaradott özvegyével, aki is engemet már 11-dik esztendő oltá két kézi munkájával boldogult férjével, János fiammal táplálnak, mindennemű szükségemben, mint édesanyához illik, úgy viseltetnek, és ki is ezeknek utána is bármeddig élnek, nekem gyámolom kíván lenni, halomásom idején pedig tisztességes eltakarításomat megígérte, melyet hogy megteszi, reménlem, minden a házamnál találandó javakkal egyedül nékie hagyni kívánom.

2-szor. A szőlőmet, mely is ősi szőlő, József fiamon kívül (kinek is a házamnak külső részét csekély árban, úgymint 400 forintban által adtam contractus mellett, azzal a megegyezéssel, hogy ő többé a jussát a szőlőhöz nem fogja tartani) az öt gyermekeim között egyenlőképpen hagyom oly formán mégis, hogy mivel már boldogult János fiam, kinek is elmaradott özvegye Berkó Ágnes, Ágnes és Anna testvérjeit száz-száz, idest 100 forintokkal külön-külön kifizette, s elégitte contractussal erősítvén szőlő jussokból, tehát még két testvérjeinek tartozna, úgymint Ilona és néhai Erzsébet leányomtól maradt Mária onokámnak. Ezen két testvéreket úgy elégitse, fizesse ki, hogy bele tudván azon említett kétszáz, idest 200 forintokat, becsülődjön meg atyafiságosan a szőlő, és ha csakugyan nem érne 500 forintot, amennyiben az ára meghatározódna, külön-külön mindegyiknek ötödrészét a meghatározott ár summa forintnak tartozzon kiadni.

Mely végső rendelésem, minekutána én előttem szórul szóra, pontról pontra felolvastattak volna, hogy én azokat úgy akartam légyen, és helybehagytam, megesmérvén, saját kezem keresztvonásával és két emberséges meghívott tanúknak aláírásokkal bizonyítom.

Költ Ketskéméthen die 22-dik Aprilis 1823.

Dobos Erzsébet keze + vonása.

Én előttem Pap Ferenc jelenlétiben +. Én előttem hites Szabó Mihály m. p.

Én előttem bírőiképpen kiküldetett hites polgár Kún István m. p.

A hátlapon azonos írással: Dobos Erzsébet, néhai Bálint János elmaradott özvegyének végső rendelése. Más írással: Praesentum die 22. Aprilis 1823. No. diarii 756.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 9. 1823., Fasc. 1. 1823.

Kéttalpos irat, eredeti.

20.
BARTA JÓZSEF TESTAMENTUMA
1823. május 17.

Alólírt eltöltvén e világban 78 esztendőket, mostani betegséges állapotomban még ugyan ép elmével lévén, feleségem és örököseim közt kívántam ezen végső rendelkezésemet tenni.

1-ször. Vagyon házam a 2-dik tizedben Domokos Mártonné és Szénási István szomszédságokban.

2-szor. Vagyon 3 pásztából, 180 utakból álló szőlőm Tsorba János és Kovács Márton szomszédságokban. Ezen előlszámlált javaim Dakó Ilona most is életben lévő feleségemmel együtt szerzett keresmény javaink kétszáz forintokon és egy 6 forintokat érő lovon kívül, melyekbe, mint ösibe Barta András édes atyám után succedaltam ezeknek előtte 40 esztendőkkel.

3-szor. Vagynak két fiaim, úgymint József és Pál, és Rozália leányom Bodor László hitvese. Ezen leányomnak, kit is sorsomhoz képest kiházasítottam, hagyok praeferenter hatvannyolc, azaz 68 forintokat és 40 krajcárokat ezüstben, vagy folyó pénzben annyit érőt, mint is az ősi 206 forint successiómnak 1/3-át. De e summát csak Dakó Ilona feleségem halála után tartoznak József és Pál fiaim Rozália leányomnak kifizetni.

4-szer. József fiam külön kenyéren van ugyan tőlem, de házamnál lakik. Ez eránt tehát azt rendelem, hogy mindaddig, míglen Dakó Ilona feleségem életben lesz, József fiam a háznál véle lakván, mind a ház, mind a szőlő osztatlan állapotban feleségem birtokában légyen, feleségem halála után József és Pál Rozália leányomnak föllyebb hagyott 68 forintokat, 40 krajcárokat kifizetvén, egyaránt azután a szőlőbe és házamba egyenlően ketten succedáljanak.

5-ször. Igaz ugyan, hogy Barta Pál fiamnak, ki Kétskére vette lakását, adtam 200 forintokat, de mivel ötet ki nem házasítottam, felét házasságára könnyen elkölthette, más felét pedig kovácsmesterségére fordította. Mivel József fiam még többekkel is, úgymint hámos lovakkal s tehénnel segítettem, és ki is házasítottam, azért a föllyebb említett 200 forintokat Pálnak egészen elengedem úgy, hogy az osztálykor semmiképpen impositióba ne vétessen.

6-szor. Takarításom sorsomhoz képest életben lévő kedves feleségemre, Dakó Ilonára bízom.

Mely utolsó rendelkezésem előttem felolvastatván, ezt minden pontjaiban helybenhagyom, és saját kezem keresztvonásával megerősítem.

Ketskémén, 1823-dik esztendő Maius 17-dik napján.

Barta József keze + vonása.

Mi előttünk Muslay József m. p. mint bíróiképpen kiküldetett senator előtt. Gyenes Mihály hites polgár m. k. előtt. Nagy János convocatus m. p. Kontz János keze + vonása.

Az utolsó oldalon azonos írással: Barta József testamentoma, költ 1823. 17-a May. Más írással: No. diarii judicialis 923. Publicatum nro. diarii judicialis 1185. anni 1831.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 1-o 1823., fasc. 1-o. 1823.

Kétlapos irat, eredeti.

21.
GARATZI JÁNOS TESTAMENTUMA
1823. július 31.

Én, alább is megnevezett Garatzi János minekutána eltöltöttem volna ez életben Istennek bölcs rendeléséből 61 esztendőket, végre a nyavalyáknak súlyossága által betegágyamban szegeztetvén, eszembe ötlött kedves gyermekeimnek jövődöbeli sorsok. Melyrül való gondoskodás engemet főképpen nyughatatlankodtat. Melyre nézve még most, amidőn ép elmével bírok, ám-bár beteges cróvel vagyok, hogy közöttök halálom után minden versengéseket eltávoztatnék, kívántam csekély vagyonkaimról végső akaratomat illetén módon írásba tétetni, úgymint:

1-szor. Vagyon a 2-k tizedben B. Hajagos István és Oláh András szomszéd-ságokban egy házamat, minthogy nagyobb részét tulajdon szerzeményem, hagyok István és András két kisebb nevetlen fiaimnak egyenlő részre azzal a megjegyzéssel, hogy ezen házból öregebb fiamat, Jánost, ki már házassági életben él, Farkas Mihály és felesége Kapás Anna neveik alatt költ contractuson lévő két rendbeli summa pénzzel elégiítsék ki említett két kisebb István és András fiaim. Mely két rendbeli summa pénzt, t. i. 125 forint pengő, avagy ezüstpénzben, 110 pedig váltócédulában adatott a contractusnak datuma szerént anno 1816. die 10. Septembris Farkas Mihálynak, és azoltától fogva az interesseivel is restal.

2-szor. Vagyon a Városföldin két darab birtokom, úgymint az egyik Atzél Szabó János és Madots János szomszéd-ságokban, a másik pedig Pap Antal úr és Gavenda Ferenc szomszéd-ságokban. Melyre nézve ezen két darab javaimra nézve az az végső akaratom, hogy ezek János, István és András fiaim között három egyenlő részre osztassanak fel úgy mindazonáltal, hogy János fiam megmaradjon azon anyai Szabó földnek birtokában, melyet most is használ. És nékic a másik darab Garatzi földből a rajta keresztül menő úton felől csak annyi hasítódjon el, mely az egy tertialitást kipótolja, a többi elmaradott része pedig a Garatzi földnek szálljon egyenlően István és András nevetlen fiaimra.

3-szor. Vagynak mindössze 120 darab juhaim, melyeket hagyok csupán István és András két kisebb fiaimnak. János fiaimnak pedig a juhokból járandó rátája tudódjon azon 180 forintokba, melyeket, midőn elsőben a juhaimat eladtam, mint abból járandó tulajdon jussát magához vett. István és András pénzbeli rátájokon pedig ismét juhokat szerezvén, annál fogva az említett 120 darab juhok egyedül őket illetik.

4-szer. Vagynak 4 hámos lovaik, melyeket is egy vasas kocsi-val és szekérral együtt hagyok ismét a három fiaim közt egyenlő részre.

5-szor. Ami végezetre a házi ingó eszközöket illeti, azoknak birtokába hagyom csupán István és András két kisebb fiaimat, mivel János fiam a maga rátáját még édesanyja életében kezéhez vette.

Mely ezen végső rendelésem előttem több ízben felolvastatván, ezt minden pontjaira nézve helybehagyom, és tulajdon nevem aláírásával és tulajdon kezem keresztvonásával megerősitem.

Költ Ketskeméten, die 31-a Julii. 1823.

Garatzi János [m. p.] keze + vonása.

Mi előttünk mint erre az esetre meghívott tanúk előtt: Farago István m. k. Petó András m. k. Nagy Mihály m. k. Coram me Samuele Deák jurato sub-judice judicialiter esmixxo m. p.

Az utolsó oldalon azonos írással: Garatzi János végső rendelkezése. Más írással: Praesentum die 31-a July 1823. No. diarii judicialis 1194. 1823. 23-a Augusti publicatum est.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 11-0 1823., Fas. 1-o. 1823.

Kétlapos irat, eredeti.

22.

BIMBÓ TAMÁS TESTAMENTUMA

1823. október 27.

A teljes Szentháromság nevében !

Alól is megírt Bimbo Tamás minékutána Istennek kegyelmességéből eltöltöttem ez életben mintegy 85 esztendőket, súlyos nyavalyákkal szorongattatván, meggondoltam a világnak múlandóságát, és a halálnak bizonytalan óráját, s tehát az halálom után lehető perlekedéseknek eltávoztatása kedvéért eltökéltem magamban, hogy csekély vagyonaimról gyermekeim között következő végső rendelést tegyek.

1-ör. Vagyon az első tizedben egy házam Varga István és Hajnal József szomszédságiban.

2-or. Van a Széktői hegyben mintegy 210 utakból álló szerzemény szőlőm Gáspár János és Hadnagy János szomszédságiban.

3-or. Van a Mindszenti út mentén mintegy 45 zsák alá való Városföldi földem. Ez is, valamint a fellyebb írt vagyonim saját keresményem.

4-szer. Gyermekeim, úgymint Antal, onokám Pál és Rozália, néhai Imre fiának és máig is elmaradott özvegyének, Bende Klárának gyermekei, Anna Kiss Györgyné, Erzsébet Szegedi Antalné. Ezek között tehát a fellyebb említett javaimra nézve ez a végső meghatározásom. T. i.

1-ször is. Szükségesnek lenni gondolván előre bocsájtanom, hogy édes feleségem holta napjáig, akivel én 56 esztendőket értem a szent házasságban a legnagyobb békességben, valamint én parancsolhattam mindenben, úgy disponálhasson. Őtet, valamint is kivel szerzettem minden javaimat, legkisebben egyik gyermeke se háborgathassa, azt akarom.

2-do. Antal, öregebb fiam, kivel is az említett házamban együtt lakom, és nekem szinte feleségemnek szófogadó fiam, gyámolom. A házat örökének birtokába vehesse, mindazonáltal oly megjegyzéssel, hogy a házból 150 váltóforintok illessék a több testvéreit. Valamint is Anna Kiss Györgynénél 200 forint, Erse Szegedi Antalnénál 100 forint hevernek. Anna még tartozzon 50 forintot Örzsébetnek visszafizetni, az onokáknak pedig Antal fiam különösen tegye le a 150 forint rátájokat.

Ami a szőlőt illeti, osztozzanak rajta mind a négyen az édesanyok halála után egyaránt, de addig Antal fiam feléből dolgozni, és gondot is mintha tulajdon magáé volna tartozzon reá, azt kívánom, és a szőlőhöz tartozó edényeket is egyaránt osszák fel magok között.

Az említett szerzemény 45 zsák Városföldi kertem különösen Antal fiam és két onokáimnak birtokaikba rendelem és hagyom úgy, hogy fele Antalé, másik fele pedig a két onokáé legyen.

Hogy pedig a jószágra nézve ne háborgathassák Antal fiamat, megvallom, hogy őket ezeknek előtte mindenből, t. i. ökör, ló és s több effélékből egyenlően osztoztattam, amivel most több van, már azokat ő szerzette, bizonyítom. Eltakarításomat pedig édes feleségemre bízom.

Utoljára, hogy ezen végső rendelésem előttem felolvastatván, és minden pontjaira nézve megmagyaráztatván, és én azokat helybehagytam, úgy akartam, saját kezem keresztvonásával és két meghívott emberséges tanúk aláírásával bizonyítom.

Ketskeméten, die 27-a Octobris 1823.

Bimbó Tamás keze + vonása.

Mí előttünk meghívott tanúk: Major András m. k. Csösz Imre +. Én előttem és általam mint bíróiképpen kiküldetett hites polgár Kún István m. p.

Az utolsó oldalon azonos írással: Bimbo Tamás végső rendelése. Más írással: Praesentum die 29-a Octobris 1823. No. diarii 1476.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 2-o. 1823., Fasc. 1-o. 1823.

Kétlapos irat, eredeti.

23.

ÖZVEGY ZSIGMOND JÓZSEFNÉ JINGLIN BORBÁLA

TESTAMENTUMA

1824. január 31.

Alól is megírt Jinglin Borbála, néhai Zsigmond József férjem elmaradott özvegye eltölvén ez árnyékvilágban 78 esztendőket, jóllehet testemben hajlott időmhöz képes gyengeséget éreznék, mindazáltal ép elmével s józan okossággal bírok, kívántam tehát gyermekeim között támadható zűrzavaroknak eltávoztatása végett e következő megmásolhatatlan végső rendelést tenni. Úgymint:

1-ör. Vagyon az első tizedben Kosa Istvánné és Firtling József házaik szomszédságokban egy házam, melybe 150 forint ösiség vagyon, olyan formán, hogy ezen házam boldogult férjemre, annak édes atyjáról, néhai idősb Zsigmond József ipam uramról maradt olyan formán, hogy ez akkoriban történt osztály alkalmatosságával 300 forintokra becsültetvén, ennek tehát felét, vagyis 150 forintokat Zsigmond Gergely testvérének a házbeli jussából fizetett. Volt még boldogult férjemnek két testvérje, úgymint Zsigmond János és Zsigmond Apolló. Ezek közül Zsigmond Jánosnak jussába azon ház maradt, melyet későbbben Zsigmond Gergely, minthogy elszegényedett, vett meg licitáción. Azon házban most is Zsigmond Gergely successori laknak.

Apolló pedig boldogult férjemtől s annak testvérétől felesleg kivéven jussát annyira, hogy még az általa felvett pénzekből férjemnek e máj napig is 100 forintjával adós. Ezen házamon kívül vagyon még a Széktói hegyben Kún István és Kún András szöleik szomszédságokban 4 pásztából álló szőlőm, melyet boldogult férjemmel együtt szerzettem. Ezen javaim eránt tehát tészem e következő rendelésemet. Ugyanis:

2-szor. Hogy ezen házam négy gyermekeim, úgymint Zsigmond József, János, Rozália és Éva között egyforma osztályra mennyen azon megjegyzéssel, hogy kisebb fiam, János magának megtartván az ő általa épített pincét, kamrát és téglavermet, a többien egyformán osztozzanak mind a négy gyermekeim. Megjegyezvén azt, hogy János fiam még boldogult férjem életében ezen házamat reparálván, költött reá circiter 600 forintokat ó-bankóban. Ugyancsak boldogult férjemet is most nevezett János temettette el, de már azon summára nem emlékezem. De azt jól tudom, hogy ez is ó-bankóban volt. Úgy vélekedem, hogy ezen költségeit János fiam írásbeli jegyzékekkel eléggé meg tudja annak idejében bizonyítani. Tehát ezen kétrendbeli summák mostani váltócédulákra reducáltatván, azt nékie három testvérei a házból kifizetni tartoznak.

3-szor. A szőlőm eránt azon rendelést teszem, hogy a gunyhó különösen magáé János fiamé légyen, mivel azt ő maga most nemrégiben csináltatta. Megmaradván eszerént a gunyhó János fiamnak, ugyanennek mentében, hosszára értvén, az egész szőlőm elszakasztasson veteményes földjével együtt két egyenlő részre, és így maradjon két fiamra, kifizetvén abból leánytestvéreiket, azoknak becsárok szerént. Vagy ha ez meg nem történhetne, azon esetre leányaim is magok szőlőbeli $\frac{1}{4}$ részeket kivehessék.

4-szer. Minthogy leányaimnak házasságokra már meglehetősen költöttem rangjokhoz képest, ezen tekintetből József és János fiam rátáikat javítani kívánván, nékeik javaimból fejenként 150 forintokat, és így a kettőnek 300 forintokat hagyok.

5-ször. Méltán tekintetbe vehetem kisebb fiam, János feleségének azon hazamosan és hűségesen való dajkálkodását, amelyet mindenkor mellettem tett. Ezen fáradságainak fejében hagyok 100 forintokat úgy, hogy azt javaimból József fiam, Rozália és Éva leányaim tartozzanak kifizetni.

6-szor. Zsigmond József, öregebbik fiam leányának, úgymint Zsigmond Erzsébet unokámnak házasságára különösen hagyok 50, azaz ötven váltóforintokat, amelyeket négy gyermekeim nékie reájok maradandó javakból tartoznak kifizetni.

7-szer. Ami ágybeli és ruhabeli vagyonkáim vagynak, azok egyedül Rozália és Éva leányaimé légyenek.

8-szor. Halálom esetébe négy gyermekeim egyformán tartozni fognak temetési költségembe részesülni.

Mely utolsó rendelésem előttem felolvastatván több ízben, megmagyaráztott, melyet tulajdon kezem keresztvonásával a jelenlévő tanúbizonyságok előtt megerősíték.

Költ Ketskémén, die 31-a Januarii 1824.

Néhai Zsigmond József özvegye, Jinglin Borbála tulajdon keze + vonása.

Mi előttünk e végre meghívott tanúbizonyások előtt: én Elefánti Miklós m. p., én előttem Schik József előtt m. p. Én előttem s általa e végre bíróiképpen kiküldött hites cancellista Gömör László m. p. által. Én előttem hites polgár Dömötör Gábor m. p.

Az utolsó oldalon azonos írással: Néhaj Zsigmond József özvegye Jinglin Borbála testamentoma. Más írással: Prasentum die 31-a Januarii 1824. ad no. diarii 363. Újabb írással: Praesens testamentaria dissertatio anno die infranotatis praesentibus testatrici successoribus publicata est. Signatum 20-a Martii. 1824. Per Joannem Deák m. p. viconotarius. Eltérő írással a következő jelzetek találhatók: No. 48. 1824., F. 1. 1824. Kétlapos irat, eredeti.

24. KÖNYVES ANDRÁS TESTAMENTUMA 1824. március 26.

Alólírott eltöltvén e múlandó világban 73 esztendőket, s egyszersmind érezvén testemnek naponként való gyengülését, de azonban ép elmével lévén, gyermekeim között jövendőben történhető ízetlenségeknek és viszálykodásoknak eltávoztatása végett Istentől vett csekély javaimról e következő végző rendelést kívántam tenni: úgymint.

1-ször. Amely ősi 25 zsák alá való földem a Gátérben Tanto Ferenc és Gyenes Mátyás úr szomszédságában néhai megboldogult Könyves András atyámról reám maradt, arra nézve, minthogy különben is szabad rendelkezésem alá nem tartozik, az az végző akaratom, hogy ezen föld 8 gyermekeim, úgymint négy fiam és négy leányaim között egyenlő köz osztályra mennyen.

2-szor. Vagyon a Borbási közön mintegy 256 utakból álló szőlőm, de amelybe csak 64 út az ősi, a többit pedig testvéreimtől mind magam váltogattam meg tulajdon keresmény pénzemen. Arra nézve az az végző akaratom, hogy az 64 utakból álló ősin mind a nyolc gyermekeim egyaránt osztozzanak, a többi szőlőmön pedig mint tulajdon szerzeményemen (kivéven azon 78 utakat, melyet már József fiamnak körülöttem tett s teendő hűséges dajkalkodásáért ezelőtt esztendővel mint osztály alá nem jövőt örökösen birtokába adtam) József, Sándor, István és András fiaimnak gyermekei (a leányokat kirekesztvén) egyenlően osztozzanak. Továbbá.

3-szor. Vagyon két kádam, négy hordóm és egy pálinkafőző üstöm. Ezt is mint tulajdon keresményemet hagyom egyedül magának József fiamnak.

4-szer. Azon ágyi ruhákat pedig, melyeket József fiam házához hoztam, úgymint négy derékaljakat, nyolc vánkust és két ágyterítőt, hagyom József, Sándor, István fiaimnak és András fiam gyermekeinek úgy, hogy a leányaim ebből is kirekesztődjenek.

5-ör. Azon kétszáz forintokra nézve pedig, melyek eladott tulajdon keresmény házamnak árából, minekutána több rendbeli adósságaimat kifizettem, fennmaradtak, arra nézve az az végző akaratom, hogy József fiam ebből a reformata szent ekkleziának azon activum adósságát, mellyel neki tartozom, helyettem fizesse le. Annak okáért ezen 200 váltóforintok ez eránt testvérei ne háborgassák.

6-szor. Különösen tekintetbe vévén József fiamnak hozzám mutatott hűségét, jónak láttam megemlíteni még azt is, hogy ha vagy az idén, vagy akarmely esztendőben máskor (az Úr Istennek bölcs rendeléséből) szőlő szüretelés előtt halomásom történe, akkor azon esztendőbeli szőlőtermésem mindenkor csak József fiamé magáé legyen. Utoljára:

7-szer. Azon múlt esztendőről tartozásba maradt 24 forintokat tevő adómra nézve pedig, mellyel a nemes városnak tartozom, az az végső akaratom, hogy ezen adóbeli tartozásomat minden gyermekeim egyaránt fizessék.

Mely utolsó rendelkezem előttem szórúl szóra felolvastatván és megmagyaráztatván, azt minden pontjára nézve helybenhagytam és tulajdon akaratomnak lenni kezem keresztvonásával megerősítettem.

Ketskeményen die 26-a Martii 1824.

Könyves András maga keze + vonása.

Mi előttünk meghívott biznyságok előtt: id. Izsáki Tóth András keze + vonása. Sárközi István m. k. Én előttem és általam bíróiképpen kiküldetett Bóbis Sándor m. p. cancellista, én előttem Tormásy Sándor m. p. előtt.

Az utolsó oldalon azonos írással: Id. Könyves András testamentoma. Más írással: Praesentum die 26-a Martii 1824. sub nro. diarii 595. Újabb írással: 1824. 22-a Aprilis. Ezen testamentom Könyves József, Sándor, Könyves Erzsébet, Anna, Susanna, Judit személyesen jelenvolt testvérek között felolvastatván publicaltattott, mely ellen a leányok maguk nehezteléseket kinyilatkoztatták. No. 654. diarii 1823/4.

Eltérő írással a következő jelzet található: No. 19. 1824.

Kétlapos irat, eredeti.

25.

SZÉL JÁNOS TESTAMENTUMA

1824. április 12.

Alól is megírt öreg Szél János Isten kegyelmességéből eltöltvén már ez életben 73 esztendőket, minek okáért egészségemnek gyakori változásaimnak és sok rendbéli erőtlenségemnek tapasztalásával gondolóra vévén, életem végső napjainak közeledtét, ép elmével lévén, maradékimra való nézve csekély javaimról kívántam illetén utolsó rendelést tenni.

1-ször. Házbeli örökségemet, mely vagyon a negyedik tizedben Deák László úr szomszédságában, minden rajta lévő épületekkel együtt hagyom Márton fiamnak mint legkisebbnek úgy mindazonáltal, hogy mivel János és Pál fiamnak házaikat sokkal kevesebb áron vettem mint József fiamnak a házat, tehát azon hijánosság kipótlására Márton fiam a házból János és Pál fiamnak fizessen váltócédulában 1.500, azaz egyezeröttszáz forintot.

2-szor. Öt pásztából álló szőlőbeli örökségemet, mely vagyon a Vatsi közön Asztalos Kováts Péter és n. Tormásy Andrásné successorai szőlejek szomszédságokban, hagyom egészen Márton fiamnak, mivel János fiamnak a Kőrösi kapu előtt lévő egy pásztából és jó darab veteményföldből álló örökségemet tölem való elválásakor általadtam. Pál és József fiamnak pedig 1816-dik esztendőben szőlővetelre váltócédulában egy-egy ezer forintot adtam.

3-szor. A budai kapu előtt a város alatt a Vatsi és Hegedűs közök között Csordás Mihály szőlője szomszédságában vagyon egy darab veteményföldem, amelyet már a négy fiaim között négyfelé hasítottam, mely is maradjon a négy fiaimnak birtokában.

4-szer. A Talfái kertbeli örökségemet ami illeti, melynek is nagy részét feleségemmel együtt szerzettem, ámbár egyáltalában az egész földbeli örökségemet 1821-dik esztendőben négyfelé szakasztván, a négy fiaimnak általadtam, de azon általadást holtom után megsemmisítvén, a négy fiaim között osszák fel újra egyenlő részekre.

5-ször. A leányimat ami illeti, Szél Susanna Ági Andrásnénak, Szél Erzsébetnek Szalai Páltól származott két árváinak, Szél Éva Sándor Mihálynének minden ősi és szerzemény, ingó és ingatlan javakból általában egy egy felé hagyok váltócedulában 4.000, azaz négyezer, in summa 12.000, azaz tizenkétezer forintot úgy mindazonáltal, hogy Ági Andrásné Szél Susanna leányom adós lévén 1.100, azaz egyezerszáz forintokkal váltócedulában, tehát azon adósság jussába tudasson. Néhai Szél Erzsébettől Szalai Pélné leányomtól származott két unokáimat pediglen, mivel a juhaim megosztása alkalmatosságával semmiben sem részesítettem, tehát azon hijányosságnak kipótolására 4.000, azaz négyezer forintokon kívül az atyoknál, Szalai Pálnál lévő 340 forintokból álló adósságomat a computus alkalmatosságával irt contractus szerént az azolta reá esendő interesével együtt, úgy nem különben Szalai Judit megvetett nyomorult leánya temetésére általam költött 60, azaz hatvan forint is bírói assistentiával az attyokon, Szalai Pálon megvétetvén, hagyom a két árvák részére, és ezeken kívül egy fias tehenet.

6-szor. A jármos ökreimet, kocsis lovaimat, marháimat, méneses lovaimat és juhaimat még 1820-dik esztendőben közöttök megosztottam.

7-szer. Csekélységből álló kevés arany és ezüst conventios depositált pénzeimet, melyeknek mennyisége és minősége specifice a mindennapi jegyző kis lajstromából kitetszik, osszák fel egyenlőképpen magok között hét egyenlő részekre fiaim és leányim.

8-szor. Rúz István kertbeli szomszédától 4.000, azaz négyezer váltócedulán megzalogosított 26 zsák alá való szántóföldet, amíg vissza nem váltatik, használják egyaránt mind a négy fiaim. Visszaváltván a négyezer forint capitalis pénz szálljon négyfelé a négy fiaimra.

9-szer. A reformata szent ekklesiának váltócedulában hagyok 100, azaz száz forintokat, úgy nem különben a reformata ispotálybeli szegények számára is váltócedulában 100, azaz száz forintot.

10-szer. Utoljára ezen summáknak kifizetésétől ami kevés pénzbeli tehetségem elmarad, tehát azt különösen egyáltalában hagyom a négy fiaim részére, osszák fel egyaránt.

Mely ezen szabad akaratomból származott utolsó rendelkezésemet megvizsgálván, és minden részeiben és pontjaiban jóváhagyván, nevem aláírásával és szokott pecsétém felnyomásával megerősíttem.

Ketskeméten 12-a Aprilis 1824.

Öreg Szél János m. p.[L. s.]

A hátlapon más írással: No. diarii 211. 1824. december 14. Ezen testamentomi rendelés Szél János, Pál, József, Márton férfi testvérek, nem különben Szél Susanna Agi Andrásné, Szél Éva Sándor Mihályné kik néhai Szél Erzsébet Szalai Páltól származott árváinak neveken is állottak, jelenlétekben publicatott és három egyenlő párban kivonatott. Kún István főnotarius. Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 37. 1824., Fasc. 1. 1824. Kétfalpos irat, eredeti.

26. RIDEG MÉSZÁROS ANTAL TESTAMENTUMA 1824. április 30.

Én, alább is megnevezett Rideg Mészáros Antal minekutána az életben eltöltöttem 82 esztendőket, azonban testemnek erőtlenségébül végórámot közelgetni tapasztalom, most még ép és egészséges elmével bírván, nehogy holtom után atyámfiái és feleségem között maradandó javaimra nézve ízetlen versengések és békétlenségek származzanak, Isten jóvoltából szerzett javaimról teszem ezen végső rendelésemet.

Van házam a 8-dik tizedben Lakatos Gáspár és Toth Imre szomszédságokban, van contractusokon kiadott tőkepénzem, s nevezetesen Mészáros István tartozik még a tölem megvett szőlő árában a dato 25. Martii 1823. 700 forintokkal.

Farkas István a dato 14. X-bris 1823. 100 „

Mészáros József a dato 12. Martii et 24. Aprilis 1823. 200 „

Barmos Pál a dato 27. Junii 1823. 50 „

Fehér András a dato 27. Junii 1823. 50 „

Kováts Gergely a dato 30. Martii 1824. 100 „

Toth József a dato 12. Martii. 1824. 100 „

Boldog László a dato Februarii 1824. 100 „

Csapó András a dato 13. Julii 1823. 50 „

Szekeres János a dato 23. Januarii 1823. 100 „

Összesen: 1.550 forint

Vagynak efelett némely házi aprólékos eszközeim. Minden ezen előlszámlált javaim tulajdon keresményem.

Minthogy Kun Klára feleségemnek erántam való hűségét és szíves dajkalkodását tapasztalom, azonban sem az első, sem ezen második feleségemtől gyermekeim nem maradtak, hagyok feleségemnek készpénzben 400 forintokat.

Mészáros János fogadott fiamtól származott Anna és Ilona árváknak 400 forintokat.

Mészáros Józsefnek tartozását elengedvén, ekként részesüljön 200 forintokban.

Mészáros Istvánnak hagyok 200 forintokat.

Mészáros Ilona húgomnak 23 forintokat.

A tekintetes földesuraságnak 25 forintokat.

A parochiális templom szükségeire 50 forintokat.

Az Apostolok kápolnijára isteni szolgálatokra leendő alkalmaztatásra 50 forintokat.

A catholica ispotályra 25 forintokat.

A tisztelendő pater piaristáknak szentmise szolgálatokra 50 forintokat.

A tisztelendő pater franciscanusoknak szinte szentmise szolgálatokért 50 forintokat.

Őszvesen: 1475 forintokat.

Továbbá Mészáros János fogadott fiam nevezett árváinak hagyom a Széktóiban lévő mintegy két véka kendermag alá való tulajdon szerzemény veteményes földcskémet. Feleségemnek hagyom mindennemű házi ingó-bingó javacskaimat, s továbbá felőle még úgysis gondolkozok, hogy feleségem a kisebb szobában holta napjáig csendesen megmaradhatván lakhasson, ha pedig csendes lakása nem lehetne, tehát tartozzon a házat megvevő ötöt 100 forinttal kifizetni.

Ezen testamentomi rendelkezésnek foganatba való vételit Mészáros István öcsémre bízom, minthogy arra alkalmas voltát tapasztaltam, azzal a megjegyzéssel, hogy ami tisztességes de nem költséges temetésemtől fentebb előlszámlált hagyományaim kifizetésekből, a házam árából és tőkepénzemből még fenmarad, abban Mészáros József testvéremmel egyenlően osztozzon.

Mely ebbéli végső rendelkezésemet előttem felolvastatván, minekutána azt jól megérttem, tulajdon kezem keresztvonásával megerősítem, s tulajdon akaratomnak lenni elesmérem.

Költ Ketskeméten, az 1824-dik esztendő Aprilis hónap 30-dikán.

R. Mészáros Antal tulajdon keze + vonása

Mi előttünk bírőiképpen kiküldetett

Simonyi János m. p. ordinarius notarius. Hites polgár Bentsik János m. p. Én előttem mint ezen esetre meghívott bizonyság Toth Imre +.

Az utolsó oldalon azonos írással: no. diarii 684. R. Mészáros Antal testamentoma. Más írással: Praesens testamentaria dispositio praesentibus testatoris successoribus et legatoribus die 7-a Decembris 1824. ut sub no. diarii 166. publicatum est per [olvashatatlan név]. [A beadott végrendelet a tanúk és örökösök jelenlétében 1824. december 7-én nyilvánosságra került.]

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 27. 1824., Fas. 1. 1824.

Kétlapos irat, eredeti.

27.

PANCZA KOVÁTS ANTAL TESTAMENTUMA

1824. május 6.

Alól is megírt Pancza Kováts Antal minekutána az isteni gondviselésnek oda tezett a felsőbbség szívét vezérelni, hogy elkövetett iszonyú vétkemért a hóhér pallosa által törültessek az élők számából, ezen életben nem többet mint 19 esztendőket tölthettem el, most amikor szívbeli fájdalmak, gyötrelmek között várom azon rémítő órát, melybe embertársaim számok közül kitörültek, kívántam életben maradó rokonaim között, akiket az isteni tiszteletre kérek, tulajdon magam által szerzett vagyongámról bővebb megfontolás után s ép elmével e következő megmásolhatatlan végső rendelkezést tenni, úgymint:

Szerzegettem apródonként mindössze 80 forintokat váltócédulában. Ezen pénzcsekemet az 1823-ik esztendei nagyhéten való hétfői napon kölcsönadtam majsai lakos és asztalos mester embernek, kinek a vezetéknevét nem tudom, hanem a keresztnéve János, és ezen ember kisteleki lakos, és bíró viselő ember Nemes Jánosnak a veje. Ezen pénzek által adása alkalmatosságával nevezett Nemes János fia, Nemes Imre és Kóstók István kisteleki lakosok jelen lévén személyesen, mivel ekkor magunk között úgy beszélgettünk, hogy majd ezen pénzbeli summáról contractust készítünk, de belckeverődzvén tudva levő vétkembe, ebbéli szándékomat azoltától fogva soha végre nem hajtottam. Továbbá a fent nevezett Nemes János fiának, Nemes Imrének azon által csak ideig-óráig olyatén 4 nőstény juhokat, amelyeket hason magam szerzettem. Ezeket csupán addig bíztam sokszor nevezett kisteleki lakos Nemes Imrének gondviselése alá, míglen a tanyák közül a juhok szabad földekre kiszabadultak. Ezek mindazonáltal e máj napiglan is önála maradtak. Ezen juhoknak általadása alkalmatosságával jelen volt akkoriban az atyámnál juhászsképpen szolgált Dömötör István juhász, s ennek felesége és bojtárjai, kik is mint tanúk, ha szükség úgy kívánná ezen történetet bébizonyíthatják. Ezen előlszámlát két rendbeli javacskaimat tehát hagyom vér szerént való 4 testvéreimnek és szülémnek Józsa Ilona édesanyám asszonynak egyenlőképpen.

Aki is midőn édes szülömnek nevezett Józsa Ilona édesanyám asszonynak körülöttem tett megbecsülhetetlen dajkálkodását ezen végső órákig való fáradtságait fiúi háládatos szívvel megköszönném, még életben maradandó négy testvéreimnek boldog és szerencsés életet óhajtanék, s kérvén őket, hogy a Mindenható Istent buzgó imádságaik által azon kérjék, hogy őket minden szerencsétlenségektől oltalmazza meg, rólam imádságaikban el ne feledkezzenek, és kérjék ő szent Felségét, hogy erántam irgalmas és kegyelmes légyen.

Ekképpen ezen utolsó rendelésem előttem felolvastatván, ezt minden punctumaira nézve helybenhagyom s tulajdon kezem keresztvonásával megerősítem.

Ketskeméten, die 6-a May 1824.

Én, Pancza Kováts Antal.

Én előttem s általam e végre biróiképpen kiküldött hites írnok Gömör László m. p. által. Én polgár, Deák Ferenc m. p. Én előttem Végh Péter m. pria cancellista. Én előttem Danits László hites ügyész.

Az utolsó oldalon azonos írással: Pancza Kováts Antal testamentuma. Más írással: Praesentum nro. diarii 693. 1824.

Eltérő írással a következő jelzet található: No. 15. 1824.

Kétlapos irat, eredeti.

28.
NAGY JÓZSEF TESTAMENTUMA
1824. július 27.

Én, alább megírt Nagy József eltöltvén az életben 77 esztendőket s egyszerűm mind érezvén testemnek erőtlenségét, s ebből származható halálomat gondolóra vévén, hogy házamat zavarban ne hagynám, kívántam illetén szabad akaratom szerént való végső rendelést tenni.

Az első feleségemtől, Mák Magdolnától származtak Ilona Bakó Jánosné leányom, József és László fiaim, kiknek édesannyok elhalván, második feleségül vettem Vintze Katalin mostani hites társamat. László fiam már ugyan elhalt, de László és Anna unokáim mint László fiamtól származott gyermekek azt ábrázolják. Ezen successorimra nézve rendelem.

1-ször. Amely házam vagyon az 5-dik tizedben, mindjárt testvér öcsém Nagy Ferencnek háza végiben, s annak házával egy fedél alatt, ez ugyan reám édes atyámról maradt, de 1812-dik esztendőben megégvén, azt újra magam építettem fel. Azon kívül az édes atyámról reám s Ferenc testvéremre kettőnkre maradván a házunk alatt lévő pince. Én nevezett öcsém részét is megváltottam, adván nékie érette két ökröket. Ezen házam a pincémmel együtt legyen feleségemé úgy, hogy még nevemet viseli birtokában senki sem háborgathassa, ha pedig férjhez menne, vagy halomása történne, akkor a házon Ilona leányom, József fiam és László fiamtól származott unokáim egyenlően osztozzanak.

2-ször. Minekutána József és László fiaimat a Városföldön lévő és néhai édes atyámmal együtt szerzett földemből már ezeknek előtte mintegy 20 esztendővel kielégítettem, adván egyiknek egyiknek mintegy 20 zsáknyi földet a jakabszállási határon, azon 30 hold földemnek árát pedig melyet nekik ez előtt 3 esztendővel 3.300 forintként eladtam, nemcsak meg nem adták, hanem még a máj napig is annak árába 2.700 forintokkal tartoznak. Azonban többszöri szorgalmazásomra is annak érdekét nem fizetik, gabonát csalfán adnak, szolgálatokkal fel nem segítenek. Halomásom esetére az ezen 30 hold földem eránt az az akaratom, hogy József fiam és László fiam unokái fizessenek temetésemre 200 forintokat, Vincze Katalin hitvesemnek 600 forintokat, a parochiális Nagytemplom tetejének építésére vagy reparációjára 50 forintokat, a parochiális templomhoz misemondó ruhákra 20 forintokat, a tisztelendő pater piaristáknak szentmise szolgálatokért 100 forintokat, a tisztelendő pater franciscanusoknak szinte 100 forintokat úgy, hogy ezen summák érdekéért esztendőnként szentmiséket szolgáljanak, a normális iskolák építésére 20 forintokat, az ispotály-kápolna építésére 50 forintokat, a Szentháromság-kápolna javára 50 forintokat, a Boldogságos Szűz kápolnája javára szinte 50 forintokat, az ispotálybeli szegények számokra 20 forintokat, és így összesen 1.260 forintokat váltócédulákban. S ami ezentúl tartozásukból fennmarad, azon egyenlően József fiam és László fiaimtól származott unokáim osztozzanak. Ha pedig nevezett fiaim ezen legatumok kifizetésére tehetetlenek lésznek, adódjon el földem és annak árából teljesíttessenek az elől számlált hagyományaim kifizetések.

3-szor a Korhán közin Sikari Kováts Menyhért szomszédságában helyeztetett s egy pásztában 123 utakbúl álló szőlőm, melyben egy gunyhó is vagyom, s reám a szőlő az édes atyámról maradt, a gunyhót pedig magam csináltattam, légyen halálom után feleségem szabados használatában mindaddig, még nevemet viseli vagy életben lesz. Ha pedig vagy nevemet megváltoztatja, vagy halomása történik, szőlőmön egyenlően osztozzanak Ilona leányom, József fiam és László fiamtól származott unokáim.

4-szer. Minthogy a szőlőhöz tartozó edénycim jobbára Vintze Katalin hitvesem hozadékja, a többiek elavulván, vele való laktomban újultak, mindazokat nevezett feleségemnek, ki erőtlen állapotomban hűséges dajkám, tulajdonosi jussal hagyom, valamint minden egyéb házi ingó-bingó s élelembeli javaimból is azzal a kötelességgel mindazonáltal, hogy ágyi ruháimból Kováts Erzsébet unokáimnak, Ilona leányom első férjétől származott gyermekeimnek (sic!) adjon feleségem egy derékaljt és három vánkusokat.

5-szor. Ebbéli végső rendelkezésemnek végrehajtására kérem Simonyi János notariust.

Ebbéli végső rendelkezésem előttem felolvastatván, minekutána azt pontról pontra megértettem, s újabban megfontoltam, végső akaratomnak lenni eles-mérvén, s kinyilatkoztatván, azt saját kezem keresztvonásával megerősítem.

Ketskeméten, az 1824-dik esztendő július hónap 27-dik napján.

Nagy József kezem + vonása.

Én előttem s általam e végre bíróiképpen kiküldetett Simonyi János m. p. ordinarius notarius előtt. Albert József keze + vonása. Én előttem hites polgár Bentsik János m. p.

Die 21-a Januarii 1825. ad no. diarii 375. ezen testamentom felolvastatván publicáltatott. Simonyi notarius.

Az utolsó oldalon azonos írással. Nagy József testamentoma. Más írással: Praesentum no. 966. 27-o Julii 1824.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 33. 1824. Fasc. I. 1824.

Kétfalpos irat, eredeti.

29.

BÚZA KISS JÁNOS TESTAMENTUMA

1824. szeptember 8.

Én, alább is megírt Buza Kiss János minekutána ez életben eltöltöttem 71 esztendőket, érezvén testemnek régtől fogva való betegeskedésem után nagy elgyengülését, míg még el nem nehezedelek, ép elmével s szabad akaratomból kívánom végső rendelkezésemet megtenni.

Néhai édes atyámról maradván reám a mostani házam a mellette levő malmal együtt, minden ősi épülettel igen rongyosak voltak, azokat fundamentumostól felépítettem, megszaportítottam, pincével és más alkalmatosságokkal, valamint a malmot is újonra építettem. Kalotsa-földet bírván néhai édes atyám zálogban, a föld az én kezemre jött, s idővel örökösen azt megvévén, magam szerzeményévé vált. Szőlő igen csekély, mintegy 25-30 út ma-

radt reám, mely a mostani felső szőlőmben benne van a Nyomási ároknál, senator Toth Antal úr szőleje szomszédságában. Ezeket megjegyzevén, valamint azt is, hogy Kiss Erzsébet hitvesem után jutott birtokomba egy Nyomás szélben való föld. Az alsó szőlő a Csorda-kúthoz közel, és azon ház, melyben most János fiam lakik (mely hozomány-javakra rendelésem ki nem terjed). Egyéb eránt ez végső akaratom.

1-ör. Nevezett hitvesemmel való laktomban az ő fáradozása és szorgalmatosága mellett szerevén Istentől adatott javaimat, s pénzemet, özvegyi illendő tartásáról szükség gondoskodnom. Ahhoz képest lakása legyen nékie a mostani házamnál, szabad tetszése szerént, tudni illik választván magának vagy az utca felől, vagy a konyhán belől lévő szobát, kamrát, pincét. Ezeket holtánapjáig csendesesen bírja, használja. Ugyan nékie hagyom a felső szőlőmet, valamint a szőlőmhöz való edényeket. Malmomat szabad tetszése szerént való hasznávetelre, ezen kívül a háznál depositalt pengő pénzből ezer, azaz 1.000 forintokat rendelék kifizettetni, azon hozzátétellel azonban, hogy valamint a fent kitett fekvő javak az ő halála után gyermekeim között osztályra menendők, úgy ezen ezer forint pengő pénzről hitvesem testamentomot ne tehessen, hanem holtáig szabadon költvén, belőle tetszése szerént. Ami halálakor léssen belőle, mennyen egyenlő osztályra minden gyermekek között.

2-or. Házam, malmom, felső szőlőm hitvesem elholtával menjen egyenlő közosztályra négy fiaim s három leányim között. Pál fiamnak, ha néki tetszeni fog, szabadsága s jussa lévén testvéreit kifizetni a házból.

3-szor. A Kalotsa féle föld szerzeményemmé válván, azt hagyom négy fiaim közt halálom után mindjárt kezelhető egyenlő osztályra, valamint:

4-er. A Hegedüs közti szerzemény szőlőm is mindjárt elholtommal mennyen fiaim s leányaim között egyenlő osztályra.

5-ör. A háznál depositalva levő pengő, vagyis ezüst-arany pénzből hitvesemnek kiadódván 1.000 forintok, a többi summán osztozzanak minden gyermekeim, de oly nyilvánvaló megjegyzéssel, hogy a férjfi testvérek két-két annyit kapjanak fejenként mint egyik egyik leány testvér. Mi illeti pedig a papiros pénzt, contractusokon lévő capitalist, ezen mind a fiak, mind a leányok egyenlően osztozzanak. Hanem azon megjegyzéssel, hogy amit egyik egyik testvér tölem már életemben készpénzben kapott, azt a pénz értékéhez, cursushoz képest, felszámítva egymásnak ratiojába bele számítsák az osztálykor.

6-or. Már férjfi gyermekeimnek életemben juhokat, lovakat, gazdasághoz való holmikát adván, minthogy velem a közös körül fáradoztak, segedelmekre kívánván nékik lenni, a leányok ezek eránt keresetet rajtok ne formálhassanak.

7-er. A reformata szent ekklesianak fundatióul (oly céllal, hogy az interesséből az apróbb fiú iskolabeli tanulóknak examenek idején könyvecskék jutalmúl leendő kiosztásra vétessenek) hagyok ezüstpénzben ötven forintokat.

8-or. A reformata oskolabeli deákoknak húsz forintot váltócédulában.

9-er. Az ispotálybeli koldusoknak tíz forintokat váltócédulában.

Mely utolsó rendelkezésem előttem felolvastatván, élő szóval helybenhagyom, s megerősítem kezem aláírásával.

Költ Ketskeméten, 1824. esztendő September 8-kán.

Kis János m. k.

Elöttem s általam bíróiképpen kiküldött Deák János m. p. vicenotarius által. Elöttem Sárközi András m. p. Én előttem bíróiképpen kiküldött hites polgár Prikkel János m. p.

[Más írással készült kiegészítés:] Die 15-ta Januarii 1825. ad no. diarii 344. Ezen testamentom publicatattott. Simonyi J. notarius.

Az utolsó oldalon azonos írással: Búza Kiss János testamentoma. Más írással: Praesentum die 8-a 7-bris 1824. No. diarii judicialis 1119.

Elterő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 14. 1824., Fasc. 1. 1824.

Kétlapos irat, eredeti.

30.

ÖZVEGY MUNKÁTSI JÓZSEFNÉ NAGY SÁRA TESTAMENTUMA 1824. november 17.

Én, alól is nevezett Nagy Sára két férjet esmért özvegy életemnek mintegy 70-k esztendejében azoknak az javaknak, melyeket én első férjemmel, néhai Pálinkás Jánossal Isten segedelmével szerettem, és amelyek közül a nagy égésben elégett szerzemény házunkat Munkátsi József második férjemmel felépítvén javítottam, s míg Susanna leányom és férje Beke József tölem el nem foglalták, megtartottam, azoknak mondom, Pálinkás Susanna leányommal és Beke József vömmel, úgy Pálinkás Erzsébet nyomorult leányommal 1821-ik esztendei Martius 1-ő napján történt osztályos egyességeink mellett coaquisitionalis jussomon nékem esett hason fele házról, házi fundusról. Azonnal szabados birtokomba által adatott 132 út szőlőről és hozzá tartozókról és földbeli közszerzői s egyezer váltóforintokban kiadatott jussomról, öltözeti, ágyi és akarmely névvel neveztetett tulajdonaimról most, midőn testemre nézve ugyan beteg, de elmémre nézve ép elmével vagyok, azon okon, hogy első férjemtől, néhai Pálinkás Jánostól való Susanna és Erzsébet, úgy második férjemtől, néhai Munkátsi Józseftől származott Mária leányaim (!) és férjei között halálommal elmaradandó javaim eránt történhet minden kérdéseket, izetlenségeket és perlekedéseket édes anyai szeretetemtől indíttatván, és az elmúltak által megtanítatván eltávoztassak, tészem ezen szabad akarattól, tehetségből és jól megfontolt önkényes tetszésből származott végső rendelkezésem, úgymint:

1. Coaquisitionalis fél házamat, 132 utakból és hozzá tartozókból álló szőlőmet ajándékozom, hagyom és rendelem Munkátsi Mária leányomnak és férjének, Vasadi Balázs István vömnnek azokért az hűséges szolgálatokjokért, mellyel midőn Beke József vöm és Pálinkás Susanna leányom szép szín alatt házamat, szőlőmet, két mezei kertemet elfoglalták, egyik kertemet akaratom ellen el is adták, az árát elköltötték, engemet és nyomorult Erzsébet leányo-

mat oly nagy inségbe, hogy fonyásunkkal kénteleníttettvén életünket fenn-tartani, juttattak, még akkor is bennünket bosszantani, mocskolni, az házból kiutasítgatni meg nem szűntek, és már mi tévők légyünk, nem tudhattuk. Akkor Mária leányom, de kiváltképpen Balázs István vöm mellett felállottak, engemet és nyomorult Erzsébet leányomat magok szárnyok alá s magok lakóházokba fogadtak, tartottak, tápláltak, vigasztaltak, biztattak, tulajdon költségeken törvénytudó urakat kerestek, pert kezdtetek, bírószkodtak, és elnyomorodott állapotunkat annyira vitték, hogy 1821-ik esztendei Martius első napján hasznos osztályegységére léphetvén, élhető állapotban helyeztettek. Máig is tulajdon házaikban hűséges dajkálónk és gondviselőink, és reméljük, hogy ezután is hozzánk hasonló hűséggel fognak holtomig viseltetni.

2. A mezei kertből részemre kiadatott egyezer váltóforintokból kit egy, kit más szükségre elköltevén ezideig nyolcszázötz váltóforintokat, vagyon még belőle Beke József vömnél és Pálinkás Susanna leányomnál 1821. Martius 25-ik és 1821-ik September 23-k napjain költ két kötelező levél bizonyságok szerént százötz váltóforintom. Balázs István vömnél kötelező levél nélkül nyolcvan váltóforintom, öszvességgel százkilencven váltóforintom. Ezekből Pálinkás Susanna leányomnak negyven, Pálinkás Erzsébet nyomorult s velem szenvedő hajadon leányomnak mindennemű utánam remélhető jussába 60, azaz hatvan váltóforintokat úgy rendelek, hogy Pálinkás Erzsébet leányom még ágyi és öltözeti javacskaímból Munkátsi Mária leányommal ketten egyenlően osztozhassanak holtom után. Ha pedig valamelyik közüllök ezen végső rendelkezésem meg nem nyugodna, és Munkátsi Mária leányomat és Balázs István vömet megbírósítaná, az az én előszámolt javaimból ne többet, hanem csak öt váltóforintokat kaphasson, a több neki rendelt pénz Munkátsi Máriáé légyen.

3. A Pálinkás Erzsébetnek testált hatvan, és Susannának rendelt negyven forintok fentmaradandó 90, azaz kilencven váltóforintokból Balázs István vöm és Munkátsi Mária leányom mint szegénységemhez illik, tisztességes temetésemet tegyék meg, és ha mi azon kilencven forintokból megmarad, adják a reformatus templom szükségeire pótlásul.

Mely szabad rendelkezésem alá tartozó keresett javaimról ekképpen tett végső rendelkezésem előttem szóról szóra felolvastatván, és jól megmagyaráztatván, ezt tulajdon akaratomnak és rendelkezésemnek elesmérém, és nevem aláírásával vagy tulajdon kezem keresztvonásával több tanúk jelenléteben megerősítem. Költ Ketskéméten.

Nagy Sára keze + vonása.

[Más írással készült kiegészítés:] Hogy ezen fent leírt s elkészült testamentis dispositiot a rendelkező asszony Nagy Sára Munkátsi Józsefné minnekutána előtte általunk bíróiképpen kiküldöttek által felolvastatott, és megmagyaráztatott, minden pontjára nézve helybenhagyta, és tulajdon önkényes akarátának lenni kinyilatkoztatta, megesmérjük és bizonyítjuk.

Ketskéméten, 17-a Novembris 1824.

Bíróiképpen kiküldetett Bóbis András m. p. cancellista. Muraközi József hites polgár. Fejes János m. k. Csöszti István keze + vonása.

Az utolsó oldalon azonos írással: Nagy Sára Munkácsi Józsefné testamentoma. Nro. diarii 73. Praesentum die 17-a 9-bris 1824. Más írással: Publicatum sub no. diarii judicialis 1101. anno 17-a Aprilis 1833.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 34. 1824., Fasc. 1. 1824.

Kétlapos irat, eredeti.

31. NYUTO GERGELY TESTAMENTUMA 1825. február 14.

Alól is megírt Nyuto Gergely eltöltvén Istennek kegyességéből e múlandó világban 70 esztendőket, minckelötte az halálnak alája vetném fejemet, kívántam Istenőtől vett csekély javaimról (hogy gyermekeim között az csendeséget és atyafiságos szeretetet fenntarthassam és minden pörpatvart eltávostassak) ilyenén következő és megmásolhatatlan végső rendelést tenni, úgy-mint:

Előre bocsájtván azt, hogy azon házamon kívül, mely a 8-ik tizedben Német Tamás és Kis Gergely szomszédságokban vagyon, minden javakat magam és hitvesem (kivel 44 esztendőket töltöttem) szorgalmatossága által szerzettem. A ház sem egészen ősi, mivel eladván az atyámról maradt ház, a mostani házamért, annak cseréjét pótoltam 300 forintokkal, és így a mostani ház birtokába lépven azt is felépítettem magam szerény pénzéből. Vagyon a Városföldin 5 zsák alá való földem, melyet, Magyar Józseftől 1.000 váltóforintokért vettem, ugyanazon földön vagyon még 8 zsák alá való földem, melyet Dango Józseftől 2.300 forint adósságban (a nemes tanács rendelése szerént) általvettem. Vagyon Ürbön egy darab zálogos földem nemes Banó János úr szomszédságában, melynek investmentialis summája 2.660 forint váltóban. Vagyon Lajoson 16, ismét más helyen ugyanazon pusztán 30 lánc földem, melyet Nagy Jánostól 400 forint, Szalókinétől pedig 240 forintban bírok árendában. Vagyon 400 bürgéim, úgy nem különben tíz ökrök, és 3 lovak, melyeket eladtam ugyan Nyuto Péter fiam és Nyers János vejemnek, de az árával tartoznak, melynek summája 728, vagyis hétszázhuszonnyolc forint váltóban. Végre vagynak contractusokon lévő pénzeim (mely contractusokat elől is mutattam a testamentom tételen jelen volt hites személyeknek) nevezetesen:

Katona Józsefnél 24. Martii 1821. 150 forint

Kis Gergely Ferencnél 1819. 100 „

Nagy Józsefnél 60 „

Szabó Mihálynál 70 „

Bugyin lakos Bajtsi Péternél 13. Decembris 1823. 65 „

Tasi Ruzsánál 25. Novembris 1818. 50 „

Öszvesen: 495 forint

Ezen előlszámlált javakból rendelem.

I-ször. A ház maradjon Nyuto Péter fiamnak birtokában azon hozzáadással, hogy testvérjeit Nyuto Rozália Gábor Jánosnét, Ágnest Kókai Antalnét, Anna Berente Jánosnét megbecsülés mellett mérsékelt árban egyformán elégítse ki.

Megmaradván mindazáltal az ház feleségemnek haláláig birtokában, tartozván nevezett feleségem annak jó karban leendő tartásáról gondoskodni.

2-szor. Az 400 bürgékből, ha az három árendális esztendőök eltelnék, fiam Nyuto Péternek azonnal tett ígéretem szerint 100 fejős juhok kiadattassanak, megmaradván a többi 300 büрге feleségemnél.

3-szor. A földeket mind vejem és fiam szántsák feliből, adván felét feleségemnek az termésből, kinek is az földek tulajdonai fognak lenni haláláig.

4-szer. Az capitalis, mely 495 forint is az ökrök, lovak ára, mely 728, és így összesen 1.223 forint, maradjon feleségem kezénél, de mind ezen javakat úgy hagyom feleségemnél, hogy azokból legkisebb pazarlást sem próbáljon tenni bírói megintés terhe alatt, mely ha megtörténne, szabadságában fog fiamnak és leányaimnak állni ötöt megintetni, és az javak kiadására szorítani. Ha feleségem elhaland, akkor fiam és leányaim az 300 bürgén, földeken pénzeken és ingó bingó más holmijaimon egyaránt osztozzanak, se több vagy kevesebb egynek vagy másiknak jutván. Végre azt kívánom feljegyeztetni, hogy ha történne feleségemnek férjhez menetele, akkor mindeneket visszaadjon, egyébét nem vívén el házamtól, amit a hazai törvények rendelnek az özvegyekről.

Mely végső rendelésem előttem szórúl szóra felolvastatván, és megmagyaráztatván, azt minden pontjaira nézve helybenhagyom, és tulajdon akaratomnak lenni saját kezem keresztvonásával is megerősítvén kinyilatkoztatom.

Ketskeményen az 1825-ik esztendei Februarius 14.én.

Nyujto Gergely tulajdon keze + vonása.

Mielőttünk mint ezen dologra meghívott tanúk előtt: Beretzky Gergely m. p. Némót Tamás +. Én előttem és általam bíróiképpen kiküldetett tiszt. hites írnok Ferentzy Mórítz m. p. Én előttem hites polgár Muraközi József m. p.

Az utolsó oldalon azonos írással: Nyuto Gergely végső rendelése. Más írással: Praesentum die 14-a Februarii 1825. No. diarii judicialis 487. Újabb írással. Publicatum est 1825. 8. Martii.

Eltérő írással a következő jelzet található: F. 1. No. 22. 1825.

Kétlapos irat, eredeti.

32.

MOLNÁR JÁNOS TESTAMENTUMA

1825. április 9.

Alább is megnevezett Molnár János minekutána ez életben Isten ő szent Fel-sége irgalmasságából eltöltöttem 60 esztendőket, s most terhebb beteg-ségbe esvén, mindinkább érzem végső órámnak elközelítését, nehogy halá-lom után feleségem és gyermekeim között javaimra nézve kedvetlen versen-gések következzenek, most még ép és egészséges elmével lévén, Istentől vett javaimról e következendőkben teszem végső rendelésemet.

Javaim, melyekkel bírok, ezekből állanak: Van a 7-dik tizedben Lapéta István és Inoka Tamás szomszédságokban egy jó készületű házam. Van a Szolnoki közön Sutus Jánosné és Érsek Sámuelné szomszédságokban 4 pásztaékbul álló 140 út szőlóm. Bírok ugyanott 80 forint zálogos summában Beke Istvántul 36

utakból álló szőlőt. Van az Alsó hegyben a Csorda-kút környékén Kis János és Fazekas Mihály szomszédságokban negyedfél pászta kb. álló 140 út szőlőm. Vagynak szőlőhöz tartozandó és házi ingó-bingó eszközeim. Vagynak contractusokon elocalt és 1.000 forintoknál többre menő készpénzeim.

Testamentomi rendelkezésemet kiterjesztem Menyhárt Katalin hitvesemre, mivel 38 esztendőket csendes és példás házassági életben töltöttem, úgy az ezen házasságból származott gyermekeimre, s nevezetesen János fiamra, aki Barakonyban T. Arad vármegyében notarius. István fiamra, aki már feleséges, és itt helyben lakos, tőlem külön kenyéren van. Ferenc fiamra, aki még nőtelen, és mint csizmadia legény itt helyben dolgozik. Péter fiamra, aki kovács inas. Pál fiamra, aki még oskolában jár, és Anna hajadon leányomra.

Különösen megjegyeztetni kívánom, hogy előlszámlált javaim nékem mind tulajdon szerzeményeim, s azokban a 30 út szőlőnél több ösiség nincsen, s hogy végre ezen ösiség is tulajdon szerzeményemnek tekinthetem, mert édesanyámat, Varga Klárát Molnár Pál édes atyám hitvesét özvegye ideje alatt 25 esztendőig tulajdonomból tápláltam. Édes atyám édesanyját, nékem pedig nagyanyámat 8 esztendőig dajkáltam, és így tisztelt nagyanyámnak, Takács Erzsébetnek huzamos ideig viseltem gondját.

Mindezeknek megemlítése után az végső akaratom, hogy Menyhárt Katalin kedves hitvesem még él, és nevemet viseli, minden javaimnak holta napjáig, vagy amit nem reménylek, férjhez menetele idejéig szabados használója legyen, s abból gyermekeimnek legkisebbet is osztályos jussa fejében kiadni köteles ne legyen. Egyéb eránt szívére kötöm feleségemnek, hogy nevetlen gyermekeimnek szerencséjekre figyelemmel legyen, őket az Isten és felebaráti szeretetben öregbítse. Továbbá:

1-o. Ha feleségem elhalna, vagy férjhez menne, ez az akaratom, hogy a házam nevezett hat gyermekeim, vagy azoknak, amennyiben lennének törvényes maradékaik egyenlően osztozzanak.

2-do. A Szolnoki közön lévő szőlőmön a zálogba bírt szőlőmről, vagy az abban bérházott zálogos summán János, István és Péter fiaim osztozzanak egyenlően.

3-szor. Az Alsó hegyben lévő szőlőm egyenlő osztály szerént legyen Ferenc és Pál fiaimé, úgy Anna leányomé.

4-to. A házi ingó-bingó, úgy a szőlőhöz tartozó eszközeim minden gyermekeim egyenlően osztozzanak.

5-to. Holtom után kötelező leveleken kint lévő tőkepénzeimből 1.000 váltócédula forintjaim jöjjenek tutori gondviselés alá, s ezeknek interessét özvegy felségem, még él, vagy nevemet viseli, húzza. Annak halála után pedig ezen is minden gyermekeim, valamint szinte 9 körmöci és 5 egész sufferindon aranyaimon minden gyermekeim egyenlően osztozzanak. Azt megjegyezvén, hogy érdekllett aranypénzeimmal együtt vagyon 1.000, azaz ezer váltóforintom.

6-o. Szándékom van, ha Isten életemnek kedvez, hogy a parochialis anya-templom építésére 50 forintokat váltócédulákban adjak. Ha ezt nem cselekedném, feleségemnek, vagy ha az nem élne, gyermekeimnek teszem kötelességül, hogy azon 50 forintokat halogatás nélkül az anya-templom hasznára kifizessék.

Mely ezen testamentomi végső rendelkezésem előttem felolvastatván, minекutána mindenekben tökéletesen megértem, s már jó eleve is megfontoltam, azt minden pontjaiban helybenhagyom, s végső akaratomnak lenni kinyilatkoztatván, saját nevem aláírásával is megerősítem.

Ketskeméten, az 1825-dik esztendő Aprilis hónap 9-dikén.

Molnár János m. k.

Mi előttünk: Simonyi János m. p. mint bíróiképpen kiküldetett s rendszerént való hites jegyző előtt. Polgár Sz. Toth József m. p. Lipotzi József keze + vonása. Kováts István m. k.

Az utolsó oldalon azonos írással: Molnár János testamentoma. Más írással: Praesentum 9-a Aprilis 1825. sub no. diarii judicialis 772. Újabb írással: Publicatum est 13-a Martii 1832. no 928. diarii judicialis priviil. Oppidi Ketskemét.

Eltérő írással a következő jelzet található: F. 1. No. 18. 1825.

Kétlapos irat, eredeti.

33.

FÖLDI MÁTYÁS TESTAMENTUMA

1825. május 7.

Alól is megírt Földi Mátyás eltöltvén e múlandó világban Istennek kegyelmességéből és bölcs rendelkezéséből 84 esztendőket, minekelőtte az halálnak áldozatja lennék, Istentől vett csekély vagyonomról (melyeket egyedül önön fáradságom és szorgalmatosságom által szereztem) kívántam illetén végső és megmásolhatatlan rendelést tenni. Semmivé tévén azon rendelkezésemet, melyet ezelőtt négy esztendővel tettem.

1-ör. Vagyon a 7-ik tizedben Halasy Mátyás úr és Zsíros Gábor szomszédságokban egy házam, ezen házamnál lakást adtam folyó esztendei Szent György napkor Mátyás bognár mester fiamnak minden árenda fizetés nélkül. Ő néki hagyom tehát ezen házat oly feltétel alatt, hogy engemet tartozzon holtomig becsülni, tisztelni mint édes atyját, tartozik továbbá ezen házból adni Erzsébet leányom Lénárt László hitvesének 100, azaz száz váltóforintokat, Földi Rozália Szabó Ferenc férjétől származott Ferenc és Imre árva gyermekeknek fejenként 40, azaz negyven forintokat és Anna árva unokámnak 20, azaz húsz forintokat. Hogy pedig Ferenc unokámat mint bognár inast felszabadítottam, tartozni fog Imre lakatos inas unokámat (ha addig elhalnék még felszabadulna) felszabadítani, és akkor a szükséges ruházattal ő róla gondoskodni. Ha pedig fiam Mátyás mindezeknek pontosan megfelelni nem akarna, kívánom, hogy azon ház adódjon el, és annak bejövő árából pótoltasanak ki feljebbi rendelésim.

2-or. Vagyon 600, azaz hatszáz váltóforintból álló capitalisom, mely summát az eladott szőlőmnek árából gyűjtöttem. Ezen summából 30 forintokat magamnál hagyván, adtam kölcsön contractus mellett Szabó Ferencnek 200 váltóforintokat. Pataky Imrének 300 váltóforintokat. Bende Lászlónak 70 váltóforintokat. Öszvesen 570, azaz ötszázszetven forintokat. Ezen pénzemmel, ha hogy én és feleségem halálunkig el nem fogyasztanánk, hagyom tisztességes eltakarításomra. Ami pedig megmarad, akarom, hogy azon Mátyás fiam, Erzsébet leányom és három árva unokáim egyaránt osztozzanak.

3-or. Vagyon még egy fiam, Földi Gergely, aki ámbár megérdemlené, hogy végképpen kirekesztetvén végső rendelkezésemből, mivel számlálatlanszor rút mocskolódásokkal, káromlásokkal és goromba magaviseletével megkeserítette atyai szívemet, mindazáltal akarván ő róla is gondoskodni, hagyok néki 14, azaz tizennégy forintokat, melyeket vagy az házbéli juss fejében, vagy azon 600 forintokból kivegyem.

Mely ebbéli végső rendelkezésem előttem szórúl szóra felolvastatván s megmagyaráztatván, azt mindenekre nézve helybenhagyom, és tulajdon akaratomnak lenni saját kezem keresztvonásával is megerősítvén kinyilatkoztatom.

Költ Kecskeméten az 1825-ik esztendei május 7-ik napján.

Földi Mátyás keze + vonása.

Én előttem Tormásy János előtt m. p. Én előttem hites polgár előtt Elefánti Miklós. Én előttem és általam bíróiképpen kiküldetett hites írnok Ferentzy Móric m. p.

Az utolsó oldalon azonos írással. Földi Mátyás végső rendelkezése. Más írással: praesentum 7-a May 1825. Újabb írással: Sub no. diarii judicialis anni 1827. 1341. die 9a Julii ezen testamentom codicillussal bővítettett. Ismét egy újabb írással: Die 24-ta Septembris 1827. ad num. Diarii 1608. praesens testamentaria dispositio publicata est. Simonyi J. notarius.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: F. I. No. 8. 1825.

Kétlapos irat, eredeti.

34. POOR ANDRÁS TESTAMENTUMA 1825. május 14.

Eltöltvén Isten kegyelmességéből 64 esztendőket, és e múlandó életnek bizonytalan voltát, de a minden napon reám jöhető szomorú és egészségbeli változásokat is előttem tartván, még most egészséges testtel és ép elmével lévén, Istentől vett javaimra nézve 6 élő gyermekeim között, hogy holtom után egymást ne háborgassák, e következő végső rendelkezést tészem.

Előre bocsájtván azt, hogy Poor István, András és János fiaimat, akik házasságuk után mindjárt kíváncsoztak atyai szárnyam alól kimenni, tisztességesen bocsájtottam el magamtól. Házasokat illendően és tölem kitelhetőképpen megtévén, Istvánnak és Andrásnak az új városban egy egész portát, két jó épülettel együtt 1300, azaz egyezerháromszáz váltócédulabeli forintot vettem, két ökröt, két hámos lovakat, egy vasas szekeret, egy tehenet és más egyéb szükséges eszközöket mindegyiknek, amint tölem kitelhetett, külön külön adtam. Valamint János fiamnak is ugyan az új városban egy házat

550, azaz ötszázötven váltócédulabeli forintokon vettem, és adtam néki két ökröket, egy fako (!) szekeret, két lovakat, egy tehenet és a szükséges szerzőmokat és eszközöket szinte úgy valamint a fentebb említett fiaimnak. Azon fellyül pedig:

E nevezett három fiaimnak a Szentkirály-i árendás földemet is egész használással általadtam, és azt most a nemes tanácsnak kegyes jóváhagyásával nállok meghagyatni is akarom. Az örökös földemnek és 100 fias juhaimnak több esztendőig volt jutalmas és általok volt kiárendálásával is segítettem őket. István és András az árendát megfizették, de János sem a juhokért esett 1820-iki és 50 forintokból álló árendát meg nem fizette, sem a tőkejuhokat egészen vissza nem adta, hanem 53, azaz ötvenhárom darab juhokkal és az említett 50 forint árendával máig is adós. Mely adóssága a juhoknak párját 10 forintjával számlálván, az árendával együtt tészen 325 forintokat, azaz háromszázhuszonöt forintokat.

Poor Mária és Zsuzsanna leányaimat is tisztességesen kiházasítottam. Azonban adtam nékik egy egy tehenet is.

E szerén tehát még legkisebb fiam, Sándor maradt hátra, ki eránt atyai gondoskodásomat kellek leginkább megmutatnom mindazért, hogy ő az ő szüleit tisztelettel és félelemmel szerette, mind pedig azért, hogy fiúi szeretetét tapasztalván, holtomig véle kívánok lakni. Ezeknél fogva tehát:

1-ör. Vagyon az 5-ik tizedben Csendes Pál szomszédságában egy házam, melynek kétharmadát testvérjeimtől 500 forintokon szerzettem meg, egyharmada pedig successioképpen maradt, szállott reám. De ezen ház a nagy égéskor porig leégvén, minden e mostani épületjeit tulajdon szerzemény pénzemen építettem fel. Ezen házamat hagyom legkisebb fiainak, Poor Sándornak.

2-ör. Vagyon a város határában mintegy 80 zsák alá való örökös földem, melyet édes atyám néhai Poor István testamentuma szerént az én ő eránta volt hívségemért, gazdasága mellett véghez vitt szorgalmatosságom és szolgálatomért egyedül magannak hagyott. Ezen földemet hagyom mind a hat gyermekeimnek egyaránt, úgymint Istvánnak, Andrásnak, Jánosnak, Sándornak, Máriának és Zsuzsannának. Úgy mindazonáltal, hogy a legkisebb fiam Sándor azon földnek egyhatod részét a földnek azon részéből, ahol néki tetszik kiválaszthassa, és magának praeferenter kiszakíthassa. Akármelyik részét fogja pedig választani, minden esetben a tanyáról kétfele járó úton szabadon járhasson. Hogy ha pedig a Sándor által választandó részben a tanyai épületek bele nem fognak esni, akkor azok megbecsültetvén, a becsült ár közöttök hatfelé osztasson fel, és aki a tanyát választja, köteles léssen abból a többit kifizetni. Ellenben pedig ha Sándor a tanyarészt választaná, a tanya is minden kifizetés nélkül az övé legyen.

3-ör. Vagyon a Szolnoki közön három pásztából álló szőlőm, melynek kétharmada szerzeményem. Ezen szőlőm veteményes földjével együtt légyen István, András és János fiaimé.

4-er. A Borbási közön lévő szinte három pásztából és veteményföldből álló szőlőmet, melynek mintegy harmada szerzeményem, hagyom legkisebb fiainak, Sándornak mind az eréntam mind pedig boldogult édesanyja eránt volt hívségéért is.

5-ör. Vagyon az Öreg Hegyben ugyan három pászta szőlőm, melyet néhai Gyöngyi Mária kedves feleségemnek 500 váltócedulabeli forintokból álló allaturalis summáján és 200 forint keresmény pénzemen összesen 700 forintokon szerettem. Ezen szőlőmet hagyom Mária és Zsuzsanna leányaimnak.

6-szor. Vagyon a Vacsi közön hét, a Békásban egy véka alá való veteményes földjeim. Ezen földeket is az édes atyámtól hűséges szolgálataimért nyertem. Ezen földnek is légyenek Mária és Zsuzsanna leányaimé.

7-szer. A fent is említett 325 váltócedulabeli forintokból álló tartozását János fiamnak három részekre osztván, az légyen Istváné, Andrásé és ugyancsak az adós János fiamé.

8-or. Megjegyzem azt, hogy néhai Poor István édes atyámnak 500, azaz ötszáz forintokból álló passivus adósságát halála után én fizettem le tulajdon pénzzemmel.

9-er. Hagyok a reformata szent ekkleziának 10, azaz tíz forintokat. A református deákok számára pedig 5, azaz öt forintokat, melyeket Sándor fiam kifizetni köteles leszen váltócedulában.

10-er. Ami javaim pedig az elhagyott javakon kívül megmaradnak, avagy szaporodnak, akár ingók, akár pedig fekvők, akár készpénzben avagy activus adósságban légyenek, mindenféle verembeli vagy fenn levő gabonával, élelemre valókkal, házi és más egyéb eszközökkel együtt legyenek és maradjanak legkisebb fiainak, Poor Sándornak. Ki is köteles leszen engemet holtomig dajkálni, holtom után pedig tisztességesen eltemettetni.

Mely ezen utolsó rendelésem előttem felolvastatván, azt mindenekben helybenhagyom, és tulajdon kezem keresztvonásával meg is erősítem.

Költ Ketskémén, 1825-ik esztendőben.

Poor András m. k.

[Más írással készült kiegészítés:] 1825.ik esztendei Maius 14-ik napján id. Poor András személyesen megjelenvén előttünk, ezen testamentomot elkészítve bemutatta, kinyilatkoztatván élő szóval, hogy ebben foglaltatik végső rendelése, s egyszersmind saját keze aláírásával is ezennel ezt megerősítvén, s ehhez képest nevének más által már ezelőtt lett aláírása eltöröltetvén.

Saator Péter m. p. mint ekkor sum. bíró. Boldog Antal m. p. senator. Deák János m. p. vicanotarius.

A végrendelet más írással készült jelzete: F. 1. No. 27. 1825.

Kétlapos irat, eredeti.

35.
**ÖZVEGY BIMBÓ TAMÁSNÉ BAKÓ ERZSÉBET
TESTAMENTUMA
1825. október 25.**

Alább is megírt Bako Erzsébet, néhai Bimbo Tamás férjemnek elmaradott özvegye eltöltvén e múlandó világban mintegy 78 esztendőket, minekutána testemnek és erőmnek naponként való gyengülését és fogyását tapasztalom, most még ép és egészséges elmével lévén, Bimbo Anna Kiss Györgyné, Bimbo Erzsébet Szegedi Antalné, Bimbo Antal és néhai Bimbo Imre fiamtól s annak özvegyétől Bende Klára menyemtől származott Bimbo Pál és Bimbo Rozália unokáim és gyermekeim között minden némű izetlenségek és perlekedések eltávoztatások tekintetéből kívántam e következő végső rendelkezemet tenni.

1-o. Megjegyezvén azt hogy Bimbo Anna leányom kétszáz forintokkal, Bimbo Erzsébet pedig semmivel sem tartozik, azt akarom, hogy Anna leányom 200 forint tartozásából 100 forintok házbeli jussa fejébe nála maradjanak, 100 forintokat pedig Erzsébet leányomnak az én halálom után fizessen, s ennek is ezen 100 forintok házbeli jussa fejében hajuljanak. Egyéb aránt az 1-ső tizedben lévő és néhai férjemmel együtt szerzett házunk legyen örökösen Antal fiamé, de úgy, hogy az én halálom után Pál és Rozália unokáimnak 150 forintokat fizetni köteles legyen, ezek a 150 forintokkal házbeli jussokra nézve ki legyenek elégítve.

2-do. A Széktói hegyben lévő mintegy 200 utakból álló szőlőm, melyet szinte néhai Bimbo Tamás férjemmel együtt kerestem, holtom után menjen fentnevezett három gyermekeim és Imre fiamtól származott unokáim között egyenlő osztályra, s valamint nevezett jó férjem akarta, úgy én is kívánom, hogy a szőlőhöz tartozó edényekben is három gyermekeim unokáimmal együtt egyenlően osztozzanak.

3-tio. Ámbátor Antal fiam már többször megszorított, s e miatt megérdemelné, hogy ötöt néhai férjemmel együtt szerzett s mintegy 40 holdakból álló mezei kert földemből kirekesszem, mindazáltal akarván véle anyai szívességet éreztetni, s remélvén, hogy erántam nagyobb tisztelettel lesz, a földre nézve úgy rendelkezek, hogy abból halálom után két leányaimnak 10 holdak kiszakasztassanak, s ezen tíz holdakon két leányim egyenlően osztozzanak. Ami mezei kert földemből a leányaim részére kiszakasztandó tíz holdaktól még fennmarad, abban Antal fiam és Pál unokám, nem pedig Rozália unokám is egyenlően osztozzanak.

4-to. Nem kívánom, hogy Antal fiam az én eltemetésemre költsön, hanem kívánom, hogy két leányaim viseljék gondomat, és azok temettessenek is el az én ágybeliemért, ládabelieimért és pénzemért, melyek igyenesen őket fogják illetni.

Mely ezen végső rendelésem előttem felolvastatván, minekutána azt mindekben jól megértettem, s megfontoltam, azt akaratomnak és végső rendelésemnek lenni elesmértem, s annak nagyobb hitele végett saját kezem keresztvonásával is megerősítem.

Ketskeméten, az 1825-dik esztendei October hónap 25-dikén.

Bakó Erzsébet, néhai Bimbó Tamás elmaradott özvegye saját kezem + vonása.

Mi előttünk, mint ezen esetre meghívott bizonyságok előtt, Farkas Sándor m. p. adószedő. Elöttem hites polgár Toth József m. k. Simonyi János m. p. ordinarius notarius, ezen esetre megkért és bíróiképpen kiküldetett előtt.

Az utolsó oldalon azonos írással: Bakó Erzsébetnek, Bimbó Tamás özvegyének testamentoma. Más írással: Praesentum die 26-a Octobris 1825. ad numerum diarii 1495. Újabb írással: Publicatum est die 17. Novembris 1830. ad numerum diarii 119.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 3. 1825., F. 1. No. 3. 1825.

Kéttapos irat, eredeti. A végrendelező az 1827. április 30-án készült codicillusban néhány kisebb kiegészítést rögzített.

36.

ÖZVEGY SZALAI PÁLNÉ RABI SÁRA TESTAMENTUMA 1826. január 31.

ÉN, Rabi Sára Szappanos Szalai Pál elmaradott özvegye minekutána ez életben Isten jóvoltából 74 esztendőket eltöltöttem, érezvén testemnek gyengeségéből utolsó végemnek közelítését, végső rendelésemet szabad akaratom és régtől fogva meghatározott szándékomhoz képest ép elmével e következőkben kívánom megtenni.

Néhai boldogult férjem megtette ugyan a maga rendelését 1802-ik esztendő October 30-kán, de minekutána a körülállások is változtak, több okok is arra határoztak, hogy mint néhai férjemmel minden keresmény javaknak fáradságos szerzésben együtt szerző tegyem magam szabad rendelését, melyhez képest világosságoknak okáért előre bocsájtom azt:

1. Hogy néhai férjem testamentomában említés tétetvén az 1-ső pont alatt az ősiségről. Azon ősiség abból állott, hogy néhai ipamtól, Szalai Páltól maradt egy házfundus, melyben csekély roskadt épület volt, mely elpusztítottván, helyébe építettük férjemmel a mostani két szobából s pincéből álló hajlékot. Ennek teteje a nagy égésben megemésztetvén, ismét újra felállítottuk. Maradt még néhai ipamtól a város alatt lévő szőlőmben lévő két kis pászta szőlő. Én pedig atyai ősiséget kaptam osztályba a Budai közön Darányiak szomszédságában egy pászta szőlőt, két pásztát pedig férjemhez lett jövedelem után idegentől, kinek néhai atyám által eladódott, megváltottam magamhoz. Ezen ősiségnek becsárát néhai férjem 470 forintokban állapította meg. Ezen kívül minden meglevő javakat sok fáradsággal s terhes szorgalommal szerzettem néhai férjemmel s tartottam meg özvegységemben.

2. Minekutána néhai férjem testamentomának 5. pontjában a két kisebb fiaknak adandó summa eránt akaratját meghatározta, azonban József kisebb fiam mag nélkül elholt, János pedig régen meghaladta a 22-ik esztendőt, mely az atyai testamentomban érdekeltetik, s a kített summát kezéhez vévén, négy ökröknek, három lónak, gazdaságbeli holminknak és készpénznek pótlékaul lett ráadásá után történt által vételével (mint mindezekről maga által adott írása

bizonyosságot tézsen János fiam) továbbá pedig mind férjfi gyermekeimet különösen tetemes summákkal, mind leányaimat is segitettem, s ezek által anyai indulomat mindnyájokkal éreztetni kívántam, azt rendelem, hogy:

3. Lévéen a Talfájában külön külön három darabban fekvő földem, ezen kívül a Vágónál is egy darab földem, s két helyen, úgymint a Budai közön s a város alatt szőlóm, minthogy az ösiség különben is egyenlő osztályra menendő minden gyermekeim között, mind a földek, mind a szőlők egyenlő osztály alá menjenek két férjfi és öt leány gyermekeim között minden különbség nélkül. Ugyan egyenlő osztály légyen a házi épületekre és fundusra nézve is. Mind amelyben magam lakok, mind amelyben János fiam lakik. Mely osztály úgy hajtasson végre, hogy mivel sem a házban, sem a szőlőkben lévő ösiséget természetben (in natura) apró részekre szagatva kiadni nem lehetne, s annak birtoka is nagy alkalmatlanság nélkül meg sem eshetne, de egyéb iránt is amely summákat férjfi és leány gyermekeimnek interesre kiadtam, az osztály idején mindeniknek jussába lesznek az elmaradott interesekkel együtt számítandók. Tehát a nemes tanács által kirendelendő deputatio amennyiben az osztály in natura meg nem eshetne, mind a házakra, mind a földekre, mind a szőlőkre nézve a becsü-árt ahhoz értő mesteremberek s convocatusok által megállapíttatván, a tehetősebb testvér a másikat pénzzel elégítse s fizesse ki.

4. Mínekutána e szerént leány gyermekeim egyenlő osztályosok lesznek a férjfiakkal, nem leszen helye, hogy férjem rendelésének 3-ik pontjában rendelt 115 forintokra nézve a leányok kielégítéseket sürgessék. Susánna és Julianna s a hason idősebbek sem, jóllehet ezen summából 50 forint mentére adódván mindenik leánynak, csak 65 forint számítassék készpénzbe.

5. Pál és János fiaim az atyai testamentom 4-ik pontjához képest ezüstpénzben számítva s becsülve 500 forintokig kielégíttvén. Pál ugyan még néhai férjem idejében, János pedig özvegységem alatt, ezáltal boldogíttatnak s a köz osztálykor is ezen summák egyiknek jussába sem lesznek számítandók, hogy ekképpen csakugyan a leányok felett való szembetűnő kedvezésemet ezáltal is megbizonyítsam erántok.

6. Mindenféle házi eszközök, szőlőhöz való edények, találató élelemre való, halálom után maradandó pénz, mely a temetésre fel nem menne, egyenlő osztály alá mennyenek minden gyermekeim között.

7. A reformata oskolabeli tanuló gyermekeknek examenek alkalmatosságával könyvekben adandó jutalomra fundatióul hagyok húsz forintokat ezüstpénzben.

8. A Mária köz végén levő veteményföldem (melynek egy részét zálogban birom Héjjastól) menjen egyenlő osztályra több javakkal együtt.

Mely utolsó rendelésem előttem felolvastatván, ezt minden pontjaiban helybenhagyom s tulajdon kezem keresztvonásával az alólírtak jelenlétekben megerősítem.

Ketskeméten, 1826-ik esztendő Januarius 31-kén.

Rabi Sára, özvegy Szalai Pálné keze + vonása.

Elöttünk mint különösen megkért és bíróiképpen is kiküldöttek előtt: Tóth Antal m. p. kiküldetett senator, Deák János vicenotarius. Én előttem hites polgár Bóbis Mihály m. k. Barati István m. k.

Az utolsó oldalon azonos írással: Özveggy Szalai Pálné, Rabi Sára testamentoma. Más írással: Praesentum sub nr. diarii 283. 31-a Januarii 1826.

Eltérő írással a következő jelzet található: F. I. nr. 34. 1826.

Kéttapos irat, eredeti.

37.
ÖZVEGY POKOMÁNDI JÓZSEFNÉ PATAKI JUDIT
TESTAMENTUMA
1826. február 12.

ÉN, alább is írott Pataki Judit néhai Pokomándi József özveggye Isten ő szent felsége kegyelmességéből számos esztendőket eltöltvén már e világi életben, minthogy naponként tapasztalom közelebb közelebb jönni az én megosztatásomnak óráját, s tudván azt, hogy a természetnek közönséges adajával, az halállal én is tartozom, de azonban azon végső óra, amelyben ennek lefizetésére előszólitatom, örök homályban van előttem eltakarva, hogy tehát ama végső órán készületlenül ne találtassam, még most ép és józan elmével lévén magam után hátrahagyandó javaimra nézve az atyafiúi ízetlenségek eltávoztatására halálom esetére, szabad tetszésem és rendelkezésem alatt lévő javaimról a következő végső és maradékaim által is megtartandó rendelést tészem. Úgymint:

Felvévén zsinormértékül néhai boldogult Pokomándi József férjem testamentomát is, amelynél fogva minden véle együtt keresett javainknak nemcsak egész életemben szabad tetszésem szerént való használatokban, hanem még azokról halálom esetére való szabad rendelkezésbe is meghagyattam, de főképpen coacquisitionalis jussomat, minekutána Pokomándi János és József fiaimat, felosztván rájuk fejenként 3.400 váltóforintoknál felesebb summát boldogult férjemmel együtt szerzett javainkból, és így nagyobb részit javainknak már felesleg is kielégítettem, a még meglévő kevés és egy 5. tizedben Zabolai István úr szomszédságában helyeztetett házból s ahhoz tartozó eszközökből s egy a Csorda-kútnál levő, Gyenes Gergely szomszédságába helyeztetett 200 utakból álló szőlőből s ahhoz tartozó edényekből álló javaimra nézve e következő megmásolhatatlan akaratom és rendelésem.

I-ször. Hogy a Csorda-kútnál Gyenes Gergely szomszédságában helyeztetett azon szőlőmet, melyet János fiannak jussa fejében adtam, de tőle ismét magam özvegységemben készpénzzel visszaváltottam, mint tulajdon másodszori szereményemet a hozzá tartozandó edényekkel együtt hagyom Éva leányomnak, normális [iskola] professzor Imreh György úr hitvesének, aki különben is közjavainkból még semmiben sem részesült, holott testvérei már régen minden jussaikat felesleg is kivették. Fontolóra vévén, ezúttal egyszerűsrimd egész holtom napjáig is vélek kívánván lakni, engemet mely tisztességesen és igaz gyermeki szeretettel ápolgattak, és ápolgatnak, s ez én koros napjaimat az ő dajkálkodások által mely elviselhetővé teszik, mindezen gyermeki hűségért a fentebb nevezett szőlőt nekie úgy hagyom, hogy arról holta esetére is mint aquisitumáról valamint én most, szabad tetszése szerént rendelkezessen.

2-szor. Ami az 5-dik tizedbeli Zobolai István úr szomszédságában helyzetett házamat illeti, amely a hasonlóképpen boldogult férjemmel való szerzeményem, erre nézve ismét ez a végső akaratom, hogy az halálom után legyen Pokomándi Éva leányomtól született Vilhelm és Cecilia unokáimé, akik hasonló részt vesznek édesanyjokkal az én öregségembeli dajkálkodásokban, gyermeki hűségek jutalmául. Hanem ezt is oly móddal hagyom, hogy még az édesanyjok Pokomándi Éva leányom él, addig ők ezzel mint tulajdonokkal ne disponálhassanak, hanem csak ennek halála után bírassák azt szabadon, és két egyenlő jussal.

3-o. Ami illeti az házi ingókat, azt is szabad dispositioja alá hagyom Éva leányomnak úgy mindazonáltal, hogy azokból Pokomándi János és József fiaimtól származott unokáimat is, ámbár azok mind attyok, mind magok képi-ben felesleg is ki vannak elégítve, részeltesse.

4-o. hagyok az parochialis Nagytemplomra húsz, azaz 20 váltóforintokat.

5-o. Hagyok az catholica ispitályra öt, azaz öt váltóforintokat, ugyanannyit azaz öt forintokat hagyok az reformata ispitályra is.

6-o. Az lelkem idvességéért kiszolgáltatandó szentmisékre ugyan különösen semmit sem hagyok, hanem ezt Éva leányomnak jószívűségire és szabad tettségére bízom. Valamint tisztességes tartásomat is holtom napjáig és az azutáni illendő eltemtetésemet.

7-a Minthogy már egy ízben nagy betegségemben, egy ízben valamely rendelést tettem, de amelyről már magam is alig emlékszem, azt ezen rendelésem által megsemmisítem.

Mely végső rendelésem előttem érthetőleg elolvastatván, és megmagyaráztatván, azt csendes megfontolásom után is minden pontjaiban helybenhagyván, mint végső és maradékaim által is megtartandó megmásolhatatlan akaratomat kezem + vonásával is az evégre meghívott érdemes urak jelenléiben megerősítem.

Költ Ketskemét, die 12-a Februarii 1826.

Pataki Judit kezem + vonása.

Coram et per me Josepho Széles m. p-ria jur. fori utriusque causuum advocato. Én előttem Végh Pál electus m. p. Én előttem Zabdar István electus m. p. Én előttem Tóbi János előtt m. p.

Az utolsó oldalon más írással: Pataki Judit, néhai Pokomándy József özvegye ezen (írást mint végső rendelését) előtünk praesentálván, minekutána az előtte élő szóval is felolvastatván megmagyaráztatott, az azt mint végső akarattyanak lenni elesmervén, kérte azt városunk leveles tárházába béteteni. Költ Ketskeméten az 1826-ik esziendei October holnap 28-án. Előtünk mint ennek megerősítésére megkért tanúk előtt: Balásfalvi Kiss Mihály m. p. főbíró, Muslay József m. p. senator, Ferentzy Móric m. p. cancellista. Újabb írással: Praesentium die 28-a Octobris 1826. sub no. diarii judicialis 1829.

Eltérő írással a következő jelzet található: F. I. no. 27. 1826.

Kétlapos irat, eredeti.

38.
ÖZVEGY SÁNDOR ISTVÁNNÉ GYENES JUDIT
TESTAMENTUMA
1826. április 10.

Az emberi nemzetnek a Teremtőtől kiszabott élethatárt általélvén egy részben, amidőn Isten jóvoltából ez életben 77 esztendőket eltöltöttem volna, halandóságomat szemem előtt tartván, erőtlen testtel ugyan, de ép elmével lévén a történhető zűrzavaroknak és perlekedéseknek eltávoztatására 5 élő gyermekeim közt ily végső rendelést kívántam tenni.

1-ör. A 3-dik tizedben Bognár Kiss János szomszédságában levő házam fele részben a fundusára nézve atyai ősi. Felét pedig néhai férjem testvérbátyjától a már velem való laktában váltotta magához, s ekképpen szerzeményünkké lett. Az 1795-dik esztendei nagy tűzben minden épületek porrá égtek. Egy szobát kivéven beszakadtak. Terhes költséggel mindent magam özvegy koromban újraépíttettem. Azután pedig 6 esztendőre egy kis szobát és konyhát újonnan építtettem. Ezeket megjegyezvén, ezen házamat hagyom Mihály legkisebb fiamnak mindazért, hogy övele felserdült korától fogva együtt lakván, mind a gazdálkodásban, mind mindenféle házi terhek viselésében segítségével és fáradságával éltem. Mind pedig azért is, hogy ő ezen házra több ízben számos és terhes költségeket tett. Nevezetesen pedig a vizes esztendőkben a falak megrongáltatván, a falak alját téglával újonnan megrakatta. A megromladozott tetőket a maga költségein újra csináltatta. Új kéményt csináltatott. Ekképp a ház az övé lévén, testvér bátyját fizesse ki belőle 500 váltóforintokkal. A háznál találtató mindenféle házi eszközök 5 élő gyermekeim közt egyenlően osztassanak el.

2-szor. Ugyan a 3-dik tizedben a ház szomszédságában van egy malmom, melynek csupán a fundusa ősi, mivel az 1795-dik esztendei nagy tűzben a malomnak mindene földig összeégvén, özvegységemben nagy költséggel fiam segítsége mellett felépíttettem. Eszerént valóságos szerzeményé lett. Ezen malmomat tehát hagyom István és Mihály fiaimnak egyenlő jussal.

3-szor. Vagyon két helyen a város határában földem, úgymint egyik Talfájában, mintegy 25 zsák alá való atyai öröksége néhai férjemnek, a másik a nyomási ároknál a Körösi köz végén, melynek egy részét néhai boldogult férjemmel együtt, a többit pedig magam, özvegységemben terhes környüállások között több jóakaróimtól (úgymint néhai Szél Mártonnétól és Deák Mihály úrtól való kölcsönzés mellett Latzi Istvántól 510 forinton, más részét Darányi Istvántól 425 forintokon, a harmadik darabját Hankotzki Pálnétól 450 forintokon (mely summák mind ezüstpénzben fizetettek le) szerzettem. Továbbá per által megtámadtatván ezen birtok egy része eránt e részben is költségeket tenni kénteleníttettem. Ily sok terhek és költség mellett szerzett ezen földemet, valamint a Talfájánál levőt is hagyom egyenlően István és Mihály fiaimnak. Megjegyezvén a Talfái földön lévő erdőre nézve, hogy a rajta lévő fákon halálom után egyenlően osztozzanak mind az 5 gyermekeim, hogy vagy az erdő egytallóra levágattatván, a levágott fát, vagy ha ez meg nem eshetne az egész erdő másnak eladattatván annak árát osszák ötfelé.

4-szer. Minthogy eszerént leányaimnak a házból, malomból és földből in natura részek nem esnek, de magok is állaláthatják, hogy számosan lévén ezen birtokokat egyenlő osztályra bocsájtva elszaggatni alkalmatlan lenne, mind a birtokra való nézve, mind azért, hogy jövőendőben sok ízetlenségre szolgáltatna alkalmatosságot. Más famíliák osztályának példájához képest jobbnak látom, hogy nekik egyenlő osztályra hagyom a Hegedűs közü mintegy 400 útból és a Mária közön 270 útból álló szőlőimet. Ezen kívül pedig mindennemű jussok fejében Tegzes Péterné és Bobis Jánosné két leányaimnak hagyok folyó váltócédula beli pénzben fejenként ezeröttszáz, azaz 1.500 váltóforintokat. Nyilván megjegyvezvén itt azt, hogy valamint ezen kitett 1.500 forintok, úgy a két szőlők s Tegzes Péterné és Bobis Jánosné leányaimé legyen. Azon észrevétellel, hogy amit már készpénzben részenként kivettek ezen summába tudódjon. Nagy Körös-i lakos Kováts Istvánné leányomnak, Annának pedig semmi jószágot sem nem hagyok, minthogy ő neki a részére esendő 1.500 forintokat életemben már ezelőtt majd kétszerezve is kiadtam, amint mind ezen pénzekről való írások nálam megtalálhatnak.

5-ször. A szőlőkhöz való edényekben a fiaim egyenlő jussal osztozzanak 3 leány testvéreikkel.

6-szor. A Körösi közön lévő veteményeskert legyen két fiamé egyenlően.

7-szer. Mindkét ezüstgombos mentém legyen Mihály fiamé, minthogy István fiam egész mentére való ezüstgombokat elvitt magával. A leányaimnak is tisztességes kiházásítások mellett egyenként adtam mentére való ezüstgombokat.

8-szor. A két leányaim a nekik hagyott summák erejéig a teendő számolás után contratusokkal elégedjenek meg, a fiakat készpénzzel való fizetésre ne szorítsák. Ami pedig temetési költségem és a leányok kifizetésén túl akár készpénzben, akár ezüst, akár papírosban halálom után találtatik, mind az 5 gyermekeim azon egyaránt osztozzanak.

9-szer. A reformata ekklesia számára rendelek 50 forintokat váltócédulában, azaz ötven váltóforintokat.

Mely végső rendelésem előttem felolvastatván, ezt pontról pontra mindenkiben helybenhagyom s halálom után végrehajtatni kívánom, s az alább írt convocatusok előtt saját kezem keresztvonásával megerősítem.

Költ Ketskeméten, 1826-dik esztendei április 10-kén.

Gyenes Judit, néhai Sándor István özvegye keze + vonása.

Elöttem mint különösen e végre megkért és bíróiképpen is kiküldetett Deák János m. p. vicanotarius előtt. Elöttem Dúgár Péter convocatus előtt m. k. Szabó Gergely keze + vonása.

Az utolsó oldalon azonos írással: Gyenes Judit, özvegy Sándor Istvánné asszony testamentoma. Más írással: Praesentum sub nr. diarii judicialis 557. 1826. Újabb írással: Anno 1828. die 6-a May in praesentia part. publicatum nr. diarii 1011.

Előző írással a következő jelzetek találhatóak: F. 1. Nr. 14. 1826., Fasc. 1. Nr. 14. 1826.

Kétlapos irat, eredeti.

39.
BOZSÓ GYÖRGYNÉ BOLDOG ANNA TESTAMENTUMA
1826. május 22.

A teljes Szentháromság nevében !

Én, Boldog Anna, Bozsó György férjemnek hitvese minekutána ez életben eltöltöttem mintegy 47 esztendőket, s naponként tapasztalom, hogy súlyos betegségem mindinkább közelíti végórámat, most, amidőn testi erőmre nézve igen gyenge állapotban, lelki tehetségemre nézve azonban még ép és teljes egészséggel vagyok, rendelkezésem alá tartozó vagyonaimról minden zürzavaroknak eltávoztatások kedviért halálom esetére kívántam ezen végső rendelkezésemet tenni. Megjegyezvén azonban:

1-szor. Hogy édes atyám néhai Boldog János után kitűl tisztességes kiházításomat is nyertem, kaptam a most is folyamatban lévő váltócédulákban 1.000, azaz ezer forintokat.

2-szor. Hogy férjemmel, Bozsó Györggyel 29 esztendő elforgása alatt egyéb ingó javakon kívül szerzettem néhai Róka Szabó maradékoktól egy szármalmot a Vásári kapuban. A Csorda-kút környékén Bene Józseftől két, Szűts Mihálytól pedig 4, és így 6 pásztákból álló szőlőt. Végre Demeter János úr hajdani malomhelyét, melyet utóbb 2 szobákból, egy éléskamrából és egy pincéből álló épületeket tettünk.

Míndezeekre nézve az végső és megmásolhatatlan akaratom, hogy valamint allaturalis 1.000 forintjaim, úgy minden elől számlált szerzeménycimnek is hason fele egyenlő osztállyal illesse Boldog Erzsébet Bentsik Lászlóné, Boldog János, Boldog Antal és néhai Boldog Katalin testvéremtől származott Farkas Anna Fodor Antalné, és Farkas Katalin Csapóné testvéreimet (sic!) oly megjegyzéssel azonban, hogy mivel testvérem senator Boldog Antal úr azon alkalmatossággal, midőn Róka Szabóktól megszerzett malmomnak birtoka eránt Gedai Józseftől én és férjem per által háborgattunk, ő különös szorgalmatossága és ügyészi pártfogása által segedelmünkre és javunkra volt, a szerzeményeimre nézve teendő osztály idején, ha nekie úgy fog tetszeni, praeferenter a fél malommal a javoknak akkori értékekhez képest elégíttessen ki. Továbbá, hogy valamint fent nevezett 3 testvéreim és Boldog Katalintól származott két leányok és így négyen minden elől számlált javaimban egyenlően osztoznak. Úgy kötelesek is légyenek a parochialis Nagytemplom szükségére halálom után 100, azaz egyszáz forintokat ugyanoda szentmise szolgálatokra 100, azaz egyszáz forintokat állandó fundatio képen úgy fizetni, hogy ezen 100 forintnak interesére időről időre szentmisék érettem és atyámfiáért szolgáltatassanak. Ismét a tisztelendő pater franciscanusok temploma javára 100, azaz egyszáz, ugyanoda állandó fundatio képen szentmisék szolgáltatásokra egyszáz forintokat adni, végre a tisztelendő pater piaristákhoz iskola építésre egyszáz, ugyanoda szentmisére fundatio képen egyszáz forintokat halálom és testamentomom foganatba való vétele után további halogatások nélkül letenni.

Ami elől számlált allaturalis pénzemen kívül, mely férjem javaiba béruház-
tatott, és kijelentetett szerzeményeimen kívül még szerzemény jussomnál
fogva szabad rendelkezésem alá tartozna, mindazokat férjemnek, Bozsó
Györgynek szabad dispositiojára és tetszésére hagyom.

Utoljára akarom és rendelem, hogy a fent megnevezett három testvéreim és
Katalin testvéremtől származott két leányok halálom után is testamentomi
rendelésem foganatba való vétettetése után a Boldogságos Szűz kápolnája ja-
vára és a Szentháromság kápolnája javára fizessenek 50, azaz ötven, összesen
100 forintokat, az ispotálybeli és egyéb szegények hasznára osszanak ki 20,
azaz húsz forintokat. Mise szolgálatokra adjanak 50 forintokat, minthogy a
nevezett tisztelendő úr betegségem idején hozzám gyakran eljött, és lelki vi-
gasztalással értetett.

Mely ebbéli végső rendelésem előttem szórúl szóra felolvastatván, és
érthetőleg meg is magyaráztatván, azt minden pontjaira nézve megerősítem
és tulajdon s megmásolhatatlan végső akaratomnak lenni kinyilatkoztatom, és
saját kezem vonásával megerősítem.

Ketskemetén az 1826-dik esztendei Majus hónap 22-dikén.

Boldog Anna, Bozsó Györgyné hitvese kezem + vonása.

Én előttem és általam mint e végre bíróiképpen és meghívott bizonyosság előtt:
Simonyi János m. p. ordinarius notarius. Mi előttünk mint szinte meghívott
bizonyosság előtt: Gömör Mihály m. p. Muraközi Pál hites polgár m. k.

Die 14-ta Septembris 1826. nr. diarii judicialis 1202. Ezen testamentomi ren-
delés felolvastatván publicáltatott. Simonyi J. notarius

*Az utolsó oldalon azonos írással: Boldog Anna asszonynak, Bozsó György úr hitvesének zárva
tett végső rendelkezése. Más írással: Praesentum nro. diarii judicialis 820. anni 1825/26. die 23-
tia May 1826.*

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: F. I. n. 5. 1826., Nr. 5. 1826.

Kéttalpas irat, eredeti. A borítékot lezáró három viaszpecsét jó állapotban van.

40.

LENKEI ANDRÁS TESTAMENTUMA

1826. május 12.

Alól is megírott Lenkei András eltöltvén e múlandó világban 81 esztendőket,
s egyszersmind pedig érezvén testemnek naponként való gyengélkedését, de
azonban ép és egészséges elmével bírván, Istentől vett csekély javaimról kí-
vántam e következő rendelésemet tenni. Úgymint:

1-ör. Van egy házam a 3-ik tizedben Szabó Pál és Sánta István szomszédsá-
gokban, mely tulajdon magam szerzeménye. Erre nézve az az végső önké-
nyes akaratom, hogy ezen házam szálljon Székely Andrásné Bodatz Évára,
mint hűséges gondviselőmre, és idősebb Lenkei István, Lenkei Imre
successori s ifjú Lenkei István szeretett jó atyámfiaira oly móddal, hogy a ház
halálom után licitáción a többet ígérőnek eladódván, annak árán mind a né-
gyen osztozkodjanak egyenlően.

2-or. Van a Mária közön két rendbéli szőlőm, úgymint egyik Járdi János és Bona Mihály szomszédságokban, mely is áll három szakaszban 111 utakból. A másik Ölvödi István és Balog Mihály szomszédságokban, mely két darabban áll 80 utakból. Ezen két rendbéli szőlőimre nézve az az akaratom, hogy ezek közül a nagyobb, vagyis a Járdi féle szőlőm szálljon fentebb is nevezett Székely Andrásné hűséges ápolgatómra. Úgy nem különben idősebb és ifjabb Lenkei István s néhai Lenkei Imre successorira mint kedves atyámfiaira egyenlően. Ami továbbá a kisebbik, vagyis 80 utakból álló szőlőmet illeti, mely Ölvödi István és Balog Mihály szomszédságokban helyeztetődik, az az végső akaratom, hogy azon kis szőlőmön Lenkei Sándor, Lenkei Gábor, Lenkei Péter és Lenkei Gergely szinte szeretett kedves atyámfiái osztozkodjanak egyenlően.

3-or. Az házamnál találtatható akármely névvel nevezendő házhoz tartozó ingó javaim (ide nem értvén a szőlőhöz tartozó edényeket) mennyenek köz osztályra, csupán csak Székely Andrásné és ifjú Lenkei István hűséges gondviselőim között oly móddal azonban, hogy ezek néhai Lenkei Imre successorinak tartozzanak két vánkust és egy derékaljat kiadni. A szőlőbéli edényeken pedig mind a nyolc fentebb nevezett legatariusaim (gondolóra vévén azt, hogy a szőlőhöz tartozó edény kinek kinek szükséges) osztozkodjanak egyenlően.

4-er. Van a házamnál készpénzben 1.500, azaz egyezeröttszáz váltócédula forintom. Ezüstben vagy pengőpénzben pedig van négyszázötven forintom. Obligatiók mellett kint lévő capitalisaim pedig ezek. Úgymint:

A/ Kis Szabó Pálnál van váltócédula értékben kétszáz, azaz 200 forint.

B/ Soós Sándornál szinte váltócédula értékben kétszáz, azaz 200 forint.

C/ Dantsik Péternél váltócédula értékben ötven, azaz 50 forint.

D/ Takáts Szabó Istvánnál váltócédula értékben ötszáz, azaz 500 forint.

Mely ezen előlszámlált mindkét rendbéli capitalisaimból hagyok:

A/ Bodatz Éva Székely Andrásnének és ifjabb Lenkei Istvánnak végső előregedésében mellettem tett ápolgatások jutalmául egynek-egynek fejenként négyszáz, összesen pedig 800 váltóforintokat.

B/ Idősb Lendvai István testvér öcsémnek 200 váltóforintot.

C/ Néhai Lenkei Imre három árvái részekre 200 váltóforintot.

D/ Néhai Lenkei Gergely kilenc élő gyermekei és három unokáinak hagyok összesen négyszáz váltóforintokat. Úgy mindazonáltal, hogy a három unokái egyetemben csak annyit és nem többet kapjanak, mint nevezett Lenkei Gergely bátyám kilenc élő gyermekei közül egyik.

E/ Néhai Lenkei János bátyám leányának, Kása Istvánnének hagyok száz váltóforintokat. Hasonlóan elholt Erzsébet leánya gyermekeinek osztályosan száz forintokat.

F/ Testvér néném, néhai Lenkei Erzsébet fiának Bodatz Sándornak hagyok száz váltóforintokat.

G/ Néhai Lenkei Susanna testvér húgom két házasságból származott gyermekéről is kívánván megemlékezni, hagyok nekik fejenként száz váltóforintokat, összesen pedig négyszáz forintokat.

Ami pedig fentebb kitett capitalisaimból halálom s tisztességes temetésem után (amit a jó Isten még távoztasson) fennmaradna, arra nézve az az akaratom, hogy azon megmaradott summapéNZ fent megírt legatariusaim között egyenlően osztasson fel.

Mely utolsó rendelkezésem előttem szórúl szóra felolvastatván és megmagyaráztatván, azt minden pontjaira nézve helybenhagyom, és tulajdon önkényes akaratomnak lenni kezem keresztvonásával megerősítem.

Ketskeméten, die 12-a May 1826.

Lenkei András keze + vonása.

Én előttem és általam mint e végre bíróiképpen kiküldetett Bóbis Sándor m. p. cancellista. Mi előttünk mint convocatusok előtt: Ferentzy m. p. hites ügyvéd, Pető András m. k. Kelemen István m. k.

Az utolsó oldalon azonos írással: Lenkei András testamentoma. Más írással: Praesentum 12-a May 1826. Nro. diarii 784. Újabb írással: Publicatum sub nro. diarii 942. 11-a Aprilis 1827. Eltérő írással a következő jelzet található: Fasc. 1. n. 28. 1827.

Kéttapos irat, eredeti.

41.

KARA JÓZSEF TESTAMENTUMA

1826. december 1.

Alább is megírt Kara József Istennek kegyességéből és bölcs rendelkezéséből eltöltvén e múlandó világban mintegy 66 esztendőket, érezvén testemnek naponként hanyatló erejét, s gyengélkedő egészségét, ép elmével és szabad akaratból Istentől vett csekély javaimról (minek előtte végső óráim közelgetne, kívántam maradékaim között támadható minden visszavonásokat és ízetlenségeket eltávoztatni) kívántam következő végső és megmásíthatatlan rendelkezésemet ily formán megtenni. Úgymint:

1-ör. Vagyon a 3-ik tizedben Faragó István és Molnár János szomszédságokban egy tulajdon fáradtságom és keresmény pénzem által felépített házam. Ezen ház eránt azt rendelem, hogy abban Virág Anna kedves hitves társam, kivel házasságban 39 esztendőket csendesesen töltöttem, holtáig békességesen és csendesesen lakjon, senki azt nem háborgatván, holta után pedig szálljon örökös jussal József fiamra oly formán, hogy vagy egyik testvérjét Erzsébetet néhai Kováts Ferenc özvegyét a házhoz vegye, és azt házam hátulsó épületjében holtig lakni hagyja, vagy pedig, ha az ő véle békességesen meg nem maradhatna, mind nékie, mind pedig Anna Török Antalné leányomnak fejenként 200, öszvesen 400, azaz négyszáz váltóforintokat fizessen oly módon, hogy mindkettőnk halála után nevezett testvéreit két esztendő elforgása alatt tartozzon kielégíteni nevezett József fiam. Hogy pedig Erzsébet leányomnak (ha ugyan megegyezhetnek) a háznál a lakást rendelem, arra engemet indít azon atyai háládatosság, mely által megesmérem mi légyen állapotja egy szegény özvegynek, és így a lakás meglévén, a 200 forintok megadásoktól József fiam fel fog mentetni.

2-or. Vagyon két helyen a város határában ősi mezei kert földem, nevezetesen az egyik Fehér István és Kárák szomszédságokban 11, azaz tizenegy zsák alá való. Ezen darab földemet hagyom Anna és Erzsébet két leányaimnak egyformán örökös jussal. Az másik vagyon az Öreg Budai útnál Kárák és Polyák szomszédságokban, mely 12 zsákból állván, abból 9 zsák ősi, 3 zsák pedig szerzemény, melyet 675 forintokon vettem. Ezen rész szerént ősi, rész szerént szerzemény földemet rajta lévő tanyai épületekkel együtt hagyom Kara József fiamnak.

3-o. Vagyon Ürbön zálogos 100, azaz száz zsákokból álló földem, melyet most tekintetes nemes Sárközy Imre úr, a tekintetes nemes Pest vármegye egyik hites jegyzője bír árendában. Ezen föld cránt azt rendelem, hogy annak tartozásban lévő árendájából teljen ki tisztességes eltakarítatásom. Holtom után pedig, minthogy már most is József fiam 25, azaz huszonöt zsáknak hasznát húzza, azon 25 zsák hasznát megtartsa, a hátralévő 75, azaz hetvenöt zsák hasznából éljen feleségem haláláig. Annak pedig halála után az egész föld hasznát vegyék 3 gyermekeim egyaránt.

4-o. Vagyon a Vatsi közön Kalán Mihály szomszédságában egy 77, azaz hetvenhét utakból álló tulajdon szerzemény szőlőm. Ezt hagyom József fiamnak örökös jussal.

5-o. Vagyon senator Kun János úr új erdeje szomszédságában egy öt zsák alá való erdőcském, ezt hagyom két leányaimnak egyformán. Megtartván József fiam a már nekie általam adott 3 zsák alá való új erdő használatát örökösen.

6-o. Vagyon 60, azaz hatvan fejős bürgém, ezeket hagyom feleségemnek szabad rendelkezésére.

7-o. Hagyok a helybeli anya-templomra, úgy a tisztelendő pater piaristák és franciscanusok templomaik, valamint az újonnan felépült Szent Erzsébet temploma számára is fejenként tíz, öszvesen 40, azaz negyven forintokat, valamint a helybeli ispotabeli szegények szükségére is hagyok 5, azaz öt forintokat. Tartozván ezen summát gyermekeim mindkettőnk halálunk után kifizetni.

Mely ebbéli végső rendelkezésem előttem szórúl szóra felolvastatván s meg is magyaráztatván, azt minden pontjaira nézve helybenhagyom, megerősítem, és tulajdon akaratomnak lenni nevem aláírásával és kezem keresztvonásával is megerősítvén kinyilatkoztatom.

Költ Ketskémén az 1826-ik esztendei december holnap 1-ső napján.

Kara József keze + vonása.

Coram et per me Mauritium Ferentzy m. p. oppidi privil. Ketskémét judicialiter exmissum jur. cancell. És én előttem hites polgár előtt nemes Tormási Mihály. Mi előttünk mint ezen esetre különösen megkért s meghívott tanúk előtt: Fűrdi Péter m. k. Barna András m. k. Nehéz András keze + vonása.

Az utolsó oldalon azonos írással: Kara József végső rendelkezése. Más írással: Praesentum sub nro. diarii judicialis 141. die 1-a Decembris 1826. Újabb írással: Publicatum sub nro. diarii judicialis 252. 20-a Decembris 1826.

Eltérő írással a következő jelzet található: F. 1. Nr. 17. 1826.

Kétlapos irat, eredeti.

42.
ÖZVEGY AGI ANDRÁSNÉ SZÉL ZSUZSANNA
TESTAMENTUMA
1827. február 28.

Én, Agi András özvegye, Szél Susanna minekután Isten jóvoltából 54 esztendőket eltöltöttem, meggondolván, hogy mostani hirtelen támadt nyavalyámat terheőbb betegség követheti, míg ép elmével vagyok, a halálom után támadható kérdéseket kívánván megelőzni, végső rendelkezésemet e következőkben teszem meg.

Néhai boldogult férjemre az atyjáról maradván a Városföldin lévő mezei kert földnek nagyobb része, velem való laktában szerzettünk nyolc zsák alá valót. A mostani házamnak fundusa is Agi ösiség, de legkisebb épület nélkül, mivel valami épület van, mindazt néhai férjemmel együtt sok költséggel s fáradtsággal csináltattuk. Továbbá, ami azért reám szállott Szél-féle just illeti: néhai boldogult édes atyám testamentoma szerint hagyódott négy ezer forint papíros-pénzben. De még élteben adván ó-bankóban 2.000 forintokat, ezen summának interesse is felszámíttatván váltócédulában 11.130 forintra ment, és ennyibe tudódott jussomba. Azon kívül egy szőlőt kaptam készpénz helyett 1135 forintban. Adott ezen kívül néhai édes atyám még élteben 40 juhot, 1 borjút és 1 csikót.

Ezeket előre bocsájtván, még azt jegyzem meg, hogy néhai férjem elholtával maradt reám 1.000 forint adóssági teher, úgymint a reformata ekklesianak 500, ezen kívül Sellei Györgynek 500 forint adósságát özvegységemben voltam kénytelen magam megeröltetésével fizetni. Továbbá négy leányaimat tisztességesen kiházasítván (úgy, hogy semmi jószágomból el nem idegenítettem) valósággal terhes költségeket kellett tennem. Ami készpénz tehát kezem közé jött az osztálynál fogva, mind pengőben mind papírpénzben, a tetemes költségekre fordítódott nagy részben. Ezek szerint már az végső akaratom, hogy:

1. Mi illeti a házat (!), mely is a 6-ik tizedben Kiss József úr szomszédságában van, légyen András fiamé teljes jussal, minden a háznál találtató s gazdasághoz tartozó eszközökkel. Továbbá:

2. A Városföldi mezei kert földre nézve gondolóra vévén azt, hogy ami abban ösiség, azt minden gyermekeim között egyenlő osztályra bocsájtva apró részekre szaggattatni nem tenne egyebet, hanem idővel is sok kedvetlenségre s ízetlenkedésre adna alkalmatosságot, de gazdálkodni is oly csekélységről hasznosan s alkalmasan nem lehetne. Továbbá azt is méltó tekintetbe vévén, hogy András fiam számos esztendőktől fogva fárad és szorgalmatoskodik a gazdaság körül, s öregségében feleségével, Sós Judittal együtt hűséges gondviselőim, ápolgatóim, azon egész mezei kert földet nevezett András fiamnak hagyom oly kötelességgel azonban:

3-or. Hogy leány testvéreinek fejenként két-két száz forintokat és így összesen 800 forintokat fizessen halálom után. Továbbá pedig:

4-er. Leányaimmal földbeli jussok helyébe haszonvehető alkalmas birtokot adok, úgymint felső szőlő, mely a Vatsi közön vagyon, s három pásztaból áll, légyen Susanna Dékány Józsefné és Erzsébet Horvát Andrásné leányaimé egyenlő osztályra. A másik szőlő pedig, mely a Borbási közön van, s mely mintegy 150 utakból áll, s melyet néhai férjemmel együtt szerzettem, légyen két kisebb leányaimé, úgymint Éva Héjjas Józsefné és Judit Szabó Pálné. Édesanyai meggyőződésből hiszem, hogy ezzel leányaimat illendően kielégítettem, meggondolván azt is, hogy életemben mindegyikhez sok ízben mutattam szívességemet és segítettem őket.

5-ör. A gazdaság körül lévő járójóságok: ökrök, lovak, valamint a juhok is légyenek fiamé. Megjegyezvén itt azt, hogy különben is az ökröket az övéinek tekinthetem, mivel 4 ökröket adván én öneki, már ezelőtt maga szaporította meg azokat.

6-or. A Kerek szék közin lévő kis szőlőcskét a hozzá való veteményfölddel együtt (mely szerzemény), hagyom Sós Judit menyemnek.

7-er. A juhokból négy leányaimnak adjon ki öszvességgel András fiam negyven darabot, ezen kívül egy borjút és egy csikót, amennyi járójóságokat néhai édes atyámtól (mint feljebb megjegyeztetett) én is kaptam.

8-or A gazdasághoz való minden tanyai szerszámok, úgy a háznál találtató minden nemű ingó javak, boros edények, ágybeliek legyenek András fiaiméi, mint akinek hűséges gondviselése alatt töltöm el öregségemnek hátralevő napjait, s akinek kötelessége léssen engemet halálom után tisztességesen eltakaríttatni.

Mely utolsó rendelésem előttem felolvastatván, azt minden pontjaira nézve helybenhagyom, s tulajdon kezem keresztvonásával megerősítem.

Ketskémén 1827-ik esztendei Februarius 28-ik napján.

Szél Susanna keze + vonása.

Elöttem s általam különösen megkért s bíróiképpen is kiküldetett Deák János m. p. ordinarius notarius által. Jelenlétemben Tormási Mihály hites polgár m. k. Én előttem Körös István m. k.

Az utolsó oldalon azonos írással: Szél Susanna özvegy Ági Andrásné végső rendelése. Más írással: Praesentum sub nro diarii judicialis 689. 28-a Februarii 1827. Újabb írással: Publicalattott 1830-ik esztendei Januarius 23-kán.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: F. 1. N. 1. 1827., Fasc. 1. Nr. 1. 1827.

Kétlapos irat, eredeti. A végrendeletet lezáró pecsét a felbontás során ép maradt.

43.

TÓTH JÓZSEF TESTAMENTUMA

1827. június 23.

Az Atyának, Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében.

Én, alább is megirt Toth József Isten ő szent felsége irgalmasságából, minekutána már ez életben 79 esztendőket eltöltvén, ezennel a 80-dik esztendőt gázolom, s naponként tapasztalom erőmnek hanyatlását, még most, amidőn ép és egészséges elmével vagyok, hogy Istentől vett javaimra nézve maradékaim

között az ízetlenkedést és perlekedést eltávoztassam, s őket az egymás eránt köteles atyafiúi szeretetben és békességben megtarthassam, tészem ezen utolsó és megmásolhatatlan rendelésemet, előre bocsájtván a következőket:

A/ Első feleségemtől, Dékány Katalintól, kivel 19 esztendőket éltem házaseletben, született életben lévő Anna leányom. Második és most is életben lévő hitvesemtől származtak négy gyermekeim, nevezetesen István, Mihály, József és János fiaim.

B/ Vagyon négy házam, melyeknek ketteje van az 1-ső tizedben egymás mellett Nagy György és Szabados István szomszédságokban. Ezek közül a kisebb, vagyis néhai Szabados István szomszédságában lévő házam második feleségemmel, Tasi Judittal való tulajdon szerzeményem. A másik, vagyis a mostani lakóházam, melynek fundusa ősi, édes atyámmal, néhai Toth Józseffel való együtti szerzeményem, amint hogy tisztelt édes atyám azt valósággal testamentomi rendelésénél fogva nékem is hagyta egyedül. A harmadik házam szinte az 1-ső tizedben van, néhai senator Herczeg István úr malmának szomszédságában a Halasi Nagy utcán. 4-dik házam van a 9-dik tizedben Nagy Gáspár szomszédságában. Ezen két utolsó házaimat is Tasi Judit hitvesemmel együtt szerzettem.

C/ Vagynak négy helyen szántóföldeim. Az egyik a Galambosi út mellett, Gyurászok szomszédságokban helyeztetődik, és Bíró féle föld lévén mintegy 88 holdakból áll. Ezen földet néhai Toth József édes atyámmal együtt szerzettem, aminthogy tisztelt édes atyám tekintetbe vévén azt, hogy gazdasága körül 47 esztendőig hűségesen fáradoztam, azt testamentománál fogva is nékem hagyta. A második mezei kert földem szinte a város határán van Széles János és Balla Mihály szomszédságokban. Ezen földem Toth féle ősi föld és áll 15 holdakból, de ebből rám örökösödés útján csak 5 holdak szállottak, 10 holdakat pedig Toth Ágnes és Erzsébet két testvéreimtől szerzettem meg. A harmadik, vagyis Herke féle földem a Monostori út mellett van. Ennek felét néhai atyámmal annak halála előtt két esztendőkkel, más felét pedig mostani feleségemmel szerzettem. A negyedik földem van Ágasegyházán, ezt mely 50 holdakat tész, mostani feleségemmel pénzem által a nemes tanácstól nyertem és szerzettem.

D/ Vagynak három szöleim. Egyik a Vágó közin helyeztetődik és négy pásztából áll. A másik a Széktóban van. Ezen két szöleimet többször tisztelt édes atyámmal együtt szerzettem, aki hűséges fiúi szolgálataim tekintetéből azokat testamentom szerént csakugyan nékem is hagyta. A harmadik, vagyis úgynevezett új szőlőm a Csalányos tóhoz közel van, ennek földjét a nemes tanácstól nyertem, s azután a magam szorgalmatossága és költsége után bé is ültettem.

Az előladottak szerént tehát, minthogy minden előlszámlált javaimat úgy tekinthetem mint majdnem egészen saját szerzeményeimet, s annál fogva azokról szabadon és tetszésem szerént rendelkezhetek, azt kívánom és akarom:

1-azör. Hogy halálom törtévé, Tasi Judit kedves feleségem holta napjáig a mostani lakóházamban békességesen lakhasson. A Vágó közű szőlőmnek azon részét, mely a gunyhó alól van, élelmére szabadon használhassa. Valamint a Balla Mihály szomszédtségében levő 15 hold mezei kert földemet és a közel kertbűl való Nyúl féle 10 hold földemet is. Ezen javakbűl feleségem halála után a szőlő szálljon tulajdonosi jussal Anna leányomra. Lakóházam és a Nyúl féle 10 hold föld pedig János fiamra. A Balla Mihály szomszédtségében levő 15 hold földem pedig, úgy a házamnál találtató minden ingó javaim teljes jussal és szabadsággal függenek többször nevezett hitvesem szabados teljességűtűl.

2-szor. Néhai Dékány Katalin, első hitvesemtűl származott Anna leányomnak Dékány János hitvesének, minekutána már azon 150 forintokat, melyeket nekie néhai Toth József édes atyám az ő nagyatyja hagyott vala, ugyanazon 150 forintokat is, melyek Dékány Katalain édesannya allaturájánál fova ötet illetik, kifizettem s e felett adtam nékic 225 forintokat. E felett ötet tisztességesen kiházásítottam. Az ősiségnél fogva származtatható jussa kielégítése fejében hagyom és rendelem még nekie a Vágó közű egész pászta szőlőmet, úgy azonban, hogy annak azon részét, mely a gunyhón fölűl van, halálom után azonnal, a gunyhón alól levő részét pedig csak Tasi Judit mostani hitvesemnek halála után használhassa. Továbbá szoros kötelességűl teszem Anna leányomnak, hogy a részére hagyatott szőlőt mostohájának háborgatása és bármely szín alatt leendő megszorítása nélkül használja. Holott is, ha ezzel ellenkezőt tenni bátorkodnék, Tasi Judit feleségemnek szabadságában fog állani, hogy Anna leányomat a részére hagyott szőlőnek az ő életében való használásától kizárja.

3-szor. Toth István öregebb fiamnak hagyom és rendelem az Ágasegyháza-i földemnek fele részét, a Galambosi út mellett a Gyurászok szomszédságokban helyeztetett mezei kert földnek egyharmad részét, az új szőlőmnek fele részét, úgy a lakóházam szomszédtségében levő Markó féle házamat, melyet nekie rövid idő múlva által is fogok adni. Azon oknál fogva, nehogy feledékenységemnek tulajdonítódhasson, megjegyezni kívánom, hogy István fiamnak még az öreg atyja és az én édes atyám hagyott volt 500 forintokat, de én ezen hagyományt nekie különösen nem rendelem kifizettetni, mert az előlszámlált és részére hagyott javaimbűl az eránt is már bőven ki van elégítve. Továbbá szükségesnek vélem megemlíteni, hogy nevezett István fiamnak már én három jó lovakat, 4 ökröket, kocsival és másfél szekérral együtt adtam s efelett minden a mezei gazdálkodáshoz megkívántató szerszámokkal és eszközökkel felsegítettem.

4-szer. Toth Mihály fiamnak hagyom azon házamat, amely a Halasi Nagy utcán van, és amelyet már valósággal bír is. Továbbá a Galambosi útnál levő mezei kert földemnek egyharmad részét, melyet szinte bír, és végre Tasi Judit hitvesem megegyezésébűl nekie hagyom örökösen azon 40 utakbűl álló szőlőt is, mely feleségemé, s amelynek fiam mostanság is használatában van. Toth Mihály fiamat kovács mesterségre kitanítottam, és a mesterséghez tartozó műszereket is számára megszereztem. Ahonnét ezekkel megelégedni tartozván, többi testvéreim keresetet nem formálhat.

5-ször. Toth József fiainak hagyom és rendelem a 9-dik tizedben fekvő s már birtokában lévő házamat, az új szőlőmnek fele részét, a Galambosi út mellett Gyurászok szomszédságokban fekvő mezei kert földemnek egyharmad részét, az Ágasegyháza-i földemnek fele részét, amelyeket t. i. már valószínűleg bír is. Valamint István fiamat az ingó javakból és gazdaságbeli eszközökből kielégítettem, úgy József fiainak is szinte annyit már kiadván, ő is minden jussa fejében mindezekkel megelégedni köteles.

6-szor. Toth János legkisebb fiainak, akit még mind ez ideig szárnyára nem bocsájthattam, hagyom a tulajdon lakó házamat úgy, hogy abban édesanyjával holta napjáig lakván, annak utána az ötödik egyedül és tulajdonosi jussal illesse. Ezen kívül János fiainak hagyom a Széktői szőlőmet, az egész közel-tanyámat, vagyis a Herke kertet oly feltétellel azonban, hogy abból a Nyúl féle 10 hold földet az édesanyja holta napjáig szabadon használhatja, s csak annak halála után lesz tulajdona.

7-szer. Ha hogy amitől az Úr Isten férjfi gyermekeimet mentse, férjfi gyermekeim közül valamelyiknek halála magtalanul történe, annak osztályos rátájába csak férjfi gyermekeim, Anna leányom vagy maradéki kizárásával osztozkodjanak, s leányom a fiak részére hagyott javakból csak a férjfi ág kiholtával örökösödjön.

8-szor. Minden névvel nevezendő ingó javaimat, melyek halálom után találtnak, teljes jussal és szabadsággal szeretett Tasi Judit feleségemnek hagyom, s tőle azt kívánom, hogy tisztességesen és legillendőbben eltakarítsason.

Mindezek után szívesen megkérem Tasi Judit hitvesemet, hogy holtom után is kedves gyermekeim eránt megbizonyított édesanyjai indulattal viseltessen, a gyermekeinek pedig szívekre kötöm, hogy testamentomi rendelkezésem megnyugodván, egymást testvéri módon szeressék, egymással valamint, hogy reményem is, ne perlekedjenk és istenfélők és felebarátjaikat szeretők légyenek.

Mely ebbéli végső rendelkezésem előttem szórúl szóra felolvastatván, minek utána azt jól megértettem és ismét megfontoltam, azt végső akaratomnak lenni ezennel elemérvén és nagyobb erősség végett tulajdon kezem és nevem aláírásával megerősítem.

Ketskemetén az 1827-dik esztendei június hónap 23-dikán.

Toth József m. k.

Mielőttünk Muzslay József senator előtt. Simonyi János m. p-ria ordinarius notarius. Elefanti Miklós m. k. Major András m. k. Keresztes András hites polgár.

A hátlapon más írással: Praesentum sub nr. diarii judicialis 1285. anni 1827. Vide numerum diarii 863. anni 1829. Újabb írással: Publicatum sub nr. diarii 1400. 21-a Octobris 1829.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: Nr. 20. 1829., Fasc. 1. 1829.

Kétlapos irat, eredeti.

44.

TASI JÁNOS TESTAMENTUMA 1827. december 6.

Az Atyának, fiúnak és Szentlélek Istennek nevében.

Alól is megírt Tasi János minekutána a Mindenható szent Isten irgalmasságából e múlandó világban 76 esztendőket eltöltöttem, mind ezen életidőmnek megfontolása, mind pedig különösen napról napra mindinkább gyengélkedő egészségemnek hanyatlása és csüggedése által arra indíttatván, hogy végemről és házammak jövőendő elrendezéséről gondoskodnék. Annál fogva mindeneknek előtte lelketem a felséges Úr Isten irgalmasságába, melyért ezennel is esedezek, ajánlom. Véreimet, rokonaimat és jó barátaimat pedig megkérem, hogy engemet szíves és ájtatos emlékezetekben megtartsanak. Istentől sáfárságom alá bízott világi csekély javaimról ép elmével és éret megfontolással teszem az alább feljegyzett végső és változhatatlan rendelkezésemet, előre bocsájtván a következőket.

A/ Rendelkezésbeli gondolkodásomat kiterjesztem kedves feleségemre, Csorba Annára, kivel már 17 esztendőket töltök házassági életben. István fiamra és különösen ettől származott János 15, István 7 és Katalin 13 esztendő unokáimra. Úgy ne talán még ezután születendő gyermekeire. Anna Szekeres Antalné, Terézia Molnár Pálné, Rozália Sándor Mihályné szeretett leányaimra. Néhai Farkas Józsefné Klára kedves leányomtól származott Farkas József 17 esztendő unokámra s végre különös tekintetből néhai Tasi Imre fiam feleségétől, Fehér Erzsébettől származott 12 esztendő Imre gyermeke.

B/ Javaim, melyekről rendelkezhetek e következők. Van a 7-dik tizedben Bentsik Antal uram szomszédságában két rendbeli házam. Egyik t. i. melyben magam feleségemmel, másik melyben István fiam lakik. Van a város határán a Csödörben Szabó Pálné és Berente János szomszédságokban 80 hold mezei kert földem a rajta levő és jó karban helyezett tanyai épületekkel. Van a Korhán közön a Széktóban Szánthó Mártonné nagyasszony szomszédságában 4 pászttákból álló szőlőm, mely öszvesen tesz 398 utakat. Van az új erdőben másfél porció erdőm. Van Páhin 50 hold zálogos és 25 hold árendás földem, melyet 500 darab juhaimmal együtt Csonti Szabó Ferenc uramnak esztendőnként fizetendő 900 váltócédula forintokért árendába adtam. Van Alpáron 20 hold árendás földem, melyet kezemen lévő 250 darab juhaimmal mostanság is magam használok. Van 4 kocsis lovam kocsival együtt, 10 jármos ökröm s szekereim és egyéb a gazdálkodáshoz tartozó eszközeim. Vannak a szőlőhöz tartozó edényeim s házi ingó-bingóim.

C/ Valamint lelkiesméretemnek, úgy kedves gyermekeimnek is megnyugtatósokra megemlítem először, hogy amidőn én testvéreimmel megosztokodtam, az eladott atyai ház árából jutott énnekem 162 forint 30 krajcár, 110 utakból álló azon szőlőrész, mely Almási Ferenc és Tasi László szomszédságokban helyeztetik, úgy szinte 40 hold alpári árendás föld és ahhoz két ökr, tíz darab marha, két ló, 40 juh és három sertés. Istenben elnyugodott kedves első feleségemnek, Solti Anna asszonynak hozadékja pedig, amely 1803-dik esztendőben az akkori bankó szerént jött kezembe, volt egyezerhatszázötven,

azaz 1650 forint. Másodsor, hogy valamint kedves leányaimat sorsokhoz és tehetségemhez képest tisztességesen kiházasítottam, s az idő olta is vellek s körülállásokhoz képest atyai segedelmem éreztettem, úgy néhai Imre és életben levő István fiaimat is nemcsak megházasítottam, s nekik egyik házamat lakás végett általadtam, hanem e felett Alpáron volt s mostaninál nagyobb és jobb árendás földemet egy jól elkészült kúttal. Adtam nékik 8 jármos ökröket szekérrel együtt, két ekebeli szerszámot, három hámos lovakat és egy harmadfű csikót kocscival és szerszámokkal, egy tehenet rúgott fiával, 220 öreg juhokat, a Ballószegben egy porció erdőt, a Széktói hegyben Tasi László szomszédságában 75 út szőlőt, nádas tetejű házamban volt edényeket, jó készületű két asztallal, négy börszékkal, két fakarszékkal, két hosszú székel. Adtam négy nyoszolyát, két új fogast, egy kádat, négy hordót, két csatló-, két vontató láncot, egy öreg bográcsot, három kisebb vasfazekat, öt vasvellát, 8 favellát, 4 kaszát, 3 vasgereblyét. Imre fiának adtam még külön 144 forintokat érő két hizott sertést. Azonban midőn halála történt, bátor még 5 darab marhái és 2 kocsis lovai maradtak, mégis ötöt eltemettettem, költvén temetésére 200 forintokat.

I. Kedves feleségemnek, Csorba Annának, kivel házassági életben megelégedéssel már 17 esztendőket töltök, és akinek nagy részben tulajdoníthatom, hogy több rendbeli viszontagos körülállásaim és kedvetlenségeim között nemcsak véle való öszvekelememig szerzett vagyonomat megtarthatam, hanem azokat gyarapíthattam is, hagyok és rendelék készpénzben egyezer, azaz 1000 váltócédula forintokat, 100 darab anyajuhokat, minden nemű házi eszközeimnek hason felét, és ezeket tulajdonosi jussal. E felett azt akarom, hogy mostani lakóházamat egészen még él vagy nevemet meg nem változtatja, azt szabad tetszése szerint használhassa. Továbbá élelmére hagyom és rendelék az Alpár-i árendás földemet, a csődöri földemnek azon részét, mely Szabó Pálné felől a Lajos-i határra dűlve egyenest a két ház közé esik a kútágasig. A kisebb házzal, tyúkollal és veteményes kerttel együtt, s amely földrész mintegy 20 holdakat téssen. Végre azon 70 út szőlőmet, mely Tasi László és Almási István szomszédságokban van.

II. Anna leányomnak, Szekeres Antal úr hitvesének hagyom szőlőmből azon pásztát, mely 112 utakból áll. Terézia leányomnak, Molnár Pál hitvesének azon pásztát, mely a lugassal együtt 100 utakat téssen. Rozália leányomnak, Sándor Mihály hitvesének azon pásztát, mely 116 utakból áll. Néhai Klára leányomtól Farkas Józsefnétől született Farkas József unokámnak hagyom a 70 utakból álló pászta szőlőmet. Továbbá hagyok és rendelék nevezett 3 leányaimnak fejenként 300, öszvesen tehát 900, azaz kilencszáz váltóforintokat. Farkas József unokámnak pedig 200, azaz kétszáz forintokat. Ha halomásom szüret után és így akkor történik, amidőn még a szőlőm kimunkálva nem lesz, tehát három leányaim a nekik hagyott szőlő részeket azonnal birtokokba vehetik. Ha pedig halomásom idején a szőlőm tavaszi munkája vagy ha annál több is megtéetett, leányaim a szőlőt csak szüret után és így annak azon esztendei termése nélkül vehessék birtokba. Farkas József unokám részére hagyott 70 út szőlőmet feleségem élelmére rendelvén, Farkas József unokám ezen szőlőnek csak akkor, ha feleségem elhal, vagy nevemet megváltoztatja

léphet birtokába. Leányaim a nekik rendelt készpénzt, ha hogy azzal én még életemben őket ki nem elégíteném, csak halálom idejéig számlálendő tíz hónapok után és nem előbb követelhetik. Farkas József unokám a részére rendelt 200 forintokat akkor követheti (!) foganatosan, amidőn már 22 esztendőket ért és eltöltött.

III. Minthogy néhai Tasi Imre fiamat a fent előladottakhoz képest tölem való elválásakor annyira segítettem, hogy az én ősi javamból reája nézendő részt már tökéletes mértékben kivette, ámbátor, hogy az javak néhai Tasi Imre fiam hitvesétül, Fehér Erzsébettül, ki mostanság Barta Istvánné, származott Imre gyermeket éppen nem illetik, mert azt unokámnak el nem esmértem, holott is édesanyja Fehér Erzsébet, aki házam becsületét mind első férje életében, mind özvegysége ideje alatt is fajtalan életével megsértette és becstelentette, tulajdon keresztkomája előtt sem átalotta felfedezni, hogy nevezett Imre fia nem Tasi Imre férjéig való. Mindazonáltal azon szerencsétlen gyermeket az érdeklett javak birtokában meghagyom, de nekie mint idegen gyermeknek azokon túl legkevesebbet érőt is nem rendelék.

IV. Minekutána fájdalmasan és keserű szívvel kénytelen vagyok tapasztalni, hogy István fiam számtalanszori szíves és érzékeny atyai intéseimre semmit nem hajtván, mértéktelen életével fel nem hagy, hanem folyvást részegeskedik, s idejét vétkes és gyalázatos henyélkedéssel tölti, nem lehetvén többé biztos reménységem maga megjobbításához, nékie a már adott javaimon kívül legkevesebbet is nem rendelék, hanem minden vagyonimban, melyek t. i. az eddig való rendelkezésemtől fennmaradtak, s jelesen két házamból, Csődör-i mezei kertemből, Páhi zálogos és árendás földemből, Alpár-i árendás földemből, juhaimból, jármos ökreimből, kocsis lovaimból és egyéb ingó javaimból állanak, örököseimnek rendelem Tasi István fiamtól származott János és István két unokáimat oly értelemmel, hogy ők most előlszámlált javaimon egyenlően osztozzanak, de csak akkor, amidőn már István unokám is felnevelkedvén megházasodik vagy tökéletes idejét eléri.

V. Minthogy legközelebb nevezett János és István két unokáim gyengébb idejük, s annál fogva mind jó nevelésekre, mind pedig javaik kormányozásokra szükség van, azonban teljes megalégedéssel tapasztalom, hogy kedves feleségem Csorba Anna nevezett unokáimat édesanyjai módon szereti, rólok akkoráig is házamnál, ahol nevelődnek, gondoskodott s teljes reménységem van, hogy holtom után is nevezett unokáimat az isteni félelemben és jámborságban fogja nevelni, javaikra gondosan ügyel, s azokat gyarapítani is fogja, ötet kérem meg, hogy még nem nevezett unokáim felnevelkednek, azokat oktassa, taníttassa, és a gazdálkodást is azoknak javokra folytassa. S mint-hogy továbbá a házamnál találtató készpénzből contractusokon kívül lévő pénzeimből s ingó egyéb javaimból mind a nekik rendelt 1000 forintok, mind pedig a leányaimnak hagyott summák, úgy Farkas Józsefnek rendelt 200 forintok is kitellenek, többször nevezett kedves feleségem a most érdeklett kifizetendőket kifizetni tartozik. Továbbá kedves feleségemre bízom, hogy István fiamtól származott Katalin unokámat, ki eránt ekkoráig is édesanyjai indulattal viseltetett, nevelje és sorsához képest tisztességesen kiházasítsa. Férjhez menetele után pedig két esztendőkre adjon nekie 100 váltóforintokat.

Végezetre, mivel nem reményelem, hogy István fiam mostani lakhelyét továbbbi tetszésemig használhatja, mivel azon házon 16 esztendőök elfolyások alatt semmi igazítást nem tett, tehát azt rendezem, hogy holtom után vétetődjön számára egy más ház négyszáz forintok erejéig, és ő mostani lakhelyérül abban általköltözni köteles léssen. Megjegyezvén erre nézve azt, hogy ő számára veendő házat csak használhatja, arra azonban sem terheket szedni, sem elidegeníteni szabadsága ne légyen, hanem azon ház is gyermekei javokra maradjon meg.

VI. Minthogy sokszor nevezett István fiam nemrégiben ismét megházasodott, s annál fogva megtörténhet, hogy mostani feleségétül gyermekei lesznek, hogy ezen ne talántán születendő gyermekei vigasztalás nélkül ne maradjanak, hanem az én gondoskodásomat érezhessék, az végső akaratom, hogy István és János unokáim születendő testvéreiknek vagy testvéreknek, ha ugyan azok vagy az tökéletes időre jutnak, a nekik hagyott javaknak egyhatod részét azoknak akkori becs-árokhoz képest minden perpatvar nélkül kifizessék.

VII. Istennek legyen hála, minekutána már tehetségemhez képest a parochialis Nagytplomra, a tisztelendő pater franciscanusok templomára, az építésben lévő ájtatos iskolákra adakoztam, a Szent Erzsébet templomára állandó fundatiouul hagyok 50 váltóforintokat, s ezen summát halálom után kifizetni rendezem.

Mindezek után, amidőn kedves gyermekeimnek az isteni félelmet és a testvéri szeretetet ajánlom, s szívesen kívánom, hogy a Mindenható szent Isten mindnyájokat maradékaikkal együtt szent malasztjával megáldja, kedves feleségemnek szívére kötöm, hogy István fiamtúl származott unokáimra úgy, valamint azt nékem megígérte és én bizodalmasan reményelem is, gondot viseljen, unokáimnak pedig szoros kötelességül teszem, hogy kedves feleségemnek mint édesanyának mindenekben engedelmeskedjenek. Végre bizodalmasan megkérem Bentsik Antal és Demeter László uraimékat és Tasi László öcsém uramat, hogy István fiamtúl származott unokáimnak nevelésekre, valamint javaikra is figyelemmel legyenek, s ha ne talán akármely részről is tapasztalják, hogy az én intézeteimnek nincs óhajtott foganatja, és szükségesnek ítélik, hogy e tágyban orvosló intézetek tétessenek, tegyenek jelentést a nemes tanácsnál, s azt valamint én ezennel, úgy ők is kérjék meg, hogy többször nevezett István fiamtúl származott unokáim javokra tett rendelkezésemnek foganatot szerezni, s bölcs végzése által azt sikeresíteni méltóztasson.

Mely ekként feljegyzett végső rendelésem és akaratom előttem felolvastatván, minek után azt valódi megfontolással megértettem, helybenhagyom, s nevem aláírásával megerősítem.

Költ Ketskeméten az 1827-dik esztendei december hónap 6-dikán.

Tasi János m. k.

Mi előttünk: Simonyi János m. p-ria ordinarius notarius és bíróiképpen kiküldött előtt. Demeter László m. k. Tsaba Mihály m. k.

[Azonos írással készült utólagos feljegyzés:] 1831.ik esztendei június 10.kén publikáltatott, Nro. 1376. diarii judicialis 1831. Fasc. 1. 1827. testamentar.

Az utolsó oldalon azonos írással: Tasi János úr testamentoma. Más írással: Praesentum nr. diarii judicialis 174. anno 1827/8. Újabb írással: Publicatum no. diarii 1376. anno 1830/31. Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: Nr. 43. 1827., Fasc. 1-o Nr. 43. 1827., Fasc. 1. 1827.

Háromlapos irat, eredeti. A végrendeletet lezáró pecsét erősen rongált.

45.

KÖNYVES JÁNOS TESTAMENTUMA 1827. december 14.

Alább is megírt idősb Könyves János eltöltvén ez életben 64 esztendőket, érezvén testemnek naponként hanyatló erejét és gyengélkedő egészségét, ép elmével és szabad akarattól Istentől vett csekély javaimról (óhajtván maradékim között támadható bármely ízetlenségeket és visszavonásokat eltávoztatni) kívántam végső és megmásolhatatlan rendelésemet tenni. Megsemmisítvén azon testamentomot, melyet a múlt 1826-ik esztendei július holnap 26-án tettem.

Reám néhai szüleimről egyéb fekvő jószágom nem maradván fél háznál s 25 zsák alá való földnél. Azonban harmadfél száz forint adóssági tehernek kifizetése is vele járván ezen successioval (Szolnoki árendásnak faggyú árában 128 forint, Szűts Józsefnek testamentoma szerint a reformata szent ekklesiának 100 forintokat fizettem, a többi apróbb adósság volt). Egyéb eránt minden javaimat magam szerzettem, minthogy ifjúságomban és azután is a szappanyfőzést nagy szorgalmatossággal magam feleségemnek segítsége s befolyása nélkül folytatván. Azon időben igen nagy haszonnal ment a mesterség folytatás. Ehhez képest magam szerzeményéből fizettem ki az atyai házból leánytestvéreimet 150 forintokkal, s így tettem magamévá az egész házat. Szerzettem 40 zsák alá való földet Gere Istvántól 2.500 forintokon, 280 út szőlőt 900 forintokon Debretzenyi Jánostól a Kerek Szék közön, 100 útból állót Józsa Jánostól 3.000 forintokon. Ezeket kívül vagyon 800, azaz nyolcszáz váltóforintból álló capitálisom Tomo Jánosnál törvényes interesre elocalva. Ezeket előre bocsájtván:

Mivel feleségem Gere Katalin kivel házasságban mintegy 38 esztendőket töltvén nem tudván mi okból házamtól elment, a házassági kötelé felbontása végett mind a nemes tanács, mind pedig a tekintetes vármegye előtt alkalmatlankodni bátorkodott. Hogy nyughatatlanságainak véget vehessek, a helybeli nemes tanács kegyes atyáskodása közbenjárása mellett e folyó esztendei October holnap 20-n költ nemes tanácsi határozás következtetésében által adtam holtig való birtokába a Gere földnek hason felét, 280 út szőlőmet, és lakásul esztendőnkét 30 váltóforintokat. Ezen három rendbeli javak eránt azt rendelem, hogy azok hasznából feleségem holtáig tisztességesen éljen. Nem lévén szabadságában azokra legkisebb terhet is felvenni. Annál is inkább azok elidegenítésekre jussa nem léssen. Valamint attól is eltiltom, hogy soha holtáig saját házamban lakását venni ne bátorkodjon. Ha pedig halomása történne, akkor azt rendelem:

1-o. Hogy a házam, mely az 5-ik tizedben Tobi Mihály és Pátkai János szomszédságokban vagyon (melynek árendája halálomig engemet illetvén, holtom után pedig János fiam fogja annya haláláig a szükséges reparatiókat megtenni a ház hasznából), hagyom Dániel és János fiaimnak oly formán, hogy aki azt magáénak megtartani akarván, becsü szerént fizesse ki a másikat.

2-o. Az Gátéri 25 hold földemet, mely Tanto Ferenc földjével borozdás, valamint a Gere féle s mintegy 38 holdakra terjedő földemet is hagyom két fiaimnak egyenlő jussal.

3-o. Minthogy az időtől fogva, **miolta feleségem tölem elment**, János fiamnak fiúi hűségét és szívességét különösen tapasztalom, s reménylem, hogy holtomig is megmarad a szíves magaviselete, ezt tekintetbe vévén rendelem, hogy a Józsa féle s 100 utakból álló szőlőm légyen az övé egyedül, nem lévén senkinek ahhoz jussa.

4-o. Az úgynevezett Debretzenyi és 280 utakból álló szőlőmet, úgy a 800 forintokból álló capitalisomat hagyom Susanna Nagy Józsefné s Julianna Garatzi Andrásné két leányaimnak minden successiójok fejében, minthogy már őket tisztességesen kiházasítottam, olykor olykor segítettem is.

5-o. Ámbár Dánielnek 400, János fiamnak pedig 120 forintokat adtam légyen is szükségük pótolására, mind emellett is azt kívánom, hogy sem egyik, sem a másik fiam a proportionatus fizetést ne kívánja ezen pénzből.

János fiamnak hagyom minden ingó-bingó s a háznál találtató holmikát, valamint a szőlőhöz tartozó edényeket is. Mely végett tartozni fog ő a ház árendájából a nemes város cassájának 25, a romano catholica, úgy a reformata szent ekklesiák szükségük pótolására fejenként 25-25, úgy a reformata alumnális cassaba 25 forintokat (oly formán, hogy azon pénz törvényes interestre az ifjúság tartására fordítódjon) öszvesen 100 váltóforintokat fizetni. Megjegyezvén itt azt, hogy ezen végső rendelésem holtom, úgy feleségem elmúltával fog foganatba menni. Megkérvén annak foganatba leendő vételére (ha még Isten ő felsége akkoron élteti) senator Csányi János urat, minthogy annak szíves hajlandóságát éltemben többször érzettem s tapasztaltam.

Mely ezen végső rendelésem előttem szóról szóra és pontról pontra felolvasztatván s megmagyaráztatván, azt mindenekben helybenhagyom és önkényes megmásolhatatlan végső rendelésemnek lenni ezennel vallván, azt nevem aláírásával is megerősítem, s mindkettőnk elhunytával (amint már feljebb említém) foganatba vétetni kívánom.

Költ Ketskeméten 1827-ik esztendei december holnap 14-ik napján.

Könyves János

Coram et per me Mauritium Ferentzy m. p. oppidi priv. Ketskemét jur. cancellista, qua judicialiter exmis. Coram me Joanne Tormásy m. p-ria. Tsaba Mihály m. k.

[Más írással készült későbbi kiegészítés:] Megemlékezvén a mostan már épülő helybeli reformata nagyobb oskoláról, arra nézvén ezen codicillusom erejénél fogva azt rendelem, hogy successorim interesen lévő capitalis pénzből a már említett nagyobb oskolának építésére tartozzanak készpénzben

100, azaz száz váltóforintokat fizetni. Költ Ketskeméten, die 27. Octobris 1830. Könyves János. Coram me Alexandro Sárközy m. p-ria. Exmisso senator. Én előttem Demeter István hites polgár.

Az utolsó oldalon más írással: Könyves János végső rendelkezése, melyet oly nyilatkozás mellett kívánt a levelestárba tenni, hogy ez csak hitvese Gere Katalin elhotával nyitasson fel és publicaltasson. Praesentum sub nro diarii 220. anni 1827/8. Újabb írással: Publicatum 7-a Januarii 1832. nro 416. diarii judicialis.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatók: nr. 47. 1827., Fasciculus I. Nro. 47. 1827., Fasc. I. 1827.

Kétlapos irat, eredeti.

46.
ÖZVEGY CSIKAY MIHÁLYNÉ KÉRI ANNA
TESTAMENTUMA
1828. február 26.

Alább is megírt Kéri Anna, néhai Csikay Mihály férjemnek elmaradott özvegye Istennek kegyelmességéből és bölcs rendeléséből eltölvén e múlandó világban mintegy 63 esztendőket, érezvén testemnek naponként hanyatló erejét, s gyengélkedő egészségét, mindazáltal ép elmével lévén, Istentől vett csekély javaimról (kívánván halomásom esetére maradékim közt támadható bármely visszavonásokat és ízetlenségeket eltávoztatni) néhai férjem testamentoma értelménél fogva is végső rendelkezésemet tészem ilyen formán.

Előre bocsájtván azt, hogy még boldogult férjem életében István, Mihály és Pál fiaim házzal, nevezetesen István fiam négy ökörrel, két lóval, húsz darab juhhal, úgy minden egyéb a gazdasághoz megkívántató eszközökkel; Mihály (ki csizmadia mesterséget tanult) céhbe állással 200 váltóforinttal, úgy minden a mesterséghez megkívántatott szerekkel; Pál (ki szűrszabó mesterséget kedvelvén) 950, azaz kilencszázötven forintokkal felsegítették; Tormási Istvánné Judit leányomnak is adott egy házat, s 150 utakból álló szőlőt. Hagyott elhalála után még három nevetlen leányokat, nevezetesen Mária, Julianna és Susannát.

Maradtanak rész szerént ősi, rész szerént közkeresmény javai. Nevezetesen: a Csödörben nemes Tormásyak szomszédságokban fekvő s 60 zsák alá való ősi atyai mezei kert földet, vagyon a Gátérben egy hét zsák alá való, ez is ősi föld, melyet Pál fiam zálogba vetett. Vagyon a Szolnoki útnál mintegy 360 utakból álló szőlő, hasonlóan ősi, úgy a Városföldin néhai szüleimről reám maradt s testvéreimmal lett osztály alkalmatosságával nekem jutott és Kérick szomszédságában fekvő, s 6 zsák alá való földem, mely fent elől-számlált és ne talán még egyéb lehető ősi birtokaimról azt rendelem, hogy azok három fiaim és négy leányaim között mennyenek egyenlő osztályra a törvény értelme szerént oly megjegyzéssel mindazáltal, hogy mivel Pál fiam a Gátéri ősi földet zálogba vetette, ez az rátájába számítasson.

2-o. A Köncsőg-i ősi és 80 zsáknyi porciómat, melyet István fiam mások által tett alkura 1.200 forintokban eltartotta, s mindeddig 228 forintnál többet nem adván, még 972 forintokkal adós. Ezen pénz eránt azt rendelem, hogy az in natura hét gyermekeim közt mennyen egyenlő osztályra.

3-o. Vagynak közszerzeményű javaim is, nevezetesen a 4-ik tizedben egy ház Boldog Péter szomszédságában, melynek fundusa ugyan ősi volt, de a rajta való építés a több ízbeli elégés után is magunk költségén ment. Ezen házat hagyom Mária Szappanos Mihályné, Julianna Szombaty Istvánné és Susanna három leányimnak egyenlő jussal, minden hozzá tartozandó ingó-bingó javakkal együtt oly megjegyzéssel, hogy cin-edényem menjen hét gyermekeim közt egyenlő osztályra.

Vagyon a Budai út mellett mintegy húsz zsáknyi földem. Ezt hagyom Susanna Toth Pálné leányomnak a Talfái közön lévő s mintegy 150 utakból álló szőlőmmel együtt. Vagyon Nyírben 15 zsák földem, ezt hagyom Mária Szappanos Mihályné leányomnak.

Vagyon a Széktói helyben mintegy 350 utakból álló szőlőm, ezt hagyom Julianna Szombaty Istvánné leányomnak oly megjegyzéssel mindazáltal, hogy ha ne talán egyiknek rátája a másikénál többet érne, pótolják egyenlőre.

Vagyon zálogos földem, Bodots Jakabé 700 forint, Fehér Istváné 10 zsák 1.000 forint, mely földeket ha a tulajdonosok idővel kiváltanák, a zálogos summa menjen egyenlő osztályra hét gyermekeim között, valamint a kiváltás idejéig a földek haszna is.

Három esztendei árendával tartozván a Csödör-i földtől és juhoktól három fiam 1.250, azaz egyezerkettőszázötven váltóforintokkal, ezért vagy eleget tegyenek és akkor egyenlően osztozzanak mind a heten, vagy imputálódjon rátájokba. Megjegyezvén itt azt, hogy mivel István fiam 50 juhokkal még tartozik, azoknak in natura leendő kiadásokra kötelezem Susanna Toth Pálné részére.

4-to. Vagynak engemet active illető adósságaim, nevezetesen tartoznak:

28. Octobris 1824. Csikai Mihály fiam	100 ft.
8. Julii 1821. Csikai Mihály	200 „
7. Septembris 1822. Csikai Mihály	190 „
4. Januarii 1828. Borsodi János	50 „
1818. 11. Augusti Fitsovits Demeter	500 „
8. Aprilis 1827. Gál János	50 „
1817. Boldog Péter	369 „
29. Octobris 1827. Sarkadi János	100 „
24. Junii. 1827. Szabó István	50 „
28. Augusti 1824. Csikai István	20 „
24. Junii 1827. Imre Ferenc	35 „
1. Februarii Csikai István	50 „
4. Septembris 1819. Zarnotzay Pál	130 „
24. Februarii 1824. Mészáros István	200 „
9. Februarii 1826. Fehér István	20 „
1825. 1. Novembris nemes Tormásy István	100 „
1826. Fehér István	20 „

1822. 29. Octobris Tormásy István	100 „
1827. 10. May Dukai Kováts István	50 „
1826. 12. Martii Szombaty István	200 „
1822. 21. Julii Csikai Pál	200 „
1827. 11. Martii Katona István	100 „

Öszvesen: 2834 forint, azaz kétezer nyolcszázharmincnégy forintokat. Ezen pénzeimet, ha successoraim inkasszálhatják, hagyom hetőknek egyenlő jussal oly megjegyzéssel, hogy ha valaki gyermekeim közül netalán tartozna valamely rész, az rátájába imputálódjon. Tartozván gyermekeim a helybeli reformatus oskolának cassájába fundatioképpen egyszáz váltóforintokat halomásam után azonnal befizetni. A szőlőhöz való minden edények a három kisebb leányaimat egyaránt illetvén.

Mely ebbéli végső rendelésem előttem szórúl szóra felolvastatván, és pontról pontra megmagyaráztatván, azt helybenhagyom, és nevem aláírása, úgy saját kezem kereszt-vonásával is megerősítem, s önkényes végső rendelkezésmnek lenni ezennel élő szóval is vallván, azt idővel foganatba vétetni kívánom.

Költ Ketskemetén az 1828-ik esztendei Februarius holnap 26-kán.

Kéri Anna Csikay Mihályné keze + vonása.

Coram et per me Mauritium Ferentzy tamquam ad hunc actum judicialiter deputatum. [Elöttem és általam, erre az esetre bíróiképpen kiküldött: F. Móric] Elöttem mint meghívatott és bíróiképpen is kirendelt deputatus Kolosváry István m. p. Csorba Mihály hites polgár m. k. Én előttem Szüts Kováts Mihály m. k.

A végrendelet más írással készült jelzete. No. 9. 1828. testamentorum.

Kéttapos irat, eredeti.

47.

KOVÁTS MIHÁLY TESTAMENTUMA 1828. március 12.

Én, Kováts Mihály minekutána ez életben 76 esztendőket eltöltöttem, gondolóra vévén utolsó végemnek elközelítését, ámbár ugyan éltes időmhöz képet tűrhető jó egészségem vagyon, mindazáltal ép és egészséges elmével kívánom jókor végső rendelésemet megtenni.

Elöre bocsájtom azt, hogy amely házam vagyon a 7-ik tizedben Labantz Pál és Tót Ferenc szomszédságokban vagyon, magam szerzettem, s annak előtte is ugyan, de különösen az Izrael napi égés után magam építettem fel minden hozzátartozó épületekkel. Hasonlóan magam szerzettem néhai boldogult feleségemmel Szabó Klárával való laktomban, a Városföldin levő mintegy 30 zsák alá való földemet részint készpénzen, részint toldás mellett csere által. A Vágó közön lévő 160 út szőlőm (kivéven 40 utakat, melyek atyai ősiek) hasonlóan magam szerzeménye. Ezek szerént tehát kivévén az említett 40 út szőlőt és 40 forintokat, melyek az atyai házbeli jus fejében adódtak, semmi

atyai s anyai ősi javaim nincsenek. De néhai feleségem után is egy tehénnél egyebet nem kaptam. Mindezeket tehát megjegyezvén ebben állapodik meg végső akaratom.

1. Minthogy minden leány gyermekeimet annak idejében tisztességesen kiházasítottam, s azon kívül is több rendbeli segedelemmel voltam hozzájuk, mégis atyai jóindulatom bizonyítására felyül az ősiekből lehető csekély jusokon keresmény javaimból részeltetni kívánván, azt rendelem, hogy mindenik leánynomnak fizessen Kováts Mihály fiam mostani folyó váltócédula pénzben fejenként 100, azaz száz forintokat. Eszerént tehát Klára Nagy Mihályné, Anna Kis Istvánné, Rozália alpári lakos Borbás Józsefné maradéka Terézia Boldog Jánosné, Erzsébet Varga Istvánné mint akiknél pénzem nincsen, magok egész jussát kikapják. Emerentia Zsigmond Józsefné pedig már 80 forintokat, Ilona Hevizi Jánosné 75 forintokat, Ágnes Dallos Jánosné 100 forintokat kikapván tőlem életemben, ezen summák jussokba számíttassanak. Ezen kívül a Vágó közön lévő egész szőlőmet nevezett leányaimnak hagyom egyenlő osztályra.

2. Házamat, Városföld-i földemet az új szőlőmet, házi eszközeimet, gazdasági holmikát Kováts Mihály fiamnak hagyom mint örökösömnek. Szükség lévén itt azt megemlíteni, hogy nevezett fiam gyermeki esztendein túl mindenkor velem lévén s lakván, a gazdaság folytatásában segedelmem, öregségemben pedig több esztendőktől fogva mind magamnak, min elhott hitvesemnek gyámolunk és ápolgatónk volt feleségével együtt, s az ő fiúi kötelessége léssen holtomig való gondom viselése és eltemtetésem. Nékie adván által ezelőtt több esztendővel a gazdaság folytatását, attól fogva annak, valamint a háztól s földtől való szolgálatnak terhet ő viselte. Hat ökröt, mintegy 100 juhot és egy lovat adtam által kezére. Ezek is legyenek az övéi. Mely rendelésem nevezett leányaim annyival inkább megnyugodhatnak, mivel az anyai ládabeli ruhákból is egyenlő osztály mellett részesedhetnek.

3. Hagyok az ispotályra húsz, azaz 20 forintokat.

Mely ezen végső rendelésem előttem felolvastatván, minden pontjaiban helybenhagyom, s megerősítem, s nagyobb hitelesség végett saját kezem aláírásával megerősítem az alább írt convocatusok jelenlétében.

Költ Ketskeméten, 1828-ik esztendőben Martius 12-kén.

Kováts Mihály m. k.

Elöttem s általam különösen megkért s bíróiképpen is kiküldött Dák János m. p. ordinarius notarius által. Elöttem Nemes Kovács Gergely m. pria. Gyenes Péter m. pria. [egy olvashatatlan név] jegyzője előtt. Polgár Csorba Mihály m. k.

Az utolsó oldalon azonos írással: Id. Kováts Mihály végső rendelése. Más írással: Praesentum sub. Nr. Diarii judicialis 682. Újabb írással: Publicatum sub nr. Diarii 1709. 22. Augusti 1831.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: Fasc. 1. 1828. Nro. 17. 1828. Fasc. 1. 1828.

Kétfalpos irat, eredeti. Az 1830. október 26-án kelt codicillusban Kováts Mihály annyiban módosította a végrendeletet, hogy fiát arra kötelezte, további 100-100 forintot fizessen leányainak, illetve a Nagytemplom számára is adjon 20 forintot.

48.
DEÁK JÁNOS VÉGRENDELETE
1828. április 21.

A teljes Szentháromság nevében.

Alább is megírt Deák János, szabados Ketskemét városának főjegyzője érzé-
vén betegségemnek súlyosodását, most amidőn még ép és egészséges elmé-
vel vagyok, javaimról teszem az alább következő végső rendelkezésemet.
Különösen megjegyezvén és előre bocsájtván azt, hogy minekután én még
1813-dik esztendőben hazajöttem, s azolta szabados Ketskemét városában
több rendbeli hivatalokat viseltem, erejében és egészségében igen megfo-
gyatkozott édesanyám mezei gazdálkodását nékem és néhai kedves Pál bá-
tyámnak minden igavonó és heverő jószágokkal azon teherrel adta által, hogy
a háznak minden némű terheit a maga számára különösen megtartott szőlőtől
és malomtól is mi viseljük, én nevezett bátyámmal közösen gazdálkodtam.
Ilyes helyheztetésben nevezett bátyámmal együtt juhokat szerztem. S mivel
a juhszerzésben annak ára $\frac{1}{4}$ részét különösen én fizettem, véle annak hasz-
nára csak a $\frac{3}{4}$ részben osztottam egyenlően, az $\frac{1}{4}$ részt pedig mindenekelőtt
magamnak kivettem.

Szerztem Czollner Mihályné asszony szőleje szomszédságában egy szőlőt,
mely engemet egyedül és nevezett bátyámon kívül kirekesztőleg illet.

Szerztem egy új szőlőt és abban mindennemű javításaim is egyedül enge-
met illetők.

Van egy új erdőm, mely szinte csak a magam tulajdona. Vagynak contrac-
tusokon kinn lévő activa adósságaim, de vagynak különösen engemet illető
terheim is. Bátyámmal folytatott közös gazdálkodásom ideje alatt tettem a
tanyákon javításokat, a heverőlovakat szaporítottam, sőt nemesítettem is. A
Sz. királyi árendás földemet a magam személyére nyertem a nemes tanács
kegyességéből.

Ennek, mint mondám, előre bocsájtások után az az akaratom és rendelkezésem:

1-o. Hogy halálom esetére a juhok számbavétetődjenek és azoknak $\frac{1}{4}$ része
Pál bátyám férjfi árváié, a $\frac{3}{4}$ résznek fele pedig férjfi és leány árváié légyen
egyenlő jussal. Ha netalán édes asszony anyámnak végső rendelése a juhokra
nézve kiterjeszkedett, s azok eránt tett valamely intézetet, azt kívánom, hogy
az a maga teljes erejében maradjon meg, mert eránta viseltető fiúi tisztele-
temnél fogva magam rendelését az ő intézetivel öszve ütközésbe hozatni ép-
pen nem akarom.

2-do. Collnerné nagyasszony szomszédságában szerzett szőlőm egyenlő osz-
tállyal hagyom néhai kedves Pál bátyám minden árváinak, csak azt jegyezvén
meg, hogy az osztály esetén a férjfi árváknak légyen a leány testvéreik szőlő-
béli rátájokat készpénzzel kifizetni.

3-tio. Az új szőlőmet minden ott találtató javításaimmal együtt szinte köz-
osztályra hagyom Pál bátyám árváinak oly megjegyzéssel, hogy az osztály
esetén a férjfiaknak jussok légyen leánytestvéreiket szőlőbéli rátájokból be-
csú szerént kifizetni.

4-to. Új erdőmet hagyom és köz egyenlő osztályra rendelem Pál bátyám minden árvái között.

5-to. Vagynak kötelező levelek mellett kint lévő s engemet active illető adósságaim. Ezekre nézve eltökéllet szándékom, hogy még életemben jegyzékbe veszem, hogy azokból kinek mit adok. De ha ne talán erre reá nem mehetnék, Erzsébet Fejes Jánosné jó nénémnek hagyok és rendelek buzgó körülöttem tett fáradozásaiért 500, azaz ötszáz forintokat, számba nem vévén és ezennel éppen nem értvén azon többszáz forintokat, melyekkel ötlet életemben igen jó szívvel és örömet segítettem. Tanuló János fiának hagyom minden magyar ruháimat és egyéb öltözeteimet, úgy ha tanulását folytatandja, minden könyveimnek is fele részeket, úgy azonban, hogy más hason fele könyveimnek illetvén Pál bátyám férjfi árváit. Ezeknek jussok légyen a könyveimből választani.

6-to. Ha kötelező leveleken lévő activa adósságaimról különös jegyzék mellett nem rendelkeznek, vagy nem rendelkezhetnek, akarom, hogy Erzsébet nénémnek hagyott 500 váltóforintokon kívül a több summa Pál bátyám minden árváié legyen egyenlő jussal.

7-mo. Ha hogy édes asszony anyám végső rendelkezésében reám nézve valamely különös kedvezéssel van, ami ezen kedvezésnél fogva egyenesen reám háromolt volna, én azon kedvezést Pál bátyám férjfi gyermekeire által ruházom és transferálom.

8-o. Sz. királyi árendás földemet és minden árendás földekre tett javításaimat különösen általengedem Pál bátyám férjfi gyermekeinek úgy, hogy ők ezen tekintet alatt leány testvéreiknek legkevesebbet is fizetni ne tartozzanak.

9-o. Jó lélekkel kinyilatkoztatom, hogy a Szőke féle házba beruházott 2.000, azaz kétezer váltóforintok nékem a köz massa által megtérítve nincsenek, ugyanazért amidőn én ezen házat, mint köz masszához tartozót tekintem, s róla különösen nem rendelkezek, az akaratom, hogy a köz massa terhei csakugyan a köz masszából rovódjanak le és deputáltassanak.

10-o. A' minémű solennizált tractatusom van Marton successorokkal, az eránt az az akaratom, hogy ha az érintett szerződésnek akármikor is hasznos következése lesz, az a haszon kirekesztőleg csak Pál bátyám árváit és ezeket is egyenlően illesse.

11-o. Amely passiva tartozásaim vagynak, vegyék bár ezek eredeteket akár honnan, mivel a legfontosabb óhajtásom kinek kinek a magát megadni és semmivel is adósnak nem maradni, azok eránt az végső akaratom, hogy mindazok Pál bátyám árvái által, akiknek javokra hagyom fent elől számlált és terheimet szembetűnőleg fölülmúló szerzemény javaimat, további vonogatások nélkül le és kifizessenek, szívére kötvén néhai kedves bátyám özvegyének, Tormási Éva húgom asszonyak, hogy árváira nékem kedves öcsémre és húgaimra gondot viseljen, s jó nevelésiket tőle kitelhetőleg eszközje.

12-o. Nem nevemnek híresztelése, nem tehetségem mivolta, hanem csak a hosszabb tapasztalás útján a helybeli környüállások esmérete bír arra, hogy én az ezen városban akármikor leendő vicanotarius úrnak némű nemű felsegállítására rendelem az ezen esztendőre járó és még ki nem vett készpénz-

beli salláriumomat oly feltétellel, hogy a vicenotarius hivatalának lefolyta vagyis vicenotariussága alatt azon summát interes nélkül használhassa, s azt csak azután következő vicenotariusnak tartozzon illendő hatánapra leszámolni. Ha a vicenotarius úr ezen csupán a hivatal eránt viseltető buzgóságomból eredett hagyományomat bármely tekintetnél fogva is el nem fogadná, és használni nem akarná, akkor a Jegyzői hivatalt kérem meg, hogy a vicenotarius felsegállítására rendelt legatumomat kötelező levél mellett annak adja a notariatushoz tartozó individumok közül, akit a környüállásokhoz képest inkább felsegítendőnek ítéel mindaddig, még ismét egy más vicenotarius fundatiom hasznával élni nem kíván.

13-o. Minden némű kész gabona, úgy tulajdon szőlőm terméséből meglévő, valamint pénzen vett boraimat mindenféle vetésekkel együtt amennyiben t. i. engemet illetnek, hagyom és rendelem Pál bátyám minden árváinak egyenlő osztályra.

[E bekezdés Csányi János írásával készült.] Mindezen végső rendelkezem pontjainak foganatban leendő vételére mint különösen a 12-k pont alatt tett fundatiomnak felvigyázására mind végre mindennemű javaimat és közzgazdálkodásomat illető számadásoknak azzal, akit nemes Tormássy Éva húgom asszony kívánni fogna rendbe szedésére különösen meghívom és bízom főnotárius Simonyi János urat, kinek ebbéli szívességéhez tellyes bizodalommal viseltetek.

Mely ebbéli végső rendelkezemet felolvastatván, de magam is megolvastván, minekutána minden pontjaira nézve helybenhagyom, és eltökéllett s jól megfontolt végső akaratomnak lenni kinyilatkoztatom, azt nagyobb hitel végett tulajdon nevem aláírásával s szokott pecsétemmel megerősítem.

Ketskeméten, az 1828-dik esztendei Aprilis hónap 21-dikén.

Deák János m. p. [L. s.]

Mi előttünk mint e végre bíróiképpen kiküldetett, de különösen is kirendelt bizonyosságok előtt. Csányi János senator. Simonyi János m. p-ria ordinarius notarius.

[Csányi János írásával készült kiegészítés.] Jelen testamentom az 1828-ik esztendei bírói jegyzőkönyv 1092-ik száma alatt fölolvastván publicaltatott.

Az utolsó oldalon Simonyi János írásával: Ordinarius notarius Deák János úr testamentoma. Más írással: Praesntum die 22-a Aprilis. 1828. Nr. Diarii judicialis 920.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatók: Nro. 22. 1828., Fasc. 1. 1828., No. 22. 1828. Fasc. 1. 1828.

Kéttapas irat, eredeti. A viaszpecsét viszonylag jó állapotban van.

49.

NAGY ANDRÁS TESTAMENTUMA

1828. június 17.

Alább is megírt Nagy András Istennek kegyességéből és bölcs rendelkezéséből eltöltvén e múlandó világban mintegy 75 esztendőket, érezvén testemnek naponként hanyatló erejét s gyengélkedő egészségét, mindazonáltal ép elmével

lévén, Istent ő vett csekély javacskaímról (kívánván maradékim között támadható bármely izetlenségeket és visszaságokat eltávoztatni) végső és megmásolhatatlan rendelésemet teszem ily formán.

1-o. Vagyon a 8-ik tizedben egy házam, melyet csupán $\frac{1}{4}$ részben tekinthetem ösinek, minthogy azt, kifizetvén három osztályos testvéreimet, úgy váltottam meg tulajdon pénzemből. Ezen házamat hagyom Péter s István kedves két fiaimnak az abban találtató minden ingó-bingó holmikkal együtt örökösen, nem kapván abból András fiam semmi részt, mivel ötöt házzal provideálván nagy mértékben kielégítettem.

2-o. Vagyon a város határában nemes Ferentzy successorok földje mellett mintegy 10 zsák alá való földem, mely ugyan kedves hitvesem, Földvály Klárának allaturája volt, a Csorda kút felé lévő 160 út szőlőmmel együtt, de ezen két rendbéli fekvő jószágot egy részben magam szerzeményének tekinthetem, mivel azokhoz hosszas és költséges perlekedés útján jutottam. Ezen földet hagyom Rózsa leányom és néhai Klára leányomtól származott unokáimnak két egyenlő részben. A szőlőt pedig András fiam és említett két leányimnak és maradékaiknak három egyenlő részben örökösen.

3-o. Vagyon Monostoron Végh János úr földje szomszédságában mintegy ötven zsákokból álló földem, mely annak útján a letett több rendbéli investitio-nalis summák után jött birtokomba, ezen földből adódván az alsó részből András fiaimnak tíz zsák, a többi negyven zsák a tanyás résszel együtt légyen Péter és István fiaimé egyenlően.

4-o. Vagyon Szentkirály-i árendás földem, melyet a nemes tanács kegyességiből kaptam, ezt hagyom a három fiaimnak egyenlően, tartozván ők az illető árendát mindenkor pontosan befizetni az illető helyre.

5-o. Vagyon a Széktóban 120 út szőlőm, tulajdon szerzeményem, ezt hagyom Péter és István fiaimnak egyenlően. Megjegyezvén itt azt, hogy jelen végső rendelésem csak az én és kedves hitvesem elholtunk után menjen foganatba, tartozván addig szeretett gyermekeknek minket illendő tiszteletben tartani, a föld és szőlő hasznaikból kötelességek szerént részesíteni, holtunk után pedig tisztességesen eltakarítani.

Mely ebbéli végső rendelésem előttem szórul szóra felolvastatván, s érthetőleg meg is magyaráztatván, azt helybenhagyom, s önkényes végső rendelésemnek lenni ezennel élő szóval is vallom. Azt nevem aláírásával és saját kezem keresztvonásával megerősítem, s annak idejében foganatban vétetni kívánom.

Költ Ketskeméten az 1828-ik esztendei Junius holnap 17-én.

Nagy András keze + vonása.

Coram et per me Mauritium Ferentzy m. p. tamquam ad hunc actum judicialiter exmisso deputato. Csorba Mihály hites polgár m. k. Mi előttünk mint különösen meghívott tanúk előtt: Csertő János m. p. Novák Toth Márton keze + vonása.

Az utolsó oldalon azonos írással: Nagy András végső rendelése. Más írással: Praesentum sub nr. Diarii 1261. anni 1827/8. Újabb írással: Publicatum sub nr. Diarii 1268. 15-a Septembris 1829.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak. Nr. 37. 1828., Fasc. 1. 1828.

Kétlapos irat, eredeti.

50.
ÖZVEGY DEÁK ISTVÁNNÉ DÁMÁNY ERZSÉBET
TESTAMENTUMA
1828. július 14.

Alól is megírt Dámány Erzsébet, néhai szeretett férjem Deák István úrnak elmaradott özvegye, minekutána e gyarló életben már 78 esztendőket töltöttem, s annál fogva éltés időmhöz képest is végórámát közelíteni érzém, minekutána néhai kedves férjem semminemű testamentomi rendelést nem tett, minekutána nagy szomorúságomra Pál és János kedves fiaim igen korán elhaltak, s Pál fiamnak öt életben lévő árvái maradtak, szükségesnek látom, hogy maradékaim között támadható minden némű kedvetlenségeknek, visszavonásoknak elejét vegyem és végső rendelkezésem által javaimra nézve az osztály tekintetében zsinormértéket szabjak, annyival is inkább, mert leányaim által nyughatatlanítatom, mert az 1822-dik esztendőben tett és a folyó esztendei Februarius hónap 19-dikén a város archívumába beadott testamentomi rendelkezésem az oknál fogva, hogy azon idő oltá halt el János fiam, megváltoztatni kéntelenítettem. Ezeket röviden érdekelvén, és azt is megemlítem, hogy megaggott öregségemnél fogva meggyengült emlékezetemet a még nagyobb vidámságom és elevenségem ideje alatt tett előbbi testamentomom és másoknak jó néven vett tanácsadásai különösen segítették, a következőkben állapítom meg végső rendelkezésemet és akaratomat.

1-szor. Mivel a gazdálkodás folytatására és az a körül való gondoskodásra már régtől fogva tehetetlen vagyok, azonban nemrégiben elhalt Pál és János szeretett fiaimnak erántam hűségekét és valódi fiúi szereteteket és tiszteleteket tapasztaltam, tehát már régebben minden javaimnak haszná-vételét s a gazdaság folytatását is nékiek minden számadás kívánása nélkül szabad akaratjokra által adtam. Tehát amely végső rendelkezést szeretett János fiam a gazdaság jövedelmein vagy egyéb maga iparkodása útján szerzett javairól tett, én azt annyival örömebb jóvá hagyom, s amennyiben engemet illet meg is erősítem, hogy végső rendelkezése által azon kötelességének, mely szerént a véle közösen folytatott gazdálkodás jövedelmiről netalán számadatlan maradt, tökéletesen eleget tett.

2-szor. Javaim, melyekről rendelkezek, állanak egy házból, egy szőlőből, egy szárazmalomból, juhokból, 12 jármos ökrökből, 39 darab heverő marhákból, 14 darab méneses lovakból, 3 kocsis lovakból, sertések, szőlőhöz és mezei gazdálkodáshoz tartozó eszközökből, házi igazságokból és 38 darab aranykiből. Gyermekeim, kikre nézve rendelkezésem kiterjesztem: Deák Julianna nagykőrösi lakos, nemes Farkas Mihály uram hitvese. Deák Erzsébet, helybeli lakos, Fejes János hitvese és néhai Pál fiamnak, nemes Tormási Éva menyem asszonytól származott öt árvái nékem mindnyájan kedves unokáim. Már jóllehet én reám ősi képpen a malomnak csak egyharmada, ház fundusomnak is csak egy harmad maradt, s ezeknek kétharmadát néhai férjemmel együtt két testvéremtől szerzettem, mind a malmot, mind a házat ugyancsak férjemmel újraépítettem, a szőlőt egyéb javaimmal együtt szerzettem. Mivel mindazonáltal azt is tudom, hogy reám is néhai férjemre ősi

pénz is, de mennyi, már arra nem emlékezem, maradt, és így szerzeményemnek egy részét ezen pénzek segedelmével tettem. Nem akarván gyermekeimet megsérteni, fekvő javaimat mint ösicket tekintem s annál fogva azokban két leányaimat és Pál fiam unokáit egyenlően úgy kívánván hagyni, hogy mivel Julianna leányomnak még férjem életében adtam 700, azaz hétszáz forintokat, özvegységemben pedig négyszáz, azaz 400 forintokat, Erzsébet leányomnak szinte férjem életében adtam 700, azaz hétszáz forintokat, özvegységem ideje alatt ismét 700, azaz hétszáz forintokat, és e felett őket tisztességesen kiházasítottam, s egyéb jóakaratokkal is segítettem. Tehát az osztály idején a leányaimnak már kifizetett summáim azoknak osztályos rátájokba beszámíttassanak, s e felett Pál fiam árváinak a férjfi gyermekek eránt való kedvezésből jussok légyen a malombúl és házbúl, a leányaimat illető kétharmad rész rátájokat pénzzel kifizetni s magokhoz váltani, s leányaim csak a szőlőben osztozhassanak Pál fiam árváival egyenlően in natura.

Továbbá, ámbátor ingó javaimra nézve néhai Pál fiainak, minthogy huzamos esztendők lefolytok alatt csak ő gazdálkodott, és vitte a ház terheit, s az ingó javakat gyarapította is, különös érdeme van, mindazáltal leányaimmal is kívánván anyai szeretetemet éreztetni, az a szándékom, hogy még életemben adok nékik fejenként negyven anyajuhot, két ökröt, 10 darab heverő marhát, három heverő lovat és tíz darab aranyakat. Más minden névvel nevezendő ingó vagyonaimat Pál fiam árváinak rendelvén.

Végre kedves menyemnek hűséges anyai gondviselése alá ajánlván Pál fiamtól az ő férjéül származott unokáimat, s mind nékie, mind pedig leányaimnak is szívekre kötvén az atyafiságos szeretetet, óhajtom, hogy békességben hosszias időket szerencsésen és boldogul éljenek.

Mely ebbéli végső rendelésem előttem felolvastatván, minckutána azt minden pontjaira nézve magamnak bővebben megmagyaráztattam, és így voltaképpen megértettem, czennel helybenhagyom, és végső rendelkezésemnek esmérem, a nagyobb hitel végett azt tulajdon kezem keresztvonásával is megerősítvén.

Ketskeméten az 1828-dik esztendő július hónap 14-dikén.

Dámány Erzsébet tulajdon kezem + vonása.

Utoljára megemlékezni kívánván Fejes Krisztina kedves unokámról, kit 9 esztendőig neveltem, hagyok néki 100, azaz egyszáz váltóforintokat, melyeket Pál fiam árvái halálom után nékie kifizetni tartoznak.

Én előttem mint bíróiképpen kiküldetett és meg is hívott tanú Simonyi János m. p. előtt. Mi előttünk Szappanos Imre hites polgár m. k. Id. Csösz István kezem + vonása. Somodi István m. k.

Az utolsó oldalon azonos írással: Dámány Erzsébet asszony, néhai Deák István úr özvegyének testamentoma. Más írással: Praesentum sub nr. Diarii judicialis 1366. anni 1827/8. Újabb írással: Publicaltatott 26-a Julii 1830.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak. Nr. 4. 1828., Fasc. 1. 1828., Nr. 4. 1828., Fasc. 1. 1828.

Kétlapos irat, eredeti.

51.
ÖZVEGY RÚZ ISTVÁNNÉ SZLABEY JUDIT
TESTAMENTUMA
1828. december 5.

Én, Alább is írt Szlabey Judit, néhai Rúz István férjem elmaradott özvegye, előttem tartván az emberi [életnek] múlandóságát minek utána Istennek kegyelméből ez életben 80 esztendőket eltöltöttem volna, gyengélkedő egészséggel ugyan, de ép elmével bírván, nehogy talán holtom után gyermekeim között viszálykodás történjen, Istentül nyert kevés javaim eránt e következő végső rendelést tészem, úgymint:

Előre bocsájtván azt, hogy néhai Rúz István férjem tett ugyan az 1802-ik esztendő április 20-kán az én sérelmemmel végső rendelést, de az soha fogatba nem ment s nem mehetett, mivel a leányaimat annak értelme szerént ki nem elégíthettem, a nagy teher és temérdek sok költség miatt is a marhákat, juhokat, amelyeket a megboldogult férjemmel szerzettem, eladtam. Az épületek reparációjára készített és az eladott jószág árának is egy részét, összesen 3.300 forintokat, amint az időről emlékezem az 1804-ik esztendő áprilisban Rúz Mihály fiam tölem interesre és visszafizetés mellett vette fel, és azt 600 forinton kívül máig sem fizette vissza. De az 1819-ik esztendő május 22-kén azon testamentumtól mind én, mind gyermekeim formaliter ez egyezés által is elállottunk. Ezek szerént több rendbéli javakat Rúz Mihály és István fiaimnak ki- s általadtam volna, csupán csak azon javaim eshetnek ezen testamentumi rendelés alá, melyek az említett egyességben nem érdekeltetnek, s amelyeket fiaimnak által nem adtam, a' honnan:

1-ör, Azon 3.300 forintok és e felvételek napjától járó intereseik eránt, amelyekkel Rúz Mihály fiam, kivéven a már lefizetett 600 forintokat, mind e mai napiglan tartozik, azt rendelem, hogy a capitalis summából 400, azaz négy-száz forintok legyenek István fiamé, a többi summát pedig és minden interest osszák fel egymás közt minden leányaim egyelőcn.

2-or. Azon 430 forintból váltócédulában, melyekkel a fertályonként fizetni szokott pénzemből István fiam adós maradott, de amely summának lefizetése Rúz Mihály fiamra háramlott, hagyok Eszter leányomnak 200 forintokat, Máriának pedig 230 forintokat.

A két szobáimban lévő 2 nyoszolyáim, azokban ágyruháim, 1 kanapé, a nagy láda ruhákkal együtt, börszékek, asztalok, almáriomok, mindenféle házi és konyhabeli eszközeim, ruháim s egyéb akarmely ingó vagyonaim legyenek Eszter és Mária leányaimé, akik is, kiváltképpen Mária leányom engemet hűségesen s közelebről dajkáltak s ápolgattak.

Végtére pedig tapasztalásom után szükségesnek láttam e következőket is megemlíteni, hogy az Egyházi féle épületet, melyben most lakom, Rúz Mihály fiam alkudta ugyan meg, és az árát 1.000 forintokban kifizette, de a summa az én pénzem volt, és én adtam ki fizetés végett Mihály kezébe. És azt, hogy az 1816-ik esztendő október 20-ik napján Gömör János vöm és Rúz Mária leányom neveik aláírásokkal költ contractusban lévő 4.300 forintokat soha nem adtam, és azzal ők nékem soha sem tartoztak, nem is tartoz-

nak, hanem azon contractus, mivel nevezett vöm és leányom többeknek tartoztak, engemet pedig kezesnek hívtak, egyedül csak a nagyobb bátorság végett iratódott, s intabalátatódott.

Mely ezen végső rendelkezésem előttem felolvastatván, azt minden részre nézve helybenhagyom, és kezem keresztvonásával is megerősítem. Költ [Ettől kezdve Ferentzy Móric kézírása.] Ketskeméten az 1828-ik esztendei december holnap 5-ik napján.

Szlabey Judit, néhai Rúz István elmaradott özvegye keze + vonása.

Alólírottak mint rész szerént bíróiképpen kiküldöttek, rész szerént különösen meghívottak ezennel megesmérjük, s bizonyoságot teszünk affelől, hogy a fent említett napon Szlabey Judit asszony, néhai Rúz István úrnak elmaradott özvegyének házánál megjelenvén, a fentebb látható végső és megmásíthatatlannal tett rendelkezését adta előnkbe, mely is minekutána a testans asszonyság előtt szórul szóra felolvastatott, s megmagyaráztatott volna, azt továbbra is helybenhagyta s élő szóval megerősítette. Kívánván azt a nagyobb hitel s állandóság végett lepecsételve nemes város levelestár házba betéttetni. Költ mint feljebb. Nemes Ferentzy Móric m. p. mint bíróiképpen kiküldetett hites írnök. Szappanos Imre hites polgár m. k. Ottasai Gál János m. k. Rúza János m. k.

Az utolsó oldalon újabb írással: Szlabey Judit asszony, néhai Ruz István úr elmaradott özvegyének végső rendelkezése. Más írással: Praesentum die 5-a Decembris 1828. nro. diarii judicialis 1960.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: 1828. 45., Nr. 45. 1828. Fasc. 1. 1828., Nr. 45. 1828.

Kétlapos irat, másodpéldány.

52. ÖZVEGY TAMÁSY MIHÁLYNÉ ALMÁSY JUDIT TESTAMENTUMA 1829. január 7.

Alább is megírt Almásy Judit, néhai Tamásy Mihály férjemnek elmaradott özvegye, Istennek kegyelmességéből és bölcs rendelkezéséből eltöltvén e múlandó világban mintegy 76 esztendőket, érezvén testemnek naponként hanyatló erejét, s gyengélkedő egészségét, mindazonáltal ép elmével bírván, Istentől vett s néhai férjemmel szerzett csekély javacskaimról (óhajtván maradékaim között támadható bármely visszavonásokat és ízetlenségeket eltávoztatni) végső és megváltoztathatatlan rendelkezésemet tészem ily formán.

1-ör. Vagyon az 5-ik tizedben Darányi György és Inoka József szomszédságokban egy házam, melyet néhai férjemmel közkeresmény pénzünkkel vetünk, s javítottuk. Ezen ház eránt azt rendelem, hogy az légyen Judit Csabay Istvánné kedves leányomé s maradékié örökös jussal. Nem kapván abból részt Erzsébet leányom Orbány Istvánné és néhai Tamásy József fiamtól származott Julianna onokám az okból, mivel őket már fejenként száz-száz váltóforintokkal házbeli jussok fejében kielégítettem.

2-o. Vagyon a város határában Szabady János és Bozso János electus úr szomszédságokban mintegy harminc zsákokra terjedő szántóföldem. Mely földből tizenkét zsákot néhai férjemre szüleitől maradván, 18, azaz tizennyolc zsákot munkálkodásunk után ketten szerzettünk. Ezen földből tíz zsákot már kiadván Julianna onokámnak, abból többet nem kap. Hanem a még birtokomban lévő húsz zsák menjen Judit és Erzsébet leányaim között két egyenlő részekre. S eszerént a föld egyaránt lévén már felosztva három felé, az ösiség eránt támadható bármely kérdés magában elenyészik.

3-o. Vagyon a Mária hegyben Bognár Mihály és Gyökér István szomszédságokban mintegy 140, azaz száznegyven utakból álló tulajdon szerzemény szőlőnk, egy vékányi veteményfölddel együtt. Ez eránt azt rendelem, hogy az légyen Judit és Erzsébet leányaimé oly különbséggel, hogy mivel nékem Judit leányom közel harminc esztendőök lefolyta alatt hűséges dajkám és gondviselőm, az ő rátája 40, azaz negyven utakkal javítódjon, és így kapván ő kilencven, utakat a vetemény föld felével, a többi ötven utak a veteményföld hason felével légyen Erzsébeté. Hogy pedig Julianna onokámat a szőlőből nem részeltettem, annak azon okát adom, hogy atyja tőlem elvívén 600 forintokat érő négy ökröket, azokból leánytestvéreit sohasem részesítette.

4-o. Minden a háznál található ingó-bingók légyenek Judité és Erzsébeté, kivévn az udvarban találatókat, melyek egyedül Juditot fogják illetni. Ezekből sem kapván részt Julianna onokám, mivel hogy ő férjhez menvén Szabó Istvánhoz, sorsához képest illendően kiházásítottam.

5-o. Amidőn leányaimnak továbbra is erántam kívántató gondviselésemet és dajkálásomat megkívánom, szívekre kötöm, hogy csendességben éljenek, Judit kedves leányom sorsomhoz képest illendően eltakaríttasson és a helybeli reformata szent ekklesia által felállítandó magyar iskola gyarapítására fundatióul tíz váltó forintokat befizessen.

A 2. pont alatti föld mellett lévén még egy hét vékára való, azzal Judit rátája javítódjon.

Mely ebbéli végső rendelésem előttem szórúl szóra felolvastatván, és érthetőleg megmagyaráztatván, azt minden pontjaira nézve helybenhagyom, és önkényes végső rendelésemnek lenni ezennel élő szóval is vallván, nevem aláírása s saját kezem keresztvonással megerősítem.

Költ Ketskémén az 1829-ik esztendei Januarius holnap 7-ik napján.

Almásy Judit, néhai Tamásy Mihály özvegye saját keze + vonása.

Coram et per me Mauritium Ferentzy m. p. oppidi pr. Ketskémét archiv. tamquam ad hunc actam judicialiter exmissum deputatum. [Elöttem és általam ... Kecskemét szabadalmas mezőváros ekkor és erre az alkalomra a bíró által kiküldött levéltárnok.] Én előttem Nagy Zsigmond m. k. hites polgár. Mi előttünk mint különösen meghívott tanúk előtt: Szurmay Sámuel m. k. Szabady János keze + vonása. Molnár János keze + vonása.

Az utolsó oldalon azonos írással: Tamásy Mihályné, Almásy Judit végső rendelése. Más írással: Praesentum die 7-a Januarii 1829. no. diarii judicialis 46. Újabb írással: publicatum sub nr. Diarii 1218. 31. Augusti 1829.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 1. 1829. Fasc. 1. 1829.

Kétlapos irat, eredeti.

53.
VÉGH JÁNOS TESTAMENTUMA
1829. január 19.

Az Atyának, fiúnak és Szentlélek Úr Istennek nevében. Amen.

Én, Végh János az Istennek kegyelmességéből most már életemnek 83-ik esztendejét élvén, ámbátor ugyan ép és egészséges vagyok, s lelkemnek teljes erejével, melyért a Teremtőmet örökre áldani és imádni meg nem szünök, kétségtetem (sic!) magamat. De csakugyan nagy korom s az életnek bizonytalansága reáhajt, hogy javaimról és gyermekeim békességekről az utolsó akaratot kinyilatkoztassam.

Jól esik nekem mindenkelőtt annak meggondolása, hogy én 54 egész esztendeig már alsóbb és felsőbb hivatalokban szolgáltam ezen nemes várost, azalatt háromszor voltam bíró és 11 esztendeig a római catholica szent ecclesiának gondviselője, mely alatt nem kis szorgalmatossággal építettem a Szent Erzsébet templománál lévő ispotályt, melynek emlékezete azután is megmarad, mikor én már többé nem lések.

Földi pályámat igen szegényül kezdettem. Ha gonddal is, de boldogul hiszem annak végét, mert kedves párt és engemet tisztelő gyermekeket adott a Felséges Isten.

Az 1771-ik esztendőben feleségül vettem néhai nemes Szentkirályi János leányát, a most már ítélő mester méltóságos Szentkirályi László úrnak testvérét, akit már egy esztendő után házasságunknak el kellett temetnem. Ettől született Pál fiam, de akit szinte számos onokáim közül nemrégiben tőlem a halál elragadott.

1776-ik esztendőben elvettem mostani feleségemet Martinkovits Annát, kivel már 52. esztendő olta a legboldogabb házasságot élem. Ettől még életben vannak kedves gyermekeim: Mária senator Demeter János úr hitvestársa, Péter, Károly és Franciska néhai pensionatus főhadnagy Vörös István úr özvegye, úgy néhai Végh Annának, néhai senator Herczeg József úr feleségének, nekem pedig kedves leányomnak árvái, Anna és Károly.

Édes atyámról néhai Végh Mihály úrról maradt javak eránt többi testvéreimmel együtt mostoha anyánkkal perlekedni kéntelenítetvén, végre 1794-ik esztendőben azzal egyességre léptünk, melynek következésében ház és járó javak fejében kaptunk mostohánktól 900 forintokat, két kis szőlőt és a Csongrádi útnál egy darab örökföldet. De mivel a külső szőlőt mostohánknak 200 forintokban megént csak odahagytuk, ckképpen az ősi pénz lett 1.100, azaz egyezzerszáz forint. A föld és az egyik szőlő, mely Pongrátz, most pedig nálam csak kis szőlőnek nevezetik. Az 1.100 forintokból Katalin húgomnak kiadtunk 150 forintokat, és így négy testvérek a megmaradott 950 forintokon, a földön és szőlőn megosztozván, jutott nekem a szőlőből 80 út, a földből 6 jugerum, a pénzből 237 forint 30 xr. De mivel Mihály öcsém föld nélkül szükkölködvén, kért engemet, azért én a földbeli rátámat az ő szőlőbeli rátájáért odaengedtem. Így lesz az én javaimban a Végh ösiség százhatvan út szőlő (mely az úgynevezett mostani kis szőlőmnek egy részét teszi), kétszázharminchért forint, harminc krajcár készpénz.

Első feleségemmel, néhai nemes Szentkirályi Katalinnal nem kaptam egyebet mint hét tehenet, két kancát és harminc fias juhokat. Hanem ipamnak halála után annak édesanyja, Böde Katalin asszony utolsó és 90 esztendőket haladó öregségében tett ápolgatásomért a városi jegyzőkönyvek bizonyítása szerént adott nékem mintegy 23 zsák alá való szántóföldet (mely a mostani úgynevezett kis kertemnek egy részét teszi) oly feltétel alatt, hogy hűséges szolgálatomért azt holtomig bírjam, holtom után azonban legyen az ő onokájától származott Pál fiamé. Érezvén erőmet, bizván az én Istenemben is, nem kívántam Pál fiamat halálomra várakoztatni, hanem még 1800-ik esztendőben megvettem ugyancsak azon határban Valkai István 25 zsákos földét, és azt Pál fiam azolta mindég bírta. Még kevéssel halála előtt eladván, most már 3.000 forintokon felyül lévő árban Mester József bírja.

Voltam akkor, mikor boldogult első feleségem megholt, a városi kapuban egy kis háznak, a Hegedüs közön pedig egy 80 forintos szőlőnek is birtokában. De mivel még ezen vételeimnek árait mostani második feleségemmel fizettem le (és többé meg sincsenek) ezen rendelésemnek tárgyai nem lehetnek.

2-ik feleségemmel Martinkovits Annával (megosztóván ez az ő 6 testvéreivel) kaptam 200 juhot, mely egy hónap alatt mind megdöglött, és mely nekem az e tárgyban költ deputationalis munkának tartalma szerént négyszáz forintokba tudódott. A Csordás kútnál nyolcvan út szőlőt, melyet a többivel együtt most alsó szőlőnek nevezünk, és a Páka-i határnál lévő alsó Városföldi földemnek egyharmad részét, egy kis kádat, három hordót és egy kocsis csödör lovat. Ezek lévén a valóságos Martinkovits örökség, ámbátor ugyan az említett alsó szőlőnek és földnek másik harmada is olyatén szerzeményem, melyet nékem felségemnek nyomorult testvére, Martinkovits Mária az ő holtig való tartásáért fassionaliter adott. De minthogy azon fassio szerént az a gyermekeimre is által háromlandó volna, ugyanazért ezt a részt is és így azon szőlőben és földben 2/3 része testamentaliter ősinék declarálom, csak egyharmad része maradván szerzeménynek.

Szerzeményem, mégpedig a mostani házamnak első szerzése egyedül magamé. A többi javaimra nézve azért, mivel azokat nem éppen a földművelői szorgalmannak, hanem a publicum körül tett szolgálatimnak és a nemes tanács által kegyesebben figyelembe vett csekély érdemeimnek köszönhetem, a házra és annak első szerzésére nézve főképpen azért, mivel néhai nemes Szentkirályi Pál, az én első ipamnak, néhai nemes Szentkirályi Jánosnak testvére (aki feleségének, néhai Széplaki Annának javaiba házasodván bele, ugyanazért Széplaki Szentkirályi Pálnak neveztetett) mag nélkül elhalván, nevezett Széplaki Anna engemet fiának fogadott, de én azután az adoptio eránt Pestre kéntelenítetttem fakadni, melyben, noha kedvező sententiát nyertem 1777-ik esztendőben, ezen felyül mint a városi levelek is mutatják, nevezett Széplaki Annával úgy egyeztem meg, hogy a mostani házamnak Széplaki részéért adván még neki 800, azaz nyolcszáz forintokat, ekképpen az enyim lett. Ekképpen házamnak törzsök szerzeménye egyedül magamé. A többi részeket a szomszédoktól vevegettem hozzá, mint a városi protocolumokból is megtetszik.

A kis-szőlőmnek a 160 út Végh ösiségen felyül lévő része szerzeményem. Szerzeményem (mint feljebb is említém) az alsó szőlőnek, úgy az alsó Városföld-i földemnek egész egyharmad része.

A Sz. Mária kápolnán alól lévő új szőlőmet magam ültettem.

A közel-tanyám, vagyis úgynevezett kiskertem, minekutána Pál fiamat a maga kevesebb jussából nagyobb földnek vételével és halálom előtt már is 28 esztendeig megnyert hasznaival kiöltöztettem, minden többi szerződésekkel együtt egészen a magamé.

A Monostor-i, Páhi és Bugac-i birtokaim saját vételeim. Szentkirály-i árendás földemet pedig a nemes tanács kegyességéből birom. Vannak házi igazságaim, s egyéb járó jószágaim.

Van még a városban két malmom is. Az egyik a Csongrádi utca elején, mely néhai Martinkovits Simon ipam uramé volt, és amelyhez akképpen jutottam, hogy annak házat és ezen malmát a deputatio licitatoria bocsájtván, én mind a kettőt 1.350 ezüst forintokban megvettem. Hanem a házat (mint a fassionale protocollum is mutatja) által eresztettem 1.050 forintokban néhai Halasy Ádám uramnak. A malom nekem háromszázban maradt. Árait néhai Szabó Márton tutor úr vévén fel, azután én a malmot a legjobb karban felépítettem.

Másik malmom van a mezei kapuban, mely olyatén szerzeményem, hogy az udvaromban egy olaj sutú lévén, azt onnan a nemes tanács cassálta, és 25 forintoknak reá fizetésével (melyről a quietentiam bizonyít) mutatta ezt a fundust, melyen a malmot fundamentomból én építettem.

Ezek és ily világossággal kitett természetű javaim lévén, mindenk előtt elő kell számlálnom, kinek mit adtam már életükben.

1-o. Néhai Pál fiam képében az ő gyermekeinek, a fentebb előadottak szerént nem járna több törvény szerént mint először a Végh-ösiségből, vagyis a 160 út szőlőből és a 237 forint 30 krajcárokából az egyhatod rész, azaz $26 \frac{4}{8}$ rész út szőlő 39 forint 35 krajcár készpénz, mert ehhez mind a hat gyermekemnek egyenlő a jussa. Másodszor járna Szentkirályi Katalin allaturája, úgymint hét tehén, két kanca és harminc fias ju és a Böde-föld, de amelyből mint feljebb is előadatott, már felesleg is ki van elégitve, már több és sok esztendeig előre használhatott, és végre nagy áron is eladatott Valkai-földek. Azonba Pál fiam tőlem ezeket a javakat vette el életében:

a/ Mikor szabad szárnyra bocsájtottam, mindjárt általadtam neki Pákai 90 zsákos földemet, abban lévő vetéssel, adtam búzát és szalonnát, melyeket öszvesen mint házi jegyzőkönyvem is mutatja, legkisebb calculussa 110, azaz száztíz forintra teszek.

b/ Hét tehén lévén édesannyának allaturája, adtam néki két fiasat, ötnek pedig, mivel neki inkább kellett a juh, a mézsárszékéből vitte el az árát százhuszonöt forintokban, melyeket itten calculusba nem teszek. Az allaturalis két kanca helyett is adtam más kettőt, és a 30 juhot egészen. Ezeken felyül adtam még a magaméból ismét harminc juhot, mely jegyzékeim szerént kilencven forintban esett, és a kancákon kívül 1815-be még egy fias kancát százötven forintokban, melynek jeles csikáját 300 forintokon vettek meg a gulyások.

c/ Lakodalmi ruháját csináltattam százötven forintokon.

d/ Jegypénzben adtam Pál fiainak tizenkét aranyakat, mely most per 11 forint 25 xr., tészen százharmincöt forintokat.

e/ Adtam néki négy ökröt kétszáznegyven forintosokat.

f/ Adtam egy vasas szekeret és kocsit szerszámostól nyolcvanöt forintokban.

g/ Egy háts paripát kétféle rezes szerszámmal együtt hatvan forintokban.

h/ Adtam egy harmadfű üszöt tizenhárom forintokban.

i/ 1795-ben jussán kívül is gondoskodni akarván, én a méltóságos Szentkirályi László urat, akkor még tekintetes nemes Pest vármegye notáriusát levél által megkértem, hogy testvérétől származott Pál fiam anyja után nem örökösödve semmiben, emlékezze meg róla. Melyre ő méltósága atyafiúi nemes szívűségétől ösztönöztetvén, néhai nemes Ferenczy Gergely sógor urunk által 550 forintokat adatott neki ház vételre. Melyhez én néki százhetven forintokat adtam.

k/ A házi eszközöket nem többre mint csak tizenöt forintokra tettem.

l/ 1798-ban adtam egy fogni való 4-fű tinót; 1801-ik esztendőben pedig két fogott tinót, öszvesen hetven forintokban.

m/ Megvettem számára a város kása-malmát tizenöt száz [1500] forintokban.

n/ 1804-ben a Beleznay marhája félből adtam pénz nélkül 16 tehenet és 3 tavalyit, melyeket nem imputálok.

o/ Kölcsön adtam neki száz forintokat, melyeket mai napig se fizetett meg.

p/ Végre az 1816-7-8-ik esztendőre marhái árendáját ki nem fizethetvén, én, mint öreg gazda helyette hetvenhét forintokat és negyvenhat krajcárokat fizettem.

Mint mind ezen szívességim, rész szerént pedig jussba tudásaim a jegyzőkönyvemből és quietentiákból láthatók, öszvesen: 2.765 forint 46 krajcár.

Ekképpen tehát Pál fiam minden anyai jussán kívül, melyeket itt calculusba nem vettem (a fent látható ingyen segítségeimet sem számlálván) 26 út szőlő és 39 forint 35 xr. Végh ösiség helyett kétezer hétszázhatvanöt forintokat és negyvenhat krajcárokat vett el.

Martinkovits Anna kedves feleségemtől lévő 5 ágazatim, úgymint néhai Anna Herczegné, Mária Demeterné, Péter, Károly és Franciska özvegy Vörösné közül Péter és Károly még nőtlenek lévén, ezekre nézve illetén forma beszámolásaim éppen nem lehetnek, ugyan azért a kiházásíttakon kell kezdenem.

Mindenekelőtt megnézvén fentebbi elesméréseimet, ezeknek járna először a Végh ösiség, fejenként 26 $\frac{4}{6}$ rész út szőlő, és 39 forint 35 xr. Az alsó Városföld-i Martinkovits földnek $\frac{2}{3}$ -ad része ötfelé, valamint az alsó-szőlőnek is kétharmad része szinte annyi felé. A 200 juh 400 forint árának, egy kis kádnak, három hordónak és egy kocsis ló árának szinte öt felé eső részei. De:

2-o. a/ Néhai Anna, Herczeg Józsefné leányom már kapott tőlem egy fejős tehenet negyven forintokban.

b/ Harminc fias juhokat százöt forintokban.

c/ 1804-ben két ötödfű fogott tinót száz forintokban.

d/ Ismét ház csinálásra adtam kétszáz forintokat.

e/ Adtam kölcsön hetven forintokat.

f/ 1805-ben gróf Beleznay marhájából adtam egy fias tehenet ötven forintokban.

g/ Vettem a város méneséből egy csikót ötvennégy forintokon.

h/ 1808-ban egy harmadfű tinót ötven forintokon.

i/ Valamint Pálnak házasságakor adtam, úgy Annának is 1816-ban kiadtam a 12 aranyat, 135 ft.

k/ 1818-ban ismét a ház csinálásakor kétezer téglát ajándékoztam. Mint ezek is jegyzőkönyvemből kitetszenek.

Ekképpen tehát négy forintokban és 12 aranyokban, mely mindössze nyolcszáz négy forintokat téssen.

3-o. Mária, Dömötörné kedves leányomnak semmi egyebet nem adtam, mint a házassági 12 aranyakat, 135 forintot, és két fias tehenet 80 forintban, és szájbérben fizettem férje helyett (kinek más oldalról én is vagyok adós) száznegyvenhét forintokat és 50 xr-okat.

Ekképpen Máriának nincs több letudnivaló mint háromszázhatvankét forint, ötven krajcár.

4-o. a/ Franciska, legkisebb szülött leányomnak, mikor főhadnagy Vörös István úrral a házat építették (azon kívül, hogy szekerelem és kocsim egész nyáron által járván, naponként 10-12 munkásokat eledellet tartottam, melyekért mint deszkáimért s léceimért is semmit se kívánok) adtam 1823-ban háromszáz forintokat.

b/ Ismét adtam három aranyat: 33 forint 45 xr.

c/ Ismét mész vételére száz forintokat.

d/ Tölgyfákat, melyeket magam is vettem 70 forintokban.

e/ Kósa János követelését magamra vállaltam, mely száz forint.

f/ Franciskának Pestre menetelekor 13 aranyat: 146 forint, 15 xr.

g/ 1826-ikban ismét 4 aranyat: 45 forint.

Ekképpen tehát Franciska összesen már elvitt ötszázhatven forintokat és 20 aranyakat, melyek tesznek összesen hétszázkilencvenöt forintokat.

Ezeket ekképpen előre bocsájtván, ez az én végső akaratom:

Pál fiam az egész anyai jussán, szorgalmimon és ajándékimon kívül részesült a 26 4/6 rész út szőlő és 39 forint 35 xr. Végh-ösiség helyett kétezer hétszázhatvanöt forintokban és 46 xr-okban. Úgy gondolom, hogy ha az én és feleségemnek bizonytalan öregségünket, de legfőképpen magunk által legjobban esmért házi terheinket jól megfontoljuk, tőle származott onokáim ezekkel megelégedhetnek, és hogy még most megelégedjenek, akarom. Továbbá:

Anna, Herczegné ajándékimon kívül nyolcszáz négy forintokban már részesülvén.

Mária, Dömötörné háromszázhatvankét forintokban, ötven krajcárokban.

Franciska, Vörösné pedig hétszázkilencvenöt forintokban.

Mínthogy a Végh-örökséghez néhai Pál fiaimmal egyaránt van jussok, azt akarom, hogy ennek fejében elégedjenek meg 800 forintokkal fejenként úgy, hogy Anna, Herczeg Józsefné már még életében ezeket felvévén, Máriának és Franciskának is a szerzeményeimből pótollasson ki a nyolcszáz forint fejenként. Ezen felül még ámbátor az alsó-szőlőnek és alsó Városföld-i földnek (mint általam más ősi Martinkovits jussnak declarált javaknak) kéthar-

mad részéhez Péter és Károly fiaimnak is hasonló jussok volna, de tökéletesen hiszem, hogy őket másképpen kívánván segíteni, nem érezének sérelmet, ha a sok felé való osztozás elkerülése tekintetéből mind a szőlőt, mind a földet nem kétharmad részben, hanem egészen Anna árvái, úgy Mária és Franciska között egyenlően felosztatni rendelem.

Úgy hiszem már most, hogy semmi sem maradt javaimban, amit nem magaménak mondhatnék. Ugyanezért az akarom, hogy:

5-o. Péter fiam, ki már nyolc esztendőök olta a nemes várost szolgálja, és házam szabadságára ezáltal sokat segített, bírja mindjárt halálom után tulajdoni jussal, de mégis édes anyjától el nem szakasztva a Mocza-funduson épült házamat. Valamint:

6-o. Károlyé, aki mindeddig gazdálkodáson kívül fáradozik, legyen a mostani házam, hol édes anyyával együtt tisztességesen lakjon.

7-o. Kedves, ötvenkét esztendőök olta hűséges párom, egészséges állapotom öröme, betegségeimben dajkám és gyámolom, Martinkovits Anna, ámbátor némely vagyonimnak természete és tiszteletbeli sorsom nem egészen tenné is szerzeményeimet a fele kereset jussa alá, mégis minden javaimnak holtig használójává, egyéb szerzeményeimnek felében pedig szabadon rendelkező birtokossá ötöt teszem. Azt kívánom tőle, hogy minek előtt jól esmérvén terheit, Péterrel és Károly fiaimmal egyetértve azokat akár a járó, akár a fekvő birtokaimnak eladásával is, kifizesse. Mely terhek közé értem a Mária és Franciska 800 forintig való pénzbeli pótlékaikat is. Halála után kiadattasson elsőb a Martinkovits szőlő és föld Máriának és Franciskának és Anna árváinak. Ezután pedig amennyiben Károly háza többet ér, azt pótolja ki Károly Péternek. És úgy a két malomnak, a két szőlőnek, Városföld-i és egyéb földeknek, úgy minden némű járó jószágnak és akármely néven nevezendő egyéb javaknak felében osztozzanak Péter és Károly. A másik fele pedig feleségem dispositioja alatt lévén, ha testamentomot nem tenne, akkor azon másik felében minden ágazatim osztozzanak egyaránt, úgymint Pál, Anna, Mária, Péter, Károly és Franciska.

Végezetre, ha valamelyik gyermekeim közül ezen rendeléssel meg nem elégedne, szoríttasson csupán a maga ősi jussára, és azon felyül kapottakat adja többi testvéreinek. Vagy ha Pál fiam árvái kis kertemből a Böde-földet kikívánják, szabadságokban áll, de úgy, hogy akkor minden fentebb specificált adásaimat, úgy a Valkai-földnek Mester Józseftől felvett árát is Péternek és Károlynak előbb megadják, és a Végh és Szentkirályi jussal beelégedjenek. Egyedül Péterre és Károlyra nézve kéröm azt ki, hogyha ők akár feleségem testamentomával, akár az anélkül a feleségem fele jussából nekik esendő rátáikkal meg nem elégednének, akkor leányaimmal az egész alsó szőlőmben és alsó városföldivel egyaránt osztozkodhassanak. Magától értetődvén, hogy a fentebb nekik hagyott ház és fele szerzeményeim azért az ő tulajdonok marad, hanem az anyai félben nem részesülvén, az a többiekre fog háromlani.

A nemes tanácsot végre csak abban kérem meg, hogy Szentkirály-i birtokomat Pétertől és Károlytól meg nem vonni méltóztasson.

Mely ezen végső rendelkezésemet gyermekeimre nézve áldással bészárván, aláírással és pecsétemmel megerősítem.

Ketskeméten die 19-ik Januarii 1829.

Végh János m. p.[L. s.]

Mi előttünk mint e végre meghívott és a mai napon a tanácsi gyűlésből kiküldettek előtt: Boldog Antal senator, Nagy Sándor m. p. senator, Gömör László m. p. cancellista által.

Az utolsó oldalon azonos írással: Senator nemzeti Végh János úr végső rendelkezése. 1829. esztendei Januarius 19-kén. Más írással: Praesentum 19-a Januarii 1829. nro. diarii judicialis 122. Újabb írással: Publicatott nro. diarii 940, anni 1831. die 24-a Martii.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 21. 1829. testament. Fasc. 1. 1829., Nro 21., 1829. Fasc. 1. 1829.

Hatlapos irat, eredeti. Végh Jánosnak a végrendeletet érvényesítő pecsétje ép. A borítékot lezáró pecsét a felbontás során rongálódott. Az 1831. március 24-én kelt feljegyzés rögzíti, hogy Végh Pál örökösei a végrendeletben foglaltakat elfogadták.

54.

GAVENDA FERENC TESTAMENTUMA

1829. március 9.

Alól is írt Gavenda Ferenc enyészet felé hajlott életidőm által emlékeztetvén, mikor és hol történhető halálomnak bizonytalanságára, hogy mint keresztyén atyafi, barát és polgártárs utánam maradandó feleimnek most akkorra megelégedést, bátorságot és békességet, magamnak pedig hátralevő napjaimban, mint kívánt halálom órájára szív és elmebeli nyugodalmat szerezzek, s ilyenképpen a minden élőeknek útjára terah nélkül és csupán teljesített világi kötelességeimnek édes örömmével indulhassak: Mátyási Anna hitvesemmel együtt szerzett s alább számlálандó keresmény javaimról természeti s törvényes szabadságom erejével, érett meggondolás után eltökéllett akarattal és elmémnek testemnek mostani teljes épségében teszem e következő végrendeletemet. Úgymint:

Előre bocsájtván azt, hogy feleségem első férjétől, Zámberi Józseftől származott két leányait, Zámberi Annát nemes Kovács Dániel és Zámberi Rozáliát Szabó György hitestársaikat Pesten és Besztercén a német és a tót nyelvekre három három esztendőig instructort is könnyen 150 váltóforintokra reá menő fizetés mellett tartván mellettek, taníttattam, ruháztam, tisztességesen kiházasítottam úgy, hogy mindeniknek kiházasítása mint a jegyzőkönyvemben 1812-ik esztendő május 18-káról lehet látni 2.100, azaz kétezerszáz forintokba került. Ezen kívül Zámberi Rozália Szabó Györgyné mostoha leányomnak ökrök vásárlására 900, azaz kilencszáz forintokat is adtam nemcsak, hanem minden, mind néhai Mátyási Márton fiamtól (!), mind feleségem első férjétől Zámberi Józseftől maradt ősi szerzemény, ingó és ingatlan javak, nevezetesen a város határán lévő nagyatyai mezei kertföld, Berta féle atyai két darab szőlő, a szüretelő edényekkel együtt, úgy minden házi eszközök, felségem Mátyási Anna által az én sürgetésemre (az árvák javait egy szempillantig sem kívánván használni) említett két leányaimnak ki és által

adódtak, és mindenik az illető rész jószágát s örökségét azonnal kézhez vette. Sőt Zámbori Zsuzsannának Simon Ferencnének is, mostoha leányaim édes attyok Zombori József testvérhúgának fundus vételére 300, az építésre pedig 200, összesen 500 váltóforintokat adtam. Úgy, hogy minden alább nevezendő javainkat, Istennek különös áldása lévén rajtunk, tulajdon iparkodásunk, szorgalmatosságunk és fáradhatatlan munkásságunk által szerzettük és kerestük. Melyek is:

1-ször. Az első tizedben Olasz István és Borovák Antal szomszédságokban lévő ház.

2-szor. Ágasegyházán 13 zsák alá való kaszáló, vagyis ezen a kaszálón 575, azaz ötszázhetvenöt váltóforint zálogos summa.

3-szor. Az úgynevezett Széktői kertben több emberektől szerzett öreg szőlő, melynek feljüről Berényi Gergely, alolról pedig Farkas János a szomszédjai. Úgy:

4-szer. Az új szőlős kertben feljüről Szabó Antal, alolról pedig Buzsik József szomszédságokban helyeztetett új szőlő a benne levő házzal együtt. Nem különben:

5-szer. Feljüről a senator Nagy Sándor, alolról császári-királyi pensionatus kapitány Szabó Márton urak szomszédságokban 4 zsák alá való földet tevő fákkal beültetett új erdő, más ismét szinte senator Nagy Sándor úr, Garai Mihály és Borovák Antal szomszédságokban helyeztetett ugyancsak 4 zsákot tevő új erdőnek való föld.

6-szor. A vásári nyomáson két köre való szélmalom, és

7-szer. Alpáron ugyancsak alpári lakos Csiner Mihállyal feles vízimalom minden hozzá tartozó eszközökkel.

8-szor. Kovács mesterséghez tartozó, két tűzre szolgáló minden műszerek.

9-szer. Három szobákban több rendbéli fából készült házi eszközök és ágyi ruhák, asztali óra, két mentére, egy dolmányra és két kis lajbira való ezüstgombok.

10-szer. Egy vasas kocsi 3 lovakkal, nem különben vas féderen álló postakocsi.

11-szer. Szüretelő boros edények, nevezetesen 5, azaz öt 126 akóra való kádak, és 200 akóra való vasas hordók, szőlőtörő malom és egy sutú.

12-szer. Egy tűzoltó machina.

13-szor. Van 6, azaz hat darab marha, t. i. négy tehén és két tavalyi borjú. Végezetre:

14-szer. Nemes Ladányi Gergely úrnál interesre lévő 3.000 azaz háromezer váltóforint tőkepenz.

Mely ezen 14 pontok alatt előszámlált mind ingó, mind ingatlan javak Mátyási Anna feleségemmel együtt szerzett keresmény javak lévén, bátor mind ezeknek fele részéről hazánk élő törvényei szerint szabadon rendelkezhetnék, ezen szoros rendelkezésbeli jussomról mindazáltal lemondok, és minden feljebb előszámlált javakat s azokról leendő rendelkezésbeli just többször említett Mátyási Anna feleségemnek a következő kivételek mellett hagyom és engedem által.

A/ Minthogy én a feljebbi 14 pont alatt érdeklett minden javakat (némely mindjárt említendő hagyományaimat kivévén) feleségemnek Mátyási Annának hagyom, s azokról leendő szabad rendelkezést nékie engedem. Ezen eránt ezáltal megmutatott tiszta szeretetem s hajlandóságom némű-nemű vizsonozására kívánom és akarom, hogy ő is ezen végrendelemben, mely szerént az 1-ső tizedben lévő sokszor nevezett feleségemmel szerzett házunkat feleségemnek netalántán megtörténhető férjhez menetele vagy halála után rézműves Gavenda István testvéröcsémnek úgy hagyom, hogy a házat adóságokkal ne terhelhesse, sem el ne adhassa, vagy el ne zálogosíthassa, hanem csak haszonvevője (usufructuarius) legyen, a tulajdonosi jus pedig Gavenda Ferenc unokámat s ennek gyermekeit, ki többi testvéreit a házból fejenként kétszáz váltóforintokkal részletelni tartozik, illesse, megnyugodjon, s helybenhagyja. Hogy pedig ezen végrendelesemet Gavenda István testvéröcsém valami módon ki ne játszhassa, vagy pedig a jólelkű hitelezők ezáltal meg ne csalattassanak, a nemes tanácsnak hathatós és bölcs rendeléseit esmérvén, azon atyáskodó pártfogásába, mely szerént egyedül a lakosok javát s boldogságát előmozdítani törekszik, s melyet egész életemben több ízben nagy mértékben volt szerencsém érezni és tapasztalni, bízván, bátorkodom most akkor a nemes tanácsot megkérni az eránt, hogy ezen végrendelesem végrehajtására senator Kun János és Simonyi János urakat méltóztasson azon utasítással kiküldeni, hogy Gavenda István öcsémet a háznak megterhelésétől tiltsa el, s a ház nevezett Gavenda Ferenc unokám tökéletes ideje kora eléricség mindég köztutori felvigyázás alatt legyen, s mind Ferenc unokám, mind annak gyermekeire s maradékaira, ha pedig Ferenc unokám elhalna, többi testvéreire mint fidei commissum minden terah nélkül menjen által, s egyik testvér a többit kielégítvén, a ház a Gavenda férjfi mag kihalásáig mindég Gavenda férjfi maradék birtokában légyen, s ekképpen a nevem nálok mintegy tartasson. A hitelezők bátorságokra nézve pedig a házról való ezen végrendelesem a nemes Tanács azon kegyes határozása mellett, hogy senki Gavenda István öcsémnek pénze elvesztése alatt kölcsönözni ne merészelje, tizedenként tétessen közhírré.

B/ Testvér húgomnak, Gavenda Annának Szőke Ferenc hitvesének, úgy maradékainak feleségem halála után hagyom a Széktői kertem Budai Páltól szerzett darab szőlőt a hozzá tartozó lugassal, veteményes kertfölddel. Akar a feleségem ugyanolyan jóságú, nagyságú darab szőlőt alkalmas helyen szerezzen helyette, és adjon neki. Szinte néki rendelék 20 akóra való kádat és ugyancsak 20 akóra való vasas hordót. Nemes Ladányi Gergely úrnál lévő 3.000 forint tökepénzből 1.000, azaz egyezer forintokat, és az egyik tűzhöz tartozó minden kovács műszereket a fűvóval együtt.

C/ Szőke Borbála nevelt unokámnak, Kosztolányi Pál feleségének és maradékainak hagyok a nevezett intereszes tökepénzből 100, azaz száz váltóforintokat.

Ha pedig Mátyási Anna feleségem azon néki kedvező kivételek mellett is, melyek szerént fent írt hagyományaimon kívül közönséges és mindenes örökösömnek hagyom és rendelem ezen rendelésemben, melynél fogva a házról egészen rendelkezek, és testvér öcsém, Gavenda Istvántól származott Ferenc

unokámnak és annak örököseinek hagyom, meg nem nyugodna, és a háznak ötöt illető fele résztől ezen rendelkezésem ellenére kívánna végrendeletet tenni, azon esetre ezen végrendeletemet most akkorra megváltoztatván, és mint-hogy a 14 pontok alatt érdeklétek minden javaknak fele része engemet illet, és azokról szabadon rendelkezhetek, azt akarom és rendelem, hogy a 14 pontok alatt előszámlált minden ingó és ingatlan javak fele részének, a házi eszközök és szerek, ezüstgombok is ide számláltatván, úgy boroknak, szénának, szalmának, búzának, árpának, zabnak, szalonnának, disznóhasnak, vagy akár-mely névvel nevezendő élelembelinek, nem különben akár készpénznek, akár contractus mellett kint található activa adósságoknak fele része az A alatti óvás mellett legyen Gevenda István testvéröcsémé, gyermekeié és maradékaie, felerésze pedig Szőke Ferencné, Gevenda Anna testvérhúgomat és örökösait illesse.

D/ Minthogy nemes Kováts Dániel hitvесе, Zámboři Anna mostoha leányomnak a fentebb említett nevelésén, tanítatásán és kiházásításán kívül 1.000, azaz egyezer váltóforintokat adtam, melyről a kötelező levél feleségemnél van, szinte a nékie jutott néhai Mátyási Márton nagyatyjáról maradt $\frac{1}{4}$ tanyán házat 300, azaz háromszáz váltóforintokon építette. Úgy Zámboři Rozália Szabó Györgyné mostoha leányomnak is nevelésén, kiházásításán kívül az ökrök vételére adott 900 váltóforintokat ide nem értvén 1.200, azaz egyezerkétszáz váltóforintokat, mint a róluk költ szinte feleségemnél lévő kötelező levelek bizonyítják, adtam készpénzben. Ezen leányaimra nézve az édes anyyok szabad tetszésére bízom, hogy köztök és erántok tégyen rendelkezést. Anyai szívére kötvén, hogy nemes Kováts Dánielné leányunknak az ő gyermekei tisztá érzése, tisztelete és háladatossága tekintetéből az egész új szőlőt, szélmalmot és Ágasegyháza-i kaszálót hagyják.

E/ A helybeli Szent Ferenc szerzetén lévő szerzetes atyáknak hagyok a nevezett tőkepénzből 100, azaz száz váltóforintokat.

F/ A római catholica ispotály számára szinte azon interesés pénzből rendelék 50, azaz ötven váltóforintokat.

G/ A helybeli koldusok számára 50, azaz ötven váltóforintokat úgy hagyok, hogy azokat ezen végrendeletem publicatioja alkalmatosságával feleségem azonnal minden nemzetbeli és vallásbeli különbség nélkül tulajdon kezeivel a fent tisztelt testamenti electusok jelenlétében egyenlően tartozzon kiosztani.

H/ A tűzoltó machinát hagyom a reformata oskolának, reménylvén, hogy a támadható tűz oltásában (melyet Isten ezen várostól távoztasson) ezután is azon ügyességöket fogják mutatni, melyet ekkorig tapasztaltattak.

I/ A nemes város tűzi cassájának rendelék 50, azaz ötven váltóforintokat.

K/ Ezen végrendeletem fent tisztelt végrehajtóinak, senator Kun János és Simonyi János uraknak, kiket ezennel most akkorra megkérek, hogy ezen terhet ennek vetett bizodalmanál fogva felvállalni, s végrehajtani méltóztassanak. Fáradságok némű némű megjutalmazása fejében hagyok 20, azaz húsz pengőforintokat.

Mely hagyományaim fundusául kinevezem nemes Ladányi Gergely úrnál lévő interesés 3.000 forint tőkepénzemet, amelyről szóló kötelező levelet a ./ alatt párban ide rekesztem. Azon esetre pedig, ha hogy a nevezett úr a pénzt

felmondaná és lefizetné, s feleségem azon tőkepenzt elköltené, s halála után annyi készpénz (mit nem remélek) nem maradna, hagyományosaim az eladódó ingó javak, azok sem lévén elegendők, a vízi és szőlőmalmok áraikból elégtíttessenek ki.

Végezetre feleségemnek, Mátyási Annának előtem esmeretes buzgóságára hagyom, hogy végrendelésében mind az Isten dicsőségére szolgáló épületre, mind más polgári hasznos intézetekre tejendő hagyományai által jóságos cselekedetét mutassa meg.

Bérekesztem feljebbi rendelkezésemet, egyfelől abbéli szíves kérelemnek átaljában is megújításával, hogy a nemes tanács mindjárt annak idejekor a fent tisztelt senator urakat kiküldeni, s meghatalmazni méltóztasson. Akik minden rendelkezésben foglalt akaratomat pontosan bétölteni s netalán úgy kívántatván felsőbb hatalom erejével is végrehajtani köteleztessenek. Másfelől pedig ezen buzgó kívánásommal, hogy a tisztelt senator urak s mindazok, valakik az imént kért bétöltést felebaráti részvétele teljesedik, engemet hosszú szerencsés életet után kövessenek a boldog örökkévalóságba. Midőn a legfőbb Gondviselés magok maradékinak is parancsoljon oly emberséges pártfogást, minéműt hagyományosimra nézve egyenes szívűségetől a sírba is magammal vijendő bizodalommal és megnyugvással reménylek.

Költ Ketskeméten az ezernyolcszázhuszonkilencedik esztendőnek bőjtmás hava kilencedik napján.

Gavenda Ferenc m. p. kovácsmester [L. s.]

Az utolsó oldalon azonos írással: No. diarii judicialis 103. die 1. Novembris 1829. Gavenda Ferenc személyesen megjelenvén a bíróság előtt, kinyilatkoztatta, hogy ezen lepecsételt papírosban az ő végső rendelése foglaltatik. Mely hogy ekképpen történt, bizonyítjuk. Ketskeméten 13-a Novembris 1829. Kun János m. p. főbíró. Simonyi János m. p. ria senator, Nagy Lajos m. p. notarius. Más írással: Publicatum sub nr. diarii 1828. 10-a Septembris 1836.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: Nr. 34. 1829., 1829. fusc. 1. no. 34.

Négylapos irat, eredeti.

A végrendeletet hitelesítő pecsét jó állapotban van. A végrendelethez a következő másolatot csatolták: Alább megírt adom tudokra mindeneknek, akiknek illik, vagy jövődőben illeni fog e levelem rendibe, hogy Gavenda Ferenc úrtól felvettem 3.000 azaz háromezer Rénes forintokat törvényes interesre oly feltétel alatt, hogy ha ezen capitalisnak leendő visszafizetését kívánná, előtte való 3 hónapi jelentéssel lenne. Ezen capitalisnak pedig nagyobb bátorsága végett javaimból való selectivat engedők, vagy malmomat, vagy szőlőmből való kielégítést. Melyről is adom ezen nyugtató leveletem. Ketskemét 2-ik December 1825. Ladányi Gergely m. p. Elöttem mint bizonyosság előtt Szabó m. p. kapitány.

55.

ÖZVEGY PILLE MÁRTONNÉ JURGUS MÁRIA TESTAMENTUMA 1829. december 18.

A teljes Szentháromság, Atya Fiú és Szentlélek istennek nevében.

Én, alólírott midőn ép és egészséges elmével bírok, azon vagyonaímról, melyek házamban találtatnak nevezetesen:

A szobámban:

1 Szentháromság képe
1 Boldogságos Szűz képe
1 Szent Miklós képe
10 kis kontráf
1 tükör
1 Quadropp
1 nagy kuffer
1 szitz kanapé és 6 olyan szék
1 szalma nyoszolya és abba való 1 matrac
2 vánkusok
3 nyoszolyák
1 cin tányérnak való fogas
3 derékalj
1 dunna
7 vánkusok
1 paplan 2 csipkés lepedő
8 ágyra való lepedők
2 abrosz
6 asztal keszkenyők
24 cin tányérok
5 lapos cin tálak
1 leveses tál
3 tormás csésze
2 kis tányérok
1 leveses nagykanál
12 evőkanalak
9 pár asztalkések 3 cin ibrik
1 lagírozott asztal
1 festett fenyőfa asztal
1 festetlen fenyőfa asztal
1 festetlen láda
1 porcelán ibrik
3 firchangok
1 fa kávédaráló
1 bádog kávépikszis
1 varrovánkus

A konyhában 1 kék almáriom

1 rézmozsár
4 réztepsik
1 réz sárga serpenyő
1 réz icce
1 réz füstölő
1 réz ibrik
2 réz gyertyatartók acél hamvvevőkkel

2 réz vasalók 4 vasakkal együtt
1 réz borhűtő
1 réz cukortartó
1 rézfazék
1 réz mérték fontjával együtt
4 vasserpenyők
1 vasrostély
3 vas nyázság
2 vasfödők
4 vaslábak
1 abarló villa
1 vágókés
2 habszödők
1 bádog kanáltartó
2 bádogtölcsérek
1 reszelő
1 bádog öntöző
1 tzinet Virapflinak bádog
1 pampuskának bádog
1 bádog nyolcadrészes
4 kalácshoz való pléhek
2 drót rostellok
1 kis bogrács
1 kis fenyőasztal

A kamrában:

1 nagy fejsze
1 kis balta
1 kalapács
2 ruhakefék
2 csizmakefék
4 fogasok
2 sziták
2 rosta
1 gyűrőtábla
2 kisebb táblák
1 kis vágó
2 nyújtófák
1 gombolító
1 kerék robka
2 motollák
1 nagy és két kisebb tekenyők
1 kis gerebeng
1 pókhálóseprő
1 percsütő fa
1 tűzfogó

1 görbe vas
1 vaslapocska
3 vas lúdlelkek
4 kis spillők

A pincében:

4 ötakós vasas hordók
2 háromakós vasas hordók
2 kétakós vasas hordók
1 másfél akós faabroncsos hordó
1 vasabroncsos bortölcsér
2 vasabroncsos dézsák
2 faabroncsos dézsák
2 vasabroncsos vedrek
1 faabroncsos 3 akós vizethordó
1 vasabroncsos fürdőkád
Ezeken kívül:
1 bátog cukortartó
1 madákalicka
1 verkli

Ily végső rendelkezésemet tészem:

Mint hogy az én idősebb fiamra, Mihályra a nála is tudva lévő és az általam kifizetett adósleveleinek bizonyítások szerént annyit költöttem s kifizettem, hogy a fellebb feljegyzött eszközöknek árait jóval is meghaladja, ehhez képest Mihály fiam felesleg is a maga jussát kivévén, magát kielégítve tartsa. Ellenben Tamás fiam, akire nem hogy költségeket tenni kéntelenítettem volna, sőt gyakorta szép summa pinzekkel segedelmemre volt. Minek okáért is a fent jegyzött eszközöket holtom után egyedül csak ő nékie bocsájtom teljes jussal való bírására, és azt akarom, hogy halálom után, ha ő távol volna, még el nem érkezik, senkinek jussa ne légyen e fent jegyzettekhez még csak hozzányúlni is.

Mely végső rendelkezésemet tulajdon nevem aláírásával és pecséttemmel megerősíttem, és az alább írt érdemes urakat mint bizonyságokat megkértem, hogy a neveikkel és pecsétjekkel megerősítsék.

Költ Ketskeméthe Decembris 18-kán 1829.

Jurgus Mária m. k. Pille Márton özvegye. [L. s.]

Elöttünk mint ezen rendelkezés feljegyzésére bíróiképpen kiküldöttek előtt: Nagy Lajos m. p. notarius, Demeter István hites polgár. Elöttünk mint meghívott tanúk előtt: [egy görög aláírás], Schieferdecker Dániel m. p. evangélikus rector m. p.

Az utolsó oldalon más írással: Jurgus Mária, Pille Márton özvegye végső rendelkezése. Újabb írással: Nro diarii 365 presentum die 19-a Decembris 1829. Ismét más írással: Publicatum 9-a januarii 1833. nro 441. diarii judicialis priv. oppidi Ketskemét.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: Nr. 36. 1829., 1829. Fasc. 1. no. 36.

Kétlapos irat, eredeti. A pecsétek erősen rongáltak, valójában csak a nyomaik láthatók.

56.
GYÖNGYÖSI KOVÁTS JÓZSEF TESTAMENTUMA
1830. április 1.

Alól is megírt Gyöngyösi Kováts József minekutána ez életben eltöltöttem volna 82 esztendőket, ámbár számos esztendeimhez képest jó egészséggel, ép elmével bírnék, mindazáltal tekintvén öregségemet, jó előre kívántam mind zűrzavaroknak eltávoztatásoknak végett Istentől vett csekély javaimról hét gyermekeim között ezen végső rendelést tenni. Megemlítem szükséges képpen azt, hogy már ennek előtte egynehány esztendővel gyermekeimről mint atya gondoskodván, tettem testamentomot, de a környüállások megváltozván, ezen most említett testamentomomat kivettem, és ahelyett ezen új és megváltozhatatlan rendelésemet tészem. Ugyanis:

1-ör. Reám, sem életben lévő feleségemre Antal Juditra szüleinktől egy krajcárt érő vagyon sem maradt, hanem amicske vagyon, azt tulajdon két kezeinkkel, szorgalmatosságaink által szerzettük. Ezek után Isten segedelmével szerzettük a 2-ik tizedben Szijártó Tóth Mihály és idősb Szappanos István uraimék házainak szomszédságokban ezen házat, melyben most is lakunk. Nem különben az úgynevezett Vágó közön Buttinger Ferenc uram és Nyúl Gergely szöleik szomszédságokban 150 utakból, két zsák alá való szántó és két ember kapáló gyümölcsös és veteményes földből álló szőlőnket. Nem különben mindazon házi, kamrabeli, szőlőhöz és más egyebekhez tartozó ingó vagyonainkat. Ezen előlszámlált és netalán nem érdeklett minden fekvő és ingó javaimat, egy szóval mindenemet, amim vagyon, hagyom igen kedves és hűséges fiainak, Gyöngyösi Kováts Pálnak, és annak feleségének, Detsi Annának, aki mind énnékem, mind pedig feleségemnek öreg ideinkben mind ekkoráig hűséges gondviselőnk és dajkánk volt, ezután is hiszem, hogy a fog maradni.

2-szor. Feljebb megnevezett Gyöngyösi Kováts Pál fiam és annak felesége Detsi Anna mint minden javaimnak örökösei, a reájok maradandó javakból Gyöngyösi Kováts Péter fiainak aki katonáskodott, azonban ezen szolgálatjából szabadsággal elbocsájtván, idehaza nálam szinte öt esztendőig tartózkodott volna, de a házamnál magát igen ritkán mutatta meg, és az én parancsolatomnak soha sem engedelmeskedvén, minden idejét korhelységgel töltötte el. Azonban az említett 5 esztendő elmúltával úgy eltűnt, hogy azolta annak semmi hírért sem hallottuk. Ezen rossz fiam ámbátor semmit nem érdemelne (mindazáltal, ha valamikor valaha ha és kikerülne), tartoznak egész jussa fejében 250, azaz kétszázötven váltóforintokat adni. Ellenkező esetre, ennek most említett rátája Pál fiainak és feleségének örökökké válnak.

3-or. Gyöngyösi Kováts József kerékgyártó fiainak, aki a mesterségét kitanulta és annak utána azon szín alatt mintha ő céhbe állani kívánna, már tölem 250 forintokat kivett. De ez ámbár azon célból Jász Berén városába elment, mindamelllett céhbe nem állhatván, azon okból, mivel magát igen rosszul viselte, és parázna élete folytáról megrovatta, ott egy megesett személyt feleségül vévén, azzal hazaszökött. Itten pedig a helybeli nemes tanács előtt (nem

tudom micsoda gonosz lélek szolgálatjából) engemet és feleségemet mint szüleit, nem különben Pál fiamat s ennek feleségét azzal vádolt, mintha Péter fiamat mi öltük és gyilkoltuk volna meg. Ezen gonosz vádnak következtében engemet és egész házi népemet az illető törvényszék criminaliter tractálván, idő vártatva feleségem és hozzám tartozandó házi familiám ugyan szabadon bocsájtattak, én pedig mint öreg, de ártatlan atya 13 hetekig a tömlöcbe zárva tartattam, úri törvényszéket állottam, de ellenem mint ártatlan ellen semmi ki nem sülvén, nevezett kedves és ártatlan Pál fiam fogattatott be, amit ezek a criminale protocollumokból s inquisitiokból kitetszenek. Ezen szörnyű okaimnál fogva tehát mint szerző, József gonosz fiamat mindenkiből kizárom. A fent írt és már kifizetett 250 váltóforintokon kívül, minthogy azokat visszafizetni különben sem volna tehetségében.

4-er. Ami illeti négy leányaimat, úgymint Juditot, Annát, Ágnest és Évát, ezeket sorsukhoz képest nagyon illendően kiházasítottam, és azon felyül a három elsőnek készpénzben már fejenként 100-100 forintokat kifizettem, az utóbbinak, vagyis Évának pedig azon száz forintok helyett a Vágónál lévő, vagyis a mostani nevezet szerint Mária városban esött veteményes földemet adtam által házfundus képpen, amelyet most is bír, és rajta házat épített. Ezek tehát ekképpen ki vagynak elégtve.

5-ör A parochialis Nagytemplom tornyának felépítésére hagyok 50 forintokat, melyeket Pál fiam mint örökösöm kifizetni tartozik. Mindezek után megemlítenem szükséges, hogy maradékaim csak édesannyoknak halála után vétehetik ezen testamentomot foganatba, és akkor örökösödnek.

Mely utolsó rendelésem előttem felolvastatván s megmagyaráztatván, ezt minden pontjaira nézve megerősítem, helybenhagyom kezem keresztvonásánál fogva.

Költ Ketskéméten Aprilis 1-ső napján 1830.

Id. Gyöngyösi Kováts József keze + vonása.

Mi előttünk mint tanúk előtt: én Ladányi Imre hites polgár, Pataky István m. k. Kalotsai István m. k. Elöttem s általam mint e végre bíróiképpen kiküldett Gömör László m. p. cancellista által.

A borítékon azonos írással: Idősb Gyöngyösi Kováts József testamentoma. Más írással: Praesentum 1-a Aprilis 1830. nr. diarii judicialis 864. Újabb írással: Publicatum 12-a Septembris 1832. nro. 2052. diarii judicialis privil. oppidi Ketskémét.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 21. 1830. Fasc. 1. 1830., Nr. 21. 1830., Fasc. 1. 1830.

Kéttalpos irat, eredeti.

57.

ÖZVEGY TORMÁSSY ÁDÁMNÉ KÉRI ZSUZSANNA TESTAMENTUMA

1830. május 1.

Én, alól is megnevezett Kéri Zsuzsanna, néhai Istenben boldogult kedves férjemnek nemes Tormásy Ádám úrnak elmaradott özvegye, még most ugyan Isten kegyelmességéből ép elmével és lelki tehetséggel bírván, de azonban

számos esztendei pályafutásom végének közelgetését szemeim előtt tartván, hogy utánam maradandó világi javacskaímon szívemből szeretett kedves leányaim között testvéri villongás ne támadhasson, azokról érett megfontolással e következő végző rendelkezésemet kívántam tenni.

Mindenek előtte előre bocsájtván azt, hogy néhai vesenyi praedicator, tiszteltes Kalotsa István első férjem elholtával özvegyen maradván, midőn 1791-ik esztendőben feljebb említett nemes Tormásy Ádám kedves férjemmel második házasságra léptem, még akkoron Tormásy István és Gergely testvéreivel osztatlan állapotban volt. Negyedik testvérjek, úgymint Tormásy János úr ezen három testvérek által már 1783-ik esztendei Februarius 10-kén költ osztályos levelek szerint a köz édes attyok, idősb Tormásy János minden javaiból 300 forintoknál, úgymint a házból 150, szőlőből 50, a földből pedig 100 forintokkal ki lévén elégtételve.

Tisztelt kedves férjemmel ezen állapotjában egybekelvén, még ezen időben nékie az említett osztatlan állapotban lévő javakból reá néző rátákon kívül, nemcsak semmi némű tulajdona nem volt, hanem a felett, hogy azok is János testvér kifizetése miatt némely teher alatt feküdtek, különösen 400 forint adóssággal is terheltetett. Hanem én reám feljebb nevezett férjem után akkora arany-ezüst pénzben 2.500 forintokra ment közszerzeményem maradván. Ezen fundamentumon köz szorgalmatossággal fogtunk Isten segítségével csekély gazdaságunknak gyarapításához.

Szükségesnek látom továbbá említeni azt, hogy öszvekelésünk után csakhamar Vári Jánostól szerzett és a 6-ik tizedben most is meglevő lakhelyünket 720 forintokon megszerezvén, azon házi örökségünk nemsokára a nagy tűzben leégett, és azt summás kölcsönpénzzel építettük ismét fel a mostani állapotra. Azután pedig tisztelt férjem mint városi köz-tutor számadása következtetésében is nagy summát befizetni köteleztetvén, sokszor tisztelt férjemnek 1799-ik esztendei december 10-én történt halálával reám öszvesen majd négy ezer forintokból álló adósság maradt, melyeket azolta keserves szívvel töltött özvegységemnek ideje alatt véres verejtékemmel és terhes szorgalmatosságommal lassanként nemcsak mind kifizetgettem, hanem kedves két leányaimat tisztességesen fel is neveltem.

Melyek szerint világos lévén az, hogy a férjemről való valóságos ősiség az 1783-ikban költ osztályos levél szerint csak 300 forintokat ért jussból állván, sokszor említett férjem is testamentom nélkül elhalván, az alább előszámlálható javaimra nézve szabad rendelkezésbeli jussom vagon. Melyekről eképpen rendelkezek.

1-ör. Julianna kedves leányomnak, Búza Kiss István hitvesének, minthogy ötet czelőtt több esztendőkkal a férje keménységétől oltalmazni kívánván 3 gyermekeivel együtt anyai szárnyaim alá visszahoztam. Azolta elaggott öregségemben engemet nemcsak hűségeseen dajkál, hanem gazdaságomat is szorgalmatosan fenntartja. Nékie s gyermekeinek különös anyai gondoskodásomra ezen tekintetekből méltó érdem lévén, hagyom a 6-ik tizedben fekvő házamat oly teher mellett, hogy abból testvérjének, Terézia leányomnak, nemes Nagy Mihálynénak 400, azaz négyszáz váltóforintokat kifizessen.

2-or Két rendbeli szőleim közül a közelebb múlt esztendőkbén kedves leányaimmal kötött egyezéség szerént részemre, míg élek esztendőnként adandó hat-hat akó színbor teher mellett Juliannának a Vágó közön lévő, Teréziának pedig a Hegedűs közön lévő már valósággal is kezekre adván, azoknak birtokában őket ezennel is megerősítem.

3-or. Az alsó, vagy Talfáji mezei kert földemből Terézia részére 10 holdak kiszakaszatván, a többi része a tanyai épületekkel együtt egy tagban Julianáné légyen.

4-er. A felső vagy Lajos szélben fekvő mezei kert földem két leányaim közt egyenlően osztasson fel azzal a különbséggel, hogy itten a tanyás rész Terézia leányomé légyen.

5-ször. A Nyíri mezei kert földemen mindketten egyaránt osztozzanak.

6-or. A Vatsi árendás föld és Szentkirályi árendás erdő birtokainak elrendelése ugyan a nemes tanácsnál vagyon, mindazonáltal szívesen kérem a nemes tanácsot, hogy tekintvén boldogult férjemnek a városi közönség mellett tett buzgó fáradozásait, azoknak holtom után való birtokában kedves gyermekeimet megtartani és erősíteni méltóztasson.

7-er. Mindenik leányomnak adtam már ezelőtt néhány esztendőkkel különkülön 1.100, azaz egyezeregyszáz váltóforintokat, melyekről nyugtatólevelet is adtanak. Ezen summákat ezen végső rendelkezésem által is kinél-kinél meghagyom.

8-or. Ami a házhoz tartozó ingó javaimat illeti, azokról kívánok még életemben hiteles jegyzéket tétetni, hogy azokat, amelyek különösen enyimek, Julianna kedves leányom javaitól elkülönbőztetvén, azokon ezen jegyzék szerént holtom után egyenlően osztozzanak. Mindazonáltal, hogy ha ebben valamely történet megakadályoztatna is, azokat ezen a módon végső rendelkezésemnek felnyitása után két egyenlő részre hagyom.

9-szer. Hagyok a helybeli reformata iskola számára 100, azaz száz váltócédula forintokat, melyeket két leányaim egyenlően fizessenek, valamint temetési költségeimet is egyenlően viseljék.

10-er. Minthogy mostani gazdálkodásom után egyedül Julianna leányom fáradozik, amely függő avagy már bé is takarított termések és természetvények javaimon vagy házamnál halálom idején találtatnak, mindazok Julianna leányom birtokában maradjanak. Valamint azok is, amelyek ne talán tán ezen rendelkezésem alkalmatosságával emlékezetemből elmaradván, itten nem említetnek.

11-szer. Jóllehet rendelkezésemnek némely pontjában az osztály nem egészen egyenlő, mindazonáltal egyik leányom magvaszakadtság esetében a kölcsönös örökösödés átaljában mindenekre kiterjedjen.

12-er. Teljes megnyugvásban vagyok ugyan, hogy ámbár ezen végső rendelkezésemben Julianna kedves leányom részére egy kevés kedvezéssel vagyok, mindazonáltal ez nem fog arra magyaráztatni, hogy egyaránt szeretett kedves leányaim között anyai szívémben valamely különbséget éreznék, hanem inkább fel fog esmérteni az, hogy Julianna leányom és véle szenvedő 3 gyermekei a sors által gyámoltalanoknak állapot[á]ba lévén helyeztetve, szomorú állapotját ez által enyhíteni és így ezen az úton kedves leányaimat

egyenlő karban helyeztetni törekedek. Mindazonáltal végső akaratom az, hogy ha valamelyik gyermekem ezen édesanyai gondolkodásomnak ellenére ezen rendelkezésemet felforgatni akarná, s azon meg nem nyugodna, azon esetben annak részére egyedül a javaimban szoros törvény szerint találandó ösiségnek fele adattasson ki. A rendelkezésemen megnyugvó gyermekem pedig nemcsak az ösiségnek másik felében, hanem minden találató keresményekben is általában örökösödjön.

Mely ezen gyermekeim között tett végső rendelkezésemet nemcsak előre jól megfontolván, hanem előttem írásban foglalva és pontonként felolvastatván, azt nevem aláírásával is megerősítem.

Ketskeméten 1830-ik esztendei május 1-ő napján.

Kéri Susanna, néhai Tormási Ádám úr elmaradott özvegye keze + vonása. [L. s.]

Előttem mint e végre bíróiképpen kiküldetett előtt: Nagy Lajos m. p. vicanotarius. Szinte bíróiképpen kiküldetett Gömör László m. p. cancellista előtt. Elöttünk mint meghívott tanúk előtt: Kéri Pál, Boros István hites polgár m. p.

Az utolsó oldalon más írással: Kéri Susanna, néhai nemes Tormási Ádám úr elmaradott özvegye végső rendelkezése. Praesentum die 1. Maji 1830. Nro. diarii judicialis 973. Újabb írással: Publicatum 22-a Martii 1833. Nro. diarii judicialis 915. anni 1832/3.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: Nr. 23. 1830., Fasc. 1. 1830., Nr. 23. 1830., Fasc. 1. 1830.

Kéttapas irat, eredeti. A végrendeletet hitelesítő pecsét ép.

58.

MAGYAR JÓZSEF TESTAMENTUMA

1830. május 23.

Alól is megírt Magyar József meggondolván e világi életnek bizonytalanságát, és a rendelkezés nélkül hagyott háznak zavaros állapotját, minekutána e világi életben eltöltöttem 70 esztendőket, mindazonáltal ép és egészséges elmével bírván, kívántam successorim eránt csekély vagyonaimról e következő és megmásolhatatlan rendelést tenni. Úgymint:

1-ször. Vagyon a 7-dik tizedben Szabó Mihály és Kutzka Ferenc szomszédságokban egy házam, mely az atyámról reám maradt, amelyből én testvér bátyámat, Antalt az osztályunkkor kifizettem. Ezzel azt kívánom hogy halomásom után adódjon el, és először is mostani feleségem, Nagy Ilona, aki már 20 esztendőktől fogva hűséges gondviselőm, és a mai napig is gyámolom, aki is az első feleségemtől maradt nevetlen férfi és leánygyermekemet a legbecsületesebben felnevelte és kiházásította velem együtt, ezen fentebb említett házam árából kívánom, hogy legelőször is 400, idest négyszáz forintok váltóban részére kifiztessenek, és, hogy ő oda fordíthassa, ahova neki tetszik. A többi elmaradott házam árát pedig két férfi gyermekem, József és János, nem különben két leányaim, Terézia Bátka Pálné és Julianna Nyúto Péterné egyenlő osztály alá vegyék magok között. Megjegyzvén azt, hogy Nyúto Péter, másképpen Paprika vejemnek a kezéhez

ezen házamnak az árából egy krajcár sem adódjon, hanem Julianna leányom vegye a keze alá, és az is semmit belőle el ne prédáljon, hanem azt gyermekei számára, nékem unokáiméra tartsa meg.

2-szor. Vagyon egy szőlőm az Széktői hegyben Csernus Mihály és Kéri János uraimék szomszédságokban mintegy száz utakból álló, egy darab veteményes földdel együtt. Ezt is kívánom feleségemnek Nagy Ilonának halomásom után csendes és örökös birtokába bocsájtani gunyhóval és 3 darab 10 akós hordókkal együtt. Nemkülönben azon kis veteményes földcskémet, mely a Tsordás kút mellett Séllei és Magyar Antal szomszédságokban lévén, hasonlóan említett feleségemnek örökös birtokában bocsájtani kívánom.

3-szor. Vagyon még a Széktői szőlőkben az Izsáki közön Csösz István és Bíró Ádám szomszédságokban 250 utakból álló szőlőm, egy része ősi, más része, mintegy 80 utakból álló tulajdon szerzeményem. Azt is úgy kívánom, hogy halomásom után két fiaim és két leányaim magok között egyenlően osszák fel. De valamint a házam árából, úgy szintén ezen említett szőlőmből, Paprika vőm semmit sem részesüljön, hanem Julianna leányom vegye keze alá, és unokáim részére tartsa meg.

4-szer. Kívántam feljegyeztetni azt is, hogy Nagy Ilona feleségemnek, ipának Horvát Istvánnak volt nálam 110 forintja váltócedulában, amely száz forintosra én és feleségem haláláig gondját viseltük, és ebből el is takarítottuk. Megmaradt pedig azon említett száz forintokból ötven forintok, ezt én több házi szükségeimre elköltöttem. Ezt is kívánom, hogy halomásom után házam árából tartozzanak gyermekeim azonnal kifizetni, minthogy ez feleségem első férjének az atyja pénze volt, melyet írásban nekie hagytott.

5-ször. Hozott feleségem az házamhoz, amidőn elvettem, három derékaljat és hat vánkost. Az időtől fogva pedig szerzett hozzája 1 derékaljat és 4 vánkost. Ezeket, minthogy nekie tulajdonai, kívánom, hogy halomásom után szabadon elvihesse, és ezért sem fiaim, sem leányaim ötét ne háborgassák.

6-szor. Kívánom még azt feljegyeztetni, hogy többször említett feleségem, hogy ha isteni mindenhatóság ebben az esztendőben még szüret előtt kiszólítana ez árnyékvilágból, ezen esztendőbeli szőlőtermés mind a két szőlőmből az övé legyen, és szabadon megszedethesse. Annak utána osztozzanak fel magok között véle egyenlően.

7-szer. És utoljára kívántam megemlékezni a mostani építendő tisztelendő pater piaristák ájtatos oskolájára, ennek felsegélésére halomásom után hagyok 50, idest ötven forintokat váltócedulákban.

Nem különben a most már elkezdett reformátum kollegium számára 15, idest tizenöt forintokat váltócedulában.

Hogy ezen fentebb kitett punctumaim és végső rendelésem tulajdon szándékom, és akaratom legyen, ezen bíróképpen meghitt kiküldöttség által előttem felolvastatván, mindenekben helybenhagyom és tulajdon akaratomnak és végső rendelkezésemnek lenni magam keze keresztvonásával megerősítem.

Magyar József maga + keze vonása.

Mindezek után még azt is kívántam feljegyeztetni, hogy mindenféle konyhabeli eszközök többször említett Nagy Ilona feleségemé legyenek.

Költ Ketskémén, die 23-a Maji 1831.

Én előttem biróiképpen kiküldött Hajagos József m. p. electus előtt. Én előttem Boros István hites polgár. Mi előttünk Kutzka Ferenc keze + vonása. Zubek László keze + vonása.

Az utolsó oldalon azonos írással: Magyar József testamentoma. Praesentum 24-a May 1830. nr. diarii judicialis 1104. Más írással: Praesentum die 7-a Az 1836. nr. diarii 1078. Nro 120. diarii judicialis publicatum die 30 Maji 1836.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: N. 25. 1830., Fasc. I. 1830.

Kétfalpos irat, eredeti. 1836. május 7-én a végrendelező kisebb kiegészítéseket tett végrendeletén.

59. HARKAI JÓZSEF TESTAMENTUMA 1830. szeptember 4.

Alább is megnevezett Harkai József eltölvén e mulandó világban Istennek kegyelméből 62 esztendőket, minekutána testemnek gyengeségét érezném, azonban ép elmével lévén, csekély javaimról minden kedvetlenségek kikerülése tekintetéből, melyek a nem rendelkezés végett gyermekeim között történhetnének, végső akaratomat ezekben rendelem el.

Előre bocsájtván azt, hogy négy gyermekeim vagynak, úgymint: Rozália Dékány Mihályné, József, István, Terézia Szabó Mártonné, kik mindnyájan Kalocsai Klára hitvesemtől születtek.

1-ször. Vagyon a 7-ik tizedben 2 házam. Az egyik Kis György és Koczás Ferenc szomszédságaikban fekszik, a másik pedig Gyenes Gergely és Martinkovics János szomszédságaikban helyeztetődik. Ezek eránt az az akaratom, hogy az első helyen megnevezett ház, amelyben József már 9 esztendők olta lakik, légyen ugyancsak József fiamé, a második helyen érdeklett ház pedig légyen István fiamé. S noha ezen ház Józsefénél többet érne, mivel azonban István ezen ház építésében munkás volt, ezt javítani István ne tartozzék.

2-or. A Csongrádi s Kis Pákai utak közt nemes Tegzes Péter és nemes ifjú Fekete Sándor úr szomszédságokban lévő s 100 zsák alá való földem eránt azt rendelem, hogy ezen föld, minekutána már az József és István között két egyenlő részre fel van osztva, ezen felosztott állapotjában maradjon.

3-or. Vagynak két szőleim, az egyik a Borbás közön özvegy Kiss Antalné asszony és Domián János szomszédságaikban, s 170 utakból áll. A másik a Csorda kút mentiben, az úgynevezett alsó negyedben Józsa Mihály és Danics József szomszédságaikban, mely 200, azaz kétszáz utakból áll. Ezen szőlők eránt az az akaratom, hogy Borbás közön lévő légyen József é, a Csorda kút mentén lévő pedig István é. Mivel azonban az István szőleje a József énél 500, azaz ötszáz forintokkal váltócédulában értvén, a megessett becsü után többet érne, ezen summával József szőlejét megjavítani tartozna. De mivel József 400 forintokkal tartozik, István javítás fejében nem többet mint 100 váltócédula forintokat köteles fizetni.

4-o. A 6-ik tizedben lévő szárazmalmomat hagyom Józsefnek és Istvánnak úgy, hogy azt egyforma jussal használják. Szabadságokban álljon azonban egyiknek a másik részét megváltani.

5-ör. A szarvas- és más néven nevezendő lábas marháim a két fiaim, úgymint József és István között már fel lévén osztva, azok azon felosztott állapotban maradjanak. Megemlítvén ezzel az alkalmatossággal azt, hogy az elől számlált javaim 20 zsák alá való földön kívül mind tulajdon szerzeményeim.

6-szor. Ami illeti két leányaimat, ezeknek fejenként 2.000, azaz kétezer, és így kettőjüknek négyezer forintokat váltócédulában hagyok. Ebben nem értvén a kiházasítás alkalmatosságával rájuk tett költségeket. Ezen summák fizetése így legyen, hogy minekutána Rozália, Dékány Mihály hitvese már 1930, azaz ezerkilencszázharminc forintokat kezéhez vett, a hátralevő 70 forintokat, Terézia Szabó Márton hitvesének pedig, mivel ez még csak 100, azaz száz forintokat kapott, az 1.900, azaz egyezerkilencszáz forintok fizetessenek ki a meglévő pénzből. Ha pedig leányaim közül egyik vagy másik elhalna magtalanul, annak jussán a két fiaim osztozzanak.

7-o. Az ingókra nézve azt rendelem, hogy azok melyek az édesanyok után megmaradtak, légyenek a két leányoké. A többi ingók pedig légyenek István fiamé.

8-o. Szentmisékre hagyok 25 forintokat váltócédulában úgy, hogy ezen summa a parochialis, tisztelendő franciscanusok és pater piaristák templomaikban a lehetőségig egyaránt osztassanak fel. Továbbá hagyok a parochialis templomra 25, szinte a pater franciscanusoknak templomára 25, nem különben a pater piaristák templomára 25 forintokat. Váltócédulában.

Egyéb eránt, ami ezen temetésemre fordítandó költségem és a leányok rátájának kifizetésén felül megmaradna valamely summa, azon is két fiaim egyaránt osztozzanak.

Mely ezen végső rendelkezésem előttem felolvastatván, szórul szóra megmagyaráztatván, azt mindenkben helybenhagyom, s kezem keresztvonásával megerősítem.

Költ. Ketskéméten Septembris 4-ik napján az 1830-ik esztendőben.

Idősebb Harkai József keze + vonása.

Előttem s általam mint e vége bíróiképpen kiküldetett Gassich János ordinaris notarius által. Előttem Ladányi Imre hites polgár. Előttem meghívott tanú Kovács Gergely m. p. nép szószólója előtt. Előttem Gyenes Péter m. p. hites ügyész előtt.

A végrendelet borítékján azonos írással: Idősb Harkai József testamentoma. Toldalékkal együtt. Más írással: Praesentum 4-a Septembris 1830. mr. Diarii judicialis 1558. Újabb írással: Praesentum die 6-a Julii 1835. nr. diarii 1601. Ismét más írással: Publicatum sub nr. diarii 762. 12-a Martii 1836.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 18. 1830., Fasc. I. 1830.

Kétlapos irat, eredeti. 1832. szeptember 19-én a végrendelező egy kisebb módosítást tett korábbi testamentumának szövegén. A pium legatumok átvételét az érdekeltek a végrendelet utolsó oldalán elismerték.

60.
KADANTZI VARGA JÁNOS TESTAMENTUMA
1830. november 28.

Alól is megírt Kadantzi Varga János Istennek kegyelmességéből és bölcs rendelkezéséből eltöltvén e múlandó világban mintegy 59 esztendőket, érezném testemnek naponként hanyatló erejét s gyengélkedő egészségét, mindazonáltal ép elmével bírván, minekutána Pintér Judit kedves hitvesem is elholt, mivel 39 esztendőket töltvén házassági életben, de semmi magzattal meg nem vigasztaltattam, rész szerént ősi, rész szerént szerzemény javaimról kívántam halomásom esetére végső rendelkezésemet megtenni ily formán.

1-o. Néhai szüleim elholtokkal hat testvérjeimmel az azokról maradtott ősi házon megosztózván, részemre jutottak hatvanhárom pengőforintok. Idővel elvévén feleségül Pintér Judit hitvesemet, szerzettem a mostani házamat, mely vagyon a 3-ik tizedben Kis János és Toth Ferenc szomszédságokban. Szerzettem a Budai út mentében özvegy Garzó Györgyné szomszédságában egy pászta szőlőt. És ebből élvén és más apróbb gazdálkodások nemeit folytatván összegyűjtöttem egy summa pénzt is, melyet az alább látható contractusok szerént interesre elocaltam is. Ezen elől számlált javaimról, úgy számos házi ingó jószágomról tehát rendelkezek.

1-ször. A ház a benne találtató mindenféle ingókkal együtt légyen fogadott leányom Varga Erzsébet és Fodor Ferenc férjéé örökös jussal, minthogy ők szakadatlanul a legnagyobb hűséggel viseltettek mindenkor erántam és elholt kedves feleségem eránt. Innent történt, hogy kedves feleségem is az allaturalis nyolcszáz forintjait nékiek ajándékozta földvételre.

2-or. Vagyon a Budai útnál két pászta szőlőm Garzó Györgyné szomszédságában, amint feljebb érdekeltt. Ezen szőlőnek egyik pásztáját Varga József testvérem szívességéből használván holtig, az halálom után mennyen vissza az ő kezére. A másik pásztának felét hagyván Fodor Ferencné fogadott leányomnak, fele fogja illetni Varga Judit Toth Ferencné testvéremet. Tartozván Fodor Ferencné Varga Józsefnek két kádat, két tízakós, két hétakós, két háromakós hordókat és egy csöbröt, Varga Juditnak pedig egy kádat, egy tízakós hordót, egy hétakós és egy háromakóst a szőlő-edényekből kiadni.

3-or. Vagyon zálogos birtokomban hatszáz forintok erejéig Varga Judit Toth Józsefné százötven utakból álló szőlője. Ezen szőlő holtom után mennyen birtokába vissza, a hatszáz forintok pedig légyenek az övé.

4-szer. Vagynak engemet illető activa adósságaim, nevezetesen tartoznak:

Varga József 10a Martii 1821.	300	váltóforinttal
Kováts Mihály 7-a Julii 1825.	100	„
Vátzi Pál 12-a Martii 1821.	300	„
Toth Ferenc 12-a Martii 1821.	120	„
Szűts Kováts Mihály 20-a Aprilis 1821.	100	„
Kis Mátyás 21-a Aprilis 1830.	100	„
Zana Zsuzsanna, Ladányi Istvánné contractus nélkül 233		„

Öszvesen: 1.253 egyezerkétszázötvenhárom forinttal. Ezen summapénzből Varga Józsefnek 300 forintjait elengedvén, Varga Erzsébet Berta Istvánné

húgom kapjon száz forintokat. Szűts Kováts Mihály contractusában [levő összeg]. Varga Juditnak adódjon Vátzi Pálnak 300 forintokból álló contractusa. Mivel pedig Varga Józsefnek házat vettem egyezer száz forinton, adtam nékie négy ökröket s más gazdasági eszközöket, annál fogva többet tőlem nem várhat. Ami ezen pénzekből fennmarad, hagyom Fodor Ferencné fogadott leányomnak, tartozván ő ebbéli szívességemért Toth Anna hasonlóan fogadott leányomnak, úgymint ő hitvesem által tisztességesen kiházasított, hasonlóan illendően kiházasítani, s száz forinttal felsegíteni.

5-ör. Minthogy Fodor Ferenc és hitvese lesznek egyenes örökösimmé, ennél fogva tartozni fognak engemet holtomig a nálam lévő csekély készpénzből tartani, gondomat viselni és holtom után tisztességesen eltakarítani, és eltakarításom napjától számlálván fél esztendő elforgása alatt fognak fizetni készpénzben:

A tekintetes földesuraságnak	100 forintokat
A nemes város cassájába	100 „
Az anya-templomnak	100 „
A tisztelendő pater piaristáknak	100 „
A tisztelendő pater francicanusoknak	100 forintokat oly móddal, hogy ezen három templomokban azon 100 forintnak interese szentmise szolgáltokra fordítódjon. Az újonnan építendő pater piaristák oskolájára 75 forint, az ispotályra 25 forint, öszvesen 600, azaz hatszáz váltóforintokat.

Mely ebbéli végső rendelkezésem előttem szórúl szóra felolvastatván s érthetőleg pontról pontra megmagyaráztatván, azt mindenekben helybenhagyom, nevem aláírásával és saját kezem keresztvonásával megerősítem, s annak idejében a legnagyobb pontossággal foganatba vétetni kívánom.

Költ Ketskeméten az 1830-ik esztendei november hónap 28-ik napján.

Kadantzi Varga János saját keze + vonása.

Coram et per me Mauritium Ferentzy m p. oppidi priv. Ketskemet jur. cancell. Tamquam ad hunc actum judicialiter exmisso deputatus. Én előttem Gyenes Mihály hites polgár. Mi előttünk ezen esetre különlegesen meghívott tanúk előtt: Kiss Mihály m. k. Major János m. k. Rada István m. k.

A borítékon azonos írással: Kadantzi Varga János végső rendelkezése. Más írással: Praesentum nro. diarii judicialis 215. anni 1830/31. Publicatum nro. diarii 418. anni 1830/31 die 3-a Januarii.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: Nr. 48. 1830., Fasc. 1. 1830. No. 48. 1830., Fasc. 1. 1830.

Kéttapos irat, eredeti.

61. SZABÓ GERGELY TESTAMENTUMA 1831. március 6.

Alább is megírt Szabó Gergely Istennek kegyességéből és bölcs rendelkezéséből eltölvén e mulandó világban mintegy 66 esztendőket, érezvén testemnek naponként hanyatló erejét, s gyengélkedő egészségét, mindazonáltal ép elmével bírván, Istentől vett javaimról óhajtván halomásom esetére maradékim között

támadható bármely ízetlenségeket és visszavonásokat eltávoztatni, végső és megmásolhatatlan rendelésemet tészem ily formán.

Néhai első feleségem, Fekete Judittól maradván Gergely, István, Imre, László fiaim, Rúzsa és Terézia leányaim, mely hitvesemmel szerzettem a 9-ik tizedben Matsina József és Somodi Mihály szomszédságokban meglévő házamat. A Csorda kút felé Marina József és Lipótzai Imre szomszédságokban fekvő, s mintegy 140 utakat, öszvesen 300 utakat. Mely szőlőbe vannak investialva azon 160 pengő forintok, melyek elholt első hitvesem allaturái voltak. Nemkülönben 33 utakat mostani hitvesem Samu Annával szerzettem, és más házi és gazdaságbeli eszközöket. Idővel gyermekeimet szárnyokra bocsájtván, adtam fiaimnak fejenként 350 forintokat, két lovat, kocsit és tíz-tíz zsákokat és egyéb apróbb házi eszközöket. A leányokat pedig sorsokhoz képest illendően kiházásítottam. Elhalván első hitvesem, másodszeri házasságra léptem Samu Anna mostani hitvesemmel, kivel eddig élvén, tőle semmi gyermekem sem született. Mely elől számláltak után rendelem:

1-ször. Hogy a háznak kisebbik szobájában és nagyobbik kamrának birtokában maradjon meg mostani hitvesem, még nevemet viseli, vagy él, és a másik rész légyen Rozália és Terézi leányaimé. Feleségem holta után pedig két leányaimé örökösen egyenlő jussal.

2-or. A szőlőm menjen elholtam után azonnal hat gyermekeim között egyenlő osztályra, kivévén azon 33 utakat, melyek mostani feleségemmel szerzettem. Melyek holtáig az ő birtokában maradnak két hatakós hordókkal. Holta után pedig a 33 út is egyenlően oszoljon gyermekeim között a szőlőedényekkel együtt.

3-or. Amely házi ingó javaim vagynak, hat gyermekeim között egyenlően oszolván, kivévén feleségem allaturális javait, 18 zsákjait és egy ponyvát, melyek egyenesen ötet illetik.

4-o. Vagynak engemet active illető adósságaim, nevezetesen tartoznak:

Buzás József 6-a Januarii 1830.	150	forintokkal
Dátum nélkül	50	„
Holló János 24-a Augusti 1830.	50	„
Szabó László 14-a Januarii 1830.	350	„
Konfár Mihály 10-a May 1830.	46	„
Naturalék árában	80	„
Szabó Imre 1-a Januarii 1830.	100	„
19-a Maji 1828.	100	„
Kerekes Antal 26-a Octobris 1829.	150	„
Bagi István 1-a Septembris 1829.	300	„
Szabó István dátum nélkül	200	„
Szabó Gergely Holló Jánossal	500	„
Kapás János bor árában	100	„
Van mintegy 6 ½ mázsa szalonnám, mely megér	300	forintokat.

Öszvesen tehát: 2.478, azaz kétezer-négyszázhatvennyolc forintokból álló summa. Mely pénzeim eránt rendelem, hogy mostani feleségemnek 300 forintok kiadatván, gyermekeim pedig mind a hatan fejenként kapjanak 350 fo-

rintokat. A még fent lévő 78 forintokat pedig praeferenter tartozzanak a tisztelendő pater piaristák újonnan felépítendő iskoláikra befizetni.

Végre, amidőn gyermekeimnek a csendességet és atyafiságos szeretetet szívekre kötném, azt akarom, hogy a kezemnél lévő csekély készpénzből tisztességesen leendő eltakarítatásom történjen meg.

Mely ebbéli végső rendelkezésem előtt szóra felolvastatván és megmagyaráztatván, azt mindenekben helybenhagyom, nevem aláírásával s saját kezem vonásával megerősítem.

Költ Ketskémén, 1831-ik esztendei Martius 6-ik napján.

Szabó Gergely keze + vonása.

Coram et per me Mauritium Ferentzy m. p. tamquam ad hunc actum judicialiter exmissum cancellistam. Mi előttünk mint különösen meghívottak előtt: nemes Szeles Zsigmond m. p. Kis László, Mészáros János keze + vonása.

Az utolsó oldalon azonos írással: Szabó Gergely végső rendelése. Más írással: Praesentum nr. diarii judicialis 842. anni 1830/31. Publicatum nro. 994. diarii judicialis 1831. die 5-a Aprilis.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: Nr. 52. 1831., Fasc.1. 1831.

Kétlapos irat, eredeti.

62.

FEKETE JÓZSEF TESTAMENTUMA

1831. április 21.

Alólírott eltöltvén ez életben Isten ő szentsége kegyelméből 80 esztendőket, testemben ugyan gyengélkedő egészséggel bírván, minthogy már egy ízben szélütést szenvedtem, de mindazonáltal elmémben teljes és tökéletes épséggel lévén, Istentől vett csekély javacskaímról, hogy maradékaim között a jövődöbéli ízetlenséget eltartóztathassam szabad akaratomból tészem ezen végső és meghatározott rendelkezésemet. Ugyanis előre bocsájtván azt, minden javaim, melyeket bírok, mind saját szerzeményeim, és ezeket mind az elhalt két feleségimmel, nevezetesen 1-ő Losonczi Erzsébet, kitől Fekete Anna Bende Lászlóné; 2. Lengyel Katalin, kitől Fekete Magdolna Nagy Gáborné leányaim származtak, szerezttem. A mostani 3-k feleségemmel pedig Laczki Annával, kitől Fekete Terézia leányom született, már 15 esztendők elforgása alatt még megtartottam. Vagyon tehát.

1-er. A 2-k tizedben Molnár István és Faragó Toth János szomszédságokban egy házam, mely áll két szobából, konyhából, két kamra és két istállókból a benne találtató sertésóllal együtt. Ezen ház eránt tehát az a végső akaratom, hogy fent is megnevezett 3-k feleségem, Laczki Anna hajadon leányommal, Teréziával még él és nevemet viseli, csendes birtokában és használásában maradjon, és Terézia leányom is, ha netalán édesanyja hamarjában én utánam, az ő férjhez menetele előtt elhalna, ezen háznak férjhez menetele idejéig használásában maradjon. Elhalván pedig nevezett feleségem és Terézia leányom is férjhez menévén, vagy a törvényes időkorát meghaladván, mindhárom leányaim osztozzanak meg rajta egyenlően.

2-or. Vagyon az úgynevezett Széktói hegyben az Izsáki közön Vincze József és Palotás István szomszédságokban lévő s mintegy 200 utakból álló szinte szerzemény szőlőm gunyhóval és veteményfölddel együtt. Ezen szőlőmről azt rendelem, hogy halomásom után mindjárt az 1-ő és 2-k feleségemtől származott két leányaim, nevezetesen Anna Bende Lászlóné és Magdolna Nagy Gáborné osztozzanak meg egyaránt, és bírják örökösen.

3-or. Vagyon a Mária Hegyben a Vágó közin néhai senator Szekeres András úr örökösei és Kónya Sándor szomszédságában ugyan 200 utakból álló szőlőm, és emellett bírok zálogban Matzonkai Andrástól 250 forintokban váltócédulákban 60 út szőlőt. Ezen szőlő eránt pedig azt akarom, hogy holtom után ezen a mostani, 3-k feleségem Laczki Anna használja el, éljen belőle, még Isten életének kedvez, és nevemet viseli, és ennek jövedelméből házasítsa ki Teréziát, ugyan tőle származott és hajadon fővel levő leányomat, Teréziát. Elhalván pedig most nevezett feleségem, ezen szőlőből legelőszőr is hasitódjon ki annyi szőlő úttára nézve, amennyi az Izsáki úton lévő szőlőnek fele térszen, annak utána a felmaradott részén, valamint a zálogos szőlőn is, vagy a kiváltása esetére annak árán osztozzanak mindhárom leányaim egyaránt. Ha pedig, amit Isten ő Felsője távoztasson, egyik vagy másik leányaim mag nélkül elhalna, annak részén 2 többi leányaim vagy azok örökösei osztozzanak egyaránt.

4. Amely csekély házi eszközeim vagy gazdasági szerszámaim találtatnak, legyenek mind akármely névvel neveztessenek e mostani 3-k feleségem, Laczki Annáé. Ha pedig ennek halála után valamelyek megmaradnának, osztozzanak rajta 3 leányaim.

5. Vagyon még két helyen a Sz. Lőrinczi pusztában árendás földem. Egyik vagyon Kováts Mihály szomszédságában, mintegy 20 zsákból álló. Ezen földemet ugyan már által adtam önként a nemes tanács jóváhagyásáig vömnek, Bende Lászlónak, és akarom is, hogy holtom után is ő bírhasssa, árendálván és szolgálván tőle hűségesen. Másik darab földem vagyon ugyanezen pusztában, szinte 20 zsák alá való, senator Kun János úr szomszédságában. Ezt ugyan még magam bírom, hanem holtom után kívánván, hogy vöm, Nagy Gábor birtokába jusson azon megjegyzéssel, hogy mivel legkisebb idejű leányomat, Teréziát a földekben nem részesíthetem, következésképpen a földjeim hasznából semmiképpen sem beficiáltatott, tehát azt akarom, hogy ha a zálogos szőlőm kiváltódna, azon szőlő zálogos summájából adódjon ki ezen tekintetből a Teréziának először 100 váltóforint, a többien (!) annak utána osztozzanak egyaránt.

6-szor. Utoljára. Minthogy a jó Isten rendeléséből megtörténhetik, hogy én a szőleim és földemnek ideig használások előtt, vagyis az idejű termések elvétel előtt elhalhatnék, tehát azon esetre azt rendelem, hogy mind a két szőleim termése és földbéli minden haszna legyen ez esztendőben a mostani 3-k feleségem, Laczki Annáé és Terézia leányomé.

Ájtatos hagyományok fejében már adván 100 forintokat és még életemben is kívánok magam adakozni. Annál fogva e félékkel halomásom esetén sem feleségemet sem örököseimet terhelni nem kívántam. Mely utolsó rendelésem

előttem szórúl szóra és pontrúl pontra felolvastatván, és érthetőleg megmagyaráztatván, helybenhagyom, és saját rendelkezésemnek lenni elesmérem.

Ketskeményen, anno 1831-k esztendei Aprilis 21-k napján.

Fekete József m. k.

Mi előttünk mint bíróiképpen kiküldetett tanúbizonyságok előtt: Drégely István m. p. tanácsbeli előtt. Selleyi Sándor hites polgár. Én előttem Fekete András m. k.

Az utolsó oldalon azonos írással: Fekete József testamentoma. Presentum nro. 1268. diarii judicialis anno 1830/1. Publicatum sub nro diarii 2133.18-a Septembris 1834.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: Nr. 22. 1830., Fasc. 1. 1831.

Kétlapos irat, eredeti.

63.

FODOR IMRE TESTAMENTUMA

1831. június 9.

Alól írott eltöltvén ez életben 75 esztendőket, testemben ugyan gyengélkedő erővel, de elmémben ép és egészséges lévén, hogy halomásom esetén 4 gyermekeim között az egyenetlen véget eltávoztassam, kívántam csekély javacskáimról ezen szabad akaratomból származott végső rendelést tenni. Ugyanis:

Előre bocsájtván azt, hogy javaim között egynémelyek ősieik, egynémelyek ismét hozomány, többnyire pedig szerzemények legyenek, melyekből is a szerzeményeket előre tévén, azok eránt a következőket rendelem.

1-er. Vagyon házam a 9-k tizedben Csák Nagy István és Kontz László szomszédságokban. Mely, mivel tulajdon szerzeményem, légyen Mihály fiamé, kivel most is együtt lakván, hűségesen gondomat viseli, és reményem is hogy ennek utána is hajlott időmben szorgalmatos dajkám léssen. Hanem ezen házból, valamint:

2-or. Az alsó, vagyis a Csorda kút felé való s 100 egész és 14 darab utakból álló szerzemény szőlőből és két darab veteményföldből (mely az alább írt mód szerént hasonlóan néki hagyódik) fizessen a 3 leányimnak s részint azok maradékinak, ide értvén:

3-or. Az Úr Rétytén levő s tíz zsákot tevő szerzemény földemet (melyet ugyan Mihály fiamnak magának hagyok), fizessen, mondám fejenként 100, öszvesen pedig a 3 leányoknak 300 váltóforintokat.

4-er. Vagyon a Vágó közön Kun János Zsofftsák János szomszédságokban 68 út szőlőm. Ezen szőlő eránt az a meghatározott akaratom, hogy egyedül Mihály fiam birtokában maradjon. Hanem e helyett adjon az Alsó hegyi szerzemény szőlőből leány testvéreinek szinte 68 út szőlőt azon okon, négyen lévén örököseim, ezen 68 utat ha négy felé felosztanánk, az utána való járás és csekélységek tekintetéből alig érdemelhetné meg. Hanem mivel:

5-ör. Vagyon szinte az Alsó hegyben hozomány 511/2 út szőlőm. Ezt és az ősit öszvetvén alkalmasabban osztzkodhatnak meg rajta egyaránt, a fiamat benne részeltetni tartozván. Ugyan az osztálya az Alsó hegyi szőlőmben

akkép rendelem el, hogy lévén ottan egy pászta szőlőm 110 utakból álló. E légyen az ősit és hozomány szőlőt ábrázoló, melynek is a legelső szeliből adódjon Erzsébet leányom maradéki, Üres Farkas Antal gyermekeinek 28 út, mivel igen jó mineműségűek. Utána Rozáliának 32 út, mert ezek amazoknál sokkal alávalóbbak. Ezután következék a fiam, kinek is jussa csak 21, különben is fogyatkozása a szerzemény szőlőkből és 2 darab veteményföldekből kipótólódik. Ezt kövesse Magdolna leányom, kinek jusson 29 út szőlő.

6-szor. Vagyon még szinte az Úr Rétyén néhai senator Kiss Mihály örökösei szomszédságokban 6 zsák alá való ősi földem is. Ez ugyan természetire nézve négy gyermekeimet egyaránt illetné, de mivel ezen földbeli részeknek megváltásokra leányaim már tölem készpénzeket vettek fel, akarom, hogy egyedül magának Mihály fiamnak maradjon. Hanem oly formán, hogy mivel 1823-k esztendőben Rozáliának adtam 120, azaz egyszázhusz forintokat, ennek fiam fizessen még 30 forintokat. Magdolna Madari Józsefné leányomnak pedig adtam 1824-ikben 100 forintokat, ennek is fiam adjon még 50 forintokat. Erzsébet Üres Farkas Antalné volt leányom gyermekeinek pedig már adtam 1823-ikben 100, 1830-k esztendőben pedig 75 forintokat, összesen tehát 175 forintokat. Mivel pedig ezen summa az árváknak járó 11/2 zsák földnek árát, mely csak 150 forintokat tesz, 25 forinttal fölözi, tehát ezeknek Mihály fiam tudja szerzeményekből hagyott 100 forintokba, és így ők csak 75 forintokat kapjanak.

7-er. Házi és gazdasági eszközeim és igazságaim a nemes tanács megegyezése is hozzájárulván, a Szentlőrinci árendás földemmel együtt légyenek egyedül Mihály fiamé. Hanem a szőlőkbeli edényekből adjon Rozália Madari Józsefné leányomnak 6 akós vasas és 6 akós faabrocsos hordókat. Erzsébet maradékinak pedig ezekre szükségek nem lévén, nekik nem hagyok semmit.

8-or. A Nagy-anya-templomban elmondandó szentmise szolgáltatásokra hagyok tíz forintokat, melyeket Mihály fiam kifizetni és engemet is tisztességesen eltakarítani tartozik.

Mely ezen végső rendelésem előttem és általam meghívott és bíróiképpen kiküldetett tanúbizonyosságok előtt szórul szóra és pontról pontra felolvastatván, és érthetőleg megmagyaráztatván, ezt helybenhagyom, és saját végső rendelésemnek lenni elesmértem, és akarom is, hogy ezen rendelésemben minden gyermekeim megnyugodjanak, és egymást ne háborgassák, hanem egymás atyafiságos szertetekben éljenek, és az Istent imádják. Különben, aki Mihály fiamat háborgatni merészelné, a részére előre kiadott forintoknak intere is jussába tudódjon, és fiam ötet eszerént tartozzon kifizetni. Hanem a fizetés a 300 forintokra nézve halálom után, ha akkor fiam magától meg nem tehetné, két esztendőre történjen. A szőlőket pedig, ha kidolgozások után történne halálom, abban az esztendőben egyedül Mihály fiam használja és szüretelje meg. Melynek is állandóságára adom saját kezem keresztvonását.

Ketskeméten die 9-a Julii 1831.

Fodor Imre m. k.

Mi előttünk mint bíróiképpen kiküldetett tanúbizonyosságok előtt: Drégely István m. p. tanácsbeli. Deák János hites polgár m. p. És mi előttünk mint ezen

dologra meghívott tanúk előtt: Bényi István m. k. Kis István m. k. Elefánti Miklós m. k. id. Harkai József saját keze + vonása, Metar Máté saját keze + vonása.

Az utolsó oldalon azonos írással: Fodor Imre végső rendelése. Más írással: Praesentum nro. 1369. diarii judicialis anni 1830/1. Újabb írással: Publicatattot 2-a Novembris 1837. Csereklyei János m. p. aljegyző.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: Nro. 21. 1831., Faasc. 1. 1831.

Kétlapos irat, eredeti. 1836. december 9-én a végrendelező kiegészítést tett, melyben a családtagokkal kapcsolatosan kisebb módosítást végzett, illetve a pium legatutumot bővítette. Ennek végén az egyes diplomok és az ispotály képviselői az átvételt igazolják.

64.

GASSICH JÁNOS TESTAMENTUMA

1831. augusztus 12.

A teljes Szentháromság nevében.

Alább is megírt nemes Gassics, másképp Brancsits János eltöltvén e múlandó világban minthogy az 1764-ik esztendei Februarius 24-ik napján ugyanezen városban születtem e világra, a Teremtőnek csupa kegyességéből 67 esztendőket, jóllehet még ép elmével és jó erővel bírok, de minekutána a mindennapi tapasztalás azt mutatná, hogy csakugyan a halálnak naponként többen légyenek siralmas áldozatai, mint azelőtt való heteken, hogy a legegészségebb emberek is, akik reggel frissen keltek fel ágyaikból, már estvére kedves hitveseiknek és szeretett gyermekeiknek elfelejtethetlen szomorúságokra a gyászos koporsóba feküdtek, és hogy ezen borzasztó halál napról napra inkább nevededik, s nagyobb nagyobb mértékben dönti az emberi társaságba bosszúálló düheit, hogy kedves jó gyermekeim között valamely ízetlenség, melyet azon az okon sem remélek ugyan, mivel már őket ember korra felneveltem, s eddig is egymás eránt való szeretetüket, hűségüket megmutatták, mégis ne támadjon, kívántam reájok nézve ezen végső akaratomat megállapítani.

Előre bocsátom azt, hogy két feleségeim voltak, úgymint 1-ő Kalotsai Erzsébet, kitől származtak 4 gyermekeim, nevezetesen János, ezen városnak egyik senatora, László, Márton és Erzsébet. 2-ik feleségem volt Vojtik Erzsébet, az ettől származott gyermekeim, valamint ő is elholván, egy darab időtől fogva már özvegyiségben éltem.

Javaim állanak 2 házakból, amelyek egymás mellett fekszenek császári-királyi kapitány nemes Ferentzi János és Sárga András szomszédságaikban. Ami ezeket illeti, az 1-ő, amelyik tudniillik tekintetes kapitány úr háza előtt és a 2-ik házam hátagemegett Balla Pál házának véggel fekszik, ezen ház boldog emlékezetű édes atyámról, néhai nemes Gassich Jánosról, melyet ez mint meglevő írásaiból kitetszik, minekutána itt az 1760-ik esztendőben mint vándor és idegen megtelepedett, s a nemes tanács kegyességéből engedelmet nyert, hitvesével és nekem édesanyámmal, Szilvási Erzsébettel szerzett, még az 1779-ik esztendei május holnap 21-ik napján Márton Jánostól. Ezen ház a más egyéb javakon kívül tehát atyám után mint aki testamentom nélkül

elholt, én reám és még 4 testvéreimre, nevezetesen Istvánra, aki már elholt, József, aki ezennel a Bánátban Bogároson lakik (és így azon Gasits József, aki ezennel a Mária városban lakik nem testvérem, itt ezt az okon említtem meg, hogy a név egyformasága miatt idővel valamely kérdés támadjon), Pálra, aki ezennel tekintetes Csongrád vármegyében Kis Teleken lakik, és Rozáliára Tót Nagy Imre hitvesére szállott. Én ezen házból nevezett testvéreimet atyám halála után, még az 1799-ik esztendei január 11. napján történt, kifizettem, ezen egyezség egy darab ideig meg is állott. Hanem később József a katonaságból haza jövén, azon egyezséget felbontotta, s ellenem pert indítottak. De ismét velük újabban megegyezvén, s rátáikra még reá fizetvén, az elkezdett pert abba hagytuk. Ezen egyezség azután sok idővel, vagyis az 1826-ik esztendőben, amidőn egy alkalommal együtt voltunk írásba foglaltatván. Ugyanazon esztendei Septembris holnap 1-ő napján a tekintetes nemes Pest vármegyére felvitetett, s ott vagyon. Ezek szerént az érdeklött házból a rátám csak egy ötödrészben ősi, négy ötödrészben pedig szerzemény. A 2-ik házam, mely az 1-ő előtt fekszik Sárga András háza megett, Karácson Antal házával véggel, ez tulajdon szerzeményem. Minthogy ezt az 1814-ik esztendei Aprilis 16-kán vettem Gyűrű Ferencről 1000 forinton jó pénzben. Ezen ház szerzésében meg kell említenem János és László fiaim szorgalmosságait. Van 4 pásztaból s mintegy 330 útból álló szőlőm nemes Kovács György úr szőlője szomszédágában a Széktői szőlőkön kívül, mindjárt a következő új osztályban. Szinte magam szerzeménye, minthogy ennek földjét úgy nyertem a nemes tanács kegyességéből ezek előtt valami 16 esztendővel, s úgy ültettem be sok költségekkel. Vagynak ingó javaim szépszámmal: hordójaim, kádjaim, tisztességes 4 ágybeli ruháim, kaszli, almáriom, a konyhában is kettő, cin edényeim és egyéb szőlőbeli és konyhabeli eszközeim. Ezeket így előlszámlálván azt rendelem, hogy fiaim Erzsébet leányomat és testvér húgokat fizessék ki 400 forinttal, azon kívül részére hagyom azon kaszlit, melyet 45 forinton vettem Pesten, 2 derékalyt, 1 dunyhát, 6 vánkust mind tollastól és cihástól, 3 lepedőt, 4 törülközőt, 2 új, 2 viselt abroszt, 6 szakjatoruhát, viselni való fehér és másféle ruhája pedig annyi lévén, hogy sok esztendeig elégséges. Ezen kívül, ha jó termés lesz, hagyok nékie 3 akó bort is. A többi mindenféle javakon három fiaim [osztozzanak] úgy azonban, hogy minekutána a 2-ik házam megszerzésében és szőlőm csinálásában János és László fiaim munkások voltak, azonban László azon házban 3 esztendeig benne lakott, anélkül, hogy azon valamely igazítást tett volna, sőt később, minthogy árendába kiadódott, annak árendájából is részesült, János fiam pedig szinte már most harmadik esztendeje hogy benne lakik, ő azonban ezen házat maga költségén jó karba helyhezette, és így most sokkal többet ér mint amidőn bele ment lakni. Tehát ezen 2 fiam már a házban való lakás által Mártonnál noha jobban meg vannak jutalmazva, de mégis, amint feljebb említém, nála valamivel többet érdemelnek. Előbb a közösből fejenként 100-100 forintok, János részére még továbbá azon költség fejében, melyet az érdeklött házba ruházott 50 forintok, továbbá szentmise szolgálatra 10, ispotálybeli szegények számára 5, Horvátországba tekintetes Körözs vármegyébe Szent Iványon lévő atyámfiainak főtisztelendő Gassics Gábor plebanus úrnak

25 forintok adassanak és küldessenek azon utasítással, hogy azon summát Felső Rodasitson lakó Gassics Mátyás és János fiainak adja által. Továbbá, mivel János két ízben 100 forintot adott által, melyek nékie még visszafizetve nincsenek, mindezek, mondom, előbb lehúzzassanak, valamint a még fent lévő adóm is levonasson, egyformán osztozzanak. A konyhabeli edényeknek, valamint a cin edénynek is azonban negyedrésze Erzsébetnek adasson ki. Megjegyezvén egyéb eránt, hogy ha a házakat addig míglen az osztály megtörténne, más által eredett szerencsétlenség érné, akkoron Erzsébet rátájából is 100 forint levonasson. Egyéb eránt mindenféle nemes leveleim jelesen armalísim, testimonialisaim s más sok leveleim mint legöregebb fiamnál Jánosnál maradjanak.

Mindezek után kedves gyermekeim, az az óhajtásom, hogy egymást szeresétek, megbecsüljétek, feljebbvalóitoknak illő tiszteletet s engedelmisséget megadjátok, úgy léssen rajtatok Isten áldása, és én, amidőn e világi utazásomat elvégzem, s az örökkévalóságba által költözködöm, hideg tetemim illendően takarítsátok el.

N. B. Azon szótól, hogy adasson ki, addig, hogy megjegyezvén, ami ki vagon törülve, minthogy egy dolog kétszer volt írva, magam törültem ki.

Ezen végakaratomat nem magam kezeimmal, minthogy azok már nehezek, de szemeim is gyengék, írtam ugyan, de hogy önkényes akaratom légyen, nevem tulajdon aláírásával bizonyítom.

Kecskeméten 1831-ik esztendei Augustus 12-ik napján.

Nemes Gassits János m. k.

Az utolsó oldalon más írással: Nemes idősebb Gassich János úr végső rendelése. P. die 18-a aprilis 1832. sub nr. diarüi judicialis 1155.

Azonos írással a következő jelzetek találhatóak: Nr. 89. 1831., Fasc. I. 1831.

Kétlappos irat, eredeti.

65.

ÖZVEGY MESTER JÓZSEFNÉ RICHTÁRSZKY ANNA TESTAMENTUMA 1831. augusztus 14.

Én, alább is megírt Richtárszky Anna előbb Nuzdorfer Márton, utóbb néhai Mester József férjemnek elmaradott özvegye Istennek kegyelmességéből most már éltetemnek 55-ik esztendejét élvén, ámbátor ugyan ép, egészséges s lelkennek teljességével vagyok, mindazonáltal a mindennapi szomorú tapasztalások oda vezérlik gondolkodásomat, hogy életben való maradhatásom felől bizonytalanságban lenni kénytelenítették, s arra kötelez a természeti ösztön, hogy rokonim békességekről s javaimnak jó állapotba való rendelkezéskről a netán jövődbe erántok magokat elől adható nehézségeknek elta-voztatása tekintetéből jóelőre gondoskodjam, s végső akaratomat kinyilatkoztassam.

Ugyanazért előre kelletik bocsátanom, hogy valamint azon javak, melyek rendelkezésemnek tárgyai lesznek, valamint különböző természetűek, úgy az azokban részesülő örökösöm s hagyományosaim a nemzetségi leszármazásnál fogva is külön ágazatúak. Meg kelletik annál fogva említenek, hogy néhai első férjemmel, Nuzdorfer Mártonnal nevezetesebb szerzeményeket tévén, de attúl a halál által ideje korán megfosztatván, második férjemhez Mester Józsefhez nem pusztá, segedelem nélkül való kézzel mentem férjhez, mivel hozomány javaim 6.000 forint készpénz ó-bankóban, 250 birkákban és 2 kocsis lovakban és a házhoz megkívántató eszközökben állapotok meg. Melyek néhai Mester József második férjemnek javaiban, kivel 19 esztendőt és 5 hónapokat csendesen éltem, beruháztatván, és valamint ezeknek segedelmekkel, úgy magam és férjem kölcsönös iparkodásainkkal gazdaságunkat terjesztetük, s nevezetes szerzeményeket tettünk. Igaz ugyan, hogy említett férjemmel való házassági életben az Isten magzatokkal meg nem vigasztalt, de lévén mind magamnak, mind első, mind második férjemnek vérséggel egybekötött olyatén atyámfiai, testvéreim, kikre a természeti hajlandóságnak ösztönös s a kötelességen kívül a törvények kedvezése is csak terjesztethetik ki. Mindezekre nézve, hogy lelkiismeretem tisztaságával és megegyező akaratommal úgy rendeljem el, mint azt az igazság és őszinteség előmbé terjeszti, azon javakra nézve, melyek saját birtokomban vagnak, meghatározott akaratom megállapodik.

1. Hogy azon ház, amely a 3-ik tizedben senator Toth Antal úr szomszédóságában helyeztetődik, minthogy az néhai Mester József második férjemmel együtt való szerzeményem légyen, Mester Zsigmond fogadott fiamé, kinek javaim mellett való gazdálkodói szorgalmatosságát naponként tapasztalom, illendő jutalmazására.

2. Lévén a Városföldin mintegy 106 zsák alá való mezei kert földem, ebből 20 zsák alá való Mester ösiség, melyről következképpen rendelkezni szabadságomban nem is állott, boldogult férjemnek mindazonáltal még életében kinyilatkoztatott akaratya szerént határozóan azt kívánom, hogy azon föld néhai férjemnek férfi testvéreire, Mester Mihályra és Mester Zsigmond fogadott fiamra szálljon által oly megjegyzés mellett, hogy abból a nevezett férfi testvérek leánytestvéreiket: Mester Judit Gerendai Istvánnét, Zsuzsanna Kőrösi Pálnét, Erzsébet Szél Jánosnét, Mária Csikai Istvánnét készpénzüil fejenkét öt-ötszáz váltóforintokkal fizessék ki. Amennyivel pedig ezen általam állított Mester ösiség húsz holdnyinál négy-öt zsákkal többnek találtatna, minthogy az nekem Mester Gergely ipam, melyet hűséges dajkáló segítségnyújtásomért ugyan az által rendeltetvén, azon részt, valamint a Talfái erdőt is Mester Zsigmond és Mihálynak egyenlő tulajdonaiknak rendelem. Eképpen az érdeklött 106 hold mezei kert földemből csak húsz zsákkal lévén Mester ösiség, nyolcvanhat holdak néhai Mester József férjemmel együtt több szomszédoktól s atyafiaktól megváltott közszerzeményeknek maradnak, melyeknek szabad elrendelések a törvények lelkénél fogva is mint közkeresőnek, s részben néhai férjem által teljes meghatalmazottnak szabadságomban állván, azt rendelem, hogy ezen szerzemény jónak egész felében Mester Zsigmond fogadott fiam, más felében pedig Mester Mihály egyenlően része-

süljenek. Kiknek ezennel is szíveikre kötvén, hogy eddig is tapasztalt szíveségeket holtomig velem éreztessek.

3-or. Szinte néhai férjemmel együtt szerzeményem lévén a Szegediek és Szinnyaiak szomszédságokban helyezettett harminc holdakból álló Nyír-i földem, melyet hasonlóan és s kirekesztőleg Mester Zsigmond fogadott fiamnak hagyok. Úgy nem különben:

4-er. Tószegi János és Csabanyi István szomszédságokban helyezettett száznegyven utakból álló szőlő is, melynek örökös birtokosává szinte Mester Zsigmond fogadott fiamat rendelem.

5-ör. Amint a föntebbi pontokban is érdekelni kívánom, hogy nékem több onoka testvéreim lévén, nevezetesen: hites ügyész Elszánt Ferenc úr és néhai Máyer Mihálynak férfi és leány maradéki. Hogy azoktól is holtom után háládatos visszaemlékezést nyerhessek, s férjemmel való közszerzemény javaimban azokat részessé tegyem, erántok vonzó szíves indulatom határozza, hogy azon malmot, melyet már én néhai férjem halála után építettem föl újonnan, nékiek mint szerzeményemet akként rendeljem tulajdonokká, hogy fele malom teljes jussal Elszánt Ferenc urat illesse, másik fele pedig néhai Mayer Mihálynak férjfi és leány maradékait, oly világos megjegyzéssel, hogy a nevezett maradékoknak hagyott fél malomból a becsü-árban Elszánt Ferenc úr azokat készpénzzel fizesse ki.

6-or. Mínek utána néhai Mester József férjemnek mind férfi, mind leány testvérei az ősi járó-jóságokból a magok illetményeket az osztály útján megkapták volna, minden igavonó s heverő szarvasmarháimat tulajdon férjemmel együtt való szerzeményeknek tekinthetem, azoknak pedig, jelesen heverő marháimnak számok harmincötre menvén, azokat hagyományosaim által eladatni, s az alább érdeklendő hagyományaim kifizetésekre fordíttatni kívánom. Megjegyezvén azt, hogy ezen harmincöt darab marhák közül Mester Zsigmond fogadott fiam öt, Mester Mihály pedig egy fias tehenet szabad teszések szerént magoknak kiválaszthatnak. Tíz jármos ökreimből pedig, mint-hogy azok között hatot tulajdon hozományomnak tekinthetek, hatot Mester Zsigmond fogadott fiamnak minden gazdálkodáshoz tartozó eszközökkel s két szekereimmel rendelem. Az elmaradott négyből pedig kettő szinte említett fogadott fiamé, kettő pedig néhai férjem testvééré, Mester Mihályé legyen. Lévéen továbbá:

7-er. 12 méneses és 4 kocsis lovaim, ezekre nézve az elhatározott akaratom, hogy az érdeklött számú kocsis lovak kocsival és hozzá tartozó eszközökkel legyenek Mester Zsigmondé, a tizenkét méneses lovak pedig adattassanak el.

8-or. Vannak négyszáz birkáim. Minthogy hagyományaimnak kifizetésekre készpénzt nem rendelhetek, azokból is kétszáz és ötvennek eladását meghagyom, azon felyül maradókban pedig Mester Zsigmondot rendelem örökösnek.

Ezek szerént (mint magamban meggyőződtem, gondolom) elől számlált javaimban nemcsak illendően, hanem bővkezességgel is részeltetvén néhai Mester József férjemnek testvérei, szükség, de egyszersmind kötelelességem is nyilván hozza magával, hogy végső cbbéli rendelésemnek a törvény értelmében is annál gyökeresebb erejű állapot szereztessék, hogy a magam testvérei-

ről is megemlékeznek. Annál fogva néhai Richtárszky Márton Szabadkán lakozott testvérem maradékinak, Pesten lakos Richtárszky Terézia Pálinkás András özvegyének és néhai Richtárszky Ferenc, ugyan Richtárszky Ferenc örökösének fejenként ezer váltóforintokat úgy rendelék, hogy nevezett Mester Zsigmond és Mihály hagyományosaim az eladandó jószágok árából s nekik hagyott vagyonokból azon öszvesen három ezer váltóforintokat hat esztendők lefolyása alatt apródonként és minden kamatolás nélkül kifizetni kötelesek legyenek. Nem különben első férjemnek testvérítől, Nuzdorfer Ferentől maradt Nuzdorfer Józsefnek is nevezett hagyományosaim készpénzül hatszáz váltóforintokat kifizetni kötelességeknek elismerjék, kiadván részére mindazon ágybelieket is, melyeket Hesszer Mária, Nuzdorfer Márton első férjemnek édesanyja testamentomi rendelésben hagyott, s amelyeket, bátor azokkal már megkínáltam, mind ez ideig is által nem vett.

9-er. Páhi birtokom néhai férjemre örökösödés útján szállván által, minthogy abban nevezetes investmentalis summa volna, azt Zsigmond és Mihály hagyományosaim [örököljék]. Minekutána annak egyforma birtokosaivá őket neveztem ki, kötelesek legyenek a Mester leány testvéreket készpénzül kifizetni.

10-cr. Minden házi igazságaimat, valamint elől számlát minden mezci birtokaimnak ideí függő gyümölcsöket, találtató szénámat, néhány darab sertéscimet hagyom és rendelem egyedül Mester Zsigmond fogadott fiamnak, mint férjem halála olta gazdálkodásom kormányozójának és hűséges gondját viselőjének. Ide értvén eddig el nem adhatott öt zsákokkal levő gypjumat, melynek ára az eladás után, hogy abból illendő takarításomra fordítandó költséget és Szél János sógor uramnak kétszáz forintokkal való tartozásomat kifizesse. Ezekből fölmaradandó summát pedig házi szükségére fordíthassa szabadon. Végtére.

11-er. Vannak több sor igaz gránátgyöngyeim, melyek mintegy ötszáz forintokat megérnek. Azokat hagyom Körösi Zsuzsannának, Körösi Pál leányának. Két aranygyűrűjeim, ezeket rendelem Körösi Erzsébetnek. Két arany függőjeimet pedig Szél Juliannának. Fehér ruháimat és haló ágyamat különösen Richtarszky Terézia testvéremnek.

Mindezek után elkerülhetetlen azon kötelességeim maradván fenn, hogy minekutána az isteni gondviselésnek naponként gazdálkodásomra árasztott ápoló erejét s azt gyümölcsösen elősegálló kegyelmét érdemem felett tapasztaltam volna, a lelkiekről is megemlékeznek. Ugyanazért e következő ájtatos hagyományokat rendelék Mihály és Zsigmond hagyományosaim által a már fentebb eladandó és említett jószágaim eladásokból kifizettetni. Nevezetesen:

A/ A parochialis Nagytemplom számára	200 ft.
B/ A reformata ecclesiának	200 „
C/ A tisztelendő p. piaristák templomára	100 „
D/ A tisztelendő p. barátok templomára	100 „
E/ Az újonnan építendő p. piaristák oskolájokra	100 „
F/ Az új reformata collegiumra színte	100 váltóforintokat.
Öszvesen:	800 forintokat.

A tekintetes földesuraság részére pedig 300 váltóforintokat.

Végtére az ezen testamentomi rendelésemet feljegyző főnotarius Gyenes Péter úrnak különösen hagyományosaim által mindenekelőtt 50, azaz ötven forintokat kifizetni rendelek.

Ekképpen befejezván ebbeli végső rendelésemet, utoljára még azt kívánom megemlíteni, hogy néhai férjemnek a városi közkasszáét illető némely köztartozásai is lévén, azt említett örököseim, Zsigmond és Mihály mindenekelőtt kifizetni kötelesek legyenek, őket illetvén különben is azon kötelező levelek, melyek jelesen senator Ladányi Sándor úrnál activa kintlévő tartozás 1.000 váltóforint. Gömörly László úrnál 200 vft., Losonczy Istvánnál 300 vft. Fuchsz Mózesnél 150 vft. Öszvesen 1.650 váltóforintokból álló hitelezett pénzeim, melyeknek incassálására ezen testamentomi rendelésem erejénél fogva nevezett hagyományosaimat teljesen is meghatalmazom.

Mely ekként készült végső, előttem szórol szóra felolvastatott, megmagyaráztatott s általam is megértett rendelkezésemet bezárván, saját aláírással, tulajdon végső akaratomnak lenni kinyilatkoztatom.

Költ Ketskéméten 14-a Augusti 1831-ik esztendőben.

Néhai Mester József özvegye, született Richtárszky Anna magam keze + vonása.

Előttünk Muslay József m. p. senator. Sárközy Sándor m. p. kiküldött senator. Előttem és általam Gyenes Péter m. p. ordinarius notarius deputatos előtt. Én előttem Sellyey Sándor hites polgár.

Az utolsó oldalon azonos írással: Néhai Mester József úr elmaradt özvegyének, született Richtarszky Anna asszonynak végső rendelkezése. Más írással: Prasetum nro. 1666. diarii judicialis 1831. 14-a Augusti. Publicatum die 10-a Aprilis 1833. nro. diarii judicialis 1057.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: Nr. 45. 1831., Fasc. 1. 1831.

Négylapos irat, eredeti. A földesúrnak hagyományozott 300 ft-t 1835. május 12-én fizették ki.

66.

POOR ANDRÁS TESTAMENTUMA

1831. augusztus 22.

Alább is megírt Poor András Istennek kegyességéből eltöltvén e múlandó világban mintegy 72 esztendőket, érezvén testemnek naponként hanyatló erejét s gyengélkedő egészségét, mindazonáltal ép elmével bírván, azonban szemem előtt tartván ezen idő jártával a naponként történendő hirtelen elhalásokat, maradékaim között pedig a békesség fenntartását különösen óhajtanám, Istentől vett javaimról végső és megmásolhatatlan rendelésemet tészem ily formán.

1-ör. Vagyon az 5-ik tizedben Csendes Pál és Pap István szomszédságokban mintegy száz zsáknyi ősi tanyai szántóföldem, és a Vatsi közön mintegy hat vékányi veteményföldem Szöllősi István szomszédságában, mely hasonlóan ősi.

3-or. Vagyon Szentkirályi 75 zsáknyi árendás földem.

4-er. Vagyon a Csorda kútnál 130 út ősi atyai szőlőm. Vagyon a Szolnoki közön 180 út hasonlóan ősi szőlőm.

5-ör. Elholt feleségem, Gyöngyi Mária után bírok a Gyöngyi féle ősi szőlőből a Kőrösi közön 50 utakból álló szőlőt Szűts Mihály szomszédságában.

6-or. Boldizsár féle s 200 utakból álló szőlőt magam szerettem, mely a Kőrösi útnál vagyon.

7-er. Vagynak házi ingó javaim és contractusokon lévő készpénzem. Nevezetesen tartoznak:

Török János 28-a Decembris 1819.	100 forintokkal
Gyöngyi Pál 7-a Augusti 1820.	100 „
Néhai Sz. Királyi Antal úr sucesori 8-a Aug. 1820.	100 „
Frantzia Kis István 15-a Junii 1820. és 1817.	300 „
Kőrös Ferenc 1821.	30 „
Salamon János 24-a Januarii	100 „
Gyöngyi János 10-a Martii 1822.	100 „
Füredi Mihály 1825.	25 „
Füredi István zálogos szőlő summ. 1825. és 1830.	200 „

Öszvesen: 1.055, azaz egyezer ötvenöt váltóforintokkal.

Ezeket előlszámlálván, megemlítem, hogy János, András és István fiaimnak, mikor tőlem elváltak, vettem nékiek házat külön-külön. Adtam nékiek fejénként két ökröket, két lovat, egy-egy tehenet. Házi s igazságbeli eszközöket. Mária és Zsuzsanna leányaimnak pedig a kiházásításon kívül számos ingóságokat. Sándornak pedig egyebet nem adtam, hanem a csizmadia mesterségre megtanítottam. Rendelem tehát:

A/ Sándor fiamnak hagyom a házamat örökös jussal minden benne találtató ingókkal, nem kapván abból fiaim részt, hanem két leányaimnak fizessen Sándor fiam fejénként egy-egy száz váltóforintokat.

B/ A 2-ik pont alatti földet hagyom mind a hat gyermekeimnek egyenlő osztályra, kivéven annak egy darab földjén levő idejű termést, melyben Sándor fiamnak vetése van, mely minden háborgatás nélkül azt fogja illetni.

C/ A Sz. Királyi árendás földemet a nemes tanács jóváhagyásával hagyom István, János és András fiaimnak egyenlően a pontos árendafizetés mellett.

D/ A 4-ik és 5-ik pont alatti szőlők hat gyermekeim között egyenlően oszlanak.

E/ A Boldizsár féle szerzemény szőlőmet a contractusokon lévő pénzeimmel hagyom engemet különösen dajkáló Sándor fiamnak és hitvese Agi Juliannának. Tartozván ők ebbéli szivességemért engemet ezentúl is gyámolítani, gondomat viselni, holtom után pedig engemet sorsomhoz képest illendően eltakarítani. A Füredi Mihálynál lévő capitalisom, 25 forintom adódjon a helybeli reform. gymnasium szükségei pótolására.

Mely ebbéli végső rendelésem előttem felolvastatván, s megmagyaráztatván, azt minden részében helybenhagyom, nevem aláírásával és saját kezem keresztvonásával megerősítem.

Költ Ketskémén az 1831-ik esztendei Augustus holnap 22-ik napján.

Poor András keze + vonása.

Én előttem s általam Ferentzy Móric m. p. szabados Ketskemét városa hites írnoka által, mint ezen esetre bíróiképpen kiküldetett által. Mi előttünk mint meghívott tanúk előtt: nemes Töltszéki Paáp János m. k. Göntz József m. p. Boros Sándor m. p.

Az utolsó oldalon azonos írással: idősb Poor András végső rendelése. Prasentum nro. 1708 diarii judicialis 1831. Publicatum nro. 1852. diarii judicialis 1831.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 48. 1831. Fasc. 1. 1831.

Kétlapos irat, eredeti.

67.
ÖZVEGY GARZÓ JÁNOSNÉ TELEKI ZSUZSANNA
TESTAMENTUMA
1831. augusztus 24.

A teljes Szentháromság nevében.

Alól is megírt Teleki Zsuzsanna, néhai Garzó János özvegye, eltöltvén ez életben Istennek kegyelméből 70 esztendőket, még most ép elmével és egészséges állapotban kevés vagyonaimról gyermekeim között a viszálykodás elkerülése végett e következő végső rendelést tészem. Megjegyezvén azt:

A/ Hogy Garzó János fiainak académián volt létekor adatott 300 forint conventios pénz.

B/ Garzó Pál fiainak adattak 4 ökrök, 3 lovak, kocsi vételre 60 forint és egyéb eszközök.

C/ Garzó Mihály fiainak katonaságában adatott uniformisra, lóra és egyéb szükségeire összesen 1.100 váltóforintok és 45 xr-ok.

D/ József és András fiainak és mind a kettőnek egyaránt 4-4 ökrök, 3-3 lovak, egy-egy kocsi és egyéb eszközök adattak. Ezen kiadatott javakra nézve azt akarom, hogy azok úgy nézettek mint segedelmul és ajándékul adott javak. És minthogy azok egyforma értékűek, azok eránt egyik fiainak a másik ellen semmi praetensioja ne legyen. Továbbá pedig.

E/ Garzó Zsuzsanna leányom Tormási Mihályhoz férjhez menvén, minekutána tisztességesen kiházasított, adatott Tormásy Mihály vömnek 150 váltóforint a Szőke-föld zálogosításra 100 forint, ismét a Rada-föld zálogosítására 100 forint. Elhalván pedig a nevezett leányom, az ő ágyi és egyéb ruháit, úgy pénzét is a használás végett általa bírt szőlőt vissza s kezemhez vévén, és némely ruhákat eladván, későbbben Tormásy Mihály vömnek mint unokám gyámjának visszaadtam a ruha árát, úgymint 350 forintokat, minden ágyi vagy egyéb ruhákat, kivéven 12 asztalkendőt, 7 abroszokat, 7 törülközőt és két lepedőket, melyeket is Tormásy Mihály unokámnak holtom után által adassanak. Adtam 18 forint árú búzát. Visszaadtam a jegypénzeket, úgymint 9 forintos dupla aranyat, 3 császár aranyakat, 3 nyolc máriásosokat, 10 ezüst garasokat, ismét 2 kétmáriásosokat, 4 húszasokat, 2 márvást, 10 ezüst garasokat, 1 petákot. És így nálam semmi jegypénz nem maradott Ezen elől számlált javak Zsuzsanna leányom jussába adatván, kivéven a kiveendőket, legyennek Tormásy Mihály unokámé.

F/ Garzó István mostoha fiam is kiházásítatván, az anyja jussának is tekintetéből adattak nekie 2 ökrök, tehén vételre 30 conventios forintok, anyjának minden ágyi és egyéb ruhái, kivéven egy szoknyát, melyet én 6, egy pruszlikot, melyet 2, egy selyemkendőt, melyet 2 conventios forintokon és így összesen 10 conventios forintokon eladtam, mely ezen 10 conv. forintokat fizessék meg néki. Továbbá 10 zsákot, 1 asztal, láda szita, rosta, tekenyő, veder és több e félek. Úgyszintén atyjáról való jussába is 60 darab juhok. A Csaba-ház vételre 200 conventios forintok. Ezen ház helyett pedig mást vévén, adatott nékie 3.300 forintok. Mely ezen summából 1.200 forintot visszafizetett ugyan, de a többivel adós maradt. Segedelműl pedig által adatott néki a föld 500 darab juhokkal és a takarmánnyal együtt csekély árendáért, a szántóföld pedig feliből, de az árendális javak visszabocsátásakor adós maradt 250 darab juhokkal. A takarmányt sem adván vissza, a helyett 400 forint árú szénát kellett vennünk, a dézsma gabonát sem adván meg, helyette 1.100 forint árú búzát vettünk. Ezeket tehát megjegyezvén és lévén: Egy házam a 4-ik tizedben, egy malmom, egy örökös földem az Úr Rétjén, a Budai út végén a Mária hegyben 5, a Talfái közön 2 pásztafból álló szőleim, házi, szőlőbeli és egyéb eszközeim s ingó javaim. A gyermekeimnél lévén a fekvő javaim feliből kiadva, most még a függő és az engemet illető termés vagy dézsma is megvagyon. Activa adósságaim vagynak a fiamnál ezek: Pál fiamnál 100 forint, Józsefnél 80 forint. Néhai Garzó Mihály fiam árváinál 740 forint és két Sufferindor, melyet tudtam 60 forintba. Summa: 980 váltóforint.

A szőlőmnek 3 esztendőbeli árendáját, úgymint 97 forint 30 xr-t az árváinak sorsok tekintetéből elengedvén. Ezen adósságja pedig néhai Garzó Mihály fiamnak ezekből állanak: úgymint ruhára 100 forint. Szőlő váltásra 300, háza fizetésre 260, a Pusztaházi árendába két Sufferindor, kocsira és a tanya építésére 80 forint.

Mindezen elől számlát javakról haszonvételekről és activa adósságokról azt rendelem:

1-ör. Hogy Tormásy Mihály unokámnak a már kiadott és attya által kivett javakon felül adasson még nékie a Talfái közön lévő szőlőm termésével együtt. Hogyha pedig én ezen szőlőt még most megszüretelhetem, abban az esetben adattasson nékie 6 akó színbor. Úgy nemkülönb az alább nevezendő örököseim adjanak nékie 1.200 váltóforintokat.

2-or. Garzó István mostoha fiamnak hagyok az örökös földből 20 zsák alá valót. A malomból 14-ed részt. A Budai úton lévő szőlőből szinte 14-ed részt, és 110, azaz száztfiz váltóforintokat, melyeket is az örököseim a fent említett 10 conventios forintokkal együtt fizessenek ki. Elengedem nékie a fent említett árendálaskori restantiáját, a már kivett javakat jussába tudván. Úgy azonban, ha ő ezen testamentomban megnyugodván a folyamatban lévő perétől és egyéb praetensiójáról lemond. Különb minden általa kivett javakhoz és adósságaihoz örököseimnek törvényes keresetek és jussok fennmaradnak.

3-or. Minden elől számlált javak, haszonvételek és activa adósságok, vagy holtom után megmaradandó ingók vagy ingatlanok melyek a legatumok kiadása és Garzó Istvánnak akár testamentom, akár törvény szerént illető javaknak kiszakasztása után megmaradnak, legyenek Garzó János, Pál, József, András fiaimé és néhai Garzó Mihály fiamtól való unokáimé, kik is atyok után egyötöd részben fognak osztozkodni. Megjegyezvén azt, hogy András fiainak a földön tett javításai tekintetbe vétetődjenek.

4-er. Ha Garzó István mostoha fiam avagy Tormásy Mihály unokám mag nélkül elhálnának, minden a fent írt és nékiek hagyott javak a 3-ik pontban említett örököseimre szálljanak.

5-ör. Hagyok a reformata szent ekklesiának 25 váltóforintokat, a collegium építésére 10 váltóforintokat, melyeket is örököseim tartoznak kifizetni.

Mely ezen végső rendelésem előttem felolvastatván, azt minden részében helybenhagyom, és tulajdon kezem keresztvonásával megerősítem.

Költ Ketskémén 1831-ik esztendő Augustus 24-ikén.

Teleki Zsuzsanna, néhai Garzó János özvegyének keze + vonása.

[Más írással készült kiegészítés:] Ezen végső rendelést Teleki Susanna asszony, néhai Garzó János özvegye személyesen ezen bírói hivatalhoz behozván, minckutána előtte felolvastatott és érthetőleg megmagyaráztatott volna, élő szóval is tulajdon végső akaratjának lenni kinyilatkoztatta, és annak minden pontjait helybenhagyván megerősítette. Ketskémét, 24-a Augusti 1831. Mi előttünk: Bodogh Antal főbíró, Gyenes Péter m. p. ordinarius notarius.

A borítékon más írással: Teleki Susanna asszony, néhai Garzó János elmaradott özvegyének végső rendelése. Praesentum 24-a Augusti nro. diarii judicialis 1831. 1729. Ujabb írással: Publicatum est nro. 1884. diarii judicialis anni 1831. 16-a Septembris.
Négylapos irat, eredeti.

68.

KÚN GERGELY TESTAMENTUMA 1831. szeptember 22.

Alább is megírt Kún Gergely minekutána e mulandó világban életidő koromnak 61-ik, özvegyi terhes állapotomnak pedig 10-ik esztendejét élném, jóllehet az isteni gondviselés természeti cselekvéseimnek teljesíthetéseiben a reám mért nyomorúságos élet pályájának kiterjesztésével annyira meggyengített is, hogy 5 esztendők elfolyta olta nemhogy gazdálkodásomnak kormányzására fordíthattam volna igyekezetemet, hanem naponként érzett nyavalyáim terhes és súlyos ereje miatt az azok eránt megkívántató gondoskodást is a kívánt módon nem gyakorolhattam. Mindazonáltal lelkemnek teljes és ép erejével lévén, Istentől vett javaimról halálom esetére és a netalántán magokat erántok jövődöben előadható kérdéseknek megelőzésére örököseim között fenntartandó közös bizodalom tekintetéből kívántam végső rendelést tenni.

Mínekelőtte azonban rendelkezésemnek tárgyaira leendő javaimat előlszámlálván, különösen meg kellitek említenem, hogy azok egy része néhai Farkas Ágnes hitvesem után maradott Farkas-ösiség, milyenek:

A/ 7-ik tized beli lakóházam.

B/ 40 holdakból álló Városföld-i birtokom.

C/ És az Alsó hegyben helyheztetett mintegy öszvesen 140 utakból álló szőlőm. Melyekről már néhai Farkas Ágnes hitvesemnek boldog emlékezetű édeanyja, szinte Farkas Ágnes nekem szeretett napam asszonyom az 1813-ik esztendei Szent Mihály havának 24-ik napján költ, s nemes város leveles tárában eredetiben találtató testamentumánál fogva rendelkezést, mely testamentum reám s javaimra nézve regulázó lévén, azoknak szabad elrendelések annál fogva szabad akaratomban nem áll. Amennyiben mindazonáltal a törvények az ősi javakban az egyenlő osztályra zsinormértéket szabnának, ezekhez alkalmaztatván gondolkodásomat, azt kívánom, hogy elől számlált és a fentebbi pontokban felfedezett Farkas-ösi javak, s nekem mint feleségem birtokomban volt hozományok úgy örökseim között egyenlően, úgymint: Rozália hajadon, Erzsébet Konz Istvánné, Terézia Barak Mihályné leányaim és ideje korán elholt kedves Gergely fiamnak Balla Sára hitvesétül született Kún Mária onokáim között osztassanak fel.

Mínthogy pedig azonban említett javaimon kívül tulajdon szorgalmatosságom által Farkas Ágnes hitvesem hozomány javainak megtartása mellett olyatén szerzemény javaim is volnának, melyekről való szabad rendelkezetés már egyenesen engemet illetve, azokra nézve végső elhatározott akartatom megállapodik következőkben:

Í-ör Hogy a Monostor-i 50 holdakból álló saját szerzemény birtokomból Kún Gergely fiamtól származott Mária onokámnak mindenekelőtt Kiss László szomszédsága felől szakasztassanak ki holtom után 12 holdak, melyeket menyem, Balla Sára mind az ideig csendesen használhasson, míg Mária leánykája férjhez menése esetében a birtok tüstént annak tulajdonára váljon. 38 holdak pedig a tanyai épületekkel legyenek Rozália leányomé életében szabad tetszése szerint használhatók. Kinek én nyomorult állapotomban megkülönböztetett tellyesített szíves gyermeki indulatait és kötelességit ezen atyai kellő háladatosságommal köszönet mellett is egyedül hálálhatok meg. De mivel szinte ő is magammal egyforma nyomorult állapotban volna helyheztetve, és annál fogva a férjhez menésre mint egy bizodalmasan számot sem tarthatván, illetén körülállások között halomása esetéig ugyan mint már említettem is szabadon bírhatta, használhatta és annak jövedelmeit szükségeire fordíthatta. Halomása esetében pedig, valamint nevezett onokámnak is különösen hagyott 12 holdak osztassanak fel Erzsébet és Terézia leányaim és maradékaik között egyenlően. Megjegyezvén itt azt, hogy ezen 50 holdakból álló saját birtokomhoz még Kún Jánosnéétül 2.630 váltóforintokban zálogban lévő 50 holdak is tartozván, melyeknek zálogos esztendei két esztendőök múlva eltelnek. Minekutána az azokon fekvő zálogos summában nemzetes Saátor Péterné nagyasszonyságtól kölcsönzött 1.500 váltóforintok is beruházva volnának, azok a kiváltás idején a tulajdonos által visszafizetendő zálogos summából mely ideig a birtok kibocsájtható nem lévén,

nyomban fizetessenek ki örököseim által. Az 1.500 forintokon felyül marandó 1.130 forintok pedig Rozália, Erzsébet és Terézia leányaim között osztassanak fel egyenlően.

Többnyire pedig ha Mária onokámnak halomása történne, Balla Sára menyemet a helybeli rendszabások értelmében egyedül csak a hitrész illethevé, ezen esetre onokámnak hagyott ősi fekvő javaknak örököseimre való általszállások mellett, azoknak szoros tartalmához nem ragaszkodván, 100 ezüst forintokat javaimból illető örököseim által kifizettetni rendelek.

2-or. Igaz ugyan, hogy napam asszonyak, Farkas Ágnesnek említett testamentumi rendelésében két külön helyeken lévő szölei érdekeltetnek, de mivel az általa rendelt ájtatos hagyományoknak kifizetésére azok közül egyet eladni kéntetlenítettem, és így csak egy maradván, harmadik, mostanában birtoomban lévő 190 utakból álló szőlőm, mely Bozsó János úr és Kiss Péter szomszédságaikban helyeztetődik, tulajdon szerzeményem. Ezen szőlőmet hagyom szinte Rozália hűséges dajkáló leányomnak, holta után pedig egyéb javaim törvényes örököseinek.

3-or. Házi ingó igazságaim, úgy szőlőhöz tartozó edényeim, valamint más, bár akár mi néven nevezendő, házamnál találtató javakra nézve egyenlő osztályt rendelek Rozália, Erzsébet és Terézia leányaim között azon kötelességgel, hogy Mária onokámnak, ha életben marand, egy vasas, tetszése szerint kiválaszthatandó hordót adjanak.

4-er. Minekutána az irigy halál által Gergely fiamtól, ki gazdálkodásom kormányát viselte, megfosztattam volna, a szükség úgy hozván magával kéntelenítettem járó jószágaimat heverő s kocsis lovaimat, 300 birkámmal együtt eladni. És készpénzzé fordítani. Melyeket Barak Mihály vöm vévén által becs-árban, ki is fizetendő summákról kötelező leveleket adott. Ezen summák is, ha hogy általa le nem fizetnének halálom ideig, ami belőle házi szükségimre fordítandó költségen felül marand, osszák el három leányaim egymás között egyenlően. Úgy Barak Mihály vöm által az árendális esztendőket eltelte után visszaadandó kétszáz birkáimat, úgy a 100 vontató szénának is árát, melyet az idő környülállásaihoz képest azokból levetessenek. Utoljára:

5-ör. Rozália leányomat rendelvén és hatalmazván meg Barak Mihály vöm-nél kint lévő tőkepénzeimnek s azok érdekének úgy két esztendőkre árendába kiadott juhaimtól és Monostor-i földemtől fizetendő árendális summáknak, valamint beszédőjének, úgy gondviselőjének is. Ő általa tétetvén minden a házi szükségeknél fogva megkívántató úgy végső eltakarításomra fordítandó, de minden örököseim által az örökösödés természetéhez képest egyaránt érzendő temetésbeli költségek. E felett kötelesek lévén a nevezett örököseim az eladott javaknak heverendő árokból Mária onokámnak, ha életben marand, 200 váltóforintokat, Kotz István vöm István és János oskolába járó jó igyekezetű gyermekeinek, mint szinte onokáimnak tanítatásokra fordítandó költségekre 200 váltóforintokat. Végre a tisztelendő pater franciscanusoknak conventbeli közönséges szükségükre 50, öszvesen 450 váltóforintokat kifizetni.

Ekképpen befejezván végső rendelkezésemet, óhajtásom odajárul, hogy örökseim eddig is egymás eránt bizonyított atyafiúi és testvéri szeretetnek egybekötvetett lázításaitól magokat elszakasztatni és egymás eránt bizodalmatlanságba jönni ne kénteleníttessenek.

Mely ebbéli végső rendelkezésem előttem felolvastatván és érthetőleg megmagyaráztatván, azt minden pontjaira nézve helybenhagyom, és végső akaratomnak lenni kinyilatkoztatom.

Költ Ketskeméten szent Mihály havának 22-ik napján 1831-ik esztendőben.

Kún Gergely m. k.

Mi előttünk tanácsi képen kiküldöttek előtt: Kun János m. p. tanácsbeli előtt.

Gyenes Péter m. p. ordinarius notarius előtt.

Az utolsó oldalon azonos írással: Választott polgár id. Kún Gergely úr végső rendelkezése. Más írással: Praesentum nro 1921. diarii judicialis 1821. (!) 23-a Septembris. Publicatum die 16-a Aprilis 1832. nro. 1142. diarii judicialis privilegiati oppidi Ketskemét.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: Nr. 78. 1831., Fasc. 1. 1831.

Négylapos irat, eredeti.

69.

SZEKERES ANTAL TESTAMENTUMA

1832. május 23.

Az eloszthatatlan tellyes Szentháromság egy Isten nevében, aki Atyaisten, Fiúisten, Szentlélekisten. Amen.

Én Szekeres Antal minekutána Istennek kegyelmébül eltöltöttem volna e siralomvölgyében 60 esztendőket, szemeim előtt hordozván az halálnak elkerülhetetlen bizonyos voltát, idejének pedig bizonytalanságát, kedves hitvestársam, Tasi Anna, kivel is a szent házasságban eltöltöttem csendes és békesség 40 esztendőket, ugyan csendességben és békességben tölthesse öreg napjait, maradékim közt pedig, úgymint: Sándor fiam, Klára leányom Banó Istvánné, unokám Antal és menyem Kováts Katalin közt az isteni félelem egymás eránt való atyafiúi szíves szeretet és békesség fennmaradjon, és minden ízetlenség, békétlenség eltávoztasson, ámbár ugyan beteges állapottal, de Istennek légyen hálaadás és dűcsőség, tökéletes józan ép elmével bírván, tulajdon szerzemény javaimról kívántam illetén végső és megmásolhatatlan rendelést tenni. Előre kívánván bocsájtani e szükséges két pontokat, úgymint: A/ Ősi, ami az édes atyámról reám maradt: 1-ör ezen háznak, amelyben lakok, mintegy $\frac{3}{4}$ rész fundusa és leülepedett fala. A Kis Monostori út mellett mintegy 40 hold szántóföld, de ebbül akkoriban testvéremnek, Józsefnek, mivel az Úrrét-i földbül az atyám néki semmit sem hagyott, által adtam 3 $\frac{1}{2}$ holdat, bírják is successori. Nékem maradt 36 $\frac{1}{2}$ hold. Az Úrrétin mintegy 23 hold homokos föld, amelyet is akkor a maga élelmére hagyta az édes atyám. Holta után pedig nekem testálta, mivel a bátyámnak tölünk való elválása után az édes atyámat özvegységében több esztendőig én tartottam holtig becsületesen, megelégedésére, el is temtettem tisztességesen. Azon felül egynéhány száz forint passívum adósságát is fizettem le ezüst pénzben, úgy hogy

azon kifizetett pénzen alkalmasint megváltottam ezen homokos földeket, úgy hogy ez megszűnt lenni ősi, hanem vált szerzeménnyé. A boldogult bátyám ebből az adósságból se el nem vállalt semmit, sem successori, de nem is fizetett egy fillért se. Szóljon ennek egy részéről Tóth János ügyész úr, mert az ő nagyatyjának is sok esztendeig interesezvé, csakugyan lefizettem 200 ezüst forintokat. Nem különben Kukoritz Erzsébet, Latzkó Andrásnének néhai Szekeres Zsuzsanna nénémnek, nemes Sz. Királyi Imrénének és Juhszor Szabó Józsefnek úgy, hogy az a kis homokos föld alig ér annyit, mint amennyi adósságot fizettem az atyámnak, úgyhogy mondhatom szerzeményemnek.

Az Széktói felső hegyben esett 83 út szőlő, de ebből az atyám 18 hosszabb utakat a bátyámnak adott, mivel neki esett szőlőnek a mentiben volt, nekem maradtak 65 rövidebb utak, de e helyett hagyta nékem az atyám a Kis Körösi úton lévő Rehák Szabó és Feksz György féle szőlőt. De mivel ez agyagos földű, nyúló természetű, rossz termő volt, eladtam özvegy Kapus Farkas Jánosnének 210 forintokon conventios pénzben, és szerettem meg helyette a Mária hegyben Borza Erzsébet 2 pászta jó szőlejét, adván érette a széktói ősi 65 út szőlőm, megtoldván 300 forint conventiós pénzzel, amelyet most továbbbi rendelésemig Sándor fiam bír. Egy részit pedig a malom mellé adtam, de ez több mint ami ősi szőlő reám maradt, és így ennek is egy 4-ed része szerzeményem.

Maradt reám 4 jármos ökör, mert az atyámnak esett 4 ökröket eladtuk, azon adósságért, melybe esett az atyám akkor, midőn Pákán minden enyhel nélkül szorítván a hófergeteg a juhait, azok elvesztek, és hogy juh nélkül nem akart lenni, kölcsönvett pénzen vette meg Bugatzon a Bimbó János juhait. Esett 185 juhom, 3 hámos, 5 heverő lovak, 10 magló, 6 hízó sertés, szekér, kocsi, ekés taliga, és más gazdálkodáshoz megkívántató szerszámok, szőlőhöz való edények.

B/ Sándor fiamnak tölem való elválását mindég elleneztem, tudván azt jól, hogy még tapasztalatlan lévén, nem tud gazdálkodni. Akartam, hogy maradjon vélem, tanuljon, de más részről azért is, mert az elválás sok költséggel jár. Akkor pedig igen költségtelen voltam, mert éppen vettem a fél malmot nagy summa pénzen. Antal fiamat is akkor házasítottam, amely sokba került ismét. De Sándor fiam nem tekintvén ezen szoros környülállásaimat, és inkább járván felesége és ipa tanácsán, mint az enyimen, nem is akarván tovább vélem maradni. Csakugyan kedvem ellen elvált tölem, és amely házat akartam neki venni, a' se kellett neki, hanem akaratom ellen reá kötötte magát a Sahin Kováts házára. Meg is vettem neki 1.200 forintokon tulajdon pénzemen. Ebbe további rendelésemig bele szállítottam ötet házi eszközökkel provideálván azt, adósságokba is vertem magamat ezen házvételkor. Mert csakugyan akár mint iparkodjon is valaki, de nincs annak heverő pénze, aki szüntelen mindég szerez. Ezekon kívül mit adtam Sándor fiamnak tölem való elválásakor, alább majd feljegyzem. Tehát ezeket előre bocsájtván megjegyzem, hogy a reám maradt ősieket nemcsak mind megtartottam, de Isten segítségével szaporítottam is, amelyekről ilyen állandó és megmásolhatatlan rendelésemet téstem.

1-ör. Vagyon házam a 8-ik tizedben Lakatos Szabó Antal és Bódog László szomszédságokban. Ennek harmadrész fundusa és lesüllyedt fala ősi ugyan, de már valójában ebben nincs annyi ősi, mint amennyit a Borzával cserélvén szőlőt, adtam tulajdon keresményemből a szőlőbe. Annyival inkább elenyészik benne az ősi, ha előladom, a reá tett sok ízben való költségeimet, mert ma nem ér annyit a ház, mint amennyi szerzeményem vagyon benne. Mert $\frac{1}{4}$ rész fundusát vettem Szabó Józseftől 1.200 forintokon. Falait kívül belül téglával megrakattam, telt 75 forintokba. Pincét rakattam a kamra fala alá nagy munkával három ízben, jött 400 forintokba. Kilenc téglavermet rakattam, került 270 forintokba. A teteje megrongálódván, azt lehányatván és egészen új famunkára Sz. Lőrinczi költséges messzünnen hordatott cserép alá vétettem, a kamrát az általam vett fundusra kitoldattam, és végül egy kamrát építettem, került 600 forintokba, és így ebben a házban vagyon tulajdon szerzeményem 2.545 forintom. A külső kamrát, ami eddig csak deszka kerítés volt, falból felépítettem. Az istállót megfordítva újra csináltattam. A hidas ólat, mely eddig csak kicsiny és fából hasigatott avitt rovásokból volt, köre, téglára, nagyobbat és falból rakattam, jól elkészítettem. A Szabó fundusban lévő kutat vizig és földön fölül rovattattam, került 200 forintokba. És így a házi örökömben vagyon tulajdonom 2.745 forintom. Kérdés, ha adnának e ma érte annyit vagy sem? Ezen házamat hagyom holtom után feleségemnek, Tasi Annának. Feleségem holta után legyen Sándor fiamé, Sándor mostani háza pedig további rendelésemig adódjon azonnal árendába, kereszen Sándornak, azé legyen a ház-árenda.

2-or. Vagyon a Törökfáiban mintegy 60 hold tulajdon szerzemény földem. Akarom, hogy holtom után, mindjárt, amidőn a termés kikerül belőle, a kis úton, amely a földemen keresztül mégyen fölülről a Szabó Ferenc successori birtokok mellett végig a Nagyhalasi útig vágattasson ki 12 hold, és ezt hagyom az iskolábeli nyomorult szegényeknek élelmekre örökös fundátióul, arra kérvén és kötelezvén őket, hogy naponként öszvejövéen, akik jöhetnek az első szobába, mondjanak szegény bűnös lelkeimért egy-egy olvasó imádságot. Minden pénteken pedig hallgassanak érettem egy szentmisét. Akarom, hogy fiam Sándor szántsa feliből ezen földet, vagy annak successori üdöről üdöre, ott idegen ember a szántás, vetés, nyomtatás alkalmatosságával successorimnak alkmatlan ne legyen. Üdöről üdöre, míg csak successorim existálnak, ők, pedig nem más idegen szántsák feliből, vagy ha a nemes ekklesiai tanácsnak úgy tetszik, bírják annyi árendában, mint fele termés érne. De jobban szereteném, in natura adnák ki a dézsmát, mivel ezek a pénzek változandók. A fele termést tartozzon a szántó pontosan, szemit, szalmáját a szent ekklesia curatorának üdöről üdöre kezekhez adni. Ezek pedig azon fele termésnek tizenötöd részét mint fáradságoknak és ez eránt mentül jobban lehető administraziojoknak jutalmát magoknak kivévén, a tizennégy részt fordítsák az iskolábeli nyomorult szegényeknek élelmekre. 40 holdat hagyok holtom után kedves feleségemnek élelmére, akivel szerzettem. Mivel pedig ez feleségemnek élelemre felesleg való volna, kötelezem ötöt, hogy míg él, minden esztendőben szolgáltatasson e termésből 40 szentmiséket érettem, megholt szüleimért, Szekeres Anna nénémért, Berente István sógoro-

mért. Feleségem holta után osztódjon fel. Sándor fiamnak hagyok belőle 34 holdakat, de ezt úgy Sándornak, hogy mikor unokám, Antal, ha Isten megtartja, 24 esztendőket betölti, köteles legyen Antal unokámnak a Kisebb Matkói út mentin a Nagy Mihály successori birtokok felől a Szabó Ferenc határjáig Sándor 10 holdakat adni, mert már akkor, ha él maga használhatja. Sándornak marad 24 hold. A tanya, fás kert essék Sándor rátájába. Mivel tartok, hogy menyem, hamarébb kerülvén unokám kezére ezen föld, elpazarolja annak hasznát unokámtúl, eszem-iszom, kávé és szükségtelen újabb-újabb ruhákra. Klárának pedig vágódjon ki 6 hold, amint kijárunk a Halasi kis úton, a Balla határja mellett, ezen a kis úton alól egy tagban.

3-or. Vagyon a Ballószegben mintegy 21 hold tulajdon szerzemény földem. Holtom után legyen feleségemé, adják ki árendába juhait ezen Ballószeg-i és azon Ágasegyház-i 25 hold semlyékkal, amelyet most magam bírok. Feleségem holta után legyen Sándoré a külső rész. Az házúl felül való rész legyen Klára leányomé két egyenlő részekre. Mikor pedig unokám, Antal betölti a 24 esztendőket, Sándor és Klára unokámnak, Antalnak adják ki ezen földnek harmadát, még pedig a középső részt, mert ettől is tartok, hogy menyem nem úgy fog cselekedni, amint akarnám és kellene, ha hamarébb hagyom kezére. Azért tehát csak ekkor menjen unokám kezére, ha élni fog.

4-er. Vagyon a Monostori út mellett 36 ½ hold földem. Hogy ennek is mint ősinék a rendelkezésibe beleereszkedem, meg ne ütközzenek successorim, mert nem akarok nekik igazságtalanságot szerezni, hanem inkább nekik ezen rendelésem által commoditast és békességes birtokot akarok rendelni. Sokkal többet hagyok én successorimnak a tulajdon szerzeményemből, mint esne az őсібül. Ezt szemek előtt tartsák. Látom boldogult testvér bátyámnak hat élő successorit és azoknak számos gyermekeit szegény sorsban lenni, kötelességemnek ösmérem őket, mint véreimet segíteni, amennyire lehet. De bizonyára akarom is őket segíteni, amely segítségbe sok gondoskodásim, aggódásim után ennél békességesebb és jobb módot nem találok. Mivel mindnyája földművelők, földjök pedig szűken van, azért tehát földből akarom őket segíteni, és pedig successorim sérelme nélkül. Ha a Törökfáiban vagy Ballószegben, mint tulajdon szerzeményemben hagynék nekik, kettős bajt szenvednék, mind magam successorinak, mind testvérem successorinak, mert mivel sokan vannak, sokat egynek nem hagyhatok. Hogy pedig egy kevésért annyifelé járjanak, nem érdemes, de tulajdon succesorimnak is nagy alkalmatlanság lenne, hogy öcséim, húgaim az ő nyakukon minduntalan alkalmatlankodnának, hanem mind a két részről jobbnak ítélem, ha itt helyben, ahol ők úgy is mindnyájan bírnak, hagyok nekik és itt helyben jobban használhatják a kevesebbet is. Tehát a Szekeres Ágnes határja felől az én tanyám és kutam felé hagyok a testvérem successorinak mind a hatnak egyenként 1 1/2 jugerumot, öszvesen a hatnak 9 jugerumot. Ők magok közt, hogy mindegyiké legyen egy tagban, cserélgessék öszve. A megmaradott 27 hold legyen egyelőre Sándoré, unokámé Antalé és Klára leányomé. A tanya Sándoré. A fél holdat hagyják közösnek a kút mellé, hogy egymásnak kárt ne tegyenek. Ezen rendelkezésemet senki el ne merje rontani. Én tudom és az Isten ennek igaz okait.

5-ör. Vagyon az Úrrétin egy darab homokos földem, amely már lefizetvén az atyámnak több rendbeli adósságát, ősbűl szerzeménnyé vált. Ezt hagyom Sándornak, a Borbás-i árendás földdel együtt. Amikor pedig unokám Antal, ha él, a 24 esztendőket betölti, Sándor ezen Úrrét-i földet két részre osztván felit adja Antal unokámnak, nem különben a Borbás-i árendás földnek harmadát se hamarébb ne adja.

6-or. Vagyon Ágasegyházán 75 hold árendás földem, ebből ugyan már Sándornak adtam 50 holdat további rendelésemig. Magamnál hagytam 25 holdat. Holtom után hagyom hitvesemnek, adja ki juhaival árendába a Ballószeggel együtt. Feleségem holta után légyen Sándoré. Mikor pedig unokám, Antal, ha megél 24 esztendőket, betölti, akkor az egész 75 holdnak felét adja Antal unokámnak.

7-er. Vagyon a Széktői hegyben Fodor Pál és Halasi József szomszédságokban 4 pásztábúl álló tulajdon szerzemény szőlóm. Holtom után légyen feleségemé, akivel együtt szerzettem. Feleségemet kötelezem arra, hogy még él esztendőnként szolgáltatasson érettem 30 szentmiséket, szüleimért, Szekeres Anna nénémért, Berente István sógoromért. Feleségem holta után a nagy pászta és a halasi út felől való pászta azzal, ami a kis pásztábúl hozzá esik, légyen Sándoré, de csak addig, még unokám a 24 esztendőket betölti. Akkor Sándor köteles légyen unokámnak, Antalnak, ha még él, a Halasi felől való pásztát és a mentiben lévő kis pásztát Antalnak, unokámnak adni. Hamarébb nem. Klára leányomé légyen a középső pászta, a kis pásztát keresztül szakasztván a mentiben lévő kis pásztával.

8-or. Vagyon az új hegyben Farkas Pál és Banó János szomszédságokban egy portio szőlóm, veteménnyel együtt. Holtom után légyen feleségemé, és még él, esztendőnként szolgáltatasson érettem 20 szentmiséket. Feleségem holta után a nagy és középső pászta légyen Sándoré, de úgy, hogy ha unokám megél, és a 24 esztendőket betölti, akkor a középső pásztát Sándor adja unokám, Antal kezire a mentében lévő veteményfölddel együtt. A Banó János felől való pászta légyen Klára leányomé, a mentiben lévő veteményfölddel egészen ki a Nagy közíg.

9-er. Vagyon 12 jármos ökröm. Már Sándornak adtam elváláskor 6 ökröket. Ezen 12-ből hagyok Sándornak holtom után 4 ökröket, 2 ökröt hagyok Antal unokámnak, hatot pedig hagyok boldogult testvérem három férfi successorinak: ifjú Imrének, Lászlónak, Ferencnek. Vessenek reá kockát, kinek mit ad Isten, légyen az övé.

10-er. Vagyon öt hámos lovam. Ezek közül holtom után hármat [feleségem] válasszon magának a ház szükségire, kettő légyen Sándoré.

11-er. Vagyon hat heverő marhám. Ezek közül 2 tehenet válasszon magának feleségem a ház szükségire, egyet adjon Sándornak, akinek már adtam három szarvasmarhát, Klárának is adtam egy tehenet, Antalnak unokámnak hagyok egy tehenet, de úgy, hogy ezt használja Sándor a szaporulatjával, mikor a 24 esztendőt betölti, adjon néki egy fias tehenet Sándor unokámnak, Antalnak.

12-er. Vagyon 6 darab méneses lovam. A Potrás kancát hagyom unokám részire menyemnek Kováts Katalinnak, a Barta Kancát a többivel Sándornak, adjon egy tavali kanca csikót Klárának.

13-szor. Vagyon 400 darabból álló juhom. Ebből holtom után 200 darab légyen feleségemé, adja ki árendába Ballószeggel és a semlyék Ágasegházával, a más 200 pedig légyen három successorimé ezzel a renddel: úgyhogy 100 legyen Sándoré, 60 Antal unokámé, 40 Kláráé. Feleségem holta után azon kétszázból, melyet néki hagytam 100 legyen Sándoré, 80 unokámé, 20 Klára leányomé.

14-szer. Vagyon 16 sertésem és 12 malacok. Fele légyen feleségemé, a másik feliből Sándoré legyen 4 öreg, 3 malac. A más 4 öreg, 3 malac légyen egyenlően Antalé, Kláráé.

15-ször. Vagynak jó vasas hordaim, kádaim. Ezek légyenek feleségemé, mivel a szőlőket is ő bírja. Feleségem holta után fele edények légyenck Sándoré, a felinek 2/3-d része Antal unokámé, 1/3 része Klára leányomé.

16-szor. Vagyon az új erdőben Szilvási csósz járásában egy porció erdőm Tóth János és Veres Kis Mátyás szomszédságokban. Holtom után légyen Sándoré. Nevelje, ültesse a ligeteket, de úgy, hogy mikor Antal a 24. esztendőket bétölti, felit adja által néki. A Sz. Királyi erdőm légyen Sándoré. Minden télen hozzon az édesanyjának belőle két kocsi tűzifát.

17-er. Vagyon a Halasi kapuban a kereszt mellett egy fél malmom. Tulajdon szerzeményem. Holtom után legyen kedves feleségemé, akivel szerzettem, élelmére és házi szegények felségéllésére. De mivel per alatt vagyok, a léte bizonytalan. Még in natura a kezünkön marad, légyen a feleségemé. Holta után Sándoré. Mikor pedig unokám a 24. esztendőket betölti, akkor Sándor, mivel annyi felé bírják azt a malmot, bajos nagyon vámon, költségen osztolni még bajosabb. Szabadságot adok Sándornak, hogy ha unokámnak által adván Antalnak a fél malomnak felét, ha nem egyezhetne vele, atyafiságosan fizesse ki Antal, de úgy, hogy ezen malom árán Antal szőlőt vagy földet szerezzen, vagy akármi más örököt. Másra semmire nem lesz szabad elkölteni. A malomból Sándor és Antal kötelesek légyenek Klárának 150 forintokat lefizetni készpénzben. Erre a malomra nézve, mivel tulajdonom, azt rendelem, és keményen meghagyom, hogy holtom után akármelyik successorom bírja a malmot, in natura szoros kötelességének tartsa a malom jövedelmének tized részét a szűkölködő szegényeknek kiosztani időről időre.

Ha pedig az Úr Isten úgy rendelné, hogy successorimat a malomból a törvény kifizetni parancsolná, készpénzben vegyék fel a 2.000 forintokat. Ha pedig valami örököt, földet, házat vagy szőlőt offerálnának, az árába az minden üdö haladék nélkül eladódjon és az 2.000 forintokat ilyen képpen rendelem el: A mellé adott szőlő légyen Sándoré.

A/ 200 forintok a malom árából légyenek Sándoré és unokámé Antalé egyenlően.

B/ 100 forintok adódjanak Kováts Katalin menyemnek a gyermek tisztességes nevelésére.

C/ 1.000 forintokat hagyok a római catholicus szent ekklesia szegény sorsát tekintve örökös fundatióul interesre 5 percentre. Amelyeknek intereséből üdőrül üdöre segittesenek öt arra érdemes idevaló születésű, az ispitályon kívül lévő elnyomorodott szegény öregek.

D/ 200 forintok azonnal osztassanak fel az arra érdemes házi szegény öregeknek a vám haszna megszűnésének kipótlására.

E/ 200 forintokat hagyok a tisztelendő pater franciscanusoknak örökös fundatioul 12 szentmisékre magam lelkiért.

F/ 200 forintokat hagyok a nemes város cassájába.

G/ 20 forintokat hagyok a Szent Erzsébet templomára.

H/ 25 forintokat hagyok a külső Szűz Mária kápolnájára.

I/ 25 forintokat hagyok a Szentháromság kápolnájára.

K/ 10 forintokat hagyok a Szentháromság statuájára [szobrára].

L/ 20 forintokat hagyok azonnal a szentmisékre érettem s szüleim lelkekért.

N. B. Ne bátorkodjon valaki successorim közül ezen pont eránt legkisebb kérést támasztani, mert tulajdonom, így akarom, sőt ha életemben ki fogok fizettetni a malomból, magam ugyanezt fogom tüstént és minden haladék nélkül ezen 2000 forintokkal cselekedni. Szerzettem mindegyik successoromnak és hagytam annyit, amiből becsületesen élhessen mindegyik, a szegényeket is segíthetik, akarom is hogy segítsék.

18-or. Ha unokám, Antal meghalna, vagy igaz vocatioja szerint papságra vagy szerzetes életre adná magát, és oda esküdne bé, akkor minden javai szálljanak Sándorra és Klárára és ezeknek successoraira egyaránt vissza azzal a megjegyzéssel, hogy ha megélvén pap lenne, Sándor és Klára fejenként fizessenek neki 250, öszvesen 500 forintokat semel pro semper, és ő azt istenes dolgokra, vagy szerzetes lévén valamely szegény klostrom szükségire, vagy szükséges istenes könyvek megszerzésére, vagy más szent célokra fordítsa, nem pedig valami világi haszontalanságra.

Kérem egész tisztelettel a nemes magistratust, méltóztasson ezen unokámra felvigyázó kegyes gonddal és szemmel lenni, hogy amit keservesen szerzettem, és neki boldogulására hagytam, tőle menyem el ne idegenítse.

19-er. Kováts Katalin menyem eránt ilyen rendelést tészek. Akarom, míg élek is, de holtom után is maradjon házamnál, éljen ruházkodjon tisztességesen javaimból, de legfőbbképpen akarom ezt a házamnál való megmaradását unokának nevelésiért. Holtom után nevelje feleségem, annak holta után Sándor fiam istenesen, taníttassák, még kedve lesz oskolába jártassák, annyát Kováts Katalint szemmel tartásák a nevelés alkalmával, mert mivel jól tudom, hogy embernek mind ideig, mind örökké való boldog vagy boldogtalansága a neveléstől függ, unokám nevelésit (látván mind napokon házamnál a szomorú akaratommal szembetűnő ellenkező történeteket), nem merem unokám nevelését menyemre bízni. De hogy is tudna valakit istenesen nevelni, akinek magának se volt istenes nevelése.

Fiamnak, boldogult Antalnak még semmit sem adtam, amit ő magának mondhatott volna. Azért távul (!) ismét azokat hasztalan engem szomorító, házamat gyalázó pletykák, melyekkel engem mindenütt kisebbít. Hogy csak haljon meg a vén Szekeres, majd megfeji Kováts Gergely atyám a gazdaságát. Unokámnak hagytam eleget. Az anya becsülje meg magát, házamnál mindaddig még fiam nevét viseli, maradjon, imádkozzon, dolgozzon és jobban viselje magát mint eddig. Mert ő magát mindeddig sem a józan okosság határi közt tartani, sem tanácsomon járni nem akart. Pedig azon felül, hogy

senki nem bántja, maga szája vallása szerént jobban él mint az atya házánál, mindig csak azt cselekszi, amit maga akar, a háztúl anélkül hogy magát valakinek jelentené, gyakran elmén csak egy nap is úgy, hogy senki se tudja, hol jár. És ha csak legkisebbé kedve szerént ne menyen a dolog, vagy valami ellenkezés érje, pedig anélkül, hogy valaki a nap alatt valami ellenkezőt ne kéntelenítessen, érzeni míglen senki, aki ember (se király se császár) azonnal felpattan, keresztülmegy mindenen. Ha legszebben oktattam is több ízben, hogy mint kell embernek e világon cselekedni, hogy tisztességesen megélhessen, imádkozni, dolgozni, szorgalmatoskodni. Akik így nem cselekedtek, a legtöbb javakat is elfogyasztván, koldusbotra szorultak. A malombeli jusából, hogy örök helyett örököt szerezzen, azon igyekeztem. Ő azonban már annak egy nevezetes részét haszontalan, szükségtelen cifra ruhákra, iszom eszemre elköltötte. Nagyobb részit a malom árának házamtúl elvitte, nem tudom hova tette.

Több ízben minden igaz ok nélkül felpattan, és azt kiáltozza mindezen jó tanácsaimra, hogy ő bizony nem dolgozik, de kinek is dolgoznék, holott nekem ma itt, holnap másutt, ne hadjon nekem a Szekeres az ő javaiból semmit, nem szorultam reá, van nekem az anyámról jussom, amiből megélhetek. Sőt egyszer a szolgálóval öszvekapván, szóval estve későn felpattant, pedig akkor igen beteg voltam, reámjött sötéttel nagy csattogásával az ajtónak, lármával megköszönte szállásadásomat, azzal ment el az atya házához, hogy mindjárt kocsival elhurcolkodik. De még fiam halva feküvén is igen megszorított. Mert feleségem betegségében feküdt, nem mehetett a koporsóba megkívántató ruhák választására, menyemet kértem, hogy becsületesen és illendően bánnyon a költséggel. Ő azonban, óh fájdalom! minden tudunk, hírem, engedelmem nélkül maga részére szükségtelen, héjjába való ruhákat vásárlott, és a halotti contót jól megszaportította. Fiam ruháit házamtúl lopva elhordta, elharácsolta. Mindezeknek érett megfontolásból rendelem, hogy menyem maradjon házamnál, leginkább unokámnak nevelése tekintetében. Megférnek házamnál elég hely vagyon ott. Ha pedig vásott, kicsapó indulati után járván, rendelésem ellen a házamtúl fiam nevét viselvén el nem menne, ő lássa. Amint az első pontban rendeltem, hogy feleségem holta után Sándor jöjjön az én házamba, úgy akarom a Sahin ház pedig azonnal adódjon árendába. Ha pedig Antal unokám a 24. esztendőket elérné életben, akkor ez a ház menyen unokám, Antal kezére, és légyen az övé. Addig Sándor gondját viselje, a ház-árendából reparáltassa, jó karban tartsa.

Nem tekintvén azonban az ő maga rendetlen viselésit menyemnek, ha házamtúl elmenne, még fiam nevét viseli, hagyok néki a Törökfájiban a felső dülöbül, amelyben a kis kettős körtefa vagyon, a Balla határjátúl a két út közt az ispitálybeliek földje felé 8 hold földet. De se a kúthoz, sem a teleken való legeléshez szántójának just nem adok. A békesség okáért lehet ott egy völgyecskeben kutat ásni. Ezen 8 hold földet sem örökösen, sem szabad dispositioja alá nem engedem menyemnek, hanem csak élelmére és csak addig, még fiam nevit viseli. Ha pedig fiam nevét elváltoztatja, vagy néki halomása történne, azonnal unokám jöjjön Sándor kezére nevelés végett, a 8 hold pedig 3 successorimra, Sándorra, Klárára, unokámra. E felett nem te-

kintvén menyemmel magaviseletét, ha házamtúl elmenne, Sándor, Klára és unokám javaiból adódjanak menyemnek fejenként 50, summa 150 forintok semel pro semper.

Az első lapon a b/ betű alatt említém, hogy majd feljegyzem, mit adtam Sándor fiamnak, mikor tőlem elment, itt előhozom. A Mária hegyben egy jó pászta 100 út szőlőt, Ágasegyházán 50 hold árendás földet jó tanyával, új rovásos kúttal, 6 ökröt minden szerszámmal, vasas kocsit, 3 hámos, 2 heverő lovat, 3 szarvasmarhát, 4 hízó 5 magló sertést. Juhokat is akartam néki adni, de nem kellett néki. Több ízben adtam néki 55 forintokat, élelemre 148 véka gabonát és vetni, 66 font szalonnát, 2 akó bort, 28 icce vajat, fél hájat, szekeket, ekéket, taligát, három szántóvasat, 1 vontató-, 2 csatló láncot, vas- és favellákat, vasgereblyéket, két vasfazekat, új rézüstöt, új csobolyót, kádakat, hordókat, egy nagy bor-sutút. Hát feleségem tudtom nélkül mit nem adott néki? Ezeket csak azért jegyeztem ide, mert Sándor felesége és napa mindeütt azzal kisebbítettek, hogy semmit sem adtam néki.

Valamint pedig sok éjjeli, nappali nyughatatlanságim és munkás fáradságim által szerzett világi mulandó javaim, melyeket successorim óhajtanak, szeretnek, igyekeztem az ő javokra minden üdőben gyarapítani, hogy azokból mind ők élhessenek, mind a szegényeket segíthessék, úgy lelki és maradandó javakat is hagyok nékik, amelyeket sem a moly, sem a rozsdá sem az idő meg nem emészt. Ezt pedig azon szoros megintéssel, hogy amennyivel becsesebb a lélek a testnél, annyival kedves maradékim ezen lelki javakat többre becsljétek mint a mulandókat. Mert elmúlik e világ dücsösége, az igazság pedig megmarad mindörökké. Amely lelki javakat, ha valamely maradékim közül jó szívvvel el nem fogadna, vagy tehetsége szerént ahhoz életet szabni egész erejiből nem igyekezne, soha többje neki hagyott javaimban méltán nem részesülhetne. De mit is használ embernek, ha az egész világot megnyeri, lelkének pedig kárát vallja.

1-ör. Parancsolom és keményen meghagyom, hogy életeteknek teljes minden napjaiban szeressétek az Istent, az ő tíz és az anyaszentegyháznak öt parancsolatait egész kitelhetőségig igyekeztvén megtartani.

2-or. Felebarátitoknak mindenkor azt míveljétek, amit magatoknak a tőlötök míveltetni kívánnátok, és soha másoknak ne míveljétek azt, amit magatoknak míveltetni nem szeretnétek.

3-or. Szeressétek még azokat is, kik titeket megbántottak, és a rosszért jóval igyekeztek fizetni.

4-er. A szegényeknek adakozatok a sokból sokat, a kevésből örömet, és erre a pontra azt hagyom keményen, hogy még a fél malmot in natura bírni fogjátok, akármelyitek, annak jövedelmének tized részét üdörül üdöre, még successoritok is, osszátok a házi szegény öreg nyomorultaknak.

5-ször. Tiszteljétek holtom után az édesanyátokat, szeressétek és semmibe meg ne szomorítsátok.

6-or. Gyakran, minden holnapban, de leginkább mikor az anyaszentegyház teljes búcsút hirdet, gyónjatok alázatosan, áldozatok buzgón.

7-er. Béreseiteknek, munkásaitoknak megszolgált béreiket pontig és idejében megfizessétek. Ha pedig módotok, akkor mindjárt nem volna, kérjétek, hogy várákossanak, míg módotok lesz megfizetni.

8-or. Amivel a közjónak, papnak, ecclesiának, városnak vagy bár akárkinek tartoztok, híven megadni igyekezzetek jó mértékben, mineműségben, a közterhek alól ne vonakodjatok.

9-er. Hogy magatok vagy cselédeitek, vagy marhátók másnak kárt ne tegyenek, azon iparkodjatok, ha tett[et]ek, helyre pótoljátok.

10-er. Terhesebb és kétséges dolgaitokban mind lelkiekben, mind testiekben tudós, okos, a világi múlandósággal nem gondoló tapasztalt embertől kérjétek tanácsot. Soha magatokba rá ne bizakodjatok.

11-er. Mindeneket, amik rajtatok történnek, mint az Isten akaratjából történeteket csendes szívvel és békével, az Isten akaratján megnyugodni igyekezzvén, jó néven vegyétek, akár kedvező, akár kedvetlen, és szomorú történetek legyenek, amazokban fel ne fuvalkodjatok, ezekben el ne essen kedvetek. Higgyétek el nekem, de minden anyaszentegyházi doktori és tanítói úgy hiszik, hogy a rajtunk történt dolgokban az Isten akarattján tökéletes megnyugvás, a szent és tökéletes életnek legfőbb grádicsa és a mennyországban legközelebbi útja.

12-er. Éjjel nappal kérjétek az Istent, a Boldogságos Szűz Nagyasszonyunkat, hogy az Isten előtt esedezzenek érttetek, nyerjétek Szentlelket, hogy a szentül, józanul, igazán élvén e földön, isteni töredelmességbe mülhassatok ki e világból.

13-szor. Vasárnapok, innepnapok egész nap Isten napjai lévén, azokat lelki szent foglalatosságokban töltvén, soha szekerek vagy kocsitok terhet ne vigyenek, eleget dolgozhattok hat nap, hetediket az Isten magának kívánta már régenten. Mind e máig és tovább templomok és szent helyek, szerzetesházak látogatásában, tulajdon tudatlan cselédeitek és más felebarátaitok oktatásában. Meghagyom, hogy még ünnepeken kívül is más napokon még a világi múlandók keresése el nem mellőzésével is keressetek erre üdőt magatoknak.

Olvassátok a Jézus élettét, melyet öszveszedett főtisztelendő Vajda Sámuel úr, Szűz Mária és szentek életét, Krisztus atyafisága könyvet, Kempis Tamást, szent Dávid 50-ik zsoltára Molnár János által lett magyarázattját. Pénteki s szombati negyven napi és kántor böjtöket megtartsátok. A prédikációkon jelen lenni igyekezzetek.

Az üdőt, melynél az embernek e földön drágább kincse nem lehet, soha haszontalan ne töltsétek. Úgy léssen, hogy az Isten akarattján megtanulván a prédikációból és a szent könyvek olvasásából és azt cselekedvén juthattok abba a boldog életbe, amelyre teremtettetek. Jussatok is kedveseim, szívemből óhajtván kívánom, a Jézus keserves kinszenvedésének érdemi, a Boldogságos Szent Szűz Anyánk esedezései és minden szentek érdemei által, imádkozzatok érttem. Ámen.

N. B. ahol fellyebb több helyen Antal unokámat nevezem, kívánom észre vettetni, hogy Sándor fiamnak a fia is Antal, és ez is unokám. De ezt azonban sehol nem értem. Hanem értem mindenütt a megboldogult Antal fiamnak a fiát, Kováts Katalintúl született Antal unokámat.

Ezen végső rendelkezésemre nézve szüntelen kérem a Felséges, Irgalmas jó Istent, akinek bölcs kormányzására magamat e dologban egészen reá bízom, hogy elmémet úgy megvilágosítsa és vezérelje, író tollamat úgy kormányozza, akaratomat az ő szent akarattal úgy egybe kapcsolja, hogy én ezen végső rendelkezésemre úgy tégyem minden successorimra nézve, amint ő szent Felségének dicsőségesebb és szent akarattal legeggyezőleggebb, nekem pedig és successorimnak legüdvösségesebb és hasznosabb legyen.

De valójában minden részrehajlás nélkül már több üdötül fogva és több ízben készíttettem és megnyugodtam mindezen rendelkezéseimen. A más lelki testamentomot pedig, mint az elsőt, melyet világi javaimról tettem, successorim lelkeikre a szoros megatartás végett kötöm: Ezen mindkét rendbeli rendelkezéseimet, melyeket már régtől fogva készíttetek, igazgatok, több ízben figyelmetesen még olvasgatván, azt minden pontjaiban helybenhagyom, úgy akarom, és hogy successorim is ebben megnyugodjanak, és azt pontosan beteljesítsék szorosan meghagyom és rendelem. Ne is legyen senki successorim közül, aki azon meg ne nyugodjon, vagy azt megháborítani bátorkodjon. Így akarom. Akarom. Akarom. Tulajdon kezem saját nevem aláírásával megerősítem. Pecsétemmel megerősítem.

Én, aki feljebb, Szekeres Antal m. k. [L. s.]

A nagyobb bátorság okáért a nemes városunk leveles tárába betetettem.

Költ Ketskeméten, 1832-ik esztendőben, 23-ik Májusban.

N. B. Aki szüntelen successori javokra szerezni akar, annak heverő pénze nincsen. A szegényeknek, amelyre törekedtem, és amely legelső és haladék nélkül mindjárt holtom után pontosan kifizetendő legyen, ki is fizettem volna, ha másfél esztendei huzamos betegségem engedte volna, fizessék, osszák ki successorim, akit arra érdemesnek ítélnék: tartozok 200 váltóforinttal. A tisztelendő pater franciscanusoknak tartozok 250 váltóforinttal. Farsangnénak a malom feladásában 100 forinttal. Summa: 550 váltóforinttal.

Vagyon ennek kifizetésére elegendő bővséges fundus.

1-o. Vagyon a Törökfáiban két veremben 470 véka zab.

2-o. Ugyanott egy veremben 220 véka árpa.

3-o. Idehaza az udvarban 178 véka tisztabúza. Ezek nélkül meglehet újjig a házam.

4-o. Temetésemre, amely ne legyen pompás, hanem csak illendő és tisztességes, vagyon egy kis egynehány darab ezüst és arany pénzem.

5-o. Ugyan itthon vagyon az udvarban mintegy 70 véka köles. 50 vékát eladván, a többivel megérik újjig.

6-or. Vagyon Kerek Egyházán a göbolyön két nagy ökröm. Mindezekből kitelik passivumom kifizetése.

Szekeres Antal m. p.

[Más írással:] 1832-ik esztendei Május 23-kán Ketskeméten a rendelkező Szekeres Antal választott polgár úr ezen végső rendelkezésének solennisatioja végett minket mint szomszédjait meghívatván, előttünk élő szóval is kinyilatkoztatta betegségában tökéletes ép elmével és szabad akarattal bírván, hogy ez légyen változhatatlan végső akarattya, amelyet ezen írásban tulajdon kezével feltett. Költ mint fellyebb.

Boldog Antal szabados Ketskemét városa főbírája. Elöttem Faragó István tizedes m. k.

Az utolsó oldalon az utólagos bejegyző írásával: Szekeres Antal választott polgár úrnak végső rendelése. Más írással: Praesentatatorum die 23-a Maji 1832. Nro. 1406. diarii judicialis privileg oppidi Ketskemet. Publicalodott 1832-ik esztendei Maji 2-ik napján a birói jegyzőkönyvnek 1472-ik száma alatt.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatók: No. 26. 1832. Nro., 26. 1832. Fasc. 1. 1832. Négylapos irat, eredeti.

70.

PRIKKEL LÁSZLÓ TESTAMENTUMA

1834. január 17.

Én, alább is megírt nemes Prikkel László Istennek kegyelméből és bölcs rendeléséből eltöltvén e múlandó világban mintegy 87 esztendőket, érezvén temnek naponként hanyatló erejét, s gyengélkedő egészségét, azonban ép és egészséges elmével bírván, Istentől vett javaimról (óhajtván halomásom esetére maradékaim között támadható bármely ízetlenségeket és visszavonásokat eltávoztatni) végső és megmásolhatatlan rendelkezésemet tészem ily formán:

1-ör. Vagyon a 4-ik tizedben K. Kis Pál és Sárközy András szomszédságokban egy jó házam, melyet magam szerzettem.

2-or. Vagyon a Talfái közön főbíró Szeles József úr szomszédságában 400 utakból, gunyhóból és veteményföldből álló tulajdon szerzemény szőlóm.

3-or. Vagyon a Budai és Mária hegyi szőlőutak mentében Varga József szomszédságában 300 utakból álló tulajdon szerzemény szőlóm.

4-er. Vagyon a Csödörben Szappanos István úr szomszédságában 30 zsák földem, magam szerzeménye.

5-ör. Ugyanezen föld mentében az útnak általellenében vagyon 14 zsák alá való földem, melyet Veregyházi örökösöktől vévén meg, tettem magam sajátjává.

6-or. Vagyon a Csongrádi út mellett Kelemen István és Cseh György szomszédságokban 9 zsáknyi magam szerzemény földem.

7-er. Vannak holmi házi ingó javaim.

8-or. Vagynak tőkepénzeim interesre kiadva, neveztesen:

a/ Visontai Mihálynál 1817. 28-a Februarii 400 forint

b/ Búza Kis Pálnál 18-a May 1819. 200 „

c/ Néhai senator Balásfalvi Kiss Mihály úrnak
örököseinél 1809. 1-a Junii 2000 „

d/ Békési Mihálynál 24-a Januarii 1826. 50 „

e/ Boldizsár Mihálynál 1827. 8-a Aprilis 50 „

f/ Kiss Mátyásnál 1-a Aprilis 1832.	100 „
g/ B. Szakál Pálnál 1819. 8-a Martii	150 „
h/ B. Szakál Pálnál 3-a Octobris 1815.	300 „
i/ Somogyi János úrnál 2-a Novembris 1822.	400 „
k/ Szűts András úrnál 1-a Junii 1808.	300 „
l/ Szűts András úrnál 7-a Junii 1812.	200 „
m/ Dékány Györgynél 24-a Januarii 1833.	150 „
n/ Nagy Pál úrnál 22-a Novembris 1816.	1000 „
o/ Sima Sámuelnél 18-a May 1812.	200 „
p/ Sima Sámuelnél 10-a Januarii 1812.	100 „
q/ Szabó Mihálynál 15-a Martii 1833.	200 „
Öszvesen:	5800,

azaz ötezer nyolcszáz forintokból álló és interesen kintlévő tőkepenzeim.

Ezeket előre bocsájtván, megemlítem azt, hogy néhai nemes Tormásy Susana feleségetől maradtott egy leányom: nemes Prikkel Klára nemes Suhari Nagy János felesége, kitől maradtak unokáim: Terézia Buriány Istvánné, László, András és Sándor. Ezeket eszerént megemlítvén, rendelem:

X/ Hogy házam a benne találtatott minden ingó javaimmal együtt légyen Nagy Terézia kedves unokámé és férje Buriány Istváné mint hűséges dajkáimé és azok maradékié örökös jussal.

XX/ A második pont alatti szőlőm légyen Suhari Nagy András, László és Sándor unokáimé.

XXX/ A 3-ik pont alatti szőlőmet hagyom Terézia unokám és Férje Buriány Istvánnak.

XXXX/ A 4-ik pont alatti Csödöri földemen László, András és Sándor unokáim egyaránt osztozzanak.

XXXXX/ [8. pont] alatt lévő minden tőkepenzeimen egyaránt osztozzanak Terézia, Sándor, László és András unokáim oly megjegyzéssel mindazáltal, hogy mindenekelőtt a helybeli reformata szent ecclesiának örökös fundatió gyanánt adjanak azon pénzekből 300, azaz háromszáz váltóforintokat. Végre, amely esztendőben halomásom történik, akarom azon esztendőbeli termés a szerént fog eloszolni négy unokám között, amint a fekvő birtok vagyon nékikéi hagyva. A szőlőedények négy unokám között egyaránt osztódjanak el.

Mely ebbéli végső rendelésem előtttem szórul szóra felolvastatván, s megmagyaráztatván, azt minden pontjaira nézve helybenhagyom, nevem aláíratása és saját kezem vonásával megerősítem.

Költ Ketskemetén az 1834-ik esztendei Januarius hónap 17-ik napján.

Nemes Prikkel László keze + vonása.

Én előtttem s általam Ferentzy Móric m. p. szabados Ketskemet városának bíróiképpen kiküldetett, de különösen is ezen esetre megkért deputatus írnok által. Én előtttem Somodi János választott polgár. Én előtttem Balog Pál m. k. Én előtttem Kiss Mátyás m. k.

[1834. január 28-án a végrendelkező a következő kiegészítést tette:] ... jelentette, hogy némely vagyonai kimaradtak, nevezetesen.

1-o. Tóth József féle szerzemény 26 út szőlője.

- 2-o. Azon ház, melyben nemes Nagy János lakik.
 3-o. Nemes Nagy János földje mellett 700 pengő forintokon megváltott mintegy 15 zsák föld Sándor Lászlóé mellett.
 4-o. Afrány Istvánnak 1-a Octobris 1805. 50 ft.
 5-o. Afrány Istvánnak 13-a Martii 1804. 100 ft.
 6-o. Bozó Jánosnak 1819. 26-a Augusti 150 ft. Öszvesen: 300, azaz háromszáz váltóforint. [Ezeket is négy unokája egyenlő részben öröklí...]

*Más írással: Publicaltatott die 7-a Augusti 1837. Csereklyei János m. p. aljegyző.
 Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 2. 1834., Fasc. 1. 1843. Testam.
 Kétlapos irat, eredeti.*

71. DÉKÁNY JÁNOS TESTAMENTUMA 1834. március 11.

Alább is megírt id. Dékány János eltöltvén e múlandó világban Isten ő szent felségének kegyelméből mintegy 84 esztendőket, minekutána naponként érezném testemnek lankadását, erőmnek gyengeségét, ennél fogva világi életemnek végközelgetését, s utolsó óráját, ép, egészséges, józan és több gondolkodás után megcsendesedett elmével maradékaim között teszem e következő utolsó rendelkezésem. Nevezetesen.

Előre bocsájtván azt, hogy én 1823-ik esztendei február 27-ik napján lett végső rendelkezésem, az 1828-ik esztendei május 22-ik napján tett rendelkezésemnél fogva megszüntettem. Úgy az én 1828-ik esztendőben tett testamentomomat mai napon a városházáról kihozatván, a helyett e jelenlévő végső rendelkezésemet tészem. Előre bocsájtván továbbá azt is, hogy nékem két feleségeim voltak, úgymint az első Zana Ilona néhai Zana Mihálynak leánya, kitől származtak néhai Dékány Pál fiam, kinck özvegyével Sima Szabó Máriával és János unokámmal s ennek feleségével Dékány Juliannával együtt lakom, és egy kenyéren vagyok vélek. Dékány Lídia onokámat, Fazekas Sándornak hitvesét, Mária Ludvik Mihályné szinte unokámat már házassági életre adván. Szinte az első feleségemtől származott néhai Zsuzsanna leányom Ötsöd-i lakos, Rónyai Ferenc volt hitvese, kitől származott Rónyai Zsuzsanna onokámat még kicsi korában tulajdon gondviselésem alá vétén, azt neveltem, ruháztam és valamint az édesanyját, úgy ötöt is helbeli lakos Poór Jánoshoz férjhez adván, tisztességesen kiházásítottam. A második feleségem pedig volt néhai Vékony Anna, kitől gyerekeim nem maradtak.

Szüleimről, avagy első feleségemről reám szállott, nem különben első feleségemmel szerzett ingó és ingatlan javaim e következőkben állnak.

1-ör. Vagyon egy házam a 3-ik tizedben tekintetes szolgabíró Sárközy Lőrinc úr és Diós Mihály szomszédságában, melynek fundusát magam szerevén, a mostani rajta lévő épületet is első feleségemmel együtt készítettük. Erre nézve az az akaratom, hogy ez minden benne találtató ingó javakkal egyetemben legyen több esztendők olta hűséges gondviselőm és menyem Sima Szabó Mária, néhai Dékány Pál fiam özvegye birtokában, míg az Isten élte.

Halomása esetiben pedig maradjon a ház tulajdonosainak Dékány János unokám, de úgy, hogy most felépítettén az én némű nemű segedelmcimmél, melyrűl alább bővebben fogok szólani. Édes anyja halála után Lídia és Mária testvéreinek s maradékainak házjussok fejében fejenként háromszáz forintokat, és így öszvesen hatszáz forintokat fizessen. Az édesanyját tisztelje, becsülje, nékie engedelmeskedjen, mert különben nagyatyai jószívűségemre nem fog érdemes lenni.

2-or. Vagynak birtokomban a Pákai út mellett mintegy 30 zsák alá való föld, melybűl 9 és ½ hold földek Kiss Kun Halas városában lakos nemes Péter familiától magam szerzettem. A Talfájában 8 holdakat tevő földem, melyekbűl 5 holdak szinte őszik, hármat pedig magam szerzettem. A Csödörben mintegy 21 zsák alá való földem, melynek kétharmad része megboldogult első feleségem hozománya volt, egyharmad részit néhai Kúti Györgytűl szerzettem.

Ezen földekre nízve az az akaratom és megállapított rendelésem, hogy el akarván távoztatni az ősi földnek felszaggatásait és az abbűl származó időveszteséggel járó alkalmatlan gazdálkodást, amennyire lehetséges, azokat két [részre] szakasztván kiadattni halálom után. Úgymint tévén mindősze az ősi földek 39 holdakat, s ezekbűl hason fele Rónyai Ferencnek hitvesetűl, Dékány Zsuzsannatűl származott unokámat 19 és ½ holdakban illetvén, ezen rátája fejiben az egész csödöri 21 hold földemet és a Talfájában is 3 holdnyi szerzeményemet egész földbeli jussába néki rendelem. A Pákai út mellett lévő földembűl pedig János unokámnak a közgazdálkodásban teljesített hűséges fáradozásaiért, ahol neki tetszeni fog, édes anyja asszony halála után 10 holdakat kiszakasztatni rendelek, az ezeken felűl maradtak földembűl szinte édes anyja halála után egyenlően két leánytestvéreivel 3 felé megosztzkodni tartozván.

3-or. Néhai első feleségem Zana Ilona hozománya fejében abban az időben 100 ezűst forintokra becsűlt szőlöbeli rátájában 90 út szőlöket kapván, Dékány örökösödés fejében pedig egy helyett az úgynevezett Török szőlöbűl 18 utak, más helyett ismét 63 utak osztályos úton jutván birtokomba, minekutána az érdeklött hozomány természetű szőlöt a Török félce 18 utakkal egyűtt első feleségem szerzeményes summájával a Kőrösi nagy közön fekvő mostani mintegy 7 pásztaqbűl álló szőlöt szerzettűnk. Melyekhez képest a három helyeken hozomány és ősi szőlö mintegy 171 utakra terjedvén, ezek hason fele néhai Dékány Zsuzsanna Rónyai Ferentűl származott unokámat illetné, de rendetlen magaviselete miatt ennél többre nem volna érdemes, mindazáltal azon 63 út szőlökhöz, melyeket már 15 esztendők olta minden fizetés nélkül használ, nem csak a pótolás fejiben járó 22 ½ utakat, hanem ezen kívűl a Révai Szabó István és a reformata ekklesia szölöik szomszédságukban a kitett 22 ½ utakat 23 utakra kipótoltatni és ahhoz egy sor lugast szakasztatni kívánok. Az ezen felűl maradandó szölö birtokomat többször nevezett Sima Szabó Mária menyemnek használásban, holta után pedig tölce származott 3 unokáimnak örökösödésbeli jussuk fejében rendelem. Világosan kinyilatkoztatván, hogy Pórné unokám azon mintegy húsz akós vasabroncsos káddal és 10 akós vasabroncsos hordóval, melyeket már néki általadtam, megelé-

gedni tartozik. A többi szőlőhöz tartozó edényeket menyem asszony rendelkezésére úgy bízom, hogy azokról halála esetire 3 gyermeke között szabad tetzése szerint rendelkezhet.

4-er. Amely 200 forintokkal Dékány Sámuel öcsém uram tartozik, azokat úgy menyem asszony és János unokám használásban levő mintegy 350 forintjaimat, úgy boraimat, gabonáimat, egyszóval mindazon javaimat is, melyeket eddig netalán nem említettem, Szabó Mária menyem asszonynak és gyermekeinek kirekesztőleg úgy hagyom, hogy:

a/ A helybeli reformata ekklesia által építtetni kezdett új iskola készületihez, amint általam adott 40 forintokon felül halálom után azonnal 60 forintok fiztessenek.

b/ Mivel a helybeli alumnus deákok feltartásokra (!) általam ajánlott s eddig is esztendőnként fizetett pénz és gabonabeli segedelem halálommal különben megszűnnek, annak helyrepótolása fejiben 20 ezüst forintokat fundatioul úgy rendelék, hogy az én nevem alatt, ha hogy a tőkepenzt lefizetni nem akarnák, menyem asszony és gyerekei esztendőnként az iskola provisorának befizetni kötelesek legyenek azon summának érdekét.

c/ Hogy halálom esetére tisztességesen eltemettessenek s Pórné onokám ezen költséggel ne terheltessen.

Mely ezen utolsó rendelésem jól értésemre adattaván, le írása után előttem s az alább megnevezett meghívott tanúk előtt felolvastatván, annak minden cikkelyeit önként való akaratomnak lenni tulajdon nevem aláírásával megismerem és bizonyítom.

Költ Ketskémén 1834-ik esztendei Martius holnap 11-ik napján.

Dékány János m. k. L. s.

Mielőttünk bíróiképpen kiküldetett és az alább megnevezett tanúkkal együtt jelen volt tanúk előtt: Kun János m. p. kiküldetett senator előtt. L. s. Én előttem Muzslay László m. p. polgár, Füredi Péter m. k. meghívott tanú előtt. Ifjabb Szappanos István meghívott tanú előtt m. k. Dékány György meghívott előtt m. k.

Eltérő írással a következő jelzet található: 1834. Fasc. I. 11.

Négylapos irat, eredeti. A hitelesítő két viaszpecsét ép.

72.

ÖZVEGY FARSANG PÁLNÉ LELKES ANNA TESTAMENTUMA 1834. május 19.

Az Atyának, Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében.

Én, alább is megnevezett Lelkes Anna előbb néhai jó emlékezetű Sallai Antal férjemnek, utóbb néhai Farsang Pál második férjemnek özvegye, minek utána e múlandó világban már 82 esztendőket töltök, s naponként érzem testi erőmnek fogyatkozását, most még ép és egészséges elmével lévén, Istentől nyert javaimról minden viszátkodások eltávoztatások végett teszem ezen végső rendelésemet, előre bocsájtván ezeket:

A/ Javaim, melyekkel szorgalmatosságom és így keresményem után birok, állanak a város határán helyheztetett mintegy 12 hold földből, a Mária közön néhai Zoftsák János szőleje szomszédságában fekvő 50 út szőlőből s kötelező levelek mellett gyümölcsözésre kiadott tőkepénzekből. Jelesen: Pelinger Mihály 18-a Aprilis 1833. Ugyanazon az 20-ik May 1833. 100 váltóforintokkal, ugyan az 11-a Februarii 1833. 600 v. forintokkal. Boros Dániel adósom 6-a Aprillis 1834. kötelező levélnél fogva 400 v. forintokkal. Ugyanaz 16. Januarii 1833. 200 v. forintokkal. Ugyanaz a fenti dátummal 400 v. forintokkal. Kováts Sándor 25. May 1834, valamint Kováts István is ugyan aznap költ kötelező leveleknél fogva tartoznak fejenként 100 v. forintokkal. Dudás Nagy Pál tartozik 20. Januarii 1833. 300 v. forintokkal. Ugyanaz adósom 12. Martii 1833. egyszáz v. forintokkal. Dallos Imréné tartozik 9-a Februarii 1833. 50 v. forintokkal. Gedai József 20. Octobris 1833. 50 v. forintokkal. Martony Mátyás 28. Februarii 1831. ötven v. forintokkal. Bagi Jánosné és István 9. Februarii 100 v. forintokkal. Mag Mihály 5. May 1833. 100 v. forintokkal. Gasits Sándor 27. Martii 1832. 30 v. forintokkal. Farsang Rozália 24. Aprilis 1831. 100 v. forintokkal. Kun Jánosné 1. Novembris 1832. húsz v. forintokkal. D. Nagy János 10. May 1830. ötven v. forintokkal. Hídvégi Tóth Ferenc 20. Januarii 1833. 600 v. forintokkal. Barta Pál 14. Martii 1833. háromszáz v. forintokkal Cseh György 29. Aprilis 1833. négyszáz, és végre Zoftsák Ignácné tartozik 250 v. forintokkal.

B/ Második férjemtől gyermekeim nem maradván, az első férjemtől származott gyermekeim eddig már elhalván, most már csak unokáim talátnak ily renddel: néhai Sallai Anna leányomtól néhai Farkas Mihály vöm hitvesétől származtak Farkas Erzsébet Kováts Sándorné, kit elholta után Sándor, István, János, Menyhért, Erzsébet és Anna gyermekei ábrázolnak. Farkas Anna Pelinger Mihályné, Farkas Antal, Farkas Julianna Boros Dánielné és Farkas Sándor, ki tudtom szerint Mezöhegyesen tész katonai szolgálatot. Néhai Sallai János fiannak Falusi Anna hitvesétől született gyermekei ezek: György, János, Károly és Anna.

Ezeknek előre bocsájtások után az akaratom és rendelésem, hogy:

1-mo. A város határán fekvő mezsei kert földemet egyenlően hagyom Sallai György, János, Károly és Anna unokáimnak oly jegyzéssel, hogy azon egyenlően megosztozván, János a maga rátájának eladásával soha szabad ne legyen, hanem azt gyermekei javokra teher nélkül megtartani köteles.

2-do. 50 út szőlőmet hagyom egészen Farkas Julianna Boros Dánielné unokáimnak azon oknál fogva, mert késő öregségemben hűséges dajkám és mind holtomig gondviselőm.

3-tio. Amely 100 v. forintokkal Kováts Sándor és Kováts István fejenként tartoznak, abbéli adósságaikat nékiek elengedem és jussokba hagyom. Kováts Jánosnak, Menyhártnak és Erzsébetnek hagyok fejenként száz, azaz 100 v. forintokat. Kováts Annának pedig, mivel 5 esztendőig körülöttem volt és szolgált, hagyok 150 v. forintokat oly megjegyzéssel, hogy ha halomásom idején tökéletes időkorukat el nem érnék, reájok a közgyám atyai gondoskodás kiterjesztessen.

4-to. Farkas Anna Pelinger Mihályné leányomnak azon 800 v. forintokat, melyekkel férje tartozik, jussába hagyom és ezzel érje be.

5-to. Farkas Mihály gyermekeinek, Ferencnek és Erzsébetnek hagyok fejenként 200, öszvesen 400 v. forintokat, de úgy, hogy felnevelkedésekig ebbéli rátájok is tutori felvigyázás alá jöjjenek.

6-to. Farkas Antal unokámnak, ki eránt már szinte sikertelenül is több rendbeli segítséggel és segedelemmel voltam, hagyok száz v. forintokat, s azt akarom, hogy ezen száz forintok fejében adódjanak nékie által Márton, Mátyás és Gedai József kötelező levelek.

7-mo. Farkas Julianna Boros Dánielné unokámnak jussába hagyok férje tartozásaiából hatszáz, azaz 600 v. forintokat, és szinte az ő javára elengedem férjének 160 v. forintokra és 30 xr-okra menő tartozásait is, melyeket annak több ízben kölcsönöztem. E felett szinte az ő és gyermekei javokra elengedem azon ötven v. forintokat, melyeket Boros Dániel az 1832-dik esztendei Augustus 28-kán néhai Szekeres Imrétül kölcsön felvett, s amelyet én fizetvén ki, az arról adott kötelező levele most is birtokomban van.

8-vo. Farkas Sándor unokámnak hagyok és rendelek 600 v. forintokat oly megjegyzéssel, hogy ezen tőkepénzt csak akkor vehesse kezébe, ha hogy szolgálatjából kiszabadulván, meglepedni akarna. Addig pedig rátája eránt tutori felügyelés gyakoroltasson.

9-o. Farsang István mostoha fiámnak adván már 80 út szőlőt, Farsang Rozália mostoha leányomnak örökre elengedem azon 100 v. forintokat, melyeket nékie kölcsön adtam.

10-o. Gálos László öcsémnek hagyok és rendelek 25 forintokat.

11-o. Amidón lelkem üdvösségét jó Istenemtül kérem, ájtatos célokrúl is gondoskodik, s által adván már a helybeli anya-templom javára Berkes Istvánnak 100 v. forintokrúl szóló kötelező levelét, a tisztelendő pater franciscanusoknak szentmise szolgálatokra hagyok 100, a tisztelendő pater piaristák templomára 34, az ájtatos oskolákra 20, a helybeli r. catholicum ispotály javára 50 v. forintokat, s azt kívánom, hogy mind ezen fentebbi hagyományaim is a b/ alatt elszámlált tőkepénzeimbül fizetessenek ki.

12-o. Ami hagyományomon túl még fennmarad, tisztességes, de nem pompás temettetésem után, légyen az akár készpénz, akár bármely eszköz vagy természetbeli naturale, azokon Farkas Erzsébet maradéki, Farkas Anna, Farkas Julianna, Farkas Sándor és Sallai János gyermekei osztozzanak egyenlően.

13-tio. Amit akármelyik unokámnak már életemben adtam (adtam pedig mindegyiknek nem megvetendő segedelmet) azt senki holtom után né keresse, hanem az minden beszámítás nélkül maradjon kinél kinél.

Ezekbe foglaltatván végső rendelésem és akaratom, annak végrehajtására és foganatba való vételére megkérem senator Simonyi János urat.

Mely ebbéli végső rendelésem előttem felolvastatván, miután azt megértetem, s jól megfontoltam, ezennel is helybenhagyom, megerősítem és kezem keresztvonásával hitelesítem.

Ketskeméten 19-a May. 1834-dik esztendőben.

Lelkes Anna keze + vonása.

Mi előttünk Simonyi János tanácsbeli. Nagy Sándor m. p. tanácsbeli. Nemes Tormássy Lajos m. k. hites ügyvéd.

Az utolsó oldalon azonos írással: Lelkes Anna végső rendelkezése. Más írással: Ezen végső rendelkezését Lelkes Anna miután azt az aláírt személyek által előtte felolvastattatván, azt elfogadván, előnkbe bemutatta 21-a May 1834. Szeles József főbíró. Gyenes Mihály m. p. vicesotarius. Újabb írással 21-a Maji 1834. nro. 1428. diarii judicialis oppidi privilegii Ketskemét. Publicatum die 19-a Junii 1834. Nro. 1621. diarii judicialis oppidi priv. Ketskemét. Eltérő írással a következő jelzetek találhatók: No. 23. 1834., Fasc. 1. 1834. Kétlapos irat, eredeti.

73. FEKETE SÁNDOR TESTAMENTUMA 1834. augusztus 27.

Atyának, Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében. Amen.

Ajánlom lelkemet az én teremtő Istenemnek, testemet a földnek a boldog feltámadás jó reménysége alatt.

Előre bocsájtván azt, hogy amidőn Istenben boldogult édesanyámnak halála után Fekete Imre öcsémmel megosztottam, megbecsültetvén az atyai ház, atyafiságosan ezer forintokra ezüstpénzben, abból esett énnekem ötszáz forintom. Akkor vettem meg a Varga házat egyezerszáz forint ezüstpénzen. Annak a megvételére adott boldogult ipam uram hatszáz forint ezüstpénzt, és így lett a Varga féle házba egyezeregyszáz forint ösiség. Esett ezen kívül egy és fél malom, de az 1794-k esztendei nagy égésben, t. i. mind a ház, mind a malmok elégték. A háznak csupán falai, a malmoknak pedig pusztá fundusai maradván. Esett továbbá egy szőlőm, mintegy hat pásztából álló a Rácz temetőn kívül öreg Zana György szomszédságában. Jutott ezen kívül a Város földjén a Mindszentí út mentében hatvanhat zsák földem, melyet már az alább következő módon gyermekeimnek által adtam. Esett nyolc jármos ökröm egy vasas szekérral, készséggel, egy vonatólánc, két eketaliga, két szántóvas, két csoroszlya, hozzávaló szinte vas, és ösztökék. Méneses lovak apróstól cseprőstől valami hetven darab, de ezeket majd a téli fergeteges idők, majd a rossz emberek annyira megfogyasztották, hogy alig maradt belőlük valami. Négyszáz darab juhaim vegyes ürü és bárányokkal. A marháimat magam szerzettem, amidőn gazdálkodni kezdtem. Esett készpénzben és contractusokon egyezer forint. Jutott valami hárompár ezüstkés és kanalak. Szőlőhöz megkívántatott edények és egyéb házi aprólékok. Maglósertés is 15 darab, hat hízott sertés, három kocsis lovak, vasas kocsival együtt.

Boldogult ipam uram halála után pedig, mivel napam asszony hamarabb meghalt, amidőn Alsónémedin sógorommal megosztottam, amint boldogult ipam uramnak testamentoma mutatja, esett készpénzben ezüstben és aranyban mintegy 3.000, azaz háromezer forint. Jóságát semmi, minthogy tisztelt ipam uram a gazdálkodásról lemondván, jóságait még maga életében mind eladta. A házi aprólékos mobiliák mind a sógorom kezénél maradván. Jutott azonban a Baracsi pusztán négy öl széna, melynek öle akkori időben megérhetett 50 forintokat.

Mínekelőtte azonban az itten előlszámlált s rész szerént osztályban jutott, rész szerént pedig magam által szereztetett vagyonaimeiről végső rendelkezésemet voltaképpen elkezdéném, megjegyzem azt is, hogy minekutána János fiamat mindennemű vagyonaimból, t. i. fekvő jószágokból elválásakor akkori lakóházamat jó és tökéletes állapotban általadván, Városföldi földemből 100, azaz száz zsák alá való földet adtam által, Páhin szinte 100, azaz egyszáz zsák zálogos földet bocsájtottam kezére, melyeket haláláig használt is. Ezen földek eránt az akaratom t. i. a Városföldi föld eránt, hogy abból 20, azaz húsz zsákot két leány onokáim részekre kiszakasztatván, a többi 80 zsákokon három férfi onokáim osztozzanak egyaránt. A Páhi zálogos föld eránt pedig azt rendelem, hogy ezt onokáim a magok között törént osztály szerént mindaddig bírják, méglen az illető földesuraság által, eltelvén a zálogos esztendő, ki nem váltatna. Akkor pedig az ezen földért visszafizetendő zálogos summa 3 férfi onokáim, úgy István és Sándor fiaim között három egyenlő részre osztasson fel. Valamint István fiam mostani birtokában lévő Monostori földem eránt is (de egyedül a Páhi föld kiváltása esetére) az az meghatározott akaratom, hogy az is István, János fiam 3 férfi gyermekei és Sándor fiaim között három egyenlő részekre osztasson fel (kiadván pedig már Sándor fiam részét) István fiam egyedül csak két részt használjon.

Adtam annak utána szinte Jánosnak az úgynevezett Rácز temetőn kívül néhai édesatyámról maradtott ősi pásztábul álló szőlőt, nem különben az Alpári árendás földemet minden hozzá tartozandó és jó állapotban helyheztetett tanyai épületekkel kezére bocsájtottam. Az ingó vagyonaimeiből pedig nevezetesen juhokból, mint ez naplókönyvem mutatja, négyszázharminché, azaz 437 darabokat, nyolc jármos ökröket, egy vasas szekérrel, vonatólánccal, két ekét vasakkal és hozzá tartozandó eszközökkel, két csatlólánccal, szekérfűző kötelekkel. Marhát 57, azaz ötvenhé, darabokat, a heverő, vagyis méneses lovakból 16, azaz tizenhat, a maglósértékekből pedig 15 darabokat még 1810-k esztendei összel, Demeter tájban. Mindezeket pedig oly móddal adtam és adom, hogy senki gyermekeim közül maradékai ellen keresetet soha ne formálhasson. Jutván még kinek kinek illendőképpen az ősiekből bőven. Ezen rendelkezésemet tehát már most csak négy élő gyermekeim között vagyis inkább 3 élő és néhai Végh Pálné Julianna örökösei között tészem, amint következik. 1-er. Vélem lakó Fekete István főstrázsamester fiamnak hagyom a mostani lakóházamnak azt a részét, melyet legelsőben építettem. A Gréber féle funduson levő házamat pedig testáлом Julianna Végh Pálné örököseinek és Zuzsanna Szekeres Pálné leányomnak egyaránt örökös jussal az azon házhoz tartozandó fundussal együtt. István fiamra nézve azon feltétellel, hogy a részére hagyott házam, valamint elholt János fiam örökösei birtokában lévő házam is hitelesen megbecsültetvén, amennyivel az én lakóházam János fiam örökösei házoknál többre becsültetne, azon felül haladó summát István fiam tartozzon Julianna leányom örökösei és Zuzsanna leányomnak két egyenlő részben kifizetni. Sándor fiamnak pedig maradjon azon ház, amelyben lakik minden teher nélkül, sőt még mivel ezen ház János fiam örökösei házoknál

sokkal kevesebbet érne, ennek kipótolására hagyom nékie a Bugaci földemet azon feltétellel, hogy ami még az árából fizetetlen volna, azt ő maga tulajdon pénzéből kifizetni tartozzon.

2-or. Vagynak három malmaim, azokat hagyom, nevezetesen a kása malmot a mellette lévő búza-malommal István és Sándor fiaimnak egyaránt, procurálják közösen, és használják közösen. A Belső hegyi búza-malmot pedig Julianna Végh Pálné örököseinek és Zsuzsanna Szekeres Pálné leányomnak rendelem. János fiam örököseinek a malmokból azért nem hagyok, mivel édes attyoknak az egész gazdaságát maga idejében kiadván, abból szerzette malmait.

3-or. A Borbási közön lévő Koncz nevezetű szőlőmről azt az rendelést tészem, hogy János fiaimnak, mint feljebb említém, kiadván már illendő mértékben szőlőbeli jussát, valamint két leányaimnak is egy egy darabot kiszakasztván, a most kezemen lévő szőlőt hagyom István és Sándor fiaimnak oly formán, hogy azon szőlő, mely mostanság Sándor fiaimnak kezén van (minthogy én adtam neki egy pásztn kívül a mostani szőlőmből elszakasztván) commassaltassék, és a két commassált szőlőt úgy osszák kétfelé fiaim, mint az illendőség kívánja, de a gunyhó rész minden esetre István fiamé legyen. Azon hozzátétellel, hogy István fiam tartozzon Szekeres Pálné Zsuzsanna leányomnak 500, azaz ötszáz váltóforintokat fizetni, valamint Sándor fiam is Végh Pálné Julianna leányom mardékinak hasonlóan 500, azaz ötszáz váltóforintokat adni. Tartozzon oly hozzáadással, hogy ha ezen summákat fiaim egy esztendő alatt ki nem fizetnék, azoktúl a törvényes 6 percent interest is megadni tartozzanak.

4-er. Az ügynevezett Ballószegben lévő erdőmet hagyom és rendelem István és Sándor fiaimnak egyaránt.

5. A város határában lévő földeimet már önmagam gyermekeim között felosztván, akarom, hogy ez az osztály jövedőre nézve is közöttök változhatatlanul fenttartasson és maradjon ki ki közüllök a mostani birtokában.

6-or. A Páhi pusztából váltottam 100, azaz egyszáz zsák földet két leányaim részekre, amelyet már birtokukba is adtam. Akarom, hogy mind a földet, mind pedig ezen fekvő summát ha jövedőben kiváltódik, használják örökösen.

7-er. Vagyon contractusokon tekintetes Tassy Bernát úrnál egyezer váltóforintjaim, úgy több kötelező levelem, melyek között Limbek József postamester úr is négyszáz váltóforintjáról szól. A ládámban vagynak bétéve, mely ezen capitalissokhoz az interesteket is hozzátévén hagyok:

A/ Tisztelendő pater piaristáknak ötven azaz ötven váltóforintokat.

B/ Az anya-templom szükségére szinte 50 forintokat.

C/ Tisztelendő pater franciscanusoknak hasonlóan 50 forintokat.

D/ A catholicus ispotály beli szegényeknek 25 forintokat.

C/ Úgy szinte a Szentháromság kápolnájára 25 forintokat.

F/ A Mária kápolnára is 25 forintokat.

Ami pedig ezen ájtatos hagyományaimtól fennmaradna, azon summán osztozzanak 3 élő és elhalt Julianna leányom maradéki egyenlőképpen.

8-or. Ami szobáimban lévő házi mobiliáimat illeti: fegyvereimet hagyom István fiamnak, valamint minden más házi mobiliákat is nékie hagyom, kivéven egy márvány íróasztalt, a kék szobában lévő subládával és egy veres bagaria bőrládával együtt, melyeket Zsuzsanna leányomnak rendelek.

Ami pedig a veres ládában fejezített vásznak, ezüst kések, kanalak, kávéskanalak és több mindenféle található ezüstszerkezetek házámnál vagynak, legyenek 3 fent már többször megnevezett még élő gyermekeimé és Julianna leányomnak maradékié. Minthogy ezekből János fiamnál maradt egy ezüst kard és egyéb ezüst gombok is, melyek a ládabeli egynegyed ezüstrrel keményen felérnek.

Ami a pincében lévő borokat és szőlőbeli edényeket illeti: azoknak fele része a nagy káddal együtt legyen István fiamé, fele pedig Sándor fiamé, Julianna leányom örököseié és Zsuzsanna leányomé. Úgy szinte ami a háznál szalonna, zsiradék, vaj, sajt, zsákok, ponyvák és a házhoz úgy gazdasághoz tartozó szükséges eszközök (melyeket még fiaimnak vagy leányaimnak áltál és ki nem adtam vagy adhattam volna), cserépedények, rézüstök és mindenféle konyhához tartozó eszközök hason fele legyen István fiamé, egy negyed része Zsuzsanna leányomé, a felmaradt egy negyed résszel osztozzanak két nevezetesen Sándor és Julianna leányom maradékai egyenlően.

9-er. Ami némű segedelemmel egyik vagy másik gyermekem eránt voltam, legyenek azok készpénzben vagy jószágban kiadva, akarom, hogy azon segedelmek sem egyik sem másik gyermekemnek részében ne tudasson, mivel azt, amit tettem, atyai szívességből cselekedtem.

10-er. Istenben boldogult Tajcsik Zsuzsanna kedves hitvesemnek halála után felmaradt mindenféle ruháit egyedül csak két leányaim között osztottam fel, akarom, hogy a magam ruháit három férfi gyermekeim vagy azoknak maradéki osztozzanak egyaránt.

11-er és utoljára. Minden ezen előlszámlált vagyonomról tett ezen végső rendelésem akarom, hogy minden pontjaira nézve bételjesíttessék, és szorosán megtartassék, István fiamra nézve pedig azon észrevétellel, hogy a kezére jutandó mindennemű vagyonokat nemcsak nekie egyedül magának, hanem nemes Putnoki Anna mostani feleségének és gyermekeinek is hagyom és testálom azon büntetés alatt, hogy ha jövendőben valaki gyermekeim közül ezzel meg nem elégedvén, ellene feltámadna és nyughatatlankodna, azonnal tőle keresmény javaim elvételvén, azokon többi gyermekeim osztozzanak egyaránt. Ezen osztályban János fiam maradékai is rész vehetvén, a békétlenkedésnek tudniillik csupán és egyedül ősi rátáját hagyattatván meg.

Mind ezek után pedig az az atyai egyetlen egy végső intésem hozzátok, hogy az Istent féljétek, imádjátok, gyermekeiteket a keresztény catholicus hitben és isteni félelemben neveljétek. Előljáróitokat tiszteljétek és békességben éljétek. Mely ebbéli utolsó és változhatatlan rendelésemet nevem aláírásával megerősítem és szokott pecséttemmel megpecsételtem.

Kecskeméten az 1834-k esztendei Kisasszony hava 27-k napján.

Ns. Idősb Fekete Sándor senator L. s.

Alólfrottak ezennel bizonyítottuk, hogy tanácsbeli nemes Fekete Sándor úr előttünk élő szóval azt nyilatkoztatta ki, hogy ezen irományban foglaltasson végső rendelése, megkérvén bennünket, hogy erről aláírásunkkal tennék hiteles bizonyosságot. Amint hogy mindnyájan személyesen egyszerre és együtt jelen lévén, kívánságát a jövőendő bátorság és teljes hitel végett ezennel teljesítjük is. Kecskeméten mint feljebb. Drégely István m. p. tanácsbeli. Gyenes Mihály m. p. vicenotarius és deputatus. Bóbis Sándor m. p. írnok, Ferentzy Móric m. p. írnok, Muzslay László m. p. hites polgár.

[1835. január 9-én kiegészítés készült a végrendelethez:] ... Fekete Zsuzsanna asszonynak Szekeres Pál özvegyének a mellette tett hűséges éjjeli és nappali gondviseléséért és dajkálkodásáért megjutalmazni kívánván a házi eszközök közül az 1-ső szobában lévő s márvány asztal felett való tükröt, az ajtó felett levő képpel, úgy a nyoszolya felett álló B. Szűz Mária képével és a középső szobában levő sárga kanapét a sárga székjeivel együtt nekie hagyja, még hozzátévén, hogy egy ponyva is ezekhez adódjon holta után... Drégely István m. p. senator, Ferentzy Móric városi írnok.

Az utolsó oldalon más írással: Senator Fekete Sándor úrnak pótoló rendelkezése. Más írással: Praesentum die 11-a Octobris 1834. nro. 2242. diarii judicialis oppidi privi. Ketskemét. Újabb írással: Senator Fekete Sándor úr némely ingók eránt tett rendelése. Praesentum 9-a Januarii 1835. Nro. 379. diarii judicialis.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 33. 1834., Ad no. 33. 1834. testem.
Négylapos irat, eredeti. A viaszpecsét jó állapotú.

74. CZIRKOS PONGRÁTZ JÓZSEF TESTAMENTUMA 1834. október 28.

Alább is megírt Czirkos Pongrátz József Istennek kegyelméből és bölcs rendeléséből eltöltvén e múlandó világban 66 esztendőket, érezvén testemnek naponként hanyatló erejét, s gyengélkedő egészségét, azonban ép elmével lévén, Istentől vett földi javaimról (óhajtván halomásom esetére maradékaim között támadható bármely ízetlenségeket és visszavonásokat eltávoztatni) végső és megmásolhatatlan rendelésemet teszem ily formán.

1-ör. Volt a Budai kapuban egy házam, mely néhai szüleimről maradt reám. De az az 1794. esztendei siralmas nagy égéskor porrá égvén, az azon újonnan tett épületeket magam csináltattam, de azt a múlt esztendőben eladtam Almási Józsefnek 900, azaz kilencszáz váltóforintokon.

2-or. Volt a Mária hegyben tulajdon magam szerzemény szőlőm, mely Kintses András és Benkő Mihály szomszédságokban volt 280 utakból állott, ezt szinte a múlt esztendőben eladtam 1.800, azaz egyezernyolcszáz váltóforintokon. Mely ezen előlszámlált és öszvesen 2.700, azaz kétezer hétszáz váltóforintokból tartoznak:

A/ 1834. 29. Aprilis költ contractusnál fogva Anna és Erzsébet leányaim fejenként kétszáz, öszvesen 400 forintokkal.

B/ József fiam 6-a Februarii 1834 550 ft.

C/ Sánta Istvánné 16. Junii 1834. 300 ft.

D/ Almási József 1834. a ház árából 200 ft.

E/ Vatsi József 3-a Aprilsi 1834 a szőlő árából 500 ft.

F/ Szalai György 10-a Novembris 65 ft.

G/ Magyar János 6-a May 1834. 100 ft.

H/ Fekete Mihály 2-a May 1834. 100 ft.

I/ Bagi János 6-a May 1834 100 ft.

K/ Igáts Ferenc 24-a Junii 1834. 100 ft.

Öszvesen: 2.365, azaz kétezer háromszázhatvanöt váltóforintokkal. Az ezen felül fentlevő 335 forintok még kezemnél megvannak.

3-or. Vagnak 140 akó szőlő-edényeim, csekély ingóim, egy jó fejőstehenem és egy lovam. Ezeket előrebocsájtván az rendelem, hogy:

József kedves fiainak adott 550 forintok légyenek az övé örökös jussal.

Mihály fiamtól származott két unokáimnak vettem 455 váltóforintokon házat. Ezeknek még a fellyebbi pénzemből fizettessenek ki fejenként négyszáz, öszvesen 800 váltóforintok.

Erzsébet és Anna leányaimnak adtam már két-kétszáz váltóforintokat interesre, ezeket nekik hagyom holtom után, kapván még e felett a fellyebbi pénzemből egy-egyszáz, és így az ő jussok megalapozódik 300-300, azaz hatszáz forintokban. Az ezen felül lévő pénzem cránt azt rendelem, hogy abból a tisztességes eltemtetésem megtörtévnén, József fiam tartozzon az én és elholt Habok Ilona feleségem sírjai felett egy-egy kőkeresztet csináltatni, és a tisztelendő pater franciscanusoknak elmondandó szentmise szolgálatokra 50, azaz ötven váltóforintokat fizetni.

A szőlő-edényeket József fiainak hagyván, Julianna unokám mint hűséges dajkámé légyen a tehén, a ló pedig József fiamé. Végre, amely nyolcvan véka gabona a házamnál vagyon, azt hagyom József fiainak.

Mely ebbéli végső rendelésem előttem szórúl szóra felolvastatván, azt minden részében helybenhagyom, nevem aláírásával s saját kezem vonásával megerősítem.

Költ Ketskeméten az 1834-ik esztendei October hónap 28-án.

Czirkos Pongrátz József keze + vonása.

Én előttem s általam Ferentzy Móric mint ezen esetre bíróképpen kiküldetett s különösen megkért deputatus által. Mi előttünk mint ezen esetre meghívtak előtt. Beke József m. k. Tsapo István m. k.

Az utolsó oldalon azonos írással: Czirkos Pongrátz József végső rendelése. Más írással: Praesentum die 28-a Octobris 1834. Nro. 2318 diarii judicialis anni 1834. Publicatum sub nro diarii 1238. die 4-a May 1835.

Ellerő írással a következő jelzetek található: No. 57. 1834., Fasc. 1. 1834.

Kétlapos irat, eredeti.

KARASZI BENJAMIN TESTAMENTUMA

1835. április 9.

Alább is megírt Karaszi Benjamin a mindenható Istennek kegyelmességéből eltöltvén e múlandó világban 70 esztendőket, érezvén testemnek naponként hanyatló erejét, különösen pedig szemeimnek gyengeségét, s onnét származott homályos látásomat, azonban elmémre nézve teljes erővel bírván, Istentől vett javaimra nézve (kívánván halomásom esetére az alább megnevezendő négy leányaim és egy fiam között támadható bármely perlekedést és visszavonásokat eltávoztatni) végső és változhatatlan rendelésemet tészem ekképpen:

Valamint lelkiismeretemnek, úgy gyermekeimnek is megnyugtatósokra mindenek előtt megemlítem, hogy néhai Csiszár Ilona hitvesemnek a testvéreivel tett 1810-ik esztendei Februarius 23-án a városházánál lévő felvallási könyvbe is beírott egyezség következtében az akkori pénzben volt 1.500 forint hozománya, mely nemsokára megromolván, lett belőle váltóban 300 forint. Úgy hasonlóan azt, hogy Fülöpszállásról néhai Karaszi István édes atyám után való jussomban csak 200 forintokat kaptam, s ezen summa is rossz pénzben lévén, a devaluatio következtében 40 váltóforintokra leszállott. Mert a nemrégiben Fülöpszállásról elhozott 100 váltóforintokat nem én, hanem Lídia, Erzsébet és Judit leányaim az én nevemben ugyan, de hírem és tudtom nélkül hozván el, azt magok között fel is osztották, ekképpen ezen summának hová lett fordításáról én nem szólhatok. Melyeket előre bocsájtván rendelem:

1-ör. Hogy a 6-ik tizedben Ági Sándor úr szomszédságban lévő azon tulajdon szerzemény házam, melyet építettem fel, de a tűz által nemsokára leégvén, a mostani állapottyára ismét az én szorgalmatosságom által tétetett, légyen örökösen Julianna kedves leányomé és férjéé Berczeli Sándoré s ezek maradákié. Úgy szinte a bognársághoz kívántató minden szerszámaim, melyek házamnál találtak, s amelyeket szinte magam szerzettem, légyenek az övék úgy, hogy ezekben véllök senki ne osztzkodhasson. Mivelök engemet a homályos látással nehezített öregségemben, súlyos nyavalyáimban hűségesen dajkáltak, tartottak és ruháztak, s jövendőre is egész halomásomig ezen fáradságos szolgálattokat nem csak megajánlották, hanem e mai napon azoknak tellyesítésére, végre pedig tulajdon költségekből leendő eltakarításomra magokat írásképpen is lekötölezték. Miért is ezen házat, bognári szerszámaimat, s más minden házi és konyhabeli eszközeimet, 10 cin tányér és 20 cin kanalakon kívül a mai napon birtokjokba valósággal által is bocsájítottam. Tartozvánök attól ezentúl az adót fizetni, közszolgálatokat teljesíteni, s tekintetes táblabíró Sárközy Pál úrtól általam felvett 200 váltóforintokat is megfizetni.

2-or. Vagyon a Borbási közön özvegy Mádi Pálné és Madots József szomszédságokban 196 utakból álló tulajdon szerzemény szőlöm. Erre nézve az az akaratom, hogy míg élek, azt Julianna leányom s nevezett férje mint hűséges gondviselőim által felőlől dolgoztatván fogom használni. De holtom után

azon Lídia Darányi Istvánné, Erzsébet Deák Istvánné és Judit Tomo Jánosné három leányaim, kiket tisztességesen felnevelvén, sorsokon felül is kiházásítottam, Julianna leánnyal együtt osztozkodjanak egyaránt. Mely szőlőből József fiam, ki most Füreden lakik, azért mert a Tiszaháton favételre neki adott 300 váltóforintjaimat helytelenül elvesztegette, a négy leányaim fejeként csak 25, s így összesen 100, azaz egyszáz váltóforintot léznek kötelesek kifizetni.

3-or. A szőlőbeli edényeim, úgymint keményfából négy vasabroncsokkal egy 73 akós kádam, öt 8 akós, két hat akós, egy öt akós, kettő három akós, egy két akós és 1 egy akós jó állapotban lévő vasas hordaim, úgy szinte egy kisebb házi sutú, két vasas és egy lyukas csöbrökkel halálom után légyen említett négy leányaimé egyaránt, úgy szinte a háznál levő 10 cin tányér és 20 szinte cin kalan is.

Mely ekként feljegyzett végső rendelésem előttem és az alább írt s együtt jelenvolt tanúk előtt felolvastatván, azt helybenhagyom, s nevem aláírásával megerősítem.

Ketskémén 1835-ik esztendei Aprilis 8-ik napján.

Mivel Lídia Darányi Istvánné leányomat a szőlőbeli edényekből még életemben kielégítettem, a 3-ik pontban jegyzett edényekből a többi 3 leánnyal ne osztozkodjon. Mely ezen kevés változtatással jegyzett testamentomom előttem felolvastatván, azt végső akaratomnak lenni kinyilatkoztatom. Költ mint feljebb Ketskémén Aprilis 9-ik napján 1835-ik esztendőben.

Karaszi Benjamin [saját kezű aláírása]

Mi előttünk Bencsik Sándor m. p. hites ügyvéd. Gyenes Mihály m. k. Méhes István m. k.

Ezen végrendelet felolvastatott die 28. Decembris 1838.

Az utolsó oldalon azonos írással: Karaszi Benjaminnak 1835-ik esztendei Aprilis 9-éről való végrendelete. Más írással: 1835-ik esztendei Aprilis 9-ik napján Karaszi Benjamin előttünk személyesen jelen lévén, ezen irományt végrendeletkezésének nyilatkoztatta ki, kérvén a Leveles tárba tetettetni.

Szeles József főbíró, Gyenes Mihály m. p. vicanotarius. Praesentum die 9-a Aprilis nro. 997. diarii judicialis oppidi Kecskemét.

Éltérő írással a következő jelezetek találhatók: No. 20. 1835., Fasc. 1. 1835.

Kéttalpos irat, eredeti.

76.

PÁ TSA GER GELYNÉ NAGY SÁ RA TESTAMENTUMA 1835. július 11.

Alább is megírt Nagy Sára, előbb Inoka Istvánné, utóbb Pátsa Gergelyné Isten kegyelméből és bölcs rendelkezéséből eltöltvén e mulandó világban mintegy 78 esztendőket, érezvén testemnek naponként hanyatló erejét és gyengélkedő egészségét, azonban most még ép elmével bírván, Istentől vett tulajdon szerzemény javaimról végső rendeléscmet tészem ily formán.

1-ör. Vagyona 7-ik tizedben Német Antal szomszédságában egy házam, melynek portája ugyan néhai szüleimről szállott reám, de a rajta lévő épületeket első férjem elholtával magam pénzéből csináltattam.

2-or. Vagyon a Gátérban a Csongrádi út mentében Szeles urak és Inokák szomszédságokban 12 zsák alá való földem. Az ugyan Inoka föld volt, de néhai első férjem, Inoka István által zálogba vettetett, s én azt későbbben magam pénzemen váltottam vissza 145 Rhenes forintokig.

3-or. Vagyon a Szolnoki közön özvegy Csete Gergelyné és Sárközy Ferenc szomszédságokban 55 utakból álló és néhai nagyanyám Kalmár Juditról reám szállott szőlőm.

4-er. Vagyon a Borbási út mentiben 72 utakból álló szőlőm Valkay István szomszédságában, mely néhai Inoka István férjemről maradt reám.

5-ör. Vagyon tőkepénzem is, amelynek mennyisége és holléte az alább következőkből fog megtetszeni. Ezen pénzeknek nagy részét mostani férjem Pátsa Gergellyel mint hűségcs dajkámmal s betegségemben volt gyámolommal szerzettem. Nevezetesen tartoznak:

A/ Csille Mihály 9. Martii 1835. 100 ft.

B/ Pesti János 25. Junni 1828. 100 ft.

C/ Kováts Pál 25. May 1834. 300 ft.

D/ Berta Imre 1821. 100 ft.

E/ Nagy István 22. Julii 1821. 100 ft.

F/ Pantza Pál 1821. 150 ft.

G/ Berta Imre 7. Martii 1821. 150 ft.

H/ Riga István 25. Martii 1833. 400 ft.

I/ Német Antal 1834. 100 ft.

K/ Para János 1832. 27. Januarii 100 ft.

L/ Csille István 1832. 28. Junii 100 ft.

M/ Csendes József 1834. 150 ft.

N/ Pátsa István 30. Martii 1834. 150 ft.

O/ Biro István 14. Januarii 1821. 30 ft.

P/ Szombati István 6. Januarii 1821. 100 ft.

Q/ Pátsa József 1817. 100 ft.

Öszvesen: 2.080, azaz kétezer nyolcvan váltóforintok.

Mely ezen előszámlált javaim eránt azt rendelem, hogy azoknak holtáig használója legyen Pátsa Gergely kedves férjem, holta után pedig szálljanak örökös jussal Horváth János néhai Inoka Sára leányomtól származott unokámra. Kötelelességül hagyván nekie, hogy engemet és férjemet elholtunk után illendően eltemettessen. A fentebb érintett pénzeimből hagyok a helybeli reformata szent ecclesiának 50 váltóforintokat, a reformatum collegiumra szinte 50 forintokat.

Mely ebbéli végső rendelkezésemet előttem szórúl szóra felolvastatván, s megmagyaráztatván, azt helybenhagyom, nevem aláírásával és saját kezem vonásával megerősítem.

Költ Ketskeméten az 1835-ik esztendei július 11-ik napján.

Nagy Sára Pátsa Gergelyné keze + vonása.

Én előttem s általam Ferentzy Móric m. p. mint jelen esetre bíróiképpen kiküldetett deputatus által. Én előttem Toth János hites polgár. Mi előttünk mint meghívott tanúk előtt: Csengeri József m. k. Német Antal m. k.

Az utolsó oldalon azonos írással: Nagy Sára előbb Inoka Istvánné, utóbb Pátsa Gergelynének végső rendelése. Más írással: Praesentum die 11-a Julii 1835. nro. 1620. diarii judicialis oppidi privileg. Ketskemét. Publicatum die 19-a Novembris 1835.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 29. 1835., Fasc. 1. 1835.
Kétlapos irat, eredeti.

77.

KOVÁTS JÓZSEF TESTAMENTUMA 1835. október 28.

Alább is megírt nemes Kováts József minekutána Istennek bölcs rendelésiből 80 esztendőket eltöltöttem volna, egyszerre súlyos nyavalya által ágyba szegzetvén, mindazonáltal ép és egészséges elmével lévén, meglevő javaimról gyermekeim és hitvesem között jövendőben támadható kedvetlen kérdéseknek, sőt az atyafiságos szeretetet leginkább megzavaró perlekedésnek elhárítása tekintetéből e következő végrendelésemet teszem.

Megemlíteni szükséges lévén mindenekelőtt, hogy nekem két hitvesemtől, két külön házasságból született gyermekeim vannak életben, s jelesen első hitvesem, Detáry Annától származtak Dániel fiam és Rozália leányom Domokos Imre hitvese, ki legközelebb elholt ugyan, de maga után árvákat hagyott. 2-ik , vagyis Nagy Anna kedves hitvesemtől született Gáspár, László fiam, úgy Erzsébet Magyar Antalné és Anna Vojtik Jánosné leányaim. Ezen utóbbi a kolerában elhalt ugyan, de árvái maradtak. Mindezen megnevezett gyermekeimet tehát minekutána sorsomhoz és javaim jövedelmeihez képest tisztességesen felneveltem, és szárnyokra bocsátottam volna, [egy olvashatatlan szó] kívánván életemben gyarapodásaikat látni, a javaimat is állandó osztályképpen közöttök akképpen felosztottam volna, hogy különösen férfi gyermekeimnek a gazdálkodáshoz tartozó minden szükséges eszközökkel való felségíttetéseken, úgy a szarvasmarháim, lovaik és juhaimban való egyenlő részeltetésekön kívül, jelesen Dánielnek a Monostor-i földemet, Gáspárnak a Városföld-i birtokomat és Bugac-i birtokomnak fele részit, Lászlónak szinte hason fele Városföld-i és Bugac-i birtokaimat általadtam, Dánielnek és Gáspárnak alkalmas lakóházakat vettem volna, ekként egyéb javak birtokomban mostani tulajdon lakó- és szerzemény házamnál, mely rendelkezéseimre lehetnének, nem lévén, ezen házra nézve azt rendelem, hogy abban kedves életben levő hitvesem holta napjáig csendesen lakhasson László fiammal együtt. Kinek holta után ezen házam légyen László fiamé örökös jussal. Mi illeti leányaimat, minthogy minden előlszámlált javaim, melyeket férjfi gyermekeim között felosztottam és osztályos rátájokba kiadtam, mind tulajdon szerzeményeim volnának, kiházásítván egyéb eránt tisztességesen minden leányaimat, azoknak azon javakból semmit nem hagyok. Annyival inkább, minthogy őket életemben is segítetttem némely aprólékos segedelmekkel.

Ezek szerint, minthogy javaimat gyermekeim között felosztván, ezennel az érintett házamnál egyéb birtokomban nem volna, hogy halomásom esetére kedves hitvesem (akivel a háznál találtató minden ingó házi eszközöket együtt szerzettem, s akit azoknak tulajdonosává úgy rendelek, hogy e részben gyermekeim rajta keresetet semmi szín alatt ne formálhassanak), az élelem módjában rövidséget ne szenvedjen, kötelességül hagyom és rendelem Dániel, László és Gáspár fiaimnak, hogy nevezett kedves hitvesemnek, édesanyoknak adjanak esztendőnként élelmére és tartására fejenként 40, azaz negyven váltóforintokat, öt icce vaját és egy süldő malacot. És ebbéli kötelességeiket pontosan tellesítsék, mivel ellenkező esetben fennhagyom kedves hitvesemnek azon just, hogy a Városföld-i és Monostor-i földeknek használatát mint özvegy azonnal általvén, azoknak haszonvételét élelmére fordítsa. Végteére egyéb eránt meghagyom László fiainak, hogy mind engemet, mind kedves hitvesemet holtunk után tisztességesen eltakaríttasson. Mely ebbéli végső rendelésem előttem felolvastatván és megmagyaráztatván, azt élő szóval is helybenhagyom, és kezem keresztvonásával megerősítve végső akaratomnak lenni nyilatkozom.

Ketskemét, 28-a Octobris 1835.

Nemes Kováts József kez + vonása.

Elöttem e végre bíróiképpen kiküldött előtt: Gyencs Péter m. p. Muzslai László polgár és Lénárt László jelenlétükben.

Az utolsó oldalon azonos írással: Nemes Kováts József úr végrendelése. Más írással: Praesentium die 28. Octobris 1835. 2075. Publicatum die 18. Decembris 1835. nro. diarii 286.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: Nro. 51. 1835., Fasc. 1. 1835.

Kétfalpos irat, eredeti.

78. ÖZVEGY HAJAGOS JÓNÁSNÉ VAS KLÁRA TESTAMENTUMA 1835. november 16.

Alább is írt Vas Klára előbb Bozsó Pál, később pedig senator Hajagos Jónás kedves férjemnek elmaradott gyászos özvegye érezvén testemnek naponként hanyatló s gyengélkedő egészségét, mindazonáltal ép elmével lévén, kívántam halomásom esetére maradékaim között szabad rendelkezéscim alá eső javaimról e következő végrendelezésemet tenni.

Előre bocsájtván azt, hogy birtokomban volt javaimat kedves gyermekeimnek, úgymint Bozsó János fiamnak és Bozsó Terézia Dákány Mihályné leányomnak már általadtam. A még birtokomban lévő házi ingó-bingó javaimra nézve pedig azt rendelem, hogy azok legyenek egyedül Bozsó Terézia Dákány Mihályné leányomé, s abból fiam Bozsó János nem fog részesülni. Másodsor házasságra lépve szabados Ketskemét város senatora, néhai Hajagos Jónással kedves férjemmel – boldogult férjem 1817-ik esztendei bójtelő hava 28-ik napján költ, s nálam eredetiképpen meglévő házassági levelében magát arra kötelezte, hogy holta után nekem hív rész fejében adattas-

sanak javaiból 1.000, azaz egyezer váltóforintok – házában tisztességes lakás, s ha örököseivel lakni nem kívánnék, tartozzanak örökösei esztendőnként 25 véka búzát, 25 véka árpát, 12 akó bort, elegendő tűzifát és fűjteni való szalmát, s mindezekon kívül esztendőnként 150 R. forintokat adni. S minthogy én boldogult férjem halála után annak örököseitől elválván, magamat első férjem, néhai Bozsó Pál úrtól származott, s erántam igaz buzgó fiúi indulattal viseltető kedves fiam, Bozsó János ápolgató szárnyai alá vettem, az érdekelt házassági levélben lekötelezett ajánlásokban nem részesültem, s így fent vagynak:

A/ A házassági levélben kitett egyezer forintok, 1.000 ft.

B/ Ezen summának a fizetés elmulasztásából járandó vagyis összesen 17 esztendei 1.020 ft.

C/ Az éllelmemre rendelt 150 R. forintok esztendőnként, ezek összesen 17 esztendőkre 2.550 ft.

D/ Esztendőnként adandó 25 véka búza és 25 véka árpa ára csak 30 xr-jával számítva 17 esztendőkre összesen négyszázhuszonöt, 425 ft.

E/ Esztendőnként adandó 12 akó bor ára 2 forintjával számítva tesz 17 esztendőkre négyszáznyolc, 408 ft.

F/ Esztendőnként adandó elegendő tűzifa és fűjteni való szalma ára csak 15 forintjával véve 17 esztendőkre kétszázötvenöt, 255 ft.

G/ Lakhelyem elmaradásáért esztendőnként 25 v. forintjával véve 17 esztendőre összesen négyszázhuszonöt, 425 ft.

Összesen. 6.083 forint.

Ezen summára nézve az végső rendelésem, hogy annak fele, vagyis 3.041 forint 30 xr-ok legyenek boldogult második férjem senator Hajagos Jónás úr után való mostoha gyermekeimé, úgymint Hajagos József és Hajagos András uraké egyenlő jussal.

A fentmaradott másik feléből Bozsó János és Terézia kedves gyermekeim kapjanak fejenként ötszáz, összesen 1.000, azaz egyezer forintokat.

A parochiale Nagytemplomra hagyok 440 ft.

Tisztelendő pater franciscanusok templomára 200 ft.

Tisztelendő pater piaristák templomára 100 ft.

Senator Czolnerné templomára 100 ft.

Ispotályokra 150 ft.

A helybeli r. catholica szent ekklesiára 1.000 ft.

Mellettem fáradozó gondviselőm, Imre Rozáliának 50 ft.

Temetésem alkalmatosságával a szegényeknek kifizetni 1 ft. 30 xr.

Összesen. 3.041 ft. 30 xr.

Mely ebbéli végső rendelésem előttem elolvastatván, azt minden pontjaira nézve helybenhagyom, s megerősítem, s saját nevem aláírásával bizonyítom.

Költ Kecskeméten 1835-ik esztendei november hónap 16-án.

Vas Klára, előbb Bozsó Pál, későbbben pedig senator Hajagos Jónás kedves férjemnek özvegye keze + vonása.

Elöttem s általam Gyenes Mihály m. p. vicenotarius és ezen végre kiküldetett deputatus előtt. Elöttem D. Kiss József hites polgár m. k. Elöttünk, mint meghívott tanúk előtt: Dömötör László, Bentsik Antal keze + vonása, Csósz István.

Az utolsó oldalon azonos írással: Vas Klára nagyasszony, előbb néhai Bozsó Pál úr, később pedig senator néhai Hajagos Jónás úr özvegye végső rendelése. Más írással: Praesentum die 16-a Novembris 1835. sub nro. diarii 113. Publicatum 1836-ik esztendei Január 9-kén a bírói jegyzőkönyv 389-ik száma alatt.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: Fasc. 1. 1835. No. 45. 1835.

Kétlapos irat, eredeti.

79.

CSUKÁS PÉTER TESTAMENTUMA

1835. november 27.

Alább is megírt nemes Csukás Péter Istennek kegyelméből és bölcs rendeléséből eltölvén e múlandó világban mintegy 83 esztendőket, testemben ugyan gyengélkedő egészséggel, de azonban ép elmével bírván, Istentől vett földi javaimról, hogy azok eránt gyermekeim között az egyenetlenséget eltávoztassam, tészek ilyen megmásolhatatlan utolsó rendelést.

Előre bocsájtván azt, hogy minden vagyonok, amelyekkel bírok, mind saját szerzeményem, melyeknek ugyan szerzésében két fiaimnak is, úgymint Istvánnak és Jánosnak nagy hasznokat vettem. Vagyon nevezetesen:

1-ör. A 2-ik tizedben egy házam néhai senator Saator Péterné asszony és Rada Mihály szomszédságokban. Ezen házam eránt tehát az a meghatározott végső akaratom, hogy ezen házam légyen különösen nemes Csukás István kedves fiamé, aki eddig is hűséges dajkám és gondviselőm volt, de reménylem ezután is egész halálomig szorgalmatos gondviselőm fog maradni. Ezen házamhoz értetödvén minden házi és gazdasági eszközeim, ágy vagy ládabeli, úgy viselésben lévő saját ruháim.

2-or. Vagyon egy szőlőm a Ballószegben Bajáki Pál és Tóth János szomszédságokban 200 egynéhány utakból álló. Ezen szőlőmet is minden hozzá tartozó edényekkel és eszközökkel hagyom és rendelem az első pontban megnevezett ns. Csukás István kedves fiaimnak ugyan eddig tapasztalt hűségéért s mellettem tett és teendő szorgos fáradozásaiért.

3-or. Volt Gál Jánosnál még egy szőlőm, melyért mindeddig a törvény útján pörlekedtem. Ezen szőlő nagyobb részben már meg is vagyon nyerve. Ennek közös költséggel leendő kikeresését István és János fiamra bízom, s a megnyerés esetében légyen az örökös jussal egyenlően kétfelé István és János fiaimé.

4-er. Vagynak contractusokon kint lévő tőkepénzeim váltóforintokban:

A/ Bíró Adámnál 300 ft.

B/ Néhai Nagy Mihálynénál 53 ft.

C/ Törvény alatt Hornyák Györgynél 400 ft.

D/ ns. Fekete Sándor asztalosnál, mellyel most Farago Mihály tartozik 200 ft.
E/ Szilágyi János procatornál 450 ft.

F/ Egy bizonyos izsáki zsidónál 120 ft.

Öszvesen: 1.523, azaz egyezeröttszázhuszonhárom forintok. Mind ezen pénzeimből akarom, hogy ns. Csukás János fiamtól származott Péter kedves onokámnak adódjanak 100, azaz egyszáz v. forintok emberkort érésekor. Annak utána Czinabor Pálné ns. Csukás Erzsébet leányomnak 200, azaz kétszáz v. forintok. 3-szor ns. Csukás Judit Cseh Mihályné leányomnál lévén 65, azaz hatvanöt forintjaim, akarom, hogy azok nála maradjanak örökösen, és soha senki tőle ne követelhesse. 4. Varga Lászlóné ns. Csukás Zsuzsanna leányomnak most nevezett férje egy bizonyos juhász embernek kölcsönöztetvén vélem 150 v. forintokat. Ezen 150 forintokat tehát férjével együtt vegyék meg rajta, és váljon tulajdonukká. Itten megjegyzem azt, hogy leányaimnak többet semmit sem hagyok, mivel őket sorsokhoz képest kiházásítván, életemben illendő segítségekre voltam és segitettem őket.

5-ör. A reformata szent ecclesiának, valamint

6-or. A r. catholica szent ecclesiának is egyenként 50, öszvesen pedig száz váltóforintokat hagyok.

7-szer. Az újonnan építendő reformata collegiumnak felsegélésre hagyok száz, azaz 100 váltóforintokat. A többi fennmaradó summán pedig (amidőn az beszédődik) kedves két fiaim, István és János egyaránt osztozzanak.

Utoljára még azt is megemlítem, hogy néhai feleségem, Varga Judit rátájáért pört folytattam eddig a magam költségén, de még meg nem nyerhettem. Ezen pört tehát vegyék a lányok a fiaktól által, és folytassák a magok költségén. S ha szerencsések lesznek, azon megnyerendő anyai részen egyedül magok osztozkodjanak azon okon, mivel fiaimnak különben is kedvezvén ezen testamentomi rendelkezésben, és azon rövidségek, amelyet ezen érintett nem részeltetésben szenvednének, már elegendő mértékben kipótoltam. Kívánom pedig azt is kinyilatkoztatni, hogy a többi akárminémű vagyonok vagy ingók házamnál találtatnak, azok István fiamnak tulajdonai, vagy ha azok nem volnának, universalis örökösömnek elesmérém, s hagyván mindenek az ő tulajdonai legyenek. Felhagyatván a gyermekeim között a mutua successio, vagyis örökösödés a magvaszakadás esetére.

8-szor. Tisztességesen leendő eltakarításomat egyedül István fiamra bízom.

Mely ebbéli végső rendelkezésem előttem szórúl szóra felolvastatván, s érthetőleg megmagyaráztatván, azt minden pontjaira nézve helybenhagyom, nevem aláírásával és saját kezem keresztvonással megerősítem, s annak idejében teljes foganatba vétetni kívánom.

Költ Ketskémén az 1835-ik esztendei november hónap 27-ik napján.

Ns. Csukás Péter saját keze + vonása.

Én előttem s általam Ferentzy Móric m. p. bíróiképpen kiküldetett s különösen mint jelen esetre megkért deputatus által. Mi előttünk különösen meghívott tanúk előtt: nemes Deák János m. k. Német Ferenc m. k. Kiss Mihály m. k.

Az utolsó oldalon azonos írással: Nemes Csukás Péter úrnak végső rendelése. Más írással: Praesentum die 26. Novembris 1835. nro. 180. diarii judicialis oppidi privil. Kecskemét. Publicatum die 20-a Junii 1836.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 46. 1835., Fasc. 1. 1835.

Kétlappos írat, eredeti. A borítékot lezáró pecsétetek a felbontás során erősen rongálódtak.

80.

CSERTŐ JÁNOS VÉGRENDELETE

1836. január 8.

Alább is megírt időm Csertő János Istennek kegyelméből és bölcs rendeléséből eltöltvén e mulandó világban mintegy 76 esztendőket, érezvén testemnek naponként hanyatló erejét s gyengélkedő egészségét, azonban ép elmével bírván, Istentől vett földi javaimról (óhajtván halomásom esetére maradékaim között támadható bármely ízetlenségeket és visszavonásokat eltávoztatni) végső és megmásolhatatlan rendelésemet tészem ily formán:

1-ör. Vagyon a 8-ik tizedben Gyurász János és Kováts István szomszédságokban egy házam, melynek fundusát néhai szüleimtől kaptam az azok körül tett hosszas, hűséges dajkálkodásaim jutalmául, de a rajta lévő s most is fenn lévő épületeket magam költségén tettem meg.

2-or Vagyon a Törökfáiban Szabó György és Magyar Antal szomszédságokban mintegy 52 zsákokból álló városföldi földem. Ezen földből két zsák néhai Martony Ilona kedves feleségem hozomány pénzéből szereztetett, hét zsák a szüleimről maradván, a többi 43 zsák saját szerzeményem.

3-or. Volt a Monostori út mellett hét zsák Martony féle földem senator Tóth Antal úr szomszédságában, melyet kedves felségem megegyezésével eladván 1.200, azaz egyezerkétszáz váltóforintonkon. Abból 400 forintokat Dániel fiamnak vett ház summa pótolására adtam, a többit, (mit jó lélekkel bevallok) eléltük.

4-er. Vagyon Ágasegyházán 1/3 rész árendás földem.

5-ör. Vagyon a Széktóban a Kis Körösi útnál Hegedűs Márton szomszédságában három pásztában 220 utakból, gunyhóból és szüretelő helyből álló szőlőm, melyet néhai szüleimtől kaptam jutalmul a körülöttek hosszabb ideig tett hűséges munkálkodásaim jutalmául.

6-or. Vagyon a Vatsi közön Sikari Kováts Gáspár szőleje szomszédságában néhai Martony Ilona kedves feleségemről maradt 37 utakból álló szőlőm.

7-er. Vagynak négy ökör, négy heverő s négy kocsis ló, 156 darab juhaim, melyekből 13 darab feleségemé voltak, és 5 darab sertéseim.

8-or. Vagynak házi ingó javaim és szőlőhöz való edényeim. Néhai Csikesz Nagy Sámuel örökösei tartoznak 200 váltóforintokkal és ezen summa elmarasztott 24 forint kamatával. Néhai Martony Ilona kedves hitvesemtől (kivel a boldog házasságban 46 esztendőket eltöltöttem) származtak János, Gábor, Dániel és József fiaim, úgy Ilona és Sára leányaim. Kiket is illendően felnevelvén, megemlítem azt, hogy Dániel fiamat mint kovácsot felszabadítván céhbe állítottam. A mesterséghez megkívántató szerszámokat részére meg

vettem, és kovácsműhelyt is építettem számára. S Julianna leányomat illendően kiházásítván, azt több ízben számos jószágokkal segítetttem. Melyeket előre bocsájtván, ez akaratom, hogy:

A/ Házam holtom után az atyafiságos egyezés és becsület útján légyen örökösen János, Gábor, József fiaimé és Sára leányomé.

B/ A Törökfáiban lévő földemből 43 zsák saját szerzemény földemet János, Gábor és József fiaimnak hagyván, a hét zsák ősi légyen hat gyermekeimé, a két zsák Martony [féle] pénzen szerzett 2 leányaimé. Tartozván a három fiak Sára nyomorult leányomnak még él őszvesen esztendőnként élelmére 25 véka búzát és 25 véka árpat és egy kocsi szalmát adni.

C/ A Monostori út mellett volt s eladott föld árából Dániel fiannak házvételre adott négyszáz váltóforintokat kívánom, hogy János, Gábor és József fiaim a két leányaimnak térítsék meg.

D/ Az Ágasegyház-i földemet annak hagyom fiaim közül, aki arra a legérdemesebbnek fog találtatni a pontos árenda fizetés teljesítése által.

E/ A Széktői szőlőmet hagyom János, Gábrél és József fiaimnak, tartozván ők Sára leányomnak még él ebből esztendőnként három-három akó bort adni. A Vatsi közön lévő anyai szőlőt magoknak hagyom két leányaimnak.

G/ Szőlő-edényeimet, lovaimat, juhaimat (kivéven tizenhárom darabot, melyek anyaiak) ingóimat, sertéseimet hagyom József, János, Gábor fiaimnak és Sára leányomnak.

I/ 13 [juh] anyaiak, a 2 leányokat különösen illetvén.

H/ A Csikeszékenl meglevő summából hagyok a három catholicus templomokra 60 váltó forintokat, 10 a Szentháromság kápolnájára, 10 a catholicus ispotályra, a többit három fiaimnak és Sára leányomnak. Itt végre megemlíttem azt, hogy Sára kedves nyomorult leányomra oly kedvezést tészek, hogy a nekie hagyott javakról annak idejében önnön kívánsága szerint szabadon rendelkezhet. Öt darab marháim, ha Csikesz eleget nem tehetne, hagyógyjanak szent célokra.

Mely ebbéli végső rendelkezésem előttem szórul szóra felolvastatván, s érhetőleg megmagyaráztatván, azt minden részében helybenhagyom, nevem aláírásával és saját kezem vonásával megerősítem oly megjegyzéssel, hogy eltemettetésekre teendő költségeket József, János és Gábor kedves fiaim tartoznak annak idejében megtenni.

Költ Kecskevényen az 1836-ik esztendei Januarius 8-án.

Csertő János m. p.

Én előttem s általam Ferentzy Móric mint ezen esetre bíróiképpen kiküldetett s különösen meghívott deputatus által. Én előttem B. Kiss József hites polgár m. k. Mi előttünk mint különösen meghívottak előtt. Szabó József m. p. Szabó István m. k.

A borítékon azonos írással: Csertő János választott polgár úrnak végső rendelése. Más írással: Praesentum die 8-a Januarii 1835. nro. 384. diarii judicialis oppidi privil. Kecskemét. Publicatum die 6-a Aprilis 1836. Nro. 871. diarii judicialis oppidi privil. Kecskemét.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 4. 1836., Fasc. 1. 1836.

Kétlapos irat, eredeti. A borítékot lezáró pecsét erősen rongált.

81.
SZAPPANOS ISTVÁN ÉS KOLOSVÁRY ZSUZSANNA
TESTAMENTUMA
1836. január 23.

Idős Szappanos István és nemes Kolosvári Susánna testamentomok
Mi, alább is megírottak idős Szappanos István és feleségem nemes Kolosvári Susánna adjuk tudokra mindeneknek, akiket e leírott dolog most és jövődben akarmi módon illetve, vagy illelhetne, hogy mi szintén 50 esztendő házassági életben eltöltvén, s az ember halála idejénck bizonytalan voltát szemünk előtt tartván, hogy halálunk után gyermekeink között minden történhető zúrzavarnak, békétlenségnek, perlekedésnek eleit vehessük, mind a ketten egyező szívvel, akarattal és ép elmével mind a ránk szüleinkről maradt, mind pedig az általunk szerzett világi vagyonainkra nézve, gyermekeink közt e következő végső rendelést tettük.

A/ Ami az ösieket illeti, melyek a következők:

1-ször. Egy atyai, a régiség miatt megavult ház, melyet, hogy néhai Szappanos József testvéremet kifizethessem, minthogy a ház kettőnknek hagyatott, a nemes tanácstól kért kiküldöttség abban az időben 1.400, azaz egyezernégy-száz váltó forintokra becsülvén, azon summának hason felét, 700, azaz hétszáz váltó forintokban kifizettem. És így az én idős Szappanos István ösi házbéli jussom öszvesen 700, azaz hétszáz váltóforint.

2-szor. Maradt ugyancsak néhai Szappanos János édes atyámról az ösi ház udvarán Szappanos József testvéremmel közös rossz szárazmalmunk, mely 1814-dik esztendőben tűz által megemésztetvén, minthogy a nemes tanács végezése szerént többé azt azon a helyen felépíteni szabad nem volt, a megégett malom-fundusnak egy része az utcához, más része pedig jelesen 35 négyszögöl ezen fundusomhoz alkalmaztatván, s ezen 35 négyszögölnek fele, azaz 17 négyszögöl és négy láb Szappanos József testvéremet illetve, azt abból pénzen kifizettem. És így a megégett ösi malombéli fundusom tész 17 ölet és négy lábat. Minthogy pedig a malom megépítésével az ezen építésbeli jussért néhai Szappanos József testvéremnek fizettem 825, azaz nyolcszázhuszonöt váltóforintokat, és így a megégett malom kettőnké lévén, az én ösi malombeli fél jussom is csupán 825, azaz nyolcszázhuszonöt forint.

3-szor. A Mindszenti és Szegedi út közt Városföld-i ösi földem maradt néhai Szappanos József testvéremmel egyaránt 24, azaz huszonnégy zsák alá való, a többi szerzemény.

4-szer. A Vatsi úton belől az úgynevezett Bogyo Miklós homokos földünk néhai Szappanos József testvéremmel egyenlően mintegy 28, azaz huszonnyolc hold földek édes atyám maga szerevén, nekem idős Szappanos Istvánnak és unokáinak hagyta, kik közül az akkor élteket testamentomában meg is nevezte, de a még azután születetteket is bizonyosan oda értette. Hagyta pedig néhai boldogult atyám azon Béni kertbeli egyharmad részt szerzeményt nekem idős Szappanos Istvánnak azért, hogy öregségében neki gondját viseljem, holta után pedig tisztességesen eltemettessem. Unokáinak pedig azért, hogy arról ötlet megemlegetik. Jóllehet azért ezen egyharmad rész, mely

tészen 20 zsák, azaz húsz zsák és háromnegyedrész holdat, az egész Béni kert tévén 62 holdat, Szappanos István szolgálattal kerestem, annál fogva arról szabadon rendelkezhetnék. Mindazáltal, hogy ez törvénykezésre alkalmasot és okot ne szolgáltatasson, minekutána néhai Szappanos József testvérem ezen egyharmad résznek egyötöd részét a főméltóságú Hétszemélyes Tábla ítélete szerént tölem megnyerte, és én azon ötödrészt pénzül 800 váltóforintokban kifizettem, a több három leány testvéreimet is minden jussokból és így az ehhez való jussokból is kielégítettem. Látnivaló, a legszorosabb igazság mellett is a főméltóságú Hétszemélyes Tábla sem esmért el több ösiséget azon egyharmad részben, minthogy egy ötöd részt, és így 20 és háromnegyedrész holdból reám idősb Szappanos Istvánra maradt ősi (ha ugyan annak lehet mondani) Béni kertbeli rész nem lehet több négy hold és mintegy fél véka alá valónál, mert az egész Béni kertnek kétharmad részét magam pénzemen szereztük még néhai Halasi Mihálytól, amelyet bizonyít az város protocollumja. Csupán ezen harmad részről lehetne szó ezen egyharmad résznek négy részéből kifizetvén testvéreimet, csupán csak ötödik, vagy a magam része, azaz négy hold és fél vékányi lehet az egész Béni kertenél ősi. 6-szor. Ősi szőlő maradt reám a Mária hegyben a gunyhó előtt való pászta, mintegy 78 útnyi, rövidekkel együtt.

7-er. Ősi birka maradt reám néhai Szappanos József testvéremmel egyformán osztottunk mindössze 100, azaz száz darab.

8-szor. Maradt reám boldogult atyám halálakor mint szinte Szappanos József testvéremre is két ökör és egy kocsis ló, mint ez a testamentomból kitetszik.

9-szer. Engem pedig nemes Kolosvári Susánnát, mint aki kicsiny koromban árván maradtam, néhai Kolosvári István testvér bátyám hagyott az édes anyám asszony háromszáz forintokat tutora lévén. Kolosvári István bátyám négyszáz forintokra szaporította és 40 út szőlőm volt. Azt eladtuk 40 forinton, és így az én egész ősi jussom tész 440 forintot, idest négyszáznegyven for.

10-szer. Ezen előszámlált ősiekre nézve változhatatlan akaratumk és végrendelésünk mind a kettőnknek az, hogy mindezekben a törvény szerént a tőlünk származott, azaz öt élő gyermekünk és néhai Szappanos Lajos fiunknak József fia az ősiekből osztozzon. Úgymint: ifjú Szappanos István, Alsó Dabas-i prédikátor Szappanos Sándor, Szappanos József, Szappanos Zsigmond, Szappanos Zsuzsanna.

B/ Ami pedig a keresményünket illeti, melyek a következők:

11-szer. Azon cseréppel fedett nagy ház, melyben mint az 1-ső szám alatt láthatni, 700 forint ősi vagyon, minthogy azt magunk csináltattuk, az udvarát néhai Szabó Gergely szomszéd házával fundusával neveltük, amennyivel 700 forintnál többre böcsültek, mint szereményünket úgy tekinteni kívánjuk.

12-szer. A város földgyin rész szerént Hertzeg Sámuel, rész szerént Kun István úrtól vett föld, ami ott lévő ősi földön felyül vagyon, tulajdon keresményünk.

13-szor. A Kápolna uccáján id. Kéri Pál szomszédságában vagyon egy házunk, melynek fundusát néhai Tolnai Mihálytól vettük, és egészen magunk építettük. Ez is öt gyermekeinké legyen, úgymint ifj. Szappanos Istváné, T. Szappanos Sándoré, Szappanos Józsefé, Szappanos Zsigmondé, úgy Szappanos Zsuzsannáé.

14-szer. Az úgynevezett Oláh-fájiban van mintegy 12 zsák alá való földünk, amelyet Veresmarti Pétertől, Procsik Katalintól vettünk és annak gyermekeit kifizettük, megmutatják az quietentiak. Most pedig használás végett ifj. Szappanos Istvánnak átalattuk, holtunk után felmérődven, közosztályra mennyen, azt kívánjuk.

15-ször. Az Vatsi út mellett az úgynevezett Sárkán földet, mintegy 25 holdnyit magunk vettük, a nyírfákat is magunk üttük. Aki minket holtig dajkál, és az közönségesből tisztességgel el is temetet, az erdő és a ház, kút mind az övé legyen, de csak fele része annak a földnek.

16-szor. A Béni kertnek kétharmadát azaz 41 holdat, melyet hasonlóan magunk tulajdon pénzünkön néhai Halasi Mihálytól vettünk, amint az a városi jegyzőkönyvben is bé vagyon írva, magunk kerestük, az 1/3 résznek negyed részéből pedig a testvéreket kifizetvén, az is keresményünké vált, és csupán csak azon egyharmad résznek egyötöd része számíthat az ősi közé, amint ezt az 5-dik szám alatt láthatni.

17-szer. Kerestünk a még a régi Vágó kapuban lévő szárazmalom, melynek fundusát a nemes várostól vettük, és egészen magunk építettünk.

18-szor. Szerzeményünk még azon most három pásztából álló szőlő, melyet néhai Szappanos József testvéremtől egyezer forintot vettünk. Mint szintén azon pászta is, melyet Kun Pál sógortól vettünk háromszáz forintokon. Nem különben a barackfás nagy pászta is, melyet néhai Szappanos János édes atyám mint tulajdon ültetményét nekem, fiának, idősb Szappanos Istvánnak hagyott testamentom szerént azért, hogy neki öregségében gondját viseljem, s holtá után tisztességesen eltemettessem.

19-szer. Van a Ballószegben is egy új szőlőnk, melyet Bozó Lászlótól vettünk egyezerszáz forintot.

20-szor. Van még egy harmadik házunk is, melyet néhai Gyuris Istvántól vettünk. Attam érette ötszázhatvan forintot, idest 560 forintot. Még egy veteményes kert földet 250 forintban, mint ősi földet, amely ősi föld mindnyáját illeti, melyet néhai Szappanos Lajos fiunknak lakásul által engedtünk, de amelyet szegény fiunknak halálával annak hitehagyott s pazarló felesége Kiss Mária József fia részére erőszakkal elfoglalt, melyhez való jussomat azon fiúnak vagy lehető maradékinak kihalásával tulajdon gyermekeim számára ezennel feltartom. Ezen fent említett örök földem ára ősi jussába tudódjon Kiss Mária József fiának.

21-szer. A Mária kápolna felé van az új erdőnk is, melyet magunk ültettünk. Azt hagyom Józsinak és Zsigának és Zsuzsinak, mivel hogy legtöbbet jártak utána.

22-szer. Halálunk után találtató hámos lovak József fiamé kettő, Zsigáé kettő. Heverő lovak öt gyermekeimé legyenek: ifj. Szappanos Istváné, T. Szappanos Sándoré, Szappanos Józsefé, Szappanos Zsigmondé, Szappanos Zsu-

zsannáé. Mindezeket magam szerettem. Kádak és hordók, szőlőbeli osztály szerént mennyenek. Két szekér Józsefé és Zsigáé légyenek. Az háznál lévő, ágyak, ami illeti először Zsuzsit ki kell adni, azután halomásunk után, aki mind a kettőnknek gondunkat viseli, azé légyen.

23-szor. Szentkirályon lévő mintegy 85 zsáknyi földünk három gazdálkodó fiunké légyenek: Istváné, Józsefé, Zsigmondé légyenek. Holtunk után, hogyha pedig még ezen föld eladódna, ki mint váltja meg (?) ezen öt gyermekeink, annyiban succedáljon.

24-szer. Halálunk után találtató ezüstgombjaink, -csatjaink Sándor fiunké és Zsuzsanna leányunké légyenek, minthogy a többi gyermekeinknek mindnyájoknak adtunk ezüstgombokat e kettőn kívül.

25-szer. Ha pedig, még életünkben gyermekeink közül valamelyiket szárnyaink alól kibocsátanánk is, annak élelmire vagy lakására akár ősi, akár keresett vagyonunkból valamit adnánk, mivel az csupán haszonvételre és nem örökösen engedjük által.

N. B. Mivel Lajos fiannak céhbe állásakor attam kétszáznyolcvanhárom forintot, abból visszaadott száz forintot. Még egy jó lovat is adtam, akit Pesten vettem neki nyolcvanöt forinton, ez is József fiának jussába tudódjon.

A mi halálunk után mind az öt gyermekeink közt lejendő közosztályra menjen. Ha pedig valaki gyermekeink közül mag nélkül még életünkben meghalna, a néki haszonvétel végett engedett vagyonunkat minden perpatvar nélkül visszaszolgáltatni köteles léssen, csupán az úgynevezett hit részhez lévő jussa.

Ha pedig öt gyermek közül valamelyik a mi halálunk után halna el mag nélkül, mint már osztozott állapotban lévő, a néki osztály szerént esendő ingó vagy ingatlan vagyont férjhez menetelig vagy haláláig megtartsa, férjhez menetele vagy halála esetében pedig a gyermektelen özvegynek a még élő tulajdon gyermekeinkre vagy ezeknek törvényes maradékaikra szálljanak. Egyéb aránt a haszonvétel végett valamelyik öt gyerekeink közül által engedendő részt sem elidegeníteni, sem adóssággal terhelni szabad nem léssen. Ha pedig ezt valaki terhelné, jussába tudódjon a többi által kifizetendő adósság.

27-szer. Ha pedig öt előlszámlált gyermekeink közül valamelyik a másikat vagy a többit perrel megtámadná, vagy megcsalni akarná, és ezen végrendeletünkön meg nem nyugodna, annak keresetünkhöz semmi jussa ne légyen, hanem a több békesség s egymást szerető gyermekeink között egyformán osztasson fel, amint meg vagyon írva.

28-szor. Ha végre mind a kettőnk halálával vagy árendabeli, vagy adóbeli vagy más rendbeli tartozásunk találna lenni, azt a megnevezett öt gyermekeink vagy ezeknek maradékai mint keresetünk örökösei egyformán fizessék.

Minden előlszámlált akár ingó, akár ingatlan keresett javainkra nézve pedig az az utolsó változhatatlan akaratum és végrendeletünk, hogy ezek a tőlünk származott öt élő gyermekeink, úgymint István, Sándor, József, Zsigmond, Zsuzsanna közt egyformán osztassanak fel, és aki amit megtart becsü vagy atyafiságos egyezés szerént, abból a többit kielégíteni tartozzon. Néhai Szapanos Lajos fiunknak József fiát pedig és lehető minden maradékát mindadig keresett vagy keresendő javainkból örökre kirekesztjük, és azokat csupán

említett öt gyermekeinkre és ezeknek maradékaikra hagyjuk. Rész szerént mivel néhai Lajos fiunk törvényes gyermekinek sohasem tartottuk, rész szerént mivel néhai Lajos fiunk s Kiss Mária hitehagyott felesége közt 10 esztendőig folyt válóperre tetemes költséget tettünk, de mégis Szappanos Lajos fiának, Szappanos Józsefnek a keresetből hagyok nála öt váltó forintokat.

N. B. Egy nagy ökör-szánom van, hagyom István fiamnak emlékezet okáért. Az feleségem az ruháját, aki marad, Zsuzsi leányának hagyja.

Melynek nagyobb hitelére és állandóságára tettük ezen végrendeletünket.

Ketskemét, die 23. Januar napján 1836.

Idősb Szappanos István m. k. + vonása és feleségem n. Kolosvári Zsuzsanna m. k. vonása, pecsétje +. L. s.

[Más írással történt kiegészítés:] 1836-ik esztendei Januarius hónap 23-ik napján mi, alól írottak részint bíróiképpen kiküldöttek, részint különösen meghívott tanúbizonyságok, id. Szappanos István úr házához meghívattatván, előnkben adta fentebb feljegyzett írásban foglalt ezen végső rendelkezését hitvese ns. Kolosváry Susanna asszony jelenlétében azon kinyilatkoztatással, hogy az az ő és nevezett hitvese elholta után nyitasson fel. Mely végső rendelkezés az érdeklött testánsok előtt újonnan szórúl szóra felolvastatván és megmagyaráztatván, azt élő szóval is megerősítvén, megmásolhatatlan végső akaratjoknak lenni kinyilatkoztatták, s azt a nagyobb állandóság okáért a nemes város Leveles Tárházába betetetni kívánták. Költ mint fellyebb. Ferentzy Móric m. p. mint jelen esetre különösen megkért és bíróiképpen kiküldetett deputatus által s előtt. B. Kiss József hites polgár m. k. Bető Mihály m. k. ns. Csukás István m. k. Német László m. k.

A borítékon Ferentzy Móric írásával: Idősb Szappanos István úrnak és ns. Kolosváry Susanna asszony hitvesének végső rendelkezések. Mely is oly megjegyzéssel adatott be a nemes város Leveles Tárházába, hogy az mindkettőjüknek elholtokkal nyitattván fel, csupán akkor publicaltasson az illető örökösök előtt. Más írással: Praesentum die 23-a Januarii 1836. nro. 461. diarii judicialis oppidi privileg. Ketskemét. Publicatum. 1843/44.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No., 9. 1836., Fasc. 1. 1836.

Kétlapos irat, eredeti. A hitelesítő viaszpecsét ép, a borítékot lezáró pecsétek erősen rongáltak.

82.

ÖZVEGY HERTZEG SÁMUELNÉ TÓTH ANNA MÁRIA TESTAMENTUMA 1836. augusztus 1.

Atyának, Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében. Amen.

Az egek Ura megmásolhatatlan rendelése úgy hozván magával, hogy minden emberi lény, amely élni kezdett, e múlandó világból kivándorolni kénytelen. Ezen megszorító igazságról meg lévén győződve, most, amidőn a Mindenható kegyességéből még ép testtel és tökéletes lelki tehetséggel bírok, gyermekeim jövődöbeli nyugalmas létük megszerzése tekintetéből következő végső rendelést teszem.

1. Bűnös lelketem az örök valóság irgalmasságába ajánlom, holt testemet, két gyermekeim tisztességes szertartás mellett azon vagyonból, melyet nekik hagyok, eltakaríttatni fogják.

2. Megkülönböztetvén azon ősi vagyonomat, melynek birtokába mint néhai Herczeg Sámuel férjem özvegye özvegyi joggal bentmaradtam, és amelyben az egyenes örökösödés halálom után Herczeg János urat illeti, és ugyan ő (a függő gyümölcsök gyermekeimet illetvén) a törvényes böcsü által megtartandó javítások megtérítése után succedálni fog, jelesen:

A/ Ketskeméti határban az úgynevezett Gátére dülőben lévő 50 zsák a Herczeg féle földből olyképpen fogja Herczeg János urat illetni, hogy ha az azon lévő tanya néki jutna, annak becsü árát megfizetni tartozzon. Minthogy továbbá második férjem, Herczeg Sámuel úr testvérjétől, Jánostól Ketskeméten lévő ősi vagyonomat még 1804-ik évben megvásárlott, ugyanezen megvásárlásból eredett, és a többi szerzeményi jogai férjemnek, Herczeg Sámuel úrnak Nina leányom meghaltával descendens örököse nem lévén, mind említett leányomról, mind férjemről reám háromolnának. Ezen jogaimat Bano Lajos és Bano Krisztina leányaimra által ruházom olyképpen, hogy az ősi vagyonokból elidegenítés által Herczeg Sámuel férjem által bevett summákat megtérítvén, az egész szerzeménybeli juss annál bizonyosabban illesse gyermekeimet, mennél bizonyosabb, hogy említett Herczeg Sámuel férjem által öszvekelésünk előtt és után tett adósságait én fizettem ki. Jelesen **Bereczky** úr részére még 1802-ik esztendőben költ kötelező mellett 1.100 f. váltó erejéig 13 láncc föld a Herczeg féle Gateri földből kimetszetvén, azt én folyó esztendőben váltottam vissza.

B/ A Csordás kút felé lévő Nagy szőlőnek fele a függő termés gyermekeimet illetvén, valamint:

C/ A belső városban a lakóházam mellett lévő funduson találtató prësház Herczeg Jánosé leend.

3-szor. Rendelem, hogy halálom után ugyan a Gátéri dülőben fekvő azon darab föld, melyet tulajdon Tóth név alatt bírt földjeimért némely feladással Kajla Kiséktől cseréltünk, és amely egyfelül Kajla Kis, másfelől Gábor féle, harmadik felől Herczeg féle föld között fekszik, és mintegy 14 holdat tészén, mind tulajdonom, Herczeg János úrtól és másoktól szerzett földekkel együtt két gyermekeimé légyen.

4. A lakóházamat, mely Herczeg Sámuel férjemmel való házasságom idejében leginkább az én saját értékemből, jelesen az évégre eladott földem árából és néhai férjem, Bano Antal után maradott vagyon hasznából szereztetett és építettett, következőképp engemet, rész szerint mint egyenes tulajdonost, rész szerént mint férjem szerzeményében való örököst illet, rész szerént említett Bano Antal férjemtől származott gyermekeimet, kiknek vagyona jövedelmét a ház szerzésére és felépítésére fordítottam, illeti, ugyanezen két gyermekemnek hagyom.

5. Rendelem, hogy azon örökösödésen felül, melyet gyermekeimnek mint néhai Bano Antal férjemtől született maradékimnak már kezükhöz adtam, vagy ezután még életemben által adandok, és amelyek eránt semmi kölcsönös követelésök nem lehet, nem csak a fent érintett házban és körül írt Kajla

Kistől szerzett földben, és a Herczeg János urat illető jószágra tett meiorationalis summákban Bano Lajos és Krisztina gyermekeim egyformán osztozzanak, hanem azon kívül halálom után találandó minden néven nevezendő ingó és ingatlan vagyonomon, függő terméseim, ezüst, bor, borosedény, gabona, tőke és készpénz (lehúzván előre a közösből a temetési költségeket és a görög ecclesiának a ház építéséhez vett téglá árából még hátralévő adósságomat) érintett két gyermekeim között két egyforma részre osztva fel úgy, hogy minden gyermekem a nyerendő részt mind tökéletesen szabad dispositioja alá tartozó tulajdonát bírhatta, és azon feltételes kikötés mellett, hogy ha valamelyik gyermekem ezen végrendelésemnek csak egy részét is megállni nem akarná, azt minden körülírt és megteendő szerzeményemből kizárom, és kizártnak declarálom. Az egész szerzett vagyonomat a testamentomhoz ragaszkodóra ruháztván. Hozzá adván továbbá, hogy ha valamelyik gyermekem örökös vagy végrendelet nélkül meghalna, a másik testvér minden tőlem nyert vagyonába succedáljon.

6-sto. A ketskeméti református szent ecclesia szent céljára rendelek száz váltó forintokat kifizetni.

Vége 7-szer. Ezen rendelésem végrehajtására megkérem T. Hegedűs Ferenc urat, több megyék táblabíráját, vagy ha ez akadályoztatna, T. Csányi János senator urat, mely utóbbinak örök emlékezetül egy tejmerő ezüstkanalat hagyok.

Ketskemét 1. augusztus 1836. Toth Anna Mária m. k. L. s.

[Más írással történt kiegészítés:] Alólírtak hitelesen bizonyítjuk, hogy tekintetes Tot Anna Mária asszony, néhai tekintetes Hertzeg Sámuel úr özvegye nekünk mint e célra megkért és együtt lévő tanúknak ezen saját aláírásával megerősített irományt avval a kinyilatkoztatással adta elől, hogy abban végrendelet foglaltatik. Kérvén, hogy azt a törvény értelme szerént aláírásunkkal hitelesítsenék. Költ Ketskeméten 1-ső Augusti 1836. esztendőben.

L. s. Szeles Lajos m. p. mint meghívott tanú. L. s. Sárközy Lőrinc m. p. L. s. Hajós József m. p. mint megkért tanú. L. s. Tóth László cs. k. hadnagy. L. s. Bóbis Sándor mint tanú.

A borítékon más írással: Tekintetes Hertzeg Sámuel úr özvegyének, tekintetes Tot Anna Mária asszonyságnak végrendelet. Újabb írással: Praesentum die 2-a Augusti 1836. nro. diarii 1496. oppidi privileg. Ketskemét. Egy újabb írással: 1845-ik évi augusztus 21-én kivétetvén közönségesítettet.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 24. 1836., Fasc. 1. 1836.

Kétlapos írat, eredeti. A végrendeletet hitelesítő öt viaszpecsét ép. A borítékot lezáró öt viaszpecsét közül egy kettétört, négy viszonylag ép maradt.

83.

KOVÁTS ISTVÁN TESTAMENTUMA 1836. szeptember 14.

Az Atya, Fiú és Szentlélek Istennek nevében.

Én, idősb nemes Kováts István minekután a már e gyarló világban Isten kegyelméből szinte 78 esztendőt töltök, s ámbár még mostanság nem csak

ép és egészséges elmével, de tagjaimra nézve is, Istennek legyen hála, épséggel bírok, mivel mindazonáltal hanyatlott életidőm figyelmetessé téssen arra, hogy naponként várhatom életerőmnek meggyengülését s utóbb végórámat is. Gyermekeim és hitvesem közt eredhető visszavonásoknak és versengéseknek elkerülések végett Istenül vett és önön szorgalmatosságom által szerzett vagyonaimra nézve végső rendelkezésemet megtenni szükségesnek láttam. Amint hogy azt a következőkben tellesítem is, és halálom esetére minden gyermekeim, valamint özvegyem által is megtartatni kívánom. Előre bocsájtván ezeket:

A/ Néhai első hitvesem, Antal Magdolna asszonytól, ki ezelőtt mintegy 30 esztendővel halt el, s akivel én kellemetes házasságban éltem, származtak most is életben lévő Gergely, László, Erzsébet Sikari Kováts Gáspárné, Magdolna néhai Kováts Sándor özvegye és István mindnyájan szeretett gyermekeim.

Nevezett első hitvesem halála után házastársul vettem Pintzés Rozália asszonyt, s ezzel is, akitől életben lévő Péter fiam született, szinte 26 esztendőt töltök nyugodalmasan.

B/ Első hitvesem, néhai Antal Magdolna asszony halála után annak jussán kaptam az ipamtól, néhai Antal István úrtól halála előtt egy esztendővel pengő pénzben ötszáz forintokat, ó-bankóban 2.000, azaz kétezer forintokat, 40 darab juhot és egy kanca lovat harmadmagával. Mostan is életben lévő hitvesem, Pintzés Rozália asszony ágyuleplein és ruhadarabjain kívül házamhoz semmit sem hozott.

C/ Gyermekeimnek megnyugtatók, főképp pedig tudományok végett megjegyzem, hogy a szüleimről reám maradott örökség igen csekély, mert néhai boldog emlékeztető édes atyám, nemes Kováts József úr halála után kilencen maradván élő gyermekei. Mi három férfi testvérek, hat leány testvéreinket az örökségből fejkenként száz forintokkal, öszvesen hatszáz forintokkal fizettük ki, s ugyan ugyanazért önön örökösödésemet sem számlálhatom fölül 100, azaz egyszáz R. forintokon. Már tisztelt édes atyám életében, de még annak halála után is mi férfi gyermekei, nevezetesen bátyám, Kováts Elek úr és néhai Kováts József úr együtt és közösen gazdálkodván, szorgalmatosságunk által váltottuk meg édes atyánk által elzálogosított földeket, mégpedig oly költséggel, hogy azon költséggel idegenektől is szinte annyi földeket szerezhetünk volna. E felett közös gazdálkodásunk ideje alatt szerzettünk a Királyoktól és Benkőktől is földeket, önmagam pedig testvéreimtől való különválásom után vettem néhai ns. Deák István úrtól 32 hold mezei kertföldet.

D/ Javaim, melyekkel mostanság bírok, ezek: Van a város határán a Szegedi út mentében férfi testvéreim szomszédságokban 108 hold földem. Birtokomban van azon 32 hold föld is, melyet Gergely fiamnak adtam, de mint alább érinteni fogom, tőle ismét átvetttem. Van Monostoron 175 hold földem. Megvan a jó készületű lakóházam a 7-dik tizedben. 9 pásztafból álló szőlőm a Szolnoki közön az úgynevezett Petrekben. Földjeim vagynak, alkalmas tanyaépületeim, kútaim, különösen a monostori földemen jó termő szőlőm is. Van 12 jármos ökröm, két szekere minden ehhez szükséges eszközökkel.

Öt hámos lovam vasas kocsival. Van 12 darab méneses lovam, öszvesen hétszáz juhom, apróستűl csepróستűl 30 darab magló sertésem.

Végső rendelésem megállapodik ezekben:

I-ször. Gergely fiamat tulajdon költségemen megházasítottam ezelőtt mintegy 24 esztendőekkel, s adtam nékie egy házat, melyet ó-bankóban 6.000, vagy a most folyamatban lévő pénz értéke szerint 1812-dik esztendőben 1.200 váltóforinton vettem. Adtam nékie ugyanakkor hat jármos ökröt vasas szekérral és minden készüllettel, három hámos lovat kocsival és szerszámokkal, tíz darab heverő marhát, tíz darab méneses lovat, tíz darab maglósertést. A város határán lévő mezei kert földemből 32 hold földet. Midőn napa, Domokosné asszony a szőlejét Riga Jánosnak elzalogosította, s ő azon szőlőt kiváltani kívánta, adtam nevezett Gergely fiamnak 600 v. forintokat. Gergely fiam azon száz v. forint adósságát, melyet Nagy Pál úrnak tartozott, én fizettem ki helyette az 1824-dik esztendei Majus hónap 1-ső napján száz v. forintokkal. Adtam végre Gergely fiamnak 200 darab juhokat is. Most legközelebb Gergely fiam helyett fizetvén az uradalomnak 2.820, azaz kétezer nyolcszázhusz forintokat. Ennek fejében általvettem tőle az általam nékie adott 32 hold földet, s azt birtokomban tartom. Mindezek mellett azonban, ámbár Gergely fiamnak rátáját bőven kiadtam, mindamellet kívánván még véle atyai jó és szíves indulatomat éreztetni, teljes kielégítése fejében hagyok nékie monostori földemből hetven holdakat, s akarom, hogy ezen hetven holdak halálom után részére öcsém Kováts György úr határa mentében azonnal kiszakasztassanak, s birtokába adassanak.

II-ször. László fiamat, kit ezelőtt szinte 17 esztendőekkel illendően házasítottam meg, már kielégítettem, mert valamint Gergely bátyjának, úgy neki is adtam hat ökröt és szekeret, három kocsis lovat és kocsit, tíz darab heverő marhát, tíz darab méneses lovat, tíz darab maglósertést. Számára házat csináltattam, mely nékem könnyedén került 3.000, azaz három ezer v. forintokba. E felett adtam neki 200, azaz kétszáz darab juhot, Monostoron 50 hold földet. Ezen Monostori földet László fiam nekem ugyan visszaadta, de midőn ő szinte Monostoron Deák István úr egyik földjét megvenné, adtam nékie a visszaadott földért három ezer v. forintokat. Én tellyesen azt hiszem, hogy jó fiam László, kit az isteni gondviselés tulajdon szorgalmatosság után is megáldott, mindezen javakkal rátája fejében megelégszik. Ha mindazonáltal magárúl elfelejtkezne, és rendelésem megnyugodni nem akarna, szoroson meghagyom István és Péter fiaimnak, hogy László bátyokat ne másként részeltessék egyéb javaimban, hanem ha ő, ki már oly huzamos időkig magának keres, minden most meglévő vagyonait közosztályra ereszti.

III-ször. Erzsébet leányomnak már ekkoráig adtam 20 darab juhot, egy kancát harmadmagával és készpénzben vagy jószágban ezeken fölül kétezer háromszáz, azaz 2.300 forintokat. Halálom után rendelék még nékie szíves atyai indulattal egyezer, azaz 1.000 v. forintokat.

IV-szer. Magdolna, szinte szeretett leányomnak már készpénzben adtam, mivel jószág neki nem kellett, 2.700, azaz kétezer hétszáz v. forintokat, az ő ebbeli rátáját szinte megtoldom egyezer, azaz 1.000 v. forintokkal, s ezt számára halálom után kifizetni rendelem.

V-ször. Ami már szeretett hitvesemet, Pintzés Rozália asszonyt úgy István és Péter fiaimat illeti, kéntelen vagyok, habár keseredett szívvel is megjegyyezni, hogy ámbátor egész igyekezettel azon voltam, hogy Péter fiamat gyermeki pajkosságiból kiemeljem, s véle a jámbor erkölcsöt megszerettessem, mindazáltal törekedéseim sikerteleneknek mutatkoznak, mert Péter fiam, ki már 19 esztendőket ért, jobbulásának jeleit nem adja. Egyéb rendetlenségein kívül még azzal is erkölcstelen, hogy édesanyját nem becsüli, s ekként helytelen magaviselete által méltó okot szolgáltatott arra, hogy reája nézve kedvezőben tett előbbi s ezennel megsemmisített rendelkezésemet megváltoztassam, s jövődöre nézve is ötlet rátájára nézve gyámság alá rendeljem. Ezennel hitvesemre és István és Péter fiaimra nézve ekként állapítom meg végső rendelkezésemet.

A/ István fiamnak, ki ezennel is mint főfiscalis a nemes várost szolgálja, aki tőlem ekkorig osztályos részt nem nyervén, sorsát kitűnőleg nem javíthatta, aki mind ekkoráig tartozó fiúi tiszteletén kívül különös maga alkalmaztatása s egészségem eránt való jeles gondoskodása által atyai szívességemet megkülönböztetve megnyerte, és jó indulataimra magát érdemesítette, hagyom az egész városföldi földemet, beleértvén ebbe Gergely fiamnak volt rátáját is. Nekie hagyom továbbá az egész szőlőmnek hason felét, és mostani egész lakóházamat, de oly kötelességgel, hogy a házból halálom után tartozzon Péter öccsének egyezeröttszáz, azaz 1.500 v. forintokat kifizetni. Akarom továbbá, hogy minden egyéb ingó jószágaimon és bármely névvel nevezendő házi eszközeimen, heverő vagy járó jószágaimon Péterrel együtt osztozzon egyenlően, de úgy, 1-mo, hogy az osztályra menendő juhokból számára legelőbbször is száz darab anyajuh szakítódjon ki. 2-szor, hogy amely két tinót az ő marháiból mostan befogtam, vagy netalán ezeknek utána befognék, ezek mint az ő sajátjai az osztály tárgyául ne szolgáljanak.

B/ Péter fiamnak hagyom a Monostoron Gergely rátájátúl még fennmaradandó 105 hold földet, az azon találtató tanyai épületekkel és 60 akó bortermő szőlőmmel együtt. Nékie hagyom 9 pászta városi szőlőmnek hason felét. Nékie hagyok ház-jussa fejében István bátyja által kifizetendő egyezeröttszáz v. forintokat. Nékie hagyom minden nemű és minden névvel nevezendő ingó javaimnak és eszközeimnek az A/ alatti módosítás értelmében hason felét, de oly megszorítással, hogy mivel őreája nem bízhatom javainak kormányát, habár 24 esztendőket érne is, egész rátájának hasznavevője az ő édesanyja, nékem pedig hitvesem, Pintzés Rozália asszony légyen, s annak álljon egyedül szabadságában Péter fiamnak élelmére annyit adni, amennyit a javak jövedelméhez képest elégségesnek ítéland.

C/ Ha hogy Péter fiam édesanyjánál ne talán előbb elhalna, s maga után törvényes örököst nem hagyyna, akarom, hogy szeretett hitvesem a Péter fiamnak hagyott minden javakat holta napjáig és özvegysége idejéig szabadon használhassa, s csak Péter és hitvesem halálok után legyen a 105 hold monostori földből egyharmad Gergely, 2/3-da pedig István fiamé. Csak ezen esetben legyen Péternek házbéli rátája, vagyis 1.500 forint Erzsébet és Magdolna leányaimé. Csak a mondott esetben legyen a belső szőlőbeli része Péternek egé-

A borítékon más írással. Nemes idősb Kovács István úr végrendezése. Újabb írással: praesentum 14-a Septembris 1836.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: Nro. 58. 1836., Fasc. 1. 1836.

Négylappos irat, eredeti. A végrendeletet és a codicillust lezáró hat-hat viaszpecsét ép. A borítékot lezáró négy pecsét közül kettő ép, kettő rongálódott.

84. HAJAGOS JÓZSEF TESTAMENTUMA 1837. március 31.

Alól is megnevezett Hajagos József választott polgár, minekutána e múlandó életben 48 éveket eltöltöttem volna, gondolóra vévén az emberi élet bizonytalan végét, annyival is inkább, hogy egészségemnek változásai és testemnek naponkénti elgyöngülését mindinkább érezném, minekelötte azonban ép és egészséges elmével bírnék, Isten kegyelme által tulajdon szorgalmatosságom után szerzett világi csekély javaimról szeretett hitvesem és gyermekeim között támadható kedvetlenségek elhárítása tekintetéből az alább következő megváltoztathatatlan végrendelésemet teszem. Ugyanis:

Vagyon az 1-ső tizedben főstrázsamester Fekete István úr és Gréber Józsefné szomszédságokban egy tulajdon szerzemény házam.

2-or. Az úgynevezett Széktó-i szőlőkben egy szőlőm, melynek fele része ámbár ősi volna, de boldogult atyámnak perceptori számadásából eredett hiányosság miatt teherrel jövén birtokomba, az egész szerzeményemmé vált.

3-or. A város határában Szekeres Rozália asszony és választott polgár Dömötör Gergely úr szomszédságokban 56 holdakat tévő nagyobb részben szerzemény földem.

4-o. Páhi pusztában 55 holdakat tévő zálogos földem.

5-o. Sz. Lőrinczen 50 hold árendás földem.

6-o. Sz. Királyon 43 hold szinte árendás földem.

7-o. Mintegy 300 szerzemény juhom.

8-o. 6 jármos ökröm, 2 kocsis lovam, két vasas szekérrel és egy vasas kocsival és gazdálkodáshoz tartozó minden eszközeim. Melyekről végrendelezésem ez:

1-ör. A megnevezett helyen fekvő házam abból a tekintetből, minthogy kiterjedésére nézve szeretett hitvesemnek használhatatlan, adódjon el árverés útján a legtöbbit ígérőnek. Mely házam árából bejöheto pénznek egy részin vegyen magának nevezett hitvesem más kisebb házat, a megmaradó részt azonban adja ki bátorságos helyre gyümölcösözés végett.

2-or. A Város földem maradjon meg hitvesem keziben annak kezelése alatt haláláig. Halála esetére azonban legyen Illés fiamé és Terézia leányomtól származott és származható unokáimé Körmötzi Károly vömnek és Terézia leányomnak kirekesztésekkel.

3-or. A szőlőm maradjon meg feleségem gondozása alatt, ha ugyan annak gondviselése nekie terhére nem lenne. Ellenkező esetben árverés útján adódjon el, és gyümölcösözés végett szinte adódjon ki.

4-er. A zálogos Páhi birtokom maradjon Körömözi Károly vőmé és Terézia leányomé oly feltétel alatt azonban, hogy annak árendáját esztendőnként pontosan fizessék, ellenkező esetben a nemes tanács által töllok elvétessem.

5-ör. Szent Lőrinczi és Sz. Királyi árendás birtokaim legyenek szeretett hitvesemé és Illés fiamé egyedül.

6-or. A megnevezett 300 darab juhaim, 6 ökreim, 2 kocsis lovaim, vasas szekereim, kocsim, minden gazdasághoz tartozó eszközökkel szinte árverés útján adattasson el, melyekből bejöhethő summapénz szinte gyümölcsözés végett adódjon ki.

7-er. A bejöhethő tőkepénz hasznából szeretett hitvesem és Illés fiam éljenek sorsokhoz illő módon, többször nevezett hitvesem haláláig. Annak esetére pedig a tőkepénzem Illés fiam és Terézia leányomtól származott és származható unokáim attyok és anyyok kirekesztésekkel úgy osztozzanak, hogy a lehető tőkepénzből Körömözi Károly vöm által tölem kikért és helytelenül elköltött 2.000 forintok, azaz kétezer váltó cédula forintok kihúzzattassanak.

Utoljára meghagyom gyermekeimnek, hogy a boldog emlékü nagyanyámról maradt városi Fay just el ne idegenítsék, hanem annak emlékezetére tartsák meg.

Mely ezen rendelésem előttem felolvastatván, szórúl szóra megmagyaráztatván, azt annak minden pontjaira nézve helybenhagyom, tulajdon akaratomnak lenni kinyilatkoztatom, melyet ezennel saját kezem neve (!) aláírásával is megerősítem.

Költ Ketskemetén 1837. die 310. Martii. [A keltezést más írással megismélték.]

Hajagos József közbiztos. L. s.

Elöttem és általam mint e végre bíróiképpen kiküldött előtt: Tóth István m. k. számvevő. L. s. Én előttem mint meghívott tanú ezen testamentumtétel alkalmatossága[kor] Fekete István főstrázsamester. Elöttem mint bíróiképpen kiküldetett hites polgár Szabó György m. p. Elöttem mint ezen tételre meghívott tanú előtt Ferentzy László m. p. L. s.

A borítékon azonos írással: Választott polgár Hajagos József úrnak végrendelese. Más írással: Præsument die 31-a Marty 1837. Újabb írással. 1837-ik esztendei április 13-án publicaltatott.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatók: No.13. 1837., Fasc. 1. 1837.

Kétlapos irat, eredeti. A három viaszpecsét viszonylag jó állapotban van. A borítékon rögzített feljegyzéseket más írással és más sorrendben megismélték.

85.

ÖZVEGY HORVÁTH JÓZSEFNÉ HAJAGOS KATALIN TESTAMENTUMA

1837. április 1.

Alább is megírt Hajagos Katalin, Horváth József férjemnek elmaradt özvegye Istennek kegyelméből és bölcs rendeléséből eltölvén e múlandó világban 54 esztendőket, érezvén testemnek naponként hanyatló erejét s gyengélkedő egészségét, azonban még ép elmével bírván, Istentől vett földi javaimról

(nem lévén semmi gyermekeim) végső és megmásolhatatlan rendelkezésemet tézsem ily formán.

1-ör. Maradott néhai férjemről a Széktóban 100 utakból álló szőlőm csupán holtig való használásomra. Ezen szőlőm holtom után azonnal, mint ősi vagyon, mennyen vissza néhai Horváth József örökösire egyenlő jussal.

2-or. Vagynak contractusokon kint lévő, s néhai Szappanyos Ferenc első férjemnek szerzett pénzeim, nevezetesen:

Csabai István 1835, hónap dátuma nélkül tartozik, az ott feljegyzett 500 forintokból még 400 váltóforintokkal. Horváth László 15. Januarii 1836. 100 forintokkal. Bodog Jánosné 23. Septembris 1833. 100 forintokkal. Öszvesen 600, azaz hatszáz váltóforintokkal.

3-or Vagynak nevezetes ládabeli ruháim, ágylepleim, 15 zsák, 20 akóra való szőlő-edényeim. A 2-ik pont alatti pénzem eránt rendelék: Bodog Józsefnénál lévő 100 forintokból a ns. város pénztárának 10, a parochialis templomnak 10, a pater piaristáknak 10, a pater franciscanusoknak 10, a reformatata szent ecclesianak 10, Szentháromság kápolnára 10, Mária kápolnára 10, Sz. Erzsébet templomra 10, a cath. ispotályra 10, öszvesen 90, azaz kilenven v. forintokat. A fentmaradó 10 forintokat [és a] Horváth Lászlónál lévő 100 forintokat hagyom tisztességes eltemtetésemre. Továbbá a Csabai Istvánnál lévő 400 forintokból hagyok Szappanyos Ferencnek 100 forintokat. Hajagos Ágnes dajkámnak 50 forintokat, Szappanyos Jánosnak 50 forintokat, Hajagos Tamásnak 20 forintokat, Hajagos Ilonának 20 forintokat. Öszvesen 240, azaz kétszáznegyven v. forintokat. A fentmaradandó 160 forintokat élelmemre hagyván, ami abból holtom után netalán fentmaradna, annak hagyom, aki holtomig hűséges dajkám leend. Amely ágyban most fekszek, légyen Hajagos Ágnes dajkámé, a többi pedig eladódván, testi ruháimmal, hordaimmal, zsákjaimmal együtt annak ára adódjon a három templomokban elmondandó szentmise szolgálatokra.

Mely utolsó rendelkezésem előttem szórúl szóra felolvastatván, s megmagyaráztatván, azt helybenhagyom, nevem aláírásával s saját kezem vonással megerősítem.

Költ Ketskeméten az 1837-ik esztendő Aprilis 1-ső napján.

Hajagos Katalin, Horváth József özvegye keze + vonása.

Én előttem s általam Ferentzy Móric m. p. mint jelen csetre bíróiképpen kiküldött s különlegesen meghívott által. Én előttem Soos Sándor m. p. hites polgár. Mi előttünk meghívottak előtt: Német János keze + vonása, Tántzos Gergely keze + vonása, Poják József keze + vonása.

A borítékon azonos írással: Hajagos Katalin előbb Szappanyos Ferencnek, utóbb Horváth József hitvesének végső rendelése. Más írással: Praesentum 1837. 1-a Aprilis. Publicatattott die 12-a Aprilis 1837. Feljegyezte Csereklyei Ferenc

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 12. 1837., fasc. 1. 1837.

Kétlapos irat, eredeti. Az irat utolsó oldalán megismételték a borítékon található feljegyzéseket.

86.
MITTERMAYER MIHÁLY TESTAMENTUMA
1837. április 1.

Alább is megírt Mittermayer Mihály szabados Ketskemét városának polgárja s kéményseprője, istennek kegyelméből és bölcs rendelkezéséből eltöltvén e múlandó világban 40 esztendőket, érezvén testemnek a véletlen engemet meglepő nyavalya által való elgyengülését, azonban ép elmével lévén, Istentől vett földi javaimról (nem lévén semmi gyermekeim szeretett hitvesemtől Lőőb Katalintól) végső és megmásolhatatlan rendelkezésemet tészem ily formán. 1-ör. Vagyon a 7-ik tizedben a református régi temető és Demeter úr malmának szomszédságában egy jó állapotban lévő házam, amelyet szeretett kedves hitvesem Lőőb Katalinnal együtt szerzettünk tulajdon szerzemény pénzünkön.

2-ör. Venger Anna néhai Alaexovits János özvegye, s volt város kéményseprőjétől, amidőn a budai kéményseprő céhbe beállottam, és a helybeli ns. tanács kegyességéből lakosnak és kéményseprőnek bevétettem, a mesterséget tulajdon szerzemény 1.230, azaz egyezerkettőszázharminc váltóforint pénzen vettem meg.

3-ör. Vagynak nevezetes házi ingó javaim, melyek hasonlóan a magunk szerzeményünk.

4-er. Vagynak kezemnél mintegy 500, azaz ötszáz váltóforintok, hasonlóan keresmény pénzünk. Ezen javaimban csupán azon 87 pengőforintok vagynak beruházva, melyeket anyai jussom fejében kaptam, a többi kedves hitvesem szorgalma által keresett javaim. Ezeket eszerént előre bocsájtván, azt rendellem, hogy többször érdeklött feleségem, Lőőb Katalin azoknak légyen örököse teljes szabadsági jussal, ha mindjárt férjhez menend is halálom után. Úgy mindazonáltal, hogy azokról szabad rendelkezési just is nékie által engedem, de tartozzon (sorsában más felé dülne is) osztályos atyámfiainak Német Óvárra lakóknak a 87 pengőforint anyai jussomat javaimból visszafizetni. E felett meghagyom, hogy feleségemnek, hogy halomásom esetére engemet sorsomhoz képest illendően eltemettvén, azonnal fizessen a ns. városnak 25 v. forintokat, a parochialis Nagytemplomnak 10, a reformata szent ecclesianak 10, Szentháromság kápolnájának 5, Mária kápolnának 5, a cath. ispotálynak 10, öszvesen 65 váltóforintokat. Mely ebbéli végső rendelkezésem előttem szórúl szóra felolvastatván, s megmagyaráztatván, azt helybenhagyom, nevem aláírásával s kezem vonásommal megerősítem.

Költs Ketskeméten az 1837-ik esztendei Aprilis hónap első napján.

[Gótbetűs aláírás:] Michael Mittermayer m. p.

Én előttem s általam Ferentzy Móric m. p. mint jelen esetre részint bíróiképpen kiküldetett, részint különösen meghívott deputatus által. Én előttem Soos Sándor hites polgár. Mi előttünk meghívott tanúk előtt: Kurtzvik Ferenc m. p. Ficsoj Lőrinc (?) m. p.

A borítékon azonos írással: Mittermayer Mihály helybeli lakos és kéményseprő mesternek végső rendelkezése. Praesentum 1837. 1-a Aprilis.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak. No. 15. 1837., Fasc. 1. 1837.

Kétlapos irat, eredeti. Az utolsó oldalon más írással megismételték a borítékon lévő feljegyzéseket. A pium legatumok átvételét 1837. április 22–25 között ismerték el az illetékesek a végrendelet második oldalán.

87.
MARKOVITS GYÖRGY TESTAMENTUMA
1837. november 17.

Alább is megírt Markovits György szabados Ketskemét városának lakosa és kereskedője, Istennek kegyelméből és bölcs rendelkezéséből eltöltvén e mulandó világban mintegy 58 esztendőket, véletlen nyavalya által az ágynak szegezettvén, szemeim előtt tartván a halálnak bizonyos, de órájának bizonytalan voltát, halomásom esetére maradékaim közt támadható bármely ízetlenséget és viszálykodást eltávoztatni kívánván, végső és megmásolhatatlan rendelkezésemet kívántam ily formában megtenni.

Első hitvesem Juhász Alexandra lévén, ettől kétévi házasságomból származott Constantin fiam, akit is kívántam ugyan sorsomhoz képest kereskedésre alkalmaztatni, de ő magának más pályát választván, nem csak tetemes költségekbe zavart, hanem atyai szívemet többször megsértette. Ennek édesannya hozománya volt 5.400 forint 36 xr. Váltóban, továbbá a mostani 2-ik tizedben Czollner Ferenc és Király Sándor urak szomszédságokban lévő házam fundusára 7.000 ó-bankó, vagyis váltóban 1.400, azaz egyezernégyszáz váltóforint lévén, s így összesen az hatezer nyolcszáz forint, harminchat xr. váltóban. Ezen summát nemcsak hogy mind órája elköltöttem, hanem neveltetése miatt 280 forintokat feleslegi költséggel és 120 forint pörbeli fizetéssel is megterhelt. Melynél fogva ónékie több gyermekeimen semmi keresete nem lehetvén, mind amellet atyai szívességemből nékie hagyok javaimból 50 váltó forintokat.

Második hitvesem Csakovázt Mária asszony lévén, kivel a csendes házassági életben 25-ik évet töltöttem. Ettől vagynak életben lévő Mihály, György fiaim és Eszter leányom. Ezen hitvesemmel a fent érintett házamat (amely 1819-ik esztendei siralmas égéskor porrá égett) felépítvén, hozott házamhoz 1.400, azaz egyezernégyszáz váltóforintokat, s 70 köből tisztabúzáat. Ezen hitvesemmel is Mihály fiam segítségével vittem a boltbeli kereskedésemet is. Ezeket előre bocsájtván, házam, boltom s ingóimra nézve azt rendelem, hogy méglen szeretett hitvesem él, vagy nevemet meg nem változtatja, légyen mindeneknek szabad használója. Ha pedig történetből férjhez menne, az fent említett allaturájának visszavétele mellett végyen javaimból 500, azaz ötszáz váltóforintokat. Ezek szerént megtörtévnén, javaimon most említett hitvesemtől származott gyermekeim egyaránt fognak osztozni. Azon megjegyzéssel, hogy mivel Mihály fiamnak körülöttem a kereskedésben különös hajlandóságát s vonzódását tapasztaltam, annak rátája 300, azaz háromszáz v. forintokkal javíttatván. Továbbá meghagyom örököseimnek, hogy holtom után a helybeli romai catholicus és görög szent ecclesiáknak fizessenek 5-5, összesen 10 v. forintokat.

Mely ebbeli végső rendelkezésem előttem szórúl szóra felolvastatván, és pontól pontra megmagyaráztatván, azt mindenekben helybenhagyom, nevem aláírásával és saját kezem vonással megerősítem.

Költ Ketskeméten az 1837-ik esztendei november hónap 17-én. Markovits György m. k.

Én előttem s általam Ferentzy Móric m. p. szabados Ketskemét városa levéltárnokja, mint jelen esetre bíróiképp különösen megkért deputatus által. Én előttem Sikari Kováts Menyhárt m. p. hites polgár. Mi előttünk mint meghívott bizonyságok előtt: Csányi János m. p. hites ügyész, Papp György m. p. Patsu Gergely m. p.

A borítékon azonos írással: Markovits György úr helybeli lakos és kereskedőnek végső rendelete. Más írással: Praesentum die 18. Novembris 1837. nr. diarii judicialis Cserekyei Ferenc ordinarius notarius. Publikatum 18-ik Januarii 1838.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 34. 1837., Fasc. 1. 1837.

Kéttalpos irat, eredeti. A borítékon lévő feljegyzéseket a végrendelet utolsó oldalán más írással megisméltették.

88.

ÖZVEGY BARAK MIHÁLYNÉ KÚN TERÉZIA TESTAMENTUMA 1837. november 25.

Alól is írott Kún Terézia, néhai Barak Mihály férjem elmaradott özvegye, Istennek kegyelméből eltöltöttem e múlandó világban 35 éveket, mindazáltal ifjú koromra nézve is beteges, de elmémre nézve tökéletes friss állapotban lévén, halálom esetére, annál is inkább, mivel nevezett férjem mag és rendelkezés nélkül holt el, én pedig szinte magtalanul várhatom halálomat, testvéreim s azok gyermekeire nézve jóelőre kívántam ezen írásbeli végső rendelkezésemet tenni.

Kétredbeli javaim lévén, melyekről rendelkezni fogok. Úgymint Barak Mihály férjem és néhai Kún Gergely s Farkas Ágnes édes szülőim után reám maradt hozomány javak. Ami az elsőt illeti, ámbátor említett férjemnek, Barak Anna Lapéta Varga Istvánné egyetlen testvérével az 1833-ik esztendei Januarius 13-ik napján a ns. bíróság által kirendelt deputatus úr előtt tett s ugyanaz által tudósításában eredetileg bevitt, és a város Leváltárába bétett egyezés szerént férjemnek és nekem minden Barak-féle javakra még a magszakadás esetére is teljes rendelkezhető jus és hatalom engedtetet, s ekképpen azokat hozomány javaimmal átaljában egybevéve elkülönözgetés nélkül, egy általam többek előtt kijelentő nyilvános szó mellett is, a terhek kifizetése mellett teljesen testvéreimnek hagyhatnám, mindazáltal az e részben támadható haszontalan kérdéseknek és szóváltásoknak elmellőzések tekintetéből e két rendbeli javakat a lehetőségig egymástól elválasztom, s elkülönzőm ekképpen.

1-ör. Vagyon néhai idős Barak Mihály ipam után a 2-ik tizedben fennálló egy házam fundusával együtt, de ennek tetejét férjemmel én hoztam jó állapotra. Az istálló lerogyván, azt is mi állítottuk fel. Említett ipam 2-ik hitvesét Radi Borbála asszonyt 2.000 váltóforintokkal az én hozományom, javaim hasznáiból elégitettük ki férje holta után, és így legkönnyebben vagyon benne 3.000, azaz három ezer v. forint ön javításom. Ezen házat mondván, mostani szűk pénz idejét tekintve, becsülhetem váltópénzben 9.000 v. forintokra.

Vagyon az Alsó-hegyben Virág Mihályné szomszédságában néhai Barak Mihály férjem után öt pásztákban egy szőlőm, mely megér 2.500 v. forintokat. De ezen szőlőben egy 300 v. forintokba került cseres házat már én építettem.

3-or. Vagyon a Vásár-álláson egy malom-házam, mely férjem után való, de amely elromlott állapotban jött kezünkbe, ön javításom benne legkönnyebben 500 v. forintokra megyen. Ez megér váltóban 2.000 forintokat.

4-er. Vagyon férjem után hat ökör, ezek 600 forintokat.

5-ör. Szinte azután két kocsis lovak 180 [forint].

6-or. Gazdasághoz való eszközök, 30 akóra való vasas edények, és egy 130 akóra való vasas kád szinte a többi vasas hordók, mind az én hozományaim. [összesen:] 14.670 [v. forint] Vagyon végre:

7-er. Monostori pusztában Kún István és Kún Lászlótól cserébe vett olyatán 50 hold földem, melyért férjemnek az atyjáról maradt Sz. Királyi 50 hold árendás földünket adtuk 3 évekre, és mellé még toldásul 2.000 v. forintokat, később 4.095 v. forintokat. Úgy, hogy a kötött 3 év alatt ők ezen summának törvényes interesseit nekünk megfizetni tartoznak, különben az első évi inter tüstént a tőkébe számítatván, következő évben már ennek is az internek rendesen le nem fizetése esetére a kamatolást. Én pedig a cserébe nekik 3 évekre általadott Sz. Királyi földünknek az árendáját rendesen és egészen helyettek a város pénztárába befizetni tartozom. Amint hogy a folyó évre is én fizettem be. De a 3 év elteltén, ha földemet és a nálom majd egyenlően pótlékon lévő 4.095 v. forint pénzem az addig nevedkedő kamataival együtt vissza nem adják, az ismét más három évekre marad mindaddig, míg a 4.095 v. forint toldalék pénzem annyira nem megyen, hogy ezen 50 hold monostori földért már örök árba sem adna senki annyit. Akkor Sz. Királyi földemet (melyhez mind férjem, mind én minden jussainkat fenntartottuk, és örökösöinkre nézve szinte fenntartottnak jelentem, tanyámmal együtt tőlük én vagy örökösöim végképpen elvehetvén a monostori föld is egészen birtokomba, vagy örökösöimébe örökre megmarad. Kún István és László testvéreké egyedül az elhordogatott 4.095 v. forint toldalék pénz és szaporulatjai maradnak. Mint mindezek 1835-ik évi Martius 22-én költ s leveleim között eredetiben meglévő illetén cserelévelünkben még bővebben kitétetek. Ezen földön mondván vagyon e mai napon 4.095 váltóforintjaink. De mivel néhai Kún Gergely és Farkas Ágnes édes szülők által Cséplő Sára Kún Jánosnétól ugyan Monostoron régtől fogva 2.500 v. forintokban zálogban bírt, s akképpen reám és még 3 testvéreimre örökösödésképpen maradt ezen 50 hold monostori földünk, most közelebb zálogból kiváltatván, 2.000, azaz kétezer v. forintokat abból boldogult férjem vett fel, s egyenesen a fentebbi 4.095 fo-

rintokra szaporodott toldalék pénzemnek tőkéjébe Kún István és László testvéreknek az én megegyezésemmel adta, s apródonként úgy gyümölcsözött annyira. Ezen Kún örökösöket illető 2.000 v. forintok bármely szaporulatjai is egyenesen testvéreimnek, itten a 4.095 forintok férjem javára (status activus) ki nem tétethetnek. Eszerént tehát a fentebbi status activus állapotja tizennégy ezer hatszázhetven v. forintokban tovább is megmarad, 14.670 v. forint.

Terhelő állapot következő: Tudtom, hírem nélkül gyapjúra előre felvett néhai férjem Lovas Berényi Baumgartner és izsáki Berger Leopold izraelitáktól öszvesen 9.232 v. forintokat, de ezen summából már az eladott 408 bírkák árával 3.400 v. forintokat férjem halála után lefizetvén, vagyon még fenn Baumgartner kereskedő testvéreknek részekre váltóban 5.832 forint.

B/ Búza Kis János úrtól apródonként elhordott 1.099 ft.

C/ Trindaphil úrnak contóba tartozik férjem 100 ft.

D/ Kara Mihály kovácsnak több évi contóba 150 ft.

E/ Ns. Váras cassájába az eladott marhák árokból én a napokban 677 v. forintokat helyette befizetvén, van még régi adó, árenda, szájpénz és a Kún háztól magára vállalt 82 forint 29 xr-al együtt közteher öszvesen. 934 ft. 17 xr.

F/ Barak Anna L. Varga Istvánné részére a fentebb érintett egyező levele szerént adós maradt 1.000 ft.

G/ Ház és szőlőbeli készpénz hozomány jussomat felvette, s akaratom ellen elköltötte 630 ft.

H/ Az 1832-ik esztendei június 5-én költ s minden testvéreim, úgy férjem által is aláírt osztályos levelünk szerént 500 birkánkat, melyekből 125 darabok csak egy részre 2.000 v. forintokat megérvén, három testvéreimnek, tehát 375 darab birkákért 1500 forintok járó interesteket vévén fel, haszon mértékre egy évre járt 90 ft, melyet 1832-ik évi September 29-ik napjától, midőn annak fizetésére magát írásképpen kötelezte, felvévén az 1837-ik évi ugyan Sz. Mihály napján történt haláláig öt évekre, Rozália és Erzsébet Koncz Istvánné testvér és Kún Mária egy unokatestvér részekre tartozott volna kifizetni 450 ft.

I/ Monostori földjőktől Rozália és Kún Mária testvéreimnek egy évre fejésként kötelezett száz-száz ft. árendát tartozott volna szinte kifizetni, de azt nem teljesítvén, öt évre ez tészen 1.000 ft.

K/ 75 v. forintokkal az osztályos levél szerént három testvéreimnek adós maradván, ezen summa öt évi interestével együtt öszvesen tészen 292 ft. 30 xrokat.

L/ Különösen Rozália testvéremnek az osztályos levél 8-ik pontja szerént köteles lett volna 200 forintokat az osztálykor nyomban kifizetni, de ezt sem teljesítvén, ez öt évi interestével együtt tészen 260 forintokat.

M/ Az osztályos levél szerént 2.000 v. forintokért megvett, de legkisebb részben is ki nem fizetett 500 bürgék ára, mivel azok ennél fogva is egy summában testvéreimnek vissza fognak adatni, ide ki nem tétettetik. Ekképp tehát a terhelő status megállapodott öszvesen tizenegy ezer hétszázötvenhét forint, negyvenhét xr-okban, azaz 11.717 ft. 47 xr. Melyet a fentebbi

summából ú. M. 14.670 forintokból kihúzván 11.717 ft. 47 xr., megtetszik, hogy ezek kifizetése után egyedül 2.952 ft. És 13 xr-okra számítható jószág maradand, de amelyre még sok eddig elő nem került kisebb és nagyobb terhek, cselédek bérek és házi s temetési költségek várokoznak.

Ezeknek ekképpen ívelő terjeszkedések után rendelem, hogy a Barak féle lakó- és malom-házak úgy szinte a szőlő, két kocsis ló kocsiikkal, hat ökrök, két szekérral, s minden házi és szőlőbeli edényekkel légyen Kún Rozália és Erzsébet Koncz Istvánné testvéreimé, s holtok után ezek gyermekeié egyenlően. Úgy azonban, hogy a férjem által csinált adósságokat, ha hogy azokat életemben én ki nem fizethetném, ugyanezen javakból kifizetni tartozzanak, s ha azt másként nem tehetnék, ezeknek eladásokkal is teljesítsék.

Azon felül egyenesen Barak Anna L. Varga Istvánné leányának, Lázár Jánosnének és ő általa gyermekeinek, hogy ezek is rólam megemlékezhesse- nek, adjanak két fent említett testvéreim a Barak javakból készpénzben 600 v. forintokat.

Rendelek tovább a rom. cath. ecclesiai tanácsnak szoros gondviselése alá három ezüst huszasokban számlálván ötven ezüst forintokat, mely váltóban térszen 125 forintokat úgy, hogy ezen 50 pengőforint mindaddig kamatozásra kiadódjon, míglen 100, [azaz] száz ezüst forintra növekszik, ekkor pedig a helybeli catholica nemzeti iskolák fundationalis tőkái közé bérván, a hat ezüst forintok évenkénti interese időről időre mindig az ott tanító úrnak fizetési pótlására szolgáljon, s ezáltal némüképpen a szegény ecclesia pénztárán segíttessen. Eránta üdövel előfordulandó további, de minden esetre csak ezen célra teendő intézkedés egyenesen csak az érintett tanács öszves gyűlése határozatától függjön, és intéztethessen el.

A catholica ispotály számára rendelek 30 forintokat.

A rom. cath. anya-templom tornyára váltópénzben rendelek 100 ft.

A tisztelendő pater piaristák helybeli iskolájára fundációképpen, melyről szinte az intézkedés egyedül a romano cath. ecclesia tanácsát illesse, rendelek váltópénzben száz, azaz 100 ft.

A Szent Ferenc szerzetbeli rendek helybeli templomára hagyok v. forintokban 25.

Mely ezen ájtatos hagyományaimat szinte Rozália és Erzsébet két testvéreim készpénzben a Barak javakból azok megfogytával hozomány javaimból is kifizetni köteleztessenek.

Végre a monostori pusztában Kún István és Lászlótól férjemmel cserébe a fentebbiek szerént megszerzett 50 hold föld, a tanyákkal és rajta lehető javításokkal légyen Rozália és Erzsébet két testvéreimé egyenlően. Ezek holtok után mindkét ágon maradandó gyermekeiké, úgy azonban, hogy abból nemzetes SÁÁTOR Péterné asszony 1.500 v. forint pénzt ezen földbe adott Kún féle pénzek 1/3 része, vagyis 166 ft. 40 xr-ok, néhai Kún Gergely testvérem, s ennek hitvese Balla Sárától született Kún Máriának, ha felnőnek, kifizettesse- nek.

Az 500 Kún-féle birkák két testvéremet és a nevezett egy unokatestvért egyenlően illetvén, azok halálom után azonnal osztódjanak fel közöttök három felé egyenlően, de Kún Mária csak férjhez menetele esetére vehesse ki két nénjétől a maga illetményét.

Városföldi 40 holdak ősi anyai földünkéből engemet illetett 10 holdakat Erzsébet testvéremnek Monostoron volt illetőségéért elcserélvén, ekképpen ottani rátám 25 holdak lévén, ezeket Rozália és Erzsébet testvéreimnek visszahagyom. Kún Mária unokának 12 ½ hold már ezelőtt is megvolt része mellé adjanak két testvéreim még 3 holdakat. Ugyanitt lévő granariumot és más épületeket a többször nevezett két testvéreimnek rendelem. Úgyszinte a Kún István és Lászlónak cserébe adott Sz. Királyi 50 hold árendás birtokhoz férjem után lehető minden jussomat Rozália és Erzsébet két testvéreimre ruházom, de ezek holtok után légen egyedül Koncz Istvánné testvérem két férfi gyermekéi kirekesztőleg. Minden házi és gazdasági, úgy szőlőbeli eszközök és edények monostori minden széna és takarmány, úgy a netalán e rendelésben elő nem számlált ingó és ingatlan vagyonok légyenek Rozália és Erzsébet két testvéreimé mint általános örököseimé egyenlően.

Mely ebbéli végső rendelkezésem előttem és az alább írt s meghívott tanúk előtt szórúl szóra felolvastatván, s érthetőleg megmagyaráztatván, utolsó s változhatatlan akaratomnak lenni kinyilatkoztatom, s nevem aláírásával és önkezem keresztonásával megerősítem.

Költ Ketskeméten November 25-én 1837-ik esztendőben. Kún Terézia Barak Mihály özvegye keze + vonása.

Mi előttünk: Bencsik Sándor m. p. hites ügyész. Babiczky János m. p. város orvosa. Kéri Pál m. p. Ifj. Szappanos István m. p. Szeles József m. p. B. Kis János keze + vonása.

A borítékon azonos írással: Kún Terézia Barak Mihály özvegyének végrendelese. Más írással: Praesentum die 26-a Novembris 1837. sub nro. diarii judicialis.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatók: No. 29. 1837., Fasc. 1. 1837.

Négylapos irat, eredeti.

89.

ÖZVEGY ORBÁN SÁMUELNÉ BADA ANNA TESTAMENTUMA 1838. február 27.

Alól is írt nemes Bada Anna, néhai Orbán Sámuel úr kedves férjemnek elmaradt özvegye, eltöltvén e múlandó világban 74 esztendőket, de érezvén testemnek hanyatló s gyengélkedő egészségét, s gondolóra vévén az emberi múlandóságot, még Isten kegyelméből ép és egészséges elmével bírván, szabad rendelkezésem alá eső mindenféle javaimról tészem e következő végső rendelkezésemet. Előre bocsájtván azt, hogy néhai kedves férjem, Orbán Sámuel úr, amely javakat örököseinek, úgymint Orbán Klára Sági Mihálynénak, Orbán Zsuzsanna Sági Péternének és Vári Julianna Szatmári Sándornénak hagyott, mindazokat, amint a melléklet s az 1817-ik esztendei

november 17-én költ egyezségünk bizonyítja, kiadván, tökéletesen kielégítettem. Hogy mindazonáltal azok eránt én is jó hajlandóságomat mutassam, hagyok nékiek, úgymint Orbán Klára, Orbán Zsuzsanna és Vári Julianna örökösöknek három egyenlő részben összesen 1.000, azaz egyezer váltóforintokat.

1-ör. Méltó tekintetbe vévén azt, hogy néhai boldog emlékezetű férjem is, a tudományokat és a gyermeknevelő házakat szerette, de magam is kedvelem, minthogy az isteni gondviselés engem gyermekkel meg nem áldott, hogy javaim az emberi nemzet kifejlődésére és kimíveltetésére szolgáljanak, az a tökéletes végső és elhatározott akaratom, hogy a Déllő folyás Firtling Antal, ns. Devozsa András és Mertse Constantin szomszédásaikban lévő házam fundusával együtt (de csak a Dellő árkaig értve) legyen a helybeli reformata szent ekklesiáé. Hanem azzal a megjegyzéssel, hogy ezen épület és fundus mindenkor egyedül csak leányiskola számára használtasson.

2-or. Kívántam a reformatum collegiumról is megemlékezni. Azt rendelem, hogy az házamnál találtató, néhai boldog emlékezetű kedves férjem után reám maradott minden könyveim szálljanak örökös jussal a helybeli collegiumra. Továbbá:

3-or. A kisebb fundusomnak azon részét, mely a funduson napnyugoti és vendégfogadó istállója kicsucsorodásán felyül esik, hagyom a Garatzi Pálnak, mint szomszédomnak, s távolról való atyámfiának.

4-er. Azon részfundusomra nézve pedig, mely a Garatzi Pálnak hagyott kicsucsorodástól Széles János úr kerítéséig kiszolgál, egész kiterjedésében hagyom Garatzi Gábor kedves jó atyámfiának.

5-ör. A nemes város számára hagyok 50 v. forintokat.

6-or. A helybeli romano catholicum gimnáziumnak, mely a tisztelendő pater piaristák kormányja alatt vagyon, hagyok 50, azaz ötven váltóforintokat.

7-er. A helybeli görög szent ecclesiának hagyok 25, azaz huszonöt váltóforintokat.

8-or. A református szegényeknek hagyok 25, azaz huszonöt v. forintokat.

9-er. Azon háromszáz ezüstforintjaim pedig, melyekben 20 p[engő] forint arany, kívánom hogy fordítódjon tisztességes utolsó eltakarításomra, mely summának hollétét Garatzi Zsuzsanna tudja.

10-szer. Garatzi Mária kedves atyámfiáról is kívánván megemlékezni, ennek is mellettem tett hűséges fáradozásaiért és ápolgatásáért hagyok 100, azaz száz v. forintokat.

11-szer. Garatzi Zsuzsanna kedves atyámfiának, mint aki már szinte 21 esztendőktől fogva csekély fizetés mellett mindenkor mellettem hűségesen és tiszta szívvel fáradozott, s ennek utána is fáradozni fog, hagyom örökös jussal mindazon ingó javaimat, melyek az házamban, kamrámban, pincémben, padlásomon és udvaromon talátnak (az élőfákat kivévén).

12-er. Vagynak még ezen előlszámlált javaimon kívül három szakaszban olyatén pénzem is, melyeknek mennyiségét s hollétét szinte Garatzi Zsuzsanna tudja. Ezekre nézve azt rendelem, hogy a legkisebb szakasz legyen Garatzi Zsuzsannáé, a más két szakaszból pedig fizetődjenek ki a fentebb leírt helyen tett hagyományaim.

23-or. Utolsó elhatározott akaratom az is, hogy ezen leányok iskola (!) számára hagyott házamban fentebb is megnevezett Garatzi Zsuzsanna kedves atyámfia lehető halálom után (de amit a jó Isten még távoztasson) fél esztendeig minden háborgatás nélkül lakhasson, és nem előbb mint a fél esztendő eltelése után szálljon a tisztelt iskola számára.

14-er. Az ezen testamentomom végrehajtójának pedig kinevezem senator Gaál István urat, mint mindenkori szomszédomat, kinek ebbeli leendő fáradozásáért hagyok 100, azaz egyszáz ezüstforintokat.

5-ször. A temetőcsősznek azon temetőben, melyben fogok eltakaríttatni, a sírom felhantolásáért hagyok 10 v. forintokat.

16-szor. Megjegyzem utoljára: azon három szakaszban lévő pénzemre nézve (melynek számát ki nem jelentettem) azt is, hogy ha azoknak számát és hol-létét Garatzi Zsuzsanna fel nem fedezné, minden javaimból örökre kitagad-tasson.

Mely ezen végső rendelkezésem (megváltoztatván és örökre megsemmisítvén az 1836-ik esztendei Martius holnap 3-ik napján tett rendelkezésemet) előttem szórúl szóra felolvastatván, s megmagyaráztatván, azt minden részben hely-behagyom, és tulajdon önkényes akaratomnak lenni kezem keresztvonásával megerősítem.

Ketskeméten, az ezernyolcszázharmincnyolcadik esztendei Februarius holnap 27-ik napján.

Nemes Bada Anna, néhai Orbán Sámuel úr özvegye keze + vonása.

Előttünk és általunk mint e végre bíróiképpen kiküldettek előtt: Pál István m. p. senator, Bóbis Sándor m. p. írnok, Búza Kiss Pál m. k. Előttem Szabó László m. p. hites polgár.

A borítékon azonos írással: Néhai Orbán Sámuel úr özvegye, nemes Bada Anna nagyasszony testamentoma. Más írással: Praesentum die 27-a Februarii 1838. Signatum p. F. Cserekyei m. p. ord. notarius.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 1. 1838. Fasc. 1. 1838.

Kétlapos irat, eredeti.

90. ÖZVEGY HÉVÍZY ISTVÁNNÉ PATAKY ANNA TESTAMENTUMA 1838. március 1.

Alább is megírt Pataki Anna, néhai boldog emlékezetű Hévízi István kedves férjemnek gyászos özvegye, Istennek kegyelméből és bölcs rendelkezéséből eltöltvén e múlandó világban mintegy 60 esztendőket, azonban most véletlen nyavalya által most ágyynak szegeztetvén (minthogy kedves férjemmel a boldog házassági életben 40 év lefolyta alatt az isteni gondviselés semmi magzattal meg nem vigasztalt) halomásom esetére maradékaim között támadható bármely ízetlenségek és visszavonások kikerülhetése tekintetéből is szeretett kedves férjem után reám maradt, és még most is birtokomban meglévő javaimról végső és megmásolhatatlan rendelkezésemet ímígy kívántam megtétni.

Néhai boldog emlékezetű férjem testvéreivel tett osztály útján szülei vagyonaiból részesült a Széktói hegyben 90 utakból álló szőlőből, 7, azaz hétszáz ó-bankó készpénz forintokkal, két ökörből és egy lóból, a többi alább is meglátható és olvasható javaink, melyekkel házassági időnk alatt magunk fáradsága és szorgalmas iparkodásunkkal szerzettünk, e következőkből állanak.

1-ör. Vagyon a 8-ik tizedben Nagy János és Kontz László szomszédságokban egy jó állapotban lévő házam, amint mondám szerzeményünk.

2-or. Vagyon a Mária hegyben Horváth Mihály szomszédságában 110 utakból álló, s mintegy 2 vékányi veteményföldből álló, ugyancsak szerzemény szőlőm.

3-or. Vagyon a Széktói hegyben 75 utakból álló szőlőm Kis János szomszédságában, melyet néhai férjemre osztály útján szállott, de elcserélt szőlő helyett szerzettünk, fizetvén hozzátoldásul 400, azaz négyszáz v. forintokat.

4-er. Vagynak nevezetes házi ingó javaim és ágyi ruháim.

5-ör. Vagynak engemet követőleg illető adósságaim, nevezetesen:

A/ ns. Balaskovits Antal 1836. 6-a Octobris költ és 800 forintról szóló kötelező levele, mely summából még nekem mai napig is 600, azaz hatszáz v. forintokkal tartozik.

B/ Toth Mihály 1837. 10. Novembris költ kötelező levél erejénél fogva tartozik 50, azaz ötven v. forintokkal.

C/ Szabó Ferenc és Jánosné, amint az 1837. évi Junius holnap 27. napjáról költ kötelezvény mutatja adóssaim 100, azaz száz v. forintokkal.

D/ Szinte Szegedi János 1837. 14. Decembris kiadott kötelező levél szerént adóssom 100, azaz száz v. forintokkal.

E/ Végre Benkő Pál is 1837. 20. Novembris adóssom 200 v. forintokkal, s e szerént kiadott pénzeim summája megállapodik összesen 1.050, azaz egyezerötven v. forintokkal. Melyeket eszerént előre bocsájtván, ezen fent előlszámlált javaimra nézve az végső rendelésem ezekben állapodik meg:

Az első pont alatt lévő házamra nézve néhai boldogult férjem meghagyása következtében azt rendelem, hogy az halomásom után nyomban eladattván, annak árából azonnal:

A/ Fizetessen a tekintetes földesuraságnak és a ns. város pénztárának 25, összesen 50 v. forintokat.

B/ A helybeli anyateplom szükségéi pótolására 50, azaz 50 v. forintokat.

C/ A tisztelendő pater piaristák temploma fenntartására 50, azaz 50 v. forintokat.

D/ A tisztelendő pater franciscanusok temploma szükségéi fedezésére 50, azaz 50 v. forintokat.

E/ A Boldogságos Szűz kápolnijára 25 v. forintokat.

F/ A Szentháromság kápolnijára, ahová nyugodalmamat a boldog feltámadásig várom, hagyok szinte 25 v. forintokat.

G/ A helybeli reformatata ecclesiának 10 forintokat.

Összesen 260, azaz kétszázhatvan v. forintokat. A többi fennmaradandó summa fordítódjon az én és kedves férjem lelkünkért szolgáltatandó engesztelő szentmise áldozatokra a három templomokban.

A második pont alatt lévő szőlőt hagyom körülöttem hűségesen fáradozó unokaöcsém, ifj. Hévízi Jánosnak magának.

A harmadik pont alatt lévő szőlőmet, ha ugyan nyomorult állapotban reá nem szorulnék, csupán azon tekintetből, hogy abban a Hévízi ősi szőlő is ábrázolva van, halomásom után néhai férjem atyafiai között ötfelé osztódjon el.

Amely két rendbeli Sz. Lőrinczi és Alpári árendás földeket a ns. tanács kegyességéből bírok, jövődre nézve mind a pontos árendafizetés, mind a közszolgálatok hűségesen teendő viselése mellett (a ns. tanácsnak megegyezésénél fogva is) négy hámos lovaimmal és kocsimmal együtt hagyom körülöttem fáradozó unokaöcsém, ifj. Hévízi Jánosnak.

A lakó azon szobámban, amelyben betegágyamban fekszem és rendelést tettem, abban lévő ágy és ruhabéli eszközök légyenek kedves testvéröcsém Pataki Sára Szabó Józsefnéé. Szívére kötvén, hogy lelkiismeretesen azokból néhai Pataki József kedves testvérem árváit részeltesse.

A többi a háznál találtató ingók légyenek azok bár házi eszközök, konyhai edények, gazdasági tárgyak, egyáltalában hagyom körülöttem fáradozó ifj. Hévízi János unokaöcsémnek és maradékainak örökös jussal.

Az kint lévő pénzből Pataki István árva öcsémnek a nálam volt 70 v. forintjain kívül adódjanak még 130, és így öszvesen 200, azaz kétszáz v. forintokat.

Tisztességesen leendő eltemetésemre szinte azon pénzből rendelék 200, azaz kétszáz v. forintokat.

Pataki Sára Szabó Józsefné kedves testvéremnek szüleimtől osztály útján nyert 50 ezüstforintjait szinte a feljebb említett pénzből kívánom visszafizetni. A többi netalántán megmaradandó pénzem néhai Pataki József testvérem árvái, Sára testvérem és ifj. Hévízi János unokaöcsém között egyaránt oszoljanak, szívükre kötvén, hogy ebbéli jótéteményemért halomásom után az én és kedves férjem boldogulásokért olykor szentmiséket szolgáltassanak.

Mely ebbéli végső rendelésem előtt szórul szóra felolvastatván, és érthetőleg megmagyaráztatván, azt minden pontjaira nézve helybenhagyom, nevem aláíratásával és saját kezem keresztvonásával megerősítvén, nagyobb bátorságokért a ns. város Levéltárába bététetni kívánom.

Költ Ketskeméten, az 1838. esztendei Martius holnap 1-ső napján.

Pataki Anna, Hévízi István özvegyének keze + vonása.

Én előtttem s általam Ferentzy Móric m. p. szabados Ketskemét városa levéltárnokja előtt s általa mint jelen esetre bíróiképpen kiküldött és különösen megkért deputatus által. Előttem S. Kováts Menyhért hites polgár m. p. Mi előttünk, meghívott tanúk előtt: Farkas István m. p. Vida János m. k. Tóth Mihály m. k. Orbán József keze + vonása.

[1843. február 16-án Pataki Anna módosította végrendeletét. Szabó Mária unokahúgának „hűséges dajkálásáért és ápolásáért” rendelt 300 v. forintot, a szobájában és konyhájában lévő javak fele részét, és az alpári árendás föld használati jogát. A végrendelet többi pontját változatlanul hagyta.]

A borítékon azonos írással: Pataky Anna asszony, néhai Hévízi István helybéli érdemes lakos özvegyének végső rendelése. Praesentum 28. Februarii 1838. A végrendelet utolsó oldalán Hornyik János írásával megismételve a borítékon lévő feljegyzés, továbbá: 1847. február 8-ik napján ezen végrendelet felolvastatván, kihirdettetett.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: 8. sz. 1838., 1. cs. 1838. Négylapos irat, eredeti.

91.
ÖZVEGY FARKAS ISTVÁNNÉ BELÁNYI ROZÁLIA
TESTAMENTUMA
1838. április 20.

Alább is megírt Belányi Rozália, néhai Farkas István férjemnek elmaradott özvegye, Istennek kegyelméből és bölcs rendeléséből eltöltvén e múlandó világban mintegy 66 esztendőket, érezvén testemnek naponként hanyatló erejét és gyengélkedő egészségét, azonban még most ép elmével bírván, mint-hogy az 1831-ik esztendőben uralkodott veszedelmes epemirigy [kolerajárvány] alatt férjem (kitül származott 12 gyermekeim gyenge korokban elhaltak) minden végrendekezés nélkül holt el, az arról reám törvényesen maradtott javakról óhajtván halomásom esetre kedves maradékim között támadható bármely ízetlenségeket és visszavonásokat eltávoztatni, végső és megmásolhatatlan rendelésemet tészem ily formán:

1-ör. Vagyon az 11-ik tizedben Hajagos Sándor és Dul László szomszéd-ságokban egy olyatén házam, melyet néhai kedves férjemmel szerzettem közös gondunk és fáradságunk után.

2-or. Vagyon a Széktői hegyben Bano Sándor és Vegerer Leopold szomszéd-ságokban 116 utakbúl, házbúl és mintegy vékányi veteményföldből álló szőlőm, szerzeményünk.

3-or. Vagynak nevezetes házi ingó javaim és 50 akóig számítandó szőlőhöz való edényeim.

4-er. Vagyon Szabó Lászlónál engemet követelőleg illető 50 forintból álló adósságom, mely ezen javaimat azon 100 v. forint adósság terheli, melyeket kéntelen voltam Barmos Károly helybeli lakostúl ideiglen felvenni. Azokbúl, hogy házamnál interes pénzen lakott zsellért kifizethessem, ezeket két pontok alatt érdeklert javakbúl néhai férjem osztályos atyafiai férjem holta után nagyobb részben magam keresmény pénzből elégítettem ki, rendelésem imígy állapotik meg.

A/ Házamat halomásom esetére hagyom szeretett kedves két testvéreimnek, Balanyi (!) Jánosnak és Balanyi (!) Anna Bognár Mihály hitvesének úgy ezek maradékjaiknak.

B/ A második pont alatti szőlőmet a 3-ik pont alatti ingókkal és szőlő-edényekkel együtt szinte azoknak hagyom oly kötelesség alatt, hogy Bognár Éva hűséges dajkámat fogják holtom után illetni testi ruháim. Ezen rendelésem jószívűségemért tartozni fognak fent nevezett két testvéreim engemet halomásom esetére sorsomhoz képest tisztességesen eltemettetni, a Barmos

Károlyt illető 100 v. forint adósságotat lefizetni, e felett kívánván nevemet örökíteni fizessenek:

A ns. város pénztárának 25 v. forintokat.

Az anya-templomnak 25 forintokat.

A pater piaristák templomára 25 forintokat.

Tisztelendő pater franciscanusok templomára 25 forintokat.

A Szentháromság kápolnájára 25 forintokat.

A Boldogságos Szűz kápolnájára 25 forintokat.

A romano catholicus ispotályra 30 forintokat.

És így összesen 180, azaz száznyolcvan v. forintokat.

A Szabó Lászlónál lévő 50 forintjaimat pedig, ha hogy életemben reá nem szorulnék, hagyom tisztességesen leendő eltemtetésem szükségéi pótolásokra.

Mely ebbéli végső rendelkezésem előttem szórúl szóra felolvastatván, és érthetőleg megmagyaráztatván, azt minden részében helybenhagyom, nevem aláírásával és saját kezem keresztvonásával megerősítem.

Költ Ketskeméten az 1838-ik esztendő Aprilis 20-ik napján.

Belányi Rozália, Farkas István özvegyének keze + vonása.

Én előttem s általam Ferentzy Móric m. p. szabad Ketskemét városa levéltárnokja, mint jelen esetre bíróiképpen kiküldött által. Mi előttünk meghívott tanúk előtt. Farkas István m. p. Simon János, Kósa Ferenc keze + vonása.

A borítékon azonos írással: Farkas István özvegyének, Belányi Rozáliának végső rendelkezése.

Más írással készült jelzet: 5. sz. 1838.

Kétfalpos irat, eredeti. A végrendelező 1855. szeptember 13-án történt halála után a végrendelet felbontották és kihirdették.

92.

SZABÓ ANDRÁS ÉS GYENES ANNA TESTAMENTUMA

1838. augusztus 24.

Alább is megírt Szabó András Istennek kegyelméből és bölcs rendelkezéséből eltöltvén e múlandó világban mintegy 55 esztendőket, szemeim előtt tartván a bizonyos halálnak bizonytalan óráját, azonban egészséges állapotban lévén, Istentől vett földi javaimról végső és megmásolhatatlan rendelkezésem tészem ily formán: Gyenes Anna kedves hitvesem jelenlétében és megegyezésével, kivel a csendes házassági életben 38 esztendőket töltvén, gyermekeinket az isteni gondviselés tőlünk gyerekkorukban magához vette.

1-ör Vagyon a 2-ik tizedben Varga János és Mártony Sándorné szomszédságokban egy funduson két darabból lévő és kedves hitvesemmel együtt szerzettünk, egy ház.

2-or Vagyon a Csödörben nemes Nagy Sándor és Szappanos József szomszédságokban 19, azaz tizenkilenc zsák alá való és néhai Szabó András édes atyám után osztály útján reám maradt földem.

3-or. Birok a nemes tanács kegyelmességéből Sz. Lőrinczi pusztában 12 ½ hold árendás földet, melytől a két ökreimmal a közterheket viselem ez ideig-
len is.

4-er. Vagyon a Mária hegyben Király László szomszédságában 100 utakból, szüretelőhelyből és gunyhóból álló szőlőm, melyet kedves hitvesemmel szer-
zettem.

5-ször. Vagynak ingó javaim is, mely ezen fent előlszámlált javainkat, mint-
egy 60 v. forint adósság terheli. Ezen fent érintett javaimat hagyom kedves
feleségemnek holtig való használásába, senki azokhoz életükben just ahhoz
nem tarthatván. Holtunk után pedig a 2-ik pont alatti Csödöri föld mennyen
vissza egyenlő osztályra vér szerint való testvéreimre. A 3-ik pont alatti
árendás földet a ns. tanács jóváhagyása mellett legyen Csabai Istvánné,
Gyenes Ilona atyámfia fiáé, mint aki őseiről jutott az feleségem után birto-
komba. Továbbá az első és 4. pontok alatt érintett ház, szőlő [és] ingóimmal
együtt legyen azé, aki utolsó szükségünkben leghűségesebben gondunkat vi-
selvén, bennünket holtunk után el is takarítandand. De úgy, hogy fizessen:

A nemes város pénztárának 25.

A parochialis anya-templomnak 25.

A reformata szent ecclesianak 25.

A pater piaristák templomának 25.

A pater franciscanusok templomának 25.

A Szentháromság kápolnájára 25.

A Boldogságos Szűz kápolnájára 25.

Catholikus ispotályra 25, öszvesen 200, azaz kétszáz váltóforintokat.

Mely ezen utolsó rendelkezésem előttem s kedves feleségem előtt élő szóval fel-
olvasatván, és megmagyaráztatván, azt mindenekben helybenhagyjuk, ne-
vünk aláírásával és saját kezünk keresztvonásával megerősítjük, s csupán az
elholtunk után óhajtjuk ezt felbontatni és publicaltatni. Addig azt a nagyobb
bátorság okáért kívánván betetetni a nemes város Levelestárházába.

Költ Ketskeméten az 1838-ik esztendei Augustus 24-én.

Szabó András keze +vonása, Gyenes Anna keze + vonása.

Én előttem s általa Ferentzy Móric m. p. szabados Ketskemét városa
leváltárnokja, mint jelen esetre bíróiképpen kiküldött deputatus által. Én
előttem Dékány Mihály m. p. hites polgár. Mi előttünk meghívott tanúk előtt:
Varga János m. k. Kokosas (?) János.

*A borítékon azonos írással: Szabó András és Gyenes Anna hitvésének végső rendelkezések, mely is
mindkettejék elholtokkal léssen felbontatandó, s az illetők előtt publicaltatandó. Más írással:
Praesentum 1838. 29-. Augusti 1364. számja alatt a diariumnak.*

Eltérő írással a következő jelzetek található: No. 23. 1838., Fasc. 1. 1838.

Kétlappos irat, eredeti. A végrendelet utolsó oldalán megismételve a borítékon levő feljegyzés,
továbbá: Felolvasatva 1844-ik esztendei november 28-kán.

93.
BALI FERENC TESTAMENTUMA
1839. február 9.

Az Atyának, Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében.

Minekutána Isten ő szent felsége kegyelméből én idős Bali Ferenc már 71 esztendőket eltöltöttem, jelenleg pedig egészségem hanyatlását naponként mind inkább tapasztalom, nehogy rövid időn történhető halálom esetére gyermekeimet zavarban hagyjam, Isten kegyelméből nyert javaimról most még ép és egészséges elmével lévén, kívánok rendelkezni, amint hogy végső akaratomat ki is jelentem a következőkben:

Gondoskodásom tárgyai Oláh Éva kedves hitvesem, Ferenc, és József fiaim és Anna Bakó Józsefné leányom, mindnyájan szeretett gyermekeim.

Javaim, melyekkel bírok, e következők.

1-o. Van az első tizedben Sahin Tót József szomszédságában egy házam, melynek belseje mintegy 70 négyszögölegig rajta fekvő épülettel néhai szüleimről maradt reám a körülöttük tett hosszas dajkálásom jutalmául. A külső részt kedves hitvesem és két jó fiam segedelmeikkel szerzettem és építettem.

2-do. Van a Kiskörösi közön néhai senator Czolner Mihály úr özvegye, Bényi Erzsébet nagyasszony és nemes Ladányi Gergely úr szöleik szomszédságában egy szőlőm, mely a körülötte lévő veteményfölddel együtt közel 3 pásztaikat tesz. Ezen szőlőm szinte szüleimről maradt reám, és én azt a körülöttük tett hűséges fáradozásaimmal érdemlettem.

3-tio. Van az Új hegyben ns. Kiss Zsigmond úr szöleje szomszédságában tulajdon szerzemény szőlőm. Ez áll 230 utakból és egy darab gycpföldből, melynek már egy részét csakugyan bécültettem. Ezen szőlőm megszerzésében és gyarapításában kedves hitvesem és két fiaim nékem jeles segedelemmel voltak.

4-to. Van a város határában a Mindszenti útnál Bentsik István szomszédságában hatodfél zsák alá való földem.

5-to. Van a város határában az úgynevezett Csödörben ns. Sárközy Terézia kisasszony szomszédságában mintegy 24 hold földem.

6-to. Van még a város határában senator Tóth János úr szomszédságában hat hold mezei kert földem, melyet, valamint több földemet is két fiaim segedelmeikkel szerzettem.

7-mo. Bírok az Új erdőben Kaszák szomszédságokban négy holdnyi új erdőt, melyet szinte magam szerzettem.

8-vo. Vagynak tulajdonképpeni birtokomban két ökreim, számos házi ingó vagyonaim és a szőlőhöz tartozó edényeim és eszközeim.

Az első pont alatt leírt egész házamat, úgy a 2-dik és 3-dik pont alatt feljegyzett két szöleimet, valamint a szőlőhöz tartozó edényeket is egészen hagyom József fiamnak azzal a kötelezéssel, hogy Ferenc testvérinek azokból tartozzon adni egy 2 és egy 3 akós vasas hordót.

A 4-dik, 5-ik és 6-ik pont alatti mezei kert földjeimet, valamint az új erdőmet és két ökrömet is hagyom egyedül csak Ferenc fiamnak, de azzal a kötelezéssel, hogy ő Anna Bakó Józsefné leányomnak, kit én tisztességesen kiházásítottam, s kinek több ízben gabonában, pénzben és egyéb szükségeiben segedelmére voltam, fizessen az ősi házból járandó jussa fejében 110 v. forintokat, az ősi szőlőből járandó juss fejében adjon 250 v. forintokat, továbbá a szerzemények fejében adjon nékie ugyancsak Ferenc fiam 100 v. forintokat. És mivel végre feleségemnek házbeli jussa 60 ó-bankó forintokba jött kezemhez, azt akarom, és rendelem, hogy ezen hatvan forintokat mostani folyó váltó pénzben fizesse meg Ferenc fiam Anna leányomnak, s ekként egy esztendő elforgás alatt, miután t. i. már mind én, mind kedves hitvesem ez árnyékvilágból kimúltunk, fizessen Ferenc fiam Anna leányomnak vagy maradékinak összesen 520 v. forintokat.

Mínthogy az nyilvános akaratom, hogy jelen végső rendelésem csak az én kedves hitvesem halálunk után vétetődjön foganatba, kedves hitvesem özvegye idején minden javaimat úgy használja, mint azoknak haszna vételek eránt fiaival egyezend.

Az én és hitvesem halomása esetére minden némű ágyi eszközöket hagyom Anna leányomnak, egyéb eszközeimen pedig, úgy netalán szemül találandó gabonán és boron két fiaim osztozzanak egyenlően, s csupán csak a vontatólánc legyen kizárólag Ferenc fiamé.

Valamint az én kedves hitvesem temetése beli költségeket két fiaim tartoznak egyenlően viselni.

Végezetre akarom és rendelem, hogy Ferenc fiam a nékie hagyott két ökör árából fizessen a parochialis anya-templom szükségére 15 forintot, a tisztelendő pater piaristák temploma szükségére 15 forintot, a tisztelendő pater franciscanus atyák templomára 15 forintot, a reformata szent ecclesia szükségére 15 forintot, a helybeli gymnasium javára fundatióképpen adjon 10 forintot. Összesen 70 v. forintokat.

Mely ebbéli végső rendelésem előttem felolastatván, minckutána azt több ízben megfontoltam, ezennel helybenhagyom, s végső rendelésemnek esmérem, s nagyobb bizonyság végett saját kezem keresztvonásával megerősítem.

Költ Ketskéméten az 1839-ik esztendei Februárus hónap 9-ik napján.

Idősb Bali Ferenc keze + vonása. Mi előttünk Simonyi János m. p. senator. Előttem Szabó László m. k. hites polgár. Előttem Dékány Mihály m. k. Előttem idősb. Elefánti Miklós.

A borítékon azonos írással: Idősb Bali Ferenc végrendelese. N. B. Ezen testamentomnak felolvasatása a rendelkező kívánságához képest csak az ő és Oláh Éva hitvese halála után történhet. Más írással: Praesentum die 9. Februarii 1839. nro. diarii 766. No. diarii 1379. publ. Bíróság előtt.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 1. 1839., Fasc. 1. 1839.

Kétlapos irat, eredeti.

94.
ÖZVEGY HAJAGOS JÓZSEFNÉ HORVÁTH MÁRIA
TESTAMENTUMA
1939. március 26.

Alább is megírt Horváth Mária, e mai napon Istenben elnyugodott és betegségben sínlődő néhai s előttem koporsóban nyugvó Hajagos József özvegye, Istennek kegyelméből és bölcs rendelkezéséből eltöltvén e mulandó életben 52 éveket, férjemnek véletlen történt elholtát, úgy szinte magam halomásom esetét bizonytalannak tartván idejére nézve, de tudván annak bizonyos voltát, szeretett férjemmel szerzett javokról (óhajtván halomásom esetére maradékaim között támadható bármely ízetlenségeket és visszavonásokat eltávoztatni) végső és megmásolhatatlan rendelésemet tészem ily formán:

1-ör. Vagyon a 6-ik tizedben özvegy Turkevi Nagy Istvánné és Horváth András szomszédságokban néhai Hajagos Gergely ipam után férjemre szállott házam.

2-or. Vagyon birtokomban Komjáthi Józsefnének egy darab szőlője zálogképpen százötven váltóforintokig, mely summapénz néhai férjem által eladott ősi föld árából adódott kölcsön.

3-or. Vagnak 6 darab sertéseim, házi ingó javaim s némely szőlő-edényeim.

4-cr. A midőn Ketskemét városa a Péderi puszta úgynevezett Ortzy résztől elesett, akkoron néhai férjemnek földje is elvétetvén, Márton János azon földön tett javításaim fejében adós maradt százötven v. forintokkal és 30 krajcárokkal, mely summapénz szinte rendelkezésem alá tartozik. Ezeket e szerént előre bocsájtván, azt rendelem, hogy mindenekelőtt néhai szüleimtől reám maradt kétszázötven, azaz 250 hozomány forint jusson férjem javai-ból elkülönítetvén, ezen summapénzből részeltessen Horváth Judit Szabó Mihályné kedves atyámfia, úgy ha mind az én eltakarításomban részt veend, mind pedig az arányosság szerint az alább látható ájtatos hagyományok kifizetésekben részesülend. Továbbá minden fent előlszámlált javaim szálljanak örökös jussal által kedves atyámfiára, Farkas József, János és Istvánra oly szoros meghagyás mellett, hogy javaimon csak akkor osztozkodhatnak, amidőn betegágyam mellett halva fekvő férjemet halomásom után pedig engemet sorsunkhoz képest illendőképpen eltakarítatnak, továbbá kötelesek lesznek mint javaink örökösei fizetni:

A nemes város pénztárába 10 v. ft.

A Római catholica szent ekklesianak 10 v. ft.

A tisztelendő franciscanusok templomára 10 v. ft.

A tisztelendő pater piaristák templomára 10 v. ft.

A reformata szent ekklesianak 10 v. ft.

Öszvesen 50, azaz ötven váltóforintokat.

Mely ebbéli végső rendelésem szórúl szóra felolvastatván s érthetőleg elmagyaráztatván, azt minden részletében helybenhagyom, nevem aláíratásával, saját kezem keresztvonással megerősítvén.

Költ Ketskeméten az 1839-ik esztendei Martius holnap 26-ik napján.

Horváth Mária, Hajagos József özvegyének saját keze + vonása.

Én előttem Ferentzy Móric szabados Ketskemét városa bíróiképpen kiküldött levéltárnokja előtt. Előttem Szabó László m. k. hites polgár. Mi előttünk meghívott tanúk előtt: Horvát András m. k. Turkevei Nagy Sándor m. k. Varga Pál keze + vonása.

A borítékon más írással: Horváth Mária, néhai Hajagos József özvegyének végső rendelése. Újabb írással: Praesentum die 26-a Martii 1839. nro. diarii 1034. Ismét más írással: publicatattott Aprilis 6. 1839. Nro. diarii judicialis 1074., 1076.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 7. 1839., Fasc. 1. 1839.

Kétlapos irat, eredeti. Az utolsó oldalon a borítékra feljegyzett adatokat megismételték.

95.

FEKETE ANDRÁS TESTAMENTUMA

1839. május 5.

Alólírott, eltöltvén e múlandó világban Isten kegyelmességéből 79 esztendőket, testemben, s valamint elmémben is ép és egészséges lévén, éltés időmhez képest azonban meggondolván azt, hogy az ember élete bizonytalan volna, halomásom esetére, hogy örököseim között minden egyenetlenséget és zavarodást eltávoztassak, Istentől vett javaimról kívántam e következő végrendelést tenni. Úgyanis:

Előre bocsájtván azt, hogy az alább elől számlálandó javaim mind saját szorgalmatosságom és terhes számtalan fáradozásaim után gyűjtögetett tulajdon szerzeményeim légyenek, amint is következnek.

1-er. Vagyon a 2-ik tizedben választott polgár Darányi Sándor úr és Tóth György szomszédságokban egy cserép-zsindely alá vett házam, mely két szobából, kamrából, két istállókból és egy színből, az udvarban pedig egy jó állapotban lévő kútból áll, valamint:

2-or. Vagyon ugyan a most érintett házamon kívül, de egy végben lévő, s napnyugtárúl Bimbó József szomszédságában helyezettett s nádfedél alatt való házam, mely szinte két szobákból, egy konyhából és egy kamrából áll, melyet is Pahán Molnár Mátyástúl szerzettem.

3-or. Az úgynevezett Széktói hegyben az Izsáki közön Elefánti Miklós és Mag Mihály szomszédságokban van egy 200 utakból, szüretelő helyből és gunyhóból álló szőlőm, melyet Kapus Andrástúl vettem.

4-er. Vagyon a város határában a Kis Páhi úton nemes Szeles Gabriel és Varadi István szomszédságokban mintegy 30 zsák alá való földem, rajta lévő jó tanyai épületekkel együtt.

5-er. Vagyon az úgynevezett Mária város felül egy mintegy 6 vécát tévő s Szél Márton úr szomszédságában lévő s kaszálás által használni szokott terményes kertem.

6-or. Találattik birtokomban a Szentkirályi pusztában 50 zsák árendás földem, és ezen földemen jó állapotban levő és a mezei gazdálkodáshoz minden szükségese épületekkel ellátott tanyai épületteim (!).

7-er. Vagynak 4 hámos lovaím, 4 darab öreg sertéseim és 50 darab juhaim. Házi s gazdálkodáshoz tartozó eszközeim, úgy szőlőbeli edényeim, ágy és ládabeli ruháim.

Mind ezen elől számlált szerzemény javaim eránt tehát az végső akaratom és rendelésem, hogy azon esetre, ha netalán a jó Isten az én végső órát hamarabb elkövetkeztetné, mint kedves hitvesem, Krajner Annáé, tehát még Isten ő szent felsége életben megtartja, maradjon az fent elől számlált mindenféle javaimnak tökéletes használásokban. Elhalván pedig szeretett hitvesem, minthogy két leányaim, nevezetesen Fekete Julianna Kállai Józsefné és Erzsébet Csapó Antalné már elholtak, az elsőtől azonban 4 onokáim, nevezetesen Kállai Mihály, kit már megházásítottam, Kállai András, kit szinte házamnál nevelek, Kállai József, kit kovácsmesterségre adtam és Kállai Julianna 12 esztendő leányka, kit hasonlóan házamnál tartok.

Második leányom Csapó Antalné pedig származtak Csapó Erzsébet Bene Istvánné és Csapó Terézia hajadon. Mivel tehát az itten elől számlált onokáim közül Kállai Mihály és Kállai András gazdaságombeli mindenféle javacskaímnak művelésekben és azoknak eddig épségben való megtartásokban vélem és mellettem hűségesen nem csak fáradoztak, hanem mind nekem, mind pedig fent nevezett kedves hitvesemnek beteges vagy erőtlen állapotunkban ápolgatóink és hűséges dajkáink voltak, de teljes reménységgel vagyok, hogy ennek utána is gazdaságunk fáradhatatlan gyarapítói és megtartói, magunkra nézve pedig személyeink eránt hűséges gondviselőink és valóságos tisztelőink is lésznek, és mindegyikünknek holtunk napjáig házunknál megmaradván, szorgalmatos dajkáink is fognak maradni, és mi az ő szárnyok alatt teljesen és tökéletesen végső napjainkban örömmel meg fogunk nyugodni. Mindezen tekintetekből tehát, tudniillik az eddig tett és teendő fáradozásait és szívességeket szemeim előtt hordván, mindkettőjüket nevezetesen Kállai Mihály és András onokáimat a túlsó lapon 7 punctumokban elől számlált, vagy még meg nem nevezett és akárhol találtatható vagyonaiban, legyenek azok ingók vagy ingatlanok, mindenes örökösömnek téssen és rendelem egyaránt úgy, hogy minden néven nevezendő vagyonaimon egyaránt ketten osztzkodhassanak, és megosztván, azokrúl szabadon rendelkezhesse nek. Azon hozzáadással mindezek mellett, hogy az osztályok megtörténte előtt a többi onokáimnak fizessenek, nevezetesen Kállai József kovácsinas testvérjeknek mindennemű jussa és tökéletes kielégítése fejében 300, azaz háromszáz váltó forintokat, valamint Julianna leány testvérjeknek is, de azon észrevétellel, hogy ezt felnevelni és sorsához képest illendően kiházásítani is tartozzanak. A másik leányom, Erzsébet Csapó Antalnéül származott két leány onokáink is, nevezetesen Csapó Erzsébet Bene Istvánnénak és hajadon Csapó Teréziának is fejenként 300, azaz háromszáz, öszvesen pedig 600, v. forintokat adjanak hasonlóan minden jussok fejében. Utoljára pedig, ámbár már én magam személyesen keresztényi szent köteleességemet a római catholica ekklesia eránt teljesíttem is, és teljesíteni ezután is kívánom, mind amellet két mindenes örökösöm fizessenek akkor, amidön javaimat birtokjokban veendik, a r. catholica szent ekklesia szükségeire 20, azaz húsz v. forintokat, magában értetődvn, hogy mind temetési, mind pedig más va-

gyonaimat érdekelhető mindenféle terheket is egyedül a már nevezett két mindenes örökösöm fogják viselni a több onokáimat ebből kivéven.

Mely ezen végső rendelkezésem előttem és ezen dologra meghívott és bíróiképpen kiküldetett tanúbizonyosságok előtt szórúl szóra és pontról pontra egy időben és egyszerre személyes jelenlétünkben felolvastatván, és érthetőleg megmagyaráztatván, ezt helybenhagyom, és saját végső rendelkezésemnek lenni tökéletesen elesmérem, és a nagyobb hitel végett saját kezem keresztvonásával megerősítem.

Kecskeméten az 1839-k esztedei Majus 5-k napján.

Fekete András saját kezem + vonása.

Mi előttünk Drégely István m. p. tanácsbeli és bíróiképpen kiküldetett előtt. Darányi Sándor választott polgár mint ezen dologra meghívott tanúbizonyosság előtt m. k. és én előttem Péntek Márton, mint szinte meghívott tanú előtt saját keze + vonása.

A hátlapon azonos írással: Fekete András végső rendelkezése. Más írással: praesentum nro. diarii 1270 Mai. 6. 1839.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 20. 1839., Fasc. 1. 1839.

Kéttapos irat, eredeti.

96.

NYITRAI PÁL TESTAMENTUMA

1839. május 18.

Alább is megírt Nyitrai Pál a helybeli nemzeti iskolában 30 évekig leánytanító, Isten kegyelméből s bölcs rendelkezéséből eltöltvén e mulandó világban 56 esztendőket, érezvén testemnek naponként hanyatló erejét, s egészségét. Azonban ép elmével bírván, a halálnak bizonyos voltát, de bizonytalan óráját szemeim előtt tartván, javaimról végső rendelkezésemet ekképpen kívántam megtenni.

1-o. Amely város földi mezei kert földem, minegy 23 holdakat [azaz] huszonhárom hold, fél ház, 150 [azaz] egyszázötven utakból álló szőlő énram örökösödés útján szállott, ezen javakat Nyitrai Sándor testvér öcsémnek és attól származott vagy származandó férfi gyermekeinek oly móddal hagyom, hogy a leánygyermekei azokban csak a férfi ág kiholtával (amit Isten ő szent felsége kegyelmesen eltávoztatni méltóztasson) osztozhassanak.

2-o. Nem lévén semmi nemű készpénzem, vagy más nemű ingó javaim, a contractusokon kölcsönzött pénzekon kívül, melyek ily renddel következnek:

Pokománci László 15. Novembris 1838.	15 ft.
Fodor Márton 23. Junii 1837.	140 „
Hertzeg Károly 20. Januarii 1829.	125 „
Maskovits József 8. Octobris 1821.	700 „
Vörös István 24. Aprilis 1839.	50 „
Szatmáry Pálné 5. Augusti 1835.	350 „
18. Februarii 1837.	107 „
4. May 1833. négy akó szilvorum és egy sertés	200 „

1835.	47 „	
Veresmarti László 6. Junii 1836.	120 „	hr
1837. 10. Februarii	80 „	
1835. 4. Novembris	307 „	
interes ezen pénzekről	33 „	
[ugyancsak ő]	200 „	
ns. Tormási Dánielné, Veresmarti Krisztina 1837.	140 „	
16. Junii Augusti	20 „	
21. Julii 1838. 30 darab aranyok váltóban	327 „	30 xr.
Kerekes Elek 29. Junii 1833.	39 „	
Seres Kis János 8. Augusti 1837.	50 „	
Horváth Károly 2. Martii. 1829.	40 „	
Bano György 21. Julii 1834.	35 „	
Bursik István 26. Aprilis 1825.	60 „	
Csömör János és Sahin Ilona 29. Februarii 1828.	90 „	
Dankó István 11. Novembris 1826.	20 „	
Margretor Ferenc nyerges 5. Januarii 1818.	200 „	
24. Februarii 1818.	1.000 „	
Kapus András 24. Junii 1832.	50 „	
Végh Imre 10. May 1831.	20 „	
Pokomándi László 25. May 1838.	75 „	
Bodor György 14. Junii 1837.	50 „	
Válik János 19. Junii 1837.	63 „	
Detsi János úr 29. Novembris 1838.	400 „	
Szekeres Antal, János és Imre 15. Junii 1827.	16 „	
néhai Végh János senator úr örökösei 1. Jan. 1830.	50 „	
Végh Franciska asszony 14. Martii 1830.	50 „	
Nagy Gergely 20. Octobris 1827.	43 „	
Német Pál 1. Octobris 1835.	300 „	
Zsofcsák Ignácz özvegye, Boda Katalin	100 „	
Összesen:	5.730 ft.	30 xr.

Azaz ötezer hétszázharminc v. forintok. Ezekre nézve azt rendelem, és akarom, hogy holtom után a helybeli parochialis Nagytemplomnak javára 50 forint, a tisztelendő pater franciscanusok templomára 20 ft, a cathl. ispotály javára 10 ft. kifizetessenek, továbbá, hogy a koldusok között 10 forintok osztassanak ki. Ami pedig ebbéli ájtatos hagyományaim kifizetésektől még fennmarad, az legyen szeretett testvér öcsémé, Sándoré és gyermekeié.

Mely ezen végső rendelésem előttem szórul szóra felolvastatván, és megmagyaráztatván, azt minden részben helybenhagyom, nevem aláírásával és saját kezem vonásával megerősítem.

Ketskeméten 1839-ik esztendei Majus hónap 18-ik napján.

Nyitrai Pál m. k.

Mi előttünk mint ezen csetre bíróiképpen is kiküldöttek és meghívott tanúk előtt: Simonyi János m. p. senator, Ferentzy Móric m. p. levéltárnok, Elefánti Ferenc m. k. hites polgár, Klingert János m. p.

A borítékon azonos írással: Nemzeti tanító Nyitrai Pál úr végső rendelése. Más írással: Praesentum 18. Maii 1839-k esztendőben. Publicatum die 28. May 1839. Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 1839. 26., Fasc. 1. 1839. Kétlapos irat, eredeti. A végrendelet utolsó oldalán a borítékon lévő feljegyzéseket megismételték.

97.
KÉRI PÁL TESTAMENTUMA
1839. szeptember 14.

Én, idősb Kéri Pál eltöltvén e múlandó világban Isten ő szent felsége kegyelméből 67 esztendőket, miután naponként érzem testi erőmnek hanyatlását, nehogy számos gyermekeim között halálom után visszavonások történjenek, javaimról, melyeket birok, most még ép és egészséges elmével teszem az alább következő végrendelésemet. Előre bocsájtván a következőket.

A/ Néhai Hamza Zsuzsanna kedves hitvesemtől, kivel 45 esztendőök elfolyások alatt csendes házassági életet éltem, származtak: Zsuzsanna, Judit, Julianna és Mária leányaim, Dániel, Pál, Ferenc és László fiaim.

B/ Javaim, melyekkel birok, ezekből állnak: Van az 3-dik tizedben egy házam, van a Körösi közön 300 utakból álló szőlőm, van két helyen mezei kert földem. Ezek közül az, mely a Matkói határszélben van, tészen 65 holdakat. A másik, mely a Kis Matkói és Monostori utaknál Tóth János és Bentsik László szomszédságokban helyeztetődik, tészen közel 23 holdakat. Vagynak további tanyai épületeim, öt hámos lovaim, két kocsijaim, ezer véka gabonatermésem, szénám, szalmám. Vagynak házi és gazdaságbeli eszközeim, vagy száz akóra való vasas hordaim, kádjaim. Van készpénzem is, melyre nézve különösen megjegyzem, hogy ennek mennyiségét azért nem szándékom kitenni, mivel Pál fiamon kívül ennek mennyiségét a többi fiaim tudják. Megemlítem végezetre, hogy tagja lévén a Halottas Társaságnak, annak pénztárából halálom után száz pengő forint fog gyermekeim javokra kifizettetni.

C/ Fent elől számlált javaimban nem lévén egyéb ősiség, mint 20 hold mezei kert föld és ház jussom fejében kapott 800 forintok, minden egyéb javaim néhai hitvesemmel tett szerzeményeim.

Ezeket tehát előre bocsájtván, akarom és rendelem:

I-ször. Hogy halomásom esetére a 3-dik tizedben lévő egész házam legyen legkisebb idejű és még csak 19 esztendőös nőtelen László fiamé, de úgy, hogy Judit, Julianna és Mária testvéreinek fizessen fejenként öt-ötszáz, öszvesen tehát 1.500 v. forintokat. Ezen fiamnak hagyom a Matkói határon fekvő földemből az ősi 20 hold földet a rajta találtató 8 öles házzal, s ugyanannyi öles istállóval, kúttal. Az övé legyen minden nyári termésem, valamint gabonában és borban is. Az övé legyen szénám, szalmám, öt hámos lovam, kocsim, a mezei gazdálkodáshoz tartozó minden eszközökkel együtt. S végre mindazok övéi legyenek, melyekről kijelelve nem rendelkezek.

II-szor. Háromszáz utakból álló szőlőmet két egyenlő részre hagyom és rendelem Judit Sándor Istvánné és Julianna Tar Mihályné leányaimnak. Ezeknek rendelek és hagyok fejenként öt-ötszáz forintokat, melyeket az 1-ső pont szerint László testvérek lesz köteles kifizetni. Minthogy ezen leányaimnak gyermekeik nincsenek, ha halomások magva szakadtan történne, az egyenes akaratom, hogy osztályos rátájok az életben maradandó minden gyermekeimre vagy azok maradékira egyenlően szálljanak.

III-szor. Elhalván Zsuzsanna Balog Sándorné leányom, minthogy Mária leányom ismét Balog Sándorhoz ment férjhez dispensatio útján, s Balog Sándornak mind Zsuzsanna, mind Mária leányomtól vagynak gyermekei, ez okból azoknak javokra Mária leányomat többi leányaim felett azzal különböztetem meg, hogy nékie az 1-ső pont szerint László testvére által kifizetendő ötszáz forintokon kívül hagyok a Kalotsa féle földből 10 holdakat oly móddal, hogy kimérettetvén az alsó dűlőkből 20 holdak, ezen húsz hold szakasztasson kétfelé, és annak belső fele légyen Mária leányomé.

IV-szer. Minthogy Pál fiam (kinek számára néhai Farkas Sándor úr malma mellett házat vettem 650 forintokon, kinek céhbe állítása 100 forintjaimba került, kinek mesterségibe adtam 350 forintokat, s kire azáltal, hogy ötlet inasi nagyobb tehertől megmentsem, 100 forintokat költöttem, s tanító gazdjának évenként dézsma nélkül kukoricavetésre földet adtam, s akit egy 10 akós vassas hordóval is segítettem) engemet többrendbeli kedvetlenségekkel illetett, s felsőbb helyekre tett nyughatatlan folyamódásaival megbántott, és bármely atyai szívességemre magát érdemtelenné tette, nékie a már adott javakon túl semmit nem hagyok. Nehogy azonban az ő vétke és hibája miatt ártatlan gyermekei, az én unokáim lakoljanak, ezeknek javokra hagyok a Kalotsa féle földből 10 holdakat, és azt akarom, hogy a harmadik pont alatt bővebben leírt alsó dűlőből a határ felől való rész legyen unokáimé. Hogy pedig ezek nagyatyai szívességemet érezhessék, arra kérem a nemes tanácsot, hogy az általam ezeknek hagyott s hagyandó javakra nézve tutori felügyelést gyakoroltatni méltóztasson. Ezen unokáimnak hagyott 10 hold földre nézve továbbá rendelem, hogy azt László fiam, ha pedig ez nem élne, Dániel fiam művelje felébül, s a fele termést azok táplálásokra hűségesen adja ki.

V-szor. Dániel fiannak, akinek már 1.150 forintokon házat vettem, s akinek 4 hámos lovakat, kocsit és ezekhez szükséges szerszámokat adtam, hagyok és rendelek a Kalotsa féle föld felső dűlőjén 20 hold földet, s minthogy az azon építendő tanyához megkívántató materialék már készen vagynak, tartoznak gyermekeim közös költségen részére oly tanyai épületeket tétetni, minők a Ferenc fiannak hagyandó földjén találtatnak.

VI-szor. Ferenc fiannak, akinek számára az 1-ső tizedben vettem házat 700 forintokon, s adtam már két ökröt, két lovat kocsival és szükséges szerszámokkal, hagyom és rendelem az Antal féle s 23 holdakat tevő mezei kert földemet, mely ekkor is, mint feles szántóm használt az ott lévő tanyai épületekkel együtt.

VII-szer. A szőlőhöz tartozó edényeimre nézve az az akaratom, hogy mivel már a több férfi gyermekeimnek adtam fejenként 10-10 akó hordót, 40 akó hordó és kádjaim legyenek László fiamé, 60 akó hordókon pedig Judit, Julianna és Mária leányaim osztozzanak egyenlően.

VIII-szor. Cseh Sándornétól vettem ki a nagyobb földem mellett 7 holdakat árendába 3 esztendőkre, a haszonbért 75 forintokban már kifizettem. Ezen földet használatra hagyom László fiamnak, de azzal a kötelezéssel, hogy Judit és Julianna néneinek esztendőnként még t. i. a földet bírja, egy egy zsák őszi vetést tegyen, s minthogy Julianna leányomnak férje a feleségének járandó s László fiam által fizetendő 500 forintokat könnyen elvesztegetné, azt akarom, hogy László fiam ezen summát ki ne fizesse, hanem vagy interest fizessen attúl, vagy pedig vetést adjon helyette.

IX-szer. Amely 100 pengőforintokat fog a Halottas Társaság halálom után fizetni, ebből történjen eltemettetésem. Ami pedig annak költségéből fennmarad, az adódjon László fiam kiházásítására.

X-szer.. Akarom és rendelem, hogy, valamint Ferenc, úgy Dávid fiam is fizessenek a készpénzhez fejenként két-kétszáz forintokat. Ez megtörténvén, minden maradható terheim legelőször is rovattassanak le, s ami ezek kifizetésétül még fennmarad, azon osztozzanak életben lévő hét gyermekeim egyenlően azzal a megjegyzéssel, hogy Pál fiam részére esendő summa tutori felvigyázat alatt kamatozásra adattasson ki.

XI-szer. László fiamnak az első szobában levő két ágyi ruhákat nyoszolyákkal együtt hagyom, nékie hagyok öt cin-tányért és a körtefa asztalt. A nagy tőjfa asztalt hagyom Ferencnek. A más két asztalokra, konyhabeli edényekre és több ágyneműkre nézve azt rendelem, hogy ezeken gyermekeim egyenlően úgy osztozzanak, hogy Máriának két rész adódjon.

XII. Ha gyermekeim közül valamelyik, mit Isten távoztasson, magtalanul találna elhalni, azt rendelem, hogy annak osztályos rátáján életben maradandó gyermekeim vagy azoknak maradéki egyformán osztozzanak. Nagyobb bizonyosság kedviért kijelentvén, hogy Zsuzsanna leányom fia is egy léssen az osztozkodók közül.

Lelkemet ajánlom a jó Teremtőmnek, gyermekeimet pedig intem, hogy egymás szeretetiben éljenek, rendelésemem megnyugodjanak, mert az azzal ellenkező csak az ösiből reája háromolható résszel lesz köteles megelégedni.

Melyre ezen végső rendelésem előtte megolvastatván, minekutána azt minden pontjaira nézve jól fontoltam, ezennel helybenhagyom, azt végső akaratomnak lenni esmérem, s nagyobb bizonyosság végett azt saját nevem aláírásával erősítem. Befejezésül még azt rendelvén, hogy készpénzemből gyermekeim terheimen kívül fizessenek még a helybeli reformatata szent ecclesia javára 25, a reformatata iskolákra szinte 25, öszvesen tehát 50 v. forintokat.

Költ Ketskémén az 1839-dik évi September hónap 14-kén.

Idősb Kéri Pál m. p.

Mi előttünk mint együtt jelen volt s e végre megkeresett tanúk előtt: Simonyi János m. p. senator s bíróiképpen kiküldetett, Dömötör Lajos m. k. ügyvéd előtt, Danits László m. p. hites ügyvéd előtt, Tormássy József m. k. hites polgár előtt.

A borítékon azonos írással: Idősb Kéri Pál úrnak végső rendelése. Más írással: Bemutatott 1839-ik évi Septembris 14-kén ... 1908. sz. alatt. Újabb írással: Ezen végrendelet folyó 1840-ik évi October 24-én az illető atyafiak jelenlétében felbontatván, tartalma velük közölte.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 30. 1839., fasc. 1. 1839.

Kétfalpos irat, eredeti.

98.

ÖZVEGY VAJDA JÁNOSNÉ CSŐSZI ILONÁNAK

TESTAMENTUMA

1839. december 28.

Alább is megírott Csőszí Ilona, néhai Vajda János férjemnek elmaradott özvegye, Istennek kegyelméből és bölcs akaratjából eltöltvén e mulandó világban 54 esztendőket, nem lévén pedig semmi gyermekcim, Istentől vett, s néhai szüleimről reám maradott némi javaimról egészséges s ép elmével bírván, végső akaratomat e következőkben állapítom meg. Megjegyezvén egyéb iránt azt, hogy az 1836-ik esztendei September 7-kén költ végrendeletemet a ns. város levelestárából kihozatván, azt ezúttal megsemmisítem, s erő nélkül valónak tekinteni akarom. Újabb és megváltozhatatlan akaratom tehát következőképpen állapodik meg.

1-ör. Vagyona 4-ik tizedben Csókás József és Csapó János szomszédságokban egy házam, mely néhai férjemre igen romlott állapotban kedves szüleiről osztály útján szállott. Kifizetvén annak becsárából néhai férjemmel együtt szerzett közkeresményünkből testvérjét, Vajda Mihályt. Minthogy pedig, mint fentebb is említettem, néhai Vajda János férjemtől semmi gyermekem nem származott, testvére néhai Vajda Mihálynak fia, Vajda Miklós pedig a házban Vajda ősiséget ábrázoló summát követelvén, jöllehet azt özvegyi jussomnál fogva birtokomban továbbra is megtartani jussom lett volna, mindazonáltal rendelendő örököseimet minden további háborgatások ellen bátorságosítani kívánván, fentebb is nevezett Vajda Miklóst 425, azaz négyszázhuszonöt v. forintokkal tökéletesen kielégítettem. Lemondván Vajda Miklós minden további ellenem vagy örököseim ellen formálható bármely követeléséről.

2-ör Van az úgynevezett Daróczi közön az Öreg hegyben Tóth Pál szomszédságában 200 utakból, szüretelöhelyből és kunyhóból álló szőlőm, melyet néhai férjemmel szerzettem.

3-ör. Van a Kerekszéknél Varga Dániel szomszédságában 9 véka alá való földem, melyet szinte néhai férjemmel együtt szerzettünk, melyről férjem nem rendelkezvén, ezen két pontokban érdeklett javak részint közkereset, részint néhai férjem után való örökösödés útján egyedül engemet illetnek.

4. Van szinte a Daróczi közin 200 utakból álló kisebb szőlőm, melyet néhai Csőszí Ferenc édes atyám után örökösödés útján kapott pénzen szerzévén, ezúttal is ősiséget ábrázol. Végre:

5-ször. Vagyon az Úr-Rétjén Furus Imre és Hardi István szomszédságokban szinte néhai atyám után ősiképpen maradott 13 holdnyi örök földem. Mely ezen öt pontok alatt előadott, s reám nézve rész szerént ősi, rész szerént köz-

kereset, rész szerént férjem után lett örökösödés útján szállott, rész szerént pedig amennyiben Vajda Miklós a házból ötet illető ösiség erejéig nagyon is bőven kielégítettem, saját szerzemény javaimban általános örökösömnek Csőszi Judit kedves testvéremet, vagy örököseit rendelem. Ide értvén minden a halálom esetére házamnál, szőlőmben, vagy földemen találtató bármely ingó javakat is. Úgy azonban, hogy az eddig előadott javakból nevezett testvérem, vagy örökösei tartozzanak:

A/ A tekintetes földesuraságnak 25 v. forintokat.

B/ A ns. város cassájába szinte 25 „ „

C/ A r. catholica szent ekklesianak 40 „ „

D/ A reformata szent ekklesianak 40 „ „

E/ A reformatum collegiumnak 40 „ „

F/ A reform. ispotályra 7 v. forintokat, 30 xr-t.

G/ A r. cathol. ispotályra 7 „ „

Öszvesen 185 forintokat kifizetni.

Mely ebbéli végső akaratom előttem felolvastatván, s eléggé megmagyaráztatván, azt minden pontjában helybenhagyom, s megerősítem.

Költ Ketskémén 1839-dik Decembris 28-kán.

Csőszi Ilona keze + vonása, Vajda János özvegye.

Előttem s általam Keresztes János m. k. mint e végre bíróiképpen kiküldetett előtt. Én előttem ns. Karátsony Zsigmond m. p. hites polgár. Mi előttünk meghívott tanúk előtt: Bodor János m. k. Ágoston m. k. választott polgár, Boldizsár Sándor m. k.

A borítékon azonos írással: Csőszi Ilonának, néhai Vajda János özvegyének végrendelete. Más írással: praesentum die 28. Decembris 1839. Újabb írással a végrendelet utolsó lapján: 1849-ik évi Marius 21-én közönségesítettet.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 38. 1839., Fasc. 1. 1839.

Kétlapos irat, eredeti. A borítékot lezáró pecsét ép maradt.

99.

ÖZVEGY GARZÓ MIHÁLYNÉ VÁRI NAGY ROZÁLIA TESTAMENTUMA 1840. január 3.

Alól is írt nemes Vári Nagy Rozália, néhai cs[ászári és] k[irályi] hadnagy Garzó Mihály úr hitvese enyészet felé hajlott beteges állapotom által emlékeztetvén történhető halálom esetére, hogy mint említett néhai férjemtől származott három magzatimat forrón szerető édesanya nekik most akkora megalégedést és békességet, magamnak pedig mind hátralevő napjaimban, mind kivált halálom órájára szív és elmebeli nyugodalmat szerezhessenek, néhai hadnagy Garzó Mihály férjemmel is, de különösen özvegyi állapotomban egyedül Rozália leányom segedelmével szerzett csekély vagyonomról, valamint néhai férjemtől származott három magzatim jövőendő sorsáról, természeti és törvényes szabadságom erejével érett meggondolás után eltökélt akaratommal és ép elmével rendelkezek ekképpen:

1-ör. Minthogy az 5-ik tizedben a csizmadia céh háza szomszédságában ke-belezett házamat említett néhai férjemmel kezdtem építeni, s tökéletes elké-szülését tetemes költségekkel özvegyi állapotban fejeztem be. Az építésre pedig, miután jegypénzemet abba beléöltem, boldog emlékezetű néhai cs. k. főhadnagy Papp Gábor uram bátyámtól nevezetes ajándékot nyervén, sőt né-hai férjemről maradt s mintegy 800 v. forintokra menő adósságokat apródon-ként özvegyi állapotomban és különösen Rozália leányomnak házi bajaimban és csekély gazdálkodásom körül elkövetett hív segedelmével fizetgetvén ki, úgyhogy az ezen házban lévő szerzeményem 2.000 v. forintokat jóval is meghalad. Ugyanezért rendelem, hogy Rozália leányomnak különösen két évi nyomorúságomban és nyolc évi özvegyi állapotomban elkövetett hív se-gedelméért és gondos fáradozásaiért ezen házból Gábor és Imre gyermekeim 800, azaz nyolcszáz váltóforintokat fizessenek ki. A ház hátralévő részében három gyermekeim egyenlően osztozván.

2-or. Több ízben érdeklett három gyermekeim gondviselőjénck, úgy az ezen végrendelésem végrehajtójának T. nemes Szeles Gábor urat megkérvén és kinevezvén, gyermekeimnek szoros köteleességükké teszem, hogy a tisztelt gondviselő úr iránt a legnagyobb tisztelettel és engedelmességgel viseltesse-nek. Hogy pedig a tisztelt gondviselő úr gyermeceim boldogságát s jövőendő előmenetelüket eszközölhesse, néhai férjemtől maradt Városföldi mintegy 42 zsák alá való mezei kertföldemre és a Budai közön lévő 200 utakból álló szőlőre nézve rendelem, hogy addig, míg Rozália leányomnak férjhez mene-tele meg nem történik, azok úgy, ahogy most vannak, feléből míveltetni adódjanak ki. Valamint az 1-ső pontban érdeklett házam is négy egymást kö-vetkező éveken át haszonbérbe adassék ki, és ezeknek jövedelméből pótoltas-sanak három gyermekeim szükségai. Ha pedig Rozália leányom itt helyben Kecskeméten menne férjhez, akkoron annak leendő férje vegye által a tisztelt gondviselő úrtól két férfi gyermekeim és azok vagyoni gondviselőségét.

3-or. Ami csekély ingó javaim vannak, azokból a jobb neműek és különösen az almariom, sublat leányomé, és ezen fölül a köz osztály alá tartozó vagy-onokból nyerjen sokszor nevezett Rozália leányom minél tisztességesebb ki-házasítást, s ha netalán bizonyos szükséges házi eszközei hiányoznának férj-hez menetelekor, azok szinte a köz osztály alá tartozó vagyonokból szerez-tessenek meg. Kötelezvén Rozália leányom két férfi gyermekeimnek tüstént holtom után egy-egy ágyat ágyi ruhákkal, ládát, réz gyertyatartót, két abroszt, két törülközőt, egy-egy pár cin-tányért mint tanulóknak szükséges eszközöket egy-egy székkal és asztallal együtt. Úgy, amidőn emberkort érnek, akkor is-mét egy-egy derékaljat adni, szóval ágyi ruháikat megújítani és számokra 6 asztalkendőt is kiadni. A tartásra nem méltó ingóim pedig adassanak el, és ezekből bejövendő summa három gyermeceim szükségai pótlására egyenlő részben részenként fordíttassék. Valamint szintén az 1-ső pontban lévő há-zam is, későbbben, de különösen azon esetben, ha Rozália leányom külföldre menne férjhez, adassék el örök áron, és két férfi gyermekeimnek az ezen há-zért bejövendő summából esendő osztályrészük adassék bátorságos helyre kamatra, hogy így annak hasznából neveltessenek.

Mely ezen végrendelésem két párban foglaltatván, ezt minden pontjaira nézve megerősítem, valóságos akaratomnak nyilatkoztatom, és egy párban Kecskemét város Levéltárába zártan bététetni kívánom.
Költ Kecskeméten 1840-dik év Januarius 3-dik napján.
Hadnagy Garzó Mihály özvegye, ns. V. Nagy Rozália m. k.

A borítékon azonos írással: Hogy ns. Vári Nagy Rozália asszonyág ezen zárt végrendeletet előttünk valóságos testamentumának és végső akaratjának nyilatkoztatta légyen, és a párját a város Levéltárába beadni kívánta, ezennel mint meghívott tanúk bizonyítjuk. Költ Kecskeméten 1840-dik év Januarius 5-dik napján.

Nagy László m. k. hites ügyvéd, Nagy Zsigond m. k. Gyenes Mátyás m. k. Nyírádi István m. k. mint meghívott tanúk. Más írással: Bemutatott 1840-ik esztendő Januarius 7-ikén a bírói jegyzőkönyv 486-ik száma alatt. Újabb írással: Publicáltatott sub nr. diarii 634 die 27. Januarii 1840.

*Eltérő írással a következő jelzetek találhatók: No. 4. 1840., Fasc. 1. 1840.
Kétlapos irat, másodpéldány. A borítékot lezáró pecsét ép.*

100. KOVÁTS ELEK TESTAMENTUMA 1840. március 6.

A teljes Szentháromság nevében.

Én, alább is megnevezett nemes Kováts Elek minekutána ez életben eltöltöttem szinte 74 esztendőket, s Hajagos Klára kedves hitvesemmel házassági békességes életben 40 esztendőket, nehogy halálom esetére kedves gyermekeim között és nevezetesen Sára ns. Fekete János úr hitvесе, Anna hajadon és megnyomorodott leányom és György fiam között egyenlenségek és versengések támadjanak, még most, amidőn testemre nézve beteges állapotban, elmémre és gondolkodásomra nézve azonban egész épségben vagyok, Isten jóvoltából vett minden javaimról kívántam ezen végső akaratomat és rendelkezésemet írásba foglalni és ezeket jólőre különösen megjegyeztetni.

1-o. Hogy mindennemű ingó és ingatlan javaimat isten irgalmasságából magam szereztem.

2-szor. Hogy alább olvasható rendelkezésemet kedves hitvesemnek és minden gyermekeimnek megjegyzésekkel és kihallgatásokkal tettem, az ő gondolkodásokat mindenekre nézve megértettem.

3-tio. Hogy javaim, melyekről rendelkezek, állanak e következőkben: Van házam a 7-dik tizedben néhai Halasi Ádám úr és Szathmári János uram szomszédságokban. Van a város határán Bende László és István szomszédságokban 100, azaz száz hold mezei kert földem, melyet örökös jussal bírok. Van ismét a Gatyás fái mezei kert földem, mely 52 holdakból áll, és Héjjas Mihály, Szappanyos István szomszédságokban fekszik. Ezen földem eránt kérdések vagynak, és annak birtokbeli titulusa azeránt folyamatban lévő per lefolyta után állapítódik meg. Van Monostoron 220 hold földem. Bugatzon 100 hold. Mindezek eránt semmi kérdések nincsenek. Van ugyancsak Monostoron 100 holdakat tevő birtokom. Ez eránt szintég Szekeres Andrásné nagyasszonnyal több rendbeli kérdéseim vagynak. Van a 10-dik tizedben a

Széles utcán egy malmom és ugyanott házam. Van a Széktóban néhai Vékony Péter úr, Szomolai János és Kiss Antal szomszédságokban 400 utakból álló szőlőm. Van 18 jármos ökröm, három szekerelem, 5 kocsis lovam, két kocsim, 40 darab méneses lovam, 8 darab heverő marhám, 30 darab sertésem, 1.000 darab juhaim, házi igazságaim, szőlőhöz és gazdasághoz tartozó eszközeim.

Mindezeknek előre való bocsájtások után az elől számlált javaimra nézve végső akaratom:

A/ Hogy házam, a város határán fekvő mezei kert földem, monostori és bugatzi földeim vagy annak idejében az ezekben béruházott pénzeim, Gatyás fái kert földem, 40 darab méneses lovaim, 8 darab marháim, 18 darab jármos ökreim, 3 szekerelem, 5 kocsis lovaim, két kocsim, 1.000 darab juhaim, 30 darab sertéseim, egy nagy kádam, minden gazdasághoz tartozó eszközeimmel együtt legyenek örökösen György fiamé és maradékié oly megjegyzéssel:

I. Hogy ezen javakat, mint tulajdonit tüstént birtokába vévén, azokat tetszése szerént használhatja. Hanem a még én, feleségem az ő édesanyja, Anna leányom, az ő testvére élnek, és élek, tartozik nekem vagy az én halálom után édesanyjának, avagy ha mindkettőnk halála után még Anna leányom életben maradna, esztendőnként pengőpénzben 300, azaz háromszáz forintokat fizetni. Ezen fizetésnek határnapja mindenkor a Kecskeméti esni szokott Lőrinc-napi vásár lesz. Tartozik továbbá adni esztendőnként 100, azaz száz véka árpát, 150 véka tiszta búzát, két hizott sertést, egy akó vaját, egy mázsa sajtot vagy túrót. Lakásom ennek utána is mind nekem, mind feleségemnek, mind Anna leányomnak házamban a mostani lakhelyemen lesz. Hogy György fiam szükségemhez képest fűtőt és tüzelőfát szolgáltat, azt kötelességgül nékie nem is kötöm, jól tudván és meggyőződve affelől, hogy valamint ekkorig, fiúi hűséggel tisztelettel és engedelmességgel viseltetett hozzám és feleségem, úgy testvérei eránt, azon jó indulatjában holtig megmarad, s nekem egyedül az ő jó magaviseletén való örvendezést hagyja fenn. Amint hogy kívánom a jó Istentől, hogy mind ezen reményeim bételjesedjenek.

II. Ezen elől számlált javak eránt egyenes akaratom és meghagyásom, hogy azokban György fiamnak egyedül férfi maradéki osztozkodhassanak, s leány gyermekeit azokból ne részeltethesse.

III. Hogy György fiam tartozni fog Sára leányomnak kiadni 100, azaz száz anyajuhokat és 6 darab kancákat azzal a proportioval, amint méneses lovaim mostan vagynak. A lovaknak mikor leendő kiadásokat azonban akkorra rendelem, amidőn Antal Judit unokám férjhez megy. A házi igazságokból tartozik György fiam Sára leányomnak adni 6 cin-tányérokat és 3 cin-tálakat, a többi edények az ő számára megmaradván.

B/ Szőlőmet, malmomat és ott lévő házamat, úgy a szőlőhöz tartozó minden edényeimet, egyedül a fentebb kikötött nagy kádat kivévén, hagyom és általodom Sára leányomnak és tőle származott leány unokáimnak oly kötelességgel, hogy amíg én hitvesem vagy Anna leányom élek és élünk, tartozni fog Sára leányom esztendőnként fizetni 30 véka búzát és 25 akó színbort.

C/ Sára leányomnak adván már 800 v. cédula forintokat, és ez előtt 100 juhokat. Adok nékie én magam 200 v. cédula forintokat, és amint fentebb megjegyeztem, fiam Kováts György által 100 anyajuhokat és 6 darab méneseslovakat.

Minekutána Sára leányomnak rendelt javakról megjegyzem:

A/ Hogy a szőlőt azonnal birtokába adom, a malmot pedig Szent György napkor.

B/ Minthogy Sára leányomnak hagyott javakban egyedül tőle származott leány unokáimat kívánom örökösödni (Antal István unokámnak már ezelőtt segedelmére lévén) Fekete Sára unokámnak az örökösödés esetére választást engedek, hogy a szőlő és malom, úgy ahhoz tartozó ház közül valamelyiket tetszése szerint választhassa.

C/ Ha hogy Kováts Sára leányomtól származott leány unokáim successor nélkül halnának el, akkoron Kováts Sára leányomnak hagyott javaim egyenesen Kováts György fiamra vagy annak maradékira szálljanak vissza azzal a megjegyzéssel, hogy ezen esetben György fiainak férfi gyermekei azon javakból, ha hogy leányai lesznek, ne osztozzanak.

D/ Ezek szerint magamnak egyebet két teheneknél s annak szaporulatjának s pénzemnél egyebet meg nem hagyván, ezekről, ha tetszeni fog, én halálom esetére pedig kedves feleségem úgy rendelkezik, hogy gyermekei eránt egyforma anyai indulatját érezteti.

Ezekben állván végső rendelésem és akaratom, minék utána az előttem felolvastatott, azt minden pontjaira nézve helybenhagyom, megerősítem, s egyenes akaratomnak s tetszésemnek lenni kinyilatkoztatom, s a nagyobb erősség s állandóság végett tulajdon nevem s kezem írásával megerősítem.

Költ Ketskémén az 1824. esztendei Martius hónap 6-dikán.

Én, Kováts Elek m. k.

Mi előttünk, mint ezen esetre bíróiképpen kiküldetettek: Simonyi János m. p. ordinarius notarius előtt. Dömötör Gábor, én előttem hites polgár. Én előttem, mint ez esetre meghívott bizonyosság előtt: Demeter Gergely előtt m. k.

Az 1840-dik esztendei Majus hónap 32-dikán ezen végrendeletemet a nemes város Levelestárából kihozatván, s magamnak felolvastatván, a következőkben változtatom meg:

Minekutána György fiainak Elek fia, az én unokám Isten ő szent felsége tetszéséből az árnyékvilágból kihalt, Anna leányom szinte meghalt, s ezennel a nevemet viselő férfi unokám nincsen, az előbbi végrendeletemben elszámolt javaimra nézve azt akarom.

1-ör. Hogy minden vagyonomat György fiam holta napjáig bírja és használja, ha nekie férfi gyermeke nem lenne, és özvegye sem élne, akkoron azt akarom és rendelem, hogy javaimba az alább megnevezendő unokáim örökösödjenek.

2-szor. Ha György fiainak férfi maradéka lesz, akkor minden javaim azt fogják illetni.

3-szor. Lakóházamat egész udvarával s minden azon találtató épületeivel György fiam halálával hagyom Antal István unokámtól származott Péter másodunokámnak. Ugyanennek hagyom a városföldi 100 hold mezei kert földemet is. Azon esetre, ha Antal Péter nem élne, a nekie hagyott javakon osztozzanak férfi testvéreim.

4-szer. Amely három portio földem van Monostoron, annak a felső oldalon lévő hason felét hagyom néhai Fekete Sára unokámtól és férjétől ns. Ladányi Gergely úrtól származott Gergely másodunokámnak, monostori földemnek más hason felét a nagy tanyával hagyom Antal Judit unokámtól és férjétől Végh Lajostól származott Lajos fiának, vagy ha ez nem élne, férfi testvéreinek.

5-ször. Monostoron külön darabban lévő 100 hold földemről, a bugatzi 100 hold földemről, valamint a Gatyás fái földemről is különösen nem rendelkezek, hanem ezek legycnek György fiamé, s ő ezekről tetszése szerint intézkedhet.

6-szor. Kováts Mária unokámnak, Balásfalvi Kiss István úr hitvesének semmit sem hagyok, mert ötet már sokakban részeltetem, mert édes atya György fiam javaim jövedelmeiből tehet leányára nézve segedelmező intézkedést.

7-szer. Ha hogy Ladányi Gergely másodunokám nem élne, az ennek hagyott monostori földem legyen Antal Péter és Végh Lajos unokáimé.

8-szor. Igavonó jószágaimat, valamint heverő lovaimat, marháimat, sertéseimet és juhaimat György fiam halála után hagyom egyenlő osztályra Antal, Végh és Ladányi unokáimnak.

Ezekben foglaltatván végső és megmásolhatatlan akaratom, és rendelkezésem, minekutána azt magamnak megolvastattam és intézkedésemet megfontoltam, ezennel helybenhagyom, és végső rendelésemnek esmérvén, nagyobb bizonyosság végett saját nevem aláírásával erősítem.

Költ Ketskeméten, mint feljebb.

Én, Kováts Elek m. k.

Mi előttünk mint ezen esetre meghívott és bíróiképpen is kiküldöttek előtt: Simonyi János m. p. senator. Gassich János m. p. senator. Én előttem Balog Sándor hites polgár m. k. Mi előttünk, mint szinte meghívott és együtt jelen volt tanúk előtt: Dömötör Gergely m. k. Magyar Antal m. k.

Az utolsó oldalon más írással: Nemes Kováts Elek úr testamentoma. Praesentum die 6-a Martii 1824. no. diarii 510. A borítékon más írással: Nemes Kováts Elek úr végrendelete. Újabb írással: praesentum 25-a May 1840.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 20 1840., Fasc. 1. 1840.

Négylapos irat, eredeti.

101.
DÖMÖTÖR LÁSZLÓ TESTAMENTUMA
1840. május 3.

Az Atyának, Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében.

Én, idősb Dömötör László eltöltvén e múlandó világban Isten ő szent felsége kegyelmességéből 67 esztendőket. Minekutána hanyatló egészségem figyelemzetet végórámra, most még, amidőn ép és egészséges elmével vagyok, a halálom után történhető zavargásoknak eltávoztatása tekintetéből Istentől nyert javaimról kívántam végrendelkezést tenni, amint hogy a szükségesekek előre való bocsájtások után teszem is az alább látható végrendelkezésemet.

Házassági életben kedves hitvesemmel, Kun Ágnessel nyugodalmasan töltöttem 48 éveket, s ezen huzamos idő alatt nyilván tapasztaltam nevezett hitvesemnek hűségét és szorgalmatos gazdaasszonyságát. Házasságunk gyümölcsei: Ágnes Csorba Mihályné, Gábor feleséges, László feleséges, Anna Király Józsefné, Ilona Csorba Imréné és Sára Horváth Péterné gyermekeim.

Javaim, amelyekkel birok a következők.

A/ Van a 7-dik tizedben Bozsó János úr szomszédságában egy házam, amelyben lakok, és amelyet magam szerettem. Ezen házban az ösiség csak 200, azaz kétszáz forint. Márton és János testvéreimtől házjussom fejében csak ennyit kaptam.

B/ A 7-dik tizedben van egy szárazmalmom, melyet 4.500 forintokon vettem. Ezen summának 1/6 része reám nézve ősi, mert 5/6 részét osztályos testvéreimnek kifizettem.

C/ Birkok az úgynevezett Városföldin 85 hold földet. Ezen földből 50 holdak Dömötör-ösiek. A Király féle 35 hold földből pedig, melyet Márton és János néhai testvéreimmel osztatlan állapotban szerettem, egyharmada valóságos szerzeményem, mert habár egészen én birom is, de annak 2/3-da helyett nevezett testvéreim ösit kaptak.

D/ A C/ alatti földhöz közeliben birok 22 holdakat tévő Máté féle földet, mely egészében magam szerzeménye, még pedig id. Dömötör János úr életiben.

E/ A Csongrádi út környékén, a Bika istállóhoz közel van 374 út szőlőm, benne jó épületű házam. Ezen szőlőből Kováts Páltól szerettem 89 utakat 1.300 forintokon, és 72 utat magam csináltattam szőlőnek.

F/ Van 6 jármos ökröm, szekerem minden ahhoz tartozó készülékekkel, 2 kocsis lovam kocsival s szerszámokkal, 3 fias tehenem, 2 tavalyi marhám, két kancám, egy paripa csikóm, két tavalyiak. Vagynak 115 darab birkám, 13 darab süldő sertésem, házi ingó-bingó eszközeim, gabonám, borom, tavaszi és őszi vetéseim.

G/ A már fent előadott ösiségen kívül maradt még reám ösikäppen 4 jármos ökröm, egy kocsis ló, öt darab heverő ló, 150 darab juh, és néhai id. Dömötör János uram bátyám után 4.300 forint.

H/ Előlszámlált javaimon, kivéven a városi pénztárt illető némely aprólékos tartozásaimat, egyéb teher azon 600 v. forintokon kívül, melyekkel a tisztelendő pater franciscanus atyáknak tartozom, nincsenek.

Ezekhez előre bocsájtván még:

1-o. Azt, hogy minden gyermekeimet tisztességesen felneveltem és kiházasítottam. Megjegyzem azt is, hogy László fiamnak adtam a Galambosi útnál két darabban 24 hold mezei kert földet. Monostoron 27 hold földet. Vettem számára jó házat 2.200 forintokon, s e felett mestersége felállítására és gyarapítására adtam nekie kétezer ötszáz forintokat.

2-do. Gábor fiamnak adtam 6 ökröt szekérrel, 2 kocsis lovat kocsival, 193 darab birgét, 5 sertést és által adtam nekie Sz. Királyon volt 50 hold árendás földemet.

3-tio. Ágnes leányomnak felsegélésére adtam 1823-dikban 1.500 forintokat, továbbá interes fizetése mellett kölcsönöztem nekie és férjének 468 forintokat.

4-to. Ilona leányomnak adtam 85 forintokat s 300 forintok erejéig mellette kezességet vállaltam.

5-to. Sára leányomnak kölcsön adtam 115 forintokat.

Ezeknek előre bocsájtása után, ami már végső rendelkezésemet illeti, az így következik:

I. Minthogy kedves hitvesem különös hűségét és szorgalmatos gazdasszony-ságát folyvást tanúsította, és megérdemli, hogy véle szíves hajlandóságomat éreztessenem, tehát akarom és rendelem, hogy lakóházam nagyobb szobáját a pincével és éléskamrácskával együtt holta napjáig szabadon használhassa. Továbbá, hogy a 85 hold földemnek általa választandó hason felét tetszése szerént bírhatta, s ha nékie úgy tetszend, árendába is adhassa. Az övé legyen a malomnak hason fele jövedelme, és az egész szőlőmnek termése, de úgy, hogy Gábor fiamnak azért, mert ez fogja a szüretelés körüli hurszolkodást megtenni, adjon évenként 15 akó színbort.

II. Feleségem lakásátul fennmaradandó házam egyéb épületeit használja Gábor fiam, a 85 hold földnek anyja választásátul fennmaradó hason fele, a Máté féle földem, a malomnak fele haszna hitvesem haláláig legyen Gábor fiamé, de azzal a kötelességgel, hogy a malomnak szokott reparatiója az ő terhe legyen.

III. Ökreimet, lovaimat, birkáimat és egyéb ingó vagyonomat halálom után vegye által Gábor illendő atyafiságos, nem pedig valamely feszített becsü mellett, s a becsár csak hitvesem halála után leend osztály tárgy. Minthogy e szerént itt is jutalmazom Gábor fiamnak gazdaságom körül szinte 20 évek leforgása alatt kiténtetett szorgalmát, s ritka fiúi engedelmességét, azt akarom, hogy édesanyját vajjal, sajttal és túróval a szükségig lássa el.

IV. Ha halomásom történik, azonnal fizettessenek le terheim a találtatható ingókbúl, s fizetődjön ki szinte a parochialis templom javára 100 v. forintok, melyek állandó fundatióképpen kezeltetvén, csak az interesek fordítódjanak a templom javára.

V. Ha hitvesem is elhal, akkor nyilván ki örökösödések. Azt akarom és rendelem, hogy mivel László fiamat már felesleg is kielégítettem, javaimon az ő kizárásával csak többi 5 gyermekeim vagy azoknak maradéki osztozzanak, de úgy:

VI. Hogy az ősieken az öt gyermekeim egyformán osztozkodjanak s amit már gyermekeimnek adtam, azon adományaim járandóságokkal együtt rátájokba bé tudattassanak. Házamat, a malombeli s minden földbeli, szőlőbeli szerzeményeimet különösen hagyom Gábor fiamnak azzal a világos megjegyzéssel, hogy a földben, a tanyás telekes részt kapja, s a szerzemény táblájában adódjon ki ősi földbeli rátája is. A szőlőben a ház az övé legyen, a szerzemény szőlőkkel s itt is az ősi rátáját egy tagban kapja. Nehogy gyermekeim rendetlenül osztozván közöttük cívódás történjen, akarom és rendelem, hogy kiki amennyire csak megeshet, rátáját egy tagban kapja.

VII. Halálom esetére végrendeletem végrehajtására megkérem senator Simonyi János urat, vagy ha ő nem élne, azt, kit a nemes tanács bízand meg, s akarom, hogy fáradsága illendően jutalmaztasson.

VIII. Kedves hitvesemnek és szeretett gyermekeimnek Istentől áldást és békességet kívánok, s lelkekre kötöm gyermekeimnek, hogy édesannyokat tiszteljék, egymást pedig szeressék.

Mely ezen végső rendelésem előttem felolvastatván, s kellőképpen megmagyaráztatván, azt helybenhagyom, végső akaratomnak esmérem, és az írásra jelenleg tehetetlen lévén, saját kezem keresztvonásával megerősítem.

Költ Ketskémén az 1840-dik évi május hónap 3-dikán.

Id. Dömötör László saját kezem + vonása.

Mi előttünk, mint ezen esetre bírőiképpen kiküldött tanúk előtt: Simonyi János m. p. szenator, úgysis mint meghívott. Én előttem Balog Sándor hites polgár m. k. Mi előttünk, mint meghívott tanúk előtt: Csernus Mihály m. k. Mi előttünk, mint meghívott F. Szabó József m. k. Bentsik Antal + saját kezem keresztvonása.

A borítékon azonos írással: Idősb Dömötör László úr végrendelese. Más írással: Bemutatattott: Majus 4-én 1840. a bírói jegyzőkönyv 1341. száma alatt.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 15. 184., Fasc. 1. 1840.

Kétlapos irat, eredeti.

102.

ÖZVEGY MÁDI MIHÁLYNÉ SZABÓ ILONA TESTAMENTUMA 1840. október 31.

Alább megírt Szabó Ilona, néhai Mádi Mihály özvegye Istennek kegyelméből és bölcs rendeléséből eltöltvén e múlandó világban mintegy 85 esztendőket, özvegységben pedig 30 éveket, Istentől vett földi javaimról, érezvén testemnek naponként hanyatló erejét s gyengélkedését, és ezáltal óhajtván halomás esetére maradékaim között támadható bármely ízetlenségeket és visszavonásokat eltávoztatni, végső és megmásolhatatlan rendelésem ily formán.

Néhai Mádi Mihály férjemmel a csendes házassági életben 32 éveket eltöltvén, attól származott János és Ferenc fiaim, továbbá Erzsébet Keresztúri Jánosné, Judit Molnár Péterné, Johanna Német Jánosné, Klára Máté Istvánné és Zsuzsanna Salamon Jánosné leányaim, kiket is sorsomhoz képest illendően felnevelvén, tehetségemhez képest szárnyokra is bocsájtottam. Ezeket előre bocsájtván, megemlítem, vagyon:

1-ör. Az 6-ik tizedben Mádi József és Gero Jánosné szomszédságokban egy házam. Melynek fundusa ugyan néhai ipamról, Mádi Mihályról szállott boldogult uramra, de a rajta tett és hosszas özvegységemben jó karban tartott épületeket elholt férjem és Máté István vöm oltalmazták meg. Ezen házam eránt azt rendelem, hogy az holtom után legyen örökös jussal Klára kedves leányom és Máté István vömé oly kötelezés alatt, hogy osztály nyíláskor fizessenek többi testvéreiknek egy esztendő leforgása alatt házjuss fejében fejenként 50, öszvesen háromszáz, [azaz] 300 forintokat váltóban.

2-or. Vagyon az Alsó hegyben Zobolay Sámuel és Szabó István szomszédságokban egyszázötven utakból álló szőlőm, melyet néhai férjemmel együtt szerzettünk háromszáz ezüst forintokon. Ezen szőlőmet hagyom Klára leányomnak és kedves vömnek, Máté Istvánnak mint hűséges dajkáimnak és gondviselőimnek oly megjegyzéssel, hogy azon szőlőmből nevezett vöm és leányom fizessenek az első pont alatt érdekllett testvérek és gyermekeimnek 500, azaz ötszáz v. forintokat egész juss fejében.

3-or. Vagyon a Homoki közön a Görög temető mellett tiszteletes tudós Tatay András úr és Kis Jánosné szomszédságokban három pásztából álló szőlőm, melyet néhai Szabó Dániel boldogult bátyám hagyott nékem a körülötte tett 15 évi való hűséges fáradságaim jutalmául, mely ugyan az idő viszontagságai miatt ugyan elpusztult, de azt én özvegységem ideje alatt tettem használható állapotba. Ezen szőlő eránt azt rendelem, hogy az holtom után eladódván, annak árán fent érintett örököseim egyaránt osztozzanak. A megváltás elsősége Klára leányomnak szabadságában hagyatván.

4-er. Amely készpénzbeli segedelmeket gyermekeim felsegélésekre már adtam, azokról már említeni sem akarok.

5-ör. Az ingó javaimból hagyok Máté Julianna onokámnak két derékaljat, négy vánkust és egy dunnát. Molnár Julianna onokámnak egy derékaljat, egy vánkust. Keresztúri Klárának és Lídiának adasson egy derékalj és két-két vánkus. A többi fennmaradandók és ágyi ingók legyenek magáé Klára leányom és vöm Máté Istváné.

6-or. Valamint az utolsó pont, úgy a többiek alatt érintett javaimra nézve rendelésem úgy állapodik meg, hogy Máté István vöm és Klára leányom kötelesegeiknek teljesítésekre jelen végrendelésem felbontása és publicaltatása napjától egy esztendő elforgása után lesznek kötelesek.

7-er. Hagyok a reformata szent ekklesiának 25 váltóforintokat, valamint az alumniai reformatus szegény ifjak szükségeik pótolására szinte 25 v. forintokat. Öszvesen ötven v. forintokat, mely summát Máté István vöm és Klára leányom annak idejében javaimból kötelesek lesznek letenni. Temetésem az [egy olvashatatlan szó] Társaság által megtétetvén, fennmaradandó pénze legyen Klára leányomé magáé, a szőlő minden edényekkel együtt.

Mely ebbéli végső akaratom előttem szórúl szóra felolvastatván, és érthetőleg megmagyaráztatván, azt helybenhagyom, nevem aláírásával és saját kezem keresztvonásával megerősítem, s a ns. város Levelestárába betétni kívánom. Költ Ketskeméten 1840-ik esztendei October hónap 31-ik napján.

Szabó Ilona Mádi Mihálynének keze + vonása.

Előttem és általam Ferentzy Móric m. p. szabados Ketskemét városa levéltárnoka, mint jelen esetre bíróképpen kiküldött s különösen megkért deputatus által. Mi előttünk meghívott tanúk előtt: Varga József m. p. Vrasda Ignác m. k. Takáts János m. p. Varga István m. k.

A borítékon azonos írással: Szabó Ilona asszony, néhai Mádi Mihály özvegyének végső rendelése.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 46. 1840., Fasc. 1. 1840.

Kétlapos irat, eredeti.

103. LIMBEK JÓZSEF TESTAMENTUMA 1841. január 23.

A teljes Szentháromság, Atya, Fiú és Szentlélek Istennek nevében.

Én, alább is megírt Limbek József Isten ő szent felsége kegyelméből eltöltvén ez árnyékvilágban 69 esztendőket, ámbátor testemben súlyos nyavalyákat érzek, mindazonáltal még ép elmével bírván, földi javaimról, melyeket a szent Istennek különös kegyelméből vettem, s melyekkel még bírok, hogy kedves gyermekeim közt azok eránt ízetlenség s visszavonás ne támadjon, hanem egymás kölesönös szeretetiben élhessenek, végső rendelést kívántam köztük tenni, mindenekelőtt előre bocsájtván a következőket.

Gondolkodásom fő tárgyai szeretett kedves gyermekeim, úgymint: Lajos, Antal, János fiaim, Mária és Amália kedves leányaim, kiket is nyertem néhai nemes Koltai Anna szeretett első feleségemmel való csendes házassági életemben. József, Dienes, Ida és Emilia, kiket az isteni gondviseléstől néhai nemes Pázmándy Terézia (kinek első férjétől Kiss Lajos úrtól maradt Kiss Lajos mostoha fiam) kedves feleségemmel való békés házassági időm alatt áldattam meg. Harmadszori házasságra léptem pedig szerencsétlenségemre most is életben lévő nemes Pribék Katalinnal, kitől maradékim nincsenek. Továbbá, javaim ezek:

A/ Vagyon a 3-ik tizedben Tóth János és nemes Devozsza András szomszéd-ságában tulajdon szerzemény házam.

B/ Vagyon postat-statióm mellett (melyet ns. Koltai Anna első hitvesemmel való házasságom ideje alatt vettem, hanem nemes Pázmándy Terézia szeretett hitvesemmel való házasságom ideje alatt tarthattam meg) és ahhoz megkívántató tíz ló, 2 kocsi, 2 stájer kocsi, 2 fedeles hintó, taliga, egy vontatólánc, 2 csatlólánc, lószerszámok és nyergek. Megvannak a postahivatalhoz szükséges protocollumok.

C/ Vagyon Szent Lőrinczen 32 hold árendás földem, a gazdasághoz kívántató eszközök, kötelek, ponyvák, zsákok.

D/ Vagynak házi eszközeim, ágyi ruháim, és egyéb ingó-bingók, melyek a háznál a padláson és kint a tanyán találhatóak, vagynak baromfiak is.

E/ Vagynak 8 nevezetes puskáim.

F/ Vagynak Czollnerné nagyasszonyságnál nevezetes drágaságiam zálogban bizonytalan időre 630 v. forintban, melyek néhai első feleségemről nemes Koltai Annáról maradtak, s amelyekről a tisztelt asszonyságnak zálogos írása Antal fiannak kezei közt vagyon.

G/ Vagynak 3 darab marháim, melyek boldogult 2-ik hitvesemről maradtak, s a tőle származott gyermekeimet illetik. Ugyan 2-ik feleségemről maradtott egy 400 forintos Colét, mely szinte tőle való gyermekeimet illeteti. Kinek ezeken kívül vagyon a Siemándi (?) pusztában 107 ¼ hold első classisú szántó és kaszáló földjök, Bogárdon 12 hold, Rétszilason 42 hold. Adósságaim pedig így következnek.

A/ Tartozok árendával a nemes város részére 1.200 forintokkal.

B/ A r. catholica szent egyháznak néhai Fekete Sándor úr pium legatumaival: 350 forintokkal.

C/ Ugyan a r. catholica szent egyháznak 100 forintokkal.

D/ Triandaphil successoroknak 1.600 forintokkal.

Összesen: 3.250 forintokkal, azaz háromezer kétszázötven forintokkal, és többel nem tartozok, sem gyermekeim el nem ismerhetnek, mert néhai nemes Pármándy Terézia kedves hitvesem által hírem s tudtom nélkül tett s még fentlévő contóbeli tartozásai az ő első férjétől származott, Lajos mostoha fiamat illetik, ki azokat különben is már elvállalta, és azért mivel én már azon contóbeli tartozásoknak nagy részit kifizettem, tulajdon kedves gyermekeimnek tartozik azt visszafizetni. Csak így osztozhatnak az édesanyjukról maradt javakon igazságosan.

Ezeknek ekként való előre bocsájtásuk után az a végső akaratom és rendelésem:

1-ször. Hogy a házamat, postát, az ahhoz tartozó minden készületekkel a Szent Lőrinczi földet a gazdasági eszközökkel, melyen jó készületű épületeim vagynak, és nevezetes javításaim (melyet, hogy herceg Coburg ő fejedelmi hercegsége a postahivatal segítségére, miután azt már több mint 100 esztendő óta ezen hivatal használja, ezen királyi hivatal könnyebbítése tekintetéből tovább is amellet meghagyand, biztos reménység lehet.) Mind-ezeket egybevéve 35.000, azaz harmincötezer v. forintra becsülvén, akarom, hogy ezen javaim halomásom után eladódjanak, és az előlszámlált terheim azok árokból kifizetessenek, meghagyván kedves gyermekeimnek, hogy a posta megtartásán, minthogy azt csak módos ember tarthatja meg, egyik is közüllük ne törekedjék, annyival inkább, minthogy az előljáróság ezen postahivatal eránt semmi segedelemmel soha sem volt, sőt, kegyes Koháry Ferenc úr ő hercegsége által folyamodásomra megajánlott 200 hold Szent Lőrinczi birtok megnyerésében kijázdott, azzal biztatván, hogy Watson fog felsegíteni árendás birtokkal, valamint herceg Coburg ő fensége kegyelme megnyerésében is akadályozott. Nem lehet tehát egyiknek is gyermekeim közül reménysége ahhoz, hogy a helybeli előljáróság ezentúl is figyelemmel legyen ezen királyi hivatalhoz. Hogy ha pedig ezen posta-station mindjárt halálom után

el nem kelne, annak administratiojára megbízom báró Laffert öngyagsága uradalmában gazdasági tisztartó kedves fiamat, Limbek Antalt, a véle még életben tett egyezés szerént, minthogy ő postahivatalban is gyakorlott, és benne helyhezhetem minden bizodalمامat.

2-or. A házamban lévő eszközöket és ágyi ruháimat hagyom és rendelem 2-ik hitvesemtől származott Ida és Emilia leányaimnak. A 8 puskáimat pedig osszák fel férfi gyermekeim magok között egyenlően.

3. Eladattatván az eladattatni rendelt javaim, azoknak bejövendő árokból fiztessenek ki mint fentebb is említém minden előszámlált terheim, valamint a temetésemre tett költségek, melyekre 250 v. forintokat rendelek. Úgy a parochialis anya-templomra rendelek 100 v. forintot, hogy évenként szolgáltatassanak nevemben elhunyt ns. Koltai Anna első feleségem lelkéért Anna napkor 4 szentmisék. A tisztelendő pater piaristák templomára rendelek 100 v. forintot, hogy évenként József napján szolgáltasson értem 4 szentmise. A tisztelendő pater francicanusok templomára hagyok szinte 100 v. forintot, hogy évenként Szent György napkor boldogult atyámért és anyámért 4 szentmisék szolgáltassanak. Hiszem, hogy ezen jó szándékaim időről időre a kiírt napokon érettünk, elhunytakért végbevitetnek. Továbbá a magam feje fölibe való kőkeresztre szinte rendelek 50 v. forintot.

4-er. Minthogy fentebb is megjegyzém, Pribék Katalinnal mind magam, mind gyermekeim szerencsétlenségére harmadszor is házasságra léptem, ki hét ízben elhagyott, a Szentszék előtt hurcolt és gyalázott, ámbár ugyan néki azon ajánlásom feltételes volt, hogy engemet megbecsül, gyermekeimnek hűséges szerető anyjuk és gondviselőjük lesz, amit legkevésbé sem teljesített, mivel erántam hűségtelen lett, sőt engemet és számos gyermekeimet nyomorgatott, mert már 1.200 forintig exequáltatott, és így ámbár semmire érdemes nem volna, mindazáltal néki 1.000 v. forintokat javaimból rendelek, mellyel annyival inkább megelégedhet, mivel azon idő olta, miolta hűségtelenül tőlem különlakik, terheltevésemmel tartottam, és így:

5-ször. Kifizettetéven javaim árából mindenek, melyeknek kifizetéseket megrendeltem, akarom, hogy a fennmaradandó summa 7 gyermekeim között egyaránt osztassanak fel, és férfi gyermekeim rátájokat csak akkor vegyék kezekbe, kik még törvényes időt el nem érték, amidőn azt elérik. Addig pedig csak rátájok jövedelmeit használhassák. Különösen Dienes katona fiamra nézve rendelem, hogy ő rátáját csak akkor vehesse kezébe, amikor a katonaságból hazakerül. Addig pedig csak interessét húzza. Valamint hajadon leányaim is, Mária és Ida férjhez menetelekig csak rátáik interesét használják. Kik közül Idát édesanyja testvérei gondviselésekre bízom. Neveletlen gyermekeim rátájuk pedig ns. városnak adasson által kamatra.

7-er. Ezen végső akaratom végrehajtójának és massae curatornak rendelem kedves Antal fiamat, ajánlván néki, hogy ezen végső atyai akaratomat híven teljesítse, amiért is néki fáradsága jutamául, de csak egyszer, 500, azaz ötszáz v. forintokat rendelek javaimból, melyeknek mindenek előtt részére leendő kihúzása után történhet meg a fentebbi pont alatt általam elrendelt egyenlő osztály.

Melyek után testemet a földnek, honnan vétetett, lelkemet a Teremtőnek ajánlván, gyermekeimet pedig, kiket az atyafiságos szeretetre intek, az ő végzetlen gondviselésére bízom.

Ezekben foglaltatván végső rendelésem és akaratom, melyet, miután előttem felolvastattott, annak lenni eselmérek, tulajdon nevem aláírásával megerősítve.

Költ Ketskeméten, 23-ik Januarii 1841.

Limbek József m. p. császári királyi postamester. L.s.

A borítékon azonos írással: Császári királyi postamester Limbek József úrnak végrendekezése, melyet haláláig a város gondviselése alatt a város Levelestárában kíván tartani. Más aláírással: Praesentum die 25. Januarii 1841.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 7. 1841., Fasc. 1. 1841.

Négylapos irat, eredeti.

104.

VINCZE ISTVÁN TESTAMENTUMA

1841. április 1.

Alólírott eltöltvén e múlandó világban 48 esztendőket, s előttem forgatván az élet bizonytalan voltát, egyszersmind pedig néhai boldog emlékezetű Szabó Erzsébet első hitvesemtől származott Vincze Julianna Cseh Zsigmondné kedves leányomnak, úgy mostani ns. Csizsár Erzsébet kedves hitvesemnek jövendő sorsokat szívemen viselvén, hogy köztök támadható bármely kedvetlenségeknek s ízetlenségeknek okait eltávoztathassam, testemre nézve ugyan gyengélkedő egészséggel, de mindamellett ép elmével lévén, Istentől vett csekély javaimról végső és megmásolhatatlan rendelésemet teszem ekképpen, ugyanis:

I-ször. Van a harmadik tizedben nemes Deák János szomszédságában egy jó karban lévő házam, melynek fundusát a rajta volt roskadt nádas épülettel Szabó Erzsébet néhai első hitvesemmel szerzettem. A rajta fennálló cseréppel fedett jó épületet pedig mostani kedves hitvesem, ns. Csizsár Erzsébettel szerzett közkeresményből tettük. Ezen házra nézve végső akaratom az, hogy míg többször nevezett kedves hitvesem él, avagy nevemet viseli, legyen annak birtokában. Történhető halála, vagy férjhez menetele esetével pedig szálljon ezen házam örökös jussal Vincze Julianna kedves leányomra. Megjegyezvén azonban, hogy mivel ezen háznak egész fundusát boldog emlékezetű első hitvesemmel szerzettem, ámbár annak egész árát korán történt haláláig ki nem fizettük, mindazáltal addig is, míg kedves második hitvesem él, vagy nevemet viseli, kívánván kedves leányomat is néhai jó édesanyja utáni csekély közkeresményből részesíteni, erre nézve rendelem tehát, hogy a még régi állapotban lévő s hasznobérbe kiadatni szokott nádas háznak árendájából Csizsár Erzsébet kedves hitvesem egyetlen Julianna leányomnak évenként 15, azaz tizenöt v. forintokat fizessen. Az egész épületet pedig jó karban tartsa, rajta semmi pusztulást történni ne engedjen.

2-or. Van az úgynevezett Szarkás új erdőben mintegy 3 holdnyi új erdőm, tökéletesen beültetve, melyet első hitvesemmel szerettem, részint azzal, részint kedves mostani hitvesemmel készítettem el. Erre nézve akarom, hogy halálom után kétfelé metszve, fele azonnal szálljon Julianna leányomra, a másik fele pedig maradjon kedves hitvesem birtokában. Úgy azonban, hogy ennek csak haszonvevője legyen. Halála vagy férjhez menetele után pedig ez is szálljon örökös jussal Julianna kedves leányomra.

3-or. Az Alsóhegyben Csok András és doktor Sény János úr szüleik szomszédságában van mintegy 240 utakból álló szőlőm, s hozzá egy kevés szüretelő gyep, melyet mostani, már többször nevezett ns. Csiszár Erzsébet kedves hitvesemmel együtt szerettem. Ezt hagyom kedves hitvesemnek tulajdonosi jussal. Julianna leányom tökéletes kirekesztésével. Úgy, hogy arról tetszése szerint szabadon rendelkezessen.

4-er. A Mária hegyben Szabó József és ns. Lestár Sándor úr szüleik mellett van öt pásztaból álló szőlőm, több kisebb s nagyobb darabokban lévő veteményföldekkel együtt, melyet szinte mostani kedves hitvesemmel szeretünk, melyet akarom, hogy holtom után szálljon Vincze Julianna Cseh Zsigmondné leányomra. Megjegyezve azonban, hogy ha netalán halálom olyankor történne, amidőn már a tavaszi mukáltatás megtéetett, azon esetben csak szüret után menjen leányom birtokába, azon egész évi haszonvétel kedves feleségemet illetvén.

5-ör. Ugyan a Mária hegyben, a negyedik pont alatt jegyzett szőlőm mellett szerettünk szinte mostani kedves hitvesemmel Krisán Istvántól két pásztaból álló mintegy 60 út szőlőt 3 és fél véka alá való szántófölddel együtt. Erre nézve rendelem, hogy míg hitvesem él, avagy nevemet viselendi, maradjon békés birtokában, s használatában. Holta vagy férjhez menetele után pedig szálljon tulajdonosi jussal nevezett Vincze Julianna Cseh Zsigmondné kedves leányomra.

6-or. Néhai Vincze Mihály és Pap Katalin szülőimről maradt reám ösiségképpen a Szolnoki köz végén Jenei István szomszédságában mintegy 12 véka alá való szántóföld, melyből a testvéreim örököseivel történt osztály alkalmával azoknak, szinte a mostani kedves hitvesemmel tett szerzeményből fizettem 75 v. forintokat. Erre nézve rendelem, hogy szálljon tulajdonosi jussal Vincze Julianna leányomra úgy, hogy a közkeresményből reá fizetett 75 v. forintokból Csiszár Erzsébet hitvesem a maga illetőségét rajtok ne követelhesse. Megjegyezve itt is, hogy ha netalán olyankor történne halálom, amidőn már ezen föld be lenne vetve, csak a függő termés elvétele után szálljon leányom birtokába, mely akkor egyedül kedves hitvesemet fogja illetni.

7-er. Vannak minden, egy jó és tisztességes házhoz megkívántató ingó javaim, házi eszközeim. Ezekre nézve akaratom az, hogy a subládán és ágybelieken kívül (minthogy Julianna leányomat tisztességesen kiházásítván, már ilyesekkel ellátam) mindenek osztassanak egyenlően kétfelé. Valamint a szőlőhöz tartozó minden edények is, úgymint az egy nagy kádon kívül lévő, többi kisebb kádak, hordók, csebrek, sajtó, egyszóval mindenféle aprólékos ingó javacskaím, melyek házamnál bárhol találtassanak, osztassanak szinte egyenlően kétfelé. A nagy kád pedig, minthogy azt helybül kimozdítani ba-

jos, maradjon helyben kedves hitvesem használatában. Ennek holta után, vagy férjhez menetele esetével pedig mind ezen nagy kád, mind pedig a szőlőhöz tartozó egyéb edények s házi ingók a már kijelentett subládán és ágybelieken kívül szálljanak tulajdonosi jussal Vincze Julianna Cseh Zsigmondné leányomra. Mindeneket kedves hitvesem jó állapotban tartani köteleztetvén.

Végezetre, utoljára azon esetre, ha ne talán Vincze Julianna kedves leányom (amit ugyan a bölcs Isten távoztasson) szinte mag nélkül halna el, rendelem, hogy az általa kiházásításakor elvitt holmik maradjanak férjének, s vőmnek Cseh Zsigmondnak örökösen. Minden egyéb jelen végrendeletemben elszámolt s által veendő vagyonokat pedig vagy mostani kedves hitvesemnek, ha tudniillik akkor még életben leszen, vagy az én alább megnevezendő osztályos atyámfiainak s jóakaróimnak nevezett vöm általbocsátani köteleztetik. Ezen javak tehát leányomnak történhető magszakadása esetén, ha még akkor hitvesem él, s nevemet viseli, ennek birtokába szálljanak. Halála vagy férjhez menetele esetén pedig következő atyámfiakra háramoljanak. Ugyanis a Szolnoki köz végén levő 12 véka alá való ősi szántóföldet hagyom néhai Vincze Mihály, Vincze Mária és Vincze Erzsébet három testvéreim örökösöire a törvényes örökösödés lineája szerint három részre egyenlően. Továbbá néhai Vincze Mihály kedves testvér bátyámnak jószívűségét szívemen viselvén, s amennyire tőlem telik, gyermekei iránt testvéri szeretetemet megbizonyítani kívánván, akarom és rendelem, hogy az első pont alatt nevezett házam feleségem holta vagy férjhez menetele, úgy leányomnak is mag nélkül történendő halála esetén szálljon Vincze Mihály és Vincze Sándor kedves unokaöcsémre egyenlően. Úgy azonban, hogy abból a reformata szent ekklesiának 50 v. forintokat, a reformata főiskolára szinte 50, a r. catholica szent ekklesiának 50, a lutherana szent ekklesiának 25, az ispotálybeli szegényeknek 25, a nemes város, mint földesuraság számára 25. Irántam mindenkor megkülönböztetett jóindulattal viseltetett Tóth István bátyám uram iránt is hálámat kívánván bizonyítani, ugyan a ház értékéből nevezett hagyományosaim által kedves gyermekei számokra rendelek kifizetni 250 v. forintokat. Summa: 475 v. forint.

Szeretett komám Méhes István úrnak is barátsága előttem mindenkor kedves lévén, a mondott eset előállításával a házból gyermekeinek szinte hagyok 250 v. forintokat. Mely hagyományimat nevezett hagyományosim 725 v. forintokban öszvesen minden magok vonogatások nélkül kifizetni tartoznak. A Mária hegyben lévő egész szerzemény szőlőm, amit a 4-ik pont alatt Julianna leányomnak, mind az, mit az 5-ik pont alatt hitvesem haláláig annak használatába rendelem, leányom és hitvesem mag nélküli halálok vagy hitvesem férjhez menetele után szálljon két részre egyenlően néhai Vincze Mária és néhai Vincze Erzsébet kedves leánytestvéreim örökösöikre. Megjegyezvén, hogy a szőlő előbb két egyenlő részre osztván, Vincze Mária örökösei szabadon választhassanak.

N. B. Néhai Vincze Mihály kedves testvérem árváinak gyámattyok lévén, már egyiknek osztálybeli illetőségét kiadtam, a másiké pedig még bent van. Erre nézve akarom és rendelem, hogy ennek illetősége a most meglévő bo-

raim árából s készpénzemből leányomnak minden terheltetése nélkül kedves hitvesem által fizettségük ki. Ami ezekből fennmarad, legyen kedves hitvesemé.

Végezetre szívekre kötöm mind kedves leányomnak, mind kedves vőmnek, hogy szeretett hitvesemet holta napjáig mindenkor tiszteletben tartsák, mind engem, mind azt halálunk esetén tisztességesen eltakarítani kötelességeknél tartsák. Mely ezen végrendeletem előttem érhetőleg felolvastatván, azt minden pontjaira nézve kellőképpen megmagyaráztatván, ezt mindenképpen helybenhagyom, és saját nevem aláírásával megerősítem.

Költ Ketskemetén 1841-ik évi Aprilis 1-ső napján.

Vincze István m. k.

Mi előttünk Veres István m. p. mint bíróiképpen kiküldetett senator előtt. Keresztes János m. p. mint szinte bíróiképpen kiküldetett előtt. Karátsonyi Zsigmond hites polgár.

A borítékon azonos írással: 3-ik tizedbeli lakos Vincze István szabómesternek végrendelete. Más írással: Praesentum nro. diarii 895 die 1. Aprilis 1841. Publicatum die 26. Aprilis 1841.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 34. 1841., Fasc. 1. 1841.

Kétfalpos irat, eredeti. A borítékot lezáró három viaszpecsét ép.

105.

AKKERMAN JÁNOS TESTAMENTUMA

1841. május 19.

Alább is megírt Akkerman János esztergályos mester Istennek kegyelméből és bölcs rendelkezéséből eltöltvén e múlandó világban mégpedig nőtlen állapotban mintegy 53 éveket, Istentől vett s saját fáradozásom által szerzett javaimról ép és egészséges elmével bírván, de testemnek naponkénti erőtlenségét és gyengélkedését érezvén, végső és megmásolhatatlan rendelkezésemet következőleg kívántam megtenni:

Ezelőtt 27 évvel szabad királyi Szeged városából ide Ketskémétre vévén lakásomat, a nemes tanács által lakosi jussal fel is ruháztattam, és az időtől fogva, mint csendes, józan lakos mesterségem folytatása mellett szerzemény javaimat épségben tartottam, melyek állanak:

Nevezetesen vagynak 400, azaz négyszáz váltóforintjaim helybeli szappanfőző mester, Zsigmond Károly úrnál törvényes kamatra kiadva.

Szinte vagynak még 200, azaz kétszáz váltóforintjaim, melyeket ideiglen néhai Firtling József úr özvegyének, Mayer Terézia asszonynak adtam által használás végett minden kamat nélkül.

Vagynak házi ingó javaim, és mesterségemhez megkívántató eszközeim. Ezeket előre bocsájtván, minekutána a halotti egyesületnek szintén tagja vagyok, ha Isten ő szent felsége végórámat elrendelendi, sorsomhoz képest lendő tisztességes eltakarításom azon társaság által fizetendő pénzből történjen meg.

Minekutána néhai Firtling József úr legkisebb férfi gyermeke, János (mint javaimnak fő örököse, közelebb elholt, annál fogva kívánván szívességemet annak leánytestvéreivel éreztetni, minthogy azon ház erántam már több évek oltá mind beteges, mind egészséges állapotomban hűséges ápolását különösen megmutatta, annál fogva Zsigmond Károly szappanfőző mesternél lévő 400, azaz négyszáz forint tőkepénzemet hagyom örökösen és megmásolhatatlanul érdeklett Firtling József úr kedves két leányainak, Borbálának és Teréziának egyenlő jussal. Úgy szinte azok kiházásításokra hagyom azon 200 v. forintokat is, melyek ez időleg Mayer Terézia asszony, néhai Firtling József özvegyénél vagynak használás végett kamatfizetés nélkül, de ezen pénzeket csupán férjhez menetelekkor vehessék kezekhez.

Ingóimat szinte Firtling József úr örököseinek hagyom egyenlő osztályra. Végre: tapasztalván Zsigmond János úrnak szinte erántam kimutatott több évbéli szívességeit, minthogy néhai esztergályos mesterséget tanuló József fia volna, hogy ez is valaha szívességemről megemlékezzen, az esztergályos mesterséghez megkívántató minden műszereket nékie hagyom és rendelem.

Végre megkívánom azt is, hogy javaim örökösei halomásom esetére a városi pénztárnak fizessenek 10 v. forintokat.

Melyek ebbéli végső rendclésem előttem szórúl szóra felolvasott és érthetőleg megmagyaráztatván, azt minden részben helybenhagyom, nevem aláírásával és saját kezem vonásával megerősítem.

Költ Ketskeméten az 1841-ik évi Majus 19-én.

Johan Akerman [s. k.]

Elöttem Ferentzy Móric m. p. városi levéltárnok. Elöttem Szegedy György m. p. előttem Tultik György m. p.

A borítékon más írással: Akkerman János esztergályos végrendelése. Újabb írással: Beadva: 1842. esztendei Aprilis 22-ik napján a bírói jegyzőkönyv 1001-dik száma alatt.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 1. 1842., fasc. 1. 1842.

Egylapos irat, eredeti.

106.
VRASDA IGNÁCNÉ HASZMAN ERZSÉBET
TESTAMENTUMA
1841. július 31.

Az Atyának, Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében!

Alább is megírt Hasman Erzsébet, Vrasda Ignácné, eltöltvén az életben 58 éveket, különösen pedig férjemmel Vrasda Ignáccal nem egészen csendes házasságban 38 éveket, érezvén testi eröm hanyatlását, még ugyan ép elmével s jó egészséggel lévén, de különösen nevezett férjemnek velem való kegyetlen bánása által kényszerítettvén, jó eleve kívántam történhető halálom esetére végrendeletemet feljegyeztetni.

Előre bocsájtván azt, hogy midőn férjemhez, Vrasda Ignáchoz mentem, az 1803-ik évi October 3-án költ házassági szerződés, melyet néhai ipam, Vrasda András és Hasman Károly testvérem az én édes atyám nevében írtak

alá, nyilván azt tartja, hogy ha én magtalanul halok el, akkor hozományom visszakövetelhetetlenül férjemnél maradjon. Ha pedig az Isten házasságunkat gyermekkel fogja megáldani, akkor hozományomon kívül is minden nekem és férjemnek található javainkhoz közös tulajdonosnak fogok tekintetni. Most miután nyolc gyermekek által tettem házasságunkat gyümölcsössé, a főtebb elmondott szerződésbeli jogomhoz ragaszkodom. Továbbá ugyan ezen szerződés szerént házasságunk kezdetén vittem férjemhez 600, azaz hat-száz forintokat, aztán pedig 500, azaz ötszáz forintokat, öszvesen egyezer-egyszáz forintokat. Mely ezen utóbbi summáról szóló okleveleim ugyan elvesztek, hanem, ha annak valóságáról kérdés támadna, akkor Haszman György szabadkai lakos szücs mester testvérem azt az édes atyám után kezeinél lévő oklevelekkel be fogja bizonyítani.

Ezek után tehát azt akarom és rendelem, hogy az én és férjem, Vrasda Ignác birtokában lévő vagyonokból, melyekhez a fentebbiekhez képest közös tulajdonosi jussom van, s amelyek állanak egy házból és egy szőlőből:

1-ör fizetessenek ki négyszáz forintok, úgymint a parochiale Nagytemplom, tisztelendő pater franciscanus atyák, kegyes szerzeti tisztelendő atyák és a Szent Erzsébet templomaikra külön-külön egy-egy száz forintok alapítványul úgy, hogy ezen hagyományoknak kamatjáért mind a négy templomban évenként egy-egy requiemet mondjanak az én és a keresztény meghalt hívek lelkiért.

2-or. Fizetessenek ki 200, azaz kétszáz forintok a romai catholicus és a reformata két szent egyházak részére külön-külön egy-egy száz v. forintban úgy, hogy ezen summák a két szentegyház igazgatóságának gondviselete alatt arra fordíttassanak, hogy két elaggott szegény özvegyasszony azon summának kamatjára lakást kapjon a városban. Különösen pedig azt akarom, hogy ezen végrendeletem foganatosításakor, ha ugyan életben lesznek, e jótétemnyeimet elsőbb érezze egy részről Pappenberger Anna, más részről Baktai Susanna.

3-szor. János és Ferenc fiaimnak házasságok és mesterségek kezdésére hagyok kifizettetni fejenként egy-egy száz forintokat. Tartozzanak azonban ezen pénzek felvételekor bebizonyítani annak az általam kijelelt célra leendő fordítását.

4-cr. Vrasda Franciska leányom és Zoftsák József vejemtől származandó unokáim részekre hagyok gyámtyai kezelés alatt 300, azaz háromszáz forintokat úgy, hogy azon summát nevezett leányom és vejem gyermekeik felnevelésekig csak bátorságos kezesség mellett vehessék fel, és kamatját gyermekeiknek kifizessék. Ha pedig nevezett leányom és vejem maradék nélkül halnának el, akkor ezen háromszáz forintokat a nemes városnál hagyom az utcai szükségére hidak és utak javítására. Végteére:

5-ör. Minthogy fent elszámolt hozomány pénzemen kívül nevezett szobabútorokat, ágyi ruhákat, öltözeteket és két vég vásznat vittem férjemhez, azt rendelem, hogy egyik ágyam legyen halálom után, amelyben magam fekszem Zoftsák Józsefné, Vrasda Franciska leányomé, a másik ágyam pedig Pesten lévő Erzsébet leányomé.

Mely ezen végső akaratom előttem felolvastatván, és kellőleg megmagyaráztatván, azt mindenekben helybenhagyom, saját utolsó akaratomnak eszemérem, és tulajdon nevem aláírásával megerősítem.

Költ Kecskeméten, július 31-kén 1841.

Elisabeta Hasman m. p. [gótbetűs aláírás]

Előttem s általam, mint ezen esetre bíróilag kiküldött városi hites írnok előtt és által Hornyik János m. k. előttem Karátsony Zsigmond m, k. hites polgár.

Előttem Farsang Pál m. k.

A bortékon azonos írással: Hasman Ersébet Vrasda Ignácné végrendelete. 7. tized. Beadatott 1841-dik évi Julius 31-dik napján.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 29. 1841., Fasc. 1. 1841.

Kéttalpos irat, eredeti.

107.

ÖZVEGY PINTÉR FARAGÓ JÓZSEFNÉ NAGY ERZSÉBET TESTAMENTUMA

1841. október 11.

Alább is írt Nagy Erzsébet, néhai boldog emlékezetű Pintér Faragó József kedves férjemnek elmaradott özvegye, Istennek kegyelméből és bölcs rendelkezéséből eltöltvén e múlandó világban mintegy 70 éveket, szemeim előtt tartván a halálnak bizonyos voltát, de bizonytalan óráját, Istentől vett azon földi javaimról, melyeket az 1832. évi Martius 14-dik napján költ és városi örökös felvállásokat magokba foglaló jegyzőkönyvbe beírott s gyermekeimmel tett osztályos egyezség kelte óta szerzettem fáradtságos munkálkodásaim után, végső és megmásolhatatlan rendelkezésemet teszem ily formán:

1-öször. Vagyon a 6-dik tizedben Balla László szomszédságában egy jó állapotban lévő házam, melyet ugyan még néhai férjemmel együtt szerzettünk, de fent érintett egyezség kelte után István kedves fiamnak iparunk után szerzett pénzből fizettünk ki, annak árát 3.500 v. forintokig.

2-szor. Vagyon a két Szegedi utak között Banó János úr földje mentében 28 zsák alá való földem, melyet szinte nem régen szerzettem. Ezen földemnek ára egy része még 1.300 v. forintig engem terhel.

3-szor. Vagyon még a Kerek tó mellett mintegy 6 zsák alá való szerzemény földem.

4-szer. Birok a Csalányosi tó felé az új szőlők között Király Sándor úr szomszédságában lévő mintegy 600 utakból, szüretelő helyből, veteményföldből álló szőlővel, melyben jó cserepes ház is vagyon, tulajdon szerzeményem.

5-ször. Vagynak lábas jószágaim, nevezetesen mintegy 150 darab birkám, 6 jármos ökreim, 2 hámos lovaim, 10 darab heverő marháim, házi ingó javaim. Mely ezen előszámlált és átaljában István kedves fiam szorgalma és fáradtsága után szerzett javaim eránt az egyenes akaratom és végső rendelkezésem, hogy minekutána ez ideiglen is István kedves fiamnak erántam mindenkori fiúi vonzódását, tiszteletét és hűséges dajkálkodását tapasztaltam, fent emlí-

tett minden javaim örökös jussal egyedül ötöt magát illessék. Ami annál inkább, minthogy a túlsó lapon érintett felvallás szerint boldogult férjemmel szerzett javakból többi gyermekeimet kielégítettem.

Minthogy ezek szerint István fiam leszen javaimnak egyenes örököse, kötelessége fog lenni, engemet szenvedőleg illető terheimet kifizetni, azon 1.300 v. forintokban, amelyekkel Baromlaki János úrnak föld árával tartozok. Továbbá, tartozik engemet holtomig tisztességesen ápolni, gondomat viselni, holtom után pedig bízván fiúi szívességében sorsomhoz képest eltemettetni.

Vége: kívánván hírem nevét is a lelkekre nézve fennhagyni, hagyok:

A/ A parochiális Anyatemplom szükségéi fedezésére 100 v. forintokat.

B/ A tisztelendő pater piaristák templomokra 20 v. ft.

C/ A tisztelendő pater franciscanus templomra 25 v. ft.

D/ A Szent Erzsébet templomára 25 v. ft.

E/ A Szentháromság kápolnájára 25 v. ft.

F/ A Boldogságos Szűz kápolnára 25 v. ft.

G/ A katholica ispotályra 25 v. ft.

H/ A reformata szent ekklesiára 25 v. ft. Vége.

I/ Szinte a reformata ispotályra 25 v. forintokat.

Öszvesen: 300, azaz háromszáz v. forintokat, mely summa pénzeket halomásum törtévnén, István kedves fiam tartozzon felelet terhe alatt egy esztendő elforgása alatt részenként és apródonként kifizetni.

Mely ebbéli végső rendelésem előttem szórúl szóra felolvastatván és megmagyaráztatván, azt minden részben helybenhagyom, nevem aláírásával és saját kezem vonással megerősíteni s nagyobb bátorság okáért a város Leveletárába betenni kívánom.

Költ Ketskemetén, az 1841. évi October hónap 11-dikén.

Nagy Erzsébet, Pintér Faragó József özvegyének keze + vonása.

Előttem s általam Ferentzy Móric m. p. szabados Ketskemet városa levéltárnoka, mint jelen esetre bíróilag kiküldött és megkérített deputatus előtt. Előttem Karátsonyi Zsigmond m. p. hites polgár. Mi előttünk meghívott tanúk előtt: én, Fekete István m. k. Bótsány László m. k.

A borítékon azonos írással: Nagy Erzsébet, Pintér Faragó József özvegye végső rendelete. Más írással: Praesentum die 11. Octobris 1841. Lásd bírói jegyzőkönyv. Újabb írással: 1845-ik esztendő Februarius 28-kán felolvastatván, publicatott.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatók: No. 39. 1841., Fasc. 1. 1841.

Kétlapos irat, eredeti.

108.
ÖZVEGY SAATOR PÉTERNÉ KASZÁS JUDIT
TESTAMENTUMA
1842. február 22.

Végrendelés

Én, alább is megnevezett nemes Kaszás Judit, néhai nemes Saator Péter kedves férjemnek 37 évig hűséges házastársa, 15 évektől fogva pedig tisztelő öz-

vegye, érezvén éltes koromnál fogva hamar történhető egészségbeli változásaimat, s ezekből származható utolsó órámat. Míg még ép elmével és egészséges testtel vagyok, tisztelt férjemnek 1813-ik évi Februarius 4-kén tett testamentomát és azt módosító 1825-ik évi December 31-kén tett rendelkezéseit szemem előtt tartván, minden névvel nevezendő s szabad tetszésemről függő ingó és ingatlan javaimról következő utolsó rendelkezést teszek.

Előre bocsájtván azt, hogy ámbátor hamvaiban is tisztelt és szeretett férjem, néhai nemes, nemzeti Saator Péter úr az 1813-ik esztendei Februarius holnap 4-ik napján egy, mind tisztelt férjem, mind pedig általam is aláírott és a maga eredetében szabados Ketskemét városa levéltárába betett, más eredeti másolatban pedig nálam is meglévő testamentomot, úgy későbbben 1825-ik évi December 31-én azon testamentomnak pótolására módosítást tett legyen. Minthogy azonban azon testamentom, s ennek pótlékja férjemmel együtt szerzett javainknak csupán csak némely részét tárgyazzák, a más több részei pedig együtt keresett javainknak, amelyek tudniillik azon rendelkezésben kimentve nincsenek, az én szabad rendelkezésem alá vagynak felhagyatva. Minthogy továbbá férjemnek utolsó rendelkezési után is keresmény javainkat mind férjemmel együtt szaporítottuk, mind özvegyességemben, Isten jóvoltából azokat időről időre gyarapítottam, s ha Isten életemnek kedvezend, ennek utána is gyarapítani igyekezem. Mindezekhez képest férjem testamentomába s annak pótlékjába ki nem mentett, s azoknak solennizálások után együtt, vagy özvegyességemben egyedül szerzett és még ezután szerzendő ingó s ingatlan javaimról, nem különben túl a Dunán nemesi birtokomnak javításairól és jövedelméről, tisztelt férjemnek testamentoma világos értelme, valamint országos törvényeink erejek szerint rendelkezni annyival bizonyosabb jussom vagyon, mivel az érdeklött rendelkezések szerint kezeim e részben nemcsak megkötvén nincsenek, de sőt ha akartam volna, mindenemet eladhatom, pénzzé tehetem, s ahová tetszik, oda vihettem, vagy fordíthattam volna. Ily korlátlan szabad helyheztesésben rendeltem:

1-ör. Hogy az ezennel megsemmisített s 1833-ik évi Julius holnapban költ s Ketskemét városának levéltárházából kikért, s ki is hoztatott rendelkezéseim a közben jött véletlen változások miatt, megszűnván, azok akármely tekintetben és akadályul ne tekintessenek.

2-ör. Hogy tekintetes nemes Fejér Vármegyében fekvő Czece helységében osztályban jutott nemesi birtokom a javításokon kívül, melyekről különösen kívánok rendelkezni, most is meglévén, azok országunk törvényei értelmében osztályos atyámfiainak ágazatai szerint atyafiságosan szeretettel békességgel egyenlően osztassanak.

3-ör. Hogy t. c. Madarász József öcsémnek már általadott s általam építtetett házi örökség az ő és maradékainak örökös jussal tulajdonok maradjon.

4-er. Az úgynevezett Sidóházi örökségemet, mely a romano catholicum templom mellett fekszik, hagyom Madarász Sibilla hűséges atyámfiaának azon utasítással, hogy ha az atyafiságos osztálykor a fundus más atyafinak esne, az épületek hitelesen megbecsültetvén, édeklött Sibilla jó atyámfiaának, a becsü által megállapított summa kirekesztőleg magának tulajdonosi jussal általadattasson.

5-ör. Testvéreimmel tett osztályunk alkalmával nemes Tézsla Jánosnak Sidóháza-i 4 hold földekkel együtt az édesanyámnál 540 forintokban zálogban lévén, s az nekem jutván, minekutána azon 540 forintokat én felvettem s a zálogból kibocsájtottam, azon summa mint osztályos ráta tőkepenzeimből kerüljön ki, s az osztozó atyafiak között a 2-ik ponti mód szerént egyenlően osztasson fel.

6-szor. Tisztelt néhai férjem Ketskemét városában és annak térségében fekvő javaink eránt, nevezetesen a házi örökség, Budai út mellett fekvő örök föld, ezt egész kiterjedésében hozzátartozó épületekkel és kertekkel értve, alsó Városföld-i szinte örök földünk, amint most van, Mária kerti szőlőnk, a vásár állása szomszédságába helyhezett alsó régibb szárazmalmunk, hozzá tartozókkal, zsidótemető melletti szárazmalmunk nem különben, minthogy 9.050 váltóforintok eránt vélem együtt, vagyis egyértőleg rendelését megtévén, azon vagyonokat az illetőknek halálom után birtokokba adatni kívánom akképpen, amint azok akkor találtatnak. Így a már elhagyatott javakat messziről is érdekelni nem lévén céloom, azokon kívül rendelkezek.

7-er. Különös hajlandóságomnak és tisztán vonzó szeretetemnek jeléül szívembe zárva tekintvén t. Madarász Gedeon úr öcsémnek és hitvese Tóth Sofia asszony öcsémnek két férfi és három leány szeretett gyermekeinek irántam bizonyított jóságokat. Tóth Sofia asszony jó atyámfianak hagyom a kis szobában lévő nagy almáriumban találtató jó ruháimat kettőn kívül, melyekről alább fogok rendelkezni. Továbbá a középső szobában fennálló almáriumból szinte az ő számára rendelek 18 inget, két tucát asztalkendőt, 6 abroszt, egy tucát törülközőkendőt. Egy más almáriumból pedig 24 pár kapcát, 6 alsó szoknyát, és 6 alsó lepedőt.

8. T. Madarász László öcsém Vilmos nevezetű édes fiának számára tőkepenzeimből adassanak 2.000 váltóforintok, melyeket kedves szülei azon fiú nevelésére fordítsanak.

9. T. Madarász József öcsémnek szinte tőkepenzeimből hagyok 2.000 forintot, a maga szabad tetszése szerinti használásra.

10. Néhai Madarász Anna, t. Balásfalvi Kiss Károly úr volt hitvesét, mint tulajdon gyermekemet lélkemből kedvelvén, s szeretvén, annak három árvái, úgymint Gyula, Gedeon és Rózsi számokra egyenlő jussal rendelem azon 5.000, azaz ötezer forintokat váltóban, melyek érdeklött édes atyoknak kötelező levél mellett által adatva vagynak. A Széktői egész szőlőmet, két gunyhókkal együtt, nem különben a Parrag féle nagy szőlőt, ha gazdasági tekintetből életemben el nem adnám. Ha pedig eladom, akkor annyi summa, mely abból bejön, légyen a kis árváké a szőlőkhöz értetődvén az azokhoz tartozó s megkívántató kádak és hordók, úgy szüretelő edények is. A vásárállási felső szárazmalmomat, hozzá tartozókkal. Továbbá a nevezett árváknak hagyom az Alpár-i és Borbás-i most ugyan még árendás, de reménységem szerént megváltandó földjeimet. Ha az történne, hogy a Páhi rész jószág továbbra is a nemes város használásába maradna, a beruházott summának az általános örökösök részekre a 6-ik pontban érintett kifizetések mellett az ott

lévő birtokom is az árvák édes attyoknak adasson által hozzá tartozó épületekkel együtt. Igen megkérvén a nemes tanácsot, hogy ezen rendelkezésemet különösen az árvák tekintetéből jóváhagyni méltóztasson.

Mindezen hagyományaimra nézve meg vagyok győződve, hogy tisztelt Kiss Károly öcsém, említett árváinak sorsokat teljes iparkodással javítani atyai kötelességének esmérvén, azoknak számokra csorbítás nélkül megtartandja. Mivel azonban őket is érdekelhetik szomorító és károsító történetek, azon esetekben is elhatározott akaratom, hogy azokat, vagy azokból valamely részt eladni, vagy béterhesíteni szabad nem léssen. Hanem mint tedei (?) commissumok légyenek használatában. Mely ezen elhatározott akaratomnak akarmely esetben is pontos megtartására az érdeklött édes attyát érzékeny indulattal megkérem. Ha mindamellet ezen kéréseim sikertelen lehetne, a helybeli helyvét vallástételt követő szentegyház buzgó előljáróit is az árvák Istene nevében megkérem, hogy az árvákra nézve tett intézkedéseimet az előttek jól tudva lévő módokkal kézen tartani szíveskedjenek.

11. Madarász Rózsa kedves rokonomnak T. Madarász Pál úr vőinek (?) és gyermekeinek javakat atyafiságos indulattal gyarapítani kívánván, azoknak számokra hagyok 3.000 forintokat. A végső szobában az ajtónál való ágyat és 6 pár ezüstnyelű késeket s villákat, 6 ezüst kanalakat, 6 ezüst szármolyokkal, egy ezüst kis ibriket cukorszelenccével együtt, a kamrában 24 zsákkal s egy nagy ponyvát.

12-szer. Idős koromnak erőtlenségei között mellettem szenvedő és sok kellemetlenségeket békességgel tűrő, engedelmes és hűséges gondviselőm, Madarász Sibilla kedves atyámfiának fáradozásait, nyughatatlanságait megjutalmazni több esztendőktől fogva teljes szándékom lévén, ő nekie a városnál lévő tőkepénzemből hagyok 8.000, azaz nyolc ezer forintokat váltóban. Ezen kívül a végső szobában az utca felől első ágyat hozzátartozókkal együtt, tükröt, subládát, hat pár aranyos findzsát ibrikjével és cukortartójával együtt. A középső szobában két egyforma keményfa almáriumokat, hat pár ezüst nyelű késeket és villákat, 6 szármolyokat, a nagy cukorszelenccét, nagy kávésbrikkel s ezüst lábassal együtt. Két ezüst gyertyatartókat hamvvevőkkel. Két tucat asztalkendőt. Egy tucat törülköző-kendőt a szépiből, 6 abroszt, 6 alsó lepedőt. A nagy kamrában 24 zsákot, egy ponyvát. Ha halálomkor a házamnál készpénz találatna, abból adják ki az eltakaríttatásomra szükséges költségeket, melyek, ha elegendők nem lennének, vagy talán a háznál pénzem nem maradna, a nemes várostól kérettessen ki annyi, amennyi szükséges leszen. Abban az esetben pedig, ha a temetésre felvett summa a megkívántató költségekre el nem költődne, a megmaradott pénzt minden számadás terhe nélkül tartsa meg a maga számára.

13. Legidősebb néhai testvéremnek az ő jóságát s szegénységemben gyakori segedelmezését soha eléggé meg nem hálálhatván, az eddigi tetteken kívül ezennel amit csekély javaimból háládatosságom bizonyosságul teljesíthetek, örömmel teljesítem. S ezen tekintetből a 2-ik pontban érdeklettek kívül Kis Kun Szent Miklósi lakos nemes Baky Antal öcsémnek a nála levő adósság bészámításával kétezer forintokat, nemes Baky István öcsémnek hasonlóan

2.000, azaz kétezer ezüst forintokat. Dunaföldvári lakos Csenterik Jónás kisfiának 500, azaz ötszáz forintokat adatni rendelek.

14. Még egy testvéremnek hajadon leánya, Nagy Erzsébetnek sorsa szívemen fekdvén: annál is inkább, hogy több testvérivel tett osztályakor megkárosított, annak némű nemű vigasztalására és gyámolítására adassanak 1.000, azaz egyezer forintok váltóban. Továbbá hagyok számára a középső szobában egy tetszés szerént választandó ágyat, paplannal, s takaróval, a középső szobabeli kanapéval, hozzá való székekkel és egy tükröt. T. Madarászné öcsémasszony a 7. pontban érdeklett ruházatokból adjon néki két ruhákat. Ezeken kívül hagyok még nekie a konyhára nyíló szobában egy almáriumot, hat alsószoknyát, két tucat asztalkendőt, egy tucat törülközőkendőt, 12 inget, 6 pár kapcákat, 6 alsó lepedőt, 4 abroszt, a heverő keszkenőkből szinte részt vehessen.

15. Nemes Kaszás Sára nővéremnek Nagy Mihály férjétől származott másik leánya, néhai Nagy Sára öcsém asszonynak T. orvostanár Cseresznyés Sándor férjétől életben lévő Sándor fiának számára hagyok egyezer forintokat.

Az előszámlált hagyományaimmal kedves atyámfiai eránt óhajtván vérségi öszveköttetésemnek szeretetét megbizonyítani. A közintézetek eránt eddig is tettleg kimutatott hajlandóságomat következőkben nyilvánítom.

16. A helybeli reformata ekklesia számára hagyok 2.000, azaz kétezer forintokat oly móddal, hogy azon summa kamatra adódván, a jövedelméből az úri szent asztal s ahhoz megkívántató eszközök feltartásának, s ha a mostani szent asztal helyett a szent ekklezsia tisztelt előljárói mást készítettetni kívánának, akkoron azon 2.000 forintok szaporulatjaikkal együtt arra fordíttassanak.

17. A helybeli iskoláknak virágzóbbá lehető elősegelésekre rendelek 1.500, azaz egyezeröttszáz forintokat oly formán, hogy mivel értésemre esett a természettudományokhoz még elegendő eszközök nem volnának, azon summából 500 forintok haladék nélkül instrumentumok szerzésére, 1.000 forintok pedig az iskolai előljáróság által oda, ahova legszükségesebb, juttassanak.

18. A helybeli ágostai vallástételt követő ekklezsia 1.000, azaz egyezer forintjaimmal adós lévén, annak segedelmére 500, azaz ötszáz forintokat elengedek. Ötszáz forintokkal pedig a 17. számban érdeklett eszközökre, melyeknek azon hitsorsosi is hasznát veendik, kifizettetni rendelek.

19. Az első halotti egyesület halálom esetére 250, azaz kétszázötven forintokat kifizetvén, ebből a helybeli romano catholica ekklezsianak 50 forintokat, az ájtatos szerzetnek 25 forintokat, a T. Szent Ferenc szerzetének 25 forintokat, a nem egyesült ó-hitű ekklezsianak 25 forintokat, öszvesen 125 forintokat hagyok. A megmaradandó 125 forintokhoz más pénzből 125 forintokat tévén, így 250 forint a reformata ispotályra oly formán rendelek, hogy míg az épület [építése] elkezdődne, addig azon summa kamatra adódjon, és a cél eléréséig gyümölcsözzön. A Czece-i reformata ekklezsianak hagyok 1.000, azaz egyezer forintokat.

20. Hogy cselédjeim erántok kimutatandó szívességeimről megemlékezzenek, és hűségeknek jutalmát vehessék, Madarász Sára szakácsnémnak, ha halálomkor nálam szolgál, hagyok 100 forintokat, egy vetett ágyat, derékal-

jakkal, váncosokkal, 6 zsákot és némely konyhabelieket. A többi cselédjeimnek úgymint kocsisomnak s házi kapásomnak, két szolgálóimnak, ha holtom történik, s akik nálam akkor szolgálnak, fejenként 25 forintokat.

22. Halálom esetére a legillendőbb tisztességgel s rendtartással leendő eltemtetésemet emlékkövemnek elkészítését, s egyebeknek végrehajtását bízván ezen testamentomomnak, úgy férjem rendelkezéseinek az alább írt végrehajtójává, azon urat megkérem, hogy megértvén gondolkodásomat, mindene-
ket hajtson végre.

23. Az ezen pontokban elhagyatott vagyonkból, temetésemre s emlékoszlopomra s egyebekre megkívántató költségekből s alkalmatosságokból, melyeket a végrehajtó úr illendőnek lát, amik felmaradnak, mindazokban, bármilyen természetűek legyenek, általános örökösömnek rendelem T. Saator János kedves atyánkfiának két leányát, s azoknak törvényes örökösit. Oly intézettel, hogy a Körösi közre dülő veteményföldem Réni öcsém asszonynak és törvényes maradékinak kirekesztőleg tulajdona maradjon, és hogy amely javakban a megboldogult bátyok és ezen rendelkezéseinknél fogva részesülnek, azokat mint testamentomi szerzeményeiket békességgel, szeretettel minden lárma ámezés (?) nélkül atyafiságosan osszák el.

24. Ezen végső rendelkezésemnek, úgy férjem testamentomi és codicillusi rendelkezéseinek is végrehajtásokra senator és táblabíró n. Kun János urat megkérni ajánlván, a tisztelt úrnak már régolta tapasztalt készségében intézeteimnek szokott pontossága beli sikeresítéseket s foganatosításokat.

Mely utolsó rendelkezésemet ekképpen bevégezvén, lelkemet az én jó teremtő Istenemnek ajánlom, testemet pedig a sírnak nyugodalmas porai közé helyheztenni kívánom a feltámadásnak nagy napjáig. Egyszersmind ezen rendelkezésemet két eredeti párban elkészítetve s solennizáltatva tulajdon s önkéntes akaratomnak elesmérem, s annak nagyobb hitelére azt tulajdon kezem aláírásával s nemzeti pecsétemmel megerősítve, egyik párban szabados Ketskémét városa Levéltárába betétenni, a másik párban pedig magamnál tartva, holtom után a reformatata ekklezsia levéltárába tartani, s mindkét helyekre a végrehajtásról készülendő tudósítást is beadni kívánom.

Költ Ketskémén, 1842. évi Februarius 22-ik napján.

Született Kaszás Judit, Sátor Péter özvegye [m. p.] L. s.

[Más írással készült záradék:] Alulírottak néhai senator Sator Péternek özvegye, szül. ns. Kaszás Judit asszonyság kívánságára a ns. bírói szék által ezen elkészített végrendelete hitelesítésére lévén kiküldve, amidőn fenn tisztelt asszonyság tulajdon lakásán megjelentünk volna, a fenn tisztelt asszonyság két párban elkészített végrendeletét, melynek egyike a városi Levelestárba, a másik hasonló a tulajdon lakásán fog tartatni, személyesen kezünkben adta, kinyilatkoztatván, hogy ezen okirat az ő tulajdon akarata és végső rendelete legyen, mely általunk lett meghitelesítés alkalmával alólírottak egyszerre mind az öten jelenvoltunk. Kecskeméten, Februarius 22-én 1842.

L. s. nemes Kun János m. p. mint a helybeli főbírói szék által kiküldött s különben is meghívott senator. L. s. ns. Kováts József m. p. mint a helybeli ns. bírói szék által kiküldetett főjegyző. L. s. ns. Gassich János tanácsnok, s te-

kintetes Csongrád megye táblabírája, mint tanú. L. s. ns. Veres István m. p. tanácsnok, t. ns. Külső Szolnok megye táblabírája., mint tanú. L. s. ns. Kun László, mint tanú s városi tisztii ügyész.

A borítékon azonos írással: Tekintetes nemes Kaszás Judit nagyasszonynak, néhai T. c. senator nemes Saator Péter úr özvegyének utolsó rendelése. 1842. Februarius 22-ikéről. Más írással: Beadatott 1842-dik évi Februarius 22-kén a bírói jegyzőkönyv 674-ik száma alatt. Közönségesítetett 1851. Decembris 21-én.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 10. 1842., fasc. 1. 1842.

Hatlapos irat, eredeti. A végrendeletet hitelesítő és a borítékot lezáró 6-6 viaszpecsét ép.

109.

FÚRÚS TÓTH IMRE TESTAMENTUMA

1842. június 18.

Az Atyának, Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében. Amen.

Alább is megírott Fúrús Tóth Imre eltöltvén 75 éveket életpályámon, miután testi erőmet hajlott időkorommal együtt járó nyavalyám megtörte, érezvén életerőm hanyatlását, gondolóra vévén az élet mulandóságát, a halálnak pedig bizonyos voltát, de bizonytalan idejét, még ép elmével lévén, történhető halálom esetére kívántam gyermekeim s illető unokáim között reájok szállandó vagyonaimra nézve a következő végrendeletemet feljegyezni.

Mielőtt azonban rendelkezésemet kezdeném, előre bocsájtom azt, hogy gyermekeim néhai Firák Bíró Erzsébet rég elhalt jó hitvesemtől négyen származtak, kik közül életben vannak Ferenc és Balázs fiaim, s Ilona Bodor Józsefné leányom. Viktória Dékány Imréné leányom már több évek előtt férjestől együtt elhalván, ez után van két unokám, Dékány Imre és Viktória. Szinte előre bocsájtván azt, hogy nevezett néhai Firák Bíró Erzsébet hitvesem hozományául jött kezemhez kétszáz forint készpénz, mely mostani vagyonaimba van beruházva. Ezen vagyonaim pedig állanak a következőkből:

A/ Van házam 4-ik tizedben, Zilai István és ns. Visontai András szomszédságában, melynek fundusa ugyan ősi, de épületei sajátaim, mert régi időkben kétszer leégvén, tetemes költséggel építettem fel mindenestől.

B/ Úrréten Magó Mihály és Csabai Márton szomszédságában van mintegy 35, azaz harmincöt hold mezei kert földem. Ez ősi volna, de háromszáz ezüstpörnt saját szerzeményemen váltottam idegentől vissza azon földeket, melyeket két leánytestvérem, mint maguk illetőségét abból elidegenített.

C/ Csödörben Szinnyai József és Barmos Károly szomszédságában van 20, azaz húsz hold saját szerzemény földem, melyet szerzemény szőlőmön cseréltem Szinnyai Zsuzsannátúl.

D/ Bujártóban van három pászta szőlőm Kelemen István szomszédságában, mely szinte saját szerzeményem.

E/ Birok a nemes városi tanács kegyességéből Szent Királyi pusztában ötven hold árendás földet.

Midőn ezelőtt mintegy két esztendővel magamnak már erőmet hanyatlani éreztem, két férfi gyermekeimet pedig megházásítottam, ezen javaimat közöttök ideig-óráig felosztottam oly formán, hogy házamban két fiam lak-

ván, magam Balázs mellett maradtam, ki azolta hűségesen gondom viseli. Ferenc fiamnak átadtam szentkirályi árendás földemet egy kocssal szerszámostul, három kocsis, két heverő lóval, harminc birkával és nyolc sertéssel. Balásznak odaadtam úrréti földemet egy kocssal szerszámostul, négy lóval, szinte harminc birkával és hat darab sertéssel. Ilona leányomnak pedig kiadtam csödöri húsz hold földemet. Mindnyájoknak ideiglenes, s csak történhető halálom esetéig leendő használatukba. Néhai Viktória leányomtól származott két unokám akkor még nem lévén felnevelkedve, azoknak még semmit sem adtam.

Ezeknek előre bocsájtása után végső és megmásolhatatlan rendelkezésemet tészem ily formán:

1-ör. Van 500, azaz ötszáz v. forint terhem. Ezen adósságomat halálom után a közös vagyomból tartoznak kifizetni Ferenc és Balázs fiaim s Ilona leányom hárman.

2-or. Házam legyen két fiamé, Ferencé és Balászé, ha atyafiságosan meglakhatnak közösen benne, ha nem, akkor egyik a másikat elégítse ki vagy adják el, s osztozzanak az árán.

3-or. Úrréti mezei kert földem legyen szinte Ferenc és Balázs fiaimé. Tartozzanak azonban az első pont alatti és alább is említendő terhet viselni egyenlően, valamint ezen föld egyenlően lészen közöttök felosztandó.

4-er. Alázatos tisztelettel kérem a városi nemes tanácsot, hogy a hűséges közteher viselés kötelességének teljesítése mellett Sz. királyi 50 hold árendás földemet két fiam kezén meghagyni szíveskedjék. Melyet azok ketten osszának két egyenlő részre magok között.

5-ör. Csödöri húsz hold földemet továbbra is és örökösen Ilona Bodor Józsefné leányom birtokában maradjon, ő is mindazáltal a reá rovott és még rovandó terhet két fiaimmal viselni tartozzék egyenlően.

6-szor. Bujártói három pászta szőlőm legyen Viktória Dékány Imréné leányomtól származott unokáimé, úgymint Dékány Imréné és Dákány Viktóriáé, és ezen fölül Ferenc és Balázs fiaim s Ilona leányom három-három egyenlő részben fizessenek nekik 1.000. azaz egyezer forintokat váltó cédulában.

Minthogy azonban föntebbi három örököseimnek terheket hagyok, Dákány unokáimnak vagyonaiból járandó ösiséget pedig a szőlővel és ezer forintokkal felesleg is kijuttatottnak hiszem. Itt megjegyzem azt, hogy Dékány unokáim halálom után azonnal nem szoríthatják föntebbi három örököseimet az ezer forintok kiadására, hanem legalább három esztendő tartzozzanak várakozni, s ez idő alatt illetőségüket részenként is felvenni.

Ezeknek utána lelkemet teremtőmnek, testemet pedig a földnek ajánlván, gyermekeimet és unokáimat az isteni gondviselés kegyes jóvoltába bízom, és mindnyájokat a békességre, atyafiságos egymás szeretetére s csendes polgári magaviseletre intem.

Mely ezen végső rendelkezésem előttem felolvastatván, és megmagyaráztatván, azt minden pontjaiban helybenhagyom, saját akaratomnak elesmérem, kinyilatkoztatom, és önön kezem keresztvonásával s nevem aláírásával (minthogy kezeim elgyengülvén, magam nevemet alá nem írhatom) megerősítem.

Költ Kecskeméten, Junius 18-dik napján 1842-dik esztendőben.

Fúrús Tóth Imre saját kezem + vonása.

Elöttem s általam, mint jelen esetre bíróilag kiküldött városi hites írnok előtt és által Hornyik János m. p. Elöttem Lakatos Sándor m. k. mint bíróiképpen kiküldött városi hites polgár. Mi előttünk, mint meghívott tanúbizonyosságok előtt: Hidvégi András m. k. Véghe Antal m. k. Körös Ferenc m. k.

Az utolsó oldalon azonos írással: Becsületos Fúrús Tóth Imre 4-dik tizedbeli lakos végrendelete.

Más írással: beadva 1842-dik esztendei Junius 18.ik napján.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 31. 1842., Fasc. 1. 1842.

Kétlapos irat, eredeti.

110.

FEKETE ISTVÁN TESTAMENTUMA

1842. július 1.

Alólirott nemes Fekete István testi erőmnek s egészségemnek naponkénti hanyatlásából végórám közelgetését érezvén, szeretett gyermekeim között támadható minden vizzálykodásokat és kérdéseket a következő végrendelettemmel kívántam elhárítani, nevezetesen:

Javaim természetének esméretére szükségesnek látom előre bocsájtani, hogy mindazon vagyonokat, melyek boldogult édes atyám uramnak, néhai senator ns. Fekete Sándor úrnak végrendeleténél fogva reám maradt, nem csak megtartottam, hanem szerzeményeimmel gyarapítottam is. Úgy mint:

Most meglévő házamból ns. Fekete Zsuzsanna testvéremet és néhai ns. Fekete Julianna Vég Pálné testvérem örököseit egyezség szerint 4.500 v. forintokkal, a szőlőmből pedig 500 v. forintokkal fizettem ki. A város földjén lévő erdőt hasonlóan 500 v. forintokkal váltottam meg. A Ballószegi és Páhi erdőket hasonlóan Sándor testvéremtől szerzettem. A reám maradt malomra nem csekély javításokat tettem. Heverő és igavonó jószágaimat, juhaimat és sertéseimet, házi és gazdasági eszközeimet jómagam szerzettem, részint szerzeményeimmel szaporítottam. Antal fiam házasságára, feleségelésére és adósságai kifizetésére, úgy szinte két leányaim kiházassításokra nevezetes summákat fordítottam. Különösen most legközelebb Antal fiam helyett Kozma Emanuel úrnak 1.000 v. forintokat fizettem ki.

Ezeken kívül nemes Putnoki Anna hitvesem jószágaiba is több rendbeli pénzeim vagynak beruházva, melyek közül nevezetesek a következők: Melega Jánosnak néhai ns. Putnoki Péter ipam uram adósságába fizettem 1.000 forintokat. Fülöp Annának szinte 1.000 forintokat, melyeken a Bereti rész szerzetett. Hasonlóan a Szamosszegi jószágba is 1.000 forintjaim vagynak beruházva.

Ezeknek előrebocsájtása után végső rendelkezésem a következőkben állapítom meg:

1-ször. Házamat, melyben a fentebbiek szerint 4.500 v. forintjaim vagynak beruházva, egészen szabad rendelkezésem alá tartozónak kívánom tekinteni, de oly kijelentéssel, hogy amennyiben még ebben ösiség volna, ennek kipó-

tolására hitvesem jószágaiba beruházott pénzeim szolgáljanak. Azért azokról rendelkezni nem kívánván, minden gyermekeimnek javokra egyformán hagyom. Ennek folytában rendelem, hogy házammak azon része, mely a Gröber funduson van, a hozzá tartozó fundussal együtt legyen Antal fiamé. A többi nagyobb rész pedig István fiamé. Mindkettőre nézve oly megszorítással, hogy elegendő ok nélkül el ne adhassák, sem le ne terhesíthessék, hanem ha körülményeik az eladást szükségessé tennék, és az árát azonnal más fekvő jószágba nem ruházhatnák, a ház ára a helybeli közgyám atyai hivatal gondviselése alá adattasson, és onnan István fiam a maga részét csak tökéletes korának elérése után vehesse kezéhez. Antal fiam része pedig az ő és unokáim javokra gyümölcsözőn, úgy, hogy a tőke Antal fiamtól származott és származandó unokáim számokra megtartasson.

2-or. Városföldi és Monostor-i földjeimet, szőlőmet és malmomat hagyom mind a négy gyermekeimnek úgy, mint Antal és István fiaimnak, Ágnes Putnoki Józsefné és Anna Kriston Pálné leányaimnak a következő kivételek mellett egyenlő osztályra.

A/ Hogy Antal fiamnak már 20 holdakat a Városföldi földemből kiadván, ezek részibe beszámíttassanak.

B/ Hogy István fiamnak a Városföldi része úgy szakasztasson ki, hogy az erdő beleessen, melyet magam váltván meg, István fiamnak hagyom minden beszámítás nélkül.

C/ A szőlőben beruházott 500 v. forintjaimat magának István fiamnak kívánván hagyni, ennek fejében legyen a Bodonyi féle szőlőben lévő dinka-pászta magáé Istváné, és csak a többi részen osztozzanak mind a négyen egyenlően.

D/ A malmot István tartsa meg 4.000 v. forintokban, és fizessen Ágnes és Anna testvéreinek fejenként 1.000 v. forintokat, melyet ha egyszerre ki nem fizethetne, a nála maradandó résztől a törvényes kamatot is megfizesse. Antal fiamnak innen járó 1.000 v. forintjaiba azon 1.000 v. forintokat számítom, melyeket helyette Kozma Emánuel úrnak kifizettem, és ezen 1.000 forintokat mint szerzeményemet István fiamnak hagyom. Minthogy pedig ezen malom Karátsony Antal úrnál árendata van, melyből még két esztendő vagynak hátra, az ezen való osztály csak az árenda kitelése után történjen. Az árendát pedig az én halálom után feleségem fogja húzni. Annál fogva István fiam csak azután lesz köteles leánytestvéreinek illetőségét kifizetni, mikor a malmot használása alá venné.

3-or. Ballószegi erdőmnek fele részét, mely szerzemény, hagyom István fiamnak, a másik felét, valamint a Páhi erdőt is mind a négy gyermekeimnek oly hozzáadással, hogy mivel a Páhi erdőt levágtam, és így megeshet, hogy midőn az illető földesuraság által kiváltódik, nem lesz benne annyi fa, mennyi a zálogba adáskor volt, s ezen híjánosságot kipótolni szükséges lesz. Ezen kárpótlás terhe mind a négy örökösömet egyformán illesse.

4-er. Az elszámolt fekvő javak osztályára nézve javasolom gyermekeimnek, hogy mivel édesanyjuk birtokai is közöttök egyenlő osztályra menendők, a könnyebb birtok és nagyobb haszonvétel tekintetéből igyekezzenek illetőségeiket úgy kiegyenlíteni, hogy mindegyiknek része, amennyire lehet, egy tagban vagy legalább minél kevesebb számú darabokban adódjon ki. Antal

fiamra nézve pedig, kinek eddig könnyelműséges és vesztegetésre való hajlandóságát fájlalva tapasztaltam, azt rendelem, hogy a neki hagyott fekvő javakat sem elidegeníteni, sem beterhesíteni szabadságában ne légyen, hanem azokat csak használhassa és gyermekei számára minden teher nélkül megtartani tartozzon.

5-ör. Juhaimból Antal fiannak már 100 darabokat kiadtam. A meglévő juhaimat hagyom István fiannak úgy, hogy mivel reám 350 darab juhok maradtak, leányaimnak ebbéli illetőségek fejébe adjon mindegyik leány testvérének 87 darabot.

6-or. Maradt reám 8 ökör. Ebből Antal fiannak már négyet kiadtam, leányaimnak hagyok fejenként két-két ökröt, a többi legyen István fiamé minden szekerekkel és gazdasági eszközökkel együtt. Azonban egy viselt ponyvát és a vett zsákokból húszat adjon István fiam Antal bátyjának.

7-er. Heverő ló maradt reám 6 darab, és két kocsis ló. Már két lovat egy csikóval Antal fiam kivett, még hagyok neki egy negyedfü paripa és egy kanca lovat. Leányaimnak szinte fejenként egy-egy lovat, a többi valamint a kocsis lovaik is szerszámostól legyenek István fiamé.

8-or. Heverő marháim mind magam szerzeményei, azért azokat István fiannak hagyom úgy, hogy azokból Antal bátyjának adjon egy fias tehenet választva.

9-er. Sertéseimet szinte magam szerzettem, melyeket hagyom István fiannak oly teherrel, hogy a most befogott 7 darab hízókból hármat, a maglókból pedig négyet adjon Antal bátyjának.

10-er. A szőlőhöz tartozó edényeken osztozzanak mind a négy gyermekeim egyenlően, kivéven a 200 akós kádat, mely magát István fiamat illeti.

11-er. Halálomkor találtatandó gabonáim és boraim vagy szinte Nyírben, Ballószegben és Városföldön lévő tűzifa és gally, nem különben minden élelmebeliek kedves feleségem és két fiam között három egyenlő részre osztódnak. A takarmány pedig legyen magáé István fiamé, melyből adjon Antal fiannak egy öl szénát.

12-szer. Leányaim tisztességes kiházasítások alkalmával kaptak elegendő ezüstöt, nagy értékű ékszereket és házi eszközöket. Azért ezekből nekik semmit sem hagyok, annyival inkább, hogy mindezeket (igen keveset kivéve) magam szerzettem. Hanem az édes atyámról maradt 115 lat ezüstöt, melyen boldogult atyámnak F. S. billege van, osztozzanak két fiam egyenlően. Az általam szerzett ezüst eszközök pedig, melyeken az én billegeim láthatók, legyenek magáé István fiamé.

13-szor. A házi bútorokból az édes atyámról maradt kanapé és 8 szék, egy almáriom, az egyik tükör, a kék szobában lévő kerek asztal és a nagy szobában a kis szoba mellett lévő polírozott nyoszolya legyenek Antal fiamé, a többi az ezüst feszülettel és képekkel együtt Istváné.

14-szer. A konyhabeli eszközöket, melyekből Antal fiam a maga részit már kivette, István fiannak hagyom, kivéven a réz üstöket, melyeken Antal és István egyenlően osztozzanak.

15-ször. Az asztali edényekből azon fél szerviz porcelán, melyen földi eper van festve, és 5 pár findza legyen Antal fiamé, a többi Istváné.

16-szor. A ládában lévő vásznakon, abroszokon és asztalkendőkön osztozzanak két fiaim egyenlően.

17-szer. Az ágyi ruhákból Antal fiamnak hagyok két derékaljat, 6 vánkust, egy veres színű paplant lepedőstől és egy másik kék selyem közepű paplant, egy dunnát és 5 nagy csipkés lepedőt. A többi ágyi ruhák legyenek István fiamé.

18-or. Antal fiamnak már egy hintót adtam, még a lengyel kocsimat neki hagyom. A meglévő hintóm és parasztkocsi pedig István fiamat illeti.

19-szer. Ékszereimből egy brilliantos gyűrűt, mellytűt, egy brilliantos és két kisebb gyűrűt, egy arany órát arany láncsal együtt István fiamnak, hét aranyat nyomó gyűrűmet és replér órámat pedig Antal fiamnak hagyom.

20-szor. Fegyvereimből már Antal fiam egy jó puskát elvett, még hagyok neki egy pár pisztolyt, a többi fegyvereimet pedig István fiamnak.

21-szer. Minden ruháim legyenek István fiamé, minthogy már Antal fiamat ezekből eléggé részeltettem.

22-szer. Ami az elszámláltakon kívül még halálom után maradna, nevezetesen készpénzben vagy kötelező leveleken lévő pénzeim, azokból kifizetődvén a temetésemre kívántató költségek, a városi illető köztartozásaim, cselédjeim bére, és minden lehető más terheim, a megmaradandó summa legyen kirekesztőleg István fiamé.

Mely végrendeletem által noha István fiamat szerzeményeimben a többieknél nagyobb mértékben részeltettem, reményem, hogy szeretett gyermekeim azon megütközni s emiatt zúgolódni nem fognak, ha tekintetbe veszik, hogy reá még semmi költséget nem tettem, a többieket pedig mind kiházasítások által, mind egyéb szükségeikben tehetségem szerént segitettem. Viszont István fiamról reményem, hogy valamint eddig erántam való hűségét tanúsította, úgy halálom után édes anyjának is hűséges gyámola és gondviselője lesz.

Ezen végrendeletemet halálom után fogamatba vetetni akképpen kívánom, hogy mivel nemes Putnok Anna kedves hitvesemet özvegyi tartás nélkül nem hagyhatom, de hagyni nem is akarom, annál fogva, ha hitvesem gyermekeivel ez eránt másképp egyezni nem kívánna, István fiam a neki hagyott házban illendő lakást engedni, minden gyermekeim pedig a városföldi és monostori földeimből, valamint a szőlőmből is egy ötöd részt élelmére kiadni tartozzanak, és ezeken csak az ő halála után osztozkodhassanak.

Mely ekképpen leírt végrendeletemet pontonként megfontolván, tulajdon akaratomnak és végintézetemnek esmérem, és saját aláírással is megerősítem.

Költ Kecskeméten, július 1-ső napján 1842-ik esztendőnek.

Galánthai Fekete István m. p. cs. k. őrnagy. L. s.

Ezen írást cs. k. főstrázsamester nemes Fekete István úr nekünk alólírottaknak mint c végre meghívott és együtt jelenlévő tanúknak oly nyilatkozással adta előnkbe, hogy ebben a saját végrendelete foglaltatik. Melyről aláírásaikkal ezennel tanúságot teszünk. Költ Kecskeméten július 1-ső napján 1842.

L. s. Nagy Lajos m. p. Kecskemét városa főjegyzője és meghívott tanú. L. s. Ferentzy László m. p. meghívott tanú. L. s. Veres István m. p. senator és meghívott tanú. L. s. Bóbis Sándor m. p. meghívott tanú. L. s. Kováts József m. p. városi főjegyző és meghívott tanú.

A borítékon azonos írással: Cs. k. főörmester nemés Fekete István úr végrendelete. Más írással: Bemutatott 1844-dik esztendei január 9-kén, a bírói jegyzőkönyv 299. száma alatt. Eltérő írással a következő jelzetek találhatók: 2-dik szám 1844., 1. cs. 1844. Hat lapos irat, eredeti. A végrendeletet hitelesítő hat viaszpecsét ép.

111. MÉNESI TÓTH JÓZSEF TESTAMENTUMA 1842. december 14.

Alább is megirt Ménesi Tóth József Istennek kegyelméből és bölcs rendeléséből eltöltvén e mulandó világban mintegy 82 éveket, szemeim előtt tartván a halálnak bizonyos voltát, de bizonytalan óráját, testemre nézve ugyan gyengélkedő erővel, mindazáltal amellet ép elmével bírván, Istentől vett földi javaimról (óhajtván halomásom esetére maradékaim között támadható bármely ízetlenséget és visszalódást eltávoztatni) végső és megmásolhatatlan rendelésemet tészem ily formán:

Első hitvesem Tokai Julianna, kivel a csendes házassági életben mintegy 28 éveket eltöltöttem, az 1831-ik évben uralkodó veszedelmes epemirigy [kolera] alatt elholt, attól származtak József, Rozália Kuttár Mihályné, Erzsébet T. Kováts Mihályné, Anna néhai Fodor László özvegye és Julianna Engedi Józsefné leányaim. Elvévén későbbben hitvesül Gujás Rozáliát, az is már elholt, és attól semmi gyermekeim nem maradtak.

Javaim, melyekről ezúttal rendelkezni kívánok, állanak:

Vagyon Kováts Ferenc és hitvese Bentze Erzsébetnél 1842. 10-a Januarii költ és kezemnél meglévő eredeti kötelezvény értelménél fogva 100, azaz egyszáz v. forint. Vagynak továbbá kötelezvény nélkül Rozália leányomnál 25 váltó forintjaim, szinte Kováts Ferenc helybeli lakosnál 150, azaz százötven v. forintjaim, mely summa pénzekről ugyan mind ez óráig kötelezvényt nem vettem.

Vagyon a Talfái közön Szurok Pál szomszédságában 1 véka alá való veteményföldem. Ezeket eszerént előre bocsájtván, minekutána gyermekeim csekély sorsomhoz képest illendően felneveltem, és szárnyukra bocsátottam, de némelyek azok közül megfelejtkezvén attyok eránt vonzó gyermeki hajlandóságról, kénytelen voltam Anna leányomhoz gyámságért folyamodni, aki ez óráig hűséges dajkám és gyámolom. Ennél fogva kívánván ezen leányomnak erántam mutatott szívességét és dajkálkodását némű nemüképpen jutalmazni, azt rendelem, hogy nevezett Anna leányomé légyen a tulsó lapon érintett veteményföldem, Kováts Ferencnél lévő egyszáz v. forintom tőkepénzemmél együtt. A többi summát, melyről még ez óráig nincsen kötelezvény, hagyom Rozália és Julianna gyermekeimnek egyenlő osztályra. Végre

szívére kötöm kedves leányom Annának, hogy halomásom történnén, engemet sorsomhoz képest illendően eltakaríttatni tartozzék.

Mely ebbéli végső rendelésem előttem szóról szóra felolvastatván, azt minden részében helybenhagyom, nevem aláírásával és kezem keresztvonásával megerősítem.

Költ Ketskeméten, 1842. esztendő december 14-ik napján.

Ménesi Tóth József keze + vonása.

Elöttem Ferentzy Móric m. p. szabados Ketskemét városa levéltárnoka, mint jelen esetre bíróilag kiküldött, s különösen meghívott deputatus előtt. Elöttem Nagy László hites polgár m. k. Mi előttünk: Lipotzi János m. k. Bada János m. k. Csendes József keze + vonása.

A borítékon más írással: Ménesi Tóth József végrendelete. Újabb írással: Beadvá 1842-dik esztendő december 14-dik napján. 1843-dik esztendei Martius 7-dik napján felolvastatván, publicáltatott.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: No. 49. 1842., Fasc. 1. 1842.

Kétlapos irat, eredeti.

112.

FERENTZY MÓRIC TESTAMENTUMA

1843. január 16.

Az Atyának, Fiúnak és Szentlélek Isten nevében.

Alább is megírott ns. Ferentzy Móric ezúttal szabad Ketskemét városának levéltárnokja, Istennek kegyelméből eltöltvén ez életben szinte már 44 évet, szemeim előtt tartván a halálnak bizonyos voltát, de bizonytalan óráját, de még azon környülállást is, hogy már szinte 2 évek olta több ízben véletlen szívszorongatással támadtatom meg, ne talán történendő halomásom esetére, nem lévén sem hitvesem, sem gyermekem, hogy javaim (melyek Isten kegyelméből nagyobb részben saját szorgalmam által lettek sajátjaim) bitangolásra ne kerüljenek, és leendő örököseim között a több zavarok kikerültesse nek, most még ép elmével lévén, végső rendelésemet ezekben állapítom meg. Előre bocsájtván ezeket, szüleim, úgymint cs. kir. nyugalmazott és jobb kezét hazájáért és királyáért a harc mezején feláldozván, b. Ferentzy János úr és nagyságos báró Breitvitz Dorottya lévén, több testvéreim: Ferentzy Károly, Terézia és Mária. Szüleim által illendően felneveltetvén és a kisebb iskolákat elvégezvén, később kispappá téttem esztergomi megyében, de onnan 2 évek után kijövnén, szinte szülcim költségén a nagyobb oskolákat is elvégeztem, 1822-ik évben hazámba visszakérültem és írno ki hivatalt vállaltam. Ezen hivatalt viselvén 1835-ig, akkor leváltárnokká választattam, amely hivatalban ezen óráig tehetetlenségemhez képest fáradozok. Kedves anyámat az 1837-ik évi Junius hónap 27-ik napján, atyánkat is e folyó év Martius 18-ik napján az anya-templom sírboltja alá eltemettem. Testvéreim e f. é. Júnus hónap 27-ik napján külföldről itt megjelenvén, néhai atyánknak az 1838-ik évi december 26-án tett és később 1840-ik évi Februarius hónap 18-ik napján tett, és csak testvérem Ferentzy Terézia magános kezénél tartott vég-

rendeleteit magunk közt felbontván és felolvastván, minekutána mi férfi testvérek azoknak tartalmaikat reánk nézve sérelmesnek tapasztaltuk, attúl végképpen elállottunk, és közibünk atyafiságosan meghívott ns. Ferentzy Gerely és László unokatestvérek előtt 1842-ik évi Junius hónap 28-án atyafiságosan megegyeztünk oly formán.

A/ Az 1-ső tizedben Bodog Sándor és a Hal-piac szomszédságokban fekvő atyánk által néhai senator Hanus Jánostól szerzett házat, melyben én 3.000, azaz háromezer v. forintokat beruháztam, saját szerzemény pénzből, köztünk atyafiságosan ötezer v. forintokban állapodott meg. Én azt általvettem oly formán, hogy elsőben is kivonván az én háromezer v. forintjaimat, és egy negyedrészt ötszáz v. forintokat, a három testvérnek fizetek egyezeröttszáz v. forintokat.

B/ Az új szőlők közt az úgynevezett Úri-hegyben tekintetes Balázsfalvi Kiss Mihály úr és Lisztes István szomszédságokban fekvő atyai szerzemény szőlőt egyik testvér sem kívánván az atyai testamentomban kiszabott négyezer, azaz négyezer v. forintokban megtartani, azt közakarattal eladtuk helybeli lakos keményítő mester Kováts Gábor úrnak oly formán, hogy 1843-ik évi Januarius hónap 1-ső napján megadván ezer v. forintokat, a többi summát vagyis kétezer v. forintokat négy évek elforgása alatt 500 forintokban kamatostúl együtt lefizetni tartozzék.

C/ A monostori nagyatyai 135 zsákoból álló és Ferentzy atyafiak szomszédságokban fekvő föld eránt atyánknak az volt óhajtása, hogy az Ferentzy nevű földnek megmaradna. Amint hogy azt tiszta atyafiságos indulattal 12.000 v. forintokban általadjuk Terézia testvérünknek oly kötelezés alatt, hogy a több három testvérnek, Móricnak két, Károlynak hat, Máriának pedig tíz évek alatt három-három ezer v. forintokat járandó törvényes kamataival együtt kifizesen.

D/ Az atyai városföldi ősi föld eránt, mely már 25 évek óta Ferentzy László nagybátyánk urunknál zálogban volt 8.000 forintokban, s most azt annak örökösei bírják, de mi azt kíváltani nem akarjuk. Egyezer v. forint feladásával légyen örökösen az övék, amint hogy azt már fel is vallván, és az ezer forint summát felvén, azt négyönk közt fel is osztottuk, esvén 250, azaz kétszázötven v. forint.

E/ Atyánk borbási 25 zsák árendás földjét Móric fiának hagyván, a pontos árendafizetés mellett. Azt már által is vettem, és használok is.

F/ A város határában a Szarkásban lévő új erdőt szinte által vettem, mint nekem ajánlottat.

G/ Néhai atyánknak 30 darab species aranyokra becsült arany repetír óráját nekem úgy hagyta, hogy fizessenek a 2 leány testvérnek fejenként 50-50 pengőforintokat, de azok atyafiságos indulatból elengedvén, az órát egyenesen nekem ajándékozták.

H/ Az ezüstöket magunk közt egyaránt elosztván, kiki a maga részét elvette.

I/ A házi minden ingó-bingókat, atyánk elmenvén lakni leányához, Hertzeznéhez, nálam egyéb nem maradt egy kanapé, 6 széknél, egy függő tükörnél, egy nyoszolya tele ággyal és nagyon csekély konyhabeli edények.

Hanem atyánk elholta után leány testvéreim annak 30 darab új lábbeli ruhájit és 2 kaputját nékem általküldték.

K/ Az atyai új hintót a testvérektől egyezés útján általvettem, azon summát le is fizetvén 150 v. forintokban. Ezeket eszerént megmagyarázván, azt rendelem:

1-ször. Hogy az atyafiságos osztálynak 10-ik pontja szerént, mely rendeli hogy akarmely testvérnek magva szakadság útján történendő esetiben az atyafiságos egyességes osztály érdeklett javak mutua successio útján egyik vagy másikra örökösen által szálljanak. Akarom tehát, hogy a házból nékem járandó 500, azaz ötszáz forintok, a szőlő árából engemet illető 750 forintok, a monostori földből járó 1.500 forintok, a városföldi zálogos földből kapott 250 forintok és az atyai háznál hagyott s fent előlszámlált ingók halomásom történvén, azonnal menjenek vissza Ferentzy Károly, Terézia és Mária kedves testvéreimre, vagy azok maradékikra. A többekre nézve azt rendelem, hogy ámbár a halotti egyesületbe rendes tag vagyok, mindamellert tisztességesen leendő eltakarításomra még adassanak 500 v. forintok a nálam ugyan nem lévő, de irományaim között találtató eredeti kötelező levelekben feljegyezve találtató pénzekből. A házba beruházott 3.000 forintjaimról azt rendelem, hogy azokból először is adódjanak.

A/ A városi pénztárba 50 forintok.

B/ Parochialis anya-templomnak 100 v. forintok.

C/ A reformata szent ekklesiának 100 v. forintok.

D/ Pater piaristáknak 25 v. forintok.

E/ Pater franciscanusoknak 25 v. forintok.

F/ Szenháromság kápolnára 10 v. forintok.

G/ Mária kápolnára 10 v. forintok.

H/ Cath. ispotálynak 10 v. forintok.

I/ Ref. ispotálynak 10 v. forintok.

K/ A nemzeti iskolába, szinte a pater piaristák, szinte a ref. Collegiumban tanulók, de jó igyekezetű fiaknak próbatételkor kiosztandó könyvekre eszten-dönként örökös fundatióul 100-100 (300 v. forintok) kamataiból. Őszvesen 640, azaz hatszáznegyven.

Továbbá, leendő hűséges szolgálómnak, akárki leend az, adódjanak 500 v. forintok, szüleim és érettem elmondandó évenkénti egy-egy nagy halotti miséért rendelek 300, azaz háromszáz forintokat azon kötelesség alatt, hogy az tőke mindenkor a helybeli plébános úr felügyelése alatt maradván, a fent írt célra csupán a kamatok fordíttassanak. A többi summán 3 testvéreim, vagy azoknak maradéki egyenlően osztozzanak.

2-szor. Kívánván Hertzeg Károly jó atyámfiáról is megemlékezni, az árendás borbási földemet annak hagyom, a pontos árendafizetés mellett.

3-szor. Minthogy helybeli nemzeti tanító Ketskeméti András tanító úrnak szíves hajlandóságát és több rendbeli betegségemben körülöttem tett dajkálkodását is több ízben tapasztaltam, annak hagyom a szarkási új erdőmet. Valamint a hintómat jó atyámfiának Ferentzy László úrnak.

4-szer. Az arany repetir órátam hagyom Hertzeg Sándor kedves öcsémnek, a sublaton lévő nagy órát Ferentzy Gergely bátyám leánya Ninának, a falon függőt pedig annak testvére, Juditnak.

5-ször. Amint házi jegyzékeim mutatják, közel 3.000 forintokig való ingóim, cserép és porcelán edényeim, ágyi ruháim (kivéven a magamét, amelyben nyugoszok és szolgálómét, mely egyenesen ötet fogja illetni) légyenek egyenlő osztállyal Ferentzy Anna, Ida és Ferentzy Jakabtól származott Hantzy unokahúgomé, kivéven a lakószobában lévő képeket, melyek egyenesen Gassich Idonia kisasszonyt, senator Gassich János úr leányát fogják illetni. Még figyelmet érdemelnek számos testi ruháim, melyek egyenesen sajátjaim. Ezek eránt azt rendelem, hogy azok közül 4 darab Hertzeg Sándor öcsémnek adódván, a többi egyenlő arányban a helybeli pater piaristák, reformatus és nemzeti oskolában tanuló jelesebb ifjak közt osztódjanak ki. Kívánván még megemlékezni Ketskeméti András tanító úr leánya Teréziára, annak rendelek 50 v. forintokat. Végre az Úrnapi oltáromat, mely nékem sok költségbe került, hagyom a romai catholica szent ekklesianak. Amely pénzem netalán halomásom esetében találódnak, az légyen azé, akárkinek is kirekesztésével, aki nékem hűséges dajkám leend.

Mely ebbéli végső rendelésem előttem szóról felolvastatván, de azt magam is több ízben megolvastván, és megfontolván, azt mindenekben helybenhagyom, nevem aláírásával és élő pecsétemmel megerősítve a ns. város Levelestárházába, melynek szinte 15 évig hűséges őrzője voltam, beadom.

Költ Ketskeméten az 1843-ik évi Januarius hónap 16-ik napján.

Nemes Ferentzy Móric m. p. ezúttal városi levéltárnok. L. s.

A borítékon más írással: Alább írottak hitelesen bizonyítjuk, hogy a mai alól irt napon, amidőn városunk közönséges házánál lakosainak ügyeik elintézésük végett bírói székét tartottunk, akkoron nemes Ferentzy Móric városi hites írnök és tiszteletbeli levéltárnok úr ezen saját pecsétjével lezárt írományt oly kinyilatkoztatás mellett mutatta be, hogy az ő végrendelete ebben foglaltatik. Kérvén azt elfogadtatni s a városi levéltárba betéttetni. Mit is tőle elfogadván, még a városi szokott pecséttel is lezáratni rendeltük.

Költ Ketskeméten 1843-ik évi Januarius 16-kán.

Csányi János m. p. főbíró, Soos János m. p. senator s segédbíró. Keresztes János m. p. aljegyző.

Beadva: 1843-dik esztendei Januarius 16-dik napján a bírói jegyzőkönyv 394-ik száma alatt.

Újabb írással: 1843-dik esztendei Februarius 25-kén publicaltatott.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatók: 2. sz. 1843. , I.cs. 1843.

Hatlapos irat, eredeti. Ferentzy Móric pecsétje és a végrendeletet hitelesítő, a borítékot lezáró őt viaszpecsét ép.

113.

LÁNZÓ ISTVÁN TESTAMENTUMA

1843. január 20.

Atyának és Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében. Amen.

Látván napról napra való testi erőtlenségemet, de még ép elmével lévén, minnekelőtte lelkemet az ő Teremtőjének, testemet a földnek, az ő anyjának ajánlanám, két asszonytól maradt és jelenleg is élő két fiú gyermekeim között megmásolhatatlan akaratom ekképpen rendelkezni. Ugyanis:

1-mo. Lévén első feleségem Karakazán Julianna, aki magával énnekem mást nem hozott, mint azt, hogy szülte Lánzó Demeter elsőbéné fiamat, aki nekem, élvén sírt ásott, és több becselenségek közé zavart. Különben meg szülő anyja több mint 3.000 v. forintokat kárt okozott.

2-do. Elhalván előbbeni feleségem, említett Karakazán Julianna, ismét más nőt vettem magamnak Bakláról, nemes Horváth Annát, akitől is nyertem Isten jóvoltából Constantin nevű természet és törvény által ékesült kisebb idejű jó fiamat.

Ezek között végrendeletem ekképpen legyen, hogy mivel minden világi keresményem Isten jóvoltából mostanság is élő kedves nóm, nemes Horváth Annával együtt kerestem, Lánzó Demeter fiamat mindeddig semmi sem illetheti, míglén az reá költött 6.525 váltóforintokkal egyenes lépéssel nem leszen Constantin kisebb gyermekemmel, aki jelenleg is atya s anyai szárnyak alatt nevelkedik.

Márpedig vagyon Kecskeméten az 3-dik tizedben egy alkalmas házam, amely épült boldogult atyám, Lánzó Demeter és az én iparom s költségemmel együtt, ama régi elhagyatott egy rossz alkotmánynak helyén, melyet említett jó atyámmal 600 ó-bankó forintokért vettünk meg, és így ebből említett Demeter fiamnak nem járulhatna mind 200 ó-bankó forint scala szerént. A többi, ami a házat illeti mostanság is ápolgató hív nómre néz, s attól született jó fiamra, Constantinra.

Vagyon ismét egy szőlóm, melynek bizonyos részit 3.000 ó-bankó forintokért boldogult jó atyámmal szerzettük, amely vagyon a Daróczi közön, melyhez én mostanság is élő hív nőmmel szerzettünk 3 pásza szőlőket, jó darab veteményfölddel együtt Papp Jánostól 1.414 váltóforintokért. Annak utána építettünk említett ns. Horváth Anna hív nőmmel új házat, kapásházat újraépítettük, borházat csináltattunk, hasznos új kúttal ellátva az alkotmányokat. Mi köze lehetne ehhez többször említett Lánzó Demeter fiamnak az igazság zsinormértékén túl más, hanem, ha akarom, hogy jó atyám reám hagyott hagyományából valamiben részeltessem. De mindeneket megtagadok tőle, mint hálátlan, s rossz természetűtől és hozzám hűségtelen viselőtől.

Vagyon ismét a Csödörben nemzeti Sárközy Sándor úr földje kezem alatt zálogképpen 11.200 váltóforintokban, mintegy 54 hold föld. Ezt pedig nem Lánzó Demeter anyja, Karakazán Juliannával, hanem alól írott ns. Horváth Anna hív nőmmel szerzettük, és így ebből nékie semmi sem járulható, erántam mint nemzője s nevelőjének parancsait nem fogadottnak.

Ellenben passiva adósságaim is vannak, úgymint:

1-mo. Bakál Demeter özvegyének 595 v. forintokkal.

2-do. Baromlaky János úrnak 143 v. forintokkal és 44 xr-kal.

Továbbá vannak activa adósságaim, jelesül:

Tartozik a tekintetes Sárközy ház 2.200 v. forintokkal.

Lehúzván a lehúzendókat, felszámítván a felszámítandókat, marad még 1.461 v. forintok és 16 xr-k. Ebből pedig ketten boldogult atyámmal ajánlottunk a görög ekklesiának 324 v. forintokat. Kivonván a maradékból marad még 1.137 v. forintok és 16 xr-k. Ebből szinte 250 v. forintokat levonván, marad még szabad rendelkezetem alatt 887 v. forint és 16 xr-k. Ennek fele része il-

leti nőmet, fele pedig önnömet. Önnömet illető részemnek pedig fele részét eltakarításomra, fele részét pedig Constantin jó fiainak hagyom.

Mely ebbéli végrendeleteim, hogy minden pontok, minden alakokban törvényesen megtartassanak, azt kívánom. Azért is előttem felolvastatván betűről betűre minden foglalatiban jó és helyesnek találván, ön aláírásomnál fogva helybenhagyom.

[A keltezés más írással készült.] Költ Ketskémén [Martius szó áthúzva és fölé írva:] Januarius 20. 1843. Vagy amikor esendő lesz.

Lánzó István m. p.

Alólírtak ezen írást Lánzó István előtt érthetőleg felolvastván és végső akaratja eránt újabban is ötet kikérdeztén, azt nyilatkoztatta ki, hogy ezen, általa feljegyzett és tulajdon kezével írt írásban foglaltatik az ő végső rendelete, melyet ezennel is megerősít, és megtartani kíván azon világosítással, hogy Demeter fiát semmiféle javaiban sem kívánja részeltetni, hanem özvegye halála után minden javaiban Constantin fia örökösödjön. Költ Ketskémén április 3-kán 1843.

Nagy Lajos m. p. főjegyző, mint e végre bíróiképpen kiküldött. Előttem Péntek János m. p. hites polgár. Előttünk mint e végre meghívott tanúk előtt: Kozma István m. k. Idősb. Érsek József m. k.

A borítékon azonos írással: Lánzó István végrendelete. Más írással: Beadva: 1843-dik esztendei Április 3-kán a bírói jegyzőkönyv 832-ik száma alatt.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatók: 20. sz. 1843., I. cs. 1843.

Kétlapos irat, eredeti. Az utolsó oldalon megismételték a borítékon lévő feljegyzéseket. Megtoldva: Publikálva: 1843. április 13.

114.

BENCSIK SÁNDOR TESTAMENTUMA

1843. január 28.

Alólírott, a napokban egészségemre nézve némi változásban, de azonban elmémre tekintve tökéletes jó állapotban lévén, Múzslay Julianna hitvesemre, kivel 7-ik házassági esztendőt élvezem, és attól született egyetlen Pál nevű, hat éves fiamra nézve, a törvények és szakadatlan gyakorlat következtében a honoratior személyeknek általok szerzett vagyonokróli tellyes rendelkezhetési jog eránt engedett szabadságot használni kívánván, tészem ezen magam által előre jól megfontolt végső rendelkezésemet.

1-ör. Vagyon a 6-ik tizedben édes atyám, Bencsik Lászlóval egy udvarban és külön tető alatt álló oly cserepes házam, melyet az atyám ezelőtt 7 évvel nekem írásképpen is általadott, és amelyen az ő jóváhagyásával mintegy 500 v. forintokat érő javítást tettem, s jelenleg is (kivéven benne az ő istállóját) egészen magam birom és használom.

2-or. Vagyon az Alsó hegyben egy darab oly szőlőm egy kis lóheréssel együtt, melyet az édesatyám adott nekem ezelőtt 12 évvel, de rajta már szinte sok javításaim vagynak.

3-szor. Vagyon Páhi pusztában olyatén 50 hold földem, melyet még zálogosi állapotjában Bencsik Antal bátyámtól ügyeiben tett hasznos szolgálataimért örökösen írás mellett kaptam 1831-ben, s körülbelül 600 váltóforint zálog summa pénz fekszik rajta.

4-er. Vagyon a Monostori út mellett Csorba Mihály úr szomszédságában olyatén mintegy 28 hold örökös szerzemény földem, melynek nagyobb részit Kok Ilona, László István özvegyétől 1834-ki Novembris 16-kán írásba tett, 1835-ki Septembris 7-kén pedig felvallott ügyészi fáradozásaimat jutalmazó által írás mellett még nőtelen koromban kaptam, és szerzettem. De amelyért később terhes perlekedésbe keveredvén, végre csakugyan a fő m. m. kir. Ud. Cancellarianak 1842-iki Novembris 10-kén 17.094-ik szám alatt kiadott legfensőbb decretuma következtében benne meghagyattam, és a még birtokomban belőle nem lévő mintegy 2 hold föld és a rajta lévő tanya is, mint a körülmények eddig mutatkoznak, tekintetes Pest megye Polgári Törvényszékének peremben hozott ítélete következtében néhány hét múlva birtokomba, vagy ha én nem élek, örököseimébe fog adódni.

5-szor. Vagyon Svartz Farkas kereskedőnél interesre kiadott 200 v. forint pénzem, Sándor Ferenc úrnál 100, Búza Kis János úrnál pedig 103, öszvesen 403 v. forint pénzem.

6-or. Vagyon négy kocsis lovam, vasas kocsim, 4 jármos ökröm hozzá jó vasas szekerem és öt darab heverő marhám, melyek között 1 öreg tehén, egy negyedfü tinó, egy üsző és két rúgott tinó borjú vagyon. Ezen felül vagyon Páhin László testvéremnél 26 darab anyabirkám és hat tokjuhaim. Vagyon végre:

7-er. Ballószegben 40 hold olyatén földem, melyet néhai ns. Csernus Julianna, senator Muslay József úr özvegye és napam asszony adott írás mellett különösen hitvesemnek.

Mindezen itt előszámlált ingó és ingatlan javaim, úgy szinte házi eszközeim és könyveim legyenek hitvesemnek használatában még él és nevemet viseli úgy, hogy azokba ötet senki ne háborgathassa. De belőlök, legkevesebbet, a fekvő vagyonokat értvén, el ne idegeníthessen, hancm az ő holta vagy férjhez menetele esetére legyenek egészen Pál fiamé, és ez is a városföldi földemnek, melyet sok fáradsággal szerzettem, egyedül szabad használója legyen. De abból egy borozdát is el ne adhasson, hanem maradjon örökösen férfi maradáimnak, s ezek tökéletes magvaszakadtságokkal osztozzanak csak a legközelebbi ágon álló leány nemzedékeim. Magában értetődvén az, hogy a 7-ik pont alatti Ballószegi földet hitvesem tetszése szerént bírhatja. Lásbasjóságaimat, úgy készen lévő gabonáimat hitvesem annak üdejében adja el, s az árokat jó helyre tegye el fiam számára. Kamatjait addig maga használhatja.

Melyekről tészem ezen jól megfontolt, többször magamban elolvasott, s végre több helyeken bepecsételt és aláírt végső rendelésemet oly meghagyással, hogy ennek minden pontjai foganatba vételére a helybeli ns. tanácsot teljesen és tökéletesen megbízom, és amelyet elvállalni jelen kérésem mellett szíveskedjen.

Költ Ketskémén 28-ik Januarius 1843.

Bencsik Sándor hites ügyész.

P. s. A Matkói út mellett lévő úgynevezett Farkas féle nagyanyai földre nézve tett végső transactionalis egyezés alkalmakon édes atyám előtt a magam pénzből fizettem Farkas Gergely felperesnek 351 v. forintokat, néhai Danits László ügyész úrnak pedig mint az én hazaérkeztem előtt édes atyám ügyészének 15 v. forintokat. De ezen summából mint a contractusunkon tett reáírás bizonyítja, édes atyám csak 200 v. forintokat adott meg, 165 v. forinttal, s ennek, úgy az egésznek kötelezett kamataival máig is tartozik az atyám, összesen 280 v. forintokkal. Ezen summát szinte hagyom hitvesemnek, és általa Pál fiamnak.

Az édes atyám által használt Sz. Lőrinczi 50 hold árendás földben lévő azon jószágomnál fogva, mely annak csere alkalmával a szerződésbe beiratott, s tulajdon édes atyám is aláírásával, annak szerzés körüli sok fáradozásaimat megesmérte, s mindezek a nálunk lévő írásbeli szerződésbe, úgy szinte néhai ns. Ferenczy György úr özvegyénél másik pontban meglévőben kitűnnek, kinyilatkoztatom, hogy ha ezen pusztá még későbbi időkre is haszonbérbe városunk által kéretik, ezen Ferenczy féle 50 hold árendás föld egyenesen Pál fiamé légyen.

Végre megjegyzem azt is, hogy temetésem egyszerűen, minden pompa nélkül történjen. Ha Pál fiam mag nélkül elholna (mit az Isten távoztasson el) és az édesanyja még ekkor életben lenne, úgy az egész szerzemény javaimról szabadon rendelkezessen. Erzsébet Bende Jánosné testvérhúgomnak ez esetre adjon 200, azaz kétszáz ezüst forintokat. Melyekről tészem ezen magam által írt és aláírt végre bépecsételt végrendelésemet, mint feljebb, Ketskeméten ugyanazon a napon.

Bencsik Sándor m. p. hites ügyész.

Az 5-ik pont alatt elősorolt pénzeim mai napon már mind vissza lévén fizetve, az abban foglalt kitételek nem állanak, hanem vagyon Kállay örökösöknél megítélt és Soos senator úr által még exequalandó 125 v. forintjaim, úgy szinte ns. Domján Lajos úr Csépán tartozik 50 v. forintommal. Végre nemrégiben Monostori út mellett vettem Tasy János úrtól mintegy öt hold földet, mint a f. é. Martius 28-val való felvállás bizonyítja, melynek árába még 396 v. forinttal tartozom. Ezek is mind légyenek Pál fiamé a 2-ik lapon előadott módosítással. De ezen 396 forint, úgy szinte az ispotály pénztárába való 200 v. forint tartozásomat kifizesse. Vagyon az úsztatóban 100 v. forint pénzem, mellyel adott szava szerént erdőinspector Gyenes Mihály úr tartozik. Költ Ketskeméten 7-ik Octobris 1844. Bencsik Sándor m. p. hites ügyész.

Az utolsó oldalon más írással: Ad 3572/ p. 855. Jelen végrendelet mai napon felolvastatván, kihirdettetett. Kelt Kecskeméten, december 21. 1856. a cs. kir. Megyeszéki tan. Nagy (?)

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: 53. sz. 1843., I. cs. 1843.

Kéttapos irat, korabeli másolat.

115.
CSANÁDI CONSTANTIN TESTAMENTUMA
1843. február 6.

Én, alól is megírt idősb Csanádi Constantin eltöltve ez életben 67 esztendőket, jóllehet még egészséges testtel s józan elmével bírok, mindazáltal a világi állapotoknak sorsát öregségemnél fogva meggondolván, Istentől vett javaimról, melyek mind tulajdon szerzeményeim, tészem e következendő végrendeletemet (testamentomomat), úgymint:

1-ör. A nemes városnak hagyok 50, azaz ötven váltóforintokat.

2-or. A ketskeméti görög ekklesiának 100, azaz száz v. forintokat.

3-or. A helybeli r. catholicus ekklesiának 50, azaz ötven v. forintokat.

4-szer. A helybeli r. catholicus szegények tartására 15, azaz tizenöt v. forintokat.

5-ször. A helybeli református ekklesiának 50, azaz ötven v. forintokat.

6-or. A helybeli református szegények tartására 15, azaz tizenöt v. forintokat.

7-er. A helybeli lutherana ekklesiának 25, azaz huszonöt v. forintokat.

8-or. Kiriák Dömötörnek, ha még akkor életben lesz, 15, azaz tizenöt v., forintot. Ha pedig meghalna, maradjon legkisebb, György fiára.

9-er. Törökországban lakó 4 testvéreim, úgymint: Tamás, Márton, János és Erzsébet gyermekeikre minden testvér gyermekeikre külön száz váltóforintot, vagy összesen 400, azaz négyszáz v. forintot. De minthogy oly távolságra bizonytalan ily summának egyszeri általküldése, szeretett kedves Lázár testvéremet utoljára arra kérem, hogy ha lehet, mindenik testvér gyermekeinek küldjön, ha pedig valamely törvényes eset miatt ezt nem teljesíthetné, ha mint eddig idevetődnek, vagy valami módot találna benne, tartsa szeme előtt szeretett testvére utolsó atyafiságos kérését, s teljesítse. Ha pedig akármelyik módon sem tehetné, azon esetben szálljon az ő gyermekeire egyenlő jussal.

Utoljára, hogy ha az Isten engemet e világból kiszólít, szeretett kedves Lázár testvéremnek kötelességévé tészem, hogy hunyomkor maga mellé vevén értelmes és becsületes urakat, szerzett javainkat írják össze, és annak feléből, mely engemet illet, fizetődjön ki az általam kilenc pontok alatt testált summa.

A többi még fentmaradt vagyonomra nézve pedig azt rendelem, mint hogy kedves Lázár testvéremmel együtt szerzettük, sőt későbbi napjaimban, mint hogy a sok gyűvésre-menésre alkalmatlan voltam, helyettem is ő szerzett, s engemet mind maga, mind szeretett kedves felesége általam is, erántam mutatott szelídségéért jóságos szeretett Pap Alexandra minden környülállásaimban gondomat viselték, melyet tőlök s jó szívektől továbbra is reménylek, ennél fogva szálljon szeretett Lázár testvéremtől származott mindkét ágon lévő gyermekeire oly móddal, hogy szeretett Lázár öcsém míg él, használja és rendelkezzen gyermekei javára róla, de úgy, hogy azok semmi esetben tőlök el ne tulajdoníthassanak. Ha valamelyiknek a gyermekek közül hamarabb lenne rá szükség, annak atyai általlátásánál fogva előbb is kiadhatja. Különbö halála után mindkét feleségitől származott gyermekei egyforma jussal osztozzanak.

Mely utolsó rendeletem előttem szórúl szóra felolvastatván, és megmagyaráztatván, azt minden pontjaira nézve helybenhagyom, és tulajdon önkényes akaratomnak lenni elesmérem, tulajdon nevem aláírásával s szokott pecsétemmel megerősítem.

Ketskeméten, Februarius 6-dik napján 1843.

[görög betűs aláírás:] Csanádi Constantin m. k. L. s.

Alólírtak bizonyítjuk, hogy idősb Csanadi Konstantin úr ezen irományt, melyet aláírunk, tulajdon és önkényes utolsó vagy végrendeletének nyilatkozta légyen. Ketskeméten, Februarius 6-kán 1843. Ns. Hajos József m. p. mint meghívott l. s. Toth János m. p. mint ezen alkalomra meghívott l. s. Patsu Gergely m. p. mint meghívott l. s. Demetrovits Miklós m. p. mint meghívott l. s. Juhász Pál m. p. mint meghívott l. s.

Az utolsó oldalon más írással: Csanádi Constantin végrendelete. Beadvá 1843. február 6. Publikálva 1857. február 9. A borítékon újabb írással: Csanádi Konstantin végrendelete. Alólírtottak hitelesen bizonyítjuk, hogy a mai, alól irt napon, amidőn városunk közönséges házánál bírói székert tartottunk, akkoron Csanádi Constantin előttünk személyesen megjelenvén, élő szóval kinyilatkozta, hogy ezen lepecsételt irományban az ő végrendelete foglaltatik, mely tőle elfogadtatván, a levéltárba tétetni rendeltetett. Költ Kecskeméten, 1843-dik esztendei Februarius 6-dik napján. Csányi János m. p. főbíró, Tóth János m. p. senator, Keresztes János m. p. aljegyző.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: 8. sz. 1843., I. cs. 1843.

Kétlapos irat, eredeti. A végrendeletet hitelesítő hat viaszpecsét ép.

116.

POKOMÁNDI MIHÁLY TESTAMENTUMA

1843. április 7.

Az Atyának, Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében.

Alább is megírt Pokománci Mihály eltölvén e mülendő világban 93 esztendőket, ép elmével ugyan, de már 3-dik év olta ágyban sínlődővén, történhető halálom esetére kívánok gyermekeim között e végett intézkedni, hogy halálom után maradandó javaim további zavarkodás nélkül megosztzkodhassanak. Mire való nézve minden eddig tett végrendeleteimet s pótlék intézkedéseimet visszavonván, és megsemmisítvén, jelenleg tészem jól megfontolva a következő végső rendelésemet.

Előre bocsájtom azt, hogy három feleségeim voltak. 1-ső Vintze Anna, kitől született Magdona, Vátzi Pálné, Mária Magó István özvegye, Terézia Bernát Jánosné, Anna Szekeres Lászlóné, kit történt halála olta attól származott Szekeres Anna unokám, Péntek János hitvese ábrázol. 2-dik hitvesem volt Muslay Erzsébet. Ettől származtak Mihály és Lajos fiaim, de akik már elholtak, s kinek maradékaik nincsenek. Muslay Erzsébet feleségemtől származott továbbá László fiam, ki szinte elholt, de kinek Kováts Julianna hitvesétől származott két neveletlen árvái, jelesen László és Julianna unokáim életben vagynak. Végre Verona leányom Végh József hitvese és Erzsébet Mago Mihály hitvese. 3-ik és mostanság életben lévő hitvesem Gömőri Erzsébet, kivel már 12 évek olta élek házassági életben, ettől gyermekeim nincsenek.

Megemlítem továbbá előre, hogy javaim, melyekkel birok, állanak a 7-dik tizedben lévő s Ági István és Vrasda Ignác szomszédságokban helyheztetett s jó karban találtató házamból, a Csáktornyai hegy környékén Bentsik Antal úr szomszédságában fekvő s mintegy 560 utakból álló s gunyhóval ellátott szőlőből. Mind a ház, mind a szőlő néhai első hitvesem, Vintze Annával való szerzeményem. Van továbbá azon házam, melyet most élő hitvesemmel Szegedi Antaltól szerzettem. Vagynak házi eszközeim, szőlőhöz tartozó feles edényeim.

Mindezeket előre bocsájtván és megemlítvén az végső akaratom:

A/ Hogy holtom után mind akét házam eladódjanak, s azoknak bejövendő árokból s taláztatandó készpénzemből fizettessenek ki mindenekelőtt 75 v. forintok, melyekkel a r. catholikus helybeli szent ekklesiának tartozom.

B/ Fizetődjön a parochialis Nagytemplom javára 20 v. forint, valamint a tisztelendő pater franciscanusoknak is értem elmondandó szentmiséikért 20 v. forint.

C/ Minthogy Gömöri Erzsébet mostani hitvesemnek az 1832-dik évi Januarius hónap 3-dikán adott írásomnál fogva oly feltétellel és gondolat mellett móríngoltam ötszáz v. forintokat, s köteleztem holta napjáig házamnál tisztességes lakást, később pedig a Szegedi Antaltól szerzett házban holta napjáig tartandó lakást. Mivel ő azt ajánlotta és ígérte, hogy tulajdon szőlőjének évenkénti hasznát holtom napjáig közszükségeinkre fordítandja. Miután azonban Gömöri Erzsébet hitvesem előladott ígérte megmásolta, s azt csak három éveken által teljesítette, tíz évek olta pedig tulajdon szőlőjének hasznát közre nem eresztette, hanem azt magának eltulajdonítván, abból szép mennyiségű summát szerzett, ezennel azt akarom, hogy lakóházamban csak addig lakhasson, és a Szegedi féle háznak árendáját csak addig húzhassa, még nem azok elkelnek, s ekkor kifizetvén néki az általam ajánlott móríngális 500 v. forintok, ő azzal s ami ingókat házamhoz hozott, érje be. Továbbá Gömöri Erzsébet hitvesem eránt igazságos lenni kívánván, megemlítem azt is, hogy amidőn őt feleségül vettem, akkoron hozott házamhoz hat hordó bort, melyeknek öszvességét 42 akó borra számítván, azért akóját 4 forint 15 xr-jával számítva bévettem 178 v. forintot, 30 xr-okat. Hozott két akó pálinkát, melyeknek akóját 18 forintokért adván el, bévettem érettek 36 forintokat. Öszvesen tehát kétszáztizennégy v. forintot, azaz 214 v. f. 30 xr-kat. Elmondom továbbá, hogy mielőtt még öszvekelünk volna, én adtam nekie két ízben 15-15, öszvesen 30 forintokat. Csináltattam számára egy bundát 60 v. forintokon, s végre udvara békerítésére költöttem 25 v. forintokat, és így öszvesen 115 forintokat. Ebbeli 115 forintokra menő adományaim az ő borainak és pálinkájának árokból kivonatván, még én maradok adósa 99 v. forintok és 30 xr-kal. Akarom tehát és rendelem, hogy ezen 99 v. forintok és 30 xr-k nékie gyermekeim által a ház árából megtéríttessenek, és ezek felett őt akó borok adattassanak.

D/ Minthogy midőn örökös nélkül elholt Mihály és Lajos fiaimat már éltökben s özvegyeiket is kielégítettem, László fiamnak 550 v. forintokra menő terheit pedig kifizettem, az végső akaratom és rendelésem, hogy mivel László fiamtól származott László és Julianna unokáim a nékik járandó szőlő

résznek illő hasznát nem vehetnék, s az az ő felnevelkedésekig elpusztulna, nekik a szőlőből és egyéb ingókból semmit nem hagyok, hanem érzeteni kívánván vélek nagyatyai szívességemet, rendelék számokra eladandó házaim árokból 600 v. forintokat oly értelemmel, hogy ezen summa közgyám atyai felvigyázás alatt gyümölcsözésre kiadatván, annak kamatját édes anyjok gyermekei táplálásokra fordítsa. Ha nevezett unokáim közül valamelyik elhalna, annak rátája az életben maradottra szálljon. Ha pedig netalán mindketten elhalnának, a nekik hagyott pénzösszeget több életben maradó gyermekeim osztozzanak egyenlően.

E/ Azon summában, mely a fentebb rendelt kifizetendőkön túl még házam árokból fennmarad, valamint minden névvel nevezendő ingóságom és eszközeimen osztozzanak Magdolna, Mária, Terézia, Szekeres Anna, Verona és Erzsébet leányaim egyenlően, és egyedül csak Verona leányom, Vég József pintér mester felesége ne részesüljön a hordókban és egyéb szőlőhöz tartozó edényekben.

F/ A szőlőbeli gunyhót leányaimnak közös használásokra hagyván, szőlőből Magdolnának hagyom a Szabó féle szőlőt, Máriának a mellette való pásztát, Erzsébetnek a szagos pásztát, Veronának hagyom a volt pálmafás pásztát, a keresztül való két pásztának egyikét hagyom Teréziának, a másikat Szekeres Annának, s ezek ketten egyenlően osztozzanak az ültetésen is.

G/ Szívére kötöm gyermekeimnek, hogy egymást szeressék, és végrendelet ellen egy is közülök ne zúgolódjon, mert akarom és rendelem, hogy aki ebbéli intézkedésemre megnyugodni nem akarván zavaroskodna, az szőlőbeli illetőségét veszítse el, és ennek rátája a békességes gyermekeim között oszoljon fel egyenlően.

Midőn ekként hitvesem és gyermekeim között intézkedtem, s életemben mindegyikhez jó akarattal voltam, nincs egyéb hátra, mint gyermekeimre atyai áldásomat terjeszteni, s Isten ő szent felségét kérnem, hogy kedveseimet kegyelmeiben megtartani, nekem pedig boldogul történendő kimúlásomra szent malasztját nyújtani méltóztasson.

Mely ekként írásba foglalt végrendeletem előttem megolvastatván, miután azt minden pontjaira nézve jól megfontoltam és megértettem, azt ezennel változtatlan végső akaratomnak elesmérem, s saját kezem keresztvonásával megerősítem.

Költ Ketskeméten az 1843-dik évi Aprilis 7-dikén.

Pokománcsi Mihály saját kezem + vonása.

Én előttem Simonyi János m. p. mint ezen esetre különösen megkért és bírói-képpen is kiküldetett senator előtt. Mielőttünk mint meghívott tanúk előtt: Gyenes István m. k. Ifj. Vrasda Ignác m. k. Én előttem Nagy László m. k. hites polgár.

A borítékon azonos írással: Idős Pokománcsi Mihály végrendelete és codicillusa. Más írással: Beadvány 1843-dik esztendői September 28-kán. Újabb írással: 1845-ik évi Julius 17-ik napján felolvasztatván közönségesítetett.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: 49-ik szám 1843., 1. cs. 1843.

Kéttapos irat, eredeti. Az utolsó oldalon a borítékon rögzített feljegyzéseket megismételték. 1843. szeptember 28-án készült egy codicillus, amelyben a végrendelező néhány kisebb módosítást tett. Többek között felére csökkentette a szentmisékre szánt összegeket.

117.
ÖZVEGY BORDÁS PINTÉR MIHÁLYNÉ
SZEDER FARKAS ANNA TESTAMENTUMA
1843. június 13.

Az Atyának, Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében!

Alul is megnevezett Szeder Farkas Anna, néhai boldog emlékezetű jó férjem, Bordás Pintér Mihály özvegye, az isteni gondviselés kegyelméből mintegy 72 évet töltvén életpályámon, néhai jó férjemmel 36 évet a szent házasság frigyében, 16-ot pedig özvegyiségben. Tartós egészséggel voltam ugyan megáldva, de érezvén testemnek hanyatló erejét, különösen pedig a szélütés által megrongáltatva, a folyó beszédbeli értelmet már is nehezen fejezhetem ki, annyival inkább tartok attól, hogy ezen nyavalyám, öregbedvén vagy agg korommal valamely súlyos betegség megrohanván, néhai férjemmel egyetértőleg táplált szándékom s azolta is megfontolva eltökéllet akaratom kijelentésétől meggátoltassam. Most még ép elmével lévén, kívántam végső és megmásolhatatlan rendelkezésemet feljegyezni. Annyival is inkább, minthogy többszer említett néhai jó férjemmel töltött hosszas házasságom gyümölcstelen lévén, valamint néhai férjem, úgy én is a szülői örömeiket egyedül kiseded kora oltá általunk nevelt Balázs Mihály fogadott fiunkban érezhettük. Valamint a hűséges ápoltatást s buzgó tiszteletet is ő általa és hitvese Sándor Katalin menyem által tapasztalhattam, s tapasztalhattuk. Kikben az isteni gondviselés a mi magtalanságunkat bőven kipótolván, őket már eddig is négy fiú s ugyanannyi leánygyermekkel áldotta meg, kik szülőiknek követésre méltó jó példáján indulva, erántam a legforróbb gyermeki szeretettel viseltetnek, s hanyatló öreg napjaimban ápolnak. Annál fogva valamint néhai Bordás Pintér Mihály férjem ezekhez kívánta különösen végrendeletében jó indulatát tanúsítani, hasonlóan én is nevezett néhai férjem atyai szándékát épen tartani, megerősíteni s amennyiben azolta is megnevezett fogadott fiam s menyem által javaimban gyarapodtam, ezen gyarapodásomat is egyedül az ő szorgalmatosságuknak köszönnvén, az ők és gyermekeik javára kívánom fordítani. Melyeket előre bocsájtván, végrendeletemet következőkben kívánom kifejezni.

1-ör. A birtokomban, s tekintve Balázs Mihály fiam és Sándor Katalin menyemmel közös birtokunkban lévő ház, két rendbeli csödöri föld, Mária hegyi szőlő s minden ingó javakról néhai férjem Bordás Pintér Mihály 1826-ik évi november 27-ik napján költ s következő évi június 16-án pótlékkal ellátott végrendeletében intézkedett, amint az a nemes város Levéltárában lévő eredeti végrendeletéből megtetszik, mely végrendelet, amennyiben férjemnek szülőiről 1806-ik évi augusztus 9-kén költ atyai végrendelet által öröklött javait illeti, intézkedhetéscsomen túl esik, amennyiben pedig közkeresői jogom-

nál fogva a szerzeményekről szól, hűséges kötelességemnek esmérem azt jóváhagyni, és megerősíteni, amint hogy ezennel jóvá is hagyom és megerősítem.

2-or. Jó emlékezetű férjemnek most említett végrendeletében elszámolt ingó javak ugyan már mind meg nincsenek, mert azokból teljesítettem, s tekintve Balázs Mihály fiammal és Sándor Katalin menyemmel teljesítettük azon nevezetes készpénzbeli hagyományokat, melyek abban szentegyház, szent szerzetek, ispotály, tekintetes földesuraság, nemes város és némely oldalagos rokonok részére rendeltettek. Az ingatlanokat azonban azolta tett két rendbeli szerzeménnyel növeltük. Nevezetesen: Mária hegyi szőlőnk mellett Mujkos Györgynétől 60 utakat 400 forintokon, s némely mellékes adományokon örökösön szerztük. S ugyanennek szomszédságában Nyúl Jánostól szinte örökösön vettünk 15 út szőlőt és egy darab veteményes földet hatvan forintokon.

3-or. Megemlítem azt is, hogy Sándor Katalin menyemnek nyolcszáz forint hozománya házamhoz kerülvén, az közös vagyonunkba van beruházva.

4-er. Én néhai szüleimről örököltem 50 út ősi szőlőt, és az atyai ház árából mintegy egyszáz forintot, de ezen ősi szőlőmet még ezelőtt tizennégy évvel visszabocsájtottam Szeder Farkas József egyetlen osztályos atyámfianak. Sőt, miután egyik osztályos vérem magtalanul elhalt, ennek halálával fele részben engemet illető örökségemet is egészen nevezett Szeder Farkas József rokonomnak engedtem, aki ezúton több évek előtt közel egyezer forintban öröklődött. Ezen kívül néhai férjem, Bordás Pintér Mihály pótlék rendeletének 7-ik pontjában azt rendelte, hogy Szeder Farkas József rokonom öt gyermekeinek fejenként száz-száz, öszvesen ötszáz váltóforintokat fogadott fiunk, Balázs Mihály fizessen ki, de csak az én halálom után. Mégpedig ezt is öt év alatt. Mindamellet már én fiammal és menyemmel ezen summából kiadtunk háromszáz forintokat: ú. m. kétszáz forintokat két gyermeke számára, ötven forintokat János fia temetésére, ötven forintokat pedig Rozália leánya kiházásítására. Minthogy pedig már Szeder Farkas József rokonomnak három gyermeke azolta, és így még ezen örökösödés kinyíltta előtt elhaltak, mi már ezen rendeletet felesleg bételjesítettük.

Mindemellet azt rendelem, hogy halálom után Balázs Mihály fiam és Sándor Katalin menyem Farkas József rokonomnak még fizessenek minden ősi osztályos javaim fejében követelhető jussukra kétszáz váltóforintokat, de csak halálom idejétől számítandó két év alatt. Hogyha pedig Szeder Farkas József rokonom vagy örökösi ezzel meg nem elégednének, akkor azt akarom, hogy azelőtt 14 évvel visszabocsájtott ősi szőlőmnek halálom idejéig felmutatandó haszna, magtalanul elholt osztályos vérem jussából nyert ősiség felének szinte halálom napjáig letudandó haszonvétele, valamint a már eddig előre kifizetett 300 forintok kamatai is felvettévé, ezek mind beszámíttassanak követeléseikbe. Sőt, miután már csak két gyermek él, a most említett háborgatás esetére, az eddig fölőslég fizetett egyszáz forint kamatostúl levonassék, a most általam rendelt kétszáz v. forintokkal együtt. S így ami ezeken kívül részükre járna, Balázs Mihály és Sándor Katalin menyem által nekik kiadódjék. Vagy ha ezeknek még visszajárna, ő általuk elégíttessék ki. Továbbá:

5-ör. Azon 60 út szőlőt, melyet néhai férjem halála után fiammal Balázs Mihállyal együtt szerzettünk, ennek is beleegyezésével hagyom Balázs Mihály fiam legidősebb leányának, Balázs Annának úgy, hogy ezt, ha férjhez menetele után mindjárt nem is, de még életében az édesatyja nekie általadja. Balázs Anna unokámnak örökös nélküli halála esetére ezen szülő szálljon vissza testvéreire.

6-or. Kívánván tiszteletben tartani néhai kedves jó férjem akaratát, azt is megemlítem, hogy néhai férjem még életében ezen most nevezett Balázs Anna unokámat még igen kicsiny korában egy borjúval megajándékozta oly kijelentéssel, hogy ahelyett annak felnevelésekor az édesatyja egy fias tehenet tartozzék adni. Ezen borjút, mint fiastehenet adta el fiam, adjon tehát leányának Balázs Anna unokámnak férjhez menetele után egy közönséges fias tehenet.

7-er. Ezeken kívül végrendeletem tárgya még a Nyúl Jánostúl szerzett kis szülő és veteményes földem melyeket Balázs Mihály fiamnak s menyemnek Sándor Katalinnak, általuk pedig nyolc gyermekeiknek, kedves unokáimnak hagyok. Azt is kötelességükké teszem végre.

8-or. Hogy halálom után a városi fiscus számára fizessenek 25, azaz huszonöt váltóforintokat.

És ezek szerént, minthogy néhai férjem végrendeletében látható s általam is megemlített hagyományaiban a szent egyházakról, szerzetekről, ispotályrúl keresztény ájtatossággal megemlékezett, a tekintetes földesuraság és nemes város részére is bőkezűleg ajándékozott, Balázs Mihály fiam s Sándor Katalin menyem, vagy azoknak gyermekei férjem s ezen én végrendeleteink ereje mellett minden javainkban örködjenek, s azokat maguk hasznára, felebarátaik javára szerencsésen sokáig bírassák, gyermekeiket a keresztény hitben és isteni félelemben jámborul neveljék. Engemet tisztességesen eltakaríttassanak, rólam jó emlékezettel légyenek és érettem imádkozzanak.

Mely ezen végső rendelésem előttem szórúl szóra értelmesen megolvastatván, meg is magyaráztatván, azt minden pontjaiban helybenhagyom, saját eltökéltt végső akaratomnak nyilván megesmérem, és nevem aláírásával s tulajdon kezem keresztvonással megerősítem.

Költ Ketskeméten az 1843-ik évi június 13-ik napján.

Szeder Farkas Anna, néhai Bordás Pintér Mihály férjem özvegye saját kezem + vonása.

Elöttem és általam, mint ezen esetre bíróilag kiküldött városi hites írnok előtt és által: Hornyik János m. p. L. s. Én előttem Nagy László m. k. hites polgár előtt. Mi előttünk, mint hívott és együtt jelenvolt tanúbizonyosság előtt: Dugár Péter m. k. Kállai János m. k. Ladányi János m. k.

A borítékon azonos írással: Özvegy Bordás Pintér Mihályné, Szeder Farkas Anna asszony végrendelete. Más írással: Beadva: 1843-dik esztendei június 13-ikán a bírói jegyzőkönyv 1780-ik száma alatt. 1843-dik esztendei december 5-ik napján felolvastatván, publicatlatott.

Más írással a következő jelzetek találhatóak: 31. sz. 1843., I. cs. 1843.

Kétlapos irat, eredeti. Az utolsó oldalon a borítékra írt feljegyzéseket megismélték.

118.
GOLOVITS JÁNOS TESTAMENTUMA
1843. július 18.

Az Atyának, Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében.

Én, Golovis János eltöltvén Isten ő szent felsége kegyelméből e gyarló életben 68 éveket, miután terhesebbé változott betegeskedésem, nehogy végrendelet nélkül történjen halálom, most midőn még ép elmével vagyok, szorgalmatosságom után nyert javaimról, minden halálom után történhető zavarok eltávoztatások végett tészem végső rendelkezésemet a következőket előre bocsájtván.

1-o. Reám szüleimről egyéb nem maradt, mint 100 forint és a Sz. Királyi árendás földem. Minden, mit szerettem, néhai Rabrajti Erzsébet első hitvesemmel való szerzeményeim. Ezen hitvesemtől, kivel 31 és fél évig voltam házassági csendes életben, származtak most is életben lévő György 22 és Ferenc 18 esztendő fiaim, úgy Julianna Szabó Ferencné leányom.

2-o. Második s még életben lévő hitvesem, Bakó Anna. Ettől származott 4 évi házasságunk alatt János 3-dik évben járó fiacskám.

3-tio. Javaim, melyekkel bírok, ezekből állanak: van t. i. a 9-dik tizedben egy házam, van a Szolnoki közön 4 pásztaiban 120 út szőlőm, Sz. Királyon 33 hold árendás földem, abban valamint Kontz László földjében és a Kétskei rétben feles függő termésem. Van 4 ökröm, szekereim, 3 lovam, kocsim, 2 fias tehenem, egy harmadfű üszöm, 4 sertésem, vagynak házi és gazdaságbeli eszközeim. Végre kölcsön adott tőkepenzeim reá mennek öt ezer v. forintokra.

A/ Ezeknek előre tett bocsájtások után azt akarom, hogy halomásom törtévé, fiaim fizessenek mostohájoknak, kinek én csak 500 v. forint möringot ígértem, nyolcszáz forintokat. Adjanak az ő és János fiacskám élelmére, de csak most egyszer 2 véka tisztabúzá, 25 véka rozsot, 25 véka árpát és egy sertést. S ezek elvétele után Bakó Anna hitvesem, ki házamhoz semmit nem hozott, sem azt nem gyarapította, abbul kiköltözni köteles, pénzéről egyéb éránt szabadon rendelkezhet.

B/ János fiacskámnak minden némű jussa és örökösödése fejében hagyok és rendelek egyezer, azaz 1.000 v. forintokat oly móddal, hogy ezen tőke summa fiaimnál maradjon 6 percent interes fizetése mellett mindaddig, még emberi kort ér. Édesannya annak tőkepenzét semmi esetben kezeléhez ne vehesse, csak az interessét fordíthassa annak nevelésére és táplálására. Ha hogy János fiam előbb elhalna, hogy sem emberi kort ér, ezen ezer v. forintja legyenek egyenlő osztály szerént életben maradt 3 gyermekeimé.

C/ Házamat hagyom egyenlő jussal két fiamnak a szentkirályi földdel együtt. Leányomnak pedig ezek helyett hagyom a szőlőmet minden ahhoz tartozó edényekkel.

D/ Ökreim közül 2 legyen egyik, a másik kettő pedig másik fiamé a szekérral s ezekhez tartozó eszközökkel együtt. Lovaimon, kocsimon sertéseimen és teheneimen osztozzanak egyenlően két idősebb fiaim és a leányom.

E/ Kötelesek fiaim halálom után is azonnal kifizetni fenn lévő adó- és árendabeli tartozásaimat. Tartoznak tisztességes eltakarításomról gondoskodni, s ami ezeken felül, úgy az A/ és B/ pont alatt tett hagyományaimon felül megmarad, legyen az készpénz vagy kötelezvényekre kiadott adósság, vagy bármi névvel nevezendő gabona és takarmány, azon első hitvesemtől származott 3 gyermekeim egyaránt osztozzanak.

Szívökre kötöm gyermekeimnek az egymás iránti testvéri szeretet s jámbor keresztényi életet s ezzel tőlök s minden szeretteimtől búcsúzván, őket, valamint magamat is Isten oltalmába ajánlom.

Mely ebbéli végrendeletem előttem felolvastván, megmagyaráztván, azt azon megjegyzéssel, hogy Julianna leányomnak sertés ne adódjon, hogy ő a gabona termésben és takarmányokban ne részesüljön, hanem ezek két fiaimé legyenek, helybenhagyom, s jól megfontolt akaratomnak elesmérem, s nagyobb bizonyosság végett saját kezem keresztvonásával megerősítem.

Ketskeméten az 1843-dik évi Julius hónap 18-dikán.

Golovits János saját kezem + vonása.

Mi előttünk, mint meghívott tanúk és együtt jelenvoltak előtt: Simonyi János m. p. senator és bíróilag kiküldetett. Nagy László m. k. hites polgár. Sándor Ferenc m. p. Kováts József saját keze + vonása.

Az utolsó oldalon azonos írással: Golovits János végrendelete 18. Julii 1843. Más írással: Beadva: 1843-dik esztendei Julius 19-ikán.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: 37. szám 1843., I. cs. 1843.

Kétlapos irat, eredeti. A záradék után azonos írással: „A rendelkezőnek az elől mutatott kötelezvények szerént tartoznak” cím alatti felsorolásban 55 kölcsönzés feljegyzése található. A legnagyobb összeg 600, a legkisebb 5 v. forint. A kikölcsönzött pénz összege: 5.250 v. forint és 11 xr.

119. SZELEI JÁNOSNÉ CSERNUS TERÉZIA TESTAMENTUMA 1843. augusztus 22.

Alól is írt Csernus Terézia, előbb néhai Szántó Sándor, most pedig választott polgár Szelei János férjem hitvese, eltöltvén e múlandó világban 70 éveket, minekutána súlyos betegség által körülvéttetem, Istentől szorgalmatosságom után vett javaimról mint ép elmével és szabad akarattal bíró, hogy holtom után minden zűrzavart és pörlekedést elháríthassak, nem származván egyik házasságomból is gyermekem, a következő végző rendelést tészem.

Előre kívánom bocsátani, hogy néhai Szántó Sándor első férjemnek lévén Monostoron ns. Ladányi Gergely úr szomszédságában 60 hold árendás földje, amidőn a monostori pusztá a nemes városi tanács által örökösen megszerzett, ezen földemre kivetett árból kifizettem néhai első férjemmel egy százötvenhat forintokat a magunk iparkodásából, és a kített tanyán gazdaságunk nagyobb gyarapódása okán kívül tartván szerzeményünk idehaza a 10-ik tizedben egy rossz házat, mely most alig érne háromszáz forintokat váltóban, továbbá elesmérem, hogy néhai Szántó Sándor férjem szülei után há-

romszáznolcvan forintokat kapott jussába, de amint azelőtt 30 évvel a mostani jó férjemhez mentem feleségül, a Szántó atyafiakat tökéletesen kielégítettük, fizetvén Szabadka-i lakos Szántó Gáspárnak egyszáz, Szántó Istvánnak egyszáz, úgy Szántó Ferencnek mint néhai Szántó Sándor férjem testvéreinek hasonlóan egyszáz forintokat. A 80 forintok az én hitrészemre hajolván. E szerint a Szántó nemzetségnek többé vagyonomon semmi kérése sem lehet.

Néhai Csernus Mihály édes atyámról nem maradt reám semmi vagyon, hanem Szalai János férjemmel öszvekelvén, szülői után hozott hozzám két ökröt, két lovat, és két helyen mintegy 170 út szőlőt. Mely szőlőcskéket elcseréltünk nagyobb szőlőért a Széktóban Miller János úr szomszédságában Magyar Józsefnek és Jánosnak; monostori földem árát részint özvegyességemben, részint pedig már Szelei János férjemmel, azzal nevezetesen háromszánegyvenkilenc forintokat több ízben tévén le, tökéletesen kifizettem. Ezen jó férjemmel a feljebb említett rossz házacskákat megújítatván, a mostani jó állapotú és sokkal árusabb házunkért, mely Balog Gergely és özvegy Kovács Józsefné szomszédságában helyeztetik, nagy feladással elcseréltük. A Széktói hegyben két helyen szereztünk 300 utakból álló szőlőt. Szereztünk továbbá együtt jármos ökröket, lovakat, juhokat és több gazdasági eszközöket. Ezek szerint minden vagyonunk Szelei János férjem osztályos részén kívül saját és közszereményünk lévén, jogosítva érzem magamat valamint a magányos egész, úgy a közszereményeknek feléről tökéletesen rendelkezhetni. Minél fogva az mostani és változhatatlan akaratom, hogy a kisebb Széktói szőlő Birbok István szomszédságában halálom után adódjon által örökös jussal mindjárt Baranyi Terézia Kiss Józsefné és Baranyi Magdolna Bende Józsefné szeretett jó unoka nénémnek egyenlően, amiben kedves jó férjemmel meg is egyesültem. A többi minden névvel nevezhető fekvő vagy ingó vagyonok, mindenféle marhák és igavonó jószágok, úgy gazdasági eszközök és házi mobiliák teljes és örökös szabad rendelkezési jussal legyenek engemet híven szerető és vélem együtt fáradozó Szelei János jó férjemé, a következő terheletés mellett, úgymint ájtatos hagyományul anidőn módja lesz fizessen ki:

1-ör. A tűz által felette megkárosított anya-templomunk adósságai kifizetésére ötszáz, azaz 500 v. forintokat.

2-or. A tisztelendő Szent Ferenc szerzetes szentegyháznak ötszáz, azaz 500 forintot.

3-or. Az ájtatos szerzet templomára 100 forintot.

4-er. Az ájtatos szerzet iskoláinak 100 forintot.

5-ör. A Szentháromság kápolnájának 200 forint.

6-or. A Szentháromság temetőjében lévő Kálváriának örökös alapítványul 250 forint.

7-er. A Boldogságos Szűz Mária kápolnájának 250 forint.

8-szor. A nemes városnak közpénztára felsegélésére 250 forint. Továbbá.

9-szer. Baranyi Antal katona öcsémnek 500 forint.

10-szer. Baranyi Terézia Kiss Józsefné és Baranyi Magdolna Bende Józsefné unoka öcsémnek fejenként kétszáz, öszvesen 400 forint.

Öszvesen tehát 3.000 váltóforintokat, mely summát, ha Szelei János jó férjem életiben ki nem fizethetné, amit nem reménylek, hogy tenni elmulasztana, ha az Úr Isten áldása véle lesz, akkoron különben is van a hagyománynak bátorságául Monostor-i tanyaföldemet rendelvén, az Szelei János uram halála után azonnal adódjon el, és az árából ezen hagyományom mindenekelőtt vétessen ki.

Mely utolsó rendelkezésem előttem szóról szóra felolvastatván, azt minden pontjaira nézve helybenhagyom, és nevem s saját kezem körösvonásával megerősítem.

Ketszeméten 1843-ik évi Augustus hónap 22-kén.

Csenus Terézia, Szelei János választott polgár úr és férjem hitvese magam kezem + vonása.

Előttünk mint bíróiképpen kiküldöttek előtt: Bódogh Antal tanácsnok. Nagy László m. k. hites polgár. Előttünk, mint meghívott bizonyságok előtt: Bábiczki János m. k. Bálint József m. k.

A borítékon azonos írással: Csernus Terézia asszony Szelei János választott polgár úr hitvese végső rendelkezése. Más írással: Beadva: 1843-dik esztendei Augustus 22-ik napján. 1843-dik esztendei Octobris 12-dik napján felolvastatván, publicitattott.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: 44-ik sz. 1843., 1. Cs. 1843.

Két lapos irat, eredeti.

120.
ÖZVEGY TÖRÖK ISTVÁNNÉ CSUKA ERZSÉBET
TESTAMENTUMA
1844. január 27.

Alább is nevezett Csuka Erzsébet, néhai Török István férjem özvegye 76 évet töltvén az életben, s 13-at özvegyességemben, történhető halomásom esetére gyermekeim között támadható ízetlenségeket távoztatni akarván, még ugyan ép elmével és egészséges állapotban kívántam azon végső akaratomat írásba foglaltatni, melyet néhai boldog emlékezetű jó férjem is kívánt elrendelni, de az epemirigykori [kolera] hirtelen halál szándékában meggátolta. Mindenekelőtt tehát előterjesztem javaimat, melyek a következők:

A/ Van egy házam a 7-ik tizedben Marina Kovács József és Kontz József szomszédságában. Ezen ház néhai férjem, Török Istvánra szüleiről maradt, s atyafiságos becsü szerént háromszáz forintokra tétetett, melyből egy százat az édesannyának, másik százat testvérenek kifizetvén, ősi volna benne egyszáz forint. De mostani állapotjára az 1794-ki nagy égés után én és néhai férjem építettük.

B/ Van egy szőlőm a Szolnoki köz környékén, melyből 110 út ősiképpen szállott néhai férjemre, a többit együtt szerzettük. Ezen szőlőből az ősit magam használok.

C/ Van Városföldin a Mindszenti útnál 5 hold földem, ez énrcám szüleimről maradt.

D/ Van még egy szőlőm, 80 út az Alsó hegyben, mely szinte ösikäppen szállott reám.

E/ Van Monostori pusztában 50 hold földem, melyet néhai férjemmel együtt váltottunk.

F/ Ezeken kívül vannak házi és ágyi eszközeim, szőlőhöz való boredényeim.

Gyermekeim öten vannak: István, Ferenc, János férfiak, Erzsébet ns. Blaskovics Pálné, Terézia Marina Kovács Józsefné lányok. Ezek közül:

István, midőn külön válakozott, elvitt tőlünk négy ökröt, szekeret, hetvenkét birkát, két sertést, egész ekeszerszámot, egész esztendei élest és kikapta atyai ősi szőlőnek felét.

Ferenc takácmestert kitanítottam, céhbe állítottam, 25 forintokon vettem nekie szövőszékét, négy ökör árán vett egy házat, szekér árából kapott tíz, egy csikó árából is tíz forintot. S ezen kívül készpénzben még ötven forintot, száz véka éleket, százhusz font szalonnát, mindenféle főzeléket és az atyai szőlőnek másik felét. János legkisebb fiam velem lakik, engem táplál, és gondomat viseli. A járó jószág, mellyel földemet műveli és néhány birka az ő saját szerzeménye, ahhoz szólni sem kívánok.

Erzsébet és Terézia leányaimnak tisztességes kiházásításukon kívül még semmit sem adtam.

Ezeknek előre bocsájtása után azt akarom:

1-ör. Házam légyen legkisebb fiamé, Jánosé, de ő abból István és Ferenc bátyyainak fizessen ki fejenként egy-egy, öszvesen kétszáz forintokat.

2-or. Közösén szerzett Monostori földem legyen három fiamé egyenlő osztállyal, de Jánosnak, ki nekem és még néhai atyjának is gondunkat viselte, s viseli, a három egyenlő osztályos részlet közül szabad választása légyen.

3-or. Az atyai ősi szőlő már István és Ferenc fiaim birtokában lévén három év óta, legyen és maradjon az náluk örökösen, s ezen szőlő mellett a szerzemény rész legyen János fiamé örökösen.

4-er. Erzsébet és Terézia leányaim egyenlő osztállyal osszák és bírják örökösen az én alsó hegyi szőlőmet és Városföld-i ősi mezci kertföldemet két egyenlő részben.

5-ör. Házi ingóságaimból fiaimnak és leányaimnak már mindent kiadtam, házi és gazdasági eszközeim, a konyhabeliekkal együtt legyenek János fiaméi. De az ágyi ruhákban két bátyjával egyenlően osztozzék. A szőlőhöz való boros edények is Jánoséi legyenek, minthogy bátyjai már kaptak. Mindemeltt adjon János két bátyjának egy kádat, de csak egyet, leány testvéreinek pedig egy-egy hordót. Magában értetődvn, hogy halálomig magam kívánom János fiam által javaimat műveltetni, és tápláltatni, s ezt János fiam hűségesen tartozik is teljesíteni.

Ezen végrendeletem, melyet lelkiesméreatesen éppen úgy jegyeztettem fel, amint azt néhai jó férjem, Török István maga részéről is velem egyetértve eltökélllette, és amelyben a szerzemény javak amennyiben az ösiek általános közre bocsájtása elmellőztetik, ezt úgy kipótolják, hogy gyermekeimnek sem én, sem egymás ellen panaszkodni nem lehet. Előttem szórul szóra értelmesen

felolvastatván és némely részei meg is magyaráztatván, azt tökéletesen helybenhagyom, és tulajdon nevem aláíratásával s kezem keresztvonásával megerősítem.

Költ Kecskeméten az 1844-ik évi Január 27-kén.

Csuka Erzsébet, Török Istvánné özvegye saját kezem + vonása.

Elöttem s általam Hornyik János m. k. mint jelen esetre bíróilag kiküldött városi hites írnok előtt és által. Elöttem Péntek János hites polgár előtt. Mi előttünk, mint meghívott tanúbizonyosságok előtt: Csontó Szabó János m. k. S. Tót Sándor m. k.

A borítékon azonos írással: Csuka Erzsébet özvegy Török Istvánné végrendelete. 7-dik tized. Más írással: Bemutatva: 1844-dik esztendei Január 27-dikén, 387-ik szám alatt a bírói jegyzőkönyvben. 1844-dik esztendei Martius 20-ik napján felolvastatván, közönségesítetett.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatók: 4-dik szám 1844., I. cs. 1844.

Kétfalpos irat, eredeti. A borítékon történt feljegyzést később az utolsó oldalon megismételték.

121.

ZOFTSÁK SÁNDOR TESTAMENTUMA

1844. július 25.

Alól is megírt Zofcsák Sándor eltöltvén e világi életben mintegy 30 éveket, testemben ugyan beteges, de elmémre nézve egész épességben lévén, Istentől vett javaimról, miután mind ez ideig gyermekeim nem lévén, hogy kedves hitvesem, ns. Mészáros Jozefára nézve minden támadható bajokat és perlekedéseket halomásom esetére tökéletesen eltávoztathassak, kívántam ezen végső rendelkezésemet tenni. Ugyanis:

Előre bocsájtván azt, hogy a mostani lakóházamat az 1-ső tizedben néhai Síros Gábor örökösaitől 2.150 v. forintokon szerzettem, melyben több rendbeli javításokat tévén, azokkal együtt már most 2.500 v. forintban légyen. Ezen kívül szerzettem az úgynevezett Mária hegyben hat testvéreimtől olyatén atyai ősi szőlőt, melyet közakarattal 4.000 v. forintokra becsültünk. Ennél fogva javaimnak ára holmi házi eszközöket és ládabeli ruhákat ide nem számlálván, tenne 6.500 váltóforintokat. De mivel a szőlőmet nem régiben 5.150 v. forintokban Lakatos Sándorné asszonynak örökösen eladtam, javaimnak ára valóságosan tézsen: 7.650 váltóforintokat.

De mivel ezen javaimat terhelik 1-ör kedves hitvesem hozományá 1.000 v. forint.

2-or. Azon kívül Lakatos Sándorné asszony 600 forintot azon megjegyzéssel, hogy ezen 600 forintok a szőlő árában betudódván, ennyivel az 5.150 ft. szőlő ára megfogyott.

3-szor. Rázsó Jánosnének 500 ft.

4-er. Olasz Jánosnének 600 ft.

5-ör. Tisztelendő pater piaristáknak 400 ft.

6-or. Nagy Sándor szabómesternek 336 ft.

7-er. Id. Szöllösi Mihálynénak 100 ft.

8-or. Papp Ágostonnak 200 ft. Öszvesen 3.736 ft.

9-er. Szöllösi István kegyes iskolák nevendék papjának 100 ft. És így egy summában 3.836 ft.

Kivonván tehát ezen terhelő adósságokat a fentírt javaimnak, 7.650 forintokat tevő árokból, maradna szerzeményemnek 3.814 ft. De mivel azon ösiség, melyet néhai édesatyám, Zofcsák Pál úr ingó és ingatlan javaiból örököltem, az 1840-ik esztendei április 15-én költ osztályos levél szerént 590 ft. 58 xr-árokat, tesznek, ezen ösiséget is kivonván a fentebb érintett 3.814 forintból, marad közszerzeményemnek 3.223 ft. 2 xr.

Melynek előre bocsátásuk után, ámbár fele szerzeményemről teljes jogom volna is rendelkeznem, mindazonáltal tapasztalván a már fentebb kedves hitvesemnek hűséges és fedhetetlen magaviseletét, sőt a mostani huzamos betegségemben mellettem tett és teendő dajkálkodását, mindezen megnevezett, de ezen kívül is akár mi névvel nevezhető ingó vagy ingatlan javaim maradnának, mindazokban egyedüli örökösömnek úgy hagyom és rendelem, hogy halomásom után azokról teljes joggal mint tulajdonairól rendelkezessen. Megjegyezvén itten azt, hogy valamint feljebb előlszámlált minden adósságotat kifizetvén, az ősi 590 ft. 58 xr-okra menő ösiséget, illető kedves testvéreimnek, ha netalán nevemet megváltoztatná, adja vissza.

Megemlékezvén utoljára a római katolikus szent ekklesiának különös szükségéről, melyeknek fedezésekre halomásom után hagyok 25, azaz huszonöt váltóforintokat, az ispitálybeli szegények számára pedig 10, azaz tíz forintokat.

Mely végrendeletem előttem sorra felolvastatván, és érthetőleg megmagyaráztatván, ezt helybenhagyom, és saját rendelésemnek lenni elesmérem, tulajdon nevem aláírásával megerősítem.

Költ Kecskeméten az 1844-ik esztendei július 25-én.

Zoftsák Sándor m. k.

Mi előttünk e végett kiküldetettek előtt: Drégely István m. p. tanácsnok. Vékony Károly írnok. Én előttem, mint ezen dologra meghívott tanú előtt: Bíró István m. k.

A borítékon azonos írással: Zofcsák Sándor csizmadia mester végrendelete. Beadva 1844-ik esztendei július 25-kén. Publikálták: 1844. augusztus 14.

Eltérő írással a következő jelzetek található: 23-ik szám 1844., I. cs. 1844.

Kétlapos irat, eredeti. A borítékon található feljegyzéseket később a végrendelet utolsó oldalán megismételték.

122.

ÖZVEGY JUHÁSZ MÁRTONNÉ NIKOLICS ANASZTÁZIA TESTAMENTUMA 1844. november 21.

Én alább is megírt Nikolics Anasztázia, helybeli kereskedő Juhász Márton kedves férjemnek elmaradott özvegye, miután néhai tisztelt férjemmel házassági életben mintegy 38, özvegységemben pedig 12 esztendőket eltöltöttem,

érezvén naponként egészségemnek gyengülését, testemnek erőtlenedését, még ép és egészséges elméleti tehetséggel bírok, józan megfontolással kívántam a birtokomban lévő javakról e következő végrendeletet tenni, s így 5 férfi és két leány gyermekeim között történhető akármely kedvetlenséget eltávoztatni. Jelesen:

1-ör. Néhai Juhász Márton férjemről nem csak semmi ősi javak nem maradtak, hanem inkább szülőiről adósság hagyattatván reá, azt a magam hozományából tisztáztattam le. S ugyanazon hozományi vagyonom gyarapítottatván Nikolics Miklós testvérem által annak végrendelete szerint 1.000 forintokkal, nem különben Paskál János pesti lakos atyámfiatúl annak utolsó rendelése szerint nekem adott 500 forintokat. Ezen javak szolgáltak néhai férjemmel folytatott kereskedésünknek alapjául. Mely kereskedésünkben néhai férjemnek segédjei lévén János és Pál fiaim, amint abban az idők szerint szerencsésen előbb előbb mentünk. Szerzettük a 2-ik tizedben Csikesz Nagy János kovács szomszédságában most is meglévő házunkat. Úgy szinte a 3-ik tizedben most már nemes Végh József úr és Fischer Jakab szomszédságukban lévő házi örökségünket. Az Öreg hegyben a Körösi út mellett fekvő szőlőnket még akkor megszerelvén, midőn hozományi pénzemnek egy részét szüleimtől nyertem.

Meghalálózván férjem 1832-ik évben, az ő halála után szinte János és Pál fiaimmal együtt folytatván a kereskedést, annak szerencsés menetelével Karakazán Istvántól szerzettem a Talfájában egy darab szántóföldet. A 7-ik tizedben pedig Szekeres Pálné asszonytól egy szárazmalmot. Úgy, hogy 1840-ik évi július 27-ik napján bezárt inventárium foglalata szerint, ide nem értvén a két házat és szőlőt, fiaimmal, jelesen Jánossal és Pállal folytatott kereskedésünkben, beleértvén a szántóföldnek és szárazmalomnak szerzésbeli árukat, összesen 37.360 váltóforintok, 10 xr-ok voltak beruházva. Különösen nekem lévén azon üzletben 19.398 v. ft. 40 ½ xr. János fiannak magának ki az inventatív (!) előtt magának különösen házat szerzett, volt még a kereskedésben 7.870 v. ft. 28 xr.

Összesen tehát a malom és szántóföld árával együtt 37. 360. v. ft. 10 xr-k.

Szükséges tudomány végett megjegyezvén azt, hogy Heléna leányom férjhez menetelekor annak kiházásítására a kereskedésből mintegy 1.200 váltóforintokat kivettem, s ezen kívül segítségére készpénzül 1.500 váltóforintokat is adtam.

2-or. Néhai tisztelt férjemtől öt fiaim, nevezetesen: Teodor, János, Pál, Sándor és István és két leányaim: Mária Nicsovics Miklósné és Heléna Christophori Demeterné származván, ezekre nézve a fentebb leírt vagyonomból rendelem:

A/ Orosházi gyógyszerész Teodor fiamat már az édesatyja, néhai Juhász Márton férjem annyival segítette, hogy ő amint annak jegyzőkönyvében tulajdon kezével beírt jegyzéke mutatja, már többet nem várhatja, mert annak számára Orosházán nemcsak gyógyszerért állított, férjemnek utolsó betegeskedése alatt is én nevezett Teodor fiamnak, mint 1832-ik évi április 22-én költ kötelezvénye bizonyítja, interes fizetés nélkül 600 váltóforintokat kölcsönöztem oly feltétellel, hogy azokat közös kereskedésünkbe vissza fogja fi-

zetni. Most ezen végrendeletemben azon 600 váltóforintokat Teodor fiamnak elengedem, s eránta viseltető édesanyai szívességéből részére még 500 váltóforintokat is rendelék.

3-or. Juhász János fiamat, ki már maga házában lakik, magam költségén kiházasítottam. Pál, Sándor és István fiaim pedig még nőtlenek lévén, ezeknek kiházasításokra a magam tökepezéből fejenként 500 váltóforintokat hagyok. Mely ezen és a fentebbi pontok alatti hagyományaimnak holtom után maradandó vagyonomból való kifizetésük után találtató ingó és ingatlan javaimon János, Pál, Sándor és István fiaim egyenlően osztozzanak. Úgy azonban, hogy javaimon fekvő minden terheket, valamint a Karakazán Istvától szerzett szántóföld iránt folyamatban lévő passivus pernek költségeit is egyaránt ők viseljék.

4-er. Megemlítvén, hogy Juhász Mária Nicsovics Miklósné leányomat már tisztességesen kiházasítottam, s 2.000 váltóforintot is nékie kiadtam. Ezen felül hagyok még részére 1.000, azaz egyezer váltóforintokat.

5-ör. Juhász Heléna Christophori Demeternét is hasonlóképpen kiházasítottam, és házamtól való elmenetelekor nekie különösen a magam kereskedésén kívüli pénzemből 1.500 váltóforintokat kifizettem. Ezen 2.000 váltóforintonon felül hagyok még részére 1.000 váltóforintokat.

6-or. Hasonlóan fiaim és leányaim közül valamelyik magtalanul elhalna, annak ezen végrendeletemben hagyott rátáján a többi mindkét nemen lévő gyermekeim egyaránt osztozzanak.

7-er. Hogyha az osztály alá kerülendő malom és szántóföld vételbeli becsek-ből vesztenének, s a kereskedés is a feljebb kitett summára ki nem ütne, az esetben halálom után az osztály idején az érdeklött veszteséget mindkét nemen lévő gyermekeim a leányaim ugyan, a nékiek halálom után kifizetendő 1.000-1.000 forintokra, Teodor fiam pedig a neki hagyott 1.100 forintokra eső arány szerént egyformán viseljék.

8-or. A ráták kifizetésére azt rendelem, hogy a fizetőknek, nehogy a kereskedés megromoljon, illő határidő az előforduló környülállásokhoz képest engedtessek.

10-er. Egy, a férjemről maradt gyűrűt hagyom Pál fiamnak. Nem különben:

11-er. Harmadik tizedbeli egész házi örökségemet Pál fiamnak úgy rendelem tulajdonává, hogy annak árát 3.000, azaz háromezer váltóforintokban megállapítván, János, Sándor és István testvéreinek fejenként 750 váltóforintokat kifizessen. Végre:

12-er. Megemlékezvén a helybeli görög anyaszentegyházról, annak segítségére hagyok 50 váltóforintokat. A reformata szent ekklesiának pedig, melynek piaci boltját a Juhász família, valamint régenten, úgy most is használja, kifizettetni rendelék 50 váltóforintokat.

Mely ezen utolsó rendelésem előttem értelmesen többször elolvastatván, azt minden cikkelyében jóváhagyom, s tulajdon kezem keresztvonásával aláírom az alább megnevezett és bíróiképpen kiküldött tanúk előtt.

Költ Kecskeméten az 1844-ik év november 21-kén.

L. s. Nikolics Anasztázia keze + vonása.

Mi előttünk Kun János m. p. bíróiképpen kiküldetett tanácsnok előtt. L. s. Vékony Károly írnok, Szél Pál m. k. hites polgár.

A borítékon azonos írással: Nikolics Anasztázia asszony, Juhász Márton özvegye végrendelete. Más írással: Beadva: 1844-ik esztendőben november 22-ikén. Közönségesítettett: Január 20-án 1848.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: 19-ik szám 1844., I. cs. 1844. Kétlapos irat, eredeti. A két viaszpecsét ép.

123. LOVAS JÁNOS TESTAMENTUMA 1844. december 9.

Az Atyának, Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében.

Én, Lovas János, miután ez árnyékvilágban már 73 éveket eltöltöttem, s jelenleg, habár ép és egészséges elmével bírok is, de mégis érzem testi erőmnek hanyatlását, nehogy végrendelet nélkül történjen halálom, közelebb elől számlálандó vagyonaimról tészem a következőkben végrendeletemet.

Javaim, melyekkel bírok, ezek. Van a 7-ik tizedben egy jó karban lévő és cseréppel fedett házam. Van a Széktói hegyben mintegy 60 utakból álló szőlőm. Van továbbá az úgynevezett Úri hegyben mintegy 150 utakból álló szőlőm. Bírok Monostoron öszvesen 150 hold földet. Sógorom, nemes Kováts László úr tartozik birkáim árok fejében egyezer v. forintokkal. Vagynak ezentúl házi ingó-bingóm.

Már miután nékem egyenes örökösöm nincsenek, néhai szeretett jó édes atyám végrendelete nyomán előlszámlált javaimról ezeket rendelem.

Először. Annak előre való bocsájtása mellett, hogy édes atyám végrendeletének eleget tettem, mert szeretett édesanyámat holtig tápláltam, s tisztességesen eltemettettem, három hajadon leánytestvéreimet szinte tápláltam és kiházasítottam, a házi fundus becs-árából minden leánytestvéreimnek fejenként 300 forintokat kifizettem, István testvéremnek a Kakuja féle házat 1.100 forintokon megvettem, a mostani házamat pedig saját szerzeményemből felépíttem, s jó karba helyeztettem. Azt méltán úgy nézem és tekintem, mint saját szerzeményemet, s ugyan azért azt minden hozzátartozó épületeivel együtt örökös jussal úgy hagyom Katalin testvéremnek, nemes Kováts László úr hitvesének, hogy arrúl halálom után szabad tetszése szerént intézkedhessen is. Hagyom pedig nekie ezen házat kirekesztőleg nem csak a mondott azon okból, hogy saját szerzeményem, hanem azon okból is, mert hanyatlott időmben s betegeskedésemben ő volt egyedül gondviselőm s reménylem, hogy esmért testvéri szereteténél és szíves hajlandóságánál fogva holtomig leend.

2-szor. Halálom történnén, a háznál találtató ingóságokon Erzsébet testvérem Csorba Jánosné, Anna Détári Lászlóné testvérem gyermekei, Ilona Szegedi Péter özvegye, Rozália Ladányi Jánosné és Katalin Kováts Lászlóné testvéreim szinte egyenlően osztozzanak.

3-szor. A fent elsorolt két rendbeli szöleimen s azokhoz tartozó edényeken nevezett testvéreim, az elholtaknak pedig gyermekei szinte egyenlően osztozzanak.

4-szer. Két lovaimon, kocsimon és Szegedi Mihály által felibül művelt monostori földemen, mely néhai István testvérem része volt, ugyanazon földön találtatandó takarmányokon többször nevezett testvéreim és az elholtak gyermekei szinte osztozzanak egyenlően.

5-ször. Jóllehet István testvérem monostori földjéről is rendelkezhettem volna, de miután már az eránt szándékomat és akaratomat kijelentettem, s testvéreim sorsokat figyelembe vettem, az engemet teljes jussal illető fele monostori részemről, mely több idők oltá ns. Kováts László sógoromnál van árendában, az végső és változhatatlan akaratom, hogy az teljes jussal és örökösen legyen az engemet ápoló és gondomat viselő jó Katalin testvéremé. Úgy azonban, hogy a következő pontban nyilvánított akaratomat teljesítse.

6-szor. Miután magtalanul elholt Ágnes testvérem 100 darab juhait ns. Kováts László úr 500 forintokon megvette, s azoknak árokból feleslegesen ki is fizetett, először a tisztelendő pater franciscanus atyáknak érettem szolgáltatandó szentmisékre kétszázötven, azaz 250 forintokat, temetési költségeimre fordított 500 és így összesen 800 (!) forintokat. Nevezett sógorom még nekem tartozik 160 darab juhok árában (melyek közül 20 darab nőstény, nyolcvan darab ürü és hatvan bárányok voltak), s melyeket tölem megvett egyezer, azaz 1.000 v. forintokkal. Ezen summát még másik ezer forinttal úgy toldja meg Katalin testvérem, hogy monostori földemet bírván, évenként attúl fizessen 200 forintokat, és így öt év alatt egyezer forintokat. Az ekként kikerülendő kétezer forintokból hagyok és rendelek a tisztelendő pater franciscanus atyáknak ötszáz v. forintokat oly céllal, hogy még ezen tisztelendő szerzet városunkban létezni fog, az én és elholt István testvérem lelkeink vigasztalására szolgáljanak egy-egy halotti szentmisét. A tisztelendő pater piaristáknak hagyok és rendelek kétszázötven forintokat oly céllal, hogy ők is érettünk minden évben egy-egy énekes szentmisét szolgáljanak. A helybeli anya-templom javára hagyok ötszáz v. forintokat oly megszorítással, hogy ezen tőkepénz örök időig mint a templom pénze kezeltessen, s az ekklesia szükségére csak az attúl járó kamatok fordíttassanak. A helybeli r. catholica ispotályra hagyok kétszáz forintokat, a Boldogságos Szűz Mária kápolnája javára 25, valamint a Szentháromság kápolna javára is 25 v. forintokat. Végre tisztességes temetésemre 500 v. forintokat.

Mely ezen végső rendelésem előttem felolvastatván, és igről igre meg is magyaráztatván azt minden pontjában saját és végső akaratomnak lenni elesmérem, és nagyobb bizonyság végett saját kezem keresztvonásával megerősítem.

Költ Kestkeméten az 1844-dik évi december hónap 9-dikén.

Lovas János saját kezem + vonása.

Mi előttünk Simonyi János m. p. tanácsnok, mint ezen esetre megkért és bíróilag is kiküldött előtt. Szél Pál m. p. hites polgár. Horváth János m. p. Gyenes Imre m. k. hites ügyvéd.

A borítékon azonos írással: Lovas János úr végrendelete. Más írással: Beadva: 1844-dik esztendei december 10-ik napján. Közzétesítve: Május 18-án 1849.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: 30-ik szám 1844., 1. cs. 1844.

Kétlapos irat, eredeti. A borítékon lévő feljegyzéseket az irat utolsó oldalán később megismételték.

124.

LISZTES ISTVÁN TESTAMENTUMA

1844. december 14.

Alább is megírt idősb Lisztes István, 82 éveket töltvén az életben, még ugyan ép elmével vagyok, de az életnek viszontagságai, s munkás élet terhe, valamint életidőm hanyatlása is testi erőmet elgyengítvén, betegágyamban vagyok, s érezvén életerőm hanyatlását, valamint tudván a halál bizonyos voltát, de bizonytalan idejét, történhető halomásom esetére kívántam javaimról öt gyermekeim bátorságukra s köztök keletkezhető visszavonás mellőzhető-sére következő végrendeletemet feljegyeztetni.

Mindenekelőtt megemlítem, hogy néhai jó hitvesemmel, Széles Judittal 50 éveket töltöttem boldog házasságban, 13 évek óta pedig özvegyiségben élek. Nevezett hitvesemmel öt gyermekkel áldott meg a Gondviselés. Úgy mint: István és János férfi, Zsuzsanna Mádi Jánosné, Judit Tasi Péterné és Julianna Balogh Józsefné három leányokkal, kiknek ketteje itthon, harmadika Szente-sen lakik. Továbbá:

Nem említvén azt, hogy egyik vagy másik gyermekemet még életemben segítettem, birtokomban vagynak még következő javaim:

A/ Van egy szőlőm az úgynevezett Mária hegyben Bóbis János és Ludvik József szomszédságukban, mely áll négy pásztaban, háromszázhatvankét utakból. Ezen szőlőből huszonöt út atyai ősiség, a többi saját szerzeményem. Van ezen szőlőben jó lakház, kúttal és veteményes földdel. Több ősi javaim nincsenek. Néhai Széles Judit hitvesem hozománya fejében pedig csak tizenegy évi törvénykezés után nyertem háromszáz váltóforintokat, melynél többet költöttem a per folytatására.

B/ Az úgynevezett Úri hegyben van négy pászta új szőlőm Kovács Gábor és Pap Sándorné szomszédságokban, mely áll 538 utakból. Van benne lakház, kút, kazán, méhes szin és szüretelőhely. Melynek homok földjét azelőtt sok évvel magam váltottam, és János fiamnak segítségével saját szorgalmatosságom által készítettem.

C/ Van két darab új erdőm a Szarkásban, melyet szinte magam ültettem János fiam segítségével. Az egyik két hold, a másik pedig három holdat tesz.

D/ Van hét kádám, 18 darab vasas hordóm, s egyéb házi ingóságaim. Melyeknek előre bocsajtások után akarom és rendelem, hogy:

1-ör. Mária hegyi szőlőmnek Ludvik József birtoka felül való két kis pásztaja legyen örökös jussal Zsuzsanna Mádi Jánosné leányomé a hozzá tartozó szüretelőhellyel együtt. A két nagyobb pászta pedig a házzal és kúttal együtt legyen István fiamé. De azon megszorítással, hogy mivel István nekem régen tartozik egyszáz v. forintokkal, ezen két nagyobb pásztaból 80, azaz nyolcvan

utat Judit és Julianna leányaim bírjanak mindaddig, míg ő nekik azon 100 v. forintokat István kifizetendi. Azután pedig István maga bírja az egész két nagy pászttát.

2. Úri hegyben lévő szőlőmből a belső, vagyis város felől való két pászta szőlő a házzal és a házban találtató minden névvel nevezendő ingóságokkal együtt légyen János fiamé, aki egész ifjúságát, sőt mondhatom egész életét az én segítségemre feláldozván, folyvást velem munkálkodott, s ezen szőlőt is az ő segítségével készítettem. Ezen Úri hegyi szőlőnek külső két pászttája pedig legyen örökösen Judit és Julianna leányaimé, de úgy, hogy mivel különben Julianna itthon sem lakik, ha valaha eladnák is ezen szőlőbéli osztályrészüket, minden idegen előtt azzal János testvérüket tartozzanak megkínálni.

3. Új erdeim közül a kétholdas legyen magáé János fiamé, a háromholdason pedig három leányaim osztozzanak egyenlően.

4. Boredényeim közül hat hordót, ha az osztálykor tele lesznek is, választva kapjon János fiam, úgy szinte két kádat választva, és két pálinkás hordót is választva ugyan ő vegyen el. A többi edényeken négyen egyenlően osztozzanak.

Végre megemlítem, hogy néhány évvel ezelőtt a városban volt házamat eladtam, ez ősi Lisztes ház volt, de én azt úgy vettem vissza néhai Banó János úrtól, midőn vándorlásból ezelőtt igen régen mint fiatal legény hazakerültem, mert 300 forintokon adta el annak édes atyám, míg én vándorlani voltam. Ez tehát reám nézve ősiség nem volt.

Mely ezen végrendeletem előttem felolvastatván, azt helybenhagyom, saját utolsó és megmásolhatatlan végintézetemnek elismerem, és saját nevem aláírásával megerősítem.

Költ Kecskeméten az Úri hegyi szőlőmben az 1844-ik évi december hónap 14-én.

Én, Lisztes István m. k. [Mivel a saját kezű aláírása nehezen olvasható, Hornyik megismételte azt olvasható formában:] azaz: Én Lisztes István m. k. Előttem és általam Hornyik János m. k. mint bíróilag kiküldött hites jegyző. Előttem Darányi János m. k. városi hites polgár. Elöttünk, mint meghívott tanúbizonyosságok előtt: Bodros István m. k. Fejér István m. k.

A borítékon azonos írással: Idősb Lisztes István végrendelete. 1844. december 14. Más írással: Beadva 1844-dik esztendei december 14-kén. Ismét Hornyik írásával: 1846. november 6. az illető örökösök kérésekhez képest felolvastatván, kihirdettetett. Jegyezte Hornyik János m. k. aljegyző.

Ugyancsak az ő írásával készült jelzetek: 31-ik szám 1844, I. cs. 1844.

Kéttalpos irat, eredeti. Az irat utolsó oldalán a borítékon lévő feljegyzéseket később megismételték.

125.
ÖZVEGY CZOLLNER MIHÁLYNÉ BÉNI ERZSÉBET
TESTAMENTUMA
1844. december 31.

A teljes Szentháromságnak, Atyának, Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében.
Amen.

Mínekután én Czollner, született Béni Erzsébet az Úrban boldogult elhunyt Czollner János Mihály kecskeméti vasáros és tanácsnok elmaradott özvegye, boldogult férjemnek írásban hagyott végrendeletét mindjárt halála után, és végrendelete felolvasása után, minden pontjaira nézve és tökéletesen betöltöttem. Annál fogva a törvény értelmében kétségbehozhatatlanul jogosítva vagyok minden eddig már birtokomban lévő akár általa nékem mint általános örökösének hagyott, nem különben az általam boldogult férjem halála olta szerzett és Isten segedelmével még jövőben szerzendő vagyonaimról végrendeletet tenni. Ezen meggyőződésből már két végrendeletet tettem. Egyiket 1820, a másikat 1826-ik esztendőben. De minthogy azoknak megváltoztatására később bekövetkezett különös körülmények kényszerítettek, azért mind a két említett végrendeleteimet visszavettem és megsemmisítettem, és most is érvényteleneknek és megsemmisítetteknek nyilvánítom, egyszerűen mind tökéletes lelki és testi erővel és érett megfontolás után jelen végrendeletemet a következőkben kívánom megállapítani. Nevezetesen:

1-ör. Mikor a Mindenható Istennek tetszeni fog engem e világból kiszólitani, kívánom, hogy temettetésem a keresztény catholica szertartással és minden templomokban való harangozással történjen. Melyet a kecskeméti anyateplomban egy pompa és muzsika nélküli requiem és csak egy pap által énekeltesen. Mellette azonban hat szentmisék olvastassanak.

2-or. A kecskeméti catholica ispotálybeli szegényeknek hagyok 200 forintokat.

Reformata ispotálybeli szegényeknek 200 forintokat.

Evangélica ispotálybeli szegényeknek 100 forintokat.

Görög ispotálybeli szegényeknek 100 forintokat.

Öszvesen: 600 v. forintokat. Melyek mindjárt halálom után az én hátrahagyott vagyonomból kifizetessenek és kiosztassanak.

3-or. A Váczi Siketnémák és Pesti Vakok intézeteinek hagyok a tőkék szaporítására mindegyiknek kétszáz-kétszáz, öszvesen négyszáz v. forintokat.

4-er. A kecskeméti cath. Főtemplomnak hagyok örökös alapítványképpen 300, azaz háromszáz v. forintokat, mely summa gyümölcsözés végett kiadasson és annak évenkénti kamatjából minden esztendőben és pedig mindenkor az én lelkem nyugalmaért az én halálom napján ezen alapítvány elvesztése terhe alatt egy requiem tartasson. Melyen a betegetek kivéve mindazon szegények, kik boldogult férjem alapítványából segedelmet kapnak, megjelenjenek.

5-ör. A tisztelendő pater franciscanusok kecskeméti kolostorának hagyok 200 v. ft. A Kálváriára 10 v. ft. Kecskemét városának közönséges szükségek fedezésére 300 v. ft. Végre a tisztelt földesuraságnak 100 v. ft. Öszvesen 800 v. forintokat.

6-or. A tisztelendő ájtatos szerzet kecskeméti collegiumának örökös alapítványképpen hagyok 1.000, azaz egyezer v. forintokat, mely tőkepénz kamatra adasson, és annak évenkénti hasznából adasson az én lelkem nyugalmaért minden szombaton a kápolnában égő lámpás mellett egy szentmise olvastasson (!), melyen boldogult férjem alapítványából jótéteményt húzó minden szegények megjelenjenek.

7-er. Fischer, született Weber Terézia unokaöcsémnek azon hat ezer v. forintokon kívül, melyeket már tőlem kapott, és amelyekre nézve neki szabad rendelést engedek, hagyok még 4.000, azaz négy ezer v. forintokat. Azzal a feltétellel, hogy még ötten Isten éltsen, ezen tőkének csak 6 percentes kamatját húzhassa, de a tőke gyermekeinek, ha ugyan gyermekei lennének tulajdonoknak tekintessen. Ha pedig nevezett Weber Terézia öcsém gyermek nélkül halna el, ezen esetre rendezem, hogy az említett 4.000 v. ft. tőke Czollner János örökösire menjen által, és közöttök úgy, hogy az annyok is egy részt kapjon, egyenlő részekre osztódjon fel. Továbbá: előbb nevezett Weber Terézia öcsémnek hagyok még hat pár ezüst evőeszközt kanalakkal. Azon ezüst evőeszközökből, melyek mindennapi használatomra szolgáltak. Ezután hagyok még neki egy kis ezüst cukortartót, két kis ezüst gyertyatartóval oly feltétellel, hogy mindezen ezüst szerekről szabadon rendelkezessen.

8-or. Czollner Ignác unokaöcsémnek, kit én neveltem, hagyom vaskereskedésemet mindazon vas szerekkel, melyek abban halálom idején találtatni fognak. Továbbá neki hagyom szárazmalmomat a mellette lévő házzal. Nem különben a kis, úgynevezett Széktői szőlőmet és az Ágasegyházi földemet. Továbbá neki hagyom a négy kisebb ezüst gyertyatartókat, a többi hat pár evőeszközöket kanalakkal együtt. Azon ezüst eszközökből, melyek mindennapi használatomra szolgáltak, és az ezüst kávé-masinát, az ezüst téj-serpenyővel és egyet a kisebb ezüst cukortartók közül. Végre mindezekhez hagyok még neki 5.000, azaz ötezer v. forintokat. Mindezen itt elszámolt hagyományokat azonban Czollner Ignác öcsémnek oly feltétellel hagyom, ha nekem ezután semmi bosszúságot nem okoz, magát becsületesen viseli, és engem, míg Isten éltemnek kedvez, úgy becsül és tisztel, mint azt tőle, mint nevelő anyja méltán várhatom. Ellenkező esetre, ha jövendő magaviselete várakozásomnak meg nem felelne, nyilván fenntartom magamnak ezen hagyományról egészen másképp rendelkezhetni.

Egyéb eránt rendezem, hogy Czollner Ignác öcsémnek ezennel hagyott javak az ő gyermekei örökségének és tulajdonának tekintessenek. Mely célból megkérem és hatalmazom tekintetes Kecskemét város nemes tanácsát, hogy azon esetre, ha Czollner Ignác öcsém az én halálom után magát nem illően viselné, és erkölcsi magaviselete ellen alapos panaszok tétethetnének, vagy az általam neki hagyott javakat örökösői kárára vesztegetné, vagy adósságokkal terhelné, azokat azonnal zár alá vegye, annak kezelését egy becsületes gondnokra bízza, és nevezett öcsémnek még él, csak a vagyoni jövedelmét

adassa ki. Ha nevezett öcsém gyermek nélkül halna el, azon esetre örökösévé nevezem az alább megnevezendő általános örökösömet, vagy annak gyermekeit. Ha pedig időközben az általános örökösöm is szinte maradék nélkül halna el, akkor ezen javak azokra menjenek által, kiket ezen végrendeletemben általános örökösömnek örököséivé rendelék.

9-er. Czollner, született Artman Erzsébet sógorasszonyomnak hagyok 2.000 v. forintot. Gyermekeinek pedig, nevezetesen fiának Czollner Ferenc vasárosnak 2.000 v. ft. Másik fiának Czollner Mihálynak szinte 2.000 v. ft. Leányának, Czollner Máriának szinte 2.000 v. ft. Összesen tehát: 8.000 v. ft. Azon megjegyzéssel, hogy ha időközben közülük valamelyik örökös nélkül halna el, annak része az életben maradandókra menjen által, és közöttök egyenlően osztódjon fel.

10-er. Az előbbi pontban nevezett három Czollner gyermekek, úgymint Ferenc, Mihály és Mária osszák el magok között az én hat pár ezüst evőeszközökből álló skatulyámat.

11-er. Rabl, született Czollner Éva asszony örökösének, úgymint Rabl Károlynak, Józsefnek, Ferencnek, Mihálynak és Erzsébetnek hagyok összesen 12.000, azaz tizenkét ezer v. forintokat. Hasonlóan azon megjegyzéssel, hogy ha valamelyik időközben elhalna, azon esetre annak része a többiekre egyenlő részben menjenek által.

12-er. Nagyszombati lakos Czollner Lőrinc sógorom két leányának, nevezetesen Hufnagel, született Czollner Annának hagyok 3.000, azaz háromezer v. forintokat. Czollner Magdolnának pedig szinte Nagyszombatban, hagyok 1.000, azaz egyezer v. forintokat.

13-szor. Béni Katalin kedves testvéremnek Nagyszombatban hagyok 1.000, azaz egyezer v. forintokat., valamint fiának, Jánosnak is hasonlóan 1.000, azaz egyezer v. forintokat.

14-er. Béni József elhalt testvérem gyermekeinek hagyok és pedig Béni Pálnak kétezer, Béni Annának pedig egyezer v. forintokat.

15-ör. Forslinger András régi szolgáltnak az általa, mint kereskedési segéd által mind boldogult férjem eránt, mind erántam teljesített hűségcs szolgálataiért hagyok kétezer, azaz 2.000 v. forintokat.

16-szor. Minden cselédjeimnek, kik halálom idején házamnál szolgálatban lesznek, hagyok mindegyiknek fejenként 100 v. forintokat.

17-er. Főhadnagy Massanecz István úrnak Czollner Rozália szeretett unokaöcsém férjének szerződés szerént 30.000 azaz harminc ezer v. forintokat köteleztem és tökéletesen ki is fizettem, amit itt is nagyobb bátorságára megjegyzek.

18-szor. Tökéletesen meg lévén győződve, hogy Czollner Rozália Massanecz úr hitvесе, kedves unokaöcsém erántam továbbra is az eddigi szeretettel és tisztelettel fog viseltetni. Ha Isten életemnek kedvez, öreg napjaimban engem szívesen segíteni, gyengéden ápolni, és erántam hűségét holtomig megtartani fogja. Ötet, nevezett Czollner Rozália unokaöcsémet, Massanecz úr hitvesét általános örökösömnek nevezem, és néki hagyom nem csak kecskeméti nagy házamat, az úgynevezett Öreg hegyben lévő nagy szőlőmet, továbbá a birtokban lévő két vízi malmot, és úgynevezett városföldi földemet, hanem

ezeken kívül még minden fekvő és ingó javaimat, melyek fent elszámlált hagyományaim kielégítése után vagyonaimból fennmaradnak. Végre:

19-er. Az lévén kívánságom, hogy azon hagyomány, melyet az előbbi 18-ik pontban Rozália, Massanecz úr hitvese öcsémnek hagytam, egyszersmind gyermekei örökségének, vagy ha maradék nélkül halna el, Czollner János és a 11-ik pontban megnevezett Rabl Éva gyermekei örökségének tekintessen. Azért rendelem, hogy azon esetben, ha Rozália Massaneczné unokaöcsémet az Isten maradékokkal megáldja, a néki mint általános örökösömnek hagyott vagyon halála után gyermekeire, mint ezeknek törvényes örökségek menjenek által. Ha pedig gyermeke nem maradna, akkor ezen örökség, kivéven 10.000, azaz tízezer v. forintokat, melyekről szabadon rendelkezhet, a többi fent nevezett Czollner János és Rabl Éva örökösire menjen által, és közöttök egészen egyenlő részekre osztódjon. Mely végre rendelem, hogy ha fentebb nevezett általános örökösöm az én halálom idején gyermektelen lenne, a néki hagyott egész vagyon kellően öszveírasson, és megbecsültessen, és az erről készítendő oklevél a helyettesített örökösök bátorságára csak a Kecskemét város levéltárába tétessen. Végre:

20-or. Ezen végrendeletem végrehajtására kinevezem a kecskeméti járásban akkor leendő tekintetes főszolgabíró urat, vagy ha ez akadályoztatnék, a mostani kecskeméti főjegyző Gassich urat, és alázatosan megkérem őket, hogy ezen fáradságot elvállalni és jelen végrendeletemet mindenekben pontosan foganatosítani szíveskedjenek. Melyért annak, ki ezen foglalatosságot elvállalja, a jelen végrendeletemet végrehajtani fogja, háládatosságom jeléül 300, azaz háromszáz v. forintokat hagyok.

Ezek után bezárom ezen végrendeletemet a teljes Szentháromságnak, Atyának, Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében. Melynek határtalan könyörületességébe szegény lelkemet ajánlom. És ezen végrendeletemet nem csak saját kezemmel aláírtam, és pecsétemmel megerősítettem, hanem annak aláírására az alább írt urakat, mint tanú urakat is megkértem.

Költ Pesten, Septembris 7-én 1830.

Czollner Erzsébet, született Béni. (P.h.)

Hogy Czollner, született Béni Erzsébet asszony előttünk, mint erre különösen megkért és együtt egyszerre jelenlévő tanúk előtt élőszóval és határozottan nyilatkoztatta légyen, hogy ezen oklevélben az ő valóságos végrendelete foglaltasson, és ezen végrendeletét a mi jelenlétünkben tulajdon kezével aláírta, és pecsétjével megerősítette, ezennel bizonyítjuk. Pesten, mint feljebb, Septembris 7-kén 1830. Bellágh Antal m. k. tekintetes ns. Pest vármegye esküdtje és több tekintetes ns. vármegyének táblabírája, mint meghívott. És együtt jelenlévő tanú. (P. h.) Gál János m. k. tekintetes Pest vármegye esküdtje, mint meghívott és együtt jelenlévő tanú (P. h.) Vörös István m. k. reg. direct. fiscalis és több tekintetes vármegyék táblabírája, mint meghívott és együtt jelenlévő tanú. (P.h.) Ungváry János m. k. hites ügyvéd, mint meghívott és együtt jelenlévő tanú. (P. h.) Makszin Ferenc m. k. hites ügyvéd, mint meghívott, együtt jelenlévő tanú. (P. h.)

Pótlék végrendelet:

Én, alólírt Czollner, született Béni Erzsébet házamnál lepecsételve lévő végrendeletemhez pótlékrendeletképpen hozzátoldani kívánom:

1-ör. Az Erzsébet templomnak hagyok 2.000, azaz kétezer v. forintokat.

2-or. Az ott lévő oskolai tanítók számára mint tőkepénzt 3.000, azaz háromezer v. forintokat.

3-szor. Amtman kereskedő 4 gyermekeinek 4.000, azaz négy ezer v. forintokat.

4-er. A kereskedést hagyom Czollner Ferencnek, melyből kifizetni tartozik:

A/ Testvérenek Czollner Mihálynak 2.000, azaz kétezer v. forintokat.

B/ Fortslinger András szegény atyafiainak 2.000, azaz kétezer v. forintokat.

5-ör. Czollner Erzsébetnek hagyok 1.000, azaz egyezer v. forintokat.

6-szor. Nem kívánom, hogy gazdag temetésem legyen, hanem az igazi házi szegények között 2.000, azaz kétezer v. forintokat rendelek kiosztatni, amit Czollner Rozália kedves rokonom fog a maga belátása szerint elrendelni és teljesíteni.

7-er. Mindenem, amit a fő, vagy ezen pótlék végrendeletemben másoknak hagyva nincsen, legyen szeretett Czollner Rozália tulajdona, melyből testvérenek Czollner Ferencnek fizessen ki 1.000, azaz egyezer v. forintokat.

Költ Kecskeméten, december 31-kén 1844.

Czollner Erzsébet

Előttünk mint meghívott és együtt jelenlévő tanúk előtt: Pulz András m. k. kapitány és számvevő a 7-ik számú könnyű lovagezrednél. Miller János m. k. Ruzsa János m. k. Milhoffer István m. k. Nagy Lajos m. k. főjegyző.

A borítékon más írással: Béni Erzsébet nagyasszonynak, néhai senator Zollner Mihály úr özvegyének végrendelete. Beadva: 1844-dik esztendő december 31-dik napján. A végrendelet másolatának utolsó oldalán. Felolvasatott a bírói szék előtt: Január 11-kén 1845.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: 35-ik szám 1844., I. cs. 1844.

Az eredeti német nyelvű végrendelet, 6 lapos. A végrendeletet hitelesítő hat viaszpecsét ép. Az itt közölt szöveg az eredeti végrendelet korabeli fordítása.

126.

TOMÓ JÁNOS TESTAMENTUMA

1845. január 6.

Alább megírt idősb Tomó János eltöltvén e múlandó világban 75 esztendőket, bátor, még öregségemhez képest egészséges testtel vagyok, de mindamellet szemeim előtt tartván a halál bizonytalan óráját, most még ép elmével hosszas fontolgtatás után elhatároztam, hogy holtom után gyermekeim közt támadható ízetlenségek elhárítása végett kedves feleségem, Tóth Erzsébet beleegyezése is hozzájárulván, saját szorgalmunk után Istentől nyert javaimról végső rendelést teszek.

Javaim, melyekről rendelkezni kívánok, a következők:

1-ör. A 6-ik tizedben Kováts Mihály és Tantó János szomszédságukban egy ház és ugyanott egy szárazmalomnak fele része.

2-or. A Fűzfás kút mellett Lavov nevű ember szomszédságában 100 út szőlő. Ezen két pont alatti javakra nézve megjegyezvén, hogy bátor Tomo féle javak, de miután mindezeket néhai Barcza Anna Tomó Sámuelné mostoha anyámtól és Tomó Imre testvéremtől néhai idősb Tomó Pál testvéremmel együtt hosszas és költséges per útján kénytelenítettünk megítéltetni, per lefolyásával pedig nevezett mostoha anyámnak és Imre testvéremnek ketten 2.600 v. forintokat, és így a magam részéről 1.300 v. forintokat fizettem. Továbbá a fél házat néhai Tomó Pál testvéremtől 800 v. forintokért váltottam meg. És végre: néhai Tomó Zsuzsanna Dékány Péterné leány testvérem örökösének, Dékány Lídiának 200 v. forintokat osztályos jussa fejében szinte kifizettem. Ezen három rendbeli, s összesen 2.300 v. forintokat tevő sommához hozzátudván a peres költségeket, s tetemes fáradozásaim jutalmát, a nekem tisztán jutott ósiség a mondott 3 féle javakban alig teszen 500, azaz ötszáz v. forintokat.

3-or. A Monostori út mellett van Garai Mihály és Csösz Imre szomszédságokban 10 hold örök földem.

4-er. A Szolnoki út mentén Imrek Sándor és özvegy Körös Istvánné szomszédságokban 200 utakból álló szőlőm.

5-ször. A Széktói szőlők közt Mészáros János és Antal István szomszédságokban 260 utakból álló szőlőm kunyhóval és szüretelőhellyel együtt.

6-szor. Szőlőhöz tartozó edényeim, szoba és kamrabeli házi edényeim, eszközök s szobabútoraim. És végre: Szent Lőrinczen mintegy 25 holdnyi haszonbéres földem. Valamint az úgynevezett Szarkás erdőben összesen 8 hold új erdőm.

Mindenekelőtt megjegyzem még, hogy kedves hitvesem is hozott a házamhoz mintegy 5 vagy 600 v. forintnyi ősi illetményt.

Gyermekeim, kiknek javokra rendelkezni kívánok: János férfi gyermekem, Zsuzsanna özvegy Nagy Istvánné és Julianna Zana Sándorné két leányaim.

Előre bocsátván tehát, hogy nevezett három gyermekeimnek már életemben adtam kamat nélkül szabad használatra fejenként 500 v. forintokat, a háromnak összesen 1.500 v. forintokat, s ezáltal mind az én reám jutott csekély összegből, mind pedig a feleségem szinte kevés hozadék vagyonából tökéletesen kielégítették. A mondott summákat továbbá is nállok meghagyni kívánom. A többi s fentebb előszámlált egyéb vagyonokra pedig végső akaratom következendőkben állapítom meg, mindazok az én és kedves feleségem saját szerzeményünknek méltán tekinthetvén:

A/ Házam abban az állapotban, amiben van, avagy holtom után találni fog a sertvés-állal együtt, továbbá a mellette lévő fél malom, 100 út szőlő és végre 10 holdnyi saját szerzemény földünk legyenek János fiaméi. De úgy, hogy az én és feleségem holtunk után fizessen azokból két leány testvéreinek, avagy azok örökösének fejenként 500-500 v. forintokat, összesen a kettőnek 1.000, azaz egyezer v. forintokat. Megjegyezvén, hogy a 10 hold földet és 100 út szőlőt nevezett János fiannak már ennek előtte szabad használatába által is adtam, amiért is ő mind a közszolgálatokat teljesíteni tartozott, mind pedig minden nemű házi terheket is viselni köteles volt, és véghez is vitt. Nevezetesen nekem beszüretelt, tüzelni és fűteni valót elegendőt hordott. A mondott

föld és szőlő az én és feleségem életünkben továbbá birtokában maradván, felségem részére is ugyanazon szolgáltatásokat teljesíteni köteles leend. Valamint innen túl a háznál is, amely alkalmatlanságokat használ, azokat rendesen igazíttatni tartozik. S az én holtom után a házra eső adót is fizetni köteles leszen.

B/ A Szolnoki út mellett levő 200 utakból álló szőlőm, úgy a Széktóban eső szőlőm is legyen egyenlő jussal Zsuzsanna és Julianna két leányaimé azon megjegyzéssel mindamellet, hogy Zsuzsanna leányom özvegyi terhes állapotját tekintve a Széktói szőlőből övé legyen a kunyhós pászta egy út luggassal együtt, a másik szőlőn egyenlően osztozván.

C/ Az Új erdőből 4 hold legyen János fiamé. Zsuzsanna leányomé legyen azon két hold, melyet tőle váltottam, és végre Julianna leányomnak hagyom azon két holdat, melyet Máté Istvántól szerettem.

D/ Szent Lőrinczi haszonbéres földemet a rajta találtató csekély javítással együtt hagyom János fiamnak, a nemes tanács beleegyezését is hozzá kikérvén.

E/ Szőlőhöz való edényeimből egy 80 akós kád legyen János fiamé, de úgy, hogy abból két leánytestvéreinek fejenként 20-20, öszvesen 40 v. forintokat kifizessen. Hagyok ezen kívül neki egy 10 akós, egy 7 akós és egy 5 akós, és így három darab vasas hordókat. Ez itt elszámáltakon kívül holtom után találtatandó minden szőlőkhöz tartozó edények legyenek egyenlően két leányaimé.

F/ Minden a háznál találtatandó egyéb ingók pedig, ugyanis szobabeli bútorok, konyha és kamrabeli eszközök, egyszóval melyek holtom után maradnak, szálljanak egyenlő jussal 3 gyermekeimre.

G/ Zsuzsanna özvegy Nagy Istvánné leányomtól származott Nagy Mária 15 éves unokámnak, kit atyja halála olta nevelék, nagyatyai szívességem emlékéül hagyok 200 v. forintokat, de azon megjegyzéssel, hogy ha Isten ő szent Felsege életemnek kedvez, ezen sommácskát igyekszem még nékie életemben megfizetni. Mit azonban, ha nem teljesítenék, fentebb már többször megnevezett három örököseim fizessék ki a nekik jutandó vagyonokból egyenlően. Végére akarom:

H/ Hogy ezen végrendeletem csak az én és Tóth Erzsébet kedves feleségem holtunk után menjen foganatba, s míg nevezett hitvesem élni fog, minden javak, melyek ezúttal az én birtokomban vannak, ő neki szabad használatában maradjanak.

Mely végső rendeletem előttem felolvastatván, és érthetőleg megmagyaráztatván, ezt minden pontjaira nézve helybenhagyom, saját akaratomnak eslemérem, és tulajdon nevem s kezem aláírásával megerősítem.

Kecskeméten, 1845-ik esztendei január 6-dik napján.

Tomó János m. k.

Én is Tóth Erzsébet, fentebb nevezett idősb Tomó János férjem hitvese elismerem és bizonyítom, hogy nevezett férjem fentebb feljegyzett végső rendeletét velem tett elhatározás után beleegyezésemmel tette, s előttem szinte felolvastatván és megmagyaráztatván, részemről én is helybenhagyom és megerősítem. Költ mint fentebb Kecskeméten.

Tóth Erzsébet keze + vonása, idősb Tomó Jánosné.

Elöttem és általam, mint ezen végrendelet feljegyzésére bíróilag kiküldtetett előtt: Keresztes János m. k. aljegyző. Én előttem Darányi János hites polgár m. k. Elöttünk, mint meghívott tanúk előtt: Szűts János m. k. Gáspár János m. k.

A borítékon azonos írással: Idősb Tomó János és neje Tóth Erzsébet végrendeletük. Más írással: Beadvá: 1845. január 6. a bírói jegyzőkönyv 408-ik száma alatt. Közönségesítettett: 1850. Octobris 8-án.

Eltérő írással a következő jelzetek található: 2-ik szám 1845., 1. cs. 1845.

Kétlapos irat, eredeti. A borítékon lévő feljegyzéseket az irat utolsó oldalára átmásolták.

127.

GÁSPÁR JÁNOS TESTAMENTUMA

1845. május 19.

Alább is megírt Gáspár János eltölvén e múlandó világban 70 esztendőket, minthogy részint hajlott életidőm, részint a rajtam megnehezedett nyavalyák által testemnek naponként gyengülését tapasztalom, de azonban még [ép] elmével bírok, minthogy a Mindenható gyermekkel meg nem áldott, oldalaslag atyámfia és különösen kedves hitvesem, Bebők Éva biztosítása végett, kivel csendes és boldog házasságban 50 esztendőket eltöltöttem, Istentől vett csekély javaimról végrendeletet tenni kívántam.

Javaim, melyek rendelkezéseim tárgyai e következők:

1-ször. Az 5-ik tizedben özvegy Madocs Ferencné szomszédságában egy ház, melyben van ugyan egy kevés ősiség átruházva, de nagyobb részint az én és kedves hitvesem szorgalmunk s fáradozásunk gyümölcse, mert midőn a múlt 1794-ik nagy égéskor az 5-ik tizedben volt ősi Gáspár féle féltelkü házam csaknem porrá égett, ugyanakkor Sámuel testvéremnek szinte ott volt fél házhelyét 200 forintokon megvettem, s ezen öszvesített Gáspár féle ház helyén feleségemmel együtt nagyobb értékű házat saját szorgalmunkkal építettünk, melyet is nemsokára nevezett Gáspár Sámuel testvéremnek úgynevezett fekete bankóban 2.000 forintokért eladtunk. S ahelyett a mostani 4-ik tizedben a Cserepes vendégfogadóhoz csatolt házat 3.200 forintokért szinte ó-bankóban vettük. Az árát szinte saját szorgalmunkkal pótolván meg. Ezen házat pedig miután a pénz értéke megváltozott, eladtuk csak 1.050 forintokon váltócédulában. S ezen sommát ismét pótolván, vettük e mostani házamat 2.000 v. forintokért. Melynek, mivel a teteje rossz volt, annak helyrehozatása és az épületnek nagyobbítása végett magunk fáradságán felyül 1.000 v. forintokat elköltöttünk, s került 3.000 v. forintokba.

2-or. Az Alsó hegyben egy szőlőm, mely van ügyvéd Gyöngyi Pál úr és Kosdi Berényi József szomszédságukban, mely a következő módon jutott birtokomba. Ugyanis néhai Gáspár János édes atyám után örökösödés útján szállott reám az Úrrétjén Somodi Mihály és Györfy József szomszédságukban 20 hold homokos föld. Melyhez feleségemmel együtt szerzettünk 5 holdat. Minthogy pedig a gazdálkodás folytatására segítségem nem volt, gyer-

mekekkel meg nem áldattam, megunván a mezei gazdálkodással járó bajokat és nyughatatlanságokat, 25 holdnyi egész földemet Gáspár Sámuel vér szerinti osztályos atyámfiaának eladtam 3.000 v. forintokért, melynek árát megpótolva vettem az Alsó hegyben Cseh Sámuel és Szabó Mihály szomszédságukban egy darab szőlőt 3.500 v. forintokért. Miután pedig a pénz értéke változott, a szőlő becse pedig tetemesen alászállott, de továbbá némi terheim lévén, letisztázására hitelezőim által szorongattattam, ez érdeklett szőlőmet ezelőtt néhány esztendővel eladtam csak 2.200 v. forintokért. Helyette szerzettem e mostani szőlőmet 5 pásztaban állót ns. Csette Dánielnétől ezelőtt mintegy 10 esztendővel 1.100 v. forintokért. Hozzá értve a kunyhó melletti mintegy másfél véka alá való veteményföldet is. Továbbá ugyancsak ez érintett szőlőm mellett vettem 3 véka alá való veteményföldet is 300, azaz háromszáz v. forintokért. Vannak ezen kívül szőlőhöz tartozó edényeim, szobabeli bútoraim és kamrabeli eszközeim.

Mely elszámlált javaimat terhelik:

A/ Bebők Éva kedves feleségem 106 forint hozomány pénze váltócédulában.

B/ A házamnál pénz interre lakó zsellérnek 180 v. forintja, és végre:

C/ Egy magános hitelezőnek 30 v. forint tartozása, mely szenvedőleg engeget illet.

Ezket előre bocsátván, végső akaratom:

1-ször. Hogyha még életemben tehetem, a 3 véka alá való külön darabban álló veteményföldemet eladom, ha pedig magam el nem adhatnám, halálom után eladattatván, annak bejövendő árából a házban lakó zsellér 180 v. forintját és a másik hitelezőm 30 forintját, összesen 210 v. forintokat fizessenek ki. Az ezen felyül való ára legyen kedves hitvesemé némi szükségei pótlására.

2-or. Hogy nevezett Bebők Éva kedves hitvesem, kivel csendes házasságban 50 esztendőt eltöltöttem, szőlőmnek, házamnak s minden néven nevezendő javaimnak csendes és háborítatlan birtokában és használatában maradjon haláláig, avagy míg nevemet viselendi.

3-szor. Kedves hitvesem elholta után a szőlőm a kunyhó melletti másfél véka alá való veteményfölddel együtt, mint egyenes ősit ábrázoló szálljon vissza Gáspár Sámuel egyetlen osztályos testvéremre, avagy örököseire.

4-szer. Szinte nevezett feleségem holta után e mostani házam eladattatván, annak árából mindenekelőtt hitvesemnek 106 v. forint hozadék pénze osztályos atyafiainak fizetessenek ki. Ezen kívül mivel ezen házamat különben is kedves hitvesemmel gyarapítottam és szerezgettem nagyobb részént, tehát akarom, hogy annak testvérenek, Bebők Józsefnek és néhai Bebők Rákhel Czirják Istvánné Julianna nevű hajadon leányának, mint akik több rendbeli bajaimban segítségemre voltak, s jelenleg is csekély javaim körül és körülöttem hűségesen fáradoznak, fejenként egyszáz v. forintokat, összesen a kettőnek kétszáz, azaz 200 v. forintok fizetessenek.

Ugyan házam árából a városi közönség, mint földesuraság pénztárába hagyok 50 forintot. A helybeli reformata egyház részére szinte 50 forintokat. Végre a helybeli reformata anya-iskola részére alapítványul 100 v. forintokat, mely ezen összesen ötszáz és hat váltóforintokat, azaz 506 v. forintok levonása

után, ha mi a ház árából marad, szinte szálljon Gáspár Sámuel egyetlen testvéremre, avagy örököseire, az általam eladandó ősi föld pótlására.

5-ör. A szőlőhöz tartozó minden edényeim és eszközeim a szőlővel együtt szálljanak Gáspár Sámuel testvéremre. Azokon kívül pedig házi bútoraim, kamrabeli eszközeim és minden a háznál találtató ingók kedves hitvesem szabad rendelkezése alá maradjanak.

Megjegyezvén utoljára, hogy hitvesem, míg elszámolt javaimat használandja, azoktól járó közterheket viseli, s a szőlőt és házat jó állapotban tartani köteles leszen. S fenn hagyván kedves hitvesemnek, hogy ha történetből valami nyomorúságba esnék, avagy a házat valami rendkívüli szerencsétlenség érné, sorsához illő tisztességes táplálását a ns. tanács jóváhagyása mellett eszközölhesse, s a ház eránt is a szükséghez képest célirányos rendelkezést kérhessen.

Mely ezen végső rendelésem előttem szóról szóra érthetőleg felolvastván, és kellőképpen megmagyaráztatván, ezt saját elhatározott akaratomból keletkezettnek eslemérem, és minden pontjára nézve helybenhagyom, és saját aláírással megerősítem.

Kecskeméten, 1845-ik esztendei május 19-dik napján.

Gáspár Sándor m. k.

Mi előttünk Keresztes János m. k. aljegyző, Szél Pál m. k. hites polgár mint e végre bíróiképpen kiküldöttek előtt. Mi előttünk meghívott tanúk előtt: idősb Tomó János maga keze + vonása. Szalai György m. k.

A borítékon azonos írással: Becsületes Gáspár János 5-ik tizedbeli lakos végrendelete. Más írással: beadva: 1845. május 19-én. Újabb írással: 1845. május 26-kán felolvastván, publicáltott. Hornyik János m. k. aljegyző.

Hornyik írásával a következő jelzetek találhatóak: 18-ik szám 1845., 1. cs. 1845.

Kétlapos irat, eredeti.

128.

ÖZVEGY BÖDE KISS MIHÁLYNÉ DÖMÖTÖR ILONA TESTAMENTUMA 1845. szeptember 12.

Alól is megnevezett Dömötör Ilona, néhai Böde Kiss Mihály Istenben boldogult kedves férjem özvegye, 80 éveket töltvén el múlandó életpályámon, ezennel testiképpen ugyan gyenge s mind agg korom, mind betegségem által ágyban fekvő állapotban vagyok, de még ép elmével lévén, s eltávoztatni óhajtván történhető halálom esetére gyermekeim közt támadható ízetlenségeket, javaimról következő végrendeletemet kívántam feljegyeztetni.

Előre bocsájtván azt, hogy nevezett néhai Böde Kiss Mihály kedves férjemmel töltött házasságomból négy leánygyermekeim származtak, úgymint: Böde Kiss Rozália Buzsik Ferencné, Ilona Hajagos Istvánné, Anna Balla Mihályné és Klára Sallai Györgyné. Javaim pedig a következők, úgymint:

1-ör. Van egy házam a 3-ik tizedben Szívós János és Balog Józsefné szomszédságukban, melynek fundusát, miután a rajta volt ház leégett, néhai férjemmel együtt a napamtól még életében kilencven forintokért megszereztük, s a rajta lévő épületeket együtt építettük. Ezen házról közkeresői jogomnál fogva úgy rendelkezem, hogy halálom után fele legyen magáé Böde Kiss Anna Balla Mihályné leányomé, más felén osztozzanak négy leányaim egyenlően.

2-or. Van öt pászta szőlőm a Budai úton Faragó István és Varga András örökös szomszédságukban. Ezen szőlőnek egyharmad része néhai férjemre ösikeppen szállott. Kétharmadát pedig, és még mellé egy darabot együtt szerzettük meg. Erre nézve azt rendelem, hogy a hozzá tartozó boros edényekkel, szőlőhöz való készülékekkel együtt négy leánygyermekeim osztozzanak rajta egymás között egyenlően.

3-or. Van mintegy hetven hold földem Talfájába Fehér József és Újházi Kovács Pál szomszédságokban, melynek egyharmada néhai férjemre ösikeppen szállott, kétharmadát együtt szerzettük, s mellé még 22 holdat én különös szorgalommal vettem. Erre nézve szinte az végső akaratom, hogy az egész földön négy leányaim osztozzanak egyenlően.

4-er. Ami csekély készpénzem találkozik, azt tisztességes eltakarításomra kívánom fordítani.

5-ör. Házi igazságaim, melyek közül nevezetesebbek: nyolc derékalj, tíz vánkus, két paplan, két dunyha, nyolc börszék, egy pohárszék és egy sublat. Minden egyéb házi és ágyi eszközeimmel s ruháimmal együtt négy leányaim között egyenlően osztassanak fel.

6-or. Megjegyezni kívánom, hogy földemet Sallai György vöm több évig haszonbérben bírván, volna ugyan rajta haszonbér iránti követelésem, de mint-hogy ő azt állítja, hogy leszolgálta, ezért őtet sem magam háborgatni nem kívánom, sem örökösöm által háborgatni nem engedem.

7-er. Miután a négy örökösömre nézve tészem azon gondos megszorítást, hogy leányaim ezen végrendeletemnél fogva őket illető javakat egész életükben el ne idegeníthessék, és el ne adhassák, annyival kevésbé el ne vesztegethessék, hanem csak használhassák, s egészen és épen tartozzanak gyermekeikre az én kedves unokáimra bocsájtani.

8-szor. Megjegyezvén még azt is, hogy ezen végrendeletem az én négy örökösömre nézve valóságos osztályt tárgyazó intézetnek tekintessék és tartassék.

9-cr. Böde Kiss Anna leányom, mindön első férje Végh János meghalt, negyedfél évig nálam lakott, ezért tőle semmit sem kívánok, mert mint cseléd úgy dolgozott házamnál. Azután pedig, midőn második férjével izsáki földön árendások voltak, két kis gyermeke nálam volt oskolába járása végett, azért sem kívánok tőle semmit, mert gyermekei részekre kocsiával hozta időnként az élelmet, s maga ő ruházta őket.

Mely ezen végrendeletem előttem értelmesen felolvastatván, és megmagyaráztatván, azt általjában helybenhagyom, saját utolsó akaratomnak elesmérem, saját nevem aláíratásával és kezem keresztvonásával megerősítem.

Költ Kecskeméten az ezernyolcszáz negyvenötödik évi szeptember hónap tizenkettedik napján.

Dömötör Ilona Böde Kiss Mihály özvegye saját kezem + vonása.

Mi előttünk bíróiképpen kiküldetett Kun János m. k. tanácsnok előtt, Hornyik János m. k. bíróiképpen kiküldetett aljegyző előtt és által. Mi előttünk mint meghívott s együtt jelenvolt tanúbizonyosságok előtt: Szűts Ferenc m. k. Cs Szabó József saját kezem + vonása.

A borítékon azonos írással: Böde Kiss Mihály özvegye, született Dömötör Ilona asszony végrendelete 3. tized. Beadva: 1845-ik évi szeptember 12-én a bírói jegyzőkönyv 2088-ik száma alatt. Közönségesített: június 15-én 1849.

Azonos írással a következő jelzetek találhatóak: 28-ik szám 1845., 1. cs. 1845.

Kétlapos irat, eredeti.

129.

ÖZVEGY DUDÁS MIHÁLYNÉ BAKONYI ANNA TESTAMENTUMA 1845. október 21.

Alól is írott Bakonyi Anna, néhai Dudás Mihály özvegye eltöltvén e múlandó világban mintegy 68 éveket, testemre nézve ugyan a nyavalyák által ágyhoz szegeztettem, de elmémre nézve ép és egészséges lévén, nehogy szeretett gyermekeim között halálom után valamely zavar történhessen, kívántam végső rendelést tenni. Ugyanis:

1-ör. Vagyon a 11-ik tizedben Beke Márton és Zana Péter szomszédságában egy cserépfedélre jó készületű házam, melynek fundusát néhai férjemmel Dudás Mihállyal szerzettem 1.000, azaz egyezer váltóforintonkon. Melyre egy házacskát építettem, de a rendszabályozás miatt az el kellett pusztítani, és most fennálló házat Dudás Mihály fiammal építettem a mostani állásában.

2-or. Vagyon a Széktői hegyben Labancz István és Bakonyi Péter szomszédságában mintegy 60 utakból osztály útján néhai Bakonyi János atyámról maradt szőlőm és egy kis veteményes földem.

3-or. Vagynak házi és szőlőhöz tartozó ingóságaim.

Gyermekeim pedig: László, János és Mihály férfi és leányaim: Dudás Anna Orbán Pálné és Magdolna Szikra Andrásné. Ez tehát végső akaratom:

A/ Mivel László fiamat, ki Szeged városában lakik, tehetségem szerént kielégíttem, annak semmi just sem hagyok.

B/ Az 1-ső pont alatt érintett házamat, részint minthogy a mostani állásában Mihály fiam szorgalmas munkássága által emeltetett, részint, mint aki 4 évek elforgása alatt hűséges ápolóm, úgy betegyamban igazi fiúi szerető dajkám volt, nékie hagyom, kizárva minden többi testvéreit, oly meghagyással, hogy János fiamat, mivel már kiházasítottam, az szinte költségembe került, fizessen Mihály fiam néki a házbeli jussában 50 v. forintokat. Úgy Anna és Magdolna leányaimat, kiket szinte kiházasítottam, fejenként 50, és így kettőnek 100 forintokat. A házamnál lakó Takács Istvánnak, ki pénze interesére lakik, 150 forintot. Öszvesen 300 forintokat.

C/ Az ősi szőlőre nézve az az akaratom, hogy mivel mintegy 137 v. forint tartozásom vagyon, melyeket részint én magam, részint János fiam házasságáért, részint néhai Antal fiam csináltuk, hogy az adódjon el, és legelőször a fent érintett 137 v. forint tartozás Szikra András vőmnnek fizetessen ki. A hátralévő sommából pedig mind a 4 gyermekem egyenlően osztozkodjanak.

D/ A háznál találtató ingó, valamint a szőlő edényecimen szinte egyformán osztozkodjanak.

E/ Végeztre, minthogy a temetésemről egyiknek sem kell gondoskodni, mivel Mihály fiam két helyre a Temetési Egyesületekbe beiratott, és az illendő fizetést mindenkor ő tette, az az akaratom, hogy a temetésen felül maradandó pénzhez egyik fiának se legyen joga, mivel magam is kértem őket ezen fizetgetésekre, de egyik se vállalta el Mihály fiamon kívül.

F/ Az anyatemplomra fizessenek a közösből halálom után fiaim és leányaim 6 forintot.

G/ A Szentháromság temetőjében lévő kápolnára 3 forintot, összesen 9 forintot.

Mely végső akaratom, midőn előttem szórul szóra felolvastattott, és megmagyaráztatott, azt minden pontjaiban helybenhagyom és végső rendelkezésemnek lenni elesmérem.

Kecskemét, 1845. október 21-én.

Bakonyi Anna néhai Dudás Mihály özvegye +

Előttem és általam bíróiképpen kiküldetett városi hites írnok előtt: Farsang Pál m. k. hites polgár. Mi előttünk, mint e végre meghítt tanúk előtt: Mák János m. k. Ketskeméti Ferenc +

A borítékon azonos írással: Bakonyi Anna, néhai Dudás Mihály özvegye, 11-ik tizedbeli lakos végrendelete. Más írással: Beadva: 1845. október 21-dik napján a bírói jegyzőkönyv 2287. száma alatt. Újabb írással: 1845. november 6. a bírói jegyzőkönyv 43. sz. a publicatlatott.

Előző írással a következő jelzetek találhatóak: 32-ik szám 1845. I. cs. 1845.

Kétlapos irat, eredeti. A borítékra jegyzett adatokat az irat utolsó oldalán később megismételték.

130.

PAP JÁNOS TESTAMENTUMA

1845. december 28.

Alább is írt Pap János eltöltvén e múlandó világban mintegy 49 esztendőket, testemre nézve ugyan a nyavalyák ágyhoz szegeztek, de elmémre nézve ép és egészséges lévén, nehogy halálom után, mivel két rendbeli gyermekeim vannak, valamely zavar támadjon, kívántam végrendeletet tenni.

Első hitvesem volt néhai Tóth Anna, kiről született négy élő gyermekeim, ú. m. Pap János, László, István és József. Második, vagyis mostani hitvesemtől vannak három élő, úgymint Pap Erzsébet és Julis leányaim és Mihály fiam. Vagyonaim e következők:

1-ör. A tizenegyedik tizedben Turkevi Nagy Sándor választott polgár úr és Szebenyi János szomszédságukban egy funduson két jó állapotú házam cserpes fedéllel, melynek fundusát néhai első hitvesemmel Tóth Annával szer-

zettük, és a külső részen egy jó állapotú házat építettünk is mintegy 800 forintokon. Ugyanezen a funduson, a hátulsó részen, mostani hitvesemnek 11 évi vélem tett megtakarítása mellett ismét építettünk egy házat, mintegy 525 forintokon.

2-or. Az új szőlőkben Válik János szomszédságában öröklöttem első hitvesemmel Tóth Annával mintegy 150 utakból álló szőlőt ezelőtt 16 évvel, rossz állapotban lévőt, és csak majd feliből ültetett, melyet a mostani jó állapotjába részint első, részint mostani hitvesemmel Szabó Erzsébettel gyarapítottam.

3-or. Szinte a Kiskőrösi közön 42 utakból álló szőlőt és veteményföldet kaptam első hitvesemmel, Tóth Annával, mely is létezik néhai Czollner Mihályné asszony örököseinek szomszédságában. Úgy egy darab veteményföldet a Fördőház körül, melyet eladtam 150 v. forintokért, és mostani hitvesemmel épített házba ruháztam.

4-er. Volt a Kiskőrösi közön 100 utakból álló szőlőm, melynek árát még legény koromi pénzecskémből szerettem, azt cseréltem földért mostani hitvesemmel Szabó Erzsébettel együtt, és toldottuk 500 forintokkal. Ugyanazon földért cseréltem az Öreg hegyben lévő Varga Sándor és Harkai János szomszédságukban 210 utakból és veteményföldből mostani szőlőmet, melyben a fent említett 500 ft. mostani hitvesemmel szerzett pénzem fekszik.

5-ör. Vannak házi és szőlő ingó edényeim, melyek nagyobb részit mostani feleségemmel szerettek. Tartozásom valamint első hitvesem elholtakor nem maradt, úgy most sincs. Ezeket előre bocsájtván, az akaratom.

A/ Hogy a házamon, melynek fundusát s külső részét első feleségemmel, néhai Tóth Annával szerettem és építettem, attól maradt négy gyermekeim: János, László, István és József egyenlően osztozzanak. A belsőt pedig, mivel mostani hitvesemmel, Szabó Erzsébettel építettem, attól maradt három nevetlen fiaim az anyok holta után örököljék.

B/ A 2-ik és 3-ik pontok alatt lévő földeket szinte mint édesanyai jussokat négy egyenlő részre osszák, megemlítve, hogy János fiamnak 110 forintot már adtam, miről kötelező is van. Úgy Lászlónak 28 forintokat, hogy ezen kiadott sommából István és József gyermekeimet illető részt két fiam visszafizessék, vagy a szőlőből annyi érővel kevesebbet kapjanak.

C/ A 4-ik pont alatti szőlőmet, minthogy még legénykoromi pénzen szerettem, s a cserélés alkalmával mostani hitvesemmel szerzett 500 forintokat toldottam, melyben az ő 165 forint hozomány pénze is bele ruházva van, fent érintett négy gyermekeim pedig azáltal is feleslegesen jutalmazva vannak, hogy anyjuk után új szőlőjüket sok kötelességgel és fáradtsággal hoztam mostani állapotba, ezen szőlő legyen mostani hitvesemé Szabó Erzsébeté holtáig. Holta után pedig tőle származott Erzsébet, Julis és Mihály árváimé oly meghagyással, hogy mivel a 3-ik pont alatt említett kis vetemény földet, mely néhai anyjukról Tóth Annáról maradt, eladtam 150 forintokért, hogy ezen sommát mostani hitvesem fizesse ki, és négyen egyenlően osztozzanak rajta.

D/ A háznál találtató ingók, és szőlő edények legyenek mostani hitvesemé, mivel jobbára a véle szerzetek, ő utána pedig 3 árváimé. Szívére kötvén hitvesemnek tisztességes eltakarításomat is.

Mely véső rendelésem, amidőn felolvastatott és érthetőleg megmagyaráztattott, azt végrendelésemnek lenni elesmérem, és saját kezem keresztvonással, s nevem aláíratásával megerősítem.

Kecskeméten, 1845. december 28-án.

Pap Jánosné keze + vonása.

Elöttem és általam mint bíróiképpen kiküldetett városi hites írnok, Farsang Pál m. k. előtt. Elöttem Domján László hites polgár m. k. Mi előttünk mint e dologra meghívott tanúk előtt: én Turkevi Nagy Sándor m. k. Mák János m. k. Szebenyi János +

A borítékon azonos írással: Papp János 11-ik tizedbeli lakos végrendelete. Más írással: Beadva: 1845-ik esztendői december 29-ik napján.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: 26-ik szám 1845., I. cs. 1845.

Kétfalpos irat, eredeti.

131.

KERESZTES ANDRÁS TESTAMENTUMA

1846. február 9.

Alább is megírt Keresztes András eltöltvén e múlandó világban 63 esztendőket, minthogy mostani betegeskedésemben testemnek naponkénti gyengülését tapasztalom, de még [ép] elmével bírván, feleségem sorsa biztosítása tekintetéből Istentől vett javaimról végső rendelést tenni kívánok. Előre bocsátván, hogy én néhai szüleimről semmiféle vagyont sem örököltem, hanem minden vagyonok, melyek birtokomban vannak, részint saját szerzeményeim, részint mostani hitvesemmel együtti közkeresményünk. Ugyanis első feleségem volt néhai Mészáros Erzsébet, kivel házassági életben töltöttem 23 esztendőket, s véle az ágyi és testi ruháin kívül egyebet nem kaptam, sőt, mivel özvegyasszony volt, amidőn véle házassági életre léptem, tetemes adósságokkal volt terhelve, úgyhogy egy ízben kocsimat s lovaimat is tartozásáért elvették, melyeket azután 115 v. forintok lefizetése mellett kényteleníttem kiváltani. Minden tartozásai lerovásukra pedig 1.400 v. forintokat közös keresményünkből fizettünk. Továbbá megemlítem, hogy nevezett néhai első felségem testvére, ns. Mészáros István elkért tőlem egy ízben 1.800 forintokat, melyekből csak 410 v. forintokat fizetett vissza, s nála maradt tartozásban 1.390 forint. Másodszor a Kováts Péter féle malom vételekor szinte átvett tőlem 2.000 forintokat, melyből 800 forintnál többet vissza nem adott. Ekként ismét adósom maradt 1.200 v. forintokkal. 3-or, mikor a Tóbi féle házat közösen megvettük, annak árából is adósom maradt 400 v. forintokkal, a házat pedig maga részére foglalta le. Végre azon ház a Vásári nagy utcán, melyet nevezett Mészáros István holta napjáig bírt, fele részben szinte engem illetett és illetve, mivel azt is közösen vettük. S ígérte is még élt, hogy fele árát nékem ki fogja fizetni, de sem ő míg élt, sem azolta örökösei nem telje-

sítették. Néhai első feleségem 2-ik testvére Mászáros József hasonlóan felvett tőlem kölcsön 900 v. forintokat, s ezen sommával adós maradt, és örökösei máig is tartoznak. A fentebb elszámolt tőkepénzekon felül részint nőtlen korombani keresményemből, részint az első feleségemmel tett szerzeményekből van jelenleg egy házam a 4-ik tizedben Kováts József, Kováts Mihály és özvegy Pető Sándorné szomszédságukban 40 út szőlővel és egy darab veteményfölddel együtt. Ez tehát még olyan, mint első feleségemmel annak életében vettem. Továbbá:

2-or. Mostani hitvesem, Vékony Máriával, kivel 12 évek oltá 2-ik házasságban élek, vettem kezemhez 5 holdnyi Városföldi földet, mely van a Monostori úton alól, és 17 út szőlőt, melyek természetben most is megvannak. Továbbá 300 v. forintok készpénzt, mely somma véle tett közkeresményeinkbe ruháztatott, és végre némely ingó-bingó eszközöket. Ezeken kívül:

3-or. Van a Kis Szegedi út mellett a Városföldjén Kováts Mihály örökösei és Aczél Szabó Pál szomszédságokban mintegy 27 holdnyi örökföldem, melyet ugyan mostani hitvesemmel együtt szerzettem, de az 1-ső hitvesemmel szerzett birkák és egyéb jószágok árát is abba ruháztam.

4-er. Birok a Csödörben Kálmán Lajos és Inoka Dánielné szomszédságukban 17 holdnyi földet, melyet hasonlóan mostani hitvesemmel, Vékony Máriával együtt szerzettem annak osztályos véreitől. Megemlítvén itt azt, hogy ezen föld árába Tóbi Sára ifj. Ötvös Nagy Józsefnének 400, Vékony Judit Szűts Sándornénak pedig 200 v. forintokkal, öszvesen még 600 v. forintokkal tartozom.

5-ször. Herpai Gábor kalapos mester tartozik nekem 100 v. forintokkal. Testvérem, Keresztes Mihály szinte 100 v. forintokkal. Végre:

6-szor. Van 4 lovam egy csikóval, kocsiival, szerszámmal, gazdasági eszközökkel és 7 darab sertésem. S házi és kamrabeli eszközeim. Mindezekre nézve tehát végső akaratom az (feleségem ősi hozadék vagyonát rendelkezésem alá nem értve), hogy habár e mostani házamat s mellette való szőlőcskét és veteményföldet néhai első feleségemmel szerzettem, vagy vettem is, továbbá, habár a véle szerzett birkák és ökrök ára a 3-ik pont alatt említett városföldi földembe ruháztatott is, minthogy nevezett néhai hitvesem házamhoz semmi ősi vagyont sem hozott, továbbá a közkeresmények fele része iránt nem rendelkezvén, azok a törvény értelmében reám maradtak. Végre, mivel ugyancsak nevezett első hitvesemnek, mint fenntebb érintvén, mintegy 1.400 v. forint adósságait is közös keresményünkből fizettük ki, azon felül pedig testvéreinél, nevezetesen néhai ns. Mászáros Istvánnál, miként előadám 3.000 v. forint pénzem maradt, s a lakóházából is fele illetőségemet is ki nem adta, hasonlóan ns. Mászáros József is adósom maradt 900 v. forintokkal, ezeket ugyan többé rajtok keresni nem kívánom, nékiek elengedem, de most meglévő szerzeményeimben sem részeltetem. Hanem mind saját házamat, mind a közösen szerzett földbirtokokat, amennyiben a közkeresményemnél fogva engemet illetnek, miután sem egyik, sem másik házasságomból gyermekeim nem származtak, hagyom és rendelem mostani kedves feleségemnek, s hosszas betegségem alatt is hűséges gondviselőmnek, Vékony Máriának. Szóval nekie hagyom minden néven nevezendő ingó és ingatlan javaimat,

melyek jelenleg birtokomban vannak, s általános örökösömnek nevezem e következő feltételek mellett:

1-ör. Rendelek a helybeli reformata szent egyház részére 50 v. forintokat.

2-or. A catholica egyház részére 25 v. forintokat.

3-or. A városi közönség, mint földesúr számára 50 v. forintokat.

4-szer. Testvéremnek, Keresztes Mihálynak elengedem azon 100 v. forintokat, melyekkel az 5-ik pont szerént tartozik. Ezen kívül hagyok és rendelek nekie még 100, azaz egyszáz váltóforintokat. Mindezen 4 pont alatti hagyományokat oly módon, hogy csak feleségem halála után vétessenek és fizetessenek ki javaimból. Mind haláláig pedig minden némű javaimnak szabad használója leszen. S ez itt elszámált hagyományokon kívül mindenekről szabadon és tetszése szerént rendelkezhetik.

5-ször. Köteles leszen már többször nevezett Vékony Mária hitvesem a fentebbi 4-ik pont szerént még a Csödöri föld árából fizetetlen 600 v. forintokat is lefizetni.

Mely ezen végső rendelkezésem előttem felolvastatván, megjegyzem, hogy mielőtt első hitvesemmel, néhai Mészáros Erzsébettel házasságra léptem volna is, szolgálatom és saját szorgalmam által szerzett 2.300 forintokkal bírtam. S ezen somma is benne van, s benne foglaltatik most meglévő házamban és az első hitvesem elholtakor maradt birkákban, vagyis most már a Városföldi földben. Egyébként pedig mindenekben helybenhagyom, saját akaratomnak elismerem, és saját nevem aláíratásával s kezem keresztvonásával megerősítem.

Kecskeméten 1846-ik esztendei Februarius 9-dik napján.

Keresztes András + vonása.

Elöttem és általam, mint evégre bíróilag kiküldetett előtt Keresztes János m. p. városi aljegyző. Domján László m. k. hites polgár. Elöttünk, mint meghívott tanúk előtt: Sarkadi János m. k. Járdi József keze + vonása, kovácsmester.

A borítékon azonos írással: Becsületes Keresztes András 4-ik tizedbeli lakos végrendelete. Más írással: Beadva: 1846-ik évi Februarius 10-kén. 1846. június 25-ik napján ezen végrendelet felolvasatván kihirdettetett.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: 5-ik szám 1846., I. cs. 1846.

Kéttalpos irat, eredeti. Az irat utolsó oldalán megismételték a borítékon lévő feljegyzéseket.

132.

JENEI ISTVÁN TESTAMENTUMA

1846. március 3.

Alább is megírt idősebb Jenei István Isten kegyelméből eltöltvén e múlandó világban 78 esztendőket, ámbár agg koromhoz képest még ép elmével és egészséges testtel vagyok, de szemeim előtt tartván a halálnak bizonytalan óráját, egyszersmind a gyermekeim közt halálom után történhető bármely izetlenségeket eltávoztatni kívánván, végső és megmásolhatatlan rendelkezésem e következőkben állapítom meg. Előre bocsátván, hogy néhai Inoka

Zsuzsanna első feleségetől származtak: István fiam, továbbá Erzsébet Beregszászi Sámuelné, Zsuzsanna özvegy Dankó Ferencné, Éva Harsányi Dánielnek elhunyt hitvese, Judit Madocs Mihályné és Mária Sziládi Mihályné öt leány gyermekeim. E mostani 2-ik hitvesemtől Tóbi Judittól pedig gyermekeim nem származtak, s nincsenek. Javaim pedig, melyekről rendelkezni kívánok, állanak e következőkből, úgymint:

1-ször. Van az 5-ik tizedben Kanász Szabó István és özvegy nemes Visontai Istvánné szomszédságukban egy olyatén házam, melynek felit néhai Pintér Erzsébet édesanyámról a körülte teljesített dajkálkodásért és gondviselésért, vagyis hűséges szolgálataimért végrendeletileg kaptam, más fele részét pedig néhai Jenei János testvéremtől 410 v. forintokért váltottam magamhoz.

2-or. A Borbási és a Szolnoki közek közt Géczi Mihály és fiam Jenei István szomszédságában bírok 230 út szőlőt, melyből 82 út néhai szüleimről reám örökösödés útján szállott, a többi részét pedig néhai Inoka Zsuzsanna első hitvesemmel szerzettem.

3-or. A 2-ik pont alatt érintett szőlőmhöz közelében van mintegy 12 véka alá való veteményföldem, ebből annyi, mint amelybe két véka kendermag bele menne, szinte néhai szüleimről ősiségképpen szállott reám, a többit is pedig ugyan csak néhai első hitvesemmel szerzettem.

4-er. Az Alsó hegyben néhai Borbé Kovács János örökösei és Százdi örökösök szomszédságukban bírok 92 út szőlőt, ebből 42 út néhai hitvesemre Inokai Zsuzsannára örökösödés útján szállott, 49 utakat pedig még nőtelen koromban szerzegetett saját pénzemen vettem.

5-ör. Néhai hitvesemre, Inoka Zsuzsannára maradt szüleiről a Vén hegyben a kerek Széktó mellett mintegy két véka alá való veteményföld.

6-szor. Szinte nevezett Inoka Zsuzsanna első hitvesem a testvéreivel tett osztály alkalmával szőlőbeli illetménye pótlására kapott 100 v. forintokat.

7-szer. Én magam pedig az úgynevezett Rácز temető mellett szerzettem egy véka alá való veteményföldet. Ezeket ekként előre bocsátván, még megjegyeztetni kívánom, hogy fentebb megnevezett mind az öt leányaimat sorsokhoz képest kiházasítottam. Azon kívül pedig:

A/ Erzsébet Beregszászi Sámuelné leányomnak adtam még az 1810-ik esztendőben 200 v. forintokat.

B/ Zsuzsanna özvegy Dankó Ferencnének 1817-ben adtam 100 forintokat, mely ezen két rendbeli sommáról nevezett leányaim az 1826-ik esztendeig kamatot fizettek, azolta pedig nem, de nem is kívánom.

C/ Judit Madocs Mihályné és Mária Sziládi Mihályné két leányaimról az 5-ik pont alatt érintett s két véka alá való anyai ősi veteményföldet kiadtam ezelőtt 12 évvel, mit magok között elosztva bírják. Ennek árát a köztük tett becsü szerint teszem 200 forintra.

D/ Éva leányomnak, Harsányi Dániel néhai hitvesének ugyancsak az ezelőtt 12 évvel által adtam a 7-ik pont alatti saját szerzemény egy véka alá való veteményföldet 100 v. forintokban.

E/ Erzsébet, Judit, Zsuzsanna és Mária 4 leányaimnak, Éva leányom elhunyt után, kiadtam a 6-ik pont alatt feljegyzett azon 100 v. forintokat, melyek néhai édesannyok hozadékja voltak, de ezen sommából Éva leányomnak Harsányi Dánieltől származott árváit nem részeltették: 100 v. forintok.

F/ Végre Mária leányom Sziládi Mihályné bírván a 4-ik pont alatti szőlőt haszonbérben, mintegy 8 évekig attól fizetetlen maradt haszonbérrel adós maradt, összesen 300 v. forintokkal, mely summától férjével együtt kamatot fizetnek: 300 v. forint.

Ezek szerént az öt leányaimnak részént pénzben, részént fekvőben kiadattak tévén összesen 1.000 v. forintokat. Minthogy a kitett summából 5 felé egyenlően osztva jutnak 200 forintok, azonban nem egyformán részesültek, mert Erzsébetnél 225 ft, Zsuzsannánál 125 ft, néhai Éva leányom árváinál 100 ft, Judit Madocs Mihálynénál 125 v. ft, végre Mária Sziládi Mihálynénál 425 v. forintok vannak. Ennél fogva azt rendelem, hogy a kitett 1.000 forintokból István fiam ne részesüljön, hanem fentebb nevezett öt leányaim, s illetőleg örököseik az én holtom után magok közt egyenlően oly formán osszák el, hogy Erzsébet és Mária leányaim a többi három testvérek illetményüknek 200 v. forintra leendő kipótlására aránylag fizessenek azoknak.

A birtokomban lévő többi javakra nézve pedig rendelem:

I. Hogy az 1-ső pont alatt fent írt házam halálom után kirekesztőleg legyen István fiamé azzal a teherrel, hogy mostani kedves hitvesemnek, nekie pedig mostoha anyjának Tóbi Juditnak még él, avagy nevemet viseli, köteles leszen kisebbik szobában csendes lakást engedni. Az esetben pedig, ha netalán nevezett mostoha anyjával békességben nem lakhatna, tartozik annak lakhely szerzése végett 100, azaz egyszáz v. forintokat fizetni. Mely sommáról azonban hitvesem nem rendelkezhetik, hanem holta után István fiamé lesz. István fiamnak hagyom a háznál találtató mindenféle eszközöket.

II. Hogy mely javak ősieik, avagy szerzemények, ezt nem tekintvén, hanem a jobb móddali birtoklást tartván szemeim előtt, a 2-ik pont alatti nagyobb részént szerzemény szőlőből az alsó oldalon fiam, Jenei Istvánnak saját szőleje mellett hagyok 110 utakat, kunyhóval és a mellett levő szüretelőhellyel együtt. A többi rész pedig a felső oldalon mintegy 120 utak legyenek 5 leány gyermekeimé, illetőleg azoknak örököseié a mellette levő vetemény földdel együtt egyenlően. Itt tartozván maguknak szüretelőhelyet csinálni.

III. A 3-ik pont alatt érintett veteményföldnek felét a felső részen Cseh Zsigmond elől, hagyom szinte István fiamnak irántam folyvást tanúsított hűségés magaviselete és szorgalma jutalmául. A részére tett minden némű megkülönböztetésekre is nevezett fiam hű szolgálatai szolgálván indítékul. A mondott veteményföldnek alsó oldala pedig fele részben szálljon 5 leányaimra, s azon fele részen öten osztozzanak egyenlően.

IV. A 4-ik pont alatti szőlő István fiam kirekesztésével legyen 5 leányaimé, megemlítvén itt azt, hogy már nekeik haszonbér fizetés mellett birtokba is adtam és magok közt elosztották, azon módon tehát halálom után is maradjon birtokukban.

V. A szőlőhöz való edényekből Éva, Judit és Mária három leányaim illetőségüket kiadtam, ezek többé nem várhatnak semmit. Erzsébet és Zsuzsanna leányaim illetőségüket is még életemben kiadni kívánom. Mit, ha nem tehetnék, István fiam tartozik nekik oly arányban adni, mint a többi leányaim kaptak. A többi edények pedig legyenek István fiamé. Végre:

VI. Kívánom, megjegyeztetni, hogy mostani kedves feleségemnek, Tóbi Juditnak hitbére kötelezvény szerént 300 v. forint. Ezen summa kifizetésére szolgáljanak e következők, úgymint nevezett hitvesemnek első házassága beli két fia, István 80, Szabó Gerely pedig 100 v. forintokkal kötelezvény mellett adósaim lévén, ezen sommát édesanyjuknak fizessék, továbbá Jenei István fiannál is van 100 v. forintom, ezen sommát is mostoha anyja hitbére fizetésére tartozik kifizetni. Ámbár ezek szerént hitvesemnek hitbérért csak 20 v. forintokat kellenék pótolni, de én méltányolván az ő irántami hűségét és javaim körüli szorgalmát, kívánom azt 400 v. forintokra kipótolni, de amíg ekként felyül fizetendő 120 v. forintokkal is sem egyik, sem másik gyermekemet terhelni nem kívánván, ezt még életemben igyekszek kipótolni. Amint hogy már nagyobb részint készen is van. Megnyervén pedig feleségem a hitbérét, a holtáig való lakáson kívül egyebet gyermekeimtől nem követelhet. Végezetre még azt jegyzem meg, hogy ha halálom esetére magamnál készpénzem vagy eladó borocskám nem maradna, ez esetben István fiam, mivel ő bizonyos temetési egyesületnél be is íratott, tartozik a temetési költséget ő maga [fizetni]. Egyéb netalántán hosszas betegeskedés miatti tetemesebb költségeket pedig többi leánytestvérei is egyaránt és egyenlően tartoznak viselni.

Mely ezen végső rendelésem előttem felolvastatván, és érthetőleg megmagyaráztatván, ezt mindenkben helybenhagyom, és saját elhatározott akaratomból keletkezettnek elismerem, és saját kezem s nevem aláírásával megerősítem. Ez előtt volt végrendeletemet ezúttal megsemmisítvén.

Költ Kecskeméten, 1846-dik esztendei Martius 3-ik napján.

Idős Jenei István m. k.

Előttem és általam Keresztes János m. k. mint e végre e mai napon a ns. bírói szék által kiküldetett jegyző előtt.

A borítékon azonos írással: Becsületos idősebb Jenei István 5-ik tizedbeli lakos végrendelése. Más írással: Alulírottak ezennel bizonyosságot tesziünk arról, hogy midőn e mai alulírt napon együtt ülven, bírói székét tartottunk volna, akkoron idősb Jenei István előttünk személyesen megjelenvén, élő szóval kinyilatkoztatta, hogy ezen lepecsételt irományban foglaltassék az ő végrendelete. Kecskeméten, Martius 4. 1846. Bodogh Antal m. k. főbíró, Kun János m. k. senator. Jegyzette: Hornyik János m. k. aljegyző. Újabb írással: Közönségesítve: October 5-kén 1849. Eltérő írással a következő jelzetek találhatók: 11-ik szám 1846. I. cs. 1846. Kétlapos irat, eredeti.

133.
ÖZVEGY PALÓCZ KOVÁTS MIHÁLYNÉ
VASS ZSUZSANNA TESTAMENTUMA
1846. május 20.

Alól is megírt Vass Zsuzsanna, néhai Palócz Kováts Mihály férjemnek özvegye, eltöltvén ez életben 77 esztendőket, mindamellet bator öregségem miatt gyengélkedő egészséggel, de ép elmével bírván, hogy gyermekeim között halomásom után támadható minden zavart eltávoztassak, Istentől vett javaimról kívántam következendő végső rendelést tenni. Megemlítvén, hogy amely végrendeletet az 1837-ik évben tettem, azt visszavévn, ezennel megsemmisítem. Előre bocsátván:

1-ör. Hogy vannak 6 gyermekeim, illetőleg unokáim, nevezetesen: Palócz Kováts István, József, Sándor, Erzsébet Varga Mihályné, Mária Héjjas Istvánné és néhai P. Kováts Mihály fiamtól származott unokáim.

2-or. Javaim e következők:

A/ Van a 2-ik tizedben Kiss János és Körözdi József szomszédságában egy házam, melyről boldogult atyám, néhai Vass Gergely az 1790-ik évben tett végrendeletében mint saját szerzeményéről rendelkezvén, egyharmad részben nekem, egyharmad részben Anna Kultsár Mihályné testvéremnek, végre 1/3 részben Búzás Zsuzsanna mostoha anyámnak hagyta. Kitől is a kétharmad részt boldogult néhai férjemmel 186 v. forint 40 xr-okban váltottuk meg. Jóllehet tehát, hogy a kétharmad részt néhai férjemmel együtt szerzettük meg, minthogy a ház még néhai férjem életében feletté elrongyolódott, és azt magam özvegységében csináltattam meg, valamint több rendbeli tetemes igazításokat is özvegységemben tettem rajta, ennél fogva az egész házat méltán saját szerzeményemnek tekinthetem és tarthatom.

B/ Van a Mária hegyben nemes Nagy Sándor és özvegy Szigethi Jánosné szomszédságukban 6 pásztából álló szőlőm szüretelőhellyel együtt. Melyből a 3 alsó pásztát néhai fent nevezett atyám végrendelete szerént mint szerzeményét nyertem, a felső 3 pásztát pedig Búzás Zsuzsanna mostoha anyámtól 300 v. forintokért szerzettük meg oly módon, hogy néhai Csiszár Anna édesanyámról maradt szőlőmet szinte 300 forintokért eladván, annak árát ruháztuk bele. Ezek szerént csak fele részben szerzeményem.

C/ Van a Kis Talfái erdőn alól a nagykörösi határ felé Keresztes Imre és Domokos István szomszédságukban olyatén 8 és ½ hold örököldem, melyet boldogult néhai férjemre maradt 33 holdnyi szentkirályi haszonbéres földért Nemes Lászlótól cserébe kaptam. És végre:

D/ Vannak szoba és kamrabeli eszközeim, házi ingóságaim, a szőlőhöz való edényeim.

Mindezekre nézve tehát végső akaratom az:

1-ször. Hogy történendő halomásom után az első pont alatt leírt házam adódjék el, s annak árából József fiam, minthogy őt még sem ki nem házásítottam, sem remekelésére nem költöttem, mindenek előtt 100, azaz száz v. forintokat vegyen ki. Továbbá kívánván megemlékezni a helybeli szent egyházzal is, rendelem, hogy szinte az érdeklett ház árából a reformata egyház

pénztára javára 25 v. forintok, nem különben a helybeli főiskola pénztárának is alapítványképpen 25 v. forintok, a két helyre öszvesen 50 v. forintokat tevő hagyományom levonása után pedig a ház többi árán 6 gyermekeim s illetőleg Mihály fiam után unokáim osztozzanak egyenlően. Megemlítvén, hogy mivel néhai férjem elholta után reám több rendbeli terhek maradtak, úgyhogy özvegységemben több mint 766 forint köz- és magános tartozásokat fizettem ki, melyek mind férjem életében gyültek meg, e tekintetből rendelkezési jogom még inkább világos.

2-or. Rendelem, hogy a B/ pont alatt érintett szőlőmet fent megnevezett 6 gyermekeim, úgy a szüretelő helyen is osztozzanak egyenlően. A szőlőbeli edényekből pedig egy 36 akós kád, 9 akós vasas hordó, 8 akós faabroncsos és egy kétakós szinte faabroncsos hordó, melyeket gyámoltalan özvegységemben József fiam segítségével szereztettem, legyenek József fiamé. A többi szőlőhöz való edényeknek pedig osztozzanak mind a hatan egyenlően.

3-szor. A C/ pont alatt említett homokos földben szinte mind a hatan egyenlően részesüljenek.

4-er. Ágyi ruháimból hagyok József fiannak a nagyszobabeli ágyból egy jó derékaljat, két vánkust és az új dunyhát. A többi ágyneműeken szoba- és kamrabeli eszközökön, szóval minden néven nevezendő házi igazságokon István, József, Mária és Erzsébet 4 gyermekeim osztozzanak egyenlően. Világosan kijelentvén, hogy mivel néhai Mihály fiam, úgy Sándor is kiházásításuk alkalmával általam elegendően felsegítették, ezekből nekik nem hagyok semmit.

5-ör. Megemlítem, hogy mivel öreg, erőtlen napjaimban egyedül József fiamtól nyerek segítséget, ki minden javaimról szorgalmasan gondoskodik, azok körül fáradozik, s a szőlőt is feliből műveli, ennél fogva rendelem, hogy amely esztendőben halomásom történik, a földnek és szőlőnek azon egész esztendőbeli egész jövedelme legyen József fiamé hűséges fáradozása jutalmául, s a földet és szőlőt csak azután oszthatják el gyermekeim, miután József fiam az egész évi haszonvételt kezéhez vette. Végre:

6-or. A Wiszt Jánosról nevezett halotttemetési egyesületben már régolta fizető tag vagyok. Halomásom esctére onnan nyerendő egész summa menjen szinte József fiam kezébe, melyből tartozik engem tisztességesen eltemettetni. A temetési költségen felyül maradandó summa legyen szinte József fiamé. Utoljára megjegyzem, hogy mivel néhai Mihály fiannak használatra egy darabot a szentkirályi haszonbér földből átengedtem, s attól fizetni kellett, 18 v. forint haszonbérrel 5 éveken által a városi pénztárnak adósa maradt, s helyette 90 v. forintokat én magam pénzemből fizettem be, továbbá egy szekeret és ekekésztséget is megvett 15 v. forintokon, s ezért szinte nem tett eleget, ezen öszvesen 105 v. forintokat, azaz egyszáz és öt v. forintokat tehát a tőle származott 3 unokáimnak atyjuk jogán őket illető osztályos illetményükbe betudatni kívánom akkor, midőn a ház árán fognak osztozni.

Mely utolsó rendelésem előttem felolvastatván, s pontról pontra megmagyaráztatván, ezt mindenekben helybenhagyom, saját akaratomnak nyilvánítom, és kezem keresztvonásával megerősítem.

Kecskeméten, 1846-ik esztendei május 20-ik napján.

Vass Zsuzsanna, Palócz Kováts Mihály özvegye keze + vonása.
Mi előttünk mint bíróiképpen kiküldetett tanúk előtt: Veress István m. p. senator, Keresztes János m. p. aljegyző. Mi előttünk meghívott tanúk előtt: Horváth István m. k. Kéri Ferenc m. k.

A borítékon azonos írással: Vass Zsuzsanna néhai Palócz Kováts Mihály özvegyének végrendelete. Más írással: Beadva: 1846. május 20-án. Újabb írással a végrendelet utolsó oldalán: 1849-ik évi április 11-én jelen végrendeletet bírói kézzel felnyitattván, s az illetők előtt felolvastatván közönségesítetett. Feljegyezte Pacsu Lajos aljegyző.

Eltérő írással a következő jelzefek találhatóak: 13-ik szám 1846., I. cs. 1846.

Kétlapos irat, eredeti.

134.
ÖZVEGY SZEGEDI PÉTERNÉ LOVAS ILONA
TESTAMENTUMA
1846. július 1.

Az Atyának, Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében.

Én, Lovas Ilona az 1830-diki évben elhalt Szegedi Péter férjemnek özvegye, eltöltvén e múlandó világban 60 éveket, miután jelenleg terhesebb betegségben vagyok, azonban ép és egészséges elmével bírok, bármikor történendő halálom esetére kívánván szeretett gyermekeimtől a kellemetlen versengéseket s ízetlenségeket eltávoztatni, ezennel szükségesnek látom azok osztályokra nézve akaratomat és szándékomat végrendeletileg kijelentvén, amint-hogy rendelkezek is következőleg.

Javaim, melyekkel bírok e következők: Van házam a 7-ik tizedben, mely Szegedi ösiség. Van a város határában 18 hold földem, mely szinte Szegedi ösiség. A Fűzfás kút tájékán van 70 út szőlőm, mely szinte Szegedi ősi. Van Alsó Monostoron 16 hold mezei kert földem, mely reám néhai Lovas János édes atyámról maradt. Bírok Felső Monostoron Ladányi Gergely úr szomszédságában 75 holdakra terjedő földet, melyet özvegyeségem ideje alatt atyámfiatúl szerzettem. Bírok a Széktóban 50 utakbúl álló Lovas szőlőt. Az Új szőlőkben Lisztes mellett 33 utakbúl álló szőlőt, mely szinte Lovas ösiség. Vagynak 18 darab sertéseim, s ezek saját szerzeményeim. Kiadván már fiaimnak fejenként 2 lovakat s kocsit, úgy 40 juhokat, a magam számára megtartottam szinte 40 darabokat. Vagynak házi ingó-bingó vagyonaím, s végre elszámálalt fekvő javaimnak évi függő termése. Néhai szeretett férjemtől, Szegedi Pétertől származtak most is életben lévő gyermekeim, jelesen: Szegedi Péter, Szegedi Mihály, Szegedi Éva Leskotzi Zsigmondné és Szegedi Lajos. Leányom volt Szegedi Zsuzsanna Bodog Péterné, de aki minden maradék nélkül halt el. Fiaim közül Péter és Lajos vélem egy kenyéren vannak, Mihály pedig külön van.

Mínt-hogy gyermekeimet egyformán szeretem, egyformán s egyenlően is kívánom őket fent elől számlált javaimban részesíteni. Ugyanazért az elhatározott akaratom, hogy nevezett gyermekeim történendő halálom után minden javaimban egyenlően osztozzanak. Úgy azonban:

Először, hogy tisztességes és éppen nem pompás eltakarításomról mind a négyen gondoskodjanak, s annak költségét egyformán viseljék.

Másodsor, hogy a magam számára megtartott 40 juhokat Éva leányomnak előlegezen kiadják.

Harmadszor, hogy a városi pénztárt illető terheimet, minők adóbeli tartozásaim, a Monostortúl fizetendő auctiok, elsődlegesen és egyformán leróják.

Negyedszer, mivel a helybeli tisztelendő szerzetes barát atyáknak alapítványképpen hagyok és rendelek 600, azaz hatszáz v. forintokat oly célból, hogy ezeknek hasznaiért évenként három requiemet szolgáljanak néhai férjem, Zsuzsanna leányom és az én lelkemért. Szorosan meghagyom, hogy gyermekeim mielőtt az osztályt megkezdik, ezen 600 v. forintokat a tisztelt atyáknak kifizessék.

Ötödször. Kötelességévé teszem gyermekeimnek, hogy holtom után néhai férjem sírjába temetvén, oda egy márványkeresztet 50 v. forintok erejéig állítsanak, s arra ott nyugvó férjem, leányom és magam nevét véssék.

Hatodsor. Minthogy Péter és Lajos fiaim forgolódnak a gazdálkodás körül, azt akarom, hogy a függő évi vagy már kitakarított vagy bétakarandó termést több gyermekeim kizárásokkal egyedül ők ketten osszák fel.

Hetedszer. Néhai férjem testvéreinek, Szegedi Annának Kapus Antal özvegyének úgy hagyok gyermekeim által fizetendő ötven v. forintokat, hogy ennek hasznára magának lakhelyet szerezzen, halála esetére pedig ezen pénz eltakarítására fordíttasson.

Ezzel berekesztvén ezen írásba foglalt, előttem érthetőleg felolvasott végrendeletemet, kérem a jó Istent, hogy bűneimet megbocsájtván, boldog kivonulást adjon. Szeretett gyermekeimet pedig, kikre anyai áldásomat ezennel adom, arra figyelmeztetem, hogy egymást szeressék, és jámbor életet éljenek. Mely ebbéli végrendeletem nagyobb hitelére azt saját kezemmel aláírom.

Ketskeményen az 1846-dik évi július hónap 1-ső napján.

Lovas Ilona m. k.

Mi előttünk, kik ezen végrendeleten együtt jelenvoltunk, s arra meghívattunk: Simonyi János m. p. tanácsnok, Görög Sándor m. k. Diószegi József m. k. Menczer Ferenc m. k.

A borítékon azonos írással: Lovas Ilona asszony, néhai Szegedi Péter özvegyének végrendelete. Más írással: beadatott 1846-ik esztendei július 1-ső napján.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: 16. szám 1846., I. cs. 1846.

Kétlapos irat, eredeti.

135.

LIPÓCZI IMRE TESTAMENTUMA

1846. szeptember 17.

Alább is megnevezett Lipóczi Imre, miután 68 éveket munkás életpályámon előltöttem, ámbár még ép elmével és koromhoz képest gyengélkedő ugyan, de nem éppen nehezült beteg állapotban vagyok, mindazonáltal szemeim előtt tartván az élet múlandóságát, a halálnak pedig bizonyos voltát, de bi-

zonytalan idejét, most még jó eleve kívántam gyermekeim és mostani hitvesemnek történhető halálom esetére leendő alkalmaztatásukra nézve végrendeletemet feljegyeztetni. Mire nézve előre bocsájtván azt, hogy:

1-ör. Néhai Szelei Ilona első hitvesemtől származtak öt gyermekeim, úgymint: Lipóczi Imre, Lipóczi Ferenc, Lipóczi Sándor, Lipóczi Gábor négy fiaim és Lipóczi Magdolna Nagy Gáborné leányom. Ez azonban már elhalván, maradtak utána két unokáim, úgymint Nagy János és Nagy Magdolna. Második hitvesem Puhai Seres Klára, valamint mostani kedves feleségem Györffy Anna is magtalanok lévén, tőlük gyermekeim nincsenek.

2-or. Néhai szüleimről öröklöttem város határában mintegy 14 hold földet, mely most is birtokomban van. Monostori pusztában 50 hold földet váltottam még néhai édes atyámmal úgy, hogy annak beruházási árát is az utolsó felfizetett summán kívül, melyet már egyedül magam fizettem, néhai édes atyámmal együtt kerestem, és fizettem. Az atyai ősi ház pedig Lipóczi László testvérem által kétezer v. forint ó-bankóban megváltattván, abból jutott részemmet mostani házamba ruháztam, és ezeken kívül maradt még reám járó és lábas jószág is.

3-or. Négy fiaimat már kiházasítottam, és magamtól elbocsájtottam, s velők az 1844-ik évi november 25-kén költ házi lajstromba saját aláírásukkal erősített egyezsénél fogva olyatén egyezsége léptem, hogy Sándor és Gábor fiaim átvévén Monostori 50 hold földemet, ettől Imre testvérüknek adjanak évenként 60, azaz hatvan véka gabonát. Ugyanezek átvették kétszáz birkáimat egyezer v. forintokban, nyolc ökreimet nyolcszáz v. forintokban, nyolc lovaimat ötszáz forintokban, melyeknek árát még meg nem fizették. Hanem attól kamatot fizetnek. Ezen kívül adtam már Imre fiamnak négyszázhetven v. forintokat, Ferenc fiamnak pedig egyezeröttszáz váltóforintokat. Néhai Magdolna leányomtól származott unokáim pedig még semmit sem kaptak. Ezeknek előrebocsájtások után azt akarom és rendelem, hogy:

4-er. Halomásom után a Monostori földön és a már életemben gyermekeimnek kiadott pénzekben, négy fiaim és néhai Magdolna leányomtól származott két unokám egyaránt osztozzanak, betudván már az eddig kiadottakat. Visszakívánván a felesleget, és osztály alá bocsájtván a bürgék, ökrök és lovak árát. Négy fiaimnak csupán azon elsőbbségi jogot hagyom fenn mint nagy részben közös szerző a Monostori földre nézve, hogy ebből két unokámat készpénzzel atyafiságosan becsár szerént elégíthessék ki, és a földön ök négyen osztozzanak.

5-ör. Házamnak az utcára lévő első szobájában mostani kedves feleségem, Györffy Anna holtáig csendesen és háborítatlanul lakjék. Ezen háznak többi részeit Gábor fiam bírja úgy, mint eddig, de mostoha anyjánál abban, a szobán kívül is helyet adni tartozik, szükséges házi holmijainak. Györffy Anna halála után ezen házon is négy fiaim és két unokám osztozzék egyenlően.

6-szor. Városvölgy mintegy 14 hold örök földemet halálom után Sándor és Gábor fiaim feliből míveljék, és fele termését mostani feleségem s akkor már özvegyem, Györffy Anna részére mind haláláig pontosan kiadják az ő életmérére. Az ő halála után ezen földön is minden örökösöm osztozzanak egyenlően. De mivel ezen földből két unokámnak igen csekély rész esne, itt is

megengedem fiaimnak, hogy a két unokát atyafiságos becsár szerént készpénzben elégtésék ki. Ezen 5-ik és 6-ik pontban Györffy Anna hitvesem holtiglani használata csupán azon esetre maradván mégis fenn, ha nevemet viselendi. Tartoznak továbbá Sándor és Gábor fiaim Györffy Anna mostoha anyjoknak szöleje termését beszüretelni évenként, és élelmére elegendő örlést is tenni az ő részére. Végtére.

7-szer. Van még egy darab saját szerzemény új szőlöm is, melynek még nagy része beültetlen. Ezt hagyom négy fiannak egyenlően.

Mely ezen végrendeletem előttem felolvastván, azt helybenhagyom, saját akaratomnak elesemérem s mint ilyet tulajdon nevem aláírásával megerősítem.

Költ Kecskeméten, September 17-én 1846.

Lipótzsi Imre m. k.

Előttem és általam Hornyik János m. k. bíróiképpen kiküldött hites jegyző.

Elöttünk mint meghívott és együtt jelenvolt tanúbizonyosságok előtt: választott polgár Lipóczzi László m. p. Szelei János választott polgár keze + vonása (minthogy jobb keze sérült lévén, maga nem írhat.). Kőrös József m. k. Almási Ferenc m. k.

A borítékon azonos írással: Lipóczzi Imre végrendelete, 10-ik tized. Más írással: Beadatott September 18-kán 1846. 1849-ik évi Septembris 28-kán felnyitvatván közönségesített.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: 26-ik szám 1846., 1. cs. 1846.

Kétlapos irat, eredeti. A borítékon található feljegyzéseket később a végrendelet utolsó oldalára átmásolták.

136.

HOFFMANN JÁNOS TESTAMENTUMA

1846. október 10.

A teljes és megoszthatatlan Szentháromságnak, Atyának és Fiúnak és Szentléleknek nevében. Amen.

Én Hoffmann János Dornáni Boldogságos Szűz Máriának címzetes prépostja, és ez időben kecskeméti plébános, fontolóra vévén halandó sorsomat, az időnek pedig, melyben az Úr Isten e földi állomásomról az örökkévalóságba által hívand, bizonytalanságát, hogy az Úr napja mindenkor készen találjon számot adhatni sáfárságomról, és hogy halálom után minden támadható zavarokat elhárítsam, egyszersmind pedig minden engem illetőknek a keresztény nagy jog követelte tartozásomat lefizessem, most Isten kegyelméből még ép elmével és egészséges testtel teszem ezen szerzett javaimról végrendeletemet. És ugyan:

1-ör. Krisztus Jézus drága szent vérével megváltott lelkemet általadom Teremtőmnek, ajánlván azt töredelmes bánattal végtelen irgalmába. Testemet pedig a földnek, honnan származott. Melyet állapotomhoz illendően, de még is minden hiú és fölöslegi pompa nélkül eltakaríttatni kívánom.

2-szor. Hagyok lelkemért mindjárt halálom után elmondandó ötven, azaz 50 olvasott szentmisékre huszonöt, [azaz] 25 forintot ezüst pengőpénzben.

3-szor. Hagyok szinte mindjárt halálom után száz [azaz] 100 szegények közt kiosztandó, negyven [azaz] 40 forintot pengőpénzben.

4-szer. Semmi más szenvedő adósságom nem lévén egyéb: ha utolsó betegségemben használt valami gyógyszer még ki nem volna fizetve, úgy szinte az orvosomnak mellettemi fáradtságáért azon évre, melyben halomásom történend (a többi időre mindenkor ki lévén elégitve), valamint ugyanazon évi kovács és kádár munkákérti bér, mellyel házam részéről még tartoznék, ezek mind a temetési költségekkel együtt mindenekelőtt kifizetessenek. Úgy nem különben a nálam az időben szolgálatban lévő cselédeimnek halálom napjáig járó béreken kívül, mindegyiknek még egy félévi bér adódjon.

5-ör. Hagyok a temetési szertartásokat végzendő t. c. papságnak tiszteletdíjul következőleg: a halotti énekes szentmisét, liberát, impositiót és temetést végző t. c. ponticiansnak négy azaz 4 aranyakat természetben. A többi szertartást tevő t. c. pap uraknak pedig minden előszámlált szertartási segédszolgálatokért egyenkint mindeniknek egy, azaz 1 közönséges aranyat természetben.

6-szor. Hagyok a kecskeméti plébánia templomban elmondandó szentmisékre örökös alapítványul négyszáz, azaz 400 forintot ezüst pengőpénzben következő feltétellel:

A/ Hogy annak kamatjából évenként halomásom napján lelkemért egy énekes szentmise, liberával három adstanssal szolgáltatassék. Mely ebbeli szolgálatért jusson a misét és liberát elvégző t. c. plébános úrnak négy, azaz 4 forint, a segédszolgálatot tevő tiszteledő uraknak öszvesen három, azaz 3 forint. A kántornak egy, azaz 1 forint és 30 xr. A harangozónak pedig a harangozás és templomi szolgálatért egy, azaz 1 forint. Mind pengő ezüstpénzben értve. Ezenkívül a libera alatti harangozásért két, azaz 2 forint, és a gyertya, tömény és gyász ravatali posztóért egy azaz 1 forint szinte ezüstpénzben értve jusson a templomnak.

B/ Ugyanezen alapítványi tőke kamatjából szolgáltatassanak még hat, azaz 6 olvasott szentmisék, és pedig következőkért: kettő magam lelkemért és ugyan egyik 28-ik Februariusban mint egykori születésem napján, a másik pedig Nepomocus Sz. János, mint védszentem napján. Egy megholt szüleimért: János és Éváért. Egy megholt atyámfiáért. Egy élő és megholt jőtevőimért, barátaimért és ellenségeimért, s azokért, kiket földi életemben valaha megbántottam, vagy talán meg is botránkoztattam volna. Egy végre az én szándékomra különösen. Mely szentmisék mindegyikéért jusson díjúl egy, azaz 1 forint pengőpénzben. Ami pedig ezen alapítványi tőke kamatjából az elősoroltak kifizetése után még talán fennmaradna, az osztódjon ki halomásom évnapján az értem szolgáltatandó énekes szentmise alatt jelen lévő szegény koldusoknak.

7-szer. Ha talán feledékenységből némely bármi okból kötelezett szentmiséket elhagytam volna, ezek pótlásául hagyok ötven azaz 50 elmondandó olvasott szentmisékre huszonöt, azaz 25 forintot pengőpénzben.

8-szor. A megye rendeleteinek eleget kívánván tenni, hagyok a váci szemináriumnak hatvan, azaz 60 forintot. A megye fundusának szinte hatvan, azaz 60 forintot és a kiszolgált lelkészek intézetének kétszáz, azaz 200 forintot mind

pengő, vagyis ezüstpénzben értve. Ezen kívül a Váczi Siketnémák Intézetének negyven, azaz 40 forintot. A Pesti Vakok Intézetének húsz, azaz 20 forintot, és a kiszolgált katonák intézetének is húsz, azaz 20 forintot, szinte ezüstpénzben értve.

9-szer. Hagyok a kecskeméti plébánia templomnak, mint egykori jegyesemnek ezer, azaz 1.000 forintot ezüst pengőpénzben oly föltétel alatt, hogy ezen összeg mind tőke kamatra kiadván, annak bejövő kamatja a plébános úrnak és egyházi tanácsnak közös tudtával és egyetértésével mindenkor templomi ruhákra fordíttassék.

10-szer. Hagyok a kecskeméti nemzeti elemi iskolának kétszáz, 200 forintot pengőpénzben oly feltétel alatt, hogy ezen összegnek mint tőkének évenkénti kamatjából a helyi plébános úr mint iskolai igazgató, egyetértve a polgári hatóságból lenni szokott időszerinti közigazgatóval, a szegény sorsú gyermekeknek, kiknek szülői tehetetlenek, szükséges iskolai könyveket, kivált pedig katekizmusokat vegyenek és osztogassanak.

11-szer. Hagyok a kecskeméti úgynevezett Mária városban fölötté szükséges, és azért mint reményilem, egykoron alapítandó és felépítendő egy elemi iskolára kétszáz, azaz 200 forintot ezüstpénzben, akár annak felállítására, akár pedig alapítványul annak mindenkori fenntartására használandókat, amint ezt tudniillik az illető felsőbbség célszerűbbnek ítélendi. Addig pedig kamatozozon ezen adományi összeg ugyanezen célra.

12-szer. Hagyok örökös alapítványul egy, a Kecskeméti Ájtatos Szerzet Nagyobb gimnáziumában iskolát járó nevendék számára négyszáz, azaz 400 forintot ezüst pénzben oly feltétellel, hogy ennek évenkénti kamatját húzza segítségül mint érdemdíjat, egy szegény sorsú, de jámbor életű kecskeméti katolikus szülőktől jó erkölcsű és jó tanuló nevendék, és pedig az első iskolától kezdve egész a hatodik, vagyis a gimnáziumi pálya elvégzéséig állandóul ugyanazon egy fiú, kit a helybeli plébános úr, szinte a helybeli gimnáziumi igazgató úrral és az illető iskolai tanító úrral együtt (kik erre szívesen megkéretnek) egyetértve s megegyezve, az első gimnáziumi iskolából az első félévi próbatétel után ezen ajánlott segélyre s érdemdíjra érdemesnek és méltónak ítélnék. Ha pedig ezen ekképpen kijelelt és megválasztott nevendék a tanodalmi pálya elvégzése előtt az iskolát úgy elhagyná, vagy pedig rossz magaviselete és elhanyagolt tanulása által ezen segélyre magát érdemtelenné tenné (mert a jó erkölcsi viseletet és a jó tanulást, hogy legalább a jelesek között legyen, elmaradhatatlanul megkívánom a megdíjazott nevendékben), akkor adódjon az, ugyanaz említett és rendelt mód szerint, egy más érdemeobbnek szinte kecskeméti születésű ifjúnak ugyanazon iskolából, amelyben járt a díj előbbi birtokosa, folytatólag egész a gimnáziumi pálya elvégzéséig. Amikor azután ismét másra az első iskolából háruljon által az említett mód szerint. Ha pedig az illetén általam ekkép díjazott ifiú a gimnáziumi pálya szerencsés elvégzése után magát papi életre szentelné, csak azt kívánom tőle erántami hálául, hogy emlékezzen meg lelkeiről az Úr oltára előtt.

13-szor. Hagyok a Kecskeméti Ájtatos Szerzetes Rend templomára ötven, azaz 50 forintot, úgy szinte a Kecskeméti Sz. Ferenc szerzet templomának is ötven, azaz 50 forintot, a Sz. Erzsébet templomának hasonlóképp ötven, azaz

50 forintot. A Szentháromság kápolnájára huszonöt, azaz 25 forintot és a Boldogságos Szűz Mária kápolnájára is huszonöt, azaz 25 forintot, mindenkét ezüstpénzben értve.

14-szer. Hagyok az előbbi pontban nevezett két szerzetes templomban elmondandó 3-3 olvasott szentmisékre évenként, és ugyan egyet magam lelkéért egyet, szülőim: János és Éva lelkeikért, egyet pedig tulajdon szándékomra, örökös alapítványul mindenik templomnak ötven, azaz 50 forintot pengőpénzben.

15-ször. Hagyok Kecskemét városában felállítandó Nepomucus Sz. János, mint védszentem szobrára százötven azaz 150 forintot pengőpénzben.

16-szor. Hagyok a kecskeméti és váci kórházaknak egyenkint ötven, azaz 50 forintot, összesen 100 forintot pengőben.

17-szer. Hagyok boldogult Hoffmann József testvéremnek egy Vác városában lakozó leányától mint unokahúgomtól Hoffmann Teréziától, Horváth István nőjétől származandó gyermekek számára négyszáz, azaz 400 forintot pengőpénzben oly feltétel alatt, hogy az élő és még születendő gyermekek közt egyenlő részben osztván, csak akkor adódjon ki mindegyiknek az ötlettelő része, mikor már felneveltetve, magát valami álladalomba helyezi, vagy férjhez menend, ha leány, és hacsak egy maradna is életben, és jutna maga szárnyára, az egész hagyományi öszveg azon egy gyermeké legyen. Azon ideig pedig ezen hagyott 400 pengőforint mint tőke kamatozzon nevezett unokahúgomnak, valamint azon esetben is, ha netalán gyermekei mind meghalának, ő húzza élte fogytáig az említett tőke öszvegnek évenkénti kamatját. Mely ebbéli kedvezésbe szinte részesüljön annak férje is azon esetben, ha talán hűgom előbb meghalván neveletlen gyermekeket hagyna maga után, ezeknek fölneveléséig. Ha pedig többször említett unokahúgom gyermektelenül halna meg, azon esetben következőleg rendelkezek a fent kitett hagyomány öszvegről, tudniillik: az egész 400 pengőforint öszveg szolgáljon örökös alapítványul egy váci és pedig káptalan városi szegény sorsú de jó keresztény szüléktől származott, jó erkölcsű és jó tanuló gimnáziumi nevendék számára szinte azon módon és feltételek alatt, mint feljebb a 12-dik pontban egy kecskeméti nevendék iránt meghagyatott.

18-szor. Hagyok még ezen kívül fent nevezett Hoffmann Terézia hűgomnak saját szabad rendelkezésére százhusz, azaz 120 forintot pengőben.

19-szer. Hagyok boldogult atyám egyik testvérhűgától, mint nagynénémtól néhai Hoffmann Margittól, Heim József nejétől származott és váci dunántúli Bogdány helységben lakozó három gyermekeinek: Józsefnek, Rozáliának és Mártának, vagy, ha talán ezek már meghaltak volna, úgy azoknak életben levő gyermekeinek háromszáz, azaz 300 forintot pengőpénzben, egyenlő mennyiségben köztök felosztandókat.

20-szor. Hagyok a váci Kúti Boldogságos Szűz Mária kápolnájánál évenként elmondandó hat, azaz 6 olvasott szentmisékre örökös alapítványul százhusz, azaz 120 forintot pengőpénzben. Mely szentmisék következőkért szolgáltatassanak: egy a Boldogságos Szűz Mária tiszteletére, egy Nepomucus Sz.

János tiszteletére, egy magam lelkéért, egy megholt szüleim: János és Éváért és minden megholt atyámfiaiért. Egy megholt Szirmai Apollonia egykori jóltevőmért. Egy tulajdon szándékomra.

21-szer. Hagyok kegyes püspökömnek, vagy ha ez nem leend, egyházi megyés főnökömnek mindenkori igaz fiúi tiszteletem és hálám zálogául egy, azaz 1 Sufferendort természetben.

22-szer. Hagyok azon időben, mikor halálom történend mellettem levő káplány uraknak emlékül mindegyiknek egy-egy közönséges aranyat természetben.

23-szor. Hagyok a bevett megye szokása szerint a plébániai úgynevezett fundus instructusára egy tábori asztalt, három részben mintegy 20 személyre és 12 nádülésű faszéket. Azon kívül könyvtáramat szekrényével együtt és két egyforma közönséges politúrozott, meg két puhafa cselédnyoszlyát.

24-szer. Ezen végrendeletem végrehajtójának baráti tisztelettel megkérem N. T. Szőke Miklós kerületi alesperes és nagykörösi plébános, és N. T. Pál András alpári plébános urakat, mint mindenkor szívemből tisztelt barátaimat. Kiknek ebbéli fáradságokért hagyok egyenként hatvan, azaz 60 forintot pengőpénzben. Ha pedig valamelyik ezen megbízást föl vállalni nem akarná, vagy bármi okból fel sem is vállalhatná, akkor a mélyen tisztelt fölsőségre bízom a végrehajtó kinevezését, a kitett jutalomdíj mellett.

25-ször. Végre, ha ezen elősorolt hagyományokon kívül még valami öszveg fennmaradna javaimból, amint reménylem, hogy igaz jó kezelés mellett fog is maradni, ezen maradékból hagyok örökös alapítványul, ha kitelik még négyszáz, azaz 400 forintot pengőpénzben egy évenkénti pályavégzett szegény sorsú és vagy váci vagy kecskeméti születésű váci megyei papnevendék számára azon feltétellel, hogy ez az egyházi rend szentsége felvétele után annak egyévi kamatját segítségül első szükségei pótlására, és így minden évben egy jutalmaztasson. Ha pedig egyszerre váci és kecskeméti születésű is lenne pályavégzett, a kettő közül az elhagyatottabbnak és nagyobb szükségét szenvedőnek adassék. Ha pedig ebben is egyenlők volnának, osztassék kétfelé mind a kettőnek. Azon esetben pedig, ha valamelyik évben váci vagy kecskeméti születésű pályavégzett nem lenne, akkor ezen segélybe más szegény sorsú papi nevendék szinte pályavégzett is részesülhet, kit tudniillik a fölsőség arra érdemesnek ítéland. Ezen kis jótéteményért pedig csak azt kívánom a jutalmazottól, hogy mondjon el az én szándékomra hat, azaz 6 olvasott szentmiséket. Ha pedig talán még ezen öszvegen kívül is fennmaradna valami javaimból, abból mindenekelőtt egy egyszerű márványkő emlék készíttessék síromra. A többit pedig négy egyenlő részre osztván, egy negyed részét hagyom a váci felső plébániára és a váci piaristák templomainak egyenlően köztök elosztandót. Egy negyed részt a 8-dik pontban nevezett első három intézetnek, tudniillik a váci szemináriumnak, a megye fundusának és a kiszolgált papok intézetének szinte egyenlő mennyiségben köztök elosztandót. Egy negyed része a 18-dik és 19-dik pontban nevezett atyámfiainak, melynek fele jusson Hoffmann Terézia unokahúgomnak, a másik fele pedig Bogdány helységében lakozó Hoffmann Margit nagynénémről származott atyámfiainak osztódjon ki egyenlő mennyiségben mindeniknek.

Végre egy negyed részt hagyok a váci és kecskeméti némely házi szegények közt, kik erre érdemesek, kiosztandót.

És ez utolsó és megmásolhatatlan akaratom és rendeletem, melynek helybenhagyását megerősítését és végrehajtását mélyen tisztelt kegyes püspökömtől, vagy az időben leendő más megyei főnökömtől teljes tisztelettel és alázattal kérem és esedezem.

Mindezek legyenek Istennek nagyobb dicsőségére, a Boldogságos Szűz Máriának és minden szenteknek tiszteletére, lelkennek pedig szolgáljanak örök üdvösségére. Amen.

Írám Kecskeméten, October hó 10-dikén 1846.

Hoffmann János s. k. Dormani Boldogságos Szűz Mária prépostja és kecskeméti plébános. L. s.

Hogy ezen iratban foglalt végintézkedés fent nevezett végrendelkező előttünk kerületi gyűlésben együtt lévők előtt magáénak nyilatkoztatta, és egyszerűen annak aláírására megkeresett légyen, bizonyítjuk. Cegléden, October 13-ik napján 1846.

Petvály László s. k. örkényi plébános, mint együtt lévő tanú, l. s. Láncz János s. k. bercezi plébános, mint együtt lévő tanú l. s. Strázsa András s. k. kecskeméti káplán, mint együtt lévő tanú l. s. Szöke Miklós s. k. kerületi alesperes, mint együtt lévő tanú l. s. Bobozy Károly s. k. ceglédi plébános, kerületi jegyző, mint együtt lévő tanú l. s.

Kihirdettetett 1854-ki november 7-én. Suhayda János s. k. megyei cs. kir. Főtanácsos, mint városilag kiküldött bíró által, Kecskemét. Továbbá az örökösökkel, a jelenlevő főtiszt, és t. c. urak Makk Ferenc s. k. kerületi alesperes, ceglédi plébános, Bódog Antal a r. c. helybeli egyház gondnoka, Koltay Károly s. k. a r. c. szentegyház hites jegyzője.

A borítékon azonos írással: Hoffmann Jánosnak Dormani B. Sz. Mária prépostjának és ez időben Kecskeméti plébánosnak végrendelete.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: 43. sz. 1846., I. cs. 1846.

Négylapos irat, másodpéldány. A Hoffmann János kézírásával készült végrendelet hitelesítő hat viaszpecsét jó állapotú.

137.

FESTŐ HEGEDŰS JÓZSEF TESTAMENTUMA 1846. október 22.

Alább is megírt Festő Hegedűs József eltöltvén e mulandó életben 70 éveket, testemre nézve beteges, de elmémre nézve ép és egészséges lévén, nehogy halomásom esetére, minthogy hitvesem kettő lévén, valamely zavar támadhasson gyermekeim és mostani hitvesem között, kívántam végrendeletet tenni.

1-ör. Vagyon a 11-ik tizedben Király János és Bugyi József szomszédságokban egy jó karban álló nádfedelű házam, melyet néhai első hitvesem, Boros Erzsébet holta után özvegyi állapotomban saját iparkodásom által a nemes tanácstól 125 v. forintokért vett funduson építettem.

2-or. Vagyon az úgynevezett Mária hegyben Gyapjas Mihály és Bencsik Ferencné szomszédságokban 210 utakból és háromvékányi veteményföldből álló szőlőm, mely említett szőlőből 55 utak néhai Festő Hegedűs András édes atyámról testvéreimmel tett osztály útján szállott reám. A hátralevő 155 utakat pedig mostani hitvesem Dormán Rozália ipara és ügyessége által részint az atyámfiától, a veteményföldet pedig az árveretés útján 215 v. forintokon, a szőlőt pedig 895 forintokon és így öszvesen 1.100 v. forintokon váltogattuk össze.

3-or. Van Ágasegyházán Szappanos István és Pullai János szomszédságában 25 hold alá való árendás földem, melyet még az ősszel József és György fiaimnak általadtam az árenda pontos fizetése és a tőle járandó szolgálatok teljesítése mellett.

4-szer. Van az idei szőlőtermésem után 83 akó szín borom és házi ingóságaim. Minthogy pedig az első hitvesemtől, néhai Boros Erzsébettől 7 élő gyermekeim maradtak, nevezetesen: József, László, György és Gergely fiaim, és Anna, Ilona és Terézia leányaim jobbára neveletlenek, mostani hitvesemtől pedig, Dormán Rozáliától semmi gyermekem nem volt, ez utolsó akaratom:

A/ Hogy nevezett házamnak egyik résziben, vagyis egy kisebb szobában és egy kamrában gyermekeim holtáig lakhelyet engedni tartozzanak Dormán Rozália hitvesemnek. Mit azonban teljesíteni nem akarnának, vagy hitvesem vélek az egyenlenség miatt nem lakhatna, az akaratom, hogy házam ez esetben vagy eladódjon, és annak árából, vagy ha gyermekeim megtartani kívánják, fizessenek említett hitvesemnek 250, azaz kétszázötven váltóforintot lakhatásra még él. Holta után pedig azon summa visszajövéen, 7 gyermekeim egyenlően osszák fel egymás között.

B/ A szőlőmre nézve az az akaratom, minthogy hat gyermekeimet tisztességesen kiházasítottuk, de amellet hitvesemmel szerzett birtokom, hogy halomásom után, kivéve azon 55 út ősi szőlőt, melyen gyermekeim akár természetben, akár eladván az árán egyenlően osztozzanak, többi, a veteményfölddel haláláig hitvesemnek legyen birtokában, holta után pedig visszazállván 7 gyermekeim között osztódjon fel egyaránt.

C/ A túlsó lapon látható szőlő termésem, mely 83 akót tészem, úgy házi igazságaim, valamint szőlőhöz való eszközeim, minthogy hitvesem szerzeményei, legyenek az övé azon feltétel mellett, minthogy többi gyermekeimet is kiházasításukkor tehetségünk szerént segítettük, hogy Gergely fiamnak, ki kovácsmesterséget tanult, annak mestersége felsegállítására hitvesem és általam felajánlott 250, azaz kétszázötven v. forintot Dormán Rozália mostani hitvesem fizessen nekie, valamint, hogy a 6 nevezett gyermekeimet tisztességesen kiházasítottam, ezen nevezett Gergely fiamnak is házasságára adjon a fent tűzött sommán felül még 50 v. forintot.

Mely utolsó végrendelésem miután előttem szórul szóra felolvastatott, és megmagyaráztatott, azt minden pontjában helybenhagyom, és saját végrendeletemnek lenni megesmérem.

Kecskeméten, 1846. október 22-én.

Festő Hegedűs József maga keze + keresztvonása.

Elöttem és általam, mint bíróképpen kiküldött Farsang Pál m. k. írnok. Domján László m. k. hites polgár. Mi előttünk, mint e végre meghívott tanúk előtt: Széna Ferenc m. k. Csókás József +

A borítékon azonos írással: Festő Hegedűs József 11-ik tizedbeli lakos végrendelete. Más írással: 1846. évi October 23-án beadva. Publikálva: 1847. január 9. Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: 29-ik szám 1846., I. cs. 1846. Kétlapos irat, eredeti.

138.
BENTSIK LÁSZLÓ TESTAMENTUMA
1846. november 23.

Atyának, Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében.

Én, Bentsik László eltöltvén ez életben Isten ő szent felsége kegyelméből 68 esztendőket, miután naponként érzem testi erőmmek gyengülését, mostanság pedig súlyos betegségben sínlődök, javaimról, melyeket bírok, most még ép és egészséges elmével bírván, kívántam rendelkezni, s ez által maradékim között a történhető zavarokat s kellemetlenségeket eltávoztatni, mire való nézve ezennel rendelkezek is következőleg:

Maradékim, kiknek jövődöbeli sorsok szívemen fekszik, ezek: hitvesem, Berta Rozália, kivel 47 évek elforgások alatt éltem házassági csendes életet. László, már feleséges és tőlem elvált fiam. János szinte feleséges fiam, de aki még jelenleg is vélem egy kenyéren van. Anna leányom Nyúl Sándor hitvese, Julianna Árva László hitvese, és végre Klára leányom Buborosi György hitvese.

Javaim, melyekkel bírok, következők: Van a 10-dik tizedben egy házam. Van az Új hegyben senator Hertzeg Józsefné asszony, Hetzeg Károly úr és Bentsik István testvér bátyám szomszédságokban egy szőlőm, mely 6 szakaszokra vagyis pászttákra osztva 400 utakat tesz. Van a város határán nevezett testvér bátyám szomszédságában 11 hold mezei kert földem. Vagynak házi ingóságaim és szőlőhöz tartozó edényeim. Ezen javakra nézve általánosan azt jegyzem meg, hogy kivéven a mezei kert földemnek egyharmadát, a többi vagyonaimat mind magam szerzettem hitvesem kölcsönös fáradozása és szorgalma mellett.

Megemlíteni kívánom ezennel azt is, hogy valamint László fiamnak, midőn őt magamtúl elbocsájtottam, adtam két ökröt, két lovat s ezekhez való eszközöket. Úgy hasonló jótéteményekben részeltettem a vélem együtt lévő János fiamat is, hogy végre minden nevezett gyermekeimet sorsomhoz képest kiházasítottam és férjhez adtam.

Mіндеzeknek megjegyzések és előre való bocsájtások után az végső és megmásolhatatlan akaratom, hogy ha halálom történik, minden elől számlát vagyonaimnak kedves feleségem maradjon birtokában, és szabados használásában mindaddig, még él, és nevemet viseli. Az ő halála után pedig következőleg történjen gyermekeim osztálya:

Házam becsültessem meg igazságosan, s légyen azon fiamé, ki abbúl férfi testvérét valamint leány testvéreit is kifizetni tehetős és képes lesz. A ház becsárábúl fizetend a házat megtartani óhajtó fiam leánytestvéreinek fejenként egyszáz, azaz 100 v. forintokat. A 300 forintoknak kifizetésektül fennmaradandó öszvegnek hason felét kifizeti férfi testvérenek, s a fennmaradandó rész az övé leend. A ház eltartására nézve elsőséggel bírjon János fiam. Ha fiaim közül egyik sem kívánná a házat megtartani, adódjon el, s az árán a fentebbi mód szerint történjen az osztály.

A szőlőmet szakasszák gyermekeim két egyenlő részre. Választása a fiamnak légyen, s az általuk választandó fele részén pedig osztozzanak egyenlően három leányaim. Valamint elrendelem gyermekeim között a szőlő osztályt, úgy rendelem el a szőlőhöz tartozó edényekbeli osztályt is.

Mínthogy mezei kert földem kisebb kiterjedésű, hogy sem azt öten megosszák, és haszonnal bírassák, tehát azt karom és rendelem, hogy mezei kert földemen egyedül férfi gyermekeim osztozzanak egyenlően, úgy azonban, hogy tartozzanak három leány testvéreiknek fejenként két-kétszáz, összesen 600 v. forintokat fizetni. Ez alkalommal nyilván kijelentem, hogy ha leányaim földbeli ösiség tekintetébül netalán háborogni akarnának, elvesztik a szerzemények tekintetébül tőlem nyert kedvezéseket.

A házi ingóságokra nézve az kívánságom, hogy azokrül kedves feleségem akár életiben, akár halomása esetére szabadon rendelkezessen.

Szívére kötöm gyermekeimnek, hogy édesanyjukat tiszteletben tartsák, egymást szeressék, mert csak így számolhatnak Isten áldására, miért is én Istenemet kérem.

Ezekben foglaltatván végső akaratom, miután az írásba foglaltatott, előttem értelmesen felolvastatott, azt minden pontjaira nézve helybenhagyom, és végrendeletemnek esmértem, s nagyobb hitel végett saját kezem keresztvonásával megerősítem.

Ketskeméten, az 1846-dik évi november hónap 23-dik napján.

Bentsik László saját kezem + vonása.

Miután ezen végrendelet felolvastatnék, a rendelkező a szőlő osztályra úgy nyilatkozott, hogy mivel azt fiai segedelmével csináltatta, tehát a három nagyobb pászta, mely alulról van Bán szomszédságában, legyen a két a fiáé, a más három pászta pedig, mely Bentsik István felől esik, legyen egyenlő osztályra a leányoké.

Mi előttünk, mint együtt jelenvolt tanúk előtt: Simonyi János m. p. tanácsnok, mint bíróiképpen kiküldött, Magyar Antal m. k. hites polgár. Én előttem Bentsik István választott polgár m. k. Bentsik Antal saját kezem + vonása.

Az utolsó oldalon azonos írással: Bentsik László 10-ik tizedbeli lakos végrendelete. Más írással: Beadvá 1846. november 23-ik napján. 1847-ik esztendő január 19-ik napján ezen végrendelet felolvastatván kihirdettetett. Jegyeztem: Keresztes János aljegyző.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: 34-ik szám 1846., I. cs. 1846.

Kétlapos irat, eredeti.

139.
ÖZVEGY SZEKERES JÓZSEFNÉ FARAGÓ ANNA
TESTAMENTUMA
1846. november 27.

Alólírott Faragó Anna, néhai Szekeres József férjem özvegye, eltöltvén e múlandó világban 71 éveket, testemre nézve a nyavalyák súlya miatt ágyhoz szegeztettem ugyan, de elmémre nézve ép és egészséges lévén, nehogy szeretett gyermekeim s leányaim között halálom esetére valamely zavar támadhasson, minthogy férjem végrendelet nélkül halt el, kívántam azt kipótolni. Ugyanis:

1-ör. Vagyon a 7-ik tizedben Vincze János és Simon Ferenc szomszédságokban egy olyatén házam, melynek fele fundusán fenn lévő épület, midőn néhai férjem, Szekeres József nőül vett, már fennállott. A többi rajta lévő épületeket pedig említett férjemmel tulajdon szorgalmunk által szerzett pénzen építettük.

2-or. Vagyon a Széktői hegyben Szegedi Gábor szomszédságában 170 utakból álló szőlő, melyben szinte néhai férjemnek 400 forintjai vannak beruházva, melyeket nőtlen korában szerzett. A többi beruházott 100 v. forint pedig tulajdon szerzeményünk.

3-or. Vagyon az Új-szőlőkben Kovács Gergely és Halasy Sándor urak szomszédságokban olyatén 250 utakból, vetemény [földből] és gunyhóból álló szőlőm, melyet a Csorda kút felé volt, Bencsik Antal szomszédságabani szerzemény szőlőért cseréltünk által.

4-cr. Vagynak a szőlőhöz tartozó edényeim.

Ezeket előre bocsájtván, minthogy néhai Szekeres Józseftől származott hat élő gyermekeim vannak, nevezetesen Szekeres József, János fiaim és Szekeres Terézia, Ágnes, Anna és Magdolna leányaim. Vagyont pedig sem én, sem férjem atyáinkról nem örököltünk. Az az akaratom:

A/ Hogy a' 1-ső pont alatt lévő házam légyen János fiamé, ki tizenkét évek oltá özvegységemben hűséges dajkám volt, s az időtől már igazította is.

B/ A Széktői hegyben lévő szőlőm pedig Terézia, Ágnes, Anna és Magdolna leányaimé egyenlően olyan formán, minthogy fiam amennyivel bővebben volnának kielégítve, azt rendelem, hogy Kardos Lászlónál lévő 400, úgy József fiamnál 200 v. forintjaim, adódjanak nékik, és négyfelé egyenlően osszák el nevezett leányaim.

C/ Az Új-hegyben lévő szőlőmet pedig, mely Kovács Gergely szomszédságában van, hagyom József fiamnak, minthogy már 12 évek alatt ő munkálta s hozta mostani állásába. A találtató szőlőedényeken pedig egyenlően osztozanak.

Végezetre. Minthogy a Temetési Egyesületben két helyen be vagyok íratva, az az akaratom, hogy abból testem János fiam által tisztességesen takaríttassék el, a hátramaradt pénz pedig légyen az övé dajkálásom jutalmául. Azt is megemlíteni akarom, hogy valamint férfi, úgy leány gyermekeimet szegénységemhez képest kiházásítottam, s így ha netalán valamelyiket anyai

szívességemből egy kevéssel többel segítettem volna, egyik a másikan keresetet nem formálhatnak.

Mely utolsó rendelésem, miután előttem szórúl szóra felolvastatott, és megmagyaráztatott, azt érett megfontolás után saját végrendeletemnek lenni meg-esmértem, és saját nevem aláírásával és kezem keresztvonásával megerősíttem.

Kecskeméten, 1846. november 27-kén.

Fragó Anna Szekeres József özvegye keze + vonása.

Előttem, mint e végre bíróiképpen kiküldött Farsang Pál m. p. városi hites írnok. Magyar Antal hites polgár m. k. Elöttünk, mint meghívott tanúk előtt: Komjáthy István m. k. tanító. Dömötör Gábor m. k. Holló János m. k.

A borítékon azonos írással: Faragó Anna, néhai Szekeres József özvegye 7-ik tizedbeli lakos végrendelete. Más írással: Beadatott 1846-ik esztendei november 27-kén.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: 27-ik szám 1846., I, cs. 1846.

Kétlapos irat, eredeti.

140.

ÖZVEGY BEKE PÉTERNÉ DOMOKOS KLÁRA TESTAMENTUMA 1846. december 18.

Alább is megírt Domokos Klára, néhai Beke Péter férjem elmaradott özvegye, Isten kegyelméből eltöltvén e múlandó életben 73 éveket, s érezvén testemnek végkép elgyengülését, azonban még tökéletes akarattal és ép elmével lévén, kívántam meglévő javaimról gyermekeim között végrendeletet tenni következőleg:

1-ör. Vagyon egy házam a 7-ik tizedben Benkő János és Kis Imre szomszédságokban, melyet boldogult férjem Beke Péterrel együtt szerettem, beleruházván néhai édes atyám, Domokos Mihály végrendelete szerint reám háramlott 600 forintokat.

2-or. Vagyon 160 utakból álló szőlő a Korhán közön senator Tóth János úr szomszédságában, mely férjemről maradt.

3-or. A Városföldjén özvegy Varga Istvánné és Nagy Imre szomszédságokban 20 hold földem, melyben férjemmel négy holdat együtt szerettem. Ezen földből öt hold zálogban vagyon 400 v. forintokért Beke Istvánnál.

4-cr. Vagynak házi ingóságok és szőlőhöz való edények.

Minden ezen elől számlált vagyonokról az a végső akaratom:

1-ör. A ház legyen fiamé, Beke Péteré 900 v. forintokban oly formán, hogy a földön lévő 400 v. forint terhet lefizetvén, az 500 v. forint mind a heten, nevezetesen már nevezett fiam, továbbá elholt fiam néhai Beke Mihály árvája Beke Mihály, Sára Farkas Mihályné, Klára Nagy Imréné, Magdolna Bodog Ferencné, Anna Bocsa Lászlóné és Terézia Kis Pálné egyaránt osztozzanak.

2-or. A szőlő hasonlóan mind a 7 gyermekeim között egyaránt osztódjék fel.

3-or. Minthogy a földben négyholdnyi szerzemény vagyon, különösen tekintetbe akarom vétetni fiam, Beke Péternek mindenkor mellettem és vagyonaim

mellett tett fáradozásait, azért azt akarom és rendelem, hogy a földből azon 10 vékányi darab föld, mely külön fogásban vagyon, különösen légyen az övé. Hanem ő tartozzon árva unokám Beke Mihálynak, midőn az tökéletes idejét eléri 100 v. forintot fizetni kamat nélkül, és ha az árva elhalna, a 100 v. forint maradjon nála. A többi földön mindnyájan Péter fiammal együtt egyaránt osztozzanak már fentebb megnevezett örököseim.

4-er. Ami ingóságok vagynak, azokon mindannyian együtt s egyaránt osztozzanak.

5-ör. Még néhai édes atyám Domokos Mihály végrendelete szerint hagyatván és általam kifizetni kellettén a cath. ckklesia részére 30, tisztelendő pater piaristáknak 30, tisztelendő pater franciscanusoknak 30, a Mária kápolna részére 10, öszvesen 100 forintok. Ezeket örököseim holtom után azonnal fizessék ki.

6-or. Végre 3 halott Temetési Egyesületbe lévén bejegyeztetve, ez eránt az a végső akaratom, hogy a temetésre kiadandó összegből Péter fiam tegye meg tisztességes eltakarításomat, azután Terézia leányom Kis Pálnét illető 100 v. forint tartozásomat fizesse ki, a megmaradandó részlet legyen az övé.

Mely végső akaratom és rendelésem előttem szóra felolvastatván és megmagyaráztatván, azt mindenben megerősítem s tulajdon végső akaratomnak lenni megösmérem.

Kecskeméten, december 18-kán 1846.

Domokos Klára, özvegy Beke Péterné keze + vonása.

Előttem és általam Kalmár János m. k. mint e végre bíróiképpen kiküldött tanácsnok. Elöttünk: B. Tóth István m. k. Gáspár Mihály m. k. Tasi László m. k. P. Kovács János keze + vonása, mint meghívott tanúk előtt.

A borítékon azonos írással: Domokos Klára özvegy Beke Péterné végrendelete. Más írással: Beadvá: 1846-dik esztendei december 18-dik napján. Újabb írással: publikálva: 1857. április 30. Eltérő írással a következő jelzetek található: 39-ik szám 1846., I. cs. 1846.

Kétfalpos irat, eredeti.

141. ÖZVEGY TUBAK JÓZSEFNÉ MOLNÁR ÉVA TESTAMENTUMA 1847. március 5.

Én, alább is írott néhai Tubak József férjemnek elmaradott özvegye, Molnár Éva eltöltvén e múlandó világban 75 esztendőket, és egyszersmind pedig érezvén testemnek naponként hanyatló erejét, de azonban ép és egészséges elmével bírván, Istentől vett csekély javaimról tészem e következő rendelkezésemet, úgymint:

1-ör. Vagyon egy házam az 3-dik tizedben Horvát József és Tubak Sándorné szomszédtságokban, melynek fundusa Tubak ösiség, hanem az rajta lévő épületeket néhai boldogult kedves férjemmel együtt tulajdon szerzemény pénzünkön csináltattuk. Ezen házamra nézve tehát azt rendelem, hogy szálljon örökös jussal néhai Tubak Gergely bátyám Péter fiára oly móddal, hogy ő

ezen házra nézve bodogult férjem testvérjeinek, vagy azok maradékainak tartozzon fizetni 500, azaz ötszáz v. cédula forintokat. Az ötöd részével pedig, mely az testvérjeit érdeklik, tehát ő is egyaránt osztozkodjon.

2-or. Vagyon az Budai közön Lestár Sándor úr szomszédságokban egy pásztából és egy darab veteményföldből álló szőlőm, mely Tubak ősiség. Erre nézve azt rendelem, hogy az szálljon vissza boldogult kedves férjem testvérjeire, vagy azok maradékira. Tudván azt, hogy annyi sokan nem bírhatják azon kevés örököt, tehát akik jussal lesznek hozzá egymás között eresszék licitációra a többet ígérőnek, és az árán osztozkodjanak el.

3-or. Vagyon a Nyírben Csikai János és Kintses János szomszédságokban mintegy öt zsák alá való olyatén városföldi földem, mely szinte Tubak ősiség. Erre nézve azt rendelem, hogy az szálljon vissza boldogult kedves férjem testvérjeire, vagy azoknak maradékaikra egyenlőképpen.

4-er. Vagyon az Mária hegyben Nyírádi László és Szabó Pálné asszony szomszédságokban egy olyatén négy pásztából álló szerzemény szőlőm, melyet boldogult kedves férjemmel szerzettem ugyan, hanem azon 450 forint allaturális pénzemen, melyet néhai Molnár János kedves édes atyámtól hoztam, erre nézve azt rendelem, hogy ez mint Molnár örökségen szerzett, más részről kedves boldogult férjemmel lett keresmény szőlőnk, szálljon egy része Tubak Péterre, más része Madi Istvánné, néhai Döme Éva gyermekeire, harmadik része Döme Zsuzsanna, néhai Szabó Pál özvegyére, negyedik része Fodor Gergelyné, Döme Annára oly szoros megtartással, hogy ezen szőlő just semmi szín alatt az gyermekeiktől el ne adhassák, hanem még élnek használhassák. Ötödik része Molnár Zsuzsanna, néhai Döme István özvegye unokatestvéremre, és mind az gunyhót, mind az szőlőt egyformán használják.

Az pénzbeli javaim pedig, az melyek részint pénzüi, nagyobb részint pedig contractusokban vagynak, azokra ily rendeléseket tések.

5-ör. Hagyok az reformata szent eklézsiának részére 500, azaz ötszáz v. cédula forintokat.

6-szor. Hagyok az reformata kollégiom számára és gyarapodására 500, azaz ötszáz v. cédula forintokat.

7-er. Hagyok az reformata ispotálybeli szegények számra 100, azaz száz v. cédula forintokat.

8-or. Hagyok a római catholika szent ekklésiára 100, azaz száz v. cédula forintokat.

9-er. Hagyok az evangelika szent ekklésiának 50, azaz ötven v. cédula forintokat.

10-er. Hagyok a tekintetes földesuraságnak 200, azaz kétszáz v. cédula forintokat.

11-szer. Hagyok néhai Molnár Péter testvérem elvállalt fiának, ugyancsak Molnár Péternek 100, azaz száz v. cédula forintokat.

12-szer. Hagyok Tubak Péternek 100, azaz száz v. cédula forintokat.

13-szor. Hagyok Madi Istvánné néhai Döme Éva gyermekeire 100, azaz száz v. cédula forintokat.

15-ször. Hagyok Fodor Gergely feleségének, Döme Annának 200, azaz két-száz v. cédula forintokat oly szoros megtartás mellett, hogy az említett summa kezekhez nem adódik, hogy ott elprédálják, hanem adódjon ki az én általam megnevezett Domján József öcsém urannak mint tutorának, és rendes hat forint kamatot fizessen esztendőnként százától az fent nevezett Döme Annának, mikor nála valami bizonyos szükségét jelenti. Hogyha pedig férj nélkül maradna, és szegénységre jutna, tehát akkor adódjon oda néki, de akkor is úgy, ha valami bizonyos szükségét bebizonyítja, és ezen summa pénz nélkül meg nem élhetne.

16-szor. Hagyok néhai Döme István özvegyének Molnár Zsuzsannának mint unokatestvéremnek 100, azaz száz v. cédula forintokat.

17-szer. Hagyok Mezei Mihálynénak Somodi Lídiának, akik most az ns. város erdejében Kis-Talfájában laknak 100, azaz száz v. cédula forintokat.

18-or. Jóllehet néhai kedves férjem attyáról, boldogult Tubak Gergelyről nem maradt ránk 80, azaz nyolcvan R. forintoknál több, mindazáltal, hogy az boldogult kedves férjem testvérei eránt való szívességemet megmutassam, hagyok nékiek 1.000, azaz egyezer v. cédula forintokat, hozzáértvén az Köntseg árát is, mivel hogy az is Tubak ősi volt.

19-szer. Hagyok Tóth Jánosnak feleségének Lukáts Máriának, mivel hogy több esztendők óta az házamnál lakik, 50, azaz ötven v. cédula forintokat.

20-szor. Vagyon még az Mária hegyben egy olyatén szőlőm Szivos István és Lestár Józsefné szomszédságokban, melynek az árát együtt kerestük ugyan az néhai kedves férjemmel, de már halála után [vettem], erre nézve azt rendelem, hogy ennek felerésze maradjon néhai kedves boldogult férjem testvérje, néhai boldogult Tubak Éva gyermekére, Domján József-re, másik felerésze pedig maradjon tulajdon testvérem onokájára, Somodi Jánosné Fodor Juliánára. Mely megnevezett szőlő valami kétszáz utakból álló tulajdon magam szerzeménye.

21-szer. Az házamnál találtató ingó javaimból, melyek néhai boldogult kedves férjemmel együtt magunk keresményünk. Ezekből hagyok Domján Józsefnek az házamban levő kanapét négy első bőr székekkel együtt az ágyamból egy első derékaljat, két első vánkussal együtt. Hagyok néhai boldogult testvérem onokájára Somodi Jánosné Fodor Juliánára, másik elsőhöz hasonló derékaljat két első bőrszéket az elsőkhöz hasonlót. Hagyok néhai Döme Éva hajadon leányára egy derékaljat. Hagyok néhai Szabó Pál özvegyének, Döme Zsuzsannának egy derékaljat. Hagyok Fodor Gergelyné, Döme Annának egy derékaljat.

22-szer. Ami még meg nem számlált, ki nem nevezett, el nem rendeltetett javaim találtatnak, akar az házamnál, akar az házamon kívül, akárhol találtatnának is, akármi néven nevezendők, azokról ezen rendelkezésemet tészem, hogy azon mind az én néhai boldogult testvérem successorai, mind az néhai kedves boldogult férjem testvérjei successorai, megjegyezvén ezen egyet, hogy néhai boldogult Domján Józsefné Tubak Éva fiát Domján Józsefet egyedül magát egy jussosnak hagyom, mivel hogy több esztendők óta mindennemű dolgaimban, bajaimban fáradhatatlan hűségig tapasztaltam, melyet még halálomkor megkívánt csendes és tisztességes eltakarításomra is meghagyok, és ki-

nevezek, hogy ennyi sok atyafi között még engem tisztességesen eltakarítsanak. Tehát valami viszálykodás is ne történhessen, hozzá tevén még ezen öszveghöz fél jussnak néhai Döme István özvegyét Molnár Zsuzsannát és Mezei Mihályné Somodi Líviát, másik jussosnak, hogy ezek ketten kapjanak egy just, és azután ketten egymás között osztozkodjanak. És ha osztozkodásokban valami olyas jönne elő, amilyen civódás nélkül el nem igazodhatnak, erre nézve azt rendelem, és azt hagyom, hogy egymás közt bocsássák licitálásra a többet ígérőnek, és az árán osztozkodjanak el egyformán, és ne civakodjanak, mert az körmök egyiknek sem kopott az megkeresésiben.

Mely utolsó rendelésem előttem szórúl szóra felolvastatván, és megmagyaráztatván, azt minden pontjaira nézve helybehagyom és tulajdon önkényes akaratomnak lenni elesmértem, és saját kezem keresztvonásával megerősítem. Költ Kecskeméten az 1847-ik évi Martius hónap 5-ik napján.

Molnár Éva, néhai Tubak József özvegye saját kezem + vonása.

Előttünk. Bódogh Antal s. k. főbíró. Hornyik János m. k. aljegyző. Vékony Károly írnok.

A borítékon más írással: Molnár Éva néhai Tubak József özvegyének végrendelete. 3. tized.

Újabb írással: Beadva. 1847-dik esztendei Martius 5-ik napján. Publikálva: 1853. Martius 30.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: 10-ik szám 1847., I. cs. 1847.

Négylapos írat, eredeti.

142.

ÖZVEGY SZEGEDI ANTALNÉ BIMBÓ ERZSÉBET

TESTAMENTUMA

1847. június 16.

Alól is megírt Bimbó Erzsébet, Szegedi Antal özvegye eltöltvén Isten kegyelméből 75 éveket, miután életem végperce bizonytalan, jelenleg ugyan testi gyengeségben sinlődvén, de ép elmével, szabad akarattal bírván, az alább megírt birtokaimról gyermekeim között történhető viszályok elhárítása tekintetéből teljes szándékomat s végrendeletemet következőképpen terjesztem elő.

Előre bocsájtván azt, hogy néhai férjem végrendeltében úgy intézkedett, hogy a 10 hold városföldi ősi vagyonán kívül vele közösen szerzett mind ingó, mind ingatlan vagyonokról szabadon rendelkezhetek. E szerint tehát ezen Nyitrai Antal szomszédságában levő, férjemre ősiképpen szállott 10 hold földön kívül e következők birtokomban lévő vagyonok:

Van az 1-ő tizedben Bódog József szomszédságában férjemmel együtt vett házam, melyben a szerzeményen kívül ősi saját háromszáz forintjaim fekszenek.

2-or. A már érdeklött 10 hold városföldi föld mellett Szegedi Péterné szomszédságában van férjemmel együtt szerzett 25 hold földem.

3-or. Van Alpáron Török János szomszédságában szinte közösen szerzett 25 hold haszonbéres földem.

4-szer. A Széktóban, Szekeres Józsefné szomszédságában reám nézve fele részben ősi, fele részben szerzemény 112 útból álló szőlőm.

5-ör. Kötelezvényekben készpénzben 650, azaz hatszázötven forintom.

6-or. 80 darab birkám, melyet fiaim még férjem életében általvetek.

Néhai férjem, Szegedi Antal után vannak 3 élő gyermekeim, nevezetesen: Gábor, Antal Sz. Ferenc rendi szerzetes és Ferenc. Ezen gyermekeim között az elszámolt vagyonokat következőleg kívánom felosztani.

1-ör. Holtom után a házamat törvényesen Gábor és Ferenc fiaim megbecsülttén, a ház a legkisebbik fiam, Ferencé legyen, és az egész becsárnak fele summája mint ház-illetőséget Gábor fiainak fizesse ki.

2-or. A városföldi földre nézve az végső akaratom, hogy az egész 35 hold földön Gábor s Ferenc fiaim egyenlően osztozzanak meg, úgy értve, hogy miután Gábor fiam beteges, a tanyás rész annak essék, a kisebb tagban lévő 13 holdas rész pedig essék Ferencnek. De neki itten lévő közös költségen tanyája és kút csináltassék, e részt is közös akarral megtelekítsék. Különbön ezen kisebb földre nézve a hold hiánya a nagyobb földből pótolassék úgy, hogy sem az egyik, sem a másik fiam ezen föld felosztásában a másikhoz képest ne csalattassék.

3-or. Az alpári 25 holdas földet egymás közt osszák meg.

4-er. Minthogy szerzetes fiam, Antal a reá tett nagyobb summája költségek folytában nyugtató levelet adott Gábor és Ferenc fiainak az iránt, hogy ő osztályos illetőségre nézve kielégítve van, azért én semminemű fekvő vagyonokban örökösen nem kívánom részeltetni, hanem a szőlőre nézve az ő irányában is az az akaratom, hogy a nevezett 112 utakból álló szőlőmből a javításul adott 12 út legyen Antal fiamé még Kecskeméten lesz, ha pedig innen elmegy, Gábor és Ferenc fiaim osszák fel egymás között. A 100 úton pedig két fiam úgy osztozzon meg, hogy az alsó rész legyen a Gábor, a felső szinte 50 útból álló rész Ferencé.

5-ör. A 650 ft. készpénzemből 200, azaz kétszáz v. forintom legyen szerzetes fiam Antalé, 50 a két menyemé, nevezetesen Nagy Magdolnáé és Elefánti Erzsébeté, a megmaradt 400 forintból tétessenek meg a végső eltakarítási költségeim, s ami ezeken felül megmarad, Gábor és Ferenc fiaim osszák el.

6-or. A 80 darab birkámat Gábor s Ferenc fiaim egymás közt egyformán osszák el.

7-er. A 80 akóra menő boros hordókon, a két kádon, 10 vánkuson, 4 derék-aljon, 2 dunyhán és ennek 4 haján s minden háznál találtató ingókonbingókon a többször nevezett Gábor s Ferenc fiaim egyformán osztozzanak meg.

8-or. Figyelmeztetem őket, hogy Sipos Gábor úr és Vidák elleni peremet továbbá is folytattassák, s ha pedig szerencsésen befejeztetnék, a nyert tárgyon egyaránt osztozzanak meg.

9-szer. Minthogy ezen végrendeletem folytában saját vagyonaimból Ferenc és Gábor fiaimat tökéletesen jó karban helyeztettem, ezennel köteleességükké tészem, hogy a r. catholica egyháznak általam ezennel hagyományozott 100, azaz egyszáz forintot az illető helyre befizessék.

10-szer. Megemlékezni kívánván Szegedi Annáról, hagyok néki 2 pár fehér ruhát, az öreg szoknyámat, s lékrimet. A többi ruháimra nézve pedig az az akaratom, hogy gyermekeim a szegények között osszák fel.

Mely ezen végső akaratom, illetőleg végrendeletem előttem szórúl szóra felolvasatván, azt kezem keresztvonásával megerősítöm.

Költ Kecskeméten június 16. 1847.

Bimbó Erzsébet, Szegedi Antalné +

Előttem Buttinger Antal m. k. aljegyző, mint bíróiképpen kiküldött. Előttem Magyar Antal m. k. hites polgár. Elöttünk mint meghívott tanúk előtt: Krizsán István m. k. Bódog József keze + vonása.

A borítékon azonos írással: Bimbó Erzsébet, Szegedi Antal özvegyének végrendelete, 1-ső tized.

Más írással: Beadva: 1847. június 16. Újabb írással: Közönségesítetett: május 10-én 1848.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: 21-ik szám 1847., 1. cs. 1847.

Kéttapos irat, eredeti. A borítékon található feljegyzéseket a végrendelet utolsó oldalára átvezették.

143.

SIMA MIHÁLY ÉS VÉKONY MÁRIA TESTAMENTUMA

1847. július 7.

Alólírottak, úgymint Sima Mihály és Vékony Mária házastársak, miután boldog házasságunknak harmincadik évét éljük, s én ugyan Sima Mihály beteges testi állapotban, de tökéletes ép elmével, én pedig Vékony Mária testiképpen szintúgy mint elmémben egészséges állapotban lévén, minthogy a mindnyájunkra kimért halandóság végzete szerint a halál valósága bizonyos, ideje pedig bizonytalan, még most kívántunk egyértőleg és együtt rendelkezni, nagy részint szerzemény javainkról gyermekeink közötti intézkedésünk általandósága végett.

Házassági viszonyunk két gyermekkel áldatott meg: úgymint fiunk ifjabb Sima Mihály és leányunk Sima Eszter Muraközi Lászlónéval.

Javaink, melyek a jó Isten segedelme után legnagyobb részben saját szerzeményeink, következők:

A/ Van egy házunk igen jó állapotban, az 1. tizedben Bodor László és Bolyos Ferenc szomszédságukban, mely saját szerzeményünk.

B/ Van egy szőlőnk a Széktó-hegyben Antal István úr szomszédságában, mely 202 utakból áll, házzal és veteményfölddel. Ez szinte szerzemény, de bele van ruházva az én Vékony Mária 33 út hozomány útján öröklött ősi szőlőm.

C/ Ismét van egy szőlőnk a Széktó-hegyben Csorba Mihály úr szomszédságában, 42 út, egy kis darab veteményfölddel. Ez is szerzeményünk.

D/ Van még egy szőlőnk a Széktó-hegyben Farkas János és Hajagos László szomszédságában 203 út, 3 véka alá való veteményfölddel, nagy gunyhóval, és szép fás bakháttal. Ez szinte szerzeményünk.

E/ Van tíz hold örök földünk a város határában, Vékony örökösök szomszédságában, mely az én Vékony Mária hozományom.

F/ Van tizenkét hold örök földünk Nyírben Veresmartiak szomszédságukban, ez szerzeményünk.

G/ Vannak mindennemű tisztességes házi eszközeink és nagy számmal bor-
edényeink.

Megemlíteni kívánjuk azt is, hogy az elszámolt szerzemény javakba van ru-
házva az én Sima Mihály szülőim után öröklött házbeli ősi illetményem,
mely áll az általam öt testvéreimtől megváltott közös ház 300 v. ft. árának
egyhatod részéből, vagyis 50 v. forintokból, és általam 250 v. forintokon el-
adott egy hitvány szőlőből, valamint az én Vékony Mária által is szülőimről
öröklött 300 v. f. készpénz ösiség, szinte szerzemény javainkba van beru-
házva.

Ezeknek elmondása után megemlítendőnek látjuk még azt, hogy Sima Eszter
Muraközi Lászlóné kedves leányunk mi hozzánk mindkettőnkhez mindenkor
a legnagyobb tisztelettel és legforróbb szeretettel és buzgó engedelmességgel
viseltetett, házi és gazdasági állapotunkban segített, s javaink nagy részét az ő
közremunkálásával szerzettük, most is erántunk gyengéd leányi ragaszkodás-
sal viseltetik. Ellenben fiunk, Sima Mihály fájdalommal és pirulva kell meg-
vállanunk, nemcsak az isteni és emberi törvények által parancsolt s a termé-
szetbe oltott tiszteletet tőlünk meztagsadta, sőt, ámbár bennünket többszer
alattomosan megkárosított, s adósságaiba 750, azaz hétszázötven váltóforin-
tokat fizettünk, minden reá gyümölcstelen költségeink több ezer forintokra
mennek. Még ezen kívül bennünket többszer káromlással illetett, és szülői
kérelmünk s javaslatunk mellőzésével akaratumk elleni házasságra lépett.
Melyekre nézve nevezett gyermekink között a saját rendelkezésünk alá tar-
tozó javakra nézve némely különböztetés tételére kényszerülteknek látjuk
magunkat. Következik tehát végrendeletünk ekképpen.

1-ör. Házunk légyen halálunk után kedves leányunk Sima Eszter Muraközi
Lászlóné sajátja örökösen. Abból azonban 1.500, azaz egyezeröttszáz váltófo-
rintokkal rendeljük fiunkat, Sima Mihályt részesíteni, de úgy, hogy mivel
már adósságai fizetésére 750 v. forintokat fizettünk, Eszter testvére fizetni
fog még szinte 750 v. forintokat.

2-or. Az Antal István úr szomszédságában lévő 202 út szőlő és a Csorba Mi-
hály úr szomszédságában helyezett 42 két út szőlő a hozzájuk tartozó vete-
ményföldekkel, házzal s minden haszonvételekkel együtt légyen örökösen
kedves leányunk sima Eszter Muraközi Lászlónéjé.

3-or. A Vékony-örökösök szomszédságukba helyezett tíz hold anyai ősi föld
eránti intézkedés reánk nem tartozván, osztozzanak azon Mihály fiunk és
Eszter leányunk mindketten egyenlően.

4-er. A Veresmartiak szomszédságukban helyezett szerzemény nyíri tizenkét
hold földünk légyen örökösen magáé Eszter leányunké.

5-ör. Farkas János és Hajagos László szomszédságukban lévő 203 út Széktói
szerzemény szőlőnk maradjon fiunk, Sima Mihály használatában a hozzá
tartozó veteményfölddel és nagy gunyhóval s bakhállal együtt.

6-or. Számos boredényeink közül fiunk Sima Mihály vegyen el harminc akóra való vasas hordót, az alább valók közül pedig három darab hordót és egy 20 akós vasabroncsos kádat. Többi legyen mind kedves leányunké, Sima Eszter Muraközi Lászlónéjé.

7-er. Házi ingóságaink, minden néven nevezendők, melyek halomásunk idején találtani fognak, légyenek többszer nevezett kedves leányunk, Sima Eszter Muraközi Lászlónéjé. Hanem azon egy derékalj és egy vánkus helyett, melyet én, rendelkező idősebb Sima Mihály szülőim után örököltem, adjon Mihály testvérenek két derékaljat és két vánkust.

Mihály fiunkra nézve ezen rendelkezésünk azon megfordítással menjen fogantatba, hogy szabad rendelkezése alá csupán csak az ősi javak kerüljenek, az itt részére hagyományozott szerzeményünknek csupán használója legyen, és azokban az ő halála után se neje, se gyermekei ne örököljenek, hanem maradjanak a helybeli reformata szent ekklesiára. Addig is pedig fiunknak, mint csupán haszonvevőnek azon javakat beterhesíteni vagy elidegeníteni szabad nem léssen, a tisztelt szent egyház javadalmainak igazgatósága fog azok ép-ségben maradásukra ügyelni.

Mely ezen végrendeletünk előttünk felolvastatván, azt átaljában helyben-hagyjuk, tulajdon megmásolhatatlan akaratunknak elesmerjük, s ilyenek bizonyítjuk, saját nevünk aláírásával, illetőleg aláíratásával és keresztonásával erősítve azon mellőzhetetlen kötelezés alatt, hogy amelyik fél közülünk tovább élne, az a másik halála után ezen közösen tett végrendeletünket meg nem változtathatja, meg nem változtathatja, és ez csak mindkettőnk halála után nyitassék fel, és menjen fogantatba.

Költ Kecskeméten, július 7-én 1847.

Sima Mihály m. k. Vékony Mária saját kezem + vonása.

Előttem s általam Hornyik János m. k. bíróképpen kiküldött aljegyző. Előttem Dúgár László m. k. hites polgár. Előtünk mint meghívott tanúk előtt: Bolyos Ferenc m. k. Zsigmond Sándor m. k.

A borítékon azonos írással: Sima Mihály és Vékony Mária 1-ső tizedbeli házastársak végrendeletük, mely csak mindkettőjük halála után vétethetik fogantatba, addig fel sem nyitathatik, s a közülök életben tovább maradáno egyik fél ezt meg nem változtathatja. Más írással: Beadatott 1847-ik esztendei július 7-dikén. Más írással: Jelen végrendelet mai napon felolvastatván, kihirdettetett. Kelt Kecskeméten február hó 11. 1857. cs. kir. Megyei törvényszék. Nagy Gyula.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatók: 25-ik szám 1847., I. cs. 1847.

Négy lapból álló irat. Eredeti. Érdemes megjegyezni, hogy a végrendeletek készítésének korabeli módját idézhetjük fel Hornyik János vázlata révén, amely a boríték hátulján maradt fenn.

144.

TASI LÁSZLÓ VÉGRENDELETE

1847. július 23.

Atyának, Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében. Amen.

Alább is megnevezett idősb Tasi László Istennek kegyelméből és bölcs rendelkezéséből eltöltvén e múlandó világban 77 éveket, minthogy naponként érzem testemnek hanyatló erejét, azonban ép elmével bírván, hogy maradékaim

között halomásom után az egyességet és szeretetet fenntartsam, ellenben minden zavart messze távoztassak, javaimról, annak megemlítése mellett, hogy eddig tett végrendeléseimet megsemmisítem, tészem jelenleg ezen végső rendelkezésem. Előre bocsájtván.

A/ Első hitvesem volt néhai Gyenes Erzsébet, kitűl gyermekeim nem maradtak. Második hitvesem volt néhai Bognár Nagy Ágnes. Ezzel 26 éveket töltvén csendes házassági életben, származtak tőle Anna leányom Csabai Istvánné. Ettűl pedig, ki már elholt, szűlettek István, József, Mihály, Erzsébet, Rozália és Anna unokám. József fiam, ki Benkő Teréziával lépett házassági életre. Ezen fiam minden maradék nélkül halván el, özvegye később Bende Pálhoz ment hitvesűl. Julianna leányom Bende Pálhoz (!) menvén férjhez, szinte minden maradék nélkül halt el. Bognár Nagy Ágnes hitvesemtűl származott végre László fiam, ki Magyar Juliannával lépűvén házassági életre, attűl szűrmaztak Julianna, Anna és László unokáim. Harmadik, s életben lévő hitvesem Kosa Anna, ettűl gyermekeim nincsenek.

B/ Második feleségemnek, Bognár Nagy Ágnesnek hozomány javai ezek: Az 1806-dik évben hozott hozzám 300 forintokat ó-bankóban, az 1812-dik évben pedig osztályképpen jutott néki a Szikrai út mentében 14, a Csődörben pedig 12 hold örök földje. Ezeken fölűl kapott még 100 juhokat.

C/ Életben lévő hitvesemnek, Kosa Annának hozományai ezekből állanak: 10 holdakat tévő mezei kert föld a város határában, 100 utakból álló szőlő, két ötakós hordó, 10 zsák és egy hosszú karszék.

D/ Néhai Tasi László édes atyámrűl reám következendű javak maradtak: az 1816-dik évben az atyai házbűl négyszáz v. forint, 75 út szőlő, de amelybűl testvérémmek az osztálykor kifizettem 55 forintokat. Maradt 3 hold és 3 véka alá való föld a Gátérban, melyet eladtam, maradt 2 ökor, 2 ló és 6 juh. Ezeken tűl egyéb ősi javak reám nem maradtak.

E/ Tulajdon szerzemény javaim a következűk: a 7-dik tizedben lévő mostani lakóházam, a Széktóban szőlöm, melyet 50 utakban Kiss Anna Sándor Mihálynétűl, 50 utakban Bakonyi Annátűl, 75 utakban Tasi Antaltűl, 37 utakban Tasi Imrétűl, 36 utakban Tasi Istvántűl szerzettem. Ezeket átáljában mind útjára döntögettem, kivévén a Tasi Istvántűl szerzettet. Vagyon továbbá a Sz. Lőrinczi határ mellett Pap Ferencűl és Pap Jánostűl 1831-dik évben szerzett 42 hold mezei kert földem, melyct a nevezettekűl 7.688 forintokon vettem. Vagynak a Ballószegben két darab új erdeim, vagynak 300 darab birkáim, 8 ökreim, 3 kocsis lovaim, 26 darab öreg sertéseim, szőlöhöz és gazdálkodáshoz szűkséges minden edényeim és eszközeim, házi ingóim. Birok ezeken fölűl Szentkirályon 50 hold, Szentlőrincen pedig 25 hold árendás földekkel. Ezeknek ekként történt előre bocsájtások után az végsű akaratom és rendelkezésem:

1-o. Mostani kedves feleségemnek, Kosa Annának, kivél 21 éveket kölcsönös házassági szeretetben éltem, s aki gyermekeimnek hűséges gondviselője volt, mostani lakóházamban még él és nevemet viseli lakásul rendelem az utcára való végsű szobát, azon kívűl használatába rendelem a nagyobb kamrábűl elrekesztett kis kamrát. Kötelességűl tévén László fiamnak és feleségének,

hogy jó mostoha anyjokat megbecsüljék. Továbbá rendelem, hogy még él és nevemet viseli a Pap féle földből szakasztódjon ki élelmére 20 hold föld akképpen, hogy amennyiben ez a Szentlőrinci úton fölül való részből ki nem tellene, az úton alól Farkas József és Dudás Pál szomszédok felől pótolta ki. Használatába rendelem továbbá hitvesemnek egy 10 akós vasas hordót, 13 akós faabroncsos kádat, a konyhabeli minden néven nevezendő edények helyett 20 v. forintokat, egy konyha almárjossal és két cin-tányérral. Asztal helyett hagyok nékie 10 forintokat. Ötet fogják illetni két kocsis lovak kocsi-val és hozzá tartozandó szerszámokkal együtt. Szinte ötet fogják illetni a szobában lévő fennálló almárjom, és a nem régiben szerzett sertésól. Hagyok ezen kívül a ládámban lévő 20 darab kis ezüst forintosaimból hitvesemnek 10 darabokat. A más 10 darab pedig legyen László fiamtól származott unokáimé. Ha hogy hitvesem halálom után fiammal vagy nem maradhatna, vagy a háztól elköltözni óhajtana, kötelességül teszem László fiamnak, hogy jó mostoha anyjának fizessen ki 500 v. forintokat oly végre, hogy ő ezen summán magának vagy lakást vagy házat szerezhessen. Hitvesemnek hagyok továbbá két magló sertéseket, három kis tükröképeket, úgy a maga által csináltatott 3 képeket. Hozomány javai melyek közül földje eddig is kirekesztőleg magának gyümölcsözött, különben is ötet illetvén, kapjon még két nyoszolyát, 1 sublatot, egy négyakós káposztás hordót, egy dézsát és egy vasas vödöröt. A háznál találatandó élelembelieket hitvesemnek hagyom azzal a megjegyzéssel, hogy amely évben történend halálom, azon évbeli gabonatermésnek fele az övé, fele László fiamé legyen. Továbbá, hogy a szőlő termésből tartozni fog feleségem László fiamnak 25 akó színbort kiadni. Nyilván megjegyezvén, hogy az évi szőlő munkáltatás terhe hitvesemé leend. A hitvesemnek hagyott javak ötet örökösen fogják illetni, s egyedül az élelmére rendelt föld és szőlő fog László fiamra halála vagy nevem megváltoztatása után szállani. Midőn ekként jutalmazom hitvesem hűségét, egyszersmind kötelességévé teszem, hogy halálom után az általam megrendelt s alább elszámolt ájtatos hagyományokat fizesse ki.

2-do. Elholt Anna leányomnak Csabai István hitvesének ezelőtt már 15 évvel minden anyai hozomány javakat használatába adtam, és most árvái birtokokban vagynak. Jóllehet azon javaknak hason fele László fiamat illetné, mindazáltal, mivel László fiamat másként jutalmazom, ő ezekben részesülni nemcsak nem fog, sőt nekie hagyom kötelességül, hogy fent nevezett unokáimnak fizessen még halálom után 600 v. forintokat, s adjon mindnyájok javára 30 juhokat. A juhokat adja ki mindjárt, a 600 forintokat pedig fizetheti 3 évek alatt száz forintoként. Minthogy Anna leányomnak az 1824-ik évben házat vettem 600 forintokért, s ezen summába ruháztam édesanyja 300 bankó forint hozományát, mely váltó értékben csak 60 forintot téssen, azonban adtam nekie annyit érő ingókat, házi eszközöket, egy lovat s öt tisztességesen ki is házasítottam, azt akarom, hogy ezen javakkal unokáim megelégedjenek, mert különben azt rendelem, hogy egyedül ősi rátáikra szoríttassanak.

3-tio Néhai József fiam feleségének, most Bende Pál hitvesének, Benkő Teréziának bátor semmi gyermekei fiamtól nincsenek, róla sem kívánván megfelejtkezni, miután már egy ízben adtam nékie 70 v. forintokat, még ezúttal rendelek javára 80 v. forintokat, melyeket László fiam halálom után számítandó két évek alatt lesz köteles kifizetni.

4-to. Minden egyéb javaimat, jelesen házamat, szőlőmet, az egész Pap-féle földet, szentkirályi és szentlőrinci egész birtokomat, erdeimet, igavonó és heverő jószágaimat, juhaimat, sertéseimet, minden házi és gazdasághoz tartozó eszközeimet együtt oly kötelességgel azonban, hogy mind ő, mind menyem jó mostoha anyjokat megbecsüljék, hogy fiam az általa teljesítendő fizetésüket hűségesen és pontosan teljesítse, s mindazokat, melyeket hitvesem és unokáim javokra kiadatni rendeltem, vonakodás nélkül kiadja, László fiamnak hagyom.

5-to. Jó és ájtatos célokról sem kívánván megfelejtkezni, hagyok:

A/ A helybeli anya-templomra fundatioképpen 100 v. forintokat.

B/ A tisztelendő pater franciscanusoknak szentmisékre 100 v. forintokat.

C/ Ispótyábeli szegényekre fundatioképpen 25 v. forintokat.

D/ A Szentháromság kápolnájára fundatioképpen 25 v. forintokat.

E/ Mária kápolnára fundatioképpen 25 v. forintokat.

F/ A Hajósi útban Köncsögi pusztán lévő, általam és hitvesem által megújított keresztre fundatioképpen 25 v. forintokat.

G/ Magyar Julianna kedves menyemnek 50 v. forintokat.

[Összesen:] 350 v. forintokat. Ebbeli hagyományokból hitvesem fizessen a szent egyháznak egyszáz, azaz 100 v. forintokat. Menyemnek 50 v. forintokat. A többieket pedig László fiam fizesse ki.

6-o. Minthogy nagy óhajom, hogy férfi unokáim a később időkben is fekvő vagyonnal bíró emberek legyenek, azt akarom, hogy valamint most László unokám leány testvéreit annak idejében a földből becs-ár szerént kifizetheti, úgy ezt tehessék a rólam maradt javakra nézve utódai is.

7-o. Mivel László fiának azon 4 öröknek árokat, melyeket 450 forintokon eladtam, már kezéhez adtam, akarom, hogy ezen 450 forintokat László fiam Julianna leányának az én unokámnak, vagy ha ez elhalna, a másíknak kiházásítására fordítsa.

8-o. Ha hogy mostani kedves menyem elhalna, s László fiam más házasságra lépne, s ez időben unokám, László az édes atyjával nem maradhatna, azt hagyom fiának kötelességül, hogy a neki hagyott javaimból László unokámnak gyermekei számokhoz képest osztályos rátáját mulhatatlanul kiadja.

Ezekben foglaltatván végső akaratom és rendelésem, miután azt ismételve megfontoltam és előttem igen érthetően felolvastattam, azt saját végrendelettemnek esmerem és saját kezemmel aláírom.

Ketskeméten az 1847-dik évi Julius 23-dikán.

Tasi László

Mi előttünk, mint meghívottak előtt: Simonyi János m. p. tanácsnok, Tóth János m. p. tanácsnok.

Hogy én, Kósa Anna Tasi László kedves férjemnek hitvese ezen előttem felolvasott végrendeletben megnyugszom, s a nekem hagyott javakkal megelégszem, saját kezem aláírásával vagy inkább kezem keresztvonásával megismerem. Ketskeméten, die 31. Julii. 1847.

Kósa Anna saját kezem + vonása

Előttem Simonyi János m. p.

A borítékon azonos írással: Idősb Tasi László végrendelete. Más írással: Beadvá: 1847. Julius 31. Idősb Tasi László személyesen a bírói szék előtt megjelenvén, kinyilatkoztatta, hogy ezen általa bemutatott irománycsomóban lepecsételve legyen az ő végrendelete, kérvén azt a Levéltárba betéetni. Mely kéréséhez képest elfogadtatván, a Levéltárba betétezt. Kecskemét, Julis 31. 1847. Hornyik János m. p. aljegyző, Bódogh Antal m. k. főbíró, Dugár Péter m. k. segédbíró. Újabb írással: Közönségesítetett Novembris 12. 1852. Eltérő írással: 5-ik szám 1847., I. cs. 1847. Négylapos irat, eredeti. A boríték fontosabb adatait később a végrendelet utolsó oldalára átvetették.

145.

KANIZSAI JÁNOS TESTAMENTUMA

1847. szeptember 20.

Alább is megírt Kanizsai János minekutána 61 esztendőket éltem, s mostani beteges állapotomban történhető halomásom esetére gyermekeim és mostani hitvesem között a békességet és a szeretetet fenntartani, a támadható ízetlenséget pedig távoztatni óhajtanám, most még ép elmével kívántam javaimról végrendeletet tenni.

Első feleségem volt Szegedi Ilona. Ettől származott János fiam, Erzsébet Erdélyi Jánosné és Ágnes Major Istvánné leányaim. Mostani hitvesemtől Herctzeg Viktoriátúl, kivel tizenegy év óta élek csendes házasságban, gyermekeim nincsenek.

Javaim e következendők.

A/ Van egy házam a 10-ik tizedben, Török Lajos és Gégő Péterné szomszéd-ságában, melyet néhai Somodi Erzsébet Szegedi Józsefné napam asszonytúl 380 v. forintokért szerzettem. Ebben benne foglaltatik első feleségem hozománya, 40, azaz negyven v. forint.

Az Alsó hegyben Csordás kút mellyékén van Tánczos Gergely, Bódi István és Lendvai József szomszéd-ságában 52 út szőlőm, mintegy egy véka alá való veteményfölddel és gunyhócskával, mely reám néhai szülőimről ösiségként maradt.

C/ Ugyanott van 20 út szőlőm veteményfölddel, mely néhai első feleségem, Szegedi Ilona hozománya útján jött kezemre.

D/ Szinte ottan van 67 út szerzemény szőlőm veteményfölddel együtt.

E/ Vannak házi ingócskáim és szőlőhöz való edényeim.

Ezeket előre bocsájtván, végső és megmásolhatatlan akaratom abban állapodik meg, hogy:

1-ör. Mivel János fiamat ki nem házasítottam, hanem ő maga viselte házassági költségeit, leányaimat pedig én házasítottam ki, ezért elesmerem, hogy János fiamnak némiképpen pótolással tartozom. Ugyanzért végrendeletemben, ha felőle talán kedvezőbben emlékezem, leányaim sértve magukat ne érezzék. Akarom tehát, hogy holtom után János fiamé legyen azon 52 út szőlőm a gunyhócskával és veteményfölddel, melyet édes atyámról örököltem, ebbe a kiházasítási költség fejében való javítást is beleértvén.

2-or. Erzsébet leányom Erdélyi Jánosné szerzemény 67 út szőlőmből az alsó részen Bódi István felől vegyen maga részére 41, azaz negyvenegy utat, és azon mintegy harminc icce búzavetés alá való darab veteményföldet, mely Táncczos Gergely felől van.

3-or. Ágnes leányom Major Istvánnéjé légyen a 67 útú szerzemény szőlőmből elmaradt 26 út és édesanyja, az én első feleségemről maradt 20 út szőlő. Veteményföld pedig a felső részen, amennyivel nekie kevesebb föld esik, a szőlővel kívánom pótolni részét.

4-er. Házamon osztozzanak János fiam s Erzsébet és Ágnes leányaim hárman egyenlően. Ha meg nem tarthatják, az árát osszák fel, de ezen házból avagy árából mostani hitvesemet az ő mostoha anyjukat Herczeg Viktóriát fejenként 50-50, öszvesen hárman 150, azaz egyszázötven váltóforintokkal fizessék ki, és addig javaimból kimozdulni nem tartozik, míg eképpen ki nem elégtettetik. Azután pedig maga saját házi és ágyi ingóságaival együtt eltávozni köteles léssen. Az én ingóságaimon is mindhárom gyermekeim osztozzanak egyenlően. Reményilem ezek szerént, hogy amennyiben az ősi javakat is rendelkezés alá vettem, minthogy ezt csupán alkalmasabb birtoklás és célszerűbb felosztás tekintetéből tettem, azon gyermekeim megnyugszanak. Hitvesem Hertzeg Viktóriának is mellettem 11 évig töltött hűséges fáradozása jutalmazva van.

Mely végrendeletem előttem felolvastatván, azt helybenhagyom, élő szóval is tulajdon utolsó akaratomnak elesmérem, és saját nevem aláíratásával s kezem keresztvonásával megerősítem.

Költ Kecskeméten September 20-án 1847.

Kanizsai János saját kezem + vonása.

Elöttem s általam Hornyik János m. k. bíróilag kiküldött aljegyző. Elöttem Dugár László hites polgár. Elöttünk mint meghívott tanúk előtt: Kun Gergely m. k. Sütő Péter m. k.

A borítékon azonos írással: Becsületes Kanizsai János végrendelete, 10. tized. Más írással: Beadatott 1847-ik esztendei September 20-ik napján.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: 35-ik szám 1847., I. cs. 1847.

Kétlapos irat, eredeti.

**ÖZVEGY SZEKERES ANTALNÉ TASI ANNA
TESTAMENTUMA
1847. november 21.**

A megoszthatatlan teljes Szentháromságnak, az Atyának, Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében Ammen!

Én, alább is megnevezett Tasi Anna, néhai jó emlékezetű Szekeres Antal úrnak özvegye, miután eltöltöttem 78 életéveket, s érzem testi erőm hanyatlását, tudván a halálnak bizonyos voltát, de bizonytalan idejét, az alább elsorolandó okaimnál fogva jónak és szükségesnek láttam még most ép elmével s érett megfontolással végrendeletet tenni, melyhez örökösöm, nevezetesen Szekeres Sándor fiam és néhai Szekeres Klára Banó Istvánné leányomtól származott unokáim bekövetkezendő halomásom esetére magukat mint zsinormértékhez alkalmazhassák.

Mellőzvéen némely családi viszonyokat, melyek engem jelen rendelkezés létesítésére reá bírtak, erre következő okaim voltak. Úgy mint.

A/ Néhai jó emlékezetű férjem 1832-ik évi május 23-án tett végrendeletében magamra, mint valóságos fele keresményről rendelkező házastársára nézve azon sérelmes intézkedése, melynél fogva én a rendelkezésben egészen mellőzve vagyok.

B/ Némely határozatlan és a bekövetkezett idő körülményeinél fogva elenyésztett intézkedései nevezet férjemnek, milyenek: elholt Antal unokám részére feltételeesen hagyományozott javak állapota, s a fél malom netalán készpénzben visszafizetendő árának hova fordíttatása.

C/ Nevezett férjemnek csupán használatomra kijelölt javak eránt gyermekeim, különösen néhai Szekeres Klára Banó Istvánné leányom részére tett eddigi alkalmaztatásom, és annak fiam, Szekeres Sándor által már eddig az ingóságokból illetményén felüli kielégítése. Különösen pedig.

D/ Szívemen viselvén fiannak Szekeres Sándornak házi békességét, és lelki csendességét, néhai férjem által némely felületes aggodalom tekintetéből, érdekllett végrendeletében a 2-ik pont alatt 12 hold Törökfői föld eránt tett terhes és nyomasztólag kedvetlen hatású intézkedésének módosítása. És végre:

E/ Ugyancsak nevezett férjemnek a 4-ik pontban oldalagos rokonai részekre tett hagyományának tökéletes kiadása eránt örökösimnek megnyugtatósa.

Ezeknek előre bocsájtása után saját végrendeletemet s illetőleg néhai férjem, Szekeres Antal úr végrendeletének módosítását és felvilágosítását tészem ekképpen:

1-ör. Azon háznak melyről néhai férjem végrendeletének 1-ső pontja alatt intézkedett, csupán $\frac{3}{4}$ telkén kívül egyéb részei szerzemény, és így közszerzeményünk lévén, amennyiben e házat néhai férjem Sándor fiannak hagyományozta, ezen intézkedését én is jóváhagyom, és megerősítem.

2-or. A Törökfői mintegy 60 hold közös szerzemény földről néhai férjem úgy rendelkezett, hogy abból 12 hold vágattassék ki az általa kijelelt helyen, az ispotálybeli szegények használatára, de azt örökösen Sándor fiam, vagy örökösei munkálják feliből, s fele termését adják számon. 40 holdat hagyott az

én élelmemre. Holtom esetére pedig azt rendelte, hogy Sándoré légyen 34 hold, Antal unokámé 10 hold, Klára leányunké 6 hold. Miután ezen intézkedés első része egészen céltalan, és a birtoklás használatának megszorítását eszközözi, sőt csaknem évenként tapasztalni kénytelenítettem, hogy találkozotak, s még ezután is találkozhatnak egyházi és kórházi előljárók, kik Sándor fiamat, aki teljes buzgósággal s édes atya intézkedése eránt viseltető kegyelettel igyekezett ebbeli reá mért terhet hordozni, s a szegények részére esendő gabonát és szalmát kiszolgáltatni, nem átalították folyvást gyanúsítani, háborítani, keseríteni. Én ezen sérelmes és nyomasztó intézkedést fele keresői jogomnál fogva megváltoztatom, s tekintve módosítom. Annyival inkább, mivel néhai férjem is aggódva nyilvánítja végrendeletében, hogy a feles mívelés helyett Sándor fiunk vagy örökösei bírják annyi haszonbérben, mennyit fele termés érne. De fölületes aggodalma néhai buzgó keresztény jóakarató férjemnek, amint rendelkezése szavaiból megtetszik, leginkább a pénz értékének változására nézve keletkezhető károsodás eszméjén alapult. Ki velem együtt megérte, és súlyát tapasztalta a nyomasztó pénzváltásnak. Azonban miután a jelenkor eseményei már ezen gyanított károsodástóli félelmet elenyésztették, különösen pedig mivel Sándor fiamnak békességes birtokot kívánok használatában hagyni, és végre, mivel a hazai élő törvények tilalma ellen a közadó alapjául szolgáló földet illetően célra hagyományozni nem is lehet, amiért néhai férjem végrendeletének kihirdetése alkalmával az 1831/2-ik évi bírói jegyzőkönyv 1472-ik számja alatt jelen esetre vonatkozólag a városi tisztii ügyész is ellenmondólag tiltakozott, én azt akarom, és rendelem, hogy többé Sándor fiam és örökösei ezen 12 hold földnek nem gyűlöletes feles művelői, hanem örökös és szabados birtokosai legyenek. Feles haszonvételét a hagyományos szegényektől készpénzben megváltván, és pedig úgy, hogy mivel ezen föld természeténél fogva szikes és a termesztésre nézve silány, alig hasznavehető, a megváltás mérsékelt legyen. Továbbá, mivel néhai férjem is a haszonbér említésekor csak a fele termés becsére vonatkozott, sőt ezen földnek évenkénti fele valóságos ugar, más fele van időnként mívelés alatt, és csupán hat holdnak fele termése szolgáltatik ki szegényeknek, s ennél fogva csak az egész 12 hold föld egynegyed részének mérsékelt becsét kellene megváltandónak rendelnem. De tiszteletben kívánván tartani néhai férjem akaratát is, magam részemről sem akarván a szegényekről megfelejtkezni, úgy akarom és rendelem, hogy Sándor fiam ezen 12 hold földből a kórházi szegények számára adandó időnkénti termést egyszer mindenkorra 800, azaz nyolcszáz váltóforintokban váltsa meg. Még pedig ezen váltásági öszveget maga megeröltetése nélkül lehetné, addig a 800 v. forintoknak százától hatos kamatait fizesse a szegények élelmezésekre, akik néhai férjem által kiszabott imádkozási köteleységüket ezután pontosabban teljesítsék. Azt akarom, mert tapasztaltam, hogy eddig arra őket nem is szorította senki, de nem is teljesítették soha. És így ezen 12 hold föld légyen örökösen Sándor fiam és örököseinek sajátja. Továbbá azt akarom, hogy ezen föld többi részei is, vagyis ezen egész Törökfái birtok legyen örökösen magáé Sándor fiamé, miután Antal unokám elholt, Klára leányom örökösciről pedig alább fogok megemlékezni.

3-or. Ballószegi közös szerzemény földünkre nézve néhai férjem úgy rendelkezett, hogy külső fele legyen Sándoré, hazulróli fele Klára leányunké. De ha Antal unokánk a 24. évet eléri, a középben egyharmada ennek kiadassék. Miután Antal unoka elhalt, maradjon holtom után ezen 21 hold föld úgymint néhai férjem rendelte. Külső, vagyis a mostanában kiosztott homok és Csernus Mihály úr birtoka felőli részre dülő fele Sándor fiamé a tanyával, más fele pedig néhai Klára leányom örököseié.

4-er. Monostori út mellett lévő 36 ½ hold ősi földekről néhai férjem azt rendelte, hogy abból 9 hold adódjon ki oldalagos rokonainak, mely már valósággal ki is adódott. Az e fölött megmaradandó 27 hold legyen egyenlően Sándoré, Antalé és Klaráé. Fél holdat a közös kúthoz közösen kihagyván. Miután Antal unokám elhalt, ezen 27 ½ hold földet én és Sándor fiam azonnal néhai férjem halála esztendejében átadtuk egészen Klára leányomnak és férjének Banó Istvánnak. Bár abból az egyharmad csak az én halálom után illette volna, és már 15 év óta használják. Ezen 27 ½ hold föld legyen örökösen és egészen Klára leányom örököseié, mely hagyomány és sok évi ingyen haszonvétel által bőven részeltettem őket illetményükhöz képest.

5-ör. Az Úrréti homokos földünk néhai férjem szülői után kifizetett tetemes adósságok által közös szerzeménnyé válván, arról már férjem úgy rendelkezett, hogy legyen Sándor fiamé. S ha Antal unokánk a 24. évet betölti, adja ki nekic ezen föld felét, és a mellette lévő Borbási haszonbéres föld harmadát. Miután Antal elhalt, legyen ezen mindkét föld örökösen és egészen Sándor fiamé. Különösen a haszonbéres földre nézve a városi nemes tanács jóváhagyását tisztelettel kikérvén.

6-or. Ágasegyházi közös szerzemény, vagyis a városi nemes tanács kegyes adományából nyert földünket eddig is egészen Sándor fiam bírta, tőle a közterheket viselte, és a beruházási kamatokat fizette. Legyen örökösen az övé.

7-er. A széktői jó szőlőt már egészen átadtuk Sándor fiam és én néhai Klára leányomnak és férjének Banó Istvánnak. S e helyett:

8-or. Az Új-hegyi szőlőföldet, csaknem mint pusztá homokot megtartotta Sándor fiam, és azt sok éveken keresztül tetemes költekezéssel tette szőlővé. Ezekre nézve egymás között tett egyezségeket jóváhagyom. Bírják örökösen.

9-szer. Ami az ökröket, lovakat, marhákat, sertéseket és juhokat illeti, már ezekből Sándor fiam mind az oldalagos rokonokat néhai férjem által hagyományozott hat ökröt kiadta, mind Klára testvérét tökéletesen és fölösleg kielégítette. És mindezekre nézve Klára leányommal és férjével Banó Istvánnal 1846-ik évi április 19-én egységet kötöttem, de ezen egyezésből kimaradt az, hogy Klára leányomnak kiadott Sándor fiam egy ökröt, szőlőhöz tartozó boredényekből öt darab vasas hordót, és egy új borsajtót. Ezekről is tehát Sándor fiamat ezennel megnyugtatom. Valamint arról is, hogy e pont elején elszámolt s néhai férjem végrendelete 9-ik, 10-ik, 11-ik, 12-ik, 13-ik, 14-ik és 15-ik pontjai alatt érintett lábas és járó jószágokból s boredényekből Klára testvérét és oldalagos atyafiait egészen kielégítette.

10-er. Néhai férjem végrendeletének 16-ik pontjában érdeklett új erdőföld a fatermesztésre alkalmatlan lévén, minthogy rossz földjéből a fák is kivesztek, azt Sándor fiam elhagyta, és helyette a városi nemes tanácstól nyert egy darab sivány homokot, melyet saját szorgalmával beültetett, ez legyen övé örökösen.

11-er. A Halasi kapuban lévő közszerzemény fél malomról néhai férjem végrendelete 17-ik pontjában azt rendelte, hogy az legyen egyenlően Sándor fiamé és Antal unokámé, s fizessenek Klára testvérüknek abból közösen 150 v. forintokat. Most már miután Antal elhalt, Sándor fiam e malom eránti perlekedésre sokat költött, s azután más felét is maga részére megváltotta, legyen örökösen az egész malom az övé. Klára leányom részére a fél malomból férjem által hagyományozott 150 v. forintokat kívánom betudni a 4-ik pont alatt nekie hagyott 27 ½ hold földnek eddigi és még halálomig leendő ingyenes használatába, és Sándor fiam e cím alatt Klára örökösének többé semmit fizetni nem tartozik. Azonban néhai férjem azon rendelkezését, hogy a fél malom jövedelmének tized része, vagyis már most az egésznek huszad része évenként a szegényeknek kiosztassék, maga erejében hagyom, és annak további hűséges teljesítésére is Sándor fiamat kötelezem. Végre amit néhai férjem a per alatt volt fél malom 2.000 v. forint ára visszafizetése esetére ezen összegre nézve rendelt, miután ebbeli rendelkezése feltételes volt, s a malom csakugyan vissza nem váltatott, azon készpénzbeli hagyományozás megszűnt, ezennel én is megszüntetem, és Sándor fiamat azon pont c/, d/, e/, f/, g/, h/, i/, k/, l/ betűi alatti kegyes adományok fizetése alól felmentem. Megemlítvén azt, hogy a b/ betű alatti 100 v. forintokat Sándor fiam néhai Kováts Katalinnak már kifizette.

12-er. Ezen végrendeletem ugyan keveset különböz lényegében néhai férjem végrendeletétől. Amennyiben ezt módosítottam, vagy netalán Sándor fiam részét javítottam, azt más részről Klára leányom örökösire nézve igyekeztem kipótolni részint az ő életében, részint ezennel is. Néhai férjem is javaink nagy részét Sándor fiainak hagyta, és csak feltételesen írta, hogy ha Antal unokánk 24 évet él, ennek mit és mennyit adjon ki. Klára leányomnak pedig holtomig semmit adni aszerént sem tartozom, mégis kiadtuk én és Sándor fiam nekie a Ballószegi földön kívül már régen az ezennel neki hagyományozott javakat, melyeknek sok évi jövedelme sokszorosan kiegyenlíti Sándor részletének javítását. Ezekhez még azt teszem felvilágosításul, hogy néhai férjemnek tudtommal az volt szándéka, hogy Antal unokánk halála után az ennek részére kijelölt javak is Sándornál maradjanak. Én reményelem, hogy néhai Klára leányom örökösei ezen végrendeletemen meg fognak nyugodni. De ha meg nem nyugodnának, és Sándor fiamat vagy örökösait háborgatnák, perbe kevernék, akkor mindazon javaknak jövedelme, melyeket földben, szőlőben, ingóságokban ideje korán már tőlem és Sándor fiamtól Klára leányom és férje átvettek, minthogy azokhoz különben csak halálom után juthattak volna, örökösödési illetőségükbe számíttassék, úgy, hogy szorosan kiszámíttatván a közös szerzemény, az engem illető fele keresményemből Klára örökösei ne részesülhessenek. Az atyai fele keresményből őket illető

részükbe pedig az imént említett javak jövedelme, az átvételtől egész halálig Sándor javára betudattassék, s tekintve Klára örökösei által nekie visszafizettesék.

13-szor. Mivel néhai férjem végrendelete 19-ik pontjának utoljára néhai Kováts Katalin menyem részére három részről, t. i. Sándor, Antal és Klára által fizetendő 150 v. forintokat maga Sándor fizette ki, édesatyja végrendeletében meg nem említett magányos adósságokat, és tetemes városi köztartozásokat kamatostól fizetett, édes atyját az általa erre számítottaknál költségesebb, mint sorsához illő és a helybeli szokásokhoz alkalmazott szertartással 200 v. forintokat kifizetette, Antal unokámat szinte költségesen eltemetette, engemet pedig már 16-ik éves özvegységemben példás fiúi kegyelettel ápol, még azt akarom, hogy azon két perből, melyeknek egyike általam a Tasi-örökösök ellen folytatattik, másik pedig néhai ifjabb Szekeres András örökösei ellen van folyamatban, minthogy ezen utóbb említett perben különben is közkeresmény pénzek vannak követelés alatt, közös szerzői jogomnál fogva, de azért is mert néhai Klára leánynomnak ezen terhes költségekkel járó perekre gondja sem volt, Sándor fiam pedig 15 év óta azokra nem csak tetemes költségeket tett, de sokat utazott, fáradozott, járt-kelt, ezért ezekre nézve azt rendelem, hogy ezen két perből, ha kedvező kimenetelük mellett nyeremény háromolna, ezen nyereménynek csak egy tized része legyen Klára leánynom örököseié, 9/10 része pedig magáé Sándor fiamé. Azon esetre pedig, ha mint az előbbi pontban említettem, Klára örökösei valaha Sándor fiamat az itt nekie hagyott javakban háborgatnák, s rajta kereskednének, ezen 13-ik pontban elszámolt költségek és fáradozások is, s minden atyai terhek, melyeket Sándor fiam maga viselt, amazok terhére rovassek.

14-er. Miután azon terhes kötelességeket, melyeket néhai jó férjem keresztényi buzgóságánál fogva, többszer említett végrendeletében a részemre kijelelt javak használatához kötött, Sándor fiam pontosan teljesítette, és az ott megírt számos szentmiséket évenként megszolgáltatta, ezen kötelesség folytatásától halálom után felmentem, és mivel mind erántam, mind néhai édes atyja eránt viseltető jóindulatát esmerem, maga jó szándékára hagyom, s ebben úgy hiszem csalatkozni nem is fogok, hogy rólam s elhunyt férjemről megemlékezzék, családjával együtt bünsös lelkünkért imádkozzék, és nevünk s halálunk napján szentmiséket szolgáltassanak.

15-ször. Végre testemet a földnek, melyből vétetett, s lelkemet Teremtőm igalmába ajánlván, tisztességes eltakarításomat Sándor fiamra bízom.

Mely végrendeletemet huzamos megfontolás és gyakori gondolkodás után tévén, írásba foglaltattam, magamnak többszer megolvastattam, megmagyaráztattam, így amint van általam megállapítva, helybenhagyom, saját végintézetemnek s elhatározott megmásolhatatlan akaratomnak nyilvánítom, s mint ilyet nevem aláíratásával s kezem keresztvonásával megerősítem.

Költ Kecskeméten, november 21-kén 1847.

Tasi Anna, néhai Szekeres Antal úr özvegye saját kezem + vonása. L. s.

[Más írással készült kiegészítés:] Alulírott minekutána a fentebbi végrendeletet a város Levéltárába betettem volna, újabb megfontolás, megvizsgálás és netalán abban teendő változtatás végett ezennel kikérem, fölolvastattam és

megérttem, azt egyéb részeiben ezennel is megerősítem, és helybenhagyom, hanem a Tasi örökösök ellen folyamatban lévő perből, ha az a felsőbb törvényszékeken részemre szinte kedvezően fog bevégezteni, amely nyereség részemre esik, annak használatát egész életemre nézve magamnak fenntartom. Nagyobb erősség és állandóság végett jelen pótlék végrendeletemet nevem aláíratásával és kezem keresztvonásával megerősítvén. Költ Kecskeméten április 20-án 1848. Tasi Anna, néhai Szekeres Antal úr özvegye saját kezem + vonása.

Előttünk mint bíróiképpen kiküldöttek előtt: Hornyik János m. k. aljegyző, Kiss János m. k. írnok. Előttünk mint meghívott tanúk előtt: Szilágyi János m. k. hites ügyész előtt, Nagy László m. k.

A kilencedik oldalon más írással: Tasi Anna özvegy Szekeres Antalné végrendelete.

Eltérő írással a következő jelzetek találhatóak: 46. sz. 1847., I. cs. 1847., IX. 1854/2.

Öt lapból álló irat. Eredeti. A végrendeletet hitelesítő viaszpecsét ép.

1853. november 17-én a végrendelet 3. pontján módosított Tasi Anna. A Ballószegben lévő földbirtokát Sándor fiának hagyta oly feltétellel, hogy Klára leánya után maradt három unokáját 200-200 forinttal fizesse ki. A 13. pontban érintett Szekeres-örökösök elleni pert időközben elvesztették, a Tasi-örökösök elleni pert viszont megnyerték. Így Sándor fiát kötelezte arra, hogy a nyert összeg 1/10 részét fizesse ki Klára leánya örököseinek.

147.
VÖRÖS KISS JÁNOS ÉS SIMONYI ANNA HÁZASPÁR
TESTAMENTUMA
1847. november 23.

Az Atyának, Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében.

Minekutána mi alól írottak, jelesen én Vörös Kiss János e múlandó világban 80 éveket, és Simonyi Anna 74 esztendőket mindketten pedig kedves házassági életünkben már 56 éveket töltöttünk, ha bár jelenleg is még ép elmével bírnunk, mivel mindazonáltal napról napra mindinkább érezzük testi erőnknek szem betűnő hanyatlását és így végóránk elközeledését, midőn lelkemet Isten ő szent felsége irgalmasságába ajánljuk s véghetetlen kegyelmeiért buzgón esedeznünk, javainkról ezennel rendelkezni akarván, egyező akarattal azt akarjuk és rendeljük:

1-o. Hogy, ami mindkettőnk bármikor történő halálunk után jelenlegi vagyonainkból, melyek állanak az első tizedben lévő házunkból, a Korhán közön lévő egy pászta szőlőnkéből, a házhoz és szőlőhöz tartozandó edényekből és eszközökből, úgy Simonyi János szeretett atyánkfianál lévő 500 v. forintokból, Scultetinek adott 100 v. forintokból, Dukai Ruzának kölcsönzött 30 v. forintokból, s végre Pollo Péternél lévő 20 v. forintokból. Tisztességes eltakarításunk után fennmarad, azonnal özveírattason, és számba vétessem.

2-do. Mivel a ház fundusa nékem, V. Kiss Jánosnak osztály útján, a szőlő pedig nékem Simonyi Annának szinte szüleimről örökösödés útján jutott, a ház fundus becs-ára néhai József és Mátyás testvéreim maradéki, a szőlő pedig néhai Magdolna Kováts Mihályné maradéki, úgy Simonyi János öcsém vagy annak gyermekei között osztódjon fel.

3-tio. Ha hogy akármelyikünk oly terhes betegségbe esne, hogy gyámolítása a rendesen fogadott szolgálónak erejét felülmúlná, s különös ápolóra lenne szükségünk, az ilyennek méltó bére javainkból mindenekelőtt kifizetessen.

4-to. Mindkettőnk elhalásunk után megmaradó házunk és ingó javaink a legcélszerűbb móddal adattassanak el, s ezeknek békjövendő árokból fizetessen ki Kiss Terézia Danka Istvánné testvéremnek 100 v. forint, a nemes város pénztárába 50 v. forint, s ami mindezek után még fönmarad, azon öszveg osztódjon öt felé egyenlően, s ennek 1/5-töd része fizetődjön ki a helybeli parochiale templom javára, 1/5-töd része a Szentháromság kápolnája javára, 1/5-töd része a Boldogságos Szűz Mária kápolnájának javára, 1/5-töd része a nemes város által építeni szándéklott kórház javára, 1/5-töd része adódjon ki Simonyi Antal művész öcsénknek oly végre, hogy ő azon öszveget előttünk kifejtett céljaihoz képest az emberiség közjávára kellő könyvek megszerzésére fordíthassa.

5-to. Ha hogy Isten ő szent felsége Simonyi János atyánkfiát még életben megtartja, ötet ezennel arra kérjük, hogy legjobban esmérven rendelkezésünknek lelkét, azt végrehajtani szívesekedjen. Nem reménylett esetben a nemes tanácstúl ez úton kérünk végrehajtót.

Mely ebbéli végrendeletünk s öszveegyező akaratunk előttünk felolvastatván, s kellően értésünkre adattatván, midőn az ebben foglaltakat mindketten saját akaratinknak s végrendeleseinkek lenni elesmérjük, azt nagyobb hitel végett rész szerént saját nevünk aláírásával, rész szerént kezünk keresztvonásával megerősítjük.

Költ Ketskeméten az 1847-dik évi November hónap 23-dikán.

Kiss János m. k. Simonyi Anna saját kezem + vonása.

Mi előttünk Simonyi János m. p. mint bíróilag kiküldött tanácsnok előtt. Dömötör György m. k. hites polgár. Király László m. k. Zsigmond János m. k.

Az utolsó oldalon azonos írással: Vörös Kiss János és Simonyi Anna házaspároknek a 1-ső tizedbeli lakosoknak végrendeletek. Más írással: Beadatott: 1847. évi 9-ber 25-én. Közönségsítetett: 1850. december 6-án.

Eltérő írással a következő jelzetek található: 39-ik szám 1847., 1., cs., 1847.

Kétlapos irat, eredeti. A végrendeletet lezáró egyik viaszpecsét ép, a másikat kettétörték.

148.

SZABÓ JÁNOSNÉ SZÜTS LÍDIA TESTAMENTUMA

1848. január 17.

Alólírott Szüts Lídia Szabó János hitese Isten kegyelméből eltöltvén e múlandó világban 29 éveket, minthogy életem végpercenete különösen beteges voltom miatt bizonytalan, jelenleg azonban mind testben, mind lélekben

egészséges, birtokomban lévő csekély vagyoncskámról, nehogy kedves férjem holtom után háborgattassék, kívánok végrendekezést tenni, és pedig.

Annak megjegyzése mellett, hogy kedves férjem Szabó Jánossal 5 esztendőök óta házassági életben vagyunk, ez idő alatt én mint nehéz nyavalyában sinlődő, munkaképességgel nem bírván, ő volt egyedül, ki az egész ház terhét viselte, napszámja után élelmemet, ruházatomat beszerezte, sőt nyavalyám gyakori meglepetésekor is mint életnélkülinek s ezen leverettetésem folytán több napokig tartani szokott gyengélkedésemkor is kedves férjem egyedül dajkám, ápolóm s gondviselőm, és naponkénti öregbülő betegségem miatt sem hágy fel előbbi folytonos jó indulatával, hanem nem nézve azt, hogy én rendeltetésemhez képest semmiben néki segédkezet nem nyújtok, minden szerzeményt reám fordítja, s így élete nem egyéb, mint körülöttem tett, ezután teendő ápolását s gondviselését némileg megfizetni akarván, a Mária közön Berta István szomszédságában helyheztetett 29 út szőlőmet (melynek egész vételbeli áráért idegentől egy évi ápolást alig nyernék, s melyet férjem fent érintett jóságáért nem kéntelenítettem eladni, s árát elkölteni), többször érintett kedves jó férjemnek hagyom, őt nevezem ki minden néven nevezendő egyéb ingóságaimban is örökösömnek.

Mely ezen végrendeletem előtte felolvastatván, s megmagyaráztatván, azt helybenhagyom, s tulajdon végakaratomnak lenni nyilatkozom, nevem aláírásával is megerősítvén.

Költ Kecskeméten az 1848. évi január 17.

Szüts Lídia keze + vonása.

Elöttem mint e végre kiküldött előtt: Buttinger Antal aljegyző. Elöttem Deák Mátyás m. p. ügyvéd, mint meghívott tanú. Elöttem Szakáll Pál m. p. írnok, mint meghívott tanú előtt. Elöttem Farsang Pál m.p.

A hátlapon azonos írással: Szüts Lídia Szabó Jánosné végrendelete. Beadva: 1848. január 18. Publikáltatott: Szeptembris 27. 1851.

Azonos írással a következő jelzet található: 2. sz. 1848. Egylapos irat, eredeti. A borítékot lezáró viaszpecsét ép.

149.

SÁNDOR ISTVÁNNÉ DEÁK ANNA TESTAMENTUMA

1848. február 23.

Alólírott, miután e világi mulandó életben 90 esztendőket eltöltöttem, beteges testtel, de ép lélekkel gyermekeim Ferenc, László és István között a ne talán bekövetkezendő kedvetlenségek elkerülése végett teszem a következő végrendeletemet.

Ugyanis gyermekeimre még 1834-ik évben mind ingó, mind ingatlan javaimat egyenlően felosztottam, kivéve a Csongárdi kapu beli bikaistálló mellett Ivitz Jánosné szomszédságában lévő mintegy 150 út szőlőmet, melyet István fiam használatában az én tartásom és ruházásom fejében meghagytam osztatlanul oly feltétel alatt, hogy ezen említett szőlő terméséért s még ezen felül két testvérjei által évenként általadandó 50 véka búzáért és 50 véka

árpáért és 50 juh használatáért engem holtig tisztességesen fog tartani és ruházni. Azonban Ferenc és László két fiaim ezen általok ígért gabona mennyiséget, úgy szinte a juhok hasznát is csak két évben, vagyis csak 1836-ik évig adták meg, azolta pedig semmit sem fizettek az én tartásom és ruházásom fejében István fiamnak, aki is csupán fiúi tiszteletből s kötelességből tartott s ruházott egemet. Most azonban István fiamnak eddig hozzám mutatott fiúi szeretetét és hív ápolását kívánván némileg megjutalmazni, az említett, részint ősi, részint szerzemény szőlőmre, mely még mai napig is osztatlan állapotban van, úgy rendelkezem, hogy az mindaddig István fiamé legyen, míg két testvérei az én tartásomra s ruházatomra ígért évenként adandó 50 véka búzát, 50 véka árpát és 50 juh évenkénti hasznát az én halálom napjáig meg nem adják. Ha pedig ezt soha nem teljesítenék, ugyan érintett szőlő legyen örököscen István fiamé.

Az ágyemüket szinte István fiamnak hagyom, az én mellettem beteges állapotomban elkövetett hűséges fáradozásai megjutalmazásául, mely is áll 2 derékaljakkból, 4 vánkus s egy mentéből és egy dunnából.

Mely végrendeletem saját kezem keresztvonásával megerősítem.

Költ Kecskeméten 1848. február 23-án.

Sándor Istvánné szül. Deák Anna keze + vonása.

Elöttem B. Kiss Mihály m. p. mint végrendelet feltételére meghívott előtt.

Elöttem Nagy Sándor hites polgár m. p. Elöttem Keresztes András ügyvéd.

Csvo András jelenlétemben. Garaczi Sándor jelenlétemben.

A hátlapon eltérő írással: Sándor Istvánné Deák Anna végrendelete. Beadva 1848. február 25.

Publikálva: 1848. március 22.

Ugyanitt a következő jelzetek találhatóak: 5. sz. 1848.

Egylapos irat, eredeti.

SZÓJEGYZÉK

A		I	
adoptio	örökbefogadás	imputal	beszámít, adót vet ki
ad hunc actum	erre az esetre	iudicialiter	bírói hatalommal
allatura	hozomány	individuum	egyén, személy
alumnaris cassa	ösztöndíj pénztára	in natura	természetben
alumnus	ösztöndíjas	inquisitio	megkeresés
anno Domini	az Úr [születése utáni]	inventarium	leltár
	évben	inventitio	beruházás
archivum	levéltár	interes	kamat
		iudex	bíró
B		iudicialiter ex-	
		missus	bírói meghatalmazás-
beneficium	javadalom, kiváltság	iuratus	sal, bíró által kiküldve
			joggyakornok, hiteles
C			
cancellista	írnök, gyakornok	legatarius	örökös
capitalis	tőke	libera	ünnepélyes gyászmise
coacquisitionalis	közös szerzemény	licitatio	árverés
codicillus	kiegészítés, záradék		
commoditas	alkalmasság	manipulál	kezel
confirmal	megerősít	mobiliák	ingóság
conto	számla, hitel	m. p. [manu pro	
contractus	szerződés	pria]	s. k; sajátkezűleg
conventio	szegődmény, bér	mutua successio	kölcsönös örökösödés
convocatus	meghívott		
coram et per me	előttem és általam	obiectum	tárgy
coramizans	láttamozó, hitelesítő	obligatio	kötelezvény
criminalis proto-		offerat	felajánl
collum	bűnügyi jegyzőkönyv	oppidi privilegiati	szabadalmas mező-
curator	gondnok		város
curssus	folyamat, árfolyam	ordinarius notarius	törvényes jegyző
D		O	
decretum	határozat		
depositum	tanúvallomás, lehelye-		
	zés		
diarium	napló		
dispositio	rendelkezés		
E		P	
		portio	rész
elocal	kihelyez	pensionatus	nyugdíjas
exaequare	kiegyenlít	praesentál	bemutat
		praeferenter	sürgősen
		praectensio	kívánság
		protocollum	jegyzőkönyv
		provisio	ellátás, gondoskodás
		publical	nyilvánosságra hoz
fundatio	alapítvány	punctum	pont

	Q		solennisatio	szentesítés, hitelesítés
quietentia	nyugta		successio	öröklés
	R		successiojât ex testa- mento aquiralta	örökségét végrendelet alapján megszerezte
rata	rész, illeték		successor	örökös
requiem	gyászmise		subscriptio	aláírás
residentialis	székhely		supputal	felszámít, megszámlál
	S			T
sallarium	bér		tamquam	úgymint, mintha
semel pro semper	egyszer s mindenkorra		testans	tanú
sententia	vélemény		transactio	egyezség, szerződés
			tutor	gyám

A TESTAMENTUMOKBAN ELŐFORDULÓ FONTOSABB MÉRTÉKEGYSÉGEK

akó (budai-)	54,3 liter
font	0,56 kg
icce (=két messzely)	0,8484 liter
jugerum	hold
lat	1,75 dkg
mázsa	100 font, 56 kg
véka	kb. 30 liter
zsák	egy zsák gabonával bevetett terület, kb. egy hold

A TESTAMENTUMOKBAN ELŐFORDULÓ PÉNZEK

arany	aranyból vert érme
– <i>császár-</i>	Ausztriában vert aranypénz
– <i>körmöci</i>	Körmöcbányán vert aranypénz
bankó	bankjegy, papírpénz
f., fl., Rhenes forint	számítási pénz, 60 krajcár
garas	gyűjtőnév, kisebb ezüstveret
huszas	húsz krajcár értékű ezüstpénz
krajcár	váltópénz
máriás	17 krajcár értékű ezüstveret
pengőforint	ezüstérme, 2,5 váltóforint értékű
peták	7 krajcáros
váltóforint	60 váltókrajcár értékű

HELYNEVEK MUTATÓJA

A

Alpár, 87, 88, 89, 96, 113, 167, 206, 243, 311, 321, 322
Alsóhegy (Alsó hegy), 17, 65, 133, 146, 230, 235, 259, 273, 289, 290, 299, 329
Alsónémedi, 166
Arad vármegye, 65

Á

Ágasegyháza, 84, 85, 86, 113, 115, 151, 152, 153, 156, 180, 181, 283, 313, 333

B

Ballószög (Ballószeg), 30, 88, 151, 152, 153, 168, 178, 184, 249, 250, 251, 260, 326, 333, 334, 336
Barakony, 65
Baracs, 166
Bánát, 41, 136
Belső hegy, 168
Beszterce, 112
Békás, 69
Bogárd, 232
Bogáros, 136
Bogdány, 310, 311
Borbás puszta (Borbás), 152, 243, 255, 256, 333
Borbási köz, 29, 33, 52, 69, 83, 126, 168, 172, 299
Borbási út, 174
Budai hegy, 159, 196
Budai kapu, 54, 170
Budai köz, 71, 72, 222, 319
Budai út, 81, 94, 128, 144, 243, 292
Bugac (Bugatz), 14, 108, 149, 168, 175, 223, 224, 226
Bugyi, 63
Bujártó hegy (Bujártó), 247, 248

C

Cece (Czecze), 242, 245
Cegléd, 312

Cs

Csalános (Csalányos), 84
Csalánosi tó (Csalányosi tó), 240
Csépa, 261
Csongrádi kapu, 338

Csongrádi utca, 108
Csongrádi út, 106, 126, 159, 174, 227
Csongrád vármegye, 136, 247
Csordáskút (Csordás kút, Tsordás kút, Csorda-kút), 17, 60, 65, 73, 77, 100, 107, 125, 126, 133, 142, 187, 329,
Csödör, 43, 87, 88, 89, 93, 94, 159, 160, 162, 208, 209, 210, 247, 248, 258, 266, 297, 298, 326

D

Daróci köz, 220, 258
Debrecen, 34
Déli folyás, 203
Dunaföldvár, 245

E

Eger, 36, 37
Esztergom vármegye, 254

F

Fejér vármegye, 242
Felső Rodasits, 137
Fülöpszállás, 172
Füred, 173
Füzfás kút, 29, 287, 304

G

Galambosi út, 84, 85, 86, 228
Gatyás fái, 223, 224, 226
Gátér, 52, 92, 93, 174, 326
Gátéri dűlő, 187

H

Hajósi út, 328
Halasi kapu, 153, 334
Halasi kisút, 151
Halasi Nagy utca, 84, 85
Halasi út, 152
Hegedüs köz, 54, 60, 76, 107, 123
Homoki köz, 230
Horvátország, 136

I

Izsák, 200, 292
Izsáki köz, 125, 132, 213
Izsáki út, 132

J

Jakabszállás, 58
 Jászberény (Jász Berén), 120

K

Kápolna utca, 184
 Kerekegyháza (Kerek Egyháza), 158
 Kerekszék, 220
 Kerekszék köz (Kerek szék köz), 83, 91
 Kerek tó, 240
 Kétske, 47, 269
 Kiskunhalas (Kiss Kun Halas), 162
 Kiskörösi köz (Körösi köz, Körösi Kis köz),
 31, 75, 76, 142, 210, 217, 246, 295
 Kiskörösi út (Körösi út, Kis Körösi út), 142,
 149, 180, 276
 Kis Kun Szent Miklós, 244
 Kis Páhi út, 213
 Kis Pákai út, 126
 Kis Talfái erdő, 302
 Kis-Talfája, 302, 320
 Kis Telek, 136
 Korhán köz, 59, 87, 317, 336
 Kőncsög (Köntseg), 94, 320, 328
 Körözs vármegye, 136
 Körösi kapu, 53
 Körösi nagy köz, 162

L

Lajos, 63, 88, 123

M

Macedónia, 37, 39
 Magyarország, 37
 Matkó, 18, 217
 Matkói út, 16, 151, 217, 261
 Mária hegy, 105, 132, 144, 149, 156, 159,
 170, 183, 205, 209, 235, 236, 266, 267,
 274, 280, 302, 313, 319, 320
 Mária kert, 243
 Mária köz, 72, 76, 79, 164, 338
 Mária város, 121, 136, 213, 309
 Mindszenti út, 49, 166, 182, 210, 272
 Monostor, 18, 100, 108, 146, 147, 151, 167,
 175, 176, 189, 190, 191, 199, 200, 201,
 202, 223, 224, 226, 228, 250, 252, 255,
 256, 270, 271, 272, 273, 278, 279, 304,
 305, 306
 Monostori út, 30, 84, 148, 151, 180, 217, 260,
 261, 287, 297, 333

N

Nagyhalasi út, 150
 Nagy köz, 152
 Nagykörös (Nagy Körös, Körös), 33, 76, 101,
 302, 311
 Nagyszombat, 284
 Német Óvár, 196

Ny

Nyír (Nyíri föld), 33, 94, 123, 251, 319
 Nyomási árok, 60, 75

O

Oláf-fáji, 184

Ö

Öreg Hegy, 69, 220, 276, 284

P

Páhi, 14, 87, 89, 108, 140, 167, 194, 243, 249,
 250
 Páhi puszta, 168, 193, 260
 Páhi út (Kis Páhi út), 213
 Páka, 107, 108, 149
 Pákai út (Kis Pákai út), 126, 162
 Pest, 107, 110, 112, 136, 140, 185, 239, 276,
 285, 309
 Pest vármegye, 81, 109, 136, 260, 285
 Péteri, 23, 25
 Péteri puszta (Péderi puszta), 212
 Petrek, 189
 Pusztaháza, 144

R

Ráctemető (Rác temető), 166, 167, 299
 Rétszilas, 232

S

Satista, 37
 Sidóháza, 242, 243
 Siemánci puszta, 232

Sz

Szabadka, 140, 239, 271
 Szarkás, 235, 255, 256, 280, 287
 Szeged, 18, 237, 293
 Szegedi út, 182, 189, 240, 297
 Szentés, 33, 280

Szentivány (Szent Ivány), 136
Szentkirály (Sz. Király), 14, 44, 68, 97, 98,
100, 108, 111, 123, 141, 142, 153, 185,
193, 194, 199, 202, 228, 248, 269, 302,
303, 326, 328
Szentkirályi puszta (Szent Királyi puszta),
213, 247
Szentlőrinc (Szent Lőrincz, Sz. Lőrincz), 14,
134, 150, 193, 194, 206, 231, 232, 261,
287, 288, 326, 328
Szentlőrinci puszta (Sz. Lőrincezi puszta), 132,
209
Szentlőrinci út, 327
Széktó, 11, 23, 25, 26, 31, 36, 56, 84, 86, 87,
100, 113, 125, 136, 149, 180, 181, 193,
195, 224, 243, 271, 283, 287, 288, 299,
304, 322, 324, 326, 333
Széktói hegy, 21, 27, 44, 46, 49, 51, 70, 88,
94, 125, 132, 149, 152, 205, 207, 213,
278, 293, 316, 323
Széles utca, 224
Szikrai út, 326
Szolnok megye, 247
Szolnoki köz, 25, 26, 64, 65, 68, 142, 174,
189, 235, 236, 269, 272, 299
Szolnoki út, 93, 287, 288

T

Talfája, 72, 75, 138, 162, 276, 292
Talfáji kert (Talfái kert), 54, 123
Talfáji köz (Talfái köz), 94, 144, 159, 253
Tiszahát, 173
Törökfáji (Törökfái), 150, 151, 155, 158, 180,
181, 331, 332

Ú

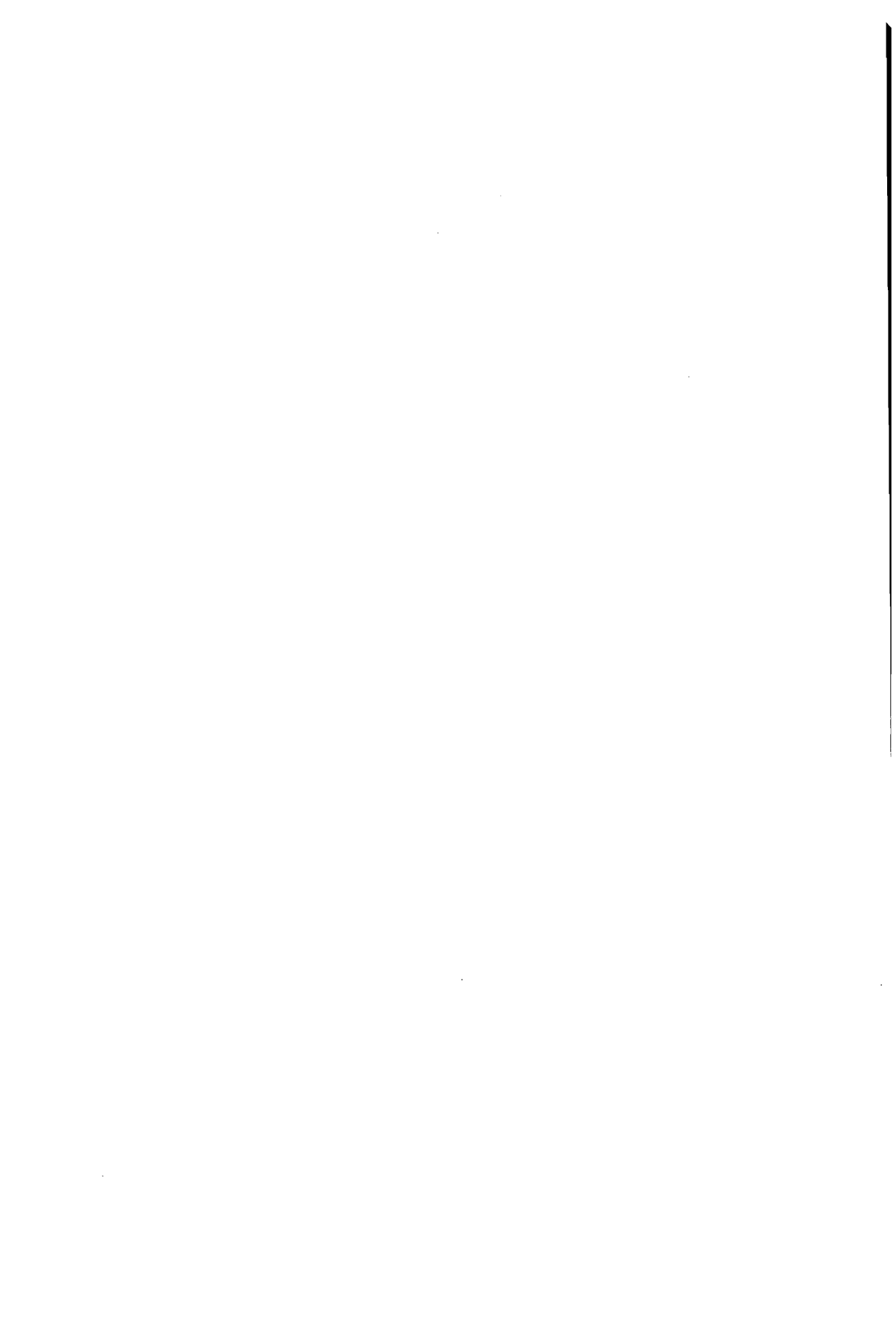
Új erdők, 210
Újhegy (Új hegy), 152, 210, 314, 333
Úri-hegy, 255, 280, 281
Úrrét (Úr Rétye, Úr Rétye), 133, 134, 144,
148, 152, 247, 248, 289, 333

Ű

Űrbő, 63, 81

V

Vacsi köz (Vatsi köz), 31, 53, 54, 69, 81, 83,
141, 180, 181
Vacsi út (Vatsi út), 24, 182, 184
Vacs (Vats), 123, 232
Vác, 309, 310, 311, 312
Vágó, 72, 121
Vágó kapu, 184
Vágó köz, 84, 85, 95, 96, 120, 123, 132, 133
Városföld (Város föld), 17, 44, 48, 49, 50, 58,
63, 82, 93, 95, 96, 107, 108, 109, 110,
111, 138, 146, 166, 167, 175, 176, 180,
182, 183, 191, 193, 202, 215, 222, 226,
227, 243, 249, 250, 251, 252, 255, 256,
260, 272, 273, 284, 297, 298, 306, 317,
319, 321, 322
Vásári nyomás, 113
Vén hegy, 24, 299

TÁRGYMUTATÓ

A

akó, 11, 21, 22, 34, 42, 113, 114, 119, 123, 125, 128, 130, 134, 136, 144, 156, 162, 171, 173, 177, 181, 191, 195, 199, 207, 210, 215, 217, 218, 219, 224, 228, 251, 264, 288, 303, 313, 322, 325, 326, 327
almárium, 243, 244, 245
arany, 14, 15, 17, 32, 33, 34, 54, 60, 65, 101, 102, 109, 110, 122, 140, 143, 158, 166, 203, 216, 244, 252, 255, 257, 308, 311
asztal, 12, 38, 88, 103, 117, 118, 144, 169, 170, 219, 222, 245, 251, 311, 327
asztalos, 57, 179

Á

ágy, 37, 135, 140, 175, 185, 195, 197, 204, 222, 239, 244, 245, 263, 291, 293, 294, 303, 316, 320
ágyi ingóság, ágybeli eszköz, 31, 51, 61, 206, 211, 230, 273, 292, 330
ágyi ruha, 19, 27, 28, 52, 59, 61, 70, 113, 143, 144, 205, 219, 222, 232, 233, 239, 252, 257, 273, 296, 303
ágynemű, 29, 219, 303
ágyterítő, -lepedő, -lepel, 52, 117, 189, 195
árpa, 25, 26, 34, 115, 158, 177, 181, 224, 269, 339

B

balta, 118
bankó, -cédula, 22, 33, 87, 289, 327
barackfás, 184
bádóg, 117, 118
bárány, 13, 166, 279
bársony, 28
bér, 157, 201, 252, 308, 337
béres, 157
birka, 63, 64, 81, 138, 139, 147, 183, 200, 202, 227, 228, 240, 248, 273, 278, 297, 298, 306, 322, 326
bírói jegyzőkönyv, 20, 39, 99, 159, 178, 223, 229, 238, 241, 247, 253, 257, 259, 268, 274, 289, 293, 294, 332
bírószág, 37, 116, 198, 211
bognár, 66, 172
bogrács, 88, 118
bojtár, 57
bolt, 197, 277

bor, 22, 34, 36, 42, 99, 115, 130, 136, 156, 163, 169, 177, 181, 188, 191, 211, 217, 227, 251, 264, 301, 313
borház, 258
borhűtő, 118
borsutu, -sajtó, 156, 333
bortölcsér, 119
boroshordó, -edény, 11, 21, 83, 113, 188, 273, 281, 292, 322, 324, 325, 333
borjú, 19, 82, 83, 113, 260, 268
böjt, 116, 157
börszék, 88, 103, 292, 320
búza, 11, 22, 25, 26, 44, 108, 115, 143, 144, 159, 177, 181, 224, 338, 339
búzamalom, 168
bürge → birka

C

catholica tanács, 192
céh, 93, 120, 180, 185, 196, 218, 222, 273
collegium → kollégium
cinedény, 37, 94, 136, 137
cinkanál, 172, 173
cintál, 117, 224
cintányér, 117, 172, 173, 219, 222, 224, 327
cukortartó, -szelence, 118, 119, 244, 283

Cs

csatlólánc, 167, 231
cserép, 150, 183, 213, 234, 278, 293
cserépedény, 169, 257
csikó, 82, 83, 88, 110, 152, 227, 251, 273, 297
csizmadia, 65, 93, 142, 222, 275
csizmakefe, 118
csobolyó, 156
csoroszlya, 166
csöbör, 128, 173

D

deák, 34, 60, 69, 163
derékalj, derékally, 19, 29, 42, 52, 59, 79, 117, 125, 136, 222, 230, 245, 252, 292, 303, 320, 322, 325, 339
dézma, dézma, 43, 144, 150, 218
dolmány, 36, 37, 113
dunna, dunyha, 19, 29, 42, 117, 136, 230, 252, 292, 303, 322

E

ebédlő, 12
egyház, ekklesia, ekklezsia, eklesia, ecclesia,
11, 20, 24, 29, 34, 38, 39, 41, 54, 60, 76,
82, 91, 92, 103, 105, 106, 140, 145, 150,
153, 157, 160, 162, 163, 174, 177, 179,
188, 192, 195, 196, 197, 201, 203, 205,
209, 211, 212, 214, 219, 221, 230, 232,
236, 239, 241, 245, 256, 257, 258, 262,
264, 268, 275, 277, 290, 298, 302, 309,
311, 312, 322, 325, 328, 332
eke, 88, 156, 167, 273, 303
eketaliga, 149, 156, 166
eltakarítás → temetés
emlékkő, 311, 246
emlékoszlop, 246
erdő, 40, 75, 81, 87, 88, 97, 98, 113, 123, 138,
153, 168, 184, 210, 211, 235, 249, 250,
255, 256, 280, 287, 288, 302, 334
esztergályos, 237, 238
ezüstgomb, 36, 76, 113, 115, 169, 185
ezüstgyűrű, 36, 37
ezüstóra, 36

É

égés → tűz
élés, 12, 15, 26, 273
éléskamra, 77, 228
épület, 12, 13, 18, 22, 23, 32, 36, 53, 59, 67,
68, 71, 72, 75, 77, 80, 81, 82, 87, 95,
103, 116, 123, 146, 161, 167, 170, 174,
180, 191, 202, 203, 210, 213, 217, 218,
226, 227, 228, 230, 232, 234, 242, 243,
244, 245, 247, 278, 289, 292, 316, 318

F

favilla, favella, 88, 156
fejedelem, 38, 232
fejőstehén, 13
fejsze, 118
fenyőasztal, 117, 118
fíndzsa, 244, 251
fogas, 88, 117, 118
földesúr, 27, 141, 298
főfiscalis, 191, 285
főnotarius, 25, 55, 141
főstrázsamester, 167, 193, 194, 252
franciscanus, 18, 20, 26, 27, 28, 56, 58, 77,
81, 90, 127, 147, 154, 158, 165, 168,
171, 177, 195, 205, 208, 209, 211, 212,
216, 228, 239, 241, 256, 279, 283, 318,
328

fundus, 13, 15, 22, 32, 36, 39, 61, 72, 75, 82,
84, 94, 108, 113, 115, 148, 150, 158,
161, 166, 167, 180, 182, 183, 184, 187,
197, 199, 203, 208, 230, 234, 242, 247,
250, 278, 292, 293, 294, 295, 308, 311,
312, 316, 318, 337
fűvő, 114
fürdőkád, 119
füzes, 40
fütő, 13, 224

G

gabona, 26, 58, 69, 99, 144, 156, 163, 171,
188, 211, 217, 227, 251, 260, 270, 306,
327, 332
gerebeng, 118
gimnázium, gymnazium, gymnasium, 142,
203, 211, 309, 310
gondviselés, 37, 43, 45, 56, 57, 65, 83, 102,
105, 116, 140, 145, 161, 170, 190, 193,
201, 203, 204, 208, 231, 233, 234, 248,
250, 266, 280, 299
gondviselő, 21, 28, 37, 62, 78, 79, 82, 105,
106, 120, 124, 147, 161, 164, 172, 177,
178, 214, 222, 230, 244, 252, 278, 297,
326, 338
göboly, 158
görög, 38, 39, 119, 188, 197, 203, 230, 258,
262, 277
gulyás, 108
gunyhó → kunyhó

Gy

gyapjú, 13, 140, 200
gyám, 20, 43, 46, 49, 96, 111, 124, 142, 143,
174, 191, 236, 239, 252, 253, 337
gyertya, 308
gyertyatartó, 117, 222, 244, 283
gyermeknevelő ház, 203
gyoics, 19
gyümölcs, gyümölcsös, 120, 140, 164, 187,
192, 193, 194, 200, 227, 239, 245, 250,
265, 266, 282, 289, 324, 327
gyűrőtábla, 118

H

habszedő, -sződő, 118
halotti egyesület, halottemetési egyesület, ha-
lottas társaság, 217, 219, 237, 245, 256, 303,
318

halotti conto, 155
haszonbér, 219, 222, 234, 261, 287, 288, 292,
300, 302, 303, 321, 332, 333
háj, 156
hátasparipa, 109
házassági szerződés, contractus, 26, 34, 238
hétszemélyes tábla, 183
hitbér, 301
hivatal, 97, 99, 106, 145, 232, 250, 254
hozomány, 60, 133, 134, 138, 139, 146, 162,
172, 180, 197, 198, 199, 200, 201, 212,
239, 247, 267, 274, 276, 280, 290, 295,
323, 326, 327, 329

I

ibrik, 38, 117, 244
icce, 13, 117, 156, 176, 330
ing, 19, 243, 245
iskola, oskola, 15, 18, 26, 29, 38, 39, 58, 60,
65, 72, 73, 77, 90, 92, 95, 105, 115, 123,
125, 129, 131, 140, 147, 154, 163, 165,
192, 201, 203, 204, 215, 219, 236, 245,
254, 256, 257, 271, 275, 286, 290, 292,
303, 309
ispotály, 15, 18, 26, 27, 29, 37, 38, 54, 56, 58,
60, 78, 96, 106, 115, 129, 135, 136, 165,
168, 181, 192, 195, 196, 201, 208, 209,
216, 221, 236, 241, 245, 256, 261, 267,
268, 279, 282, 319, 328, 331
istálló, 131, 150, 199, 203, 213, 217, 227, 259

J

jegypénz, 109, 143, 222
jegyzői hivatal, 99
jugerum, 43, 106, 151
juh, 13, 14, 15, 31, 45, 48, 54, 57, 60, 64, 68,
82, 83, 87, 88, 89, 93, 94, 96, 97, 101,
103, 107, 108, 109, 144, 147, 149, 151,
152, 153, 156, 166, 167, 175, 180, 181,
189, 190, 191, 193, 194, 214, 224, 225,
226, 227, 249, 251, 271, 279, 304, 305,
326, 327, 328, 333, 339
juhász, 57, 179

K

kalapács, 118
kalács, 118
kamra, 12, 51, 60, 118, 120, 130, 131, 150,
203, 213, 244, 287, 288, 290, 291, 297,
302, 303, 313, 326
kanapé, 12, 103, 117, 170, 245, 251, 255, 320

kanál, 117
kanáltartó, 118
kanca, 14, 45, 107, 108, 152, 189, 190, 224,
227, 251
kapitány, 113, 116, 135, 286
kasza, 88, 210
kaszáló, 113, 115, 232
katona, 34, 233, 271, 309
katonaság, katonai szolgálat, 136, 143, 164,
233,
kád, 11, 21, 31, 52, 88, 107, 109, 113, 114,
128, 136, 153, 156, 162, 169, 173, 185,
199, 217, 219, 224, 235, 236, 243, 251,
273, 280, 281, 288, 303, 322, 325, 327
kádár, 308
kálvária, 27, 271, 283
kápolna, 18, 27, 28, 55, 58, 78, 108, 154, 168,
181, 184, 195, 196, 205, 208, 209, 241,
256, 271, 279, 294, 310, 318, 328, 337
kásamalom, 168
keményítőmester, 255
kenyér, 21, 47, 65, 161, 304, 314
kereskedés, 33, 197, 276, 277, 286
kereskedési segéd, 284
kereskedő, 39, 197, 198, 200, 260, 275, 286
kerékgyártó, 120
kert, 14, 17, 30, 40, 43, 50, 54, 61, 62, 70, 76,
81, 82, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 93, 107,
108, 111, 112, 113, 114, 123, 138, 151,
164, 182, 183, 184, 189, 190, 210, 211,
213, 215, 217, 218, 222, 223, 224, 226,
228, 243, 247, 248, 273, 304, 314, 315,
326
kéményseprő, 196
kép, 38, 117, 170, 251, 257, 327
készpénz, 17, 26, 36, 37, 55, 60, 65, 69, 71,
72, 73, 76, 79, 82, 88, 89, 92, 95, 97, 98,
106, 108, 115, 116, 121, 129, 131, 134,
138, 139, 140, 142, 147, 153, 165, 166,
169, 188, 190, 200, 201, 205, 215, 217,
219, 230, 237, 244, 247, 252, 264, 267,
270, 273, 276, 292, 297, 301, 306, 307,
322, 324, 331, 332, 334
kocsi, 12, 18, 23, 32, 48, 54, 85, 87, 88, 89,
101, 107, 109, 110, 113, 130, 138, 139,
143, 144, 147, 149, 153, 155, 156, 157,
166, 180, 181, 183, 190, 193, 194, 199,
201, 206, 217, 218, 224, 227, 228, 231,
246, 248, 251, 252, 260, 269, 279, 292,
296, 297, 304, 326, 327
koldus, 28, 60, 115, 216, 308
kollégium, collegium, 34, 125, 140, 145, 174,
179, 203, 221, 256, 283
konyha, 12, 15, 60, 75, 103, 117, 125, 131,
136, 137, 169, 172, 206, 213, 219, 245,
246, 251, 255, 273, 288, 327

koporsó, 28, 135, 155, 212
kovács, -mester, -inas, 65, 116, 180, 200, 214, 276, 298
kovácsmesterség, 47, 85, 113, 114, 214, 308, 313
kovácsműhely, 181
köles, 158
kötelező levél, 62, 99, 115, 164, 205, 243
köztartozás, 141, 252, 335
kőkereszt, 171, 233
kuffer, 117
kunyhó, 21, 44, 51, 59, 85, 125, 132, 159, 168, 180, 183, 209, 213, 220, 243, 264, 265, 287, 288, 290, 300, 316, 319, 323, 324, 329, 330
kút, 88, 151, 155, 156, 184, 189, 213, 217, 258, 280, 322, 333

L

lajbi, 113
lakatos, -mester, 28, 36, 66
lakás, 11, 12, 13, 14, 29, 34, 47, 56, 60, 66, 80, 88, 91, 136, 177, 184, 185, 224, 228, 237, 239, 246, 252, 264, 300, 301, 326, 327
lakodalom, 108
lakóház, 32, 36, 62, 84, 85, 88, 146, 167, 175, 187, 189, 191, 226, 228, 264, 274, 297, 326
lakószoba, 12, 257
láda, 19, 21, 31, 36, 42, 43, 70, 96, 103, 117, 144, 168, 169, 178, 195, 214, 222, 252, 274, 327
ládabeli ruha, 19, 21, 31, 42, 70, 96, 169, 178, 195, 214, 274
leányág, 14
leányok oskolája, 204
lepedő, 19, 29, 117, 136, 143, 243, 244, 245, 252
levéltár, leveles tárház, 74, 186, 206, 223, 242, 246, 257, 263, 266, 285, 329, 335
levéltárnok, 105, 198, 206, 208, 213, 216, 231, 238, 241, 254, 257
lóherés, 259
lugas, 21, 88, 114, 162, 288

M

madárkalicka, 119
magló, 13, 149, 156, 166, 167, 190, 251, 327
major, 15
malac, 153, 176

malom, 12, 13, 14, 15, 59, 60, 75, 76, 77, 84, 97, 101, 102, 108, 109, 111, 113, 115, 116, 127, 139, 144, 149, 153, 154, 155, 156, 158, 166, 168, 182, 184, 196, 199, 201, 218, 224, 225, 228, 229, 243, 249, 250, 276, 277, 283, 284, 286, 287, 296, 331, 334
marha, szarvas-, 13, 14, 15, 54, 87, 88, 101, 102, 103, 109, 110, 113, 127, 139, 152, 156, 166, 167, 175, 181, 190, 191, 200, 224, 226, 227, 232, 240, 251, 260, 271, 333
matrac, 117
mente, 36, 37, 76, 113
mezei kert, 14, 17, 30, 61, 62, 70, 81, 82, 84, 85, 86, 87, 89, 93, 112, 123, 138, 164, 189, 190, 210, 211, 215, 217, 218, 222, 223, 224, 226, 228, 247, 248, 273, 304, 314, 315, 326
mészárszék, 108
motolla, 118
móring, 12, 13, 264, 269
munkás, 110, 126, 136, 157, 280, 305
műszer, 28, 85, 113, 114, 238

N

nád, 88, 234
nádfedél, 88, 213, 234, 312

Ny

nyoszolya, 88, 103, 117, 170, 219, 251, 255, 327
nyújtófa, 118

Ó

óhitű, 38, 39, 245

Ö

ökör, 50, 87, 93, 149, 180, 183, 186, 199, 205, 211, 227, 251, 273, 326
öltözet, 12, 61, 62, 98, 239
ösztök, 166

Ő

ősiség, 32, 33, 50, 65, 71, 72, 82, 85, 105, 106, 108, 109, 122, 124, 138, 166, 183, 189, 217, 220, 221, 227, 235, 248, 249, 267, 275, 280, 281, 287, 289, 299, 304, 315, 318, 319, 324, 329

P

pampuska, 118
 papírpénz, 34, 60, 82
 paplan, 117, 245, 252, 292
 paripa, 109, 227, 251
 parochiális templom, 18, 20, 26, 28, 38, 66,
 74, 90, 121, 127, 140, 192, 195, 196,
 209, 211, 216, 228, 233, 256, 264
 passiva → tartozás
 pater, 11, 18, 20, 26, 27, 28, 56, 58, 77, 81,
 90, 125, 127, 129, 131, 147, 154, 158,
 165, 168, 171, 177, 192, 195, 201, 203,
 205, 208, 209, 211, 212, 216, 228, 233,
 239, 241, 256, 257, 264, 274, 279, 283,
 318, 328
 pászta, 12, 17, 21, 23, 31, 32, 36, 44, 46, 47,
 51, 53, 59, 64, 65, 68, 69, 71, 77, 83, 84,
 85, 87, 88, 128, 134, 136, 144, 149, 152,
 156, 162, 166, 167, 168, 180, 183, 184,
 189, 191, 199, 210, 230, 235, 247, 248,
 258, 265, 269, 280, 281, 288, 290, 292,
 302, 314, 315, 319, 336
 pecsét, 54, 83, 91, 99, 112, 116, 119, 124,
 158, 169, 180, 181, 186, 193, 221, 223,
 246, 257, 263, 285
 per, perlekedés, 19, 42, 44, 45, 49, 61, 62, 70,
 75, 77, 84, 86, 90, 100, 106, 136, 144,
 153, 172, 175, 182, 185, 223, 260, 274,
 277, 280, 287, 322, 334, 335, 336
 perecsütő fa, 118
 pénztár, 195, 199, 201, 205, 208, 209, 212,
 217, 228, 238, 256, 261, 290, 303, 305,
 337
 piarista rend, 11, 18, 20, 26, 27, 56, 58, 77,
 81, 125, 127, 129, 131, 140, 165, 168,
 177, 195, 201, 203, 205, 208, 209, 211,
 212, 233, 241, 256, 257, 274, 279, 311,
 318
 pince, 51, 58, 59, 60, 71, 77, 119, 150, 169,
 203, 228
 pintérmester, 265
 pipa, 36, 37
 pisztoly, 252
 plébánia, 308, 309, 311
 plébános, 256, 307, 308, 309, 311, 312
 pohárszék, 292
 ponyva, 130, 169, 170, 231, 244, 251
 pókhálóseprő, 118
 prédikáció, 28, 157
 professzor, 73
 pruszlik, 144
 puska, 36, 37, 232, 233, 252
 puszta, 14, 63, 132, 138, 166, 168, 193, 199,
 201, 209, 212, 213, 232, 247, 260, 261,
 270, 273, 306, 328, 333

R

rác temető, 166, 167, 299
 református, 24, 29, 34, 62, 69, 95, 188, 196,
 203, 230, 257, 262
 reszelő, 118
 réz borhűtő, 118
 réz cukortartó, 118
 rézibrik, 117
 rézicce, 117
 rézfazék, 118
 rézfűstölő, 117
 réz gyertyatartó, 117, 222
 rézmérték, 118
 rézműves, 114
 rézmozsár, 117
 réztepsi, 117
 rézüst, 156, 169, 251
 rézvasaló, 118
 rosta, 118, 144
 rozs, 25, 26, 269
 ruha, 19, 21, 27, 28, 31, 42, 51, 52, 58, 59, 66,
 96, 98, 103, 108, 112, 113, 136, 140,
 143, 144, 151, 154, 155, 161, 169, 172,
 178, 186, 187, 188, 189, 195, 202, 205,
 206, 207, 214, 219, 222, 232, 233, 237,
 239, 243, 245, 250, 252, 256, 257, 273,
 274, 292, 295, 296, 297, 302, 303, 306,
 309, 323, 324, 327, 338
 ruhakefe, 118

S

sajt, 13, 169, 224, 228, 235
 selyem, 252
 selyemkendő, 144
 semlyék, 151, 153
 sertés, 13, 87, 88, 101, 140, 149, 153, 156,
 166, 180, 181, 190, 212, 214, 215, 224,
 226, 227, 228, 248, 249, 251, 269, 270,
 273, 297, 304, 326, 327, 328, 333
 sertéshús, 12
 sertésól, 131, 327
 sír, 28, 116, 171, 204, 246, 254, 258, 305, 311
 sublat, 38, 222, 257, 292, 327

Sz

szabómester, 237, 274
 szappanfőzés, 91
 szappanfőzőmester, 237, 238
 szélütés, 131, 266

T

taliga, 149, 156, 231
tanya, 14, 23, 57, 68, 81, 83, 87, 97, 100, 115,
123, 141, 144, 146, 151, 156, 167, 187,
189, 191, 199, 201, 213, 217, 218, 226,
229, 232, 260, 270, 272, 322, 333
tartozás, passiva, 23, 69, 98, 158, 258, 277
tábla, 118, 183, 229
takácsmester, 27, 28, 273
tekenyő, 118, 144
temetés, 15, 17, 21, 23, 26, 28, 37, 42, 46, 50,
51, 54, 56, 58, 62, 67, 72, 76, 80, 81, 83,
86, 88, 100, 105, 123, 127, 129, 131,
134, 142, 147, 158, 172, 176, 179, 187,
188, 201, 203, 204, 211, 212, 214, 230,
233, 237, 244, 246, 252, 254, 256, 259,
261, 267, 268, 270, 279, 286, 292, 294,
296, 301, 303, 305, 307, 308, 316, 318,
320, 321, 322, 335, 336
temető, -hely, 43, 166, 167, 196, 204, 230,
271, 294, 299
templom, 11, 15, 18, 22, 26, 28, 39, 43, 55,
58, 62, 66, 74, 77, 81, 90, 96, 106, 121,
127, 129, 134, 135, 140, 154, 157, 165,
168, 177, 181, 192, 195, 196, 201, 205,
208, 209, 211, 212, 216, 228, 233, 239,
241, 242, 254, 256, 264, 271, 279, 282,
286, 294, 308, 309, 310, 311, 328, 337
terményes kert, 213
tokjuh, 15, 31, 260
torony, 26, 28, 121, 201
tölgyfa, 110
tömlőc, 121
tőkepénz, 17, 18, 19, 55, 56, 65, 113, 114, 115,
116, 147, 159, 160, 163, 164, 165, 174,
178, 194, 238, 243, 244, 253, 269, 277,
279, 283, 286, 297
törülköző, 136, 143, 222
törülközőkendő, 19, 243, 244, 245
tudomány, 189, 203, 276
túró, 13, 224, 228
tűz, tűzvész, 13, 20, 22, 61, 68, 71, 75, 95,
115, 122, 166, 170, 172, 182, 197, 271,
272, 289
tűzifa, 153, 177, 251
tűzfogó, 118
tűzoltó machina, 113, 115

U

udvar, 12, 15, 105, 108, 158, 182, 183, 203,
213, 226, 259, 264
uniformis, 143

Ü

ügyész, 57, 77, 127, 139, 149, 198, 202, 247,
260, 261, 332, 336

V

varróvánkus, 117
vasabroncs, 119, 162, 173, 325
vasaló, 118
vasas csöbör, 173
vasas hordó, 113, 114, 119, 147, 153, 173,
199, 210, 217, 218, 280, 288, 303, 325,
327, 333
vasas szekér, vasas kocsi, 67, 109, 113, 156,
166, 167, 190, 193, 194, 260, 283
vasas vödör, 327
vasedény, 199
vasgereblye, 88, 156
vasfazék, 88, 156
vasfödő, 118
vaslap, 119
vasláb, 118
vas lúdlélek, 119
vasnyázás, 118
vasrostély, 118
vasserpenyő, 118
vasvella, 88, 156
vaskád, 199
vasáros, vaskereskedő, 282, 283, 284
vándorlás, 36, 281
vánkos, vánkus, 19, 29, 42, 52, 59, 79, 117,
125, 136, 230, 246, 252, 292, 303, 320,
322, 325, 339
vásár, 113, 224
vásár állás, 199, 243
vásáros, 25
városháza, 16, 25, 161, 172
veder, 144, 119
verem, 69, 158
veteményeskert, 40, 51, 56, 68, 69, 76, 88,
114, 120, 121, 125, 184, 267, 268, 280,
293
vetés, 12, 99, 108, 142, 150, 219, 227
véka, 22, 25, 26, 34, 44, 56, 69, 105, 141,
156, 158, 171, 177, 181, 183, 205, 207,
213, 217, 220, 224, 235, 236, 253, 269,
273, 290, 299, 306, 318, 323, 326, 329,
338, 339
viaszpecsét, 16, 78, 99, 163, 170, 186, 188,
193, 194, 237, 247, 253, 257, 263, 278,
286, 312, 336, 337
vicenotarius, 25, 34, 52, 61, 69, 72, 76, 98,
99, 124, 166, 170, 173, 178, 192
villa, 88, 118, 158, 244

visszavonás, 42, 44, 45, 80, 91, 93, 101, 104,
130, 159, 170, 172, 180, 189, 204, 207,
212, 217, 231, 280

vontató, 147

vontatólánc, 88, 156, 167, 211, 231

Z

zab, 25, 26, 115, 158

zálog, 14, 40, 43, 44, 59, 63, 64, 65, 72, 81,
87, 89, 93, 94, 113, 128, 132, 142, 143,

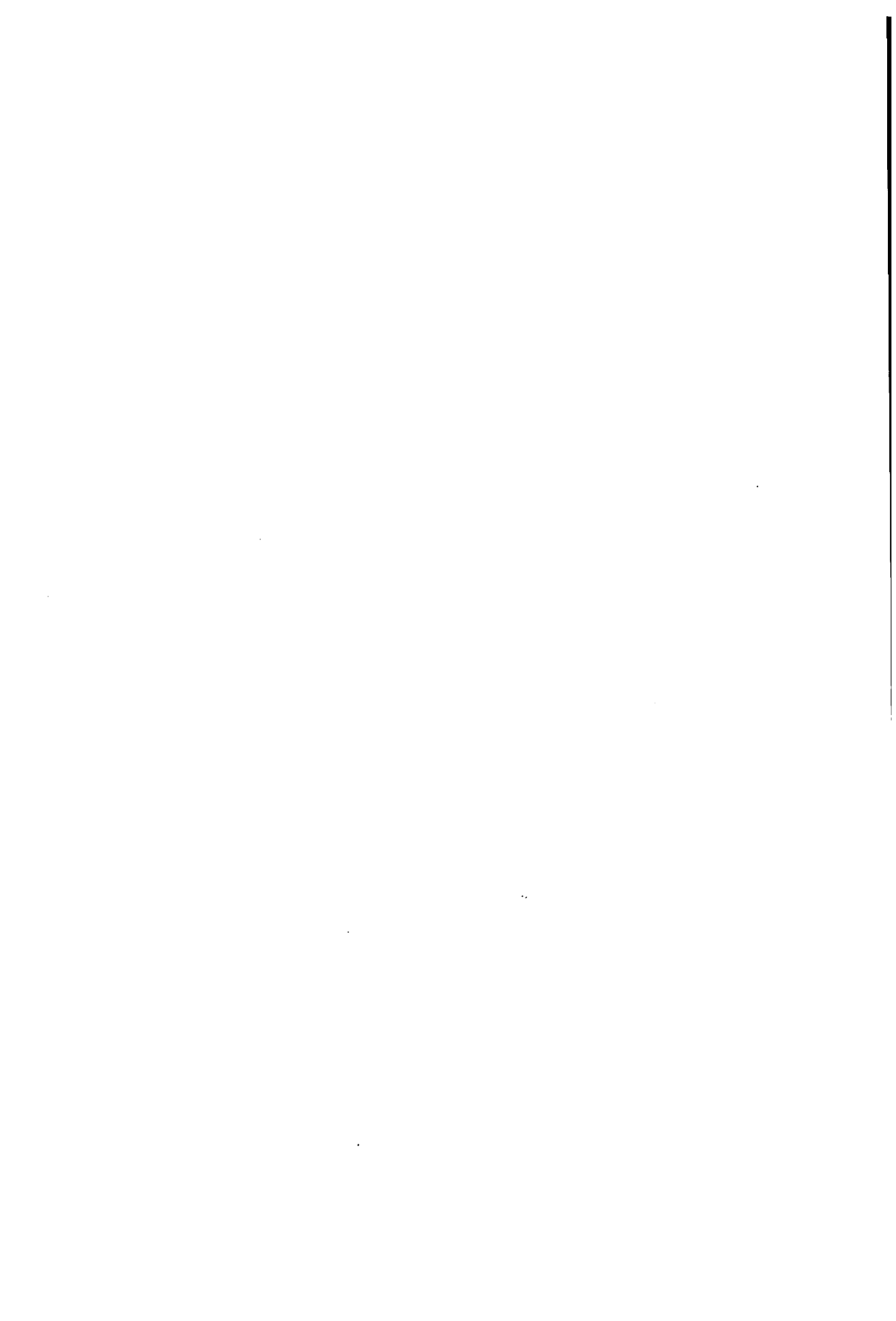
146, 167, 174, 193, 194, 199, 212, 232,
243, 250, 255, 256, 258, 260, 311, 317

Zs

zámoly, 244

zsidó, 179, 243

zsoltár, 157

VÉGRENDELKEZŐK NÉVMUTATÓJA

A

AGI ANDRÁSNÉ SZÉL ZSUZSANNA, özv. 1827. február 28.	82
AKKERMAN JÁNOS 1841. május 19.	237

B

BALI FERENC 1839. február 9.	210
BARAK MIHÁLYNÉ KÚN TERÉZIA, özv. 1837. november 25.	198
BARTA JÓZSEF 1823. május 17.	47
BÁLINT JÁNOSNÉ DOBOS ERZSÉBET, özv. 1823. április 22.	45
BENDE MIHÁLYNÉ BALOG ANNA, özv. 1823. január 18.	41
BEKE PÉTERNÉ DOMOKOS KLÁRA, özv. 1846. december 18.	317
BENCSIK SÁNDOR 1843. január 28.	259
BENTSIK LÁSZLÓ 1846. november 23.	314
BIMBÓ TAMÁS 1823. október 27.	49
BIMBÓ TAMÁSNÉ BAKÓ ERZSÉBET, özv. 1825. október 25.	70
BORDÁS PINTÉR MIHÁLYNÉ SZEDER FARKAS ANNA, özv. 1843. június 13.	266
BOZSÓ GYÖRGYNÉ, BOLDOG ANNA 1826. május 22.	77
BŐDE KISS MIHÁLYNÉ DÖMÖTÖR ILONA, özv. 1845. szeptember 12.	291
BÚZA KISS JÁNOS 1824. szeptember 8.	59

C

CZIRKOS PONGRÁTZ JÓZSEF 1834. október 28.	170
CZOLLNER MIHÁLYNÉ BÉNI ERZSÉBET, özv. 1844. december 31.	282

CS

CSANÁDI CONSTANTIN 1843. február 6.	262
CSERTŐ JÁNOS 1836. január 8.	180
CSIKAY MIHÁLYNÉ KÉRI ANNA, özv. 1828. február 26.	93
CSUKÁS PÉTER 1835. november 27.	178

D

DEÁK ISTVÁNNÉ DÁMÁNY ERZSÉBET, özv. 1828. július 14.	101
DEÁK JÁNOS 1828. április 21.	97
DEMETER JÁNOSNÉ BOLDOG SÁRA, özv. 1821. március 1.	16
DERONNÉ SÓTT ANNA 1822. június 27.	34
DÉKÁNY JÁNOS 1834. március 11.	161
DÖMÖTÖR LÁSZLÓ 1840. május 3.	227
DUDÁS MIHÁLYNÉ BAKONYI ANNA, özv. 1845. október 21.	293

F

FARKAS ISTVÁNNÉ BELÁNYI ROZÁLIS, özv. 1838. április 20.	207
FARSANG PÁL 1922. október 19.	35
FARSANG PÁLNÉ LELKES ANNA, özv. 1834. május 19.	163
FEKETE ANDRÁS 1839. május 5.	213
FEKETE ISTVÁN 1842. július 1.	249
FEKETE JÓZSEF 1831. április 21.	131
FEKETE SÁNDOR 1834. augusztus 27.	166
FERENTZY LÁSZLÓ 1821. február 19.	12
FERENTZY MÓRIC 1843. január 16.	254
FESTŐ HEGEDŰS JÓZSEF 1846. október 22.	312
FODOR IMRE 1831. június 9.	133
FÖLDI MÁTYÁS 1825. május 7.	66
FÜRŰS TÓTH IMRE 1842. június 18.	247

G

GARATZI JÁNOS 1823. július 31.	48
GARZÓ JÁNOSNÉ TELEKI ZSUZSANNA, özv. 1831. augusztus 24.	143
GARZÓ MIHÁLYNÉ VÁRI NAGY ROZÁLIA, özv. 1840. január 3.	221
GASSICH JÁNOS 1831. augusztus 12.	135
GAVENDA FERENC 1829. március 9.	112
GÁSPÁR JÁNOS 1845. május 19.	289
GOLOVITS JÁNOS 1843. július 18.	269

GY

GYÖNGYÖSI KOVÁTS JÓZSEF 1830. április 1.	120
---	-----

H

HAJAGOS JÓNÁSNÉ VAS KLÁRA, özv. 1835. november 16.	176
HAJAGOS JÓZSEF 1837. március 31.	193
HAJAGOS JÓZSEFNÉ HORVÁTH MÁRIA, özv. 1939. március 26.	212
HARKAI JÓZSEF 1830. szeptember 4.	126
HERTZEG SÁMUELNÉ TÓTH ANNA MÁRIA, özv. 1836. augusztus 1.	186
HÉVÍZY ISTVÁNNÉ PATAKY ANNA, özv. 1838. március 1.	204
HOFFMANN JÁNOS 1846. október 10.	307
HORVÁT IMRÉNÉ FÜLÖP ILONA, özv. 1821. április 5.	20
HORVÁTH JÓZSEFNÉ HAJAGOS KATALIN, özv. 1837. április 1.	194

J

JENEI ISTVÁN 1846. március 3.	298
JÓZSA JÁNOS 1822. február 25.	25
JUHÁSZ MÁRTONNÉ NIKOLICS ANASZTÁZIA, özv. 1844. november 21.	275

K

KADANTZI VARGA JÁNOS 1830. november 28.	128
KANIZSAI JÁNOS 1847. szeptember 20.	329
KARA JÓZSEF 1826. december 1.	80
KARASZI BENJAMIN 1835. április 9.	172
KERESZTES ANDRÁS 1846. február 9.	296
KÉRI PÁL 1839. szeptember 14.	217
KIS MIHÁLY 1822. február 19.	24
KOVÁCS ELEK 1840. március 6.	223
KOVÁTS ISTVÁN 1836. szeptember 14.	188
KOVÁTS JÓZSEF 1835. október 28.	175
KOVÁTS MIHÁLY 1828. március 12.	95
KÖNYVES ANDRÁS 1824. március 26.	52
KÖNYVES JÁNOS 1827. december 14.	91
KÚN GERGELY 1831. szeptember 22.	145

L

LAKATOS GÁSPÁR 1823. február 25.	44
LÁNZÓ ISTVÁN 1843. január 20.	257
LENKEI ANDRÁS 1826. május 12.	78
LIMBEK JÓZSEF 1841. január 23.	231
LIPÓCZI IMRE 1846. szeptember 17.	305
LISZTES ISTVÁN 1844. december 14.	280
LOVAS JÁNOS 1844. december 9.	278

M

MAGYAR JÓZSEF 1830. május 23.	124
MARKOVITS GYÖRGY 1837. november 17.	197
MARTON BENEDEKNÉ SZABÓ ERZSÉBET, özv. 1822. május 1.	30
MÁDI MIHÁLYNÉ SZABÓ ILONA, özv. 1840. október 31.	229
MESTER JÓZSEFNÉ RICHTÁRSZKY ANNA, özv. 1831. augusztus 14.	137
MÉNESI TÓTH JÓZSEF 1842. december 14.	253
MITTERMAYER MIHÁLY 1837. április 1.	196
MOLNÁR JÁNOS 1825. április 9.	64
MUNKÁTSI JÓZSEFNÉ NAGY SÁRA, özv. 1824. november 17.	61

N

NAGY ANDRÁS 1828. június 17.	99
NAGY JÓZSEF 1821. február 16.	11
NAGY JÓZSEF 1824. július 27.	58

NY

NYITRAI PÁL 1839. május 18.	215
NYUTO GERGELY 1825. február 14.	63

O

ORBÁN SÁMUELNÉ BADA ANNA, özv. 1838. február 27.	202
---	-----

P

P. KOVÁTS ISTVÁNNÉ KOVÁTS KLÁRA, özv. 1823. február 14.	42
PALÓCZ KOVÁTS MIHÁLYNÉ VASS ZSUZSANNA, özv. 1846. május 20.	302
PANCZA KOVÁTS ANTAL 1824. május 6.	56
PAP JÁNOS 1845. december 28.	294
PAPP CONSTANTIN 1823. január 14.	37
PÁ TSA GERGELYNÉ NAGY SÁRA 1835. július 11.	173
PILLE MÁRTONNÉ JURGUS MÁRIA, özv. 1829. december 18.	116
PINTÉR FARAGÓ JÓZSEFNÉ NAGY ERZSÉBET, özv. 1841. október 11.	240
POKOMÁNDI JÓZSEFNÉ PATAKI JUDIT, özv. 1826. február 12.	73
POKOMÁNDI MIHÁLY 1843. április 7.	263
POOR ANDRÁS 1825. május 14.	67
POOR ANDRÁS 1831. augusztus 22.	141
PRIKKEL LÁSZLÓ 1834. január 17.	159

R

RIDEG MÉSZÁROS ANTAL 1824. április 30.	55
RÚZ ISTVÁNNÉ SZLABEY JUDIT, özv. 1828. december 5.	103

S

SAATOR PÉTERNÉ KASZÁS JUDIT, özv. 1842. február 22.	241
SÁNDOR ISTVÁNNÉ DEÁK ANNA 1848. február 23.	338
SÁNDOR ISTVÁNNÉ GYENES JUDIT, özv. 1826. április 10.	75
SÁRKÓZY ISTVÁNNÉ HORVÁTH JUDIT 1822. április 25.	29
SÉLLEI JÁNOSNÉ BURIÁN ZSUZSANNA 1823. január 2.	39
SIMA MIHÁLY ÉS VÉKONY MÁRIA 1847. július 7.	323

SZ

SZABÓ ANDRÁS ÉS GYENES ANNA 1838. augusztus 24.	208
SZABÓ GERGELY 1831. március 6.	129
SZABÓ JÁNOSNÉ SZÜTS LÍDIA 1848. január 17.	337
SZALAI PÁLNÉ RABI SÁRA, özv. 1826. január 31.	71
SZAPPANOS ISTVÁN ÉS KOLOSVÁRY ZSUZSANNA 1836. január 23.	182
SZEGEDI ANTALNÉ BIMBÓ ERZSÉBET, özv. 1847. június 16.	321
SZEGEDI PÉTERNÉ LOVAS ILONA, özv. 1846. július 1.	304
SZEKERES ANTAL 1832. május 23.	148
SZEKERES ANTALNÉ TASI ANNA, özv. 1847. november 21.	331
SZEKERES JÓZSEFNÉ FARAGÓ ANNA, özv. 1846. november 27.	316
SZELEI JÁNOSNÉ CSERNUS TERÉZIA 1843. augusztus 22.	270
SZÉL JÁNOS 1824. április 12.	53
SZÓKE IMRÉNÉ IVITZ ERZSÉBET, özv. 1822. március 31.	27

T

TAMÁSY MIHÁLYNÉ ALMÁSY JUDIT, özv. 1829. január 7.	104
TASI JÁNOS 1827. december 6.	87
TASI LÁSZLÓ 1847. július 23.	325
TOMÓ JÁNOS 1845. január 6.	286
TORMÁSSY ÁDÁMNÉ KÉRI ZSUZSANNA, özv. 1830. május 1.	121
TÓTH JÓZSEF 1827. június 23.	83
TÖRÖK ISTVÁNNÉ CSUKA ERZSÉBET, özv. 1844. január 27.	272
TUBAK JÓZSEFNÉ MOLNÁR ÉVA, özv. 1847. március 5.	318

V

VAJDA JÁNNOSNÉ CSŐSZI ILONÁNAK, özv. 1839. december 28.	220
VÉGH JÁNOS 1829. január 19.	106
VINCZE ISTVÁN 1841. április 1.	234
VÖRÖS KIS MÁTYÁS 1821. július 2.	22
VÖRÖS KISS JÁNOS ÉS SIMONYI ANNA HÁZASPÁR 1847. november 23.	336
VRASDA IGNÁCNÉ HASZMAN ERZSÉBET 1841. július 31.	238

Z

ZANA GYÖRGY 1822. május 19.	32
ZOFTSÁK SÁNDOR 1844. július 25.	274

ZS

ZSIGMOND JÓZSEFNÉ JINGLIN BORBÁLA, özv. 1824. január 31.	50
---	----

ÖSSZEFOGLALÓ

Kecskeméten a rendi társadalom utolsó két évszázadából számottevő történelmi forrás maradt ránk. Ezek között találhatóak a város levéltárában összegyűjtött végrendeletek, amelyek értékeit a helytörténészek eddig csak ritkán kamatoztatták. Pedig az életükről számadást készítő, illetve az esetek többségében az élettől éppen búcsúzó személyek eredményeikről, gondjaikról és utódaikkal kapcsolatos reményeikről egyaránt vallanak. Kevés olyan leíró történelmi forrást találunk, amely egy város, illetve mezőváros egész közösségéről több évszázadot áthidalóan annyira sokrétű és annyira tárgyilagos ismereteket nyújtana mint a testamentumok. Ezekben ismételten felvillannak az akkor még rendkívül színes hitélettel, az alig hihető vallási türelemmel, az országos és helyi jogi szokásokkal, a gazdálkodás különféle ágzataival, a demográfiával, a lakáskultúrával, az életmód egyéb területeivel, a közművelődéssel, a építészettel, a városrendezéssel, a közegészségüggyel, a társadalom rétegződésével, a különféle termelőeszközök és vagyonvagyontárgyak felhalmozásával stb. kapcsolatos vallomások, adatok hosszú sora. Külön értéke a végrendeleteknek, hogy csaknem kivétel nélkül a valóságot tükrözik, állításaikat szinte fenntartás nélkül elfogadhatjuk.

Kecskemét 1655–1848 közötti történelméből immár négy kötetben kb. másfél ezer végrendelet teljes szövege áll az érdeklődők rendelkezésére. Érthetően ezen egyetlen forrás alapján nem lehet árnyalt és teljes képet megrajzolni a város életének egyetlen területéről sem, azt viszont joggal állíthatjuk, hogy aki ezeket átlapozza, az egy jól áttekinthető mozaikképet állíthat össze, amely több irányú kutatásra, további érdeklődésre ösztönöz.

A jelzett csaknem két évszázad a város történelmén belül több, egymástól jól elkülönülő fejlődési szakaszt fog át. Teljességgel érthető, hogy a testamentumok külső megjelenése és szerkezete, megfogalmazása és tartalma igen nagy változásokon ment át. Az első végrendeletek tucatjait írásra alig alkalmas, fizikai munkától elnehezült kezek vetették papírra. Ezek igen tömörek, csaknem leltárszerűek. A XIX. századból viszont már színes és izgalmas családtörténetnek is felfogható, illetve jogi szempontból igen választékos és igényes munkák sorát kapja kézbe a tisztelt olvasó.

Külön értéke, érdekessége e másfél ezer iratnak, hogy nemcsak az ország legnagyobb mezővárosának országosan és nemzetközileg is híressé váló családjairól, személyeiről, hanem a helyi társadalom meghatározó, vagy legalábbis kisebb közösségek életét befolyásoló személyekről is igen fontos adatokat találunk. Rajtuk kívül több tucat olyan ősi kecskeméti családról valló testamentum lelhető e négy kötetben, amelyek a XVII. századtól napjainkig e településnek nemcsak lakói, hanem jelentős formálói is voltak.

RESÜMEE

Aus den letzten zwei Jahrhunderten des Ständewesens erhielt sich – unter anderem – eine bedeutende geschichtliche Quellengruppe: die Testamente. Die im Stadtarchiv von Kecskemét gesammelten Testamente wurden von den Lokalhistorikern nur selten verwendet, obwohl die über ihr eigenes Leben Rechenschaft ablegenden, bzw. in Mehrheit eben vom Leben Abschied nehmenden Personen sowohl über ihre Ergebnisse und Probleme als auch über ihre Hoffnungen auf die Nachkommenschaft erklären. Es gibt nur wenig solche beschreibende geschichtliche Quelle, die so vielfältige und so objektive Kenntnisse über die ganze Gemeinschaft einer Stadt, bzw. eines Marktfleckens mehrere Jahrhunderte lang gäbe, wie die Testamente. In diesen Testamenten tauchen immer wieder die Aussagen und Angaben über das damals noch sehr lebendige Glaubensleben, über die Religionstoleranz, über den Landes- bzw. Ortsgebrauch im Rechtswesen, über die verschiedenen Wirtschaftszweige, über die Demographie, über die Wohnkultur, über die sonstigen Gebiete der Lebensweise, über die Kultur, über die Architektur, über die Stadtorganisierung, über das öffentliche Gesundheitswesen, über die Gesellschaftsschichtung und über Anhäufung der verschiedenen Produktionsmittel und Besitzstücke auf. Bei den Testamenten bedeutet es einen besonderen Wert, dass sie – fast ohne Ausnahme – die Wirklichkeit widerspiegeln, ihre Behauptungen – fast ohne jeden Vorbehalt – annehmbar sind. Aus der Geschichte der Stadt Kecskemét zwischen 1655 und 1848 steht schon der ganze Text von etwa anderthalb Tausend Testamenten in vier Bänden den Interessenten zur Verfügung. Es ist verständlich, dass anhand dieser einzigen Quelle kein abgetöntes und ganzes Bild über das Leben der Stadt gezeichnet werden kann, das ist aber mit allem Recht behauptbar, dass die Geschichte der Stadt anhand der Testamente mosaikartig erkannt werden kann, und diese Informationen zur weiteren Forschungen gut zu verwenden sind.

Die genannten fast zwei Jahrhunderte der Stadtgeschichte umfassen mehrere, voneinander gut trennbare Entwicklungsphasen. Es ist verständlich, dass die äußere Form, der Aufbau, die Abfassung und der Inhalt der Testamente große Änderungen erlitten. Die ersten Testamente wurden durch zum Schreiben kaum geeignete, von körperlicher Arbeit schwer gewordene Hände geschrieben. Diese Testamente sind sehr gedrängt, fast den Inventaren ähnlich. Aber im 19. Jahrhundert sind die Testamente schon lebendige und aufregende Familiengeschichte, in rechtlicher Hinsicht sind sie sehr gewählte und anspruchsvolle Arbeiten.

Bei diesen anderthalb Tausend Dokumenten ist es besonders wertvoll und interessant, dass sie sehr wichtige Informationen nicht nur über die weitbekannten und landesweit berühmten Familien und Personen des größten Marktfleckens des Landes, sondern auch über solche Personen enthalten, die das Leben der lokalen Gesellschaft, oder der kleineren Gemeinschaften beeinflussten. Außer ihnen gibt es noch mehr Duzend uralte Kecskeméteri Familien, mit denen verbundene Testamente in diesen vier Bänden zu finden sind, die seit dem 17. Jahrhundert bis zum heutigen Tag nicht nur Bewohner, sondern auch bedeutende Gestalter dieser Siedlung waren.

TARTALOM

BEVEZETŐ.....	5
TESTAMENTUMOK.....	9
SZÓJEGYZÉK.....	341
A TESTAMENTUMOKBAN ELŐFORDULÓ FONTOSABB MÉRTÉKEGYSÉGEK.....	343
A TESTAMENTUMOKBAN ELŐFORDULÓ PÉNZEK.....	344
HELYNEVEK MUTATÓJA.....	345
TÁRGYMUTATÓ.....	349
VÉGRENDELKEZŐK NÉVMUTATÓJA.....	357
ÖSSZEFOGLALÓ.....	363
RESÜMEE.....	365

Nyomdai munkálatok
Adria-Print Kft.
Keckemét, Külső-Szegedi út 136.
Készült: 300 példányban

400 Ft